

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTIŠEK VANĚČEK,

ČESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ

ROČNÍK XXIX.

DO ROČNÍKU XXIX. PRISPĚLI:

CÍVKA EM., ČECH FRANTIŠEK, FR. FRANĚK, LUD. GROH, HROBAŘ
FR., HORA L. V., HOLÝ JAN NEP., O. Praem., Dr. KAMARYT JAN,
KOUSAL JOSFF, KNETTL V., Dr. P. MIKLÍK, OTAVSKÝ ANT., A. S.
NOVÁK, Dr. ONDROUŠEK ANTONÍN, OCETEK JOS., LEONH. RENDL,
V. STRH, JOSEF STANĚK, VANĚČEK FRANT., VÁCHAL V. M., Dr. RUD.
ZHÁNĚL, ZEMAN FRANT, EM. ŽÁK.

V PRAZE 1922.

TIŠK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKARNY. V. KOTRBA.

Obsah XXIX. ročníku.

(Rok 1921 a 1922.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

	Strana
Neděle první adventní. — Prof. Em. Žák	1
Neděle první adventní. Homilie. — Josef Ocetek	4
Neděle druhá adventní. Kristus přišel odstranit nouzi stísněných. — V. M. Váchal	7
Neděle druhá adventní. Svědectví Páně o sobě a Janovi. — Jan Nepom. Jos. Holý	10
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Nauka o dědičném hříchu nutí nás, přiblížiti se k Ježíši a jeho božské Matce. — V. M. Váchal	14
Neděle třetí adventní. Rodina a radost křesťanská a radost pohanská. Fr. Vaněček	19
Neděle čtvrtá adventní. Proč a jak se máme připraviti na příchod Páně. V. Strh	23
Hod boží vánoční. Pocit napomenutí a užitek ovoce z vánoc. — V. M. Váchal	26
Na Hod boží vánoční. Božské Dítě a lidská zloba. — Em. Cívka	33
Na svátek sv. Štěpána. Svatí mučedníci. — A. S. Novák	37
Na poslední den v roce. — Josef Kousal	42
Na Nový rok. Nový apoštolát. — Fr. Vaněček	44
Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. Ježíš světlo a spása celého světa. — Dr. Ant. Ondroušek	48
Slavnost Zjevení Páně. Nové pohanství. — V. M. Váchal	50
Neděle první po Zjevení Páně. Zásady vychovatelské. — V. M. Váchal	53
Neděle druhá po Zjevení Páně. Rodina a společnost. — V. Strh	57
Neděle třetí po Zjevení Páně. Jak se máme klaněti Bohu — V. M. Váchal	65

Neděle čtvrtá po Zjevení Páně, Důvěra naše při bouřích proti církvi sv.	
Jan Nep. Jos. Holý	69
Slavnost Očišťování Panny Marie. I my máme Bohu oběti přinášeti. —	
V. M. Váchal	73
Neděle pátá po Zjevení Páně. Proč nazval Pán Ježíš zlé lidi koukolem?	
V. Strh	77
Neděle Devítník. Trojí láska při práci. — V. M. Váchal	80
Neděle první po Devítníku. Příčiny nezdaru, ovoce slova božího. — V.	
M. Váchal	83
Neděle druhá po Devítníku. Cesta na smrt. — Jos. Ocetek	87
Neděle druhá po Devítníku. Doba postní (liturgická). — Fr. Čech	89
Postní kázání. Napsal Dr. Jan Kamaryt, O. S. B.	
I. V zahradě Getsemanské	97
II. Před Pilátem	103
III. V krvi spása	109
IV. U kříže na Kalvarii	116
V. Vše z lásky k Ježíši	129
VI. S křížem za Ježíšem	135
Na slavnost Zvěstování Panny Marie. O modlitbě »Anděl Páně«. — Dr.	
Rudolf Zháněl	122
Na Velký pátek. — Josef Kousal	134
Hod boží velikonoční. — P. V. Smolík C. SS. R.	145
Hod boží velikonoční. — Ant. Otavský	144
Pondělí velikonoční. — P. V. Smolík C. SS. R.	150
Neděle první po velikonoči. O nekonečném milosrdenství božím. (Cuius	
misericordiae non est numerus.) — Dr. Rudolf Zháněl	155
Neděle druhá po velikonoči. Církev katolická jest samospasitelná. —	
Leonhard Rendl	161
Neděle třetí po velikonoči. Úcta Mariánská ve světle evangelia a kře-	
stanství. — Dr. Rudolf Zháněl	164
Neděle čtvrtá po velikonoči. Vraťte se! — Dr. Rudolf Zháněl	169
Na svátek sv. Jana Nep., patrona země české. — Dr. Ant. Ondroušek	174
Neděle pátá po velikonoči. Povinnost modlitby. — Fr. Čech	176
Svátek Nanebevstoupení Páně. Kdy zvláště k nebi hleděti máme? Fr. Čech	179
Kázání sv. Alfonsa Liguori na neděli šestou po velikonoči. O pohoršení.	
Dr. Josef Miklík	181
Hod Boží svatodušní. O pravé církvi Kristově. — Dr. Jos. Miklík	193
Pondělí svatodušní. Dary Ducha sv. — Fr. Vaněček	196
Slavnost Nejsvětější Trojice. — Leon. Rendel	199
Na slavnost Božího Těla (aneb v de i výstavy nejsv. Svátosti). Nejsvět.	
Svátost — nejlepší posila na životní pouti. — N. N.	203
Neděle druhá po sv. Duchu. Ještě je místo; slova plná lásky, bolesti,	
radosti a výstrahy. — J. M. Váchal	206
Neděle třetí po sv. Duchu. Kristus mezi hříšníky. — V. Strh	210
Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla. Sv. Petr ve své vině a v pokání.	
Leon. Rendel	212

Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Ave Maria! — P. V. Smolík	219
Na slavnost sv. Cyrilla a Methoděje. — Fr. Vaněček	225
Neděle pátá po sv. Duchu. Proč máme hněv ze srdce zapuzovati a bližnímu ze srdce odpouštět? — Fr. Franěk	228
Neděle šestá po sv. Duchu. Kristus láskou a milosrdenstvím vykoupil a obrodil lidstvo. — Fr. Hrobař	231
Slavnost sv. Maří Magdaleny. Magdaleny: 1. pád, 2. povstání. — Leon. Rendl	334
Neděle sedmá po sv. Duchu. — P. V. Smolík	238
Neděle osmá po sv. Duchu. — Lud. Groh	242
Neděle devátá po sv. Duchu. — Jos. Staněk	246
Neděle desátá po sv. Duchu. Pyšný hřeší: 1. proti Bohu, 2. proti sobě, 3. proti bližnímu. — Leon. Rendl	248
Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie. V čem záleží jediné potřebné? — Leon. Rendl	257
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. Účinky hříchu a milosti boží na sluch a řeč člověka. — J. M. Váchal	261
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. — Jos. Kousal	266
Neděle třináctá po sv. Duchu. Třeba vyznávat se ze hříchů. — J. M. Váchal	268
Na slavnost Narození Panny Marie. Maria — ochránitelka křesťanských dětí. — Leon. Rendl	271
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Sloužití mamoně jest pošetilé, hříšné a nejvyšší zbabulé. — Leon. Rendl	276
Na den Jména Panny Marie. — V. Knetl	281
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Matka truchlící. — Jos. Ocetek	289
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. — Fr. Vaněček	291
Na den sv. Václava. — P. Smolík, CSR.	294
Neděle sedmnáctá po sv. Duchu. O církvi východní. — O vzniku jejím. Rozšíření církve světem. — Církev východní a západní. — Dr. Rud. Zháněl	298
Na den andělů strážných. Andělé — náš vzor v lásce k Bohu, v čistotě duše a v lásce k bližnímu. — Leon. Rendl	301
Promluva o slavnosti růžencové. Svatý růženec — náš vzácný poklad. Leon. Rendl	306
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Křesťanství na Rusi. — Dr. Rud. Zháněl	309
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Původ rozkolu. — Dr. Rud. Zháněl	313
Neděle dvacátá po sv. Duchu. Snahy unionistické. — Dr. Rud. Zháněl	321
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. Jak trestá Bůh své dlužníky. — V. Strh	327
Na slavnost Všech Svatých. Úcta svatých není na újmu účtů boží. — Leon. Rendl	330
Na slavnost věrných Dušiček. — Fr. Vaněček	333
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Obraz a nápis boží v duši lidské. — Leon. Rendl	338
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Dobrý příklad. — Fr. Čech	353
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Slavný dětský pohřeb v Kafarnaum. Jos. Ocetek	356

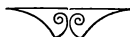
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. — P. Smolík, CSR	358
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Poslední soud. — Jos. Ocetek . .	361
Neděle dvacátá pátá a poslední po sv. Duchu. Hřích jest ohavnost zpu- štění. — Leon Rendl	364

Řeči příležitostné.

Panna Maria hříchem nikdy neposkvrněná naší matkou, vzorem a pří- kladem v utrpení našeho života. — V. Knetl	283
Instalační kázání. — L. V. Hora	342
Před výstavou nejsv. Svátosti. — V. Knettl	347
Při výstavě nejsv. Svátosti oltářů. — V. Knettl	349
Instalační kázání. — Frant. Zeman	368
Při čtyřicetihodinné pobožnosti. — V. Knettl	375
Církev sociální či demokratická? — Fr. Vaněček	378

Část pastorační.

Reforma kalendáře Gregoriánského. — Fr. Vaněček	31
Populační otázka ve Francii. — Fr. Vaněček	62
Methodisté v Polsku odhaleni	63
Dialog s kazatelný	64
Benedikt XV. o sociální otázce	93
Bursa a štola při podávání sv. přijímání mimo mši sv.	126
Methodisté	129
Projev francouzských biskupů v březnu 1922	159
Karthotéka	187
Kazatelské příklady. — Dr. Rudolf Zháněl	189 223 254
Vnitřní missie.	222
Pravda spasí vás. — Fr. Vaněček	253
Organisace krejcaru	318
Svítilna mrtvých	319

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

KOMOŘÍ JHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

O reformě kalendáře Gregoriánského mají jednati hvězdáři ve Vatikáně.

Číslo 2. ročníku XXIX. vyjde v prosinci.

V PRAZE 1921.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle první adventní. — Prof. Em. Žák	1
Neděle první adventní. Homilie. — Josef Ocetek	4
Neděle druhá adventní. Kristus přišel odstranit nouzi stísněných. — V. M. Váchal	7
Neděle druhá adventní. Svědectví Páně o sobě a Janovi. — Jan Nepom. Jos. Holý	10
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Nauka o dědičném hříchu nutí nás, přiblížit se k Ježíši a jeho božské Matce. — V. M. Váchal	14
Neděle třetí adventní. Rodina a radost křesťanská a radost pohanská. Fr. Vaněček	19
Neděle čtvrtá adventní. Proč a jak se máme připravit na příchod Páně. V. Strh	23
Hod boží vánoční. Pocit napomenutí a užitek ovoce z vánoc. — V. M. Váchal	26
Reforma kalendáře Gregoriánského. — Fr. Vaněček	31

*R*ÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 24 K. Přihlášky přijímá
CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A
NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.

Nejlevnější knihou

obsahující

Život Pána našeho Ježíše Krista

jest

Evangelium podle sepsání sv. Matouše,

které dle Vulgaty se stálým ohledem na text původní (řecký) přeložil, úvodem a výklady opatřil Dr. Jan Lad. Sýkora, řádný profesor české fakulty theologické.

155 stran.

Objednávky vyřizuje:

Váz. K 2.—

**Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a naklad.
V. Kotrba, Praha II-200.**

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

Napsal Em. Žák.

»Vězte, že hodina jest, abychom již ze
sna povstali.« (K Řím. 13. 11.)

Nad portálem ladného chrámu vysehradského, v průčelí, je vytesán reliéfní obraz posledního soudu. Bylť zvykem slavných tvůrců středověkých, velikolepých katedrál zdobiti chrámový portál tímto velikým obrazem. Nejvýše na soudné stoličce trůní Ježíš Kristus; na pravé straně, ruce své toužebně spínající, hledí k němu vyvolení do království nebeského, na levici, plni zoufání, oči odvracejí zavržení.

Co vedlo stavitele chrámů k této myšlence? Chtěli zajisté tím naznačiti, že sluší se vždy vstupovati do chrámu s myšlenkami nejvážnějšími, s duší naplněnou posvátnou bázní boží.

Dnes slavíme počátek nového roku církevního. Vstupujeme v onen velikolepý souhrn slavností a svátků, ideově vznešený mystický chrám, který zveme církevním rokem. A tu rovněž nad jeho portálem, v průčelí kreslí církev slovy sv. evangelia obraz posledního soudu. Chce i ona nám připomenouti, že s vážnými, hlubokými myšlenkami máme začítí rok církevní, vstupovati v pořad jeho svátků.

A jako za starých dob u dveří chrámových stál ostiarius, vrátný, aby bděl nad příchozími a dovolil vstoupiti jen věřícím, tak i dnes před obrazem posledního soudu sv. evangelia, jako veliký ostiarius stojí se slovy sv. epištoly na rtech apoštolů národů, sv. Pavel, a volá: »Bratři, vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali... Noc pokročila, den se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v odění světla.« Sv. apoštol budí k duchovnímu, novému životu ty, kteří dosud spali nebezpečný spánek na poduškách svých hříchů a nepravostí. Volá k vážným myšlenkám všechny lehkomyslné.

U slov sv. epištoly dnes prodlíme a uvažujme o jich obsahu.

1. Starobylá východní legenda vypráví o člověku, který prchal před rozzuřeným nosorožcem, aby zachránil život svůj. Na útěku náhle stane nad hlubokou propastí a řítí se do ní. Padaje, zachytí se ostružinového keře, který na pokraji vyrůstal, a tak zachráni se před okamžitou smrtí. Když však pohlédne vzhůru, spatří nad sebou hlavu rozzuřeného nosorožce, který chtěl jej rozsápati, když pak shlédne dolů, vidí na dně propasti ohromného draka, který otevírá svůj ohaivý jícen, aby nešťastníka pohltit. Tak hrozí mu jistá smrt s hůry i ze zdola. Aby pak míra neštěstí byla dovršena, pozoruje, že i keř, kterého se křečovitě držel, hrozí povoliti. U kořenů jeho usadili se dva potkani, jeden bílý, druhý černý, odhrabují zem od kořenů keře a hlodají na kořenech, takže keř v malé chvíli může se utrhnouti. Blízek zoufalství visí nešťastný muž mezi životem a smrtí.

V tom však utkví zrak jeho na krásné větvi, jež plna velikých, krásných plodů, zralých ostružin, houpe se nad ním. Muže ihned se zmocní touha po lahodném, vábném ovoci. Nevzpomíná již na rozzuřené zvíře nad hlavou, ni na příšerného draka dole, nemyslí již na ony dva hlodavce, kteří pomalu brali mu poslední záchranu. Zapomíná na všechno nebezpečí, na svoji úzkost, ale sáhá jednou rukou po ovoci a s rozkoší je pojídá. — A nyní táži se, drazí přátelé, nebyl onen muž nejlehkomyslnějším člověkem světa, když blízek smrti, v nebezpečném okamžiku, na vše zapomíná a má chuť na nepatrnou lahůdku?

Řeknete snad, že to pouhá legenda, pohádka, nepravda. Ale já pravím vám, že to skutečnost, pravda, poněvadž se denně opakuje. V legendě je vyslovena jedna z nejvážnějších pravd života. Neboť ona legenda je hlubokou allegorií. Oním nešťastníkem je věru mnohý z nás. Nosorožec, který doráží na člověka, znamená smrt, která stále žene se za námi, ustavičně nás pronásleduje. Drakem v hlubinách je věčný oheň zavržení. Dva hlodavci pak, kteří sedí na keři, naší záchraně, jeden bílý, druhý černý, znamenají den a noc, jež ustavičně hlodají na našem životu, a pomalu, za to však bezpečně a klidně život náš zkracují. A v tomto nebezpečí, kdy se všech stran život náš je ohrožen, ne jeden podobá se onomu lehkomyšlníku, který zapomněl na vše a vztahuje ruku po oněch vábných, dráždivých plodech, které nesyťí, neživí, ale jenom na okamžik lahodí chuti.

Ano, k těm všem, kteří nechápou vážnost života, kteří nevidí, jak je vratký a nebezpečí záhuby jak je blízké, kteří jdou jenom za požitkem smyslů, za okamžitou rozkoší, volá dnes slovy nejvážnějšími sv. Pavel: »Bratři, vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali... Den se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v odění světla.« Slova tato jsou jako jasný zvuk polnice u lůžka spícího. Volají k probuzení. Jsou výstražným signálem, abychom neusnuli v hříších, do nich nezabředli víc a více, nechceme-li v jejich propastech a močálech bídně zahynouti.

Často slýcháme zpívati veselý popěvek: »Vždyť jsme jen jednou na světě, mládí jak růže odkvete...« Ti, kdo tak zpívají, věru že si ani neuvědomují, jak vážnou a hlubokou pravdu vyslovili. Ano, protože jsme jen jednou na světě, protože ni jediný ztracený den se nevrátí, protože zkažené zdraví často nelze napraviti, protože zmařených vloh a jenom na zlé užitých schopností není možno znovu zachytiti, protože nelze k mládí svému zpět se vrátiti, tak jako řeka nikdy k pramenům se nevrací, proto máme život chápati vážně, s plnou tíhou povinností a s plným vědomím zodpovědnosti. Život jest jenom jeden, to je vážný akt, a cesta ke hrobu je nesmírně zodpovědná. A co za hrobem, to nezáleží více na nás, to spadá již pod soudcovskou moc boží. »Jak jsme zde sili, tak budeme jednou žiti,« praví Písmo svaté. A kdo chápe tuto velikou, závratnou pravdu, ten také pochopí, že slova: »Vždyť jsme jen jednou na světě« nesluší zpívati tónem veselým, rozpustilým, lehkomyšlným, ale že zaslouží si melodii velmi vážnou a nesmírně hlubokou.

2. Jsou spánky, které nepřinášejí člověku posilu a osvěžení, ale naprostou smrt. Kdo znaven cestou z mrazu na zemi v širém poli ulehá, byť pocítoval s počátku jakýsi příjemný oddech a podivné, lahodné teplo, přece jen zmrzne, zhyne. Kdo usíná v místnosti, v níž se nalézá kyselina uhličitá, nebo do níž vniká svítivý plyn, byť pocítoval s počátku jakési sladké opojení a příjemný pocit, zcela jistě stane se obětí smrti. To jsou spánky nebezpečné, osudné. A co platí o životě tělesném, uplatňuje se též v životě mravním. Nejedna hřích opíjí, vášeň obloudí člověka. V jejím prostředí tak mnohý usíná, dává se unášeti jejími sny, a při tom zapomíná, že řítí se v záhubu, padá v mravní propast, v bídu a zoufalství.

V Starém Zákoně smutně pověstnými stala se města Sodoma a Gomorrha. Byla sídlem právě oněch nepravostí, před nimiž sv. Pavel v dnešní sv. epístole křesťany tak důtklivě varuje. Byla to veliká doupatá hodování a opilství, smilstva a nestydatosti, sváru a závisti. A když míra boží shovívavosti byla naplněna, Bůh umínil si zahladiti tato města s povrchu země. Vyslal nejdříve své posly, anděly, aby vyvedli spravedlivé. A když odváděli Lota a rodinu jeho z města hříšníků, andělé pravili k němu: »Vstaň a vezmi své, abys i ty spolu nezahynul v nešlechetnostech města... Zachovej duši svou a neohlédě se zpět.« (I. Mojž. 19, 15-17.) A když vyšli, dštil síru a oheň na obě města, sopečný výbuch pak dokonale, co neztrávil oheň.

V tomto hrůzoplném ději je hluboký symbol. V duši člověka, který zapomíná na soud boží a na věčnost, poněkud usadí se požívačnost, nestřídmost, nemravnost, svárliвість. Jsou to věrné sestry, jedna přivede vždy druhou. A Bůh stále posílá své posly. Rodiče, učitelé, hlas boží v nitru, svědomí stále volá: »Vejdí ven, zachovej duši svou!« Kdo poslechne, je zachráněn. Kdo hlasů jich nedbá, je ztracen. A to stále se opakuje. Sodoma stále hoří v duši nejednoho člověka; zář její plane, oheň vše krásné v duši

jeho stravuje a otravný dým naplňuje okolí. A člověk hyne, zmírá, padá v propast zoufalství a věčného zahynutí.

Ale neplatí tato výstraha pouze těm, kdož »chodí v hodo-
vání a opilství, ve smilstvích a nestydatostech, ve sváru a závisti«,
každý těžký hřích, do něhož člověk upadá a jehož se svátostí
pokání nezbavil, roste jako jedovatý keř v jeho nitru, vyhání vždy
nové a nové větve, až pronikne duši člověka a připraví mu zá-
hubu věčnou. Ninive, město pobanské, v němž usadily se rozkoše
světa, bylo zralé soudu božímu. Ale Hospodin poslal proroka
Jonáše, aby kázal pokání. A když Jonáš tak po dlouhém zdrá-
hání učinil, Ninive uposlechlo hlasu prorokova. Všichni, od krále
počínaje až k poslednímu chudáku činili pokání, a Bůh ušetřil
kajícího města. Není na čase, abychom i my probudili se z ne-
bezpečného spánku hříchů? I k nám volá, ano zapřísáhá nás svatý
apoštol: »Hodina jest, abychom již ze sna povstali; neboť blížší
jest naše spasení, nežli když jsme uvěřili.« Vstupujeme do nového
roku církevního; ale vstupujeme též ke hrobu blž. Dny prchají.
A kdo ví, zda daleko či blízko je hodina poslední?

Sv. Augustin ve svých »Vyznáních« (VIII. 12) vypravuje, že
když ještě váhal zanechatí hříšného života, a neměl vnitřní síly
k polepšení, slyšel jasný hlas s neznáma vycházející a vybízející:
»Tolle, lege, tolle, lege. Vezmi, čti!« I otevřel knihu Pisma sv.
a připadl právě na slova sv. Pavla, která v dnešní sv. epištole se
ozývají: »Ne v hodování a v opilství, ne v smilství a nestydatos-
tech, ne v sváru a závisti, ale oblect se v Pána Ježíše Krista.«
A slova ta urychlila a dokonala jeho obrácení.

Na prahu nového roku církev nám slova tato znovu vždy
předčítá. Ve zvucích zvonů adventních stále se nám ozývají. Vážné
jich tóny stále a stále opakují: »Adveniat, adveniat regnum tuum.
Přijď království Tvé.« Království Kristovo je království střídmosti,
mravnosti a lásky. Jen ten, kdo tyto ctnosti snaží se v duši svoji
všlípiti, je schopen vstoupiti v chrám Jeho slávy. Na portále,
v průřezě jeho je soud; ale uvnitř nezkalený mír, štěstí, radost,
bláženost věčná. Amen.

Neděle první adventní.

Homilie.

»Oblect se v Pána našeho Ježíše
Krista!« (Řím. 13, 11-14.)

Advent jest v přírodě nejsmutnější dobou v roce. Chladně
a mrazivě dere se všude ledová zima. I když slunce vysvitne, jsou
jeho paprsky tak chladné, ale většinou jest zahaleno mraky a ml-
hami, dni jsou stále kratší, noci se protahují, a nemá-li kdo ještě
k tomu co svítit, bývá každý večer a každá noc pravou věčností;
a často bývá slýchati toužebné přání: »Kdyby už byly jen vá-
noce, aby aspoň ta tma přestala!«

A tento smutný měsíc prosinec zvolila církev za dobu přípravnou na příchod Páně o vánocích. A tu se jeví církev velikou umělkyní a znalkyní lidí. Vše, co církev utvořila, jest pravým dílem mistrovským, ať jsou to velebné chrámy, ať bohoslužba k nebi povznášejší, uměleckým dílem jest také církevní rok. Tři doby posvátné, vánoční, velikonoční a svatodušní, tak se shodují s přírodou a duší lidskou, s jejími city a potřebami! Každoročně se tyto slavnosti vracejí, a přece zůstávají vždy krásné a nové, a nikdo si nepřejí, aby byly odstraněny, ani křesťané nevěfci, jich půvabem upoutání slaví je s věřícími.

Mistrovským dílem církve je také slavení adventu. Smutná nálada v přírodě, zima, špinavé bláto a ponurá tma připomínají onen advent, na ony časy tisíciletí trvající, kdy všichni lidé, židé a pohané, čekali na Vykupitele.

Mezi všemi národy znali a uctívali jenom židé pravého Boha a měli v něm laskavého a silného ochránce, a přece toužili po Messiáši, budoucím velikém Králi od Boha jim zaslíbeném, a 750 let před Kristem volal toužebně prorok Isaiáš: »Roste, nebesa, s hůry a oblaka dštěte spravedlivého, otevři se země a vydej nám Spasitele!«

Mnohem smutněji bylo mezi pohany, zvláště ve středisku světové říše římské v hlavním městě Římě. Sv. Pavel líčí smutný stav pohanstva, píše křesťanům římským: »Bratři, víte, že jest čas, abychom již ze sna povstali; neboť nyní jest blíže naše spása, nežli (byla) když jste uvěřili. Noc pomíula, den se pak přiblížil. Odložme tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne počestně chodme: ne v hodování a opilství, ne ve smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, nýbrž oblecete se v Pána Ježíše Krista, a nemějte péči o tělo tak, aby povstávaly žádosti.« (Řím. 13, 11-14.)

Jako tmavá noc, jako zlý sen byl mravní život pohanstva před Kristem a před příchodem křesťanství. Tři nepravosti zvláště otravovaly jeho život: nestřídmost, nestydatost a závist.

Bohatí Římané hodovávali nepřetržitě po několik dní a nocí; nejvzácnější pokrmy a vína nošena na stůl; tak na př. veliká mísa pečených jazyčků, kteří schytáni po celé Italii. A když hosté byli syti, užívali pro dávení, vyzvraceli všechno ve vomitorích a jedli a pili dále. To bylo hodování a opilství pohanů.

Následkem nestřídmosti byla bezměrná nestydatost a nemravnost. Ta byla také hlavní příčinou, že se světová říše římská konečně rozpadala. Pro smilstvo měli Římané i zvláštní bohyni — Venuši. Ji stavěli chrámy a jako bohoslužbu její páchali nestydaté smilstvo. Všecek veřejný i rodinný život byl touto nepravostí zamořen. Proto varuje sv. Pavel křesťany římské: »Ne ve smilstvu a nestydatostech!«

Prostý lid viděl tento život bohatých a pojal proto proti nim závist a nenávist. Urození Římané hleděli se státí vysokými důstojníky neb úředníky v bohatých provinciích Egyptě, Syrii, Malé Asii, tam si nashromáždili lupem a vydíráním ohromné jmění,

vrátili se do Říma a vedli tam život bujný a nemravný. Prostý lid to viděl, záviděl a chtěl také všechno užít, často docházelo v Římě k pouličním bouřím, hladový a nespokojený lid křičel: »Panem et circenses — chléb a hry!« A císařové, vojevůdcové a mocní a bohatí světového města dávali lidu hostiny a platili divadelní hry, aby jej na čas umlčeli.

Naproti rozvalinám amfiteatru, největšího divadla na světě, viděl jsem v Římě za silnicí cihlové zbytky zděné studně, která dnes ještě sluje »meta sodaus-vodotrysk«. O té studni se vypravuje, že byla v pohanských dobách o lidových slavnostech plněna vínem, a teklo z ní víno jako voda a pohanský lid pil a opíjel se. A potom se valilo opilé množství do divadla naproti, jež pojalo 80 000 diváků, a bavił se pohledem, jak tam gladiatoři, otroci ve zbraní cvičení, krvavě spolu zápasili a ukrutně se vraždili, a jak nevinní křesťané od divokých šelem byli sápaní a žráni, a čím více krve teklo, tím více tleskal pochvalu zhovadělý lid.

Nemravnost vládla v pohanském adventě a k tomu náboženská nevědomost. Pohané i nejvzdělanější neznali pravého Boha, nevěřili vůbec v nic nebo uctívali bohy klamně. Za času Krista Pána bylo v Římě uctíváno 36 000 bohů.

V pravdě, ponurá tma dusila pohanský advent, a ty smutné časy připomíná trudná nálada v přírodě v prosinci, v adventě křesťanském. Jak mistrně zvolila církev tuto dobu! Ale církev Kristova dodala zároveň této smutné době půvabu, že advent ve směru duchovním jest z nejkrásnějších dob roku. Budí v srdci věřících touhu po Spasiteli, který o vánocích zase tajemně na svět přijde a slaviti bude narozeniny. A ta touha plní srdce velkých i malých, všechno těší se na vánoce, ačkoli se vracejí každoročně. A touha ta se pěstuje a zvyšuje denní mši sv. v temném kostele, jež sluje »roráty« od prvních slov z introitu: »Rorate coeli desuper — Roste nebesa s hůry!« A v které rodině víra živá, aspoň jeden musí denně na roráty a mnohdy bývá v domě i spor, kdo dnes má zůstat doma. Z daleka přicházejí zbožní už za temné noci se svítilnami v blátě nebo sněhu do kostela farního na roráty. Přicházejte horlivě i vy, vždyť máte kostel v srdci osady. Radost srdce a touha po Spasiteli mluví už ze zbožných písní rorátních a nadšením plní velké i malé. Vycítiti to lze už z těch hlasů dětských; jindy je třeba povzbuzovati ke kostelnímu zpěvu, ale na rorátech zpívají z plna hrdel: budou vánoce, svátek dětí.

Ale hlavním účelem adventu jest, abychom připravili Spasiteli cestu do svých srdcí a upravili mu důstojný příbytek v nich. Vhodně napomíná sv. Pavel: »Odložte skutky temnosti — oblect se v Pána Ježíše Krista!« Odložiti máme skutky temnosti, hříchy, pokání máme činiti v adventě, a obléci Pána Ježíše Krista, máme se státi podobni svému Spasiteli svatosti a spravedlnosti dítek božích. Připravte i vy v adventě sv. zpovědi hodný příbytek Spasiteli, aby o vánocích s radostí, s mnohými milostmi a s pravým pokojem duše zavítati mohl do srdcí vašich. Amen.

Jos. Ocetek.

Neděle druhá adventní.

Kristus přišel odstranit nouzi stisněných.

»Chudým zvěstuje se evangelium.«
(Mat. 11, 5.)

Sv. Jan Křtitel posílá učedníky své ze žaláfe, aby sami se přesvědčili, že Kristus je zaslíbeným Messiášem. Ti žádají přímou odpověď. Ale Pán Ježíš ukazuje na své zázraky, které samy o něm svědectví vydávají.

To byl tehdy nejpádňější důkaz božské moci a poslání, uzdravení pouhým slovem slepých, chromých, malomocných, hluchých a vzkříšení mrtvých. Pro nás však mnohem důležitějším jest, že Ježíš zvěstoval chudým své evangelium, že přišel odstranit smutné poměry chudých a stisněných pro všechny časy. Jak smutný byl tehdy stav ženy, dítek, služebných, chudých, nemocných a umírajících. Že Kristus poměry ty veskrze změnil a z ponížení i útrap pozvedl, to jest zvláště důkazem jeho božského poslání. Pokoj přinesl všem lidem dobré vůle.

1. Před Kristem a dosud u pohanů považovali ženu za nižšího tvora, nežli jest muž, žena že je na světě jenom k těžké práci.

Dívčák nedostalo se vzdělání, v rodině považovaly se za pouhé zboží. Manželka nebyla družkou mužovou, ale služkou, otrokyní. Neměla nikde práva ani ochrany. Mnogoženství u pohanů, propustný list u židů snížily v ženě vše šlechtné k zemi.

Jak osvobodil Kristus ženu z toho ponížení? Sám stal se člověkem z panny, důstojnost Panny a Matky boží, Marie, pozvedla také panenskou a matefskou důstojnost celého pokolení ženského.

Kristus povýšil manželství za svátost a posvětil, odstranil tak mnohoženství a rozlukou manželskou. Křesťanství oslavuje ctnosti panenské Matky boží, miliony dívek a matek následují je a mají v nich největší zalíbení. Církev Kristova staví tyto hrdinské dívky, matky a vdovy, mučednice za vzor a miliony dívek a matek křesťanských sdružují se v družstvech Mariánských, aby co nejvíce dle sil svých dostihly ctností panenské Matky boží.

2. Přesmutný byl a jest dosud stav dítek u pohanů. Vychování se jim dostávalo z části od matek nevědomých, zotročených, z větší části od otroků nevzdělaných a mravně ubohých. Byly bez práva a ochrany zákona, závisely od libovůle otcovy, směř-li žítí aneb vydány smrti či prodány k hnusnému otroctví. Jak pozvedl Kristus nešťastné dítky? Sám se stal dítkem, Panna Maria a pěstoun Josef opatrují božské dítko se vši něžností a úctou, aby byli vzorem rod čů křesťanských, jak mají se chovati k dítkám svým, jež na křtu sv. staly se dítkami božími.

Pán Ježíš měl nejraději u sebe malé nevinné dítky, žehnal jim, mluvil o jejich anděli strážném, výstražně pohrozil všem, kdo by dítek pohoršili, jim ublížili, a velikou odměnu slibuje všem,

kdo se dítek ujali; ujali se samého Krista a ten bude jejich odměnou. Jakou změnu vidíme všudy, kam proniklo křesťanství.

Křesťanská matka považuje se za křesťanskou chůvu a vychovatelku svého dítky, jež náleží Bohu a nebi, křesťanský otec v té peči matku podporuje; všechny myšlenky a snahy jejich nesou se za štěstím časným, ale zvláště věčným svtěných dítek. (Školy, sirotčince, spolek dětství Kristovo, missionáři mezi pohany.)

3. Služební před Kristem a dosud mezi pohany byli otroky, pouhou věcí, zbožím, s nímž mohlo se nakládati dle libosti. Byli bez práva, bez ochrany, nebyli považováni za lidi. Co učinil Kristus? Sám stal se služebníkem všech; přišel na svět, jak pravil, ne aby si dal sloužit, ale sám aby sloužil všem. Nehleděl na osobu, všichni byli stejní v jeho očích, učil všechny, zemřel za všechny. Lásku k bližnímu, zvláště k opovrženému a chudému zdůraznil, nazval novým přikázáním, odznakem, dle něhož se poznávají praví věřící.

»Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako já jsem miloval vás... Podle toho poznají lidé, že jste moji učedníci, budete-li se milovat vespolek.«

Sv. Pavel ujímá se otroka Onesima, nazývá ho bratrem a jako bratra posílá k jeho pánu. Hermes, Chromatius, Melanie, bývalí pohané, a tisíce jiných, jakmile se stali křesťany, dávají otrokům svobodu. Biskupové obětovali jmění své i kostelní na vykupování otroků. Založeny zvláštní řády, jichž členové s nebezpečím vlastního života vyhledávali nešťastné otroky, vykupovali je, ba sebe za ně v otroctví nabízeli.

4. Chudým zvěstoval Kristus své evāgelium nejprve. Chudoba byla u pohanů v opovržení. Překáželi, byli na obtíž rozmarlým, hrdým a bohatým světākům.

I největší mudrci neznali milosrdenství. Co učinil Kristus? Stal se dobrovolně chudým, ba nejchudším. Od jeslí betlemských až k smrti na kříži neměl nic vlastního, žil z almužny. Chudé měl kolem sebe, chudou matičku, chudého pěstouna, chudé pastýře volá k jeslím, chudé apoštoly si volá, chudým zvěstuje radostné poselství o bohatství pravém, trvalém, nikdy nehynoucím. Bohatí zřikají se z lásky ke Kristu bohatství, rozdávají chudým, a hledají štěstí v dobrovolné chudobě.

Řehole ujímají se chudých, staví jim útulny, sbírají milodary, zakládají dobročinné spolky, jichž členové předstihují se v prokazování milosrdenství. Sv. Vincenc z Pauly volá: »Vězte, že jsme nejbohatší, sloužíme-li chudým a v chudobě jsme rovni Ježíšovi.« »Co jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili.« »Lačněl jsem, žíznul jsem, nahý byl, nemocen, a vy jste mne nasýtili, občerstvili, přioděli, ulehčili.« Tato slova Páně byla pobídkou pro tisíce neohrožených křesťanů, kteří se zasvětili službě chudiny.

5. Hrozný osud stihl u pohanů nemocného. Překážel každému, neviděl vlídného oka, neslyšel přívětivého, potěšujícího slova, nezakusil nejmenšího skutku milosrdenství. Byli vyhazováni z domů do širé přírody, opuštění hynuli hladem a bolestí, stali

se kořistí zvěře, ba násilně o život připravování. Co učinil Kristus? Sám nemocné hledal, uzdravoval a těšil, dal moc apoštolům a učedníkům, aby jeho jménem také uzdravovali. Církev katolická jménem Kristovým hledá nemocné, ošetřuje, posiluje; zakládá řády řeholní, aby se nemocných ujaly, staví nemocnice; neleká se nejhorších a nakažlivých nemocí, čím větší nebezpečí, tím větší láska a horlivost.

6. Nejbolestnější u pohanů byl odchod se světa; neznali, co je po smrti čeká, a přemnozí umírali v zoufalství.

Co učinil Kristus? Volí dobrovolnou smrt za nás a učí, jak při smrti máme si počínati; nejdeme do neznámé věčnosti, ale k Otci nejlaskavějšímu, kde nebude soužení více a pláče, ale radost věčná. Co útechy přináší kněz katolický umírajícímu! Pán Ježíš sám v osobě kněze navštěvuje nemocného, těší a sílí; zemře-li v milosti boží, provází na věčnost a bude milostivým soudcem.

Chudým zvěstuje se evangelium. Těm nejubožejším dostává se tolik útechy, posily a pomoci!

Církev katolická, církev Kristova, jest matkou nejopuštěnějších — kráčí za příkladem božského zakladatele, Ježíše Krista.

Poněvadž nejvíce jí záleželo na záchraně a spáse duší krví Kristovou vykoupených, proto brojí proti ní peklo a rozevírá brány své, rozesílá své apoštoly, hlasatele nevěry a nefesti, aby kazili dílo církve a pustošili duše, chrámy Ducha sv. Církev koná vše veřejně, nebojí se nástrah a útoků pekla, modlí se za svedené, aby Bůh je osvětlil a dal poznati, kde jest pravda a opravdová láska, a kde se bojuje lží, úskokem, planými frásery a hesly, a kde není lásky obětavé, nýbrž předstírané, sobecké. Poctivé duše, velikáni vědy, dobře chápou snahy církve Kristovy, a také veřejně vydávají o ní chvalné svědectví. I nepřátelé církve nemohou popřít pravdy tak zřejmé a v střízlivé kritice jsou plni uznání a pochvaly ku zásluhám církve o lidskou společnost.

Francouz Ancillon praví: »Jediné papežství uchránilo Evropu před úplnou světopostí.« — Bensen německý spisovatel, napsal: »Nejurozenější a nejmocnější zřítkali se dobrovolně bohatství a zasvětili se službě chudých a u světa opovržených. Kdyby učení Kristovo proniklo společnost lidskou, země by se stala rájem, vzájemná láska bratrská by naplnila celý svět.«

Daumer Frant, konvertita, píše o sobě: »Proto jsem se stal katolíkem, abych mohl své plány prosaditi na poli sociální činnosti a vzájemné lásky. V protestantismu jest jenom povrchnost ducha a sobeckost.«

Dr. Merz Jindřich, německý kritik, píše: »V jediném Vincenci z Pauly soustřeďují se všechny paprsky neslýchané lásky, jež ozařují katolickou církev; jako otrok v Tunisu nosil kdysi všecku tělesnou a duševní bídu lidstva na svém srdci, a pro lidstvo se také obětoval.«

Saag, francouzský spisovatel, praví: »S křesťanstvím souvisí všechna naše vzdělanost a humanita. Kdyby se poměr náš ke kře-

stanství změnil, změnil se všechno, filosofie, politika, morálka, umění, literatura, průmysl.

Církev koná stále dílo Kristovo a bude konati až do skonání světa. Káže chudým evangelium Kristovo, poselství lásky; chápou je i chudí duchem, lidé chudí a nepředpojatí, bohatí, kteří se považují za správce majetku od Boha svěšeného, a hledí dle možnosti hájiti rány chudiny a nešťastných.

Až v soudný den užasne svět, co církev katolická vykonala pro lidstvo. Tehdy budou státi zahanbeni, kteří církev podezřívali a hanobili; a zářiti radostí, kdo ve jménu Kristově ku blahu a spáse lidstva pracovali.

Kristus, zakladatel církve, pramen vši lásky k lidstvu, odmění a veřejně vyznamená všechny šlechetné duše slovy: »Pojďte, požehnaní, a vládněte královstvím nebeským. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Amen.

J. M. Váchal.

Neděle druhá adventní.

Svědectví Páně o sobě a Janovi.

»Ty-li jsi ten, který přijíti má?«

(Mat. 11, 3.)

Vtělel Syna božského jest zdroj všech milostí, které z nebe na zemi prýští. V Starém Zákoně poslal Bůh proroky, aby poukazovali židnáci lidstvo na tento zdroj. Páskou největšího proroka sv. Jana Křtitele vede nás církev sv. v době adventní každoročně znova k tomuto zdroji věčné spásy.

Nalézáme se na této cestě. Dnes slyšíme hlas tohoto proroka z vězení. Když tam totiž slyšel o skutcích a divech Pána Ježíše, poslal k němu dva učedníky a tázal se: »Ty-li jsi ten, který přijíti má čili jiného čekati máme?« Tato otázka dala Pánu Ježíši příležitost vydati dvojí svědectví: o sobě a Janovi. Toto dvojí svědectví jest důležité a tvoří obsah dnešního evangelia. I my se dnes tímto dvojím svědectvím zabýváti budeme, abychom v sobě náladu adventní vzbuzovali.

I.

Učedníci Janovi mohli pochybovati o Pánu Ježíši. Proto chtěl je a skrze ně celý svět na Krista odkázati, aby po smrti Janově věděli, komu své služby zasvětití mají. Nebylo jiné pomoci, leč aby Jan učedníky ty ke Krisiu, který jediný jejich pochybnosti vyléčiti mohl, jménem svým poslal a jim položil otázku: »Jsi-li ty ten, kterýž přijíti má či jiného čekati máme?« Trefně k této otázce poznamenává sv. Jeroným: Právě jako Spasitel tázal se židů po místě, kde Lazar pohlben byl, ačkoli je znal, aby učinil svědky vzkříšení ty, kteří mu to místo ukáží, právě tak posílá

Jan před svou smrtí učedníky k Pánu Ježíši, aby zázraky jeho božské moci viděli a v něho uvěřili.

Nápadné jest, že Pán Ježíš neodpovídá přímo: „Já jsem.“ Byli by snad mohli říci, dí sv. Jan Zlatoústý, jako židé: „Ty sám o sobě svědčíš, a svědectví tvé není tedy pravé.“ Nebylo by to mělo alespoň takového účinku, jako nepřímá odpověď Páně, která jim také bližší byla a z jejich vlastních názorů vyplývala. Svatý Lukáš (7, 21) dokládá, že právě v tu dobu, ve které učedníci Janovi u Pána Ježíše se nalézali, mnoho neduživých od Pána uzdraveno bylo. Odpověď Páně neměla proto ve slovech, nýbrž ve skutcích pozůstávati, a proto řekl: „Jdouce řekněte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví vstávají z mrtvých a chudým se zvěstuje evangelium; a blahoslavený jest, kdo se nebude nade mnou horšiti.“ — To jest svědectví Páně o sobě. Obsahuje tři části.

1. První svědectví svědčí o božské moci, kterou Kristus měl. Zdaž mohl Kristus přesvědčivěji odňíti jim pochybnost o své důstojnosti messiášské než když poukázal na skutky, které jeho nebeské poslání dosvědčovaly? Zdaž se tu nevyplnilo proroctví Isaiášovo (35, 4—6): „Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdáž otevrou se oči slepých, i uši hlubých otevřeny budou. Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen, a rozvázán bude jazyk němých.“ A nejsou tato znamení dána pro všechny časy? Nedejte se, co se tehdy před očima židů tělesným způsobem dalo, stále duchovním způsobem před očima našima? Kdo rozptýlil temnosti a slepoty ducha, v kteréž blud a nevědomost lidského ducha pohřbížily od té doby, co se svou neposlušností odvrátil od Boha, pramene vší pravdy? Dokázal tím, že jest světlo světa a že rozžehne světu pochodň pravdy ve svém zjevení. Kdo rozvázal vazby, které nás ochromily na cestě ctivosti, ke které povolání jsme, pro kterou jsme sílu a zmužilost ztratili, poněvadž jsme opustili toho, jenž sám jest vzorem a základem vší dokonalosti, než jedině Kristus Pán svou milostí, které nám získal poslušností svou až k smrti? Kdo očišťuje malomocné od nejohyznějšího malomocenství od hříchu — než jedině Kristus, který svou smrtí za hříchy naše dostiučinil? Kdo otvírá uši lidské, které pro marnost lidské neměly s'uchu, pro věci nebeské než jedině Kristus, který nám zase nebe se zemí spojil a tak způsobil, že hlasy z věčnosti opět nalézají ozvěnu v uších lidských? Kdo křísí ze sna smrtelného, ze sna hříchu lidi než jedině Kristus, který svou smrtí nad smrtí zvítězil? V tom záleží podstata vykoupení, v tom záleží účinky činnosti Spasitelovy, v tom záleží znamení, v tom je důkaz, že v Kristu Ježíši přišel na tento svět Messiáš, Spasitel, který přijíti měl a že jiného Spasitele očekávati nemůžeme.

2. Kdyby se byl při svých divcích zevnější slávou a leskem obklopil, kdyby měl pozemské bohatství a pomíjející moc, jak by to zatemnilo jeho pravou, duchovní, nadzemskou důstojnost, a jak by bylo obtížno přináseti požehnání spásy své až k nízkým, až k chudým. Učení, jež se státi mělo společným ma-

jetkem veškerého člověčenstva, zkouší se zajisté, zda je přiměřené a srozumitelné tím, že ukájí potřeby lidu a v něm kořeny zapouští, nikoli však tím, že světlo své svítiti dává jen na výšinách společnosti několika vyvolencům. Proto vydává o sobě druhé svědectví o své chudobě. »Chudým se zvěstuje evangelium.« Tak vyplnil na sobě opět, co předpověděl Isaiáš (61, 1): »Duch Hospodinův nade mnou, protože pomazal mne, abych kázal chudým, poslal mne.« Jak si Ježíš pozemskou chudobu vyvolil, nemaje, kde by položil hlavu svou, tak se svým radostným poselstvím obracel nejdříve k chudým, poníženým, opovrženým, kteří potřebu vysvobození nejvíce pociťují. Při tom nemyslí pouze na tělesnou chudobu, nýbrž také na chudobu duchem, kterou i bohatý uprostřed pozemských statků míti může a má a při tom jest naplněn vědomím své bezradnosti, opuštěnosti. Proto také blahoslaví chudé duchem a připojuje: jejich jest království nebeské. Tělesně bohatí, kteří si na statcích pozemských zakládají a šťastni se v nich cítí, a bohatí duchem, totiž pyšní, kteří si na svých vědomostech zakládají a mňní, že vše svým duchem obsáhli, nehodili se nikdy a nehodí se ani nyní pro království boží a také se o ně nestarají. »Tot spravedlnost a pravdu učitele potvrzuje, když každý člověk stejně se cení.« (Sv. Jeroným.) Chudí duchem však vidí právě v okolnosti, že Kristus chudým evangelium nejprve hlásá, znamení, že Spasitel, kterého svět očekával, v Kristu Ježíši již přišel.

3 Dále praví Pán Ježíš: »Blahoslavený jest, kdo se nebude nade mnou horšiti.« Mohla tato slova, jak sv. Chrysostom píše, býti nejprve zaslouženou důtkou nikoli Jana, nýbrž jeho učedníků, kteří v Spasiteli pozemského krále očekávali a nad jeho chudobou se pohoršovali. Ale ještě více podávají slova ta svědectví o odporu, který Spasitel nalezne, a to je třetí svědectví Páně o sobě. Již prorok Isaiáš mluvil o kameni úrazu a skále pohoršení, kterou Pán v domě Israele bude, tak také předpověděl stařec Simeon v chrámě: »Aj, položen jest tento ku pádu a povstání mnohým v Israeli a za znamení, kterému bude odpíráno.« Zažil to již Pán za svého života u židů, později ve světě, kdežto jest židům pohoršení, pohanům pak bláznovstvím, jak se apoštol vyjadřuje. K jakým smutným závěrům nás to vede? Zdaž veškeren cit pro dobré, šlechetné a vysoké neodumřel tam, kde nejvznešenější a nejčistší ctnost, která se kdy ve světě objevila, nikoliv obdiv, nýbrž odpor vzbuzuje? Zdaž se nejhlubší slepota nezmocnila lidí, kteří pravdu, kterou jim nebe posílá, od sebe odmítají? A když vidíme, že tento odpor ani dnes nepřestal, nýbrž právě v nynější době skoro nejvyššího stupně došel, kdy i se tvrdí, že Kristus Pán nežil, s jak bolestným citem budeme opakovati slova: Blahoslavený jest, kdo se nebude nade mnou horšiti?! Ale právě v tom odporu shledáváme třetí důkaz, že Spasitel, kterého lidstvo očekávalo, v Kristu Ježíši již přišel. Prosme Pána, abychom tak hluboce neklesli, abychom se nad ním horšili, prosme ho, abychom přesvědčení byli, že nás přišel vysvobodit od bludu, hříchu a smrti, abychom jediné jeho se drželi! Kéž bychom o tom pevně pře-

svědčení byli zvláště v těchto dnech, kdy se toužebně připravujeme na vánoce. Spasitel nám k tomu napomáhá druhým svědectvím, které o Janovi podává.

II.

Poselství Janovo mohlo v lidech vzbuditi myšlenku, že sám Jan se nad Pánem Ježíšem horší, že se viklá ve víře v Krista. Proto když odešli učedníci, chválí Jana a vydává o něm opět troji svědectví.

1. První svědectví vydává o jeho stálosti a pevnosti. »Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li větrem se klátící?« »Co se značí třtinou« (sv. Řehoř Vel.) než mysl tělesná? Když z úst lidských vánek pochval a přízně věje, tu se vyjasňuje a pozdvihá a celá jako na milost nakloňuje; leč když vichor pomluvy a nepřítelů nastane, tu již na druhou stranu se schyluje. Jan však nebyl třtinou větrem se klátící, ježto ho ani milost lichotným ani zloba přikrým neučinila, ani štěstí nepozdvihovalo ani neštěstí nesnižovalo. — Právě pro svou pevnost a stálost úpí nyní v žalosti a očekává tam mučednickou smrt. Jaká to stálost, pevnost, zmužilost! »Člověk svatý v moudrosti zůstává jako slunce, ale blázen jako měsíc se mění,« dí krásně Duch sv. skrze moudrého Siracha. Jak vzdálení jsme my od sv. Jana! Podobní třtině klátíme se každým větrem panujícího smýšlení a býváme zmítáni každou bouří pokušení a protivenství, která doráží na nás! Žijeme, jako bychom neznali slovo apoštola: Stůjte pevně u víře, jak jste byli poučeni! Právě tato pevnost zajišťuje nám spasení a chrání nás před pochybností, která by se tázati mohla: Jsi-li ty ten, který přijíti má?

2. Ale tato pevnost u víře nedá se mysliti bez sebezáporu, který tělo a tělesné věci vládě ducha podrobuje, a právě o tomto sebezáporu Janově vydává Pán Ježíš další svědectví. »Či co jste přišli na poušť vidět? Člověka-li měkkým rouchem oděného?« Pán tím chce říci: Jan není žádný rozmařilec, jest muž čistých mravů, který sebe zapírá. Vskutku vedl přísný, tuhý život, zapíraje a mrtvě sebe. Jak sebe my zapíráme? Nepotřebujeme hledati rozmařilé, rozkošné, labužné lidi měkkým rouchem oděné v domích královských; smyslnost, tato hlavní nepřítelkyně Pána Ježíše, zmocnila se všech kruhů lidské společnosti; k smyslnosti obracejí se nepřátelé Kristovi, aby chťiže její roztouřili a sebezápor nemožným učinili. A přece jest zapírání sebe nutný prostředek spasení, jak dí Pán: »Kdo chce za mnou přijíti, zapře sebe sám!« Ano, rozehnati se musí nejprve mraky, má-li nám slunce svítiti; rozbíti se musí nejprve smyslná pouta, má-li duch panovati; vítězství nad sebou nejprve musíme vydobyti, nežli poznáme, jak sladký jest Pán. V takém světle, v také svobodě, v takém vítězství nebudeme se tázati: »Jinébo čekati máme?« Přišel, máme ho, jsme v jeho službách, a tato služba — jsme si toho s radostí a pýchou vědomi — jest naše důstojnost.

3. Jan znal tuto důstojnost a měl ji, a že tomu tak, vydává Pán Ježíš o něm třetí svědectví. »Aneb co jste vyšli na poušť

viděti? Proroka-li? Jistěť pravím vám, i více než proroka. Tentof jest zajisté, o němž psáno jest: *Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.* Proroci poukazovali na Spasitele, který přijíti měl, Jan vidí ho vlastníma očima; proroci hlásali lidu vlastnosti a osudy budoucího Spasitele, Jan poukazuje lid na přítomného; proroci živili touhu po Spasiteli, Jan připravuje mu cestu, proto byl více než prorok, jest předchůdce a anděl Messiášův, jak o něm prorok Malachiáš (3, 1) předpověděl. Byl andělem, aby v pevnosti a sebezáporu důstojnost svého poslání zachoval a v nevinnosti a čistotě před tváří Spasitelovou krácel. A jak dostál Jan tomuto svému poslání! *Byl školou ctnosti, podobou svatosti, vzorem spravedlnosti, příkladem čistoty, cestou pokání a hlasatelem víry.* (Sv. Petr Chrysol.)

Tuto úlohu máme všichni, jako sv. Jan, rozdíl jest jen ten, že Jan krácel před Kristem a my Krista následovati máme. I my jsme proroky, i my máme Krista jako Spasitele hlásati, netoliko kněží, ale každý ve stavu svém. Krista zvěstovati mají také kněžata, zakládající království své na nepomíjející království Kristovo; učení, posvěcující vědomosti své zjevením Páně a užívající větších vědomostí svých ku prospěchu bližních svých; řemeslníci, rolníci, dělníci, konající práce své dle vůle boží pro Boha a ku prospěchu bratří se vši počestností a svědomitostí. Ano, všichni jsme prorokové, máme zvěstovati Krista Spasitele v příbytcích, dílnách, kdekoli stojíme a kráčíme, domácím, dítkám, sousedům a kdekoli se nám příležitost naskytne, a to slovy, příkladem a životem; tak i my budeme připravovati cestu Pánu v srdce lidské, a tak i my staneme se předchůdci Páně, chystající mu cestu.

Pak ovšem nebudeme se tázati: *»Ty-li jsi, jenž přijíti má?«* Víme o jediném Spasiteli, který přišel a spasení nám přinesl, a jen srdce potřebujeme mu otevřítí, aby do nich přišel, pak ho máme, jsme v něm blažení a nepociťujeme jiných potřeb. Proto slavíme advent, proto se připravujeme sv. zpovědí a sv. přijímáním na vánoce, kde v Betlemě nám vyprýštil zdroj veškeré naší spásy. Amen.

Jan. Nep. Jos. Holý O. Praem.

Slavnost Neposkvrn. Početí Panny Marie.

Nauka o dědičném hříchu nutí nás, přiblížiti se k Ježíši a jeho božské Matce.

»Zdrávas, milosti plná!«

(Luk. 1, 28.)

Slavíme dobu adventní, očekáváme příchod Páně a připravujeme se modlitbou a pokáním. Toužíme se starým světem po vykoupení. Touha naše pak bude tím vroucnější, čím více víme, čeho se nám nedostává a co nás tísní. A vše, čeho se nedostává lidstvu a co nás těžce svírá všechny, obsaženo jest a uloženo v učení o dědičném hříchu.

Proč nazýváme hřích dědičným? Po Adamovi, praotci svém, nemohli jsme ničeho jiného zdědit, nežli čeho sám měl. Bůh mu světil veliké důstojenství, obdařil velikými dary; ale on toho zpronevěřil a ztratil pro sebe a pro všechno potomstvo. Učení o hřichu dědičném ukazuje nám na Ježíše Krista, který jedině mohl nás zachrániti a nutí nás, abychom jen u něho hledali spásy.

Slavíme dnes svátek Marianský, první v roce církevním, a vzpomínáme toho, že Maria jediná byla bez prvotního hřichu počata a uchráněna následků hřichu dědičného. Čeho dosahujeme na křtu svatém, čeho nabyl sv. Jan Křtitel a prorok Jeremiáš před narozením, dostalo se Marii Panně již při početí: osvobození od dědičného hřichu.

Učení o hřichu dědičném ukazuje nám Ježíše, který jedině může nás uchrániti od následků hřichu, od zatemněného rozumu, zvrácenosti srdce, slabosti vůle, pobouřeného svědomí a od utrpení tělesných a přirozených. Panna Maria, Matka boží, rozdatelka milostí, jest naší prostřednicí, skrze ni dostává se nám potřebných milostí.

1. První následek dědičného hřichu jest zatemnění rozumu. Přes všechna zjevení božská čeho se ještě nedostávalo národu israelskému! V jak nesmyslných bludech tápali pohané! I křesťané bloudí, nedrží-li se pevně Boha trojjediného, s nímž na křtu svatém byli spojeni. Na jak rozsáhlých pouštích písečných — domnělé moudrosti bloudí tak mnohý!

Jak mnohý duch jest zmítán pochybnostmi, klamán pošetilými vědami domněnek lidských! Odtud ta touha po pravdě, po cestě k nebesům, po rozluštění nejdůležitějších otázek, jež se na spásu duše vztahují.

Plato, filosof řecký, volá: »Prosím nebe, aby přišel ten, jenž by osvětlil lidstvo a dal nám poznati pravdy důležité a nutné. Ano, doufám, že přijde, který rozptýlí tmy vědění lidského. Jedině Bůh může nás osvětliti, jen na základě zjevení božího půjdeme cestou bezpečnou. Na ně spolehajíce můžeme žiti život šťastný jak na lodičce, která bezpečně pluje po vlnách ji obklopujících.« Pythagoras praví: »Člověk jen to má činiti, co je Bohu milé; než toho se nedozví, nepoučí-li ho Bůh a neosvětlí světlo božské.« Sokrates učí žáka Alcibiada, že musí někdo přijíti s nebe, kdo by nám sejmul tmu s ducha našeho, abychom mohli rozeznati dobré od zlého. A žák Alcibiades odpovídá: »Ó kéž by jen zaplašil tuto tmu; jsem ke všemu hotov, co nám poručí, jen když se staneme lepšími.« (Alcil. II. 12, 150.)

Podobně Plutarch, starořecký spisovatel, touží po světle s nebe; po zjevení, jež nazývá důkazem lásky, nad který nelze většího přijmouti s nebe. (Dr. Novotný, Mravnost a náboženství, str. 160.)

Ježíš přišel s nebe, světlo světa, osvěcující nyní každého přicházejícího na tento svět.

Ježíš má slova života věčného; čemu učil, stvrdil zázraky a svatostí života. V něm nalézá duše úplného klidu a pokoje. — Jestliže rozum náš jest hříchem zatemněn, jediné u Ježíše nalézáme světla. »Kdo mne následuje,« praví božský Spasitel, »nechodí v temnotách.«

Panna Maria kráčela první za tímto nebeským světlem, nebloudila, setrvala až do konce života. Ona jediná nejvíce pochopila světla nebeských pravd, ona jest pravou stolicí moudrosti, ona nám také toho světla vyprošuje a v něm udržuje, prosíme-li za to.

Dne 21. listopadu 1858 složil učený bohoslovec protestantský dr. Hugo Lämmer v Braunsberku katolické vyznání víry. Brzy na to stal se katolickým knězem, pak kanovníkem a profesorem bohosloví ve Vratislavě. Dlouho žil před tím v bludu, ale toužil po pravdě. Četl spis katolického spisovatele Albána Stolze, v němž radí tento každému, kdo po pravdě touží, aby denně aspoň jedním Zdrávasem Pannu Marii žádal o přimluvu. »Začal jsem se,« vypravuje o sobě, »modlití a prositi Pannu Marii za úplné obrácení. Osten vědecké pýchy zmizel, na kolenou před křížem ve svém bytě dokončil jsem mezi modlitbou a pláčem vnitřní boje. Modlitba mne zbavila všech pochybností. Zaklepal jsem hned na bránu církve a stal se katolíkem.«

2. Druhý následek dědičného hříchu jest převrácená vůle, chladné srdce, jež osobním hříchem jednotlivce ještě více zvrácena a otupena. Jak úzké a sobecké bylo srdce mnohých Israelitů; jak ďábelské, pyšné a chladné, ba ukrutné bylo a dosud jest srdce pohanů!

I mezi křesťany jsou ještě taková srdce. Dobří a v pravdě vykoupení křesťané jsou ovšem srdce citlivého a upřímného a nevědí ničeho o nepřátelství, nenávisti, hněvu, závisi a msty. Ale mnohý křesťan nemá již ani lásky k Bohu, což teprve k bližnímu. Jak se souží a vzájemně si ubližují lidé, kteří přece ku lásce jsou stvořeni!

Proto třeba, abychom upřímně toužili dostati se z tohoto smutného stavu, naučili se potlačiti všecku chladnost, nenávist, závist a nepřátelství. Jako zimomřivý touží po teple a jako lásky zbavený touží po teple milujícího srdce, tak má křesťan toužiti po lásce boží a lásku spláceti láskou k Bohu a bližnímu. Ke komu máme jíti abychom nabyli pravé lásky? Pán Ježíš byl ve všem zdrojem a vzorem lásky, v utrpení a smrti, ve svém učení a zázracích, zvláště pak ve svém příchodu na svět. Přišel, aby nikdo nezahynul, ale život měl věčný, uvěř-li v něho a bude žíti dle víry v lásku. Opustil slávu nebes, přišel mezi své nepřátele, žil život chudý. Kdo naň pohlédne a k sobě připoutá, musí býti naplněn láskou a bude vykoupen. Kdo nám vyprosí pravé lásky? Kdo první kráčel za Ježíšem v této lásce? Panna Maria, Matka boží a Matka naše; její přesvaté Srdce je odleskem božského Srdce Páně, ona je matkou něžné lásky k nám všem, pokud jsme

toho hodni. Tisíce zbloudilých duší, Bohu odcizených, zatvrzelých a ztracených přivedla svou přimlouvou ku zdroji vši lásky, ke Kristu.

Sv. Vincenc Fererský přišel k nemocnému, který nechtěl slyšet o Bohu. Když mluvil k zoufalci o milosrdenství božím, o lásce Kristově, který na kříži za nás se obětoval, aby nás zachránil, odpověděl zatvrzelec: »Právě na vzdor Pánu Ježíši chci býti na věky zavržen.« Ale sv. Vincenc doufaje v pomoc Panny Marie řekl ubohému: »A právě na vzdor sobě — budeš spasen.« Vyzval přítomné, aby se s ním pomodlili růženec. Sotva se domodlili, prosil nemocný v slzách o sv. zpověď, přijal skroušeně nejsv. Tělo Páně a kajčně skončil. Za modlitby spatřil Pannu Marii s Ježíšem a již peklu byla vyrvána kořist.

3. S hříchem dědičným zdědili jsme zároveň také slabost vůle, jež osobními hříchy stále více se stupňuje. Jak často slyšíme a vidáme, kam zavede člověka pýcha, lakota, smilstvo, nestřídmost, závist a hněv, že se stává otrokem hříchu a nemá více síly, aby se z pout vyprostil. I mnozí věřící, lepší křesťané, při vši práci, při nejlepších úmyslech polepšit se podléhají nepatrnému pokušení, vpadají do starých chyb a nepravostí. Tělesně slabí chápou se hole, podpory a různé pomoci. Kam se utekou mravně slabí? Kam jinam nežli k Ježíši, který svým učením, příkladem, svou milostí, vlastním Tělem ve sv. přijímání povzbuzuje, zvedá, sílí a chrání! Kdo nejdříve podá nám ruku, abychom nezoufali, nežli matka naše, Matka boží, Panna Maria!

Donna Elvira pocházela ze vzácného rodu španělského, kde se jí dostalo nejlepšího vychování. Ale po smrti rodičů vrhla se mladá dívka, vědoma své krásy a bohatství, do víru světa a zaběhla na příliš širokou cestu zkázy. Ztratila víru, která jí překážela, ale nepozbyla úcty k Marii Panně. Často si umínila, že zanechá nezřízeného života, modlila se o posilu, ale zase upadala do navykých nepravostí. Po celý květen přinášela za soumraku do blízké kaple kytici čerstvých a vonných květin, jak činvala v dobách nevinného a šťastného dětství, a pokaždé říkala: »Milostivá Matko boží, nezapomeň na mne.« — Jednou na plesu při tanci neobratností tanečnicka padla k zemi a způsobila si ránu na koleně, kterou nemohli lékaři vyléčiti, i byla nucena opírat se o berlu. Veliké bolesti a milost boží přivedly nešťastnou na jiné myšlenky. Pociťovala ošklivost nad předešlým životem a když se přiblížil květen, klečela denně před oltářem Panny Marie, kde učinila slib, že celý svůj život chce zasvětit Bohu a chudým, nešťastným lidem. Znovuzrozena sv. svátostmi ve slibu setrvala až do konce svého života. Lidé ji zbožňovali jako svěťici a nazývali andělem, prostřednicí pomocné Matky boží.

4. Dědičný hřích přinesl nám také nepokojné a pobouřené svědomí. Hříšný nemá pokoje. Kdo učinil něco zlého, žije ve strachu a úzkosti, jakmile svědomí procitne. I hodní lidé cítí v sobě rozpor a bědují nad tlakem viny prvních lidí a celého lidstva.

•Utíká bezbožný,« praví Písmo sv., »an ho nikdo nehoní; ale spravedlivý jako lev smělý beze strachu bude.« (Přísloví 28)
 »Červ zlých neumírá a oheň neuhasne.« Kde nalezneme ulehčení a záchrany? U Ježíše, který utrpením svým pykal za nás, co my měli trpět; a jehož utrpení začalo již jeho příchodem na svět.
 »Toho, kterýž hříchu neznal, učinil Bůh za nás hříchem.« (2. Kor. 5, 21.) »Ejhle beránek boží, který snímá hříchy světa.« (Jan 1, 29.)
 Musíme však spěchat k Pánu Ježíši a státi se hodnými vykoupení vírou, pokáním a trpělivostí.

Kdo nás přivede nejlépe k božskému Vykupiteli nežli jeho božská Matka? Mlosti plná, nikdy nepoznala hříchu a proto neměla ani bolestných výčitek svědomí, která chce jen štěstí naše!

Patriarcha cařihradský Eustach vypravuje jako očitý svědek tuto událost. V Adanasu, Malé Cilicii, byl správcem kostela Theofil. Pro vynikající dobré vlastnosti a zásluhy byl velice oblíben, takže byl žádán, aby se stal po smrti tamního biskupa nástupcem. Ale Theofil v pokoře návrh odmítl. U nového biskupa byl kýmsi očerněn a zbaven úřadu i kněžské důstojnosti. V neštěstí uchýlil se k jakémusi podvodníku o radu, jak se hájiti. Ten mu slíbil prostředek, zapře-li Krista a Pannu Marii a vlastní krví stvrdí, že se jich navždy odříká. Theofil se zarazil; nastal v něm zápas mezi svědomím a pomstychtivostí, a v zápase zaslepen podepsal písemnou přísahu vlastní krví. Za několik dní vyšla pravda na jevo, Theofil uznán za nevina a dosazen na svůj bývalý úřad. — Cítil teď hrozný výčitky. Svědomí nedalo mu dnem ani nocí pokoje; viděl stále listinu podepsanou vlastní krví. Konečně spěchal do chrámu, padl před obrazem Panny Marie a v slzách světil své neštěstí, prosil o pomoc a přímluvu. Činil tak každý den. Po 40 dnech zjevila se mu v noci Matka boží s děťátkem, pokárala a slíbila pomoc. Theofil modlil se ještě více, postil se často, až mu oznámila, že Bůh jest usmíven. Listinu krví podepsanou nalezl ráno na svých prsou. Činil ještě veřejné pokání, rozhřešen od biskupa, přijal Tělo Páně. Lítost tak naň působila a k tomu radost nad záchranou, že za několik dní blaženě v Pánu skonal.

5. Dědičný hřích přinesl s sebou dále celou řadu časného utrpení: chudoby, nemoci, pronásledování, námahy, loučení vzájemného a smrti. Kdo tu dá útěchy, zmužilosti, síly a ulehčení? Jediné Ježíš, náš Spasitel. »Pojďte ke mně všichni, kdož jste obtíženi, a já vás občerstvím.«

Ježíš vše sám napřed na světě okusil, nesl kříž před námi, trpěl nevinně za nás a slíbil nám nebeskou blaženost, budeme-li za ním věrně kráčet. Přemohl smrt svým zmrtvýchvstáním, dokázal, že není pro nás více smrti. A kdo v bolestech hledí na kříž a miluje kříž, trpí ochotně, věda, že bude hojně odměněn. Není na světě bolesti, bídy a zármutku, kde by nebyla Panna Maria přímluvou přispěla a kříže ulehčila. Sama stála pod křížem, zná naše bolesti a jako matka naše cítí s námi a hledí přispěti.

»Nebylo od věků slýcháno,« volá Bernard, »aby Maria koho opustila, kdo se byl kdy k ní o pomoc utíkal.«

Dědičný hřích se svými následky nutí nás tedy k Ježíši Kristu a jeho božské Matce. Sv. Basil povzbuzuje nás: »Netrať nikdo důvěry v pomoc přesvaté a přecisté Panny Marie, ve všech úzkostech utíkej se k ní, vzývej o pomoc. Nalezneš ji vždy hotovu přispěti, neboť je to vůle boží, aby nám pomáhala v nouzi všeliké.« — Onať je milosti plnou a rozdatelkou božské milosti, nadějí naší, nejmocnější přímluvkyní. Čím upřímněji přivíneme se k božskému jejímu Synu, Ježíši Kristu, čím horlivějšími budeme křesťany, tím bude naší milostivější Matkou a pomocnicí, a sama jsouc beze vší poskvrny, uchrání nás ode skvrn hříchu a uvede po smrti do nadvězdných krajin věčné blaženosti. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle třetí adventní.

Rodina a radost křesťanská a radost pohanská.

»Bratři! Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím vám, radujte se. Mírnost vaše známa buď všechněm lidem.«
(Sv. Pavel k Fal. 4, 4—5.)

Vidíte v dnešním evangeliu žalář, v žaláři světce a u něho učedníky Páně. Proč jest v žaláři, každý křesťan ví; hájil svatost manželství proti hříšníkovi, hájil nerozlučitelnost proti vlníku a proto jest v okovech a v posměchu.

Sv. Janu se podobá církev sv. se svým učením o nerozlučitelnosti manželství, pro které jí se dostává plno potup a kdyby to bylo možno, dostala by i okovy. Ale všechna příkoří nemohou vyvážit radost z dobrého svědomí jdoucí, jako sebe větší nevážanost nemůže způsobiti tu radost, kterou jen svědomí čisté působí. Tak jest i rodině, která musí míti radost uprostřed svého příbytku, aby každý musel radostí spěchat k domovu a říci: všude dobře, doma nejlépe. Čím více radostí je mimo rodinu, tím méně radostí doma. Kdo by se domníval, že radovati se není duši sv. podílem, ten vůbec duši čistou nepoznal. Sv. Jan Křtitel v žaláři byl svědek radosti v sále Herodově. Sv. Pavel svou epištolou jest učitel radosti křesťanské, která jest povinností i křesťanské rodiny. Tam, kde není doma postaráno o šlechetnou, dovolenou čistou radost, tam se bude hledati mimo dům radost hříšná a zábubná. Jaký tu rozdíl jest mezi radostí křesťanskou a hříšnou. Hřích vyhledává si radost, která jakojed působí mezi milovníky svými. Proto třeba pojednati též o povinnosti radosti v křesťanské rodině a nebezpečných radostech v přítomné době.

P o j e d n á n í.

Nelze si představit rodinu dobrou a spořádanou bez radostí. »Můj dům jest můj brad,« říkají Angličané o svém domově, kam nikdo nesmí leč ti nejdůvěrnější přátelé rodiny. Kde se v rodině

nesnaží obě hlavy zpřijemnití pobyt pod střechem, tam všichni členové hledají náhradu jinde a naleznou ji v hřích. Sv. apoštol poroučí postarat se o radost v srdci a sice tak, aby známa byla všem mírná radost, která kraňuje v srdci.

Protože člověk duchovní radost potřebuje právě tak jako potravu, vidíme, že ji hledá každý, ale ne všichni v stejné věci. Jsou rodiny, které prožívají radost evangelia v celém církevním roku. Dobu vánoční se svým Betlemem a Roráte, dobu postní se svou kajícíností, dobu svatodušní se všemi svátky. Jsou rodiny, které by nemusely mít ani jediné veřejné radovánky a byly by šťastny, protože žijí Bohu a své duši. Klid svědomí jest jim znáti na tváři jako prvním křesťanům. To jsou ty svaté rodiny, to místa požehnání, z nichž se lije požehnání do společnosti lidské. To jest to kouzlo v rodině, aby všichni toužili býti v ní a aby měli za nedostatek nemoci býti uprostřed svých. Jest to veliké umění, k němuž jest třeba i zbožnosti i moudrosti, umět držet všechny členy rodiny v domovině a působiti jim pobyt milý a radostný. Jak šťastný domov, o němž smí každý člen říci: »každá starost mizí, když kráčíš pod střechem domu svého.«

Takým domovem byla jistě každá rodina křesťanská, poněvadž celé evangelium jest radostné poselství; sv. Pavel sám vychovává křesťana k radosti a mírnosti. Tak také má býti i v rodině v přítomnosti. Tu však musíme doznati, že příliš mnoho radovánek jest nyní mimo rodinu a proto tak málo v rodině samé jest radosti! Zdá se, že právě proto, že tolik hluchých radovánek rodiny i křesťanské prodělávají, tak málo tiché radosti trvalé v rodinách.

Uvažme jen o dvou z mnohých radovánek. Dnešní evangelium o sv. Janu Křt. dává příležitost zmíniti se, co zlého působí nemírný, nemoudrý tanec! Sv. Jan Zl. když o tom mluvil kdys v kázání, poukazyval, kolika zločinům nerozvážný tanec bývá otcem: lehkovážně se přisáhá, nerozvážně se slibuje, nespravedlivě se soudí a do nebe volající hříšníci se pášeli

Tanec sám sebou, když počestný a mírný, nemusí býti smrtelným hříchem. Ale častý a nemoudrý tanec nebude dlouho bez smrtelných hříchů. Čteme i v Písmě sv. o tanci Davidově, ale co svět udělal z tance, jest jako zahalený hříšník. Proto říkával o tanci sv. František Sal., že jest jako houby, když jsou nejlépe připraveny, že jest nejlépe je dáti na hnůj. Proč, patrně pro příležitosti k zlému, které skytá. Zdá se, že to tragedie, o které vypráví sv. evangelium při smrti sv. Jana Křt., jest řídkou, ale kdo zná život, ví, že taneční radovánky jsou skutečně kruhem, jehož středem bývá ďábel. Ta slova užil sv. Karel Borr. a po něm je opakoval i Komenský.

Při tanci Salome zemřel sv. Jan Křt. Při mnohém tanci zmírá milost v duši. Jak proměněna bývá duše mladých lidí nerozvážným a nemoudrým tancem. Kolik krve při něm teklo a kolik nevinnosti pochováno. Za vládní barevných pentlí kreslí smrt si lilie smrti na tvář mladých tanečníků. Jak drahá to jest zábava,

když uvážíme výdaje, které mnohá rodina za tuto radost platí a často platí víc než má na podobnou zábavu.

A jak nebezpečná zábava, při níž tančí mladá nezkušená duše kolem ohně, který rozžítí vášně, z nichž nebude. Srovnávali proto tanec se Samsonem v Písmě sv. Samson chtěje se pomstít Filištinům, kteří jej povolali, aby se bavili, opřel se o sloup domu a sřítíl sloupoví a zabil pod ním více Filištinů než učinil v celém svém životě. Věru jest tanec silný Samson a zabijí duší mnoho každý rok. Ubohé duše, které se nedovedou nikdy jinak bavit než tancem! Proto dobře praví sv. apoštol: Radujte se v Pánu!

On však dodává též: Mírnost vaše buď známa všem lidem. Ve všem míraost a pořádek zachovat — to byla a jest známka ducha křesťanského a proto patří k výchově křesťanské, aby v této zásadě byli všichni členové vychováni a vycvičeni.

V katakombách, v těch drahých místech zbožnosti první církve, jsou zachovány obrazy prvních křesťanů. Zajímavé jest, že všechny ty obrazy skoro bez výjimky mají za šat plášť prostý, jak jej nosili filosofové a zřídka kdy modní »tozu«, jak ji vznesení nosili. I prostota šatu, v níž dítě vychováno, jest znamenitým cvičením ctnosti a jest známkou mírnosti, jíž máme vždy a každý se cvičit, ano i vynikati. Prostý šat — jaká výhoda a záruka spokojenosti. Čím kdo více potřebuje, tím více se mu nedostává. Čím více starostí o zevnějšek, tím méně starostí o vnitřek. Přepychem v šatstvu, v němž i děti jsou vychovávány, klade se základ mnohé nespokojenosti v životě budoucím. Kolik defraudací mužů zavinila parádívnost žen! Kdyby byly vychovány v jednoduchém šatě a jako duše křesťanské, hledaly okrasu uvnitř, oč více klidných a skutečně šťastných chvil by záleželo. Proto při šacení dítek svých plňte slova sv. apoštola: Mírnost vaše buď známa všem lidem. Svět hledá radost v tom, co na sebe zavěsíti může, křesťan ve svědomí svém, které dává mu svědectví, co dobrého konal.

Jak často bývá chlubný šat pláštěm zakryté bídy. Není ani neznámo, že osoba, která nosila nejmodernější šat, měla starý pytel za spodní roucho. Moda její byla známa všem, ale i její nedostatky.

Tak v celé výchově musí býti míra, mírnost ve všem heslem. Každý člen rodiny má míti a zachovati míru ve výdaji a v šatu, pití, práci, zábavě.

Celá výchova křesťanská na 3 základech spočívá jako na trojici pravd a všechny ty vyznívají v jedno: míru ve všem. Tři základní pravdy řekl Pán sám slovy: Kdo chceš za mnou přijíti: 1. zapři sebe sám, 2. vezmi kříž svůj, 3. následuj mne. — Proto moudrá výchova k této trojici ve výchově se musí kloniti. První slovo »zapři« jest ustavičným cvikem v ctnosti. Zde třeba cvičiti dítě útlé v rozumné poslušnosti — ne tyranské — nýbrž křesťanské, v mírnosti! Zde jest položit základ, aby dítě vidělo a nechtělo, aby mělo a smělo něčeho užiti a přece jen mírně dovedlo užiti. V tom směru jest sv. pěst, jak nám jej církev sv. poroučí,

vlastně cvičením poslušnosti, jest výchovou v sebezapření, aby si odřekl něco dovoleného, co může mít a nemusí. Proto sv. půst výchova velkých. Poslušnost k rodičům, k příkázání a Pánu Bohu je výchova malých. Které dítě neumí poslouchat rádo a ochotně, to jest ve velikém nebezpečí spasení. Až bude větší, nebude také umět poslouchat ve větších věcech. »Poslušnost nejkratší cesta do nebe.« Ona musí býti vlastností člověka od mládí a sice ne vynucenou, ale navyklou následkem rozumné výchovy, která udělala člověku milou povinnost poslouchati a milou povinností též sebe zapřít. Jsou lidé, s nimiž lze vždy dobře vyjít, a lidé, s kterými vyjít nelze. První jsou lidé, kteří se umí zapřít, druhí, kteří se nechť zapřít. Také i to zapření jest »míra« — mírnost, o které mluví sv. apoštol.

Kříž nésti — toť práce, námaha. Práce jest vychovatelkou a požehnanou kletbou boží, z níž tolik dobrého plyne a tolik blaha od spánku až ku spokojenosti duše pochází, když člověk má k ní lásku a vidí v ní svatou povinnost svou. Lásky k práci, přemáhání a poslušnost — toť jest vznešené následování Krista Pána. Svět našel ďábelské vychovatelství, které má také svou trojici základní: ty jsi svůj pán — nemusíš poslouchat, ty máš užívat — nemusíš se zapřít, ty nemusíš následovat jiné — důvěřuj jen sobě.

Zlo naší doby jest, že dítě ve 14 letech se osamotňuje zcela svobodně. Přinese výdělek týdenní a dá něco na živobytí, ostatní si nechá pro svou zábavu a radost ve 14—18 letech, kdy rozum tak slabý a vášně tak silné. Rodiče jsou někdy ještě slabší než děti jejich; nedovedou udržeti svatou, moudrou a radostnou kázeň. Děti osamotňují se více a více a žijí dle svého rozumu slabého a dle ještě slabší vůle. Ubozí!

Z toho pak pochází tolik zklamání a neštěstí. Jeden sentimentální žebrák v Bourges napsal svou životní zkušenost na svou ruku, kterou tetoval: »Minulost mne zklamala, přítomnost mne trápí, budoucnost mne děsí.« Takých rozervaných lidí jest i v řadách těch, kteří by mohli býti šťastni. Nebyli vedeni k míře ve všem, neuměli poslouchat a se zapřít a proto vždy jim plno věcí scházelo a neuměli se ani radovat z toho, co měli!

Drazí posluchači! Vše, co jest od Pána Boha, jest vykonáno v pořádku, měrou a váhou. Také výchova, když má býti řádná, musí býti na tom božím základě v mírnosti ve všem — a pak také požehnání ve všem přijde vám. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle čtvrtá adventní.

Proč a jak se máme připravit na příchod Páně.

»Připravujte cestu Páně.«

(Luk. 3; 4.)

Opětne staví nám církev sv. Jana, hlasatele pokání, na oči; opětne dává nám slyšeti hlas volajícího na poušti: »Křivá místa buďtež přímými, drsná cestami rovnými; každá hora hříchu budiž snížena, každé údolí prázdných srdcí budiž ctnostmi naplněno.« Blaze nám, uposlechneme-li hlasu Janova, neboť na tom závisí blaho naší duše pro celou věčnost, jediné duše, kterou jen jednou buď věčně ztratíme aneb věčně zachráníme.

A přece jsou mnozí, kteří s duší svou tak zacházejí, jakoby jich tisíc ztratiti mohli. Jak hrozná to lehkomyšlnost!

Když patriarcha Jakub se vracel od strýce Lámana do své vlasti, viděl ze zdálí svého bratra Esaua, pro jehož hněv musel z domova utéci, jak se 400 mužů proti němu spěchá. Ve strachu a úzkosti seřadil svá stáda; z předu postavil dobytek špatnější, pak pořád lepší, a naposled své koně a velbloudy; za nimi služebníci s dětmi jejich a naposled svou milovanou ženu s nejhněvnějším synem Josefem připraven, že kdyby mu Esau všechno odňal, zbyde pro milovanou Ráchel a Josefa dosti času, aby se útekem zachránili. O ty měl starosti největší.

Proti nám na cestě ku věčnosti staví se ne jeden, ale trojí nepřítel, ďábel, pokoušeje stále ke hříchu svět, sváděje na scestí, a tělo, popuzujíc tělesné chutě. Jak si počínati třeba v hrozném nebezpečí? Učiňme podobně jako Jakub. Obětujme raději vše, hleďme však zachrániti co nejdražšího jest, nesmrtelnou duši.

Patriarcha Abraham Isáka skutečně obětoval, bylo to tělo v obět přinést Bohu. Mnozí křesťané nejen jsou ochotni, ale obětují svou duši ne jednou, ale sto- a tisíckrát nejhoršímu nepříteli svému, ďáblu, kdykoli se těžkého hříchu dopouštějí.

Chlípák obětují duši za chvílkovou smyslnou rozkoš, lakomec za nepatrnou hmotnou výhodu, jiný opět vraždí duši nožem pýchy, jiný nožem závisti, nestřídmosti, hněvu, lenosti a lhostejnosti.

Kdyby byl Abraham Isáka skutečně obětoval, bylo to tělo z jeho těla, krev z jeho krve; kdo však ďáblu duši svou jedinou v obět přináší, obětuje mu krev Ježíše Krista, Syna božského, kterou byl z otroctví pekla vykoupěn.

Ale jsou i křesťané, kteří nejen svou vlastní duši ďáblu obětují, ale stávají se jeho dohazovači, přivádějí mu oběti jiných, jež sami ke hříchu svedli a špatným příkladem zničili.

Jak hroznou věčnost připravují sobě a jiným! Běda pro pohoršení! Duši nekonečné ceny tak lacino zraditi, tak lehkomyšlně zaprodati za chvílkový hřích.

Proč se nebáli sv. mučedníci divoké a dravé zvěře, zapálených braníc, šibenic, mečů a muk nejohroženějšího druhu? Proč spěchali radostně do tmavých žalářů, opustili vše, co měli, rodiče, bratry

a sestry, jmění i celý svět? Proč se radovali v mukách a kráčeli smrti vstříc jako nejlepšimu příteli? Proč zřekali se přemnozí všeho bohatství a pozemských radostí, a volili největší chudobu a samotu? Obětovali vše, snášeli největší příkoří, trpěli nejkrutější muky, podstupovali nejbolestnější smrt jenom proto, aby Krista získali a duši svou zachránili; a za vše jednou na věčnosti mnoho násobně byli odměněni.

Chudás jeden na ostrově Sámu v egejském moři našel ve vnitřnostech ryby, kterou si byl k snídani koupil, drahokam. Poněvadž takového nikdy neviděl, nevěděl, je-li to kus skla či kamene. Že je to něco zvláštního, snad vzácného, soudil dle barvy a krásy drahokamu. Šel se tedy zeptat k těm, kteří drahokamy obchodovali, a tázal se na cenu svého nálezů. Jeden odhadl cenu asi 5 dolarů, jiný nabízel 20, jiný opět 100, jiný až 1000, jiný ještě více, z čehož poznal chudás, že drahokam je skutečně vzácný a ceny veliké.

Chcete znát cenu své duše? Blízké svátky vánoční mohou nám cenu aspoň částečně odhadnout.

Syn boží sestoupil s nebe, aby ztracený drahokam, duši našl vyhledal a před zkázou věčnou zachránil. Sebe sama obětoval a vydal na nejpotupnější a nejbolestnější smrt kříže, aby duši před hroznou věčností uchránil a věčnou spásu jí zajistil. »Sebe samého zmařil,« volá sv. Pavel, apoštol národů, »přijav způsobu služebníka; ponižil sebe, stal se poslušným až k smrti, a to smrti kříže.« (2. 4.)

Sv. Tomáš z Villanovy uvažuje o vtělení Syna božího, pohlížeje v duchu na dítě betlemské, volá pln obdivu: »Kde jest, ó Bože, tvá moudrost, kde je tvá moc, kde je tvá sláva, kde je tvé božství, tvá velebnost a tvá věčnost?«

V starém Řecku byli kdysi učení mužové, filosofové, jimž se obdivoval celý svět, k nimž přemnozí přicházeli prosit za poučení a radu. Ale kdybychom vědění všech spojili v jedno a porovnali s Bohem vševědoucím, jsou všichni ubohými, nevědomými žáky. Ba, kdyby všechna moudrost všech duchů nebeských spojila se v jednu moudrost, bude tato zrnkem v nesmírném oceáně mořském; ničím před moudrostí božskou. A nyní pohledte do jeslí betlemských. Spatříte dítě málomocné, ošetřované od přesvaté Matky a pěstouna Josefa, ve společnosti chudých pastýřů; a dítě jest Bůh nejvyšší moudrý. Ptejte se: »Ale, Bože, kde je tvá moudrost?« A z jeslí zazní hlas: »Syn boží se jí zřekl, aby tvou duši zachránil.«

Dítě v jeslích jest dále — Bůh všemohoucí. Alexandr Veliký podmanil si kdysi celý tehdy známý svět, Xerxes, král perský, měl milion vojáků, nikdo nemohl mu odolati. A tito i všichni podobní čím jsou vůči moci boží? Pouhou vůlí stvořil Bůh nebe i zemi, nesčíslné světy nad námi; pouhou vůlí božskou bude jednou vše zvráceno a opět obnoveno. Nebylo, není a nebude na světě nikoho, kdo by se opovážil protiviti se Bohu a nad ním zvítěziti.

A nyní pohleďte do jeslí, spatříte slaboučkého, zimou se chvějícího dítěte, jež chudičká matička zabalila v nepatrné plenky. Ptejte se zase: »Ale, Bože, kde jest tvá všemohoucnost?« A z jeslí zavzní odpověď: »Syn boží se jí zřekl, aby tvou duši zachránil.«

Dítě ve chlévě jest Bůh nejslavnější a nejvznešenější. Perský král Asver byl proslaven u světa, liboval si v největší nádheře. Vystrojil jednou hostinu, jež trvala 180 dní, t. j. 6 měsíců, a se-zval k ní nejvzácnější hosti své říše, všecko své úřednictvo, aby, jak čteme v Písmě sv., ukázal bohatství své říše, velikost a slávu své moci. (Ester. 1, 4.)

Podobně vynikal slávou a bohatstvím král Kroesus a perský Cyrus. Ale všichni tito a všichni ostatní bohatstvím a slávou pro-sluli — čím jsou před Bohem, na jehož pokyn hory vydávají poklady zlata a hlubiny mořské nejvzácnější drahokamy; jemuž slouží ne tisíce, ale miliony nebeských duchů. Pohleďte do jeslí, spatříte nahého, ubohého, třesoucího se dítěte, na slámě zahříváného dechem nerozumných zvířat. Ptejte se: »Ale, ó Bože, kde je tvá sláva, tvé bohatství, tvá velebnost?« A z jeslí zavzní opět hlas: »Syn boží je ukryl, zřekl se všeho, aby tvou duši zachránil.«

Dítě v Betlémě, ve chlévě a v jeslích jest nesmrtelný a věčný Bůh! Žasneme, čteme-li v Písmě sv., že Adam byl živ 920 let, Séth 912, Methusalem 969, nejstarší ze všech lidí. Ale co je to proti Bohu věčnému, ne-li bylina polní, která dnes kvete a zítra jí více není? Bůh jest od věčnosti do věčnosti, nemá počátku ani konce, nestárne, neztrácí síly, jest nesmrtelný, věčný. »Tisíc let jest u Tebe, ó Bože,« volá žalmista Páně, »jako den včerejší, který pominul.« (89, 24.)

Pohleďte do jeslí, spatříte trpícího, smrtelného dítěte. Ptejte se opět: »Ale, Bože, kde je tvé božství, tvá nesmrtelnost?« A z jeslí zavzní hlas: »Syn boží ukryl vše, vzdal se všeho, přišel na svět, aby tvou duši zachránil.«

A nyní v duchu sledujte mládí Pána Ježíše, jeho odříkání, pokoru, skrytý život zasvěcený tělesné práci v dílně Josefově; pozorujte život veřejný, život dobrého pastýře, který hledá ztracené ovečky, duše lidí svedených a zbloudilých. Slyšte jeho vý-strahy, pláč nad zkázou svatého města; pozorujte jeho klid a trpělivost k urážkám všeho druhu se strany nepřátel; sledujte ho na cestě křížové a konečně na kříži samém, a ptejte se opět: »Ale, Bože, od paty k hlavě není na tobě zdravého místa, celé tělo jedna otevřená rána, poslední krůpěje padají k zemi, kde je tvé božství, kde tvá moudrost, kde všemohoucnost, kde nebeská sláva a vznešenost?« A s kříže zavzní odpověď: »Syn boží to vše ukryl, zřekl se všeho, aby tvou duši zachránil.«

Láska Kristova nutí nás, abychom se ku jeho přístí, k vánoční slavnosti řádně připravili a srdce své za přibyték Boha důstojně připravili. Čeká-li matka syna z ciziny, co tu připrav a starost, aby se milému hosti ničeho nedostávalo, aby v ničem nebyl zkrácen a vše našel u dobrotivé matky. Celý dům se čistí, ozdo-buje, lůžko upravuje pohodlné, pokrmy vzácné se snášejí. A my

čekáme hosta nejvzácnějšího, který sebe sama za nás vydal na smrt, aby duši naší zachránil a spasil! Čekáme Boha svého a budoucího soudce, který každoročně přichází, aby se o lásce naší přesvědčil a lásku naši porovnal se svou láskou k nám a dle toho hojnost svého požehnání připravil. Jak bývá od nás o vánocích vítán, tak přivítá nás na věčnosti, až po smrti dostaví se duše k soudu.

Připravme tedy cestu Páně. Každé údolí zanedbaných povinností, vlažnosti a lhostejnosti budiž co nejdříve vyplněno horlivostí v modlitbách, návštěvou služeb božích, přijímáním svátostí, plněním stavovských povinností!

Každý pahrbek, každá hora hříchů a hříšných návyků, pýchy, lakoty, smilstva, závisti, nestřídmosti, hněvu a lenosti buďtež sváženy, v pokoru, štedrotu, čistotu, příznivost, střídmost, lásku a horlivost zaměněny.

Vše, co křivého, ostrého, vše, co snižuje důstojnost křesťana, budiž srovnáno, odčiněno.

Syn boží podnikl vše, aby duši naší zachránil; přičiňme se z lásky k božskému Spasiteli a z lásky k své vlastní duši, abychom mu o vánocích čistou a svatou duši zasvětili a za důstojný přibýtek připravili.

Jak přijmeme svého Spasitele o vánocích, tak nás přijme na věčnosti jako náš Soudce. Amen.

V. Strk.

Hod boží vánoční.

Pocit napomenutí a užitek ovoce z vánoc.

»Narodil se vám dnes Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.«

(Luk. 2, 11.)

Nejradostnější událost, na níž se středověk tisíciletí těšil, oslavujeme dnes, narození Ježíše Krista, Syna božího, zaslíbeného Messiáše. »Zvěstuji vám radost velikou,« oznamoval anděl pastýřům, kteří po Vykupiteli tolik toužili, »narodil se vám dnes Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově.« Jak se radovali asi chudí pastýři, před světem nepatrní, z tohoto významání, jehož se dosud nedostalo nikomu! S jakým chvatem spěchali, aby ho spatřili, jemu se poklonili a do jeho ochrany se odporučili!

Jak blaženými pocity byly naplněny jejich duše, jaké poučení odnášeli si do svých domovů, jaký užitek přinesla jim podivuhodná ta událost!

Také nám přiblížil se den, po němž jsme celý advent toužili, a na něj jsme se upřímně připravovali, den nejslavnější v dějinách lidstva; také nás volá Bůh skrze anděla — církev svatou, abychom spěchali k jeslům božského dítěte, jež nám nebe seslalo, zde abychom vzbudili zvláštní pocity, čím jsme povinni Bohu za to, čeho se nám dostalo, abychom dobře uvážili pokynů a napo-

menutí, jež nám dávají betlemské jesle a v nich božské pacholátko, a vděčně připomenuli si ovoce a užitku, kterého se nám dostalo příchodem Páně.

Jaké pocity mají dnes proniknouti naší duši, jaká napomenutí nám dává novorozený Spasitel, jakého užitku máme si odnésti od jeslí božského dítěte, to bude předmětem dnešního rozjímání.

1. Jaké pocity mají dnes ovládati naši duši?

a) Především hluboká, srdečná pokora. Jak hluboce musel asi první člověk klesnouti, jak hrozný to musel býti hřích, když Syn boží musel se státi člověkem nejhudším, u světa nepatrným, v jeslích odpočívajícím dítětem, aby člověka zachránil a spasil!

Aspoň dnes to uvažme důkladně, kdy božské nemluvně tak důrazně mluví. Ale my se nemůžeme k božskému dítěti tak něžně přiblížiti, tak vroucně se pokloniti, jak učinili pastýři zbožní, hledá-li na duši naší ještě červ hříchů! Nemůžeme se tak radostně přiblížiti k božskému dítěti, jak to učinili mudrci východní, nemáme-li s sebou darů zlata vroucí lásky, kadidla nadšené modlitby a myrrhy upřímného sebezapírání. Pokořme se dřívě, vyznejme svou nehodnost, slibme své polepšení. Bez pokory nepochopíme Krista v jeslích a tajemství naší sv. víry. Pokoříme-li se, vyznáme-li svou nicotu a nehodnost, osvíti nás Bůh, zahřeje nás nebeskou láskou, přitáhne nás k jeslím, abychom poznali tu — nevystihlou lásku boží k nám.

Sv. Augustin otázan, co je v náboženství křesťanském nejpotřebnější, odpověděl: »Nejdříve pokora, potom zase pokora a pak opět pokora.«

Když se Saul pokořil a považoval se za nejmenšího z pokolení Benjaminova, stal se králem israelským (I. Kr. 9, 21), když však zpyšněl, ztratil zalíbení boží a za krále ustanoven opět nejpokornější David.

»Kdo se poníží,« pravil Kristus, »bude povýšen.« Čím více se pokoříme před Bohem, tím více nás pozvedne k sobě a dá nám poznati tajemství jinak nevyzpytatelná. Pokořme se ve svaté zpovědi upřímným vyznáním hříchů a ve sv. přijímání spojí se Bůh s námi a dá nahlédnouti do nevystihlých úradků věčných.

»Kdokoli se poníží jako toto pachole, tenť jest větším v království nebeském.« (Mat. 18)

Spisovatelka německá Hahn-Hahnova, dřívě protestantka, jakmile stala se katoličkou a přijala po sv. zpovědi Tělo Páně, zvolala: »Včera ještě byla jsem žebračkou, dnes však královnou.« Za pokoru ve zpovědi odměňuje Bůh, že povyšuje nás za dítky boží a pro sv. přijímání dává nahlédnouti do říše nejhlubších tajemství božských.

»Kdožkoli jej přijali, dal jim moc státí se dětmi božími.« (Jan 1, 12.)

b) Z pocitů pokory vychází nový pocit vděčnosti. Nebeský Otec daroval nám svého jednorozného Syna, v něm nebeskou pravdu, pokoj, útěchu, život, vykoupení a život věčný. Jak neskonale dary! Prokáže-li nám kdo co dobrého, očekává za to

vděčnosti. Čím větší vděčnost, tím více si ho nakloníme. Bohu, nejtědřejšímu dárci všeho dobra, měli bychom býti nevděčnými? Kde dnes otec, matka, děti u jeslíček narozeného Spasitele neděkují, tam není radost vánoční, tam nebude také požehnání božího.

Když Noe byl při potopě světa s rodinou zachráněn, ihned po potopě vzdělal oltář a vzdával díky za zvláštní záchranu. Kdo by dnes nebyl k slzám dojat nevystihlou láskou nebeského Otce, kdy posílá Syna svého jediného, aby žádný nezahynul, ale život měl věčný?

Když slepý od narození byl od Pána Ježíše uzdraven, první cesta byla do chrámu Páně, aby poděkoval za neslýchané dobrodiní.

Syn boží přichází, aby nás zbavil slepoty duševní a otevřel oči ku pravdám dosud neznámým; a my bychom měli zůstatí nevděčnými? Kdo ani o vánocích nepohne se k vděčnosti, nebude vděčným po celý život.

Sv. Antonín praví: »Každé stvoření, jež upravil Bůh pro člověka, volá: vezmi, děkuj, chraň se! Vezmi dobrodiní z rukou božích, děkuj za ně vroucně, chraň se nevděku a hříchu.«

Alfons, král aragonský, říkával: »Velikými díky jsem zavázán Bohu z trojí příčiny: že jsem člověkem, že jsem křesťanem a že jsem králem křesťanským!« Dnes u jeslí betlemských poděkujeme za to, že jsme lidmi, rozumnými tvory, že jsme dětmi a že jsme dětmi královskými, bratry Kristovými.

c) Další pocit u jeslí božského dítěte jest dětinná radost — Dnešní svátek je svátkem dětí. Radují se děti malé z dáreků, jež od božského dítěte vděčně přijímají, radují se i zbožní dospělí, z lásky k narozenému Spasiteli stávají se dětmi.

Bez této dětinné, upřímné radosti nemají vánoce významu. Na křtu sv. stali jsme se dětmi božími proto, že Syn boží stal se pro nás dítětem lidským, Synem člověka, Panna Maria, Matka boží, matkou naší, Pán Ježíš naším bratrem.

Může býti ještě větší milosti? Můžeme jinde naléztí větší radosti? Sv. Anežka z Foligni radovala se nejen o vánocích, ale každodenně z toho, že Syn boží se k nám snížil, aby nás povýšil. Jednou zjevil se jí při pobožnosti malíčký Ježíšek v jeslích a řekl: »Nikdo mne nespátí velkého a oslaveného na nebi, kdo mne nepoznal a nepochopil malého a poníženého na světě.«

Sv. Antonín Paduánský byl zvláštním ctitelem betlemského dítěte, a za to dostalo se mu odměny, že se mu Ježíš jako dítě často zjevoval, na rukou dal nositi, ba že učinil Antonína svým důvěrníkem. Na přímluvu sv. Antonína dosahujeme od Ježíše nejsvětějších a překvapujících milostí.

Sv. Jeronym odebral se z Evropy do Betlema, aby tu byl na blízku jeslí božského Spasitele, celé hodiny tu trávil v pobožnosti a rozjímání; jakou radostí bylo naplněno jeho srdce, nelze vypsati ani pověděti, zval všechny své známé, něžné a zbožné duše, aby sem přišly se potěšit a okoušely s ním radostí nevýslovných!

2. Z jeslí vánočních slyšíme různé pokyny a napomenutí, zvláště pak: uchovejte si tří božských ctností, jež na křtu sv. jako zárodek do srdcí byly vsázeny, a jež stále máte oživovati, posilovati — víry, naděje a lásky!

a) Máme věřit. Bez příchodu božského Syna byli by lidé na sebe odkázáni hledati pravdu a cestu spásy. Kdo ji mohl nalézt? Sokrates a Plato, přední flososové, hledali a nenalezli; vyznali veřejně: »Musí s nebe někdo přijít, aby nám oznámil pravdu.« Aristoteles, největší mudrc starověku, před smrtí zvolal: »V pochybnostech jsem žil, v pochybnostech umírám; kam jdu, nevím.« A kdyby byl i někdo pravdu nalezl, jak by ji byl odůvodnil, aby mu všichni uvěřili?

Přirozenost lidská, hříchem prvních lidí otrávená, vzpírá se pravdě, bojí se jí, nechce dle ní život zaříditi. Kdo ji pohne, aby ochotně věřila a ještě ochotněji dle ní žila?

U jeslí je pravda sama, pravda všechna. První člověk klesl hluboko, nebeský Otec se slitoval, Syn boží přichází, cesta, pravda a život. Světlo světa, aby nikdo netápal v temnotách a pochybnostech. »Kdybych nebyl přišel, měli byste výmluvy; ale nyní je marná výmluva vaše,« tak volá božský Spasitel. »Kdo uvěří a pokřtěn bude, kdo bude živ dle víry, spasen bude; ale kdo neuvěří, bude zatracen.« Nevěřec je tvorem nejnešťastnějším, na světě od Boha už odsouzen, po smrti zavržen

Diderot, bývalý francouzský nevěrec, sám veřejně vyznal: »Tři druhy jsou nevěrců. Jedni z přesvědčení, kteří se vžili v nevěru a zatvrzele v ní trvají; ti jsou politování hodni, neboť nemají na světě žádné útěchy a radosti. Druzí nevědí, na čem jsou; věřit či nevěřit, za ty třeba se modlit. Třetí jsou lehkomyšní, z bujnosti o víru se nestarají; těmi třeba pohrdat; klamou sebe i jiné.«

b) Máme doufat, důvěrně očekávat, co Bůh slíbil. Bůh jest nejvyšší věrný; slíbil Vykupitele, a také ho poslal. Když touha po Vykupiteli byla největší a mravní bída nejvyšší, přišel zaslíbený Vykupitel. Bůh nám slíbil pomoc v potřebách, odpuštění hříchů za jistých podmínek a život věčný; tedy všechno na zemi, všechno po smrti. Je-li kdo v pokušení nebo utrpení, doufej; Syn boží nabízí útěchu, sílu a pomoc. Je-li kdo ve hříchu, doufej; Syn boží přináší pokoj ve sv. zpovědi. Je-li kdo unaven poutí tohoto života, doufej; Syn boží připravuje ti život věčně radostný.

Sv. Hadrian jako pohan viděl, jak křesťané na popravu vlečení jásají, jakoby šli k hodům nejpřipravenějším. Tázał se, nač se tolik těší, když přece budou hrozně mučeni. Odpovídali: »To dobro, které nás po smrti čeká, nelze vypověděti ani pochopiti; spěcháme k Bohu svému do života věčně blaženého.« Vida pak jejich neohroženost v utrpení, stal se křesťanem a také mučedníkem.

U jeslí betlemských pochopíme pravdu, dosáhneme síly, naděje v odměnu věčnou.

c) Máme milovati Boha nade vše a bližního pro Boha jako sebe. Bůh nejprve miloval nás, dal nám svého Syna jednorozenného, aby za nás stal se chudým, za nás trpěl a v největších bolestech zemřel; abychom my hledali bohatství v jeho milostech, v následování jeho příkladu, v utrpení a nelekali se smrti, jež jest mostem do života nevystihlých radostí.

Sv. František Sal. říkával: »Buď milovati Boha nebo umřít! Život bez lásky horší než smrt, byl by nesnesitelný.«

3. Pokora, vděčnost, radost, víra, naděje a láska jsou udržovány hlavně modlitbou. Modlitba jest spojení s Bohem, rozmluva s ním. A modlitba ustavičná má býti ovocem dnešní slavnosti; a z modlitby vychází opět nové ovoce, zdar a požehnání boží.

a) Modleme se při práci tělesné, při starostech o potřeby vezdejší. Možno sít a sklízeti bez modlitby; ale vzrůst a zdar polních plodin dává Bůh, a bude tě jen tehdy těšiti, užitek jejich blažiti, jestliže jsi se naučil modliti u jeslí božského dítěte.

Možno stavěti dům bez modlitby, ale jenom tehdy nalezne se štěstí a spokojenost v domě, kdo se při tom v pravdě a s vánoční náladou modlí a dlo Bohu zasvětil. Možno se učiti bez modlitby, ale tvá moudrost a dovednost přinese ti pýchu a žádného pokoje. Bez božího požehnání marné naše namáhání.

Sv. Zita říkala: »Ruku při práci, srdce u Boha; vše ku cti a slávě boží.«

Sv. Egi žehnal křížem všechny své práce a Bohu odporučoval. Sv. Isidor říkal: »Čím těžší je práce, tím je milejší; obětuji ji Bohu jako pokání.« Sv. Magdalena z Pazziz tázána, proč s takovou ochotou podniká nejtěžší práce, odpověděla: »Miluji Ježíše. Když on z lásky k nám se snížil a tolik pracoval, z lásky k němu a pro spásu vlastní nemáme se my lekati prací nejtěžších a nejdopornějších.«

b) Modleme se v soužení a utrpení. Bůh dopouští na každého nějaká utrpení, i na ty, kdo se modlí.

Kdo však se nemodlí, nemá trpělivosti, ani milosti ani zásluhy. Jsi-li chudým, nereptej, pohled k jeslím betlemským; nalezneš útěchy, chudoba bude nejen lehčí, ale vítanou a sladkou. Jsi-li pronásledován, pohled k jeslím, provázej božské dítě na útěku před krutým Herodem; utrpení bude lehkým a příjemným. Jsi-li v nemoci, bolestech, pohled na božské dítě v jeslích, snášíš pro tebe zimu, nedostatek a všechny nehody.

Pomodli se, požádej o útěchu a sílu a poznáš, jak sladko jest trpěti z lásky ke Kristu.

c) Modleme se v starosti o blaho své a blaho jiných. Svatý Ambrož praví: »Kristus přišel, aby vyléčil rány naše; poněvadž však všichni lékaři jeho hledají, uzdravuje a pomáhá těm, kteří po nich touží.«

Kdo chce zachrániti svou duši a duše bližních, modli se, použij léků, jež ti Syn boží s nebe přinesl.

Chtějí-li rodiče řádně vychovati děti, je napomínat a rozumně trestat, jak jsou povinni, málo pořídit, nevychovali křesťanských

děti, nebudou-li u jeslí božského dítěka o to prositi. Síly a moci sv. svátostí nikdo nepocítí bez modlitby.

Manželé nenaleznou štěstí a spokojenosti bez modlitby. Nejlepší kázání nepůsobí, jestliže se lid s knězem dříve nepomodlili a o milost nepožádali.

To jest ovoce slavnosti vánoční.

Kristus zrodil se pro nás, jak zpíváme: »nám, nám narodil se,« zrodil se i v nás, přinese s sebou všechny poklady nebeských milostí, oživíme-li pokorou, vděčností a radostí, rozmnožíme-li víru, posílíme-li naději a rozhojníme-li lásku za pomoci boží, a budeme-li za to vše prositi v modlitbách a náladě vánoční jako děti boží s úmyslem, aby Bůh byl ode všech důstojně oslavován a všem lidem dobré vůle dostalo se pokoje, jehož svět dáti nemůže, právě spokojenosti na zemi a právě blaženosti na věčnosti. Amen.

V. M. Váchal.

Reforma kalendáře Gregoriánského.

Fr. Vaněček.

Ve Vatikáně sejde se konference hvězdářů, aby pojednala o reformě kalendáře a vyšla vstříc projeveným tužbám o jednotných velikonočních. Jest silné hnutí v obchodním světě, aby velikonoční svátky měly vždy stejné datum. Z této myšlenky zrodily se mnohé návrhy na úpravu a opravu kalendáře papeže Řehoře XIII. z r. 1582. Pro nás katolíky jest nesmírně zajímavo připomenouti si, s jakým odporem protestantského a orthodoxního světa se potkala vědecky správná reforma kalendáře. Chyba v Juliánském kalendáři rostla od století k století, při zavedení kalendáře papeže Řehoře čítala odchylka již 11 dnů. Proto, jak známo, škrtnuto bylo 11 dnů od 2. října do 14. října. To si protestanti Angličané vzali tak do hlavy, že mezi nimi vydáno heslo, aby jim bylo vráceno 11 dní života, o něž jest život jejich zkrácen. Protestanté angličtí tak byli zaujati proti papežské reformě, že teprve r. 1750 se odvážil parlament zavést zákonem kalendář Řehořův. To bývalé heslo a fráze protestantů »no popery« (žádné papežství) bylo tak silně vočkováno protestantům, že nechtěli slyšeti ani o nejzdravější reformě kalendáře, podepřené vědeckými výpočty. Rovněž v Německu byla reforma kalendáře papeže Řehoře zavržena.

V tomto historickém faktu vidíme, jak silný jest předsudek mezi protestanty ke všemu katolickému. V Německu, které jen většinou bylo katolické, reforma si prorazila cestu o něco dříve než v národní církvi anglikánské, která byla státem ustavena. Německo zavedlo reformu teprve v r. 1700 po tuhém odporu učeního světa protestantského, který mluvil ústy university v Tübingách, jež o kalendáři antikrista a beliala nechtěla ani slyšeti natož o »trhavém vlku«, který se domnívá, že jest »pánem nebeských těl«, a jest »na vrcholu bláznovství«. Všude, kde protestantismus se ujal, panoval taký předsudek proti správnému počítání kalen-

dávnímu, že byl vesměs zavrhován. Tak ve Švédsku, Norvéžsku byl kalendář pozdě a s obtížemi zaveden. Rusko pravoslavné, jako nejzatvrzelejší část, do dnes trvá na starém kalendáři a jest již o 13 dnů pozadu. Zmiňuji se o tomto faktu na důkaz síly předsudku při každé věci.

Od jednání protestantských národů a vlád se liší chování katolických zemí k reformě kalendáře, která byla bez obtíží ihned přijata. Katolické kantony švýcarské, Španělsko, Portugalsko, Itálie ukázaly se opravdu pokroku milovnými.

«*Rewiew Observer*» pojednává o různých methodách reformy kalendářové domnívá se, že by nejjednodušší reforma byla: čítati rok o 364 dnech a 52 týdnech. Každý rok má míti dle toho návrhu jeden bankovní den, jež by nebyl čítán ani do měsíce ani do téhodne, přestupný rok by měl ještě druhý taký den na konci měsíce června. Dle této metody by vánoce připadly vždy na pondělí, velikonoce vždy na 14. dubna, kterýž den by byl vždy neděle při tomto způsobu rozdělení roku.

Jiný způsob úpravy jest: čítati neděle dle pořádku misálu, takže by bylo vždy jen 24 neděl po sv. Duchu.

Otázka kalendářní není tak lehka, jak by se na první pohled zdálo. Ji se obíraly nejlepší astronomické školy, k nimž patřila škola alexandrská. Pro velikonoce povstaly tvrdošíjné spory.

V přítomné době jest potěšujícím, že Řím jest středem těchto porad a sice vatikánské hvězdárny, které právě vydaly část mapy těles nebeských, která jim byla uložena. Práce P. Haagona nalezla všeobecný souhlas.

Dle londýnské katolické korespondence předložena v anglickém parlamentě osnova o úpravě velikonoc a jednání počalo dotazy v Římě a v Rusku.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na Hod boží vánoční.

Božské Dítě a lidská zloba.

»I řekl anděl: »Zvěstuji vám radost velikou.«
(Luk. 2, 10.)

Tři věci považují básníci za nejkrásnější: čisté oko nevinného dítěte, jasné hvězdnaté nebe a něžnou květinu. — Jak nás vábí a příjemně oku lahodí svěží, něžná květina! Zvláště v drsné době zimní, když v přírodě tak nevlídno a pusto, spočine oko naše s opravdovým zalíbením na něžné, pestrobarevné květině, třebaš umělé v teple vypěstované. Ale nejněžnější a nejkrásnější květina vyrostla, vykvetla nám z kořene Jesse před dvaceti věky v zimní noci ve chlévě betlemském. Jak nevlídná a nepříjemná jest úplně tmavá noc! A jak přitvornou, důvěrnou zdá se nám noc, když na jasné modravé obloze se mihotá a třpytí tisíce jasných hvězd! Ale nejkrásnější a nejjasnější hvězda, jejíž lesk ozařoval tisíciletí starověku a která své jasné světlo rozlévati bude i tisíciletí v budoucím věku, jest ona jasná hvězda, Hvězda z Jakoba, jak nazval pohanský prorok božského Spasitele. — Jak milé a vábívé jest malé dítě se svými upřímnými očima, se svou nevinnou, usměvavou tvářičkou! Ale nejkrásnější a nejlibeznější dítě bylo zajisté božské Dítě betlemské, z jehož očí zářila nevinnost sama a jehož úsměv naplňoval blažeností celý svět.

Kdo, moji drazí, mohl by ublížiti malému slabému dítěti? Kdo by mohl nenáviděti spanilé, něžné robě? A přece, sotva se božský Spasitel narodil, již chystá mu lidská zloba záhubu a pronásleduje božské Dítě od jeho kolébky až do hrobu, stále až na naše časy. O tom s pomocí boží dnes rozjímáme!

1. Když se narodil božský Spasitel v Betlemě, v chlévě, ukázal se anděl pastýřům oznamuje jim: »Zvěstuji vám radost velikou, dnes narodil se vám Spasitel.« — Ihned pastýři plesající radostí nebeskou vstali a šli se poklonit božskému Dítěku. Jak se

zaradovali tři mudrci, když jim jasná hvězda oznámila narození Kristovo! Ihned vydali se na cestu dalekou a hledali s dychtivostí narozeného Spasitele.

Ale všichni lidé se neradovali z narození Páně. Král Herodes, když uslyšel od mudrců, že se Kristus Pán narodil, zarmoutil se — jak praví Písmo sv. — a všechny Jerusalem s ním. I přemýšlel, jak by božské Dítě zahubil. Ale Otec nebeský bděl nad svým Synem a zachránil ho před úklady Herodesovými.

Když pak božské Dítě vyrostlo, když dosáhl Spasitel svého třicátého roku, chodil po celé zemi judské a vyučoval lidi pravé víře a pravé lásce k Bohu a k bližnímu. Nikomu neublížil, všem dobře činil, a přece měl nepřátele. Fariseové a zákonníci nenáviděli Pána Ježíše, tupili Ho, zlehčovali Ho, až Jej konečně křivě obžalovali a na kříž přibíli.

Dílo Kristovo však nezahynulo. Pán Ježíš založil viditelnou společnost věřících — církev, a této církvi světil své božské učení, své nebeské poklady a prostředky, jež vedou ke spáse. Ale lidé zlí nemilují světla pravdy, nemilují záře ctnosti, a sotva církev Kristova vystoupila, již povstali proti ní nepřátelé, usilující ji zničiti; zahubiti. Toto nepřátelství k církvi Kristově a k Jeho vyznavačům trvalo po všechny věky a trvá až po dnes.

Božský Spasitel předpověděl sv. apoštolům a jejich nástupcům: »Budete v nenávisti u všech pro jméno mé.« (Mat. 10, 22.) Ze synagog a ze škol vyloučí vás, ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že by tím Bohu sloužil.« (Jan 16, 2.)

Co Pán Ježíš předpověděl, opravdu se vyplnilo. Žádná církev nebyla tak pronásledována, jako církev Kristova, církev katolická. Jsou lidé, kteří nepřejí naší církvi ani slunečního světla, které všechno osvětluje, ani potřebného vzduchu, který zároveň s nimi vdechuje. Církev nemá mít žádné moci ani ve správě obecní ani státní, nemá mít žádného hlasu ani při výchově mládeže. Naší církvi nepřejí klidného místečka, ona má býti jenom z milosti trpěna.

Nevlastnímu dítěti dostává se od každého jenom ran a potupy, třebas bylo dítě sebe hezčí a hodnější. Tak i za naší doby radují se lidé zlí, když nepřátelé políčkují církev tím, že ničí církevní ústavy, kácejí kříže a sochy, znesvěcují a olupují chrámy. Lidé, kteří tupí kněze a náboženství, kteří píší lživě a hanebně o biskupech, o papežích, o světcích, jsou chváleni a velebeni, ale poctiví učenci, kteří líčí dle pravdy zásluhu církve, jsou zlehčováni a tupeni. Ano i do útých duší dětských rozsévají zlomyslní a nevěreční vychovatelé símě nenávisti, otravují něžnou mysl dětskou pochybnostmi a pomluvkami církve a náboženství.

Tážeme-li se, odkud pramení se tato zloba, tato nenávist proti Kristu s jeho církvi, zní odpověď: »Původ této zloby nedá se ani vysvětliti z povahy lidské, spíše jest potřebí vyznati, že jest to dílo zlého ducha, toho odvěkého nepřítel světla a pravdy.«

2. Moji draží! Co pak vytýkají nepřátelé církvi Kristově? —

Církev jest, prý, temná, zpátečnická, škodlivá mocnost. Kdežto je pravdou, že jest společností, jež rozšiřovala jenom pravé světlo poznání a šířila všude vzdělanost a umění.

Otevřete jenom knihu dějin a čtete, jak se nám líčí působení prvních hlasatelů a šířitelů víry Kristovy, činnost mnichů, řeholníkův. Známý dějepisec Palacký posoudil činnost klášterů těmito slovy: »Kláštery ve středověku byly semenišťem netoliko náboženství, ale i vědy a umění, osvěty a průmyslu, ano i hospodářství samo a řemesla všeliká jimi víc a více se vzdělávaly. Mnichové byli přední buditelé a opatrovatelé osvěty křesťansko-evropské a jejich působení bylo blahodárné.« (Dějiny národa českého X. 2 str. 41.) Vzpomeňte si, moji drazí, na tuto chválu slavného dějepise, až uslyšíte nebo čísti budete o zbytečných klášterech, o neuzitečných, líných mniších!

Že i později církev katolická, zvláště její sluhové, kněží, nebyli odpůrci pravé osvěty, umění a vzdělanosti, dosvědčují všichni nestranní dějepisci. Týž Palacký napsal: »Učenost veškerá ve středověku stala se jméním téměř výhradným stavu duchovního, any školy všechny byly původem svým ústavy duchovenské a nejen filosofie celá, ale i právnictví a lékařství vzdělávány a provozovány jen od bývalých žáků, t. j. čekanců učení bohosloveckého. Světským (laikům) nepozůstaveny nežli básnictví, dějepis a právní řízení a i do těch ne bez chvály vkládali se kněží a mnichové dosti valně.

Církev katolická působila blahodárně i v životě sociálním, společenském. Snažila se zlepšiti osud chudých, postavení dělníkův. Hlásajíc, že všichni jsme děti jednoho Boha, bratři, vystupovala všude přísně proti otroctví, a když místo otroků zaujali ve středověku nevolníci, mírnila jejich osud tím, že jim vymáhala různá práva a úlevy, zvláště na svých statcích, takže bylo známo přísloví »Pod berlou se dobře žije«. První útulky pro pocestné a ku zachránění zbloudilých, první nemocnice, chorobince a sirotčince jsou původu církevního, jsou krásným ovocem, vyrostlým na stromě křesťanské lásky k bližnímu.

A jest snad, moji drazí, působení církve Kristovy za našich dob škodlivé, záhubné?

Škodí snad církev tím, že tě, milý příteli, vybízí, abys ráno a večer obrátil mysl svou k Bohu, Tvůrci všehomíra a dárci všeho dobra? Nebo že tě volá svými zvony v neděli a ve svátek do chrámu Páně, abys setřel prach všednosti se své duše, abys občerstvil se slovem božím a povznesl mysl svou od hroudy zemské k čistým, nebeským výšinám? Či škodí tím, že nabádají kněží ve škole vaše děti, aby milovaly Boha, aby ctily a poslouchaly své rodiče, aby mluvily pravdu a varovaly se lži, surovosti, nadávky, krádeže a jiných nepravostí? Takovým poučováním a napomínáním zatemňuje snad a kazí rozum i srdce vašich synů a dcer?

A když tě, milý příteli, tíží těžká vina, když výčitky svědomí ruší tvůj spánek a klid, kde najdeš útěchy, kdo sejme tíž s tvých

beder, kdo naleje léčivého balsámu na tvé rány? Sluha církve, kněz, který ve svátosti pokání očistí, potěší tvoji duši, uklidní tvé svědomí, a ve sv. přijímání poskytne ti nejmocnějšího Pomocníka, dobrotivého Spasitele, Krista Ježíše. V rozhodné pak chvíli, když se budeš loučiti s tímto světem, kdo tě potěší a posílí na cestu dalekou, ne-li kněz sv. svátostmi?

Moji drazí! Nejslavnější malíř Rafael, známý svými obrazy Panny Marie s Ježíškem, dovedl mistrně svým štětcem zobraziti nejen krásu a čistotu Panny Marie, ale uměl též vdechnouti v líbeznou tvář božského Dítka božskou velebnost a nadpozemskou vznešenost. Rafaelův Ježíšek usmívá se nejen na svou přecistou matku, ale oblažuje svým úsměvem celý svět. Z jasných, duchaplných očí nebeského Dítěte září nekonečná добрota, nevyčerpatelná moudrost a láska. Ohněm lásky chtěl božský Spasitel ozářiti a rozehráti celý svět. Vždyť sám řekl: «Oheň na zemi pustit jsem přišel a co chci jiného, než aby se vznítil?» (Luk. 12, 49.)

Tímto ohněm lásky roznícení šířili sv. apoštolové a jejich nástupci víru a církev Kristovu, ohněm lásky k Bohu rozpálení snášeli mučedníci radostně muka a bolestnou smrt, láskou k Bohu a k bližnímu byli a jsou i nyní roznícení praví vyznavači a učedníci Kristovy.

Ovšem zloba lidská, lidé zlí, nevěří v božství Kristovo, neradi vidí záři světél ve svatostánku, rádi by uhasili — jak jsme dnes uvažovali — zářící světlo pravé víry, rádi by udusili oheň lásky k Bohu a k Pánu Ježíši v prsou věrných křesťanů. Avšak i kdyby se jim podařilo tu a tam jejich zločinné dílo, kdyby v některých rodinách, školách i zemích lživým přemlouváním, hrozbami i násilím, bylo světlo pravé víry uhašeno, úplně je udusiti nepodaří se jim nikdy, v jiných rodinách, v jiných zemích zazáří světlo víry tím jasněji, jinde opět tím ochotněji a upřímněji budou se hlásiti věrní ke Kristu a k jeho církvi.

I vy, milí drazí, náležíte mezi věrné učedníky Kristovy, i vy vyznáváte již svou zbožnou přítomností v tomto chrámu Páně svou víru a lásku k božskému Spasiteli. Vy vodíte zajisté i své děti sem do stánku božího a vybízíte je, aby patřily s úctou a láskou na božské dítě, v jeslích položené. Kéž tato úcta a láska rozehrává stále srdce vaše i dítek vašich, kéž nekoliká nikdy vaše věrnost k církvi katolické od Krista založené, pak můžete vždycky o svátcích vánočních s radostným nadšením zapěti z hloubi srdce:

• Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kvítek vykvet' nám, radujme se! • Amen.

Em. Cívka.

Na svátek sv. Štěpána.

Svatí mučedníci.

»A vyvrhše ho ven z města, kamenovali jej.«
(Sk. ap. 7.)

Z ovčích brány města Jerusalema vyřítil se za město divý zástup. S hrozným křikem hrne se kolem rybníka Betsaidy, nadávkami a láním povzbuzuje k zuřivosti osmahlé hochy, kteří vlekou na smrt krásného mládence, oblečeného v bílé šaty — jáhna. Luza, učitelé lidu i zákonníci, vše v jedné směsici, lání, proklínání, zařaié, vyhrožující pěstě. Co zavinil jinoch ten? Rouhal se Bohu, poskvrnil chrám nebo zákon boží? Či je to vrah, lupič nebo buřič? Ach nikoli! Známe ho. Tot sv. Štěpán, mučedník a jáhen Páně. — I kamenovali Štěpána. Opodál seděl jinoch podobný a v týchž letech jako byl Štěpán, a hledal katanům odložené šaty. Jinoch ten byl Šavel.

Sv. Štěpán poklek! raněn obrovskými kameny a modlil se za katany, za židy, za Šavla, který byl jeho soudruhem ve škole Gamaliově. Byla mocná modlitba prvního mučedníka a vyprosila v nebi milost pro Šavla, získal ho církev svatě.

Prchlo 30 let. Z brány ostijské v městě Římě vyřítil se za město divý zástup. Nedaleko brány na břehu řeky Tiberu klesl někdejší fariseus a horlivý nepřítel prvomučedníka Štěpána Šavel pod sekerou katovskou — zde Pavel, apoštol národů. šel za svým soudruhem Štěpánem cestou mučednickou ke Kristu.

Štěpán byl první, jenž krev svou vylil za Pána. Druhým byl Jakub, za ním kráčeli ostatní apoštolé na smrt, až přišla řada na Pavla. Sv. Štěpán byl prvním rudým květem v oné obrovské zahradě sv. mučedníků, Štěpán stojí v čele onoho obrovského zástupu, jenž ozdoben palmou mučednickou, pje věčnou chválu Tvůrci svému i božskému beránku, který snal břichy světa.

Sv. Štěpánem začala ona hrozná pronásledování křesťanů, jimiž prvá církev se tříbila, v nichž pevnost, síla a ctnost věřících úžas budila a nových a nových údů mladé církvi získávala.

Budiž nám, drazí přátelé, tento dnešní svátek, kdy srdce naše zaletělo do Jerusalema, kdy mysl naše trvá u prvního mučedníka Štěpána, vítanou příležitostí, abychom obrátili pozornost ku pronásledování prvních křesťanů a zastavili se v rozjímání na chvíli u největších hrdinů světa, u sv. mučedníků naší církve. Těm věcem se díváme, uvažujeme-li o prvních počátcích církve a pronásledování jejím a to:

1. nepochopitelné ukrutnosti mučitelů,
2. nadlidské stálosti mučedníků a
3. podivuhodnému ovoci prolité jejich krve.

1. Přátelé v Kristu! Církev sv. pronásledována byla již první léta po smrti Pána Ježíše a to v Jerusalemě. Však všechna pronásledování asijská a jerusalemská byla pouhým stínem proti hrozným oním pronásledováním římských císařů v prvních třech

stoletích. Hrozných těch pronásledování bylo 10; já však pro krátkost času zmíním se o těch největších za císaře Nerona, Decia a Diokleciána.

Císař Nero z pouhé kratochvíle dal zapáliti město Řím, a vznik požáru a příčinu svedl na křesťany, aby je mohl pronásledovati. Poslyšme historika Tacita, co nám o tomto pronásledování vypravuje s mnoha jinými dějepisci. »V pronásledování Neronově,« praví Tacitus, »zahynulo obrovské množství křesťanů.« Ubozí byli do koží zašíváni a psům předhazováni, křížováni, smolou natíráni a jako pochodně zapalováni při hrách a hostinách, jež Nero uchystal v císařských zahradách. Za Nerona umučen byl v cirku Neronově sv. Petr a na cestě Ostijské stat sv. Pavel.

Nemenší pronásledování Neronova bylo pronásledování křesťanů za císaře Decia, jenž vydal roku 250 po Kristu zákon, aby všichni křesťané byli vyhubeni. Pohané udávali křesťany, hledali je v přibytích i katakombách, otcové vydávali dítky, dítky otce; vězení se plnila. Mučidel užito nejrozmanitějších. Ohnivě rošty; kola s ostrými noži a hroty, rozpálené kleště a háky, hranice, sekery a pily, vařící směla a olovo, dravá zvíř, skřípce, biče, šipy, kruhy, kříž i meč a jiné možné i nemožné.

V Římě umučen byl sv. papež Fabian a na Sicilii sv. Hata. Poslyšte, jak brevii mluví o jejím umučení. Praetor sicilský Quiutian chtěl ji svěsti k nečistotě. Ona však všechny útoky odmrštila a byla proto od něho vydána katanům, kteří ji hrozně spolíčkovali a uvrhli do vězení. Druhého dne byla vyvedena, napjata na skřípce a pálena rozžhavenými kleštěmi a uřezána jí prsa. Na to ji kázal Quintinian zase uvrci do vězení, aby druhý den znovu ji mučili. Byla voděna po ostrých střepech a žhavém uhlí a odvedena do vězení, kde brzy na to statečnou duší vypustila.

Často stávalo se, že po všech městech všechna náměstí a ulice naplněny byly popravišti a mrtvolami, ano za císaře Diokleciána byl celý jeden pluk po řeznicku rozsekán i s vůdcem, že nechtěl křesťany katovati.

Císař Dioklecián rozkázal v směšné nadutosti své, aby poddaní ctili jej jako Boha a dal raziti peníze, na nichž bylo napsáno: »Dioklecián svatý velebný Bůh«. Křesťané nechtějce se mu klanět, byli znovu hledáni a v mukách odpravováni, takže církevní dějepisec Eusebius napsal, že katovské meče a sekery otupěly, zlámaly se, katané se unavili, že musili býti stále střídání. Křesťané pronásledováni mečem, olovem, spíly; roztrušovány o nich pověsti, že jsou spiklenci, že pášou všechny nepravosti, že o hodech lásky jedí maso a pijí krev zavražděných dítek, ježto pohané nechápali tajemství nejsv. Svátosti Oltářní. Strašlivá byla ukrutnost muk křesťanských mučedníků, jež snad ani člověk nemohl vymysleti, nýbrž sám ďábel, jemuž církev zdála se býti hrozně nepohodlnou.

V Římě na pahorku Coeliu stojí chrám sv. Štěpána, jenž pochází snad stavbou svou až z dob Neronových. Na stěnách tohoto okrouhlého chrámu jsou vymalována veškerá umučení kře-

stanů. Když jsem o svátku sv. Štěpána kostel ten ponejprv navštívil, viděl jsem, jak některým účastníkům hrůzou pobledly obličeje, jak některé děti dávaly se před obrazy do pláče. A to jsou jenom obrazy, jak tedy asi vypadala skutečnost —

2. Přátelé drazí! Nelidská byla ukrutnost mučitelů, nadlidská byla stálost sv. mučedníků. Tisícové, ba milionové lidí každého věku a stavu, starcové, mužové, ženy, jinoši, panny a dítky, lidé vznešených hodností, mužové vynikající vzácnou učeností, vojíní, dvořané, všichni tito lidé trpělivě, dobrovolně, tiše a rádi nesli všechna ta muka neslychaná, krácejíce na smrt s radostí a touhou. Odkud brali k tomu síly? Jistě žádná pozemská pohnutka nedovedla by k smrti nadchnouti nesčetné ty davy mučedníků. Sílu a stálost mnohým mučedníkům vlévala živá víra v odplatu nebeskou, živá víra a láska k nebeskému ženichu Ježíši Kristu, jenž jim byl krásným a silicím příkladem utrpení a smrti.

Pohledte na staříckého biskupa antiochenského sv. Ignáce, jenž od císaře Trojana byl odsouzen k smrti. Suroví vojíní vlékli ho po lodi svázaného do Říma, kde měl pro obveselení lidu předhazen býti v koloseu v amfiteátru dravé zvěti.

I chtěli někteří vzácní křesťané za něho u císaře orodovati a byli i mnozí pohané, kterým bylo hanba a líto, aby tento již nad hrobem stojící kmet tak ukrutně usmrčen byl. Než sv. Ignác napsal křesťanům list, kde je prosil, aby nebránili mu zemřít, a dodal: »Kéž rozsápe dravá zvěř tělo mé, kéž oheň stráví údy mé, kéž dán jest mě kříž, abych s Kristem byl« — a stalo se tak — stařícký biskup ten byl roku 107 v Římě dravou zvěří roztrhán.

A co sv. Anežka římská, o jejímž mučednictví dojemně mluví sv. Ambrož: »Bylo jí třináct let, když podstoupila za víru smrt mučednickou. Tím ohyzdnější jest ukrutnost, jež neušetřila ani útlého věku, ale zase naopak veliká moc víry, jež od také mladosti došla svědectví. Zdaž na tom tlíku bylo místo pro ránu? A přece ta, na jejímž těle kat skoro nenalézal místa, měla v sobě sílu, aby nad mečem zvítězila. Nebála se, vidouc kolem sebe krvavé ruce katů, nepoděsily řinčící řetězy těžkých okovů; ba celé tělo nastavovala čepeli zuřivého vojína, nevědouc ještě, co je smrt, ale umřítí hotova, nebo kdyby ji násilím vlékli k modlářským oltářům, odhodlána i skrze oheň vztahovati ruce po Kristu a znamenati se vítězným znakem Páně. Všichni plakali — jen ona bez pláče. Kat se lekal, jakoby sám byl odsouzen; trásla se mu pravice, bledla jeho tvář a to pro jiného — a dívka sama nebledla, ona sama se nechvěla o sebe. Došla dvojího hrdinství — čistoty a víry. Pannou zůstala, mučednickou korunu obdržela.« Řekne snad někdo z vás: Tohle všechno bylo jenom tenkrát možno, v prvních stoletích křesťanských. Než, nejmilejší, dějiny nám odpovídají, ukazujíce nám řadu mučedníků ve všech stoletích, ba i za dnů našich. Jen vezměte do ruky nějaký časopis misijnářský, setkáte se i dnes ještě s hrdinskými mučedníky, kteří

jsou hotovi i dnes ta nejtěžší muka nésti pro víru, pro Ježíše Krista. (2letý sv. Simeon v Tridentě 1472.)

Před 50 lety byl v Japonsku šestiletý chlapec umučen. Radostně šel na popraviště, kde mu ukázali zohavenou mrtvolu otce a bratra. Ani nezaplakal, klekl si vedle mrtvoly otcovy, nahnul hlavu a přijal smrtící ránu. —

Nejmilejší, živá víra, láska ke Kristu a vzpomínka na blaženou věčnost sílila svaté mučedníky a proto i první mučedník svatý Štěpán volal v nadšení umíraje pod údery kamenů: »Vidím nebesa otevřená!«

Nadpřirozená statečnost sv. mučedníků je velikým divem, je důkazem, jak vysoce kladli víru svou první křesťané i mučedníci pozdějších století.

3. Kdo rozjímá životy sv. mučedníků, ten naučí se vzývati svaté a utvrdí se ve víře, neboť pozná, že čím hojněji krev mučednická tekla, čím krutěji církev pronásledována a vražděna byla, tím více rostla a se šířila. R. 304 byla konána v Římě a v Nikomedii maloasijské blučná slavnost. V prvním i druhém městě za veliké slávy a sběhu lidu odkryty byly kamenné pomníky a mramorové desky s pyšnými nápisy ve zlatě, které hlasatelé provolávali lidu neumějícímu čísti: »Na počest božskému Diokleciánovi a Maximinianovi, kteří pověru křesťanskou vyhubili.« — a pyšný ten nápis přece obsahoval svrchovanou lež, neboť za 10 let na to hlásila se téměř celá říše římská k náboženství a k učení Kristovu.

Slavný císař Konstantin s manželkou svou svatou Helenou ediktem milánským dali těžce zkoušené církvi Kristově svobodu, zahrnuvše ji mnohými statky a výsadami. Vydal známé církevní zákony ve prospěch křesťanů, nařídil svěcení neděle, osvobodil statky církevní od daní, udělil moc soudní biskupům, vystavěl největší a nejslavnější chrámy. Pohanům zakázal tajné, s neřestmi spojené oběti, mnoho chrámů pohanských zrušil a zbořil.

Hle, toť bylo vzácné ovoce krve mučednické. Milionové křesťanů zahynulo pod rukama katanskými, avšak noví milionové hrnuli se místo nich do bran církve Páně.

Rychle jako blesk šířilo se evangelium po všech končinách říše římské a než století uplynulo, nebylo v celé této říši římské ani jediného národa, v němž by nebylo se učení kříže zakořenilo.

První křesťané vysoce jsouce povzneseni nad zhýralým tehdejsím světem, vynikali takovou čistotou mravů, jevíli takovou lásku, dobročinnost, mírnost k nepřítelům a hrdinskou horlivost pro Krista, že i lepší pohané volali s ustrnutím: »Hle, kterak se milují, hle, kterak hotovi jsou jeden za druhého zemřít.« A tato čistota mravů, tyto hrdinské ctnosti prvních křesťanů, o nichž ani největším mudrcům pohanským ve snách se nebylo zdálo, hýbaly srdcem lepších pohanů a když tito viděli, kterak křesťané svítíce životem svým svatým jako hvězdy nebeské ve světě zlém, bludném a tmavém, za svou víru radostně život kladou, tu již sami za pomoci s hůry učili se tuto víru znáti, milovati a za ni trpěti,

takže za císaře Theodoria, který dal všechny pohanské chrámy zbořiti a oběti pohanské pod přísnými tresty zakázal, bylo již hanbou býti ještě pohanem.

Moji draží! Nad hroby svatých mučedníků vzrostla církev Ježíše Krista v mohutný, velkolepý strom, jehožto koruna nebes se dotýká a jejížto údy jsme také my Čechové, již honositi se můžeme také slavnými mučedníky sv. Václavem, sv. Janem Nep. a Janem Sarkandrem, sv. Ludmilou, kteří všichni v nebesích za národ český orodují jako velcí jeho patronové. Jako žulové skály, do nichž marně hrom pronásledování bije, stojí tu před námi ti pevní charakterové, již dovedli pro Krista všechno obětovati.

Jako slunce jasné svítí nám jejich víra, jejich horlivost, jejich plamenná láska — ó kéž to slunce paprsky svými rozežehje tu netečnou lhostejnost, kéž k životu vzpruží tu shnilou lenost doby naší, abychom naučili se Krista milovat tak, jako ho miloval první mučedník Štěpán, abychom hotovi byli z lásky k němu všechno dáti, jako učinili svatí mučedníci.

Draží v Kristu! My nejsme pro víru pronásledováni jako křesťané v prvních stoletích — nikomu asi z nás nedostane se té milosti, prolíti krev svou za víru a za Ježíše Krista a přece často leckdo z nás si řekne: »Já jsem učiněný mučedník, neboť musím trpět dost, bojovat stále.« — Všichni, moji draží, musíme trpět a bojovat pro Krista. Je tu boj proti třem odvěkým nepřítelům církve, jež vypočítává sv. Jan: pýcha života, žádost očí a chtíč těla. —

Jsme bičováni žádostmi všech možných pokušení a hříchů jsme přiblíženi na kříž všemožných utrpení, jsme korunováni trnovou korunou starostí a úzkostí, které zvláště v dnešní těžké době dostoupily výše a dohánějí mučedníky ke zrazení víry, Krista, k malomyslnosti a zoufalství.

Hle, moji draží! Budiž nám sv. Štěpán s celou řadou svatých mučedníků příkladem a pobídkou k svaté trpělivosti a zmužilosti.

Do nebe vede jenom jedna cesta a to cesta křížová. Italové mají pěkné přísloví: »Odvaha a trpělivost!«, v němž skryta je veškerá životní filosofie. O kéž by každý z vás tato dvě zlatá slova vrty dal do svého srdce, které zmítáno je tolika starostmi, pochybnostmi, zoufalstvím, které krvácí z četných ran zastaralých i čerstvých, aby každý našel dostatek trpělivosti pro utrpení nynější a dostatek odvahy pro utrpení budoucí. Mučedníci odvahu a trpělivost hledali ve víře u nebeského ženicha Ježíše, který podle biskupa z Kepplerů je poslední odpovědí na bolest. Za příkladem sv. Štěpána a svatých mučedníků utecte se i vy k Pánu Ježíši, řekněte si se sv. Štěpánem: »Jenom těm, kteří trpí, jsou nebesa otevřena, blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou, blahoslavení, kteří protiventství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.« Amen.

A. S. Novák.

Poslední den v roce.

Posvátné tyto prostory chrámové pojaly nás v sebe v tento sylvestrovský podvečer za tím účelem, abychom odevzdali skonávající rok minulosti a historii, dříve však se s ním rozloučili a podrobili jej kritice, jaký byl a jaký měl býti, zároveň však bychom odhalili zvědavě clonu, zakrývající nám rok budoucí, a hádali, jakým dle pravděpodobnosti bude a jakým bychom si jej přáli.

Byla to věru těžká úloha pro kazatele, nalézti v šíleném vraždění a krveprolévání hrozné světové války, všeobecném strádání a utrpení slovo útěchy, posily, poučení a povzbuzení, přec jen tu zbýval však paprsek naděje, že bude brzy konec, že náhle přinese křesťanskému světu nějaká netušená událost kýžený mír a že poměry budou lepší, až se vrátí domů ti, co udělali tolik bolestných zkušeností před nepřitelem a kde bez rozdílu stáří, vzdělanosti a postavení dívali se stejně smrti tvář, oni že dají společnosti bratrský, opravdu demokratický ráz a lidstvo vůbec, prošeďši ohněm utrpení, vyjde z něho očistěné, lepší, vyzkoušenější, s osudem svým spokojenější, že zanechá zbytečných a ošklivých třídních bojů a stranických zájmů a vrátí se k svému bývalému zaměstnání s tou větší chutí, aby napravilo všechny ty škody války, hmotné i morální. Však čeho jsme se dočekali? Mír uzavřen a tento končící rok byl svědkem veliké oné události, však jaký to mír! Země, odkud vyšlo krásné heslo o sebeurčení národů, odpírá svého podpisu na versailleskou smlouvu, národové se bouří, zbrojí a mluví o odvetě a všichni máme tušení, že není vší blidé konec, že nás ještě něco těžkého čeká, že mír je jen luznou pohádkou a jakoby vše, co jsme tento rok o něm slyšeli a četli, nebylo pravdou.

Vítězové stojí neústupně na svých požadavcích a poražení, jimž vždy platilo »běda«, rádi by co nejvíce usmlouvali z krutých podmínek, jim uložených. Což divu, že zvláště u postižených národů vznikla nespokojenost s osobnostmi vedoucími, jimž klade se vina na neštěstí národním, že tito ustupují s hlediště a že nespokojenost přenesla se na mnohých místech na ulice, kde i krev tekla, a že moc dostala se do rukou vrstev spodních, neb i takových, jež nechťejí nic jiného, než v kalných vodách lovit a co možno nejvíc prospěchu vyzískati!?

Marné lidstvo pomýšlí, proč čekati má na pravý mír, proč po tolikaleté sebevraždě nepodávají si národové rukou k bratrskému spoluzití a k navrácení se k těm pravým úkolům svým. A chcete vy, draží v Kristu, znáti odpověď na to »proč«? Kéž bych ji mohl dáti nejen vám, kteří plníte tyto prostory chrámové, kéž bych měl hlas bouře, bych ji mohl hřměti všem krajům křesťanským a hlásati celému světu, že jen ten mír bude opravdovým, až se národové opravdu smíří a žítí budou jako beránci vedle sebe, až člověk bude vidět v bližním svém bližního a ne konkurenta, až zanechají pošetilých a škodlivých jak náboženských, tak národnostních i třídních bojů a zápasů, až je uzavrou národové

sami a ne jejich zástupci, až bude napsán ne na folianty papíru, ale na desky srdcí lidských, až bude uložen ne v archivu vlád, ale na dně lidské duše, až k němu sankci dá Ten tam nahoře, který jej světu přinesl, když velebil ty, kdož mír připravují, ježto oni zemí vládnouti budou. Nesmí to býti tedy jen mír světa, ale spolu Toho, jenž jej v srdci choval i tenkrát, když Jej k smrti vedli, za nepřátely se modlil a na cestě k zahradě Getsemanské vůči hroznému umučení svému, jež vševědoucím svým zrakem předvídal, pokoj učedníkům svým odporoučel, když pravil: Pokoj svůj dávám vám, pokoj zůstavuji vám, ne jako svět dává, já dávám vám. Cesta míru je cesta zpět ke Kristu a toho dnešní svět nevidí a viděti nechce. Nejdříve musí umlknouti v lidských srdcích všechny náruživosti a vášně, utlumena býti pýcha, lakota a smilstvo, tyto hlavní hříchy dnešního lidstva, dále každá zlost a nenávisť, každá k práci nechť, každé sobectví, požílavost, panovačnost i neústupnost a usídliti tam Kristova láska, milosrdnost, shovívavost, snášelivost, obětavost, pokora a mírnost, pravé bratrství a pravá svoboda, smysl před mravní zodpovědností a vyšší autoritou, vnitřní harmonie v duši a čisté svědomí a pak tam vtáhne ten vítěz nebes, pravý mír, pak teprv založeno bude to, co Pán Kristus nazývá královstvím božím na zemi, říší boží. Ta dělá, jež národové chovají pohotově, musí býti přelita, aby hlásala velebným hlaholem zvonů slávu na nebesích Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Mluví se stále o převýchově, ale těžko je převychovávat člověka, jemuž stále po celá desetiletí vštěpováno bylo, on že je jen lepší, zdokonalenější zvíře, tomu člověku se musí vrátiti víra v Boha a odplata na věčnosti a marné Versailleské paragrafy, jestli víru lidstvu vzali a berou. Je-li člověk jen lepší zvíře, pak je jen důsledné, žije-li jako zvíře a vy nemáte práva žádati od něho, aby se převychoval. Znáám převýchovu, kterou však můžete žádati jen od křesťana, od člověka věřícího, od člověka, který uznává mravní zodpovědnost před nejvyšší autoritou a tuto převýchovu odporoučel světu již papež Pius X., když učinil svým heslem: „Renovare omnia in Christo“, t. j. obnoviti svět v Kristu.

Proto zpět ke Kristu, k Jeho učení, k Jeho mravouce, ku křesťanskému světovému názoru, ku křesťanské kázni! Ano, katolická církev potřebuje reformu, ale ty, s nimiž mnozí dnes přicházejí, jsou jen podružného sociálního významu, které nemají tak úspěch, ale obnova dnešní společnosti v Kristu, to jsou neodkladné reformy, reformy ducha, srdce, názorů, smýšlení, jednání, reforma v duši každého jednotlivce, reforma ve výchově mládeže, reforma v zákonech, jimiž se dnešní společnost říditi chce a to na základě naprosté spravedlnosti a rovnosti, tak aby přestaly sociální rozdíly a všechny třídní boje a byli jsme všichni zase tím, čím nás Otec nebeský míti chtěl, bratry, lidmi. Kde spravedlnosti není, tam není kázně, tam není pořádku a tam schází i štěstí a blahobyt. Kde vášně bydlí, tam je peklo a v pekle není žádného míru a pokoje.

Veliký vychovatel Amos Komenský odporoučí na každé stránce náboženství jako nejdokonalejší výchovný prostředek dle slov Písma, že počátek moudrosti je bázeň Hospodinova. Jeho obraz zdobí každou školní místnost, ale s podivením — kříž a modlitbu ze školy odstranili, ač obě Komenský tak vřele doporučil. Jaká to nedůslednost! A tento muž píše: »Pokoj je utěšení mysli, svazek milosti, spolek lásky. On zášti vyzdvihuje, války zkrocuje, hněv krotí, pokorné miluje, pyšné šlape, nepřátele poníží. Pokoj učí milovati, protože neumí nenávidět. Proto kdo jej má, drž se ho; nemůže mít svornosti s Kristem, kdo chce nesvorným být s křesťanem.«

Ó kéž tedy, drazí v Kristu, zavládne v roce nastávajícím na světě ten pravý mír Kristův! Přeju-li vám jej k novému roku, jsem jist, že vám přeji to nejlepší — bez něho spěje lidstvo neodvratně ku své záhubě. Kéž se tedy v roce nastávajícím vyplní, co Pán Ježíš předpověděl, že všeliké krveprolití přestane, až všude hlásáno bude Jeho evangelium. Proto ještě jednou, drazí v Kristu, zpět ke Kristu, v kříži jediná naše spása. Amen. *Jos. Kousal.*

Na Nový rok.

Nový apoštolát.

»Kterýž dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti, a očistil sobě lid vzácný, následovný dobrých skutků. (Sv. Pav. k Tit. 2, 1.)

Úkol vtělení Páně nám krátkými slovy líčí sv. Pavel, když píše slova, která jsem uvedl v textu řeči novoroční, a která obsahují také mé novoroční blahopřání osadě, aby Kristus Pán také v naší osadě svou pravdou a milostí očistil sobě lid vzácný a následovný dobrých skutků. Trojí věc uvádí sv. apoštol svému miláčku Titovi, již má učit a kázati, aby byl lid vzácný před Bohem: odvrci bezbožnost, veškeru žádost světskou a spravedlivě žítí na tomto světě. Dnes nám ta slova platí jako tehdy sv. Titovi kázati, ježto boj proti bezbožnosti, mravu křesťanskému a spravedlnosti jest rozpoután nebyvalou měrou. Proti každému útoku jest nám postaviti se na odpor pro boží čest a naší spásu. Novými způsoby útočí nepřítel, na nás jest stejnými zbraněmi chrániti věčné pravdy.

Dnes sobě přejete navzájem zdraví, štěstí a spokojenost. Kéž by všichni také hledali ta přání tak, kde Bohem uloženy jsou, a nehledali je za bludičkami: bezbožností, světskými žádostmi a nespravedlnostmi. To jest apoštolát náš v přítomnosti.

Nepřítel své bludy šíří v prvé řadě tiskem a proto i nám třeba užívatí tisku jako zbraně k novému apoštolátu Páně, což jest předmětem mé řeči dnešní, jest přáním novoročním, aby povstal lid a národ vzácný, očistěný a následovný skutků dobrých.

Pojednání.

1. Život náš jest boj. Co jest evangelium, než líceň boje Páně? Co skutky apoštolské než boje apoštolů? Co dějiny církve než boje věřících? Nehledá církev boje, nýbrž pokoj jest její heslo a pozdrav, ale svět nedá pokoje. Na posledním sjezdu Volné myšlenky (1912), který se konal v Praze, dán povel k boji proti církvi a Bohu resolucí, která byla přijata, z níž jen nejhlavnější body uvedu: »boj proti všem náboženstvím, odstranění missí, výluka náboženství ze škol, zákaz procesí a poutí, odstranění příslahy u soudu, zrušení všech klášterů, vyhnání všech řeholníků, odstranění řeholnic z nemocnic, pohřeb ohněm, podpora odpadlých kněží, dozor nad kněžími«. — Stačí tyto uvedené body, abychom poznali, že jest opovězen boj všemu, co s Bohem a náboženstvím souvisí. Sv. apoštol vyzývá odřici se bezbožnosti a žítí pobožně, odpadlík opovídá boj všemu náboženství a všem projevům jeho. V tomto boji jest hlavním apoštolem odpadu tisk a sice tisk nekřesťanský, a obranou musí býti křesťanský tisk, jenž musí býti rádcem, bojovníkem a útěchou v přítomné době. Každý, kdož bylinu nesoucí dobré ovoce? Či není mou povinností kázati vám, že četba vaše denní formuje denně život váš buď v podobu dítěte božího, buď v patvor boží?

Obrátme pozornost svou od rodiny a dívejte se na život veřejný. Máte za to, že boháč bude milosrdnější, když jste vzali ze srdce jeho boží lásku? a máte za to, že chudý bude trpělivější a poctivější, když duše jeho se nepoctěší svatou nadějí v příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista? Nelze mi pochopiti, že lidé mohou tak nedůsledně mysliti.

Jakou spoustu musí způsobiti i jen jediný rozpor o nerozlučnost manželskou. Kolik tragedií znáte vy a kolik by jich mohli líčiti jiní a sice barvami tak temnými, že by krev usedala žalem. Kdo jest apoštolem rozluky než nekřesťanský tisk, jenž káže v rodinách denně, že možno rozloučiti to, co Bůh spojil. Nechceš-li býti spolupracovníkem na díle spousty, tedy vyhosti špatný a bezbarvý tisk z domova tvého.

Vezměte jinou modlu moderního světa, již moderní pohané nepojmenovali jako staří pohané Venuši, ale volnou láskou! Kdo sečte ty tisícové oběti, které si vyžádal moderní moloch mezi námi na životech, zdraví a spokojenosti? Špatný tisk k ní láká, v insertech dává povědomost, v soudní síni jest školou, v lékařských nabídkách advokátem nemravu. Co z toho může pojití národu? Když budou dva národové sousediti a jeden z nich bude zásad mravných, vzácných, a druhý zamořen volnou láskou a rozlukou, služebníkem vášně a nepřitelem všeho zapření, kdo myslíte, že bude z nich silný a vítězem, když se střetnou? Nemusíte ani znáti historie jiné, vám postačí připomenouti dějiny biblické, kde tak krásně napsáno jest věčně správné pravidlo božské diplomacie: »spravedlnost povyšuje národy, ale hřích bídně činí národy.« To kaž a mluv a napomínej ty, ale také tvůj list, který

leží na tvém stole, který předplácíš pro sebe a své. To poroučí nejen láska k tvým, ale i láska k vlasti. Pro ni platí totéž pravidlo: spravedlností křesťanskou bude povýšena a hříchem ponížena.

První prezident Spojených Států amerických Washington často opakoval pravdu státnickou: náboženství a mravnost jsou pilíře státu. Však mravnost bez náboženství jest květ bez kořene. Proto i pouhé vlastenectví nás vede k tomu bojovati a brániti všemu, co podrývá pilíře státu a vlasti. Velká říše římská nezhylnula počtem nepřátel vůkol, ale velikou nemravností uvnitř. Chceme-li míti národ silný a zdatný, aneb, jak dí sv. apoštol, vzácný, tedy jest třeba nejen očistiti se od kalu neřesti a šílenství bezbožského, nýbrž též vzíti spravedlnost a zbožnost za měřítko života.

3. Máme tolik třídního boje, že by spokojeného člověka musil hledati s lucernou, jako kdys Diogenes moudrého v Athenách. Schází spravedlnost se zbožností. Lidé domnívají se, že se změnou zákona a majetku jest možno změnit lidi. Dokaváde člověk se nezmění, neprospívá příliš změna okolností. Člověka vážně a ctnosti vytváří okolí, a časy vyvolávají spokojenost. Dejte toto čarovné heslo »spravedlnost« všude do srdce a jest získán pokoj. Dejte poctivě smýšlet s duší svou, musí se chopiti zbraně této, aby se ubránil bludů osudných pro život jeho celý; nenajdeš štěstí leč v Bohu, nenajdeš spokojenosti leč v jeho zákonu. Ale i celý národ má na tom zájem, aby Bůh kraloval v srdci všech, nemáme-li upadnouti v šílenství, které už staří mudrci nazývali jménem atheos, bezbožec, které bylo jménem hrůzy a potupy. Toto nejsvětější jméno boží odstraněno ze srdce působí šílenství člověka, které vstoupá v osudnou a zhoubnou zuřivost. Jak zhloubný blud, jenž si troufá boží jsoucnost bráti v pochybnost, jak tolik listů a lístků činí na zhoubu svedených i národa. Krásně to líčil ve španělské sněmovně státník jejich, znamenitý Pidal, jenž pravil:

»Dejme tomu, že »učenec«, který si patent moudrosti sám vystavil, ze své profesorské stolice blásá blud: »není Boha« — s podivem naslouchá mu vrchnost a předloží ten blud svému svědomí a řekne si: »tedy není také spravedlnosti«. Onen blud zazní v uši zločincovy, a on si řekne: »tedy není žádného provinění«; onen blud dojde i sluchu chtivého mladíka, který zcela správně pak dále uzavírá: »tedy není také ctnosti«; doví se o tom i dolní sněmovna a přednese závěrek: tedy není zákona«. — Ctižádostivý dobyvatel uvažuje a řekne: »tedy se zmocním cizího majetku a snad také oloupím náměstka Kristova o jeho panství světské«. Když tento jediný blud »není Boha« vejde v množství lidu, jehož bída jest zároveň nebezpečím pro vzpouru i vši žádostivost, pak se blud stane rouháním; vzejde materiální revoluce, krev teče, a mezi hučením děl lze slyšeti hrozná slova: »nechceme ničeho slyšeti o budoucím životě, o Bohu a o nebi.« »Věda« dokázala, že jest to vše snem a lží. Nechceme jich. Po čem toužíme, jest peklo, ale se všemi rozkošemi, které mu předcházejí. — Co učinil lid? — udělal jen závěrky z přednášky nevěřícího profe-

sora, kterého snad stát za to platil. Učeliví žáci jeho jsou bodáky ohrožováni, kdežto učitel jejich jest státem placen a chráněn.

Z jeho slov vidíte onu hlubokou nespravedlnost, také věty, a zároveň nekonečnou urážku velebnosti boží. Láska k sobě a láska k vlasti nás vede do obranného boje proti satanskému tvrzení. Však v tomto duchu jest veden veškeren nekřesťanský tisk a proto komu Bůh nade vše, musí míti za svou povinnost podporu katolického tisku, a nesmí trpěti na stole svém, co odpírá Bohu. Odřeknouti se bezbožného tisku a s novým rokem uvéstí nový tisk do domova vašeho, tak to žádá boží čest, tak žádá vaše spása a žádá vaše štěstí a vašich dítek i rodin.

2. Vy toužíte dítky své viděti šťastné. Dovolíte-li hnouti v srdcích jejich základem životním, celá budova štěstí bude v ru-
mech. Domníváte se, že dítky vaše, když otráveny budou bludem pekelným, budou vás více milovati, více ctíti a že vám budou vděčnějšími? Odpovězte. Budou vzácnými a následovnými dobrých skutků, když v jejich srdce váš list v rodině čtený denně vkapá posměchu a pochybnosti a bude krčeti rameny nad přikázáními božími? Což máte snad za to, že stálé čtení zábavních povídek, líčících jen špatnost a smyslnost, vytvoří vaši rodinu ve vzácnou je do dílny a mistr bude spokojen a tovaryš také, neboť dostává každý, což jeho jest. Nemají stejně, nemají rovně ale spravedlivě, a pokoj boží se usídlí v dílně. Napište toto heslo spravedlnosti do obchodu, a bude spokojen kupec i prodavač, dostal každý, což jeho jest: kupec spravedlivé zboží za spravedlivou cenu, prodavač spravedlivý výdělek bez lichvy a dření.

Napište je do srdce úředníka a jest bez rekursu, neboť dostal každý což jeho jest. Učíte spravedlnost pravidlem diplomatů, aby dali národu což národu patří. — Slyšte však, co praví kniha moudrosti: »Znáti Tebe Bože, jest spravedlnost sprchovaná«, (SAP) 12 V 13) kterak může býti v národu spravedlnost, když není v něm poznání Boha? Žádný zákon nevstoupí v srdce spravedlnost, jak ji vstoupí do svědomí vědomí Boha, vševedoucího a spravedlivého. Proto ubývá vždy spravedlnosti i pokoje v lidu, v němž ubylo znalosti Boží. Láska k sebezachování nás vede: chrániti poklad poznání Božího. Zmizí-li poznání Boží, zmizí také spravedlnost a s ní také pokoj. My, kteří chceme svatý pokoj a mír mezi lidmi na zemi, musíme také chtíti poznání Boží mezi lidmi. To jest ten vznešený apoštolát v přítomné době dočasného poklesu sv. víry. Chopte se díla duše dobré a Boha milující, a co na vás jest šířte katolický tisk do každé rodiny a získávejte mu odběratele a čtenáře, a rádi přispějte dárkem ku šíření a podpoře katolického tisku, ježto tím šíříte známost Boží, podepíráte hlavní sloupy státu: náboženství a mravnost, a vstěpujete spravedlnost, matku pokoje. Dnes koná se sbírka na podporu Piova spolku, který denní tisk katolický v těžkých dobách přítomných snaží se zachovati při zápase s listy bohatě podporovanými. Kratičká prolétla zpráva, že boháč Stinnes zakoupil 3 listy v Pešti. To znamená, že zakoupil 3 továrny na veřejné mínění, a že každý

z jeho předplatitelů stává se jeho posluchačem a jeho věřícím. Stinnes není křesťan! Nemáme podobných prostředků, však horlivost a láska věřících byla vždy pokladnicí církve a nahradila s pomocí boží, co se nedostávalo jinak.

Láska ke Kristu přivedla Vás dnes do svatyně naší, láska ku Kristu dala mi slova přítomná na jazyk, abych vás učinil apoštoly katol. tisku a tím Bohonosiči mezi lidmi pochybujícími, vzory ctnostného života uprostřed nevázanosti, a žáky spravedlnosti křesťanské. Jakou měrou rozšíříme a podpoříme svůj tisk tou měrou jsme apoštolovali pro jméno Boží. S novým rokem pozvete do rodin svých též katolický list, aby mezi vámi známost Boží šířil, očišťoval od nepravosti a učil spravedlivě žítí pro Boha a spásu duše své. Amen.

Fr. Vaněček.

Slavnost nejsv. Jména Ježíš.

Ježíš světlo a spása celého světa.

»Vše, cokoliv konáte ve slovech nebo skutcích, to vše činíte ve jménu Ježíše Krista.« (Kolos 3, 17.)

1. Ježíši, sladká vzpomínko,
Ty dáváš pravé radosti srdcím,
však nad med a nade vše
je sladká Tvá přítomnost.
2. Není jména, jež pělo by se příjemněji,
není, jež poslouchalo by se rozkošněji,
na něj vzpomínalo se sladčeji,
nežli: Ježíš, Syn boží. (Sv. Bernard.)

Jak překrásně a sladce pěl sv. Bernard ve své něžnou láskou ke Kristu dýšící hymně »Jesu dulcis memoria«, uvažuje a rozjímá o velikém pokladu milostí a citů, jež se tají ve sladkém jméně Ježíš. A veliký apoštol národů sv. Pavel ve svém listě k Filipinským dří o tomto přesladkém jméně: »Ponížil sebe sám, učiněn jsa poslušným až ke smrti a to ke smrti kříže, protož vyšel jej Bůh a dal mu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, pozemských i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest ve slávě Boha.« (Filip. 2, 9—10.)

Slavíme dnes právě s církví katolickou slavnost tohoto nejsvětějšího Jména Ježíš, a tatáž církev vyzývá dnes věřící po celém okrsku světa: »Zapějte žalmy jménu Jeho.« Oslavme tudíž i my svátek tento uvažující, že Ježíš jest světlo a spása celého světa.

Velikým kazatelem a učitelem církve byl sv. Bernard. Pro krásnou a sladkou výřečnost a zápal, s jakým mluvil tento církevní řečník, dáno mu bylo přijmení »medem slynoucím«. Svatý

Bernard kázal též na dnešní slavnost Jména Ježíš. V řeči své praví krásně: »Ne bezvýznamně Duch sv. přirovnává jméno ženicha k oleji, když tak učí volati nevěstu k ženichovi: »Olej vyliť jméno tvé.« Neboť olej svítí, živí, hojí. Udrží oheň, živí tělo, hojí rány: světlo, pokrm, lék. Viz totéž nyní o jméně ženicha: Svítí kázáno, živí uvažováno, vzýváno hojí a utiňuje. A proberme jednotlivě to. Odkud smýšlíš v celém světě taková a tak veliká záť víry, nežli z hlásaného jména Ježíš? Zdali nepovolal nás v záť tohoto jména Hospodin v předivné světlo své, k nimžto osvíceným a v záť této vidícím světlo, praví právem Pavel: »Byli jste kdysi temnoty, nyní však světlo v Pánu.« (Sv Bernard řeč 15. super Cantica.)

Dvanáct mužů sestupuje ve jménu Ježíš dohromady, a rozdělují mezi sebe národy země, aby je získali pro toto jméno. Hlásají jméno Ježíš a tisíce a tisíce shromažďují se pod tento prapor. Oni zvěstují jméno toto od města k městu, od krajiny ke krajině, od jedné říše do druhé, přes moře až do končin světa, a národové a knížata přisahají na tento prapor. Modloslužba, nevěra, blud, neřest i hřích ztrácejí svůj hold. Krásně dí tudíž dále sv. Bernard ve své řeči. »Toto konečně jméno kázati před králi a národy a syny israelskými měl rozkaz apoštol: a kázal jméno to jako světlo, a osvěcoval vlast a volal všude: »Noc pominula, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v odějí světla, jako ve dne povitě choďme.« (Řím. 19, 12.) A ukazoval všem světlo na svícnu, zvěstuje na každém místě Ježíše, a to ukřižovaného. Jak světlo ono zazářilo a oslnilo všech se dívajících oči, když z úst Petra, jako blesk vycházející, od narození chromého uzdravilo a na 5000 duchovně slepých osvítilo, že se dalo pokřtiti! Zdaž oheň nerozšiřoval, když pravil: »Ve jménu Ježíše ukřižovaného vstaň a choď?«

Nejenom světlo jest jméno Ježíš, nýbrž jest též pokrm. Zdaž tolikrát nejsi posilován, kolikrát si na ně vzpomínáš? Co oblažuje mysl uvažujícího? Co tak cvičené napravuje smysly, posiluje ctnosti, živí mravy dobré a počestné, čisté žádosti udržuje? Osudný jest veškerý pokrm duše, není-li zalit oním olejem; nezáživný jest, nemá-li této soli. Píšeš-li, nelíbí se mi, leč čtu tam Ježíše. Hovoříš-li, aneb rozmlouváš-li, nezamlouvá se, leč zaznívá-li tam Ježíš. Ježíš med v ústech, v uších melodie, v srdci plesání. Ale jest též lék. Sklíčen-li kdo z nás? Necht vstoupí do srdce jeho Ježíš, a odtud do úst přejde. A hle, při vzešlém jména světla temno veškerého prchá, vrací se jasnost. Upadne-li kdo v provinění? jde nad to vstříc smrti v zoufalosti? Není-liž pravda, vzývá-li jméno života, ihned pookřeje k životu. (Sv. Bernard.)

Z tohoto vítězného praporu, z tohoto nejsvětějšího jména září všem vstříc slova: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne« (Luk. 9, 22) v chudobě ducha, pohrdaje statky světa, jejich rozkošemi a hodnotami. Mužové a ženy, mládenci a panny, starci a dítky, učenci a nevzdělaní, bohatí a chudí, vysocí a poddaní bojují pod tímto praporem

vítězně; v poutách a žalářích, ve vyhnanství a na popravišti zaznívá z jejich zsinalých úst vítězné jméno Ježíš: »Jest to jméno nade všechna jména«.

Mohou na národy, obce, rodiny a jednotlivě věřící se přivaliti dočasné pohromy; oni mohou v porobu upadnouti, utlačováni býti, oloupeni, mučeni a týráni; ale dokavad pevně se přidržují nejsvětějšího jména Ježíš, nebudou nikdy vlastně a v pravdě nešťastnými, a konečně budou triumfovati (vítězství slaviti) a plešati ve věčné a oslavené a přeblažené odplatě jako vítězové. — »Jest to jméno nade vše jména.«

Za naší doby povstávají mnozí nepřátelé tohoto přeslavného jména, zakazujíce docela i nevinným dítkám pozdrav »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus«, zakazujíce modlitbu ve jménu Ježíše Krista ve školách, odstraňujíce kříž Kristův ze síní školních, chtějíce služby Ježíše Krista vyháněti ze škol: avšak možno sice na venek toto jméno zatemniti, ale ono bude tím skvěleji zářiti v srdcích; možno je o pozemský lesk oloupiti, ale ono bude nadpřirozený lesk tím větší šířiti; neboť není jiného jména lidem dáno pod nebem, v němž by spasení býti měli, jako jméno Ježíš. Jemu buď čest a chvála na věky věkův. Amen.

Dr. Ant. Ondroušek.

Slavnost Zjevení Páně.

Nové pohanství.

»Aj, mudrci od východu přišli do Jerusalema.« (Mat. 2, 1.)

Dnešní svátek je oslavou a vděčností k nevyzpytatelné moudrosti a lásce Prozřetelnosti boží nad vítězstvím křesťanství nad starým pohanstvím, a církev sv. dává proto předčítati evangelium o třech mudrcích východních, kteří se stali prvními křesťany.

Hvězda milosti boží vedla je k betlemskému dítku a po nanebevstoupení Páně, když se apoštolé rozešli do končin světa, sv. Tomáš kázal evangelium v krajinách těchto mudrců, pokřtil je a když odešel dále, stali se sami apoštoly Kristovými a skončili všichni mučednickou smrtí mezi pohany.

Dnes je křesťanské učení rozšířeno po celém světě, ač se mu v cestu stavěly překážky všeho druhu, násilí, nesčetné bludy, ďábelská zloba a hrubá nevěra. Brány pekelné neustávají a neustanou až do skonání světa brojiti proti církvi Kristově, království božímu na zemi. Za našich dob zvláště neurvalý boj vede peklo, organizované žido-zednářstvo, proti Kristu, zakládá světovou říši nevěry, nové pohanství, které jest mnohem horší a nebezpečnější nežli pohanství staré.

Naši povinnosti jest, abychom nebezpečí, hrozící spásu duší lidských, krví Syna božího vykoupených, učinili méně škodlivým, a národ před neštěstím uchránili.

Nové pohanství učí, že není osobního Boha, že člověk k mravnému životu nepotřebuje vyšší pomoci a že není po smrti žádného života více.

1. Porovnejte učení nového a starého pohanství a pak křesťanského náboženství o původu světa a všeho, co se v něm nalézá.

Nové pohanství učí, že svět, hmota, je věčný a bohem samým, že se ponenáhlu vlastními silami vyvíjel ke stupni, v jakém se dnes nalézá; že různými silami přírodními vyvíjeli se všichni tvorové a sám člověk. Člověk sám sobě je bohem, sobě přináší oběti. Není hříchu, není bytosti nejvyšší. Odkud ten všeobecný pořádek ve vesmíru, odkud ta účelnost podivuhodná, odkud je svědomí, jež se nedá potlačit ani uplatit, odkud šlechetná hnutí lidského srdce, na to nenalezli moderní pohané odpovědi a také nenaleznou. Mají nějakých důkazů pro svou nevěru? Zavírají oči před sluncem, a jdou za světélkem lidského rozumu pýchou a vášní ztotočeného a spoutaného, za pouhými hesly a domněnkami lidskými, které se mění a střídají každé chvíle. Všecka věda dosud narazila na hranice, za něž víc nemohla proniknouti.

Francouzský filosof Bayle napsal: »Není nic hloupějšího nad rozumování proti skutečnosti. Před soudní tribunál nenáleží zjevené náboženství. Filosofie podává jasný důkaz, že člověk potřebuje nutně náboženství zjeveného, světla nadpřirozeného, aby doplnilo její nedostatky. Pouhý rozum vede k bludům. Rozumáří ocitnou se pokaždé v slepé ulici, podlehnou své vlastní tmě, a záhy umlknou.«

Staří pohané věřili v bytosti vyšší, jež vše řídí a spravují; modlili se k nim, oběti přinášeli, chrámy jim stavěli.

Nejjednodušší, nejjasnější a nejpochoptitelnější je učení křesťanské. Jest jeden Bůh, stvořitel, zachovatel a ředitel světa. Bůh tento jest láska nevýslovná, jest trojjediný se Synem a Duchem svatým.

Syn boží vtělil se ku vykoupení a spasení lidstva, Duch sv. neviditelně sestoupil na lidstvo, aby je posvětil. Tomuto trojjedinému Bohu máme se klaněti v úctě, lásce, vděčnosti, lásce k bližnímu, posvěcování sebe.

2. K životu mravnímu a zbožnému je nám třeba milosti a pomoci boží.

Křesťanství učilo tak vždy se sv. Pavlem: »Dostatečnost naše z Boha jest.« (2. Kor. 3, 5.) Svou vlastní silou není schopen člověk cvičiti se v pokoře, tichosti, milosrdenství, trpělivosti, čistotě, spravedlnosti a zbožnosti. Třeba tu stále prositi o pomoc a přispění boží.

Staří pohané věřili v tělesnou a duchovní pomoc svých bohů. Volali k nim, modlili se. Byla to víra nepravá sice, ale od této byl přece jen pouhý krok ku křesťanství, k víře v božskou nadpřirozenou pomoc. Prosilo se o ni, už ne k bohům přemnohým, ale k Bohu jedinému.

Moderní pohané mají sebe za bohy, jsou prý dosti silní, aby mravně a řádně žítí mohli. Nedělají si však s mravností přílišných požadavků. Nechtějí slyšet o pokoře, sebezapírání, o lásce k bližnímu a nepříteli, o čistotě, milosrdenství a j. Kdyby toto moderní pohanství mělo ovládnout svět, žilo by se ještě nějaký čas ve společnosti lidské obstojně ze zděděných zvyků křesťanských; a'e pak by lidstvo propadlo barbarství a svět stal by se peleš lotrovskou. Bez bázně boží, bez Boha na nebi klesá lidstvo do propasti a ďábelského smýšlení.

Když před lety žido-zednáři zmocnili se v Belgii vlády, počali zuřivý vyhlazující boj proti katolíkům. Kříže ze škol vyňatý, venku sochy káceny a katolíci nejhrubšími zbraněmi pronásledováni. Ve vsi Verviersu jeden školní hoch měl zvláštní zálibu přinášet do školy obrazy Panny Marie a tam za největšího ouhání na kusy trhat. Starší bratr byl téhož smýšlení. R. 1874 zvítězili při volbách katolíci. Ze zlosti vzal onen bývalý hoch, nyní svůdce dělnického lidu, Leon Pelzer, Mariánskou sochu na pavlač svého příbytku a když ji u přítomnosti shromážděného lidu nejhanebněji potupil, srazil jí hlavu. Tento říkal častěji: »Kdybych byl milionářem, celé jmění bych věnoval na vyhubení křesťanství.«

Později stal se velmistrem belgického zednářstva. Jeho bratr Armand byl mu nejhorlivějším pomocníkem. A kam to přivedli? Znásilnili jednou oba jednu dívku a zavraždili. Byli oba odsouzeni k smrti. Uražená hlava sochy Panny Marie potrestána hlavami obou.

Voltaire, vůdce moderního pohanstva, zklamal se ve svých nadějích, jakých hledal v nevěře. Zklamán napsal konečně: »Bezbožectví je nemoc bláznů; je to blud, jehož ani ďábel sám nevynašel. Atheismus spekulativní je ukrutná pitomost a praktický je největší ze všech zločinů. Kdo je nepřitelem Boha, je i nepřitelem lidí; kdo se odvažuje zapíratí Boha, ohrožuje i nás. Atheismus a fanatismus jsou dvě obludy; obě jsou s to, aby zadržely a rozsápaly společnost lidskou. Atheista je ohavou po celý čas svého života; člověk věřící se může stát barborem pouze na okamžik. A proč? Poněvadž tomuto je víra jeho uždou krotící vášně; kdežto cnen nemá, co by ho od zločinu zdržovalo. Kdyby měl svět být spravován atheisty, bylo by daleko lépe býti pod vládou pekelných duchů.« (Bottau-Mergel: Víra katol., str. 20.)

Jediné milostí boží může býti člověk sebe spustlejší osvícen a úplně proměněn. Z největších nevěrců stávají se nejhorlivější věřící. Sv. Pavel ze Šavla stal se nejoddanějším apoštolem Kristovým. »Milostí boží jsem, co jsem; milost boží nebyla ve mně marná.«

3. Je po smrti ještě jiného života?

Moderní pohanství odpovídá: »Neu, smrtí končí vše.« Mají důkazů? Nemají; naopak, před smrtí jsou největšími bázlivci.

Právě před smrtí spadá pýcha s člověka, a vidí se zděšením, že celý život nevěry je ztraceným, že nastává život nový a věčný.

Starí pohané byli moudřejší. Aspoň věřili, že duše žije buď blaženě aneb nešťastně, ano že se i stěhuje do různých zvířat za trest, dokud není úplně očištěna. Zdravý rozum soudil, že k Bohu může přijít duše jenom čistá a svatá, a hřích že musí býti potrestán.

Křestan věřící však vidí v životěездеjším jen přípravu a školu pro život budoucí, posmrtný. Po smrti bude soud a každý dojde spravedlivé odplaty. Na věčnosti teprve je pravá blaženost a štěstí úplné. Čím větší obětavost na světě, tím větší odměna po smrti.

Křestan věřící ví, komu uvěřil, a nedá se frásení zbloudilých oklamati. Je hrdinou za života, zvláště v utrpení a neštěstí, je hrdinou při smrti.

Slavný obhájce pevnosti Gibraltaru, generál Uliot stál u lůžka umírající manželky, kterou tak něžně miloval, a která předčasně odcházela se světa. Plakal hlasitě, když viděl, že smrt se blíží. Umírající manželka, zbožná, věřící paní, napjala poslední síly své, aby ho potěšila. »Křestane, hrdino, muži drahý,« zvolala, »bůh zmužilým, jakým jsi vždycky býval, a uměl sebe i nepřátele přemáhati. Přijmi útěchu umírající manželky, která tě něžně miluje a jediné tvé štěstí si přeje. Hridna nesmí být malomyslný, křestan nesmí být tak zarmoucený. Jako otec máš nyní povinnosti k dětem, a miluješ-li mne, pamatuj na zachování svého zdraví. Nyní ukaž, že jsi pravým hrdinou; bojuj nyní boj ze všech nejkrásnější, a vítězství je tvoje. Na věčnosti, mezi nebeskými blaženými duchy, očekávají tě bude tvoje až k smrti věrná manželka. Tam se ti dostane nepomíjející odměny za všechny dobré tvé skutky.« — To je smrt věřícího křestana, který konal své povinnosti, a nyní zaopatřen sv. svátostmi ubírá se do věčnosti, aby vzal odměnu věčnou.

První křestané svou věrou, svými ctnostmi a svou krví přemohli staré pohanstvo a zvrátili ohavnou modloslužbu.

Přemáhejme i my nové pohanství následující mudrce vychodní a všechny své oběti a práce zasvěcujme jedinému a pravému, trojjedinému Bohu, a Spasiteli svému obětujme zlato horlivé lásky, kadidlo upřímné poslušnosti a myrrhu odříkání a kajcnosti. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle první po Zjevení Páně.

Zásady vychovatelské.

»Ježíš s Marií a Josefem podle obyčejce šli na svátky do Jerusalema «
(Luk. 2, 42.)

Když se vrátil sv. Josef s Ježíšem a Marií z Egiptu, vedli v Nazaretě skrytý život a bohabojný. Tři svaté osoby pracovaly společně, trpěli a strádali v chudíčkém domě a těšili se navzájem, vzdělávali a ušlechtovali. Byla to první křesťanská rodina, vzor

a základ všech budoucích rodin a domácností křesťanských. Malý Ježíš byl středem, k němuž směřovaly všechny práce, starosti a šlechetné snahy.

Dítky jsou požehnáním rodiny, a daří-li se dle úmyslů božských, nelze si většího požehnání mysliti, neboť svět naplňován jest svatými a nebe blaženými, a rodiče naplnění ustavičnou radostí a štěstím nevýslovným. Běda však rodičům, nechápou-li povinností, jakých mají ku svým dětkám, a neplní-li jich; jsou-li příčinou jejich zkázy. »Běda, kdo by pohoršil maličkých; lépe by bylo, aby se nenarodil člověk ten,« řekl sám božský Spasitel. (Mat. 26, 24.)

Dnes vidíme svatou rodinu společně na svátcích v Jerusalemě. A když se všichni vraceli, zůstal tam ještě malý Ježíš. Byl Bůh a člověk zároveň; bez zvláštní příčiny se tak nestalo; Marii Panně bylo předpověděno, že meč bolesti pronikne její duši; musela být stále připravena na větší utrpení; a Ježíš musel ukazovat své vyšší poslání dle nevyzpytatelných úradků božích.

Zákonníci měli býti upozorněni, že Vykupitel očekávaný je už na světě, a měli důkladněji studovati proroctví na Messiáše se vztahující.

Když se vrátili do Nazareta, byl Ježíš poddán svým pěstounům, prospíval nejen věkem, ale i moudrostí a milostí u Boha a u lidí. Ježíš vzorem dítek, Maria a pěstoun Josef vzorem rodičů křesťanských.

Dnes ukáží aspoň na hlavní zásady dobré výchovy, na základ jejich a na nejdůležitější prostředky všeobecné a zvláštní, jež zdárnou výchovu zajišťují.

1. Základ výchovy záleží na poslušnosti, cudnosti a zbožnosti

a) Poslušnost je kořenem všech ctností; záleží v ochotném podrobení vůle vlastní vůli boží a jeho zástupců.

Z neposlušnosti padlých andělů a prvních lidí v ráji pocházejí všechny hříchy a všechno zlo na světě. Ježíš poslušností z lásky k nám usmířil Boha a otevřel nebe; ztraceného ráje dosáhneme jediné cestou poslušnosti. — Ale tato musí býti dítku co nejdříve vštípena do srdce, později bylo by třeba veliké námahy a práce byla by marnou. Čteme v Písmě sv.: »Máš li syny, cvič je a shýbej je z mládí jejich.« (Sir. 7, 25.) »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého. Kdo ho však miluje, drží jej v kázni ustavičné.« (Přísloví 13, 24.)

Poslušnost ulehčí pak všechny námahy výchovy. Nechají-li rodiče dítky v neposlušnosti, pak všechno napomínání, pohnůžky, tresty jsou marnými, dítky rostou jen v odporu proti rodičům, a mladší kazí se od starších. Je-li dítko poslušno na slovo, nedovolí si ani v pozdějších letech odporovati. Jaká to výhoda a dobrodíní! Nestrpí-li rodiče nejmenší neposlušnosti, uchrání dítky své před nesčetným nebezpečím a poblouzením.

R. 1878 slavil v Tyrolsku jeden rolník zlatou svatbu, při níž bylo 12 jeho vzorně vychovaných dítek; když hosté tázali se, akým prostředkem všechny tak řádně vychoval, odpovéděl šťastný

otec: »Jen první dítě vychoval jsem řádně, ostatní se učily samy od tohoto kázni a poslušnosti.«

»Mládenec dle cesty své, také když sestárne, neuchýlí se od ní. Bláznovství přivázáno bývá k srdci jeho, ale metla kázně vyžene je.« (Přisl. 22.)

b) Cudnost, stydlivost je pevnou ohradou nevinnosti. Dokud se dítě stydí za neslušné věci, bude se broziti před nimi a nedopustí se jich. Jako zrcadlo nejmenším nádechem ztrácí lesk, tak stud nejnepatrnějším podnětem trpí škodu. Probouzejí se vášně, rozčiluje zvědavost a pud nápodobení žene děti ustavičně dále.

Rodiče mají bdíti, aby neviděly děti a neslyšely, co by jim bylo osudným. Pobíhání polonahých, žerty s cizími, neslušné řeči, posuňky, dívky různého pohlaví na jednom lůžku, pohoršování od dospělých a p. jsou jedovaté šípy, usmrcující všecku stydlivost.

Sv. Terezie stěžovala si později, jak špatným příkladem tety a služebné byla svedena k špatným řečem a marnivosti.

c) »Jednoho jest potřebí,« pravil Pán Ježíš, když žehrala na Marii Magdalenu sedící u nohou Kristových a naslouchající slovům nebeským. Dívky mají býti vychovány ne pouze pro život pozemský, ale pro věčnost. »Co by prospělo člověku, kdyby celý svět získal a na duši škodu utrpěl?« pravil božský Spasitel. Bez zbožnosti nemožno očekávat žádné ctnosti, úcty k rodičům, čistoty srdce, poctivosti, střídmosti a j., jako na trní nemožno sbíratí brozny. Dítě musí být především vedeno k upřímné zbožnosti. Matka se má s dítětem záhy v nejútlejším věku modlit, mluvit s úctou o Bohu, nebi, o Ježíškovi, Marii Panně a svatých, a varovati se každého neuctivého slova o posvátných věcech; voď je pilně do chrámu Páně ku sv. svátostem a konej s nimi pobožnosti domácí.

Při tom varuj se, aby nebylo dítě přetíženo, každé přlíšnosti a donucování, aby se jim úkony náboženské neznechutily. Nestrp, aby dítě mimo dům bylo kaženo a náboženskému životu od-cizováno.

Vzorem buď sv. Jáchym a sv. Anna, jak vedou Pannu Marii, jako dítě, k zbožnosti; sv. Ludmila jak poučuje sv. Václava.

Sv. Johanna ze Chantalu s vděčností vypravuje o otci, jak denně 3 své dívky ráno a večer volal k sobě, poučoval o svatém náboženství a ve všem dával nejlepší příklad. Spisovatelé, moravský kněz Kosmák, německý Křištof Šmíd a j. srdečně vzpomínají, jak rodiče denně s nimi se modlili a při každé příležitosti dávali vhodná naučení. Manželka německého státníka Heřmana z Mallinkrodtu každodenně večer klečela s dětmi a služebnými a vykonávaly pobožnost společně, podobně i ráno. Celý půst modlily se různec, v květnu společně chodily na májovou pobožnost. Byl li muž doma, konal pobožnosti s nimi. John Stuart Knill, lordmajor londýnský, měl doma svou vlastní kapli. Zde ráno a večer scházel se s celou rodinou. Modlil se ranní a ve-

černí modlitby a ostatní odpovídali. Udělil všem pak požehnání, a byl-li přítomen kněz, žehnával tento.

Vzpomínka na zbožnou matku, na věřícího otce, na modlitby společné zachránila přemnohé v pozdějších letech před zkázou.

Německý básník Klemens Brentano veřejně napsal a vyznal, že modlitby dětské, jež konával, vzpomínka na šťastné mládí, byly jedinou příčinou, jež ho zachránila před zkázou.

Americký státník John Randoť veřejně pravil, že by se byl stal nevěrcem ve víru světovém, kdyby ho nebyla udržela vzpomínka na šťastné mládí, kdy matka brávala jeho ruce do svých a klečíc odříkávala s ním »Otče náš«.

2. Nejdůležitější prostředky a pomůcky k řádné výchově jsou buď všeobecné nebo zvláštní.

a) Všeobecné uvedu některé. Především prosit Boha za milost a požehnání. Sv. František Sal., když jedna matka naříkala si, že stále napomíná a ničeho nesvede, řekl: »Nesmíte pořád mluvit dítěti jenom o Bohu, ale také s Bohem mluvit o svém dítěti, t. j. modlit se za ně, od Boha vyprošovat si návod, co ještě činiti třeba.«

Slavný dějepisec a konvertita německý, hrabě Bedřich Leop. Stolberg, píše o sobě: »Je to mojí denní a vroucí modlitbou, že dříve než začnu práci svou, prosím Boha, aby mi děti moje ulehčily zodpovědnost při odchodu s tohoto světa, aby při všem konání měly před očima čest a slávu boží a spásu své duše.«

Dále dávěj sám příklad dětem, jak se má zbožně žít, co vše konati, aby neslyšely jen napomínání, ale viděly, čeho je třeba ku pravému křesťanskému životu.

Otec musí při tom pomáhati matce. Marná byla by práce matky, kdyby otec děti kazil aneb matce ve výchově překážel. Společná práce pak musí býti vytrvalá, neustávat, byť ovoce výchovy se ihned neukázalo. Jediné slovo upřímné není zapomenuto; často později v starších letech s děčností vzpomínají děti, že to byly právě nauky a námahy rodičů, jež je uchránily před zkázou.

Slavný fysik a učenec Malus praví: »Děti nechápou ještě ideu dobra a užitek; člověk jim to nemůže řádně vysvětliti; a tu je třeba, aby je ku dobru naučil. Dítě si zvykne a zvyk se stane druhou přirozeností.«

A věhlasný učenec francouzský De Maistre praví: »Dítě, jež vyrostlo v dobrém domě, zůstane hodným. Může ovšem někdy vybočiti z pravé cesty, ale vrátí se jistě zase z křivé cesty na cestu pravou.«

b) Mezi zvláštní prostředky dobré výchovy náleží zvláštní základní ctnosti, jež zdárný výsledek zaručují.

Je to především pravá láska k dětem. Přirozená láska je pouhou citovou, ale láska musí býti vyšší, nadpřirozenou, musí zamýšleti jediné pravé blaho dítěte, musí býti obětavou a ráznou; nesmí to býti mazlením se s dětmi, ale přísnou, za to však něžnou. S láskou musí se spojit moudrá kázeň. »Kdo šetří metly,« praví Písmo sv., »nenávidí syna; kdo ho miluje, drží jej ustavičně

v kázni.« (Pffs. 13, 24.) Netrestej ve hněvu, ale z lásky k Bohu, že Bůh byl uražen, z lásky k dítěti, aby opět nezhřešilo. Třeba dále spravedlnosti a nestrannosti, aby jednomu se více shovávalo, nežli druhému. Konečně zaučuj dítky v odříkání si zbytečných věcí; at jsou spokojeny jednoduchým šatem, pokrmem a nápojem a zábavami. Ku pravé spokojenosti není třeba všeho v hojnosti. Čím méně potřeb, tím buddu později spokojenější a šťastnější. Malý Ježíš v největší chudobě je zářivým vzorem pro všechny, malé i dospělé.

Čím krásnější duše, tím větší zalíbení u Boha. Jak vděčně budou dítky vzpomínat na své dobré rodiče!

Slavný umělec Albrecht Dürer píše o svých rodičích: »Můj dobrý otec vedl život velice namáhavý a krušný, ale při tom v pravdě křesťanský. Byl trpělivý a tichý, mírumilovný a bohabojný. Moje milá matka udělila mi před smrtí požehnání a přála mi pokoj Páně, abych hříchů byl uchráněn. Největší radostí její bylo mluvit o Pánu Bohu, a ráda viděla, když jiní oslavovali Boha.«

Rodiče křesťanští, věnujte největší péči svým dítkám zvláště za doby nynější. Peklo uchracuje nevěrou a znemravnělostí tisíce duší a připravuje o věčnou spásu. Brány pekelné vysílají apoštoly nevěry, aby rozháněli stádce Kristovo; budete zodpovídati za duše dítek na věčnosti.

Sv. Řehoř praví: »Co může býti většího, než řídit duše dítek a vzdělávati mravy jejich? Kdo umí mladistvé duše vzdělávati a uslechťovati, vyniká nad všechny sochaf a umělce!«

Věnujte svým dětem všechnu péči, budou vám žehnati dítky, bude vám vděčnou naše drahá vlasť; bude vaší největší rozkoší hleděti na dítky dobře vychované, a největší útěchou bude vám ve stáří při odchodu se světa, že Bůh bude vaším nejštědřejším odplatitelem na věčnosti.

»Kdo se ujme jednoho z maličkých, mne se ujmá,« pravil Pán Ježíš.

Co jste prokázali svým dětem, prokázali jste samému Kristu, který sám bude vaší nejhojnější odměnou. Amen.

J. M. Váchal.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

Rodina a společnost.

»Je-li kořen svatý, jsou i ratolesti.«
(Řím. 11, 16.)

Pán Ježíš na svatbě v Káni Gal. povznáší posvátnost manželství a rodiny křesťanské. Rodina je nejstarší a nejužší společnost lidská. Rodina je stromem, společnost lesem; rodina kořenem, společnost ratolestmi. Jako větve berou z kořene mízu a vzrůst, tak společnost vychází z rodiny. Odumře-li kořen, odumírají i větve; je-li kořen zdravý, svatý, takové i ratolesti.

Rodina a společnost jsou vzájemně spojeny na život a na smrt, na vzrůst a zánik. Totéž přikázání čtvrté postavilo rodinu i společnost pod ochranu boží. U obou vládne buď autorita božská či pouze lidská, buď požehnání či kletba.

Je-li národ postížen nehodou, neštěstím, válkou, hladem, morem, je to nejdříve vidět v rodině, na tvářích rodičů a dětí. Rodina i společnost mají společné smrtelné rány, společné zájmy životní a společný úkol pro budoucnost.

1. Rodina z přirozenosti je uzavřenou jednotou, spojenou od Boha manželstvím a krevním příbuzenstvím, se vzájemnými právy a povinnostmi, pod stejným otcovským domácím vedením, kolem téhož krbu a znamení kříže. Domácí jednota a uzavřenost, náklonnost rodičů k dětem, děti k rodičům, touha dětí po domově, po rozloučení, radost při opětném shledání, to je řeč přirozenosti: my náležíme k sobě. Dítka déle jsou odkázána na mateřské ošetřování nežli mláďata zvířat; to je řeč přirozenosti: lidská rodina je — uzavřenost. I nejchudší rodiny bydlí raději v malém domku neodvisle nežli v nájmu ve velkém; raději ve vlastním domku s vlastními dveřmi a vchodem, nežli odvisle v paláci. To je řeč přirozenosti: my náležíme k sobě, chceme zůstat i v jednotě.

Tu přišla kapitalistická volnost hospodářská v posledním století, boj na život a smrt hospodářsky silnějších proti hospodářsky slabším, hromadění kapitálu v několika rukách a ochuzení drobného lidu na druhé straně. Toto kapitalistické volné hospodářství zničilo stavy střední a zasadilo smrtelnou ránu rodině. Domácí průmysl a řemeslo nemohly ve světovém zápasu se strojem více vydržeti, řemeslo a domácí průmysl nebyly s to rodinu uživiti; muž musel z domova hledati chleba a s ním často žena i děti. Mnohdy nebyly u stolu pohromadě celé týdny a měsíce. Nastal rozklad uzavřené rodiny, právě kočovnictví. Tehdy papež Lev XIII. ve své dělnické encyklice žádal pro dělnictvo mzdu rodinnou, aby muž vydělal si tolik, by mohl uživiti celou rodinu; odstranění dětí a matek od práce tovární. Rodina má býti opět uzavřenou svatyní vydržovanou mzdou otcovou. To není pouhou hospodářskou otázkou, ale příkazem mravním, povinností společenskou.

Rodina je uzavřena také zákonem evangelia. Kristus položil základ společnosti lidské na posvátné hoře manželství nerozlučného. »Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« Opustí člověk otce a matku, a přidrží se ženy, aby byli jednotou ve dvojici uzavřenou. Jednotu tu církev katolická stále hlásala a bájala, a bránila snatkům smíšeným, katolíka s nekatolíky, aby jednota byla také duševní, jedné víry, jednoho společného cíle. V předešlém století zaváděly liberální státy manželství občanská, bez evangelia, bez církve, bez Krista, jež možno kdykoli rozvázati. Ale následky hrozné brzy se dostavily. Rodiny vyvráceny ze základu; soudy mají více rozvodů nežli je úmrtí; svobodomyslné zákonodárství zasadilo rodině ránu smrtelnou, a tím celé společnosti, vlastnímu národu.

Třetí a nejhlubší ránu chce zasaditi rodině bolševismus naší doby. Na oko je sice odpůrcem kapitalismu a liberalismu, ale společně kopají hrob rodině křesťanské.

Důsledný socialismus je zásadním odpůrcem rodiny, na zříceninách rodiny chce vybudovati blaho společnosti. O kapitalismu a liberalismu možno říci: »Nevědí, co činí«, ale socialismus nevěrecký, řízený rukama nejzapříisáhlejších nepřátel křesťanství, musí především zničit rodinu, vyrvat děti rodině, vychovávat je ve společných státních ústavech, odkřesťanit, ženu učinit společnou všem, jak na Rusku se již pokusy staly. Volnost zvířecí by slavila triumfy, krby domácí by byly zvráceny, ohavnost spuštění by nastala na místě dříve posvátném.

Rodina je z přirozenosti a dle evangelia jednotou uzavřenou, a povinností věřících křesťanů jest vyhojiti rány dosud zasažené. Muži musejí věnovati větší péči své rodině.

Dobře jest organizovati se ve spolcích, jsou-li chvály hodné a zamýšlejí skutečné blaho tělesné a duchovní, ale pro spolky nesmí trpěti rodina a uzavřenost domácí. Je-li zavedena u mnohých práce osmihodinná, co tu zbývá času ještě otci, aby vedl domácnost v kázni a pořádku!

2. Rodina má se společností stejné rány, ale i stejné zájmy životní. Sem patří především otcovské právo v rodině. Otec byl první autoritou v rodině z milosti boží, nosí korunu, kterou mu žádný člověk nemůže s hlavy strhnouti. Nesmí však býti krutovládce. Rodina musí býti na základě demokratickém; má i žena svá práva, mají i děti.

Svět bude dobře spravován, budou-li moudře řízeny rodiny. To je životní zájem otcovských práv.

Ale i matka v rodině má svá práva. Muž je hlavou ženy, žena srdcem muže. V otázce svědomí mají oba stejná práva. V otázce, zdali dítě má býti křesťansky vychováno, do jaké školy má choditi, koho voliti, v otázce svědomí, má matka stejná práva. Podobně mají děti svá práva. Bůh vložil do rodiny kolébku života a ne hřbitov dětský. Běda matkám, jež vraždí děti ještě před jejich narozením. Snaha uzákonit takové vraždění dítek je největším zločinem na společnosti lidské, křesťanské zvláště. Děti mají práva na přirozenou výživu se strany rodičů, na přívětivou tvář a vlídné slovo jejich, na trochu slunečného tepla v letech dětství. Domov křesťanský musí zůstat domovem radosti. Nazaretská rodina svatá musí býti ustavičným vzorem.

Dále i služebníci mají svá práva. Sv. Pavel jménem Kristovým praví: »Služebníci, buďte poslušni pánů svých, ne na oko sloužíce, ale jako služebníci Kristovi činíce vůli boží ze srdce, sloužíce s dobrou vůlí jakožto Pánu a ne lidem.« »A vy, páni, vězte, že váš Pán je v nebesích; cožkoli každý učiní dobrého, to zase vezme od Pána.« (Efes. 6, 5-9.)

To bylo sociální apoštolské slovo, jež obrátilo starý svět ze základů a obnovilo tvářnost země.

Služebný, který 10 let sloužil, má si zahospodařiti tolik, aby si mohl založiti vlastní domácnost: Služebný má se považovati za člena rodiny, přispívá ku blahu všech. Hle, jak rodina, ostrov lidských práv, je dobroditelkou společnosti lidské!

Konečně společné zájmy rodiny a společnosti jsou také božská práva v rodině a společnosti. Náboženství katolické je hlásatelem tohoto nejsociálnějšího evangelia. Činí nás bratry vespolek a tím velikou rodinu celé společnosti.

Proto v náboženství leží nejpevnější kořen síly společenské. Komunismus připravuje hrob, hřbitov národů, náboženství katolické organizuje jednu velikou rodinu, kde všichni jako bratři vzájemně se milovati mají a pomáhati si vespolek.

Není náboženství věcí soukromou, ale veskrze veřejnou; musí proniknouti život jednotlivců a celé společnosti, aby zavládl pokoj všudy a láska. A jestliže společnost zanedbává povinnosti náboženských, nesmí tak činiti rodina, ale denně konati modlitby, neděle a svátky řádně světiti, svátosti přijímati, veřejných průvodů se účastňovati, aby požehnání boží spočívalo na rodinách a tím na celé společnosti. I když větve stromů v životě národů visí dolů na pozemek pohanský, kořeny společnosti, rodina, musí býti na posvátné půdě mateřské.

3. Rodina a společnost mají také společný úkol pro budoucnost. Válka zanechala mnohé bědy po sobě, všechny státy trpí ohromnými dluhy, dražota neslýchaná, nízká cena peněz. Je třeba úsilovné práce, jeden za všechny, všichni za jednoho. Každá chvíle má se použiti ku práci pro společné dobro; i děti mohou různé prospěti.

Společnost potřebuje lidí duchovně čilých, rozvázných, kteří nedají se svádět hesly a fráseni nepřátel.

Společnost potřebuje mravně zralých lidí; povinností rodičů jest, aby sami poučovali svých dětí o nejdůležitějších otázkách životních, pohlavních, by nebyly děti od jiných poučovány způsobem, jenž by dětem škodu přinesl. Děti mají si zvykati oddílkání zbytečných věcí, nežádati všeho, co kde spatří, co nemá pro ně žádné ceny a užtku. Společnost potřebuje sociálně vyškolených dětí; svaté náboženství je nejlepší oporou a školou pro všechny obtíže života.

Kristus chtěje obnoviti a vykoupiti svět, začal posvěcováním rodiny, kořene společnosti. Je-li kořen svatý, budou i ratolesti svatými. Ideální život rodinný spatřil Erasmus u kancléře anglického, Tomáše Mora, vzorného katolíka. »Má se za to,« praví, »že u Mora je druhá republika Platonova; ale to je nepatrné porovnání. Větším právem možno to nazvati křesťanskou školou v pravém smyslu. Není tu, kdo by se nezaměstnával užitečnou četbou a krásnými vědami i když prvního a nejhlavnějšího zřetele bráno na pravou zbožnost. Nebylo tu hádky, ani neslušného slova, nikdo nezahálel, kázeň udržována vlídností a láskou. Každý s ochotou konal své povinnosti, nescházelo žertu ani veselí v me-

zích slušnosti. V domě vládla pravá blaženost.« (Otto Hättenschwiller: Aus Zeit u. Leben, 136.)

Sloutný učenec, biskup Ketteler, praví. »Rodina má nesmírný význam, ona je mocným pilířem, který dokud je zdravým, je s to udržeti celou budovu společenského pořádku, i když jinak všechny ostatní opory se shroutily.« (Tamtéž, 170.)

Čtvero bratří přišlo k vladaři Krokovi, aby ustanovil, který z nich by měl nad ostatními vládnouti. Krok odpověděl: »Ten, který jest nejmoudřejší.« »Tedy urči, kdo z nás je nejmoudřejší, a my ho budeme poslušni,« pravili bratři. »To je nesnadno,« pravil Krok, »vidím vás dnes poprvé, neznám vás; ale vy žijete spolu, spíše znáte, kdo z vás je nejmoudřejší.« — Nejstarší řekl: »Uznávám nejmladšího za nejmoudřejšího, neboť má z nás nejvíce zkušeností.« — A když se Krok tázal dvou ostatních, řekl jeden z nich: »Toho, jenž posud nemluvil, mám za nejmoudřejšího, neboť nám všem nejvíce dobra prokazuje.« — A poslední řekl: »Ten, který domluvil, je z nás nejspravedlivější.« Krok se divil velice a přemýšlel, koho má za nejmoudřejšího prohlásiti, a po chvíli řekl: »Kdo koho z vás nejvíce miluje, nechť vystoupí.« — Vystoupili všichni a líbali se po bratrsku. Krok zaslzel a řekl: »Slechetní lidé, jste bratři a sebe nejvíce milujete; netřeba vám velitele, budete se snášet vespolek.«

Budou-li děti vychovávány k vzájemné lásce a obětavosti, budou milovati všechny členy národa jako své bratry vlastní, se sebezapřením pracovati ku blahu všech; a budou-li všechny rodiny naplněny podobnou láskou, bude celý národ žíti ve svornosti a lásce vzájemné. Je-li kořen svatý, jsou i ratolesti. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Populační otázka ve Francii.

K otázce vysoce choulostivé a stejně důležité přinesla zámá »Revue Des Deux Mondes« z pera dra. Labata, fysika krajiny gasconské, pozoruhodnou stať, z níž vyjímáme hlavní myšlenky.

Francie trpí nedostatkem populace a přírůstek porodů jest roveň úmrtím, jak vícekrát bylo sděleno. Advokáti malých rodin ukazují na nemožnost vyživiti rodiny a vtipkáři dali tomu formu ve frási, která se ujala jako životní zásada v Gasconsku: »Bůh žehná velikým rodinám, ale neživí je.«

Dr. Labat ve článku »L'Ame Paysanne« (»Duše rolníková«) podává obrázek z gasconských rodin, v nichž měšťan i sedlák holdovali zásadě: jednoho syna.

Gasconsko jest úrodná krajina, kterou protéká Garona, kde pšenice zlatá a kukuřice stědají se s lukami, vinicemi a zahradami. Život jest veselý, ale obyvatelstvo jest dobrovolně sterilní. Zde jest francouzský venkov domovem jednoho syna. Lid zde se liší od francouzského svou postavou, i řečí a také mravem, jest statečný, přičinlivý, ale chlubitivý. Gasconsko toť část staré Akvitánie, jméno jejich povstalo z Vasconia (Baskonsko, jež leží při biskajském zálivu.

Jejich životní heslo: »jednoho syna« se prašpatně osvědčilo ve válce a ještě hůře po válce. Odvedli mladé Gasconce, o nichž tolik Torqato Tasso zpíval, ale marně čekali jich návrat. Se zármutkem a pláčem neodloudilo se špatné životní pravidlo. Hospodáři sestarali a čekali na výměnu. Ti, komu statek chtěli odkázat, se nevrací od své veliké armády mrtvých, a tak objevují se v lokálních listech a bulletinech ministerstva zemědělství měsíční výkazy hospodářství na prodej, pro něž není kupce v Gasconsku, ježto není tam více mladých hospodářů. Hospodářství nejsou malá: čítají 20—30 ha a k tomu budovy a inventář hospodářský za 20—30.000 franků, a není na ně kupec v Gasconsku. Hospodaření jest starým rukoum obtížné, ano nemožné, a proto jde otcovská půda, tolik jimi milovaná, do rukou jiných.

Vláda sama se musela postarat o kupce pro pozemky. Kupci jsou blavně v katolické Bretagni, kde mají heslo opačné Gasconcům: »Bůh čteným rodinám žehná a živí je.« Celé syndykáty stěhují se z Bretagně se svými čtenými rodinami, aby se ujali hospodářství jedinkých synů, kteří padli ve válce, k nevýslovnému žalu a neštěstí svých rodin. Jedináckové vůbec prosluli, že zarmoucí buď smrtí předčasnou, buď špatným životem.

Z hor Lozerských a Aveyronských přichozí vystřídávají obyvatelé slunného Gasconce.

Rolníci Gasconští mysleli, že jsou velice chytří, když dle vtipku a úštěpku o božím požehnání vylidňovali Gasconsko. Na půdu gasconskou přicházejí horáci a nalezají živobytí pro sebe i své rodiny v krajině, kde neměli důvěry v Boga, že by je půda úrodná Garonny uživila.

Člověk jest nejdražší a nejvzácnější část státu, zejména jsou-li mravní zásady jeho zdravé. Náboženství a mravnost jsou dle Washingtona hlavními pilíři státu. Tyto hluboké mravní zásady dodávají člověku zvláštní ceny, takže člověk činí zemi výbornou i vzácnou. Vlastenectví se stává právě náboženstvím a mravností pokladem státu. Ubohý stát, jenž těmi pilíři lehkomyslně hýbá.

Fr. Vaněček.

Methodisté v Polsku odhaleni.

Agitace Methodistů jsou známé. Zahalují se do pláště charity a konečně vychází jejich charita na odpad. Čím jest činnost jejich maskovanější, tím jest jim vítanější. Katolíkům však jest i jejich charitativní plášť průhledný.

Kardinál varšavský Kakowski vydal pastýřský list proti agitacím Methodistů v Polsku. Z něho něco uvedeme, ježto to může sloužiti i nám za zbraň a výstrahu. Kardinál přímo praví, že »pomocí amerického dolaru staví se pastě na polské děti, aby pomocí podpor získávány byly pro jich sektu«.

Vysoce zajímavý jest postup, jak pokračovali ve svém díle. Najali školu, kterou světili polské ženě katolické, a uzavřeli s ní smlouvu na 5 let. Škola byla vedena zcela katolicky, učitelka všude vystupovala jako katolička, ano kladla důraz na to, že, ač jest škola vydržována Methodisty, jest vše katolické. Po krátké době nastal obrat. Methodisté propustili polskou učitelku a dali jí plat za celých 5 let, jak zněla smlouva, a začala protestantská mise docela. Přestala nedělní mše sv., katolická modlitba a celý duch protestantismu se ukázal. I samy dívky cítily tu změnu a demonstrovaly proti ní dětským způsobem: zhotovily si prapor a daly naň obrázek Panny Marie a učinily procesí do farního kostela.

Kardinál Krakowski uznává sice svobodu Methodistů pracovati mezi svými, ale odsuzuje sváděti k apostasii pod pláštěm charity. Dokládá ještě, že všichni protestanté polští souhlasí s ním, že odsuzuje tuto metodu, která na vozech přiváží letáky do

Polka, jimiž není vykládána jejich víra, jako spíše pitvořena a pomlouvána katolická a její kněží.

Kardinál Kakowski demaskoval akci Methodistů, jako ji odsoudil sv. Otec, a jak si do ní stěžují i jinde, zejména v Irsku, kde se činnost Methodistů v době irského hladu stala historickým skandálem pro Anglii.

Dialog s kazatelny.

V Chicagu zavedli OO. Jesuiti novinku při službách božích: rozhovor se dvou kazatelen, vedený dvěma knězi o některém náboženském předmětu. P. Clude S. J. a P. Perrin S. J., oba z katolické university, rozmlouvali o »svazku manželském jen smrtí rozlučitelném«. Pro následující neděle jest oznámen dialog o otázce: »Proč se vyznáváme knězi?« »Jest Bible jediné pravidlo víry?« »Jest každé náboženství stejně dobré?« Tato novinka jest v Americe novou, ale v Itálii jest dávno v praxi.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Jak se máme klaněti Bohu.

»Málo mocný přišel klaněl se mu.«
(Mat. 8, 2.)

Dnešní evangelium uvádí nám dva muže, kteří klanějí se Pánu Ježíši a přednášejí mu svou prosbu. Obvyčejný člověk prosívá nejvíce jen, když se modlí. Podobá se chudému, když jde do domu bohatce, jen když něčeho potřebuje, nikdy však, aby se tam pobavil, jde na ulici za majetným, aby si něčeho vyprosil, a ne aby mu svým průvodem čas ukrátil.

V potřebách obracíme se všichni na Boha, který nám všeho dáti může. Kromě modlitby prosební jsou však i modlitby chvály a díků.

Stále jen prositi za něco bylo by zřetným a sobeckým, nespokojest stavěla by se tu na od.v. Málo mocný v dnešním evangeliu se nejprve Pánu Ježíši klaněl a pak teprve prosil: »Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti.« Jaká to pokora, nechává na vůli Pánu Ježíši, uznává svou nehodnost, neprosí přímo za uzdravení.

I my máme se klaněti Pánu Bohu, prositi za své potřeby a důvěrně očekávati, že nás vyslyší. Uctívati Boha, chváliti, velebiti, obdivovati se jeho všemohoucnosti, moudrosti a dobrotě, z něho se těšiti, to vše obsaženo ve slově: klaněti se mu.

Máme se klaněti Pánu Bohu svému ve všem, co činíme, skutky svými, ale také uvažováním o skutcích božích.

1. Všecky skutky naše mohou a mají býti klaněním se Bohu.

Německý učenec a spisovatel Schmied uvádí vzpomínku na svého zbožného učitele, který jim říkával: »Milé děti, znám heslo, které budete-li v srdci chovati a vše s ním konati, naleznete pokoj v životě, útěchu při smrti a odměnu za hrobem. A to heslo se jmenuje: »s Bohem.« S Bohem vstaňte každodenně, a den každý bude vám zapsán v knize života; s Bohem

lehněte, a budete sladce a bezpečně odpočívati. S Bohem jděte do školy, a naučte se slovům pravého života; s Bohem začněte každé dílo, a podaří se vám; s Bohem dílo ukončete, a dílo bude vás následovati požehnáním; s Bohem užívejte radostí, a ty se zdvojnásobí; s Bohem snášejte utrpení, a bude snesitelné a vítané; s Bohem umírejte, a smrt bude nejlepší cestou k Bohu.

Celý život náš může býti klaněním se Bohu. Ve svém domově buďte že pracujeme, jíme, pijeme, spíme, probouzíme se bavíme se, vše to má býti ke cti a slávě boží. Tak celý den jest ustavičným klaněním se Bohu, nejvyššímu Pánu, dárci všeho dobra. Jdeme-li do kostela, abychom delší chvíli sloužili tu Bohu, modlíme se tu. Zfeknutí se na čas pozemských starostí, chůze, do chrámu, poznamenání čela svěcenou vodou, každé pokleknutí, všechny modlitby a zpěvy, odevzdání se do vůle boží, svolávání na sebe požehnání božího, poslouchání kázání, to vše jest klaněním se Bohu, je-li to konáno s pravým úmyslem, je-li srdce ve spojení s Bohem.

Jdeme-li za svým povoláním, buďte na poli či v továrně, v dílně, v kanceláři, v lese, na vodě, každý pohyb nástrojem, perem, jeblou, kladivem a j. může býti a má býti klaněním se Bohu. koná-li se to ke cti a slávě boží.

Sv. Ignác, mučedník, spatřil jednou zedníka, který pilně pracoval, při práci si prozpěvoval kostelní píseň. Za rozmluvy vypravoval řemeslník, že ho práce těší, že pracuje pro Boha, pro rodinu a štěstí svých dětí. Sv. Ignác odpověděl: „Dobrý muži, kolik cihel kladete do zdi a kolik úderů kladivem činíte v takovém smyslu, tolik korun slávy připravuje vám Bůh na nebi.“

Výchova dětí, vyučování, napomínání, výstrahy, tresty, dobrý příklad za účelem, aby děti byly v pravdě dítkami božími a řádnými členy společnosti lidské, to vše je klaněním se Bohu.

Sv. Františka z Chantalu vychovávala sama své děti. Když ráno vstaly, modlila se s nimi, vyučovala pravdám náboženským i své služebnictvo. Netrpěla, aby kdo promluvil pohoršlivé slovo před dětmi. Večer modlila se s nimi litanie k Panně Marii, žalm „Z hlubokosti“ za zesnulého otce, učila je zpytovat svědomí, doporučila do ochrany anděla strážce, pokropila svěcenou vodou, dala jim mateřské požehnání a každé zvlášť položila do zvláštního lůžka a nenechala nikdy spáti společně. Setrvala ještě půl hodiny na modlitbách, dokud děti neusnuly. Všecka ta práce, toť ustavičné klanění se Bohu.

Stýkáme se s lidmi. Staráme-li se o to, aby se všudy zlému předešlo, nic Boha urážejícího nekonalo, prokazujeme-li skutky milosrdenství tělesného i duchovního ve jménu Pána Ježíše, to vše je klanění se Bohu.

Sv. Rupert, syn pohanského otce, vévody Robelanse, a křesťanské matky, už jako malý pacholík ukazoval velikou lásku k chudým. Přiváděl chudé děti k matce a říkal: „Matko, hle, to jsou tvoje děti.“ A matka Berta odpovídala: „Synu, hle, to jsou tvoji bratři a sestry.“ Když mu bylo 12 let, chtěla matka

vystavěti kostel, ale Rupert řekl: »Odlož to ještě, a zatím lámej chleba chudým a nuzné uváděj do svého domu.« Tři leta sloužil chudým a obsluhoval nemocné; sám vystavěl několik kostelů, až umřel v 20. roce svého věku.

Každý člověk má velikého nepřítel v sobě samém, v těle vlastním a nezřízených žádostech. Přijde-li ještě pokušení se strany světa a ďábla, musí býti velice ostražitý, aby nepodleh. Umí-li úklady odrážeti, hněv, závist, lakotu, pýchu, lenost, nestřídmost a náklonnost k smyslnostem krotí z lásky k Bohu, to je vše ustavičné klanění se Bohu.

Sv. Magdáléna z Pazziz, ač v řeholním domě horlivě sloužila Bohu, mřela přemnohá pokušení, jak sama se vyznává. Ale trpělivostí, pokorou a modlitbou překonala všechno. Každý člověk musí v životě svém mnoho přetrpěti. Někdo méně, někdo více; jeden dříve, druhý později. Trpí-li vše z lásky k Bohu a jako pokání za hříchy, aby došel části zásluh utrpení Kristova, je to také klanění se Bohu.

Sv. František z Reg's pokaždě se velice radoval, přišlo-li naň nějaké utrpení, jež nazýval důkazem zvláštní lásky boží. Říkal: »Ó, Pane Bože, kéž bych mohl pro jméno tvé ještě více trpěti!« Život byl by nesnesitelný, kdybych pro Krista trpěti nemohl. Utrpení je má největší útěcha zde na světě.

A konečně, připisujeme-li všechno dobré, jež jsme vykonali, jediné milosti boží, nehlédáme-li vlastní zásluhy ani chvály u lidí, ale vše zasvěcujeme Bohu, je to klaněním se Bohu.

Sv. Ignác z Loyoly měl heslo: »Všecko ku větší cti a slávě boží.«

Sv. Tomáš Aq. vše, co konal, konal vše z dobrého úmyslu pro Boha.

Sv. Augustin říkal: »Kdo hledá jen svou slávu a chválu, je zlodějem a vrahem; olupuje Boha o čest a slávu.«

Takto můžeme a máme vlastními skutky ustavičně Bohu se klaněti.

2. Ale my můžeme kromě toho a také povinni jsme klaněti se Bohu v jeho skutcích, stvoření, vykoupení a posvěcení. Pohlédneme-li k nebesům, modré hvězdnaté obloze s měsícem zářícím, vycházejícím a zapadajícím sluncem, a obdivujeme se všemohoucnosti a moudrosti boží, je to klanění se Bohu, nejvyššímu Pánu.

Slavný hvězdář Newton při vyslovení jména Bůh smekal klobouk s hlavy.

Nevěrec Voltaire v horách při východu slunce obnažil hlavu a zvolal: »Jak veliký jsi, ó Bože, věřím, věřím v tebe!«

Hledíme-li k obloze do ovzduší, co tu různých změn a střídání, a vše tak účelně se děje. Páry, mlhy vystupují vzhůru a sestupují jako dešť, rosa, jinovatka. Dnes věje příjemný a tichý váněk, zítra křičují se blesky a burácí hrom. Kdo vidí v tom velikost a moudrost boží, pána přírody, klaní se Bohu svému.

Císař Maxmilian byl na honě přepaden hroznou bouří. Služebnictvo jeho chvělo se strachem smrtelným. Ale Maxmilian padl na kolena a zvolal: »Tobě, Pane Bože, budiž věčná čest a sláva. Ty jediný máš moc. Ty jediný jsi vladařem, my všichni jsme tvými služebníky!«

A rozhlédneme-li se po širé zemi, co tu vidíme krásy na horách, na skalách, v lesích, jezerech, řekách, v údolích a bladině mořské! Kdo by tu nesouhlasil s Davidem, královským pěvcem, že to vše učinil Bůh za podnož svou, vše že je dílem rukou Nejvyššího, kdo by se tu neklaněl Bohu a neoslavoval jeho moudrost a dobrotivost! Vstoupíme-li do lesa v zimě a pak na jaře a v letě, jakých změn tu pozorujeme! V zimě jakoby vše odumřelo, na jaře nový život, ptactvo nevědomky oslavuje Boha, dárce všeho dobra. Co tu živočichů raduje se ze života. Zapějeme-li spolu v duchu hymnu chvály, klaníme se Bohu svému.

Ubíráme-li se přes pole, co tu krásných květů, plodin a ovoce, výživy pro všecko lidstvo! Znal jsem hospodáře, stařečka, který s obnaženou blavou chodil po polích a v duchu velebil dobrotivost boží! To je klanění se Bohu, dárce všeho dobra.

Zasedáme ke stolu, abychom se občerstvili pokrmem. Modlíme se: »Oči všech doufají v tebe, ó Pane, a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný, otvíráš ruku svou a naplňuješ všelikého živočicha požehnáním«, a cejá modlitba další před a po jídle — není-li to klaněním se Bohu, dárce všeho dobra?

V kostele pohlédneme na křtitelnicí, na kříž, oltář, kazatelnu, zpovědnici, co tu příležitostí, abychom se v duchu klaněli Bohu nejvyšší dobrotivému. Vidíme tu obrazy svatých, obdivujeme se milostí boží, jež je vedla, a neobroženosti jejich víry a lásky. To vše je klanění se Bohu.

Pohlédneme-li však k nebesům, jak mnohem více ještě býváme pohnuti a dojati. Je to náš budoucí domov, tam máme pánovati s Bohem a to na věky, ověnčený každý jinou slávou dle toho, jak jsme Boha na světě oslavovali! Kdo by se neklaněl v duchu Bohu, Otci nejdobrotivějšímu, který nás pro sebe stvořil, Bohu Synu, který ztracené nebe zase nám otevřel, a Duchu svatému, který nás posvěcuje a činí schopnými vejíti do slávy věčné!

Karel Spinola, missionář z řádu Tovaryšstva Ježíšova v Japonsku, odsouzen k smrti ohněm. Chtěli ho přivázati ke kolu, ale on nedovolil. »Pohled na nebe je dosti silným,« pravil, »který mne udržel, abych došel koruny mučednické.« Dvě hodiny byl pálen, ale radost jeho byla stále větší.

Jsmo stvořeni k lásce a službě boží. Klanějme se Bohu ve všech skutcích svých; Bůh vše stvořil pro nás, klanějme se mu ve všech skutcích jeho. Amen.

V. M. Vdchal.

Neděle čtvrtá po Zjevení Páně.

Důvěra naše při bouřích proti církvi sv.

»Dí jim Ježíš: Co se bojíte, malověrní?«
(Mat. 8, 26.)

Bázeň veliká pojala všechny, když se stala bouře veliká a vlnami se přikrývala lodička, ve které se Spasitel se svými učedníky nalézal. I učedníci ztratili zmužilost a třásli se o svůj život. Volali: »Pane, zachovej nás, hyňeme.« Pán dí k nim káravě: »Co se bojíte, malověrní?« Přeje si, aby i uprostřed zuřící bouře ještě důvěru měli.

Tak také my nemáme ztráceti důvěru při všech bouřích, které se proti lodičce Petrově, proti církvi sv., čas od času zdvihají. I my žijeme v době, kdy se vlny bouře proti církvi svaté zdvihají, církev se nenávidí a pronásleduje, její učení a zařízení při každé příležitosti se sesměšňuje. Co nám v takých bouřích má dodati zmužilosti, síly a důvěry? Na tuto otázku chci vám dnes dáti trojí odpověď.

I.

V bouřích proti církvi sv. dodává nám důvěry slovo Pána Ježíše.

V bouřích proti církvi sv. nespoleháme tak na lidi jako spíše v Ježíše Krista. Ano, v církvi sv. jest někdo, kdo jest mocnější než všichni bezbožní této země, mocnější než všechna vojska celé země. Proto také nepotřebuje církev ucházeti se o přízeň lidskou. Nepraví boháčům: Dejte mi své miliony, nebo zahynu. — Nejde ke králům a knížatům, nepraví jim: Propůjčte mi své meče, zavádějte učení mé lstí a násilím u národů a starejte se přísností zákona, aby nezahynula — nikoli; pravda, církev sv. nepotřebuje mečů ani vojáků. Církev nejde k spisovatelům a novinářům, nepraví jim: Propůjčte mi svá pera, zastavte se mne, nebo zahynu. Věčná moudrost nepotřebuje per spisovatelů a novinářů. Ať novináři se jí posmívají, její učení překrucují, ať jí spílají a vše zlé proti ní pronášejí — lhouce — církev zůstává a hlásá sílu boží každému přicházejícímu pokolení.

Ne na peníze, nikoli na moc, nikoli na noviny, nikoli na učenosti založil Kristus církev svou, nýbrž na svou moudrost a všemohoucnost, na sebe sama. A proto při všech bouřích spoleháme na Krista samého. On sám bouře ty předpověděl; proto nutně musí přijíti. Pán praví jasně a určitě: »Pamatujte na mou řeč, kterouž jsem já mluvil vám: Není služebník větší než Pán jeho. Jestliže se mně protivili, i vám se protiviti budou.« (Jan 15 20) A na jiném místě: »Ven ze škol vyvezou vás; ano přichází hodina, že každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že by tím sloužil Bohu.« (Jan 16, 8.)

Jž to, že Pán všechnu tu nenávisť proti církvi předpověděl, naplniti nás musí velikou důvěrou; musíme si říci: nemůže tomu

býti jinak; svět a peklo musí se proti církvi postaviti; jest to důkaz, že je pravá církev Kristova. Jinak by se slovo Pána Ježíše na ní nesplnilo.

Ale Kristus předpověděl ještě více, což nás největší důvěrou naplniti musí; určitě nás zajistil, že církev přese všechny bouře a pronásledování nezahyne, nýbrž stále trvati bude. Jak potěšující jest jeho přímověď: »A já pravím tobě: Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18) Zdaž nás toto slovo Páně nenaplnňuje velikou důvěrou, ať jest církev sebe zuřivěji pronásledována? — Silná skála na moři neviklá se, nezboří se, ať sebe černější mraky nad ní se stahují, ať sebe zuřivější vlny pronásledování na ni dohrají. Tak stojí církev sv. pevně, neochvějně při všech bojích a bouřích, které svět i peklo proti ní podnikají. Slovo Páně nám to zajišťuje.

Utěchou její je sv. Matouš ke konci. Když totiž za časů Bismarkových církev sv. v Německu byla brozně pronásledována, řekl protestant ke katolickému duchovnímu ve společnosti: »Nyní nřjde to s církví brzy dle sv. Matouše ke konci.« »Máte úplně pravdu,« odpověděl kněz, »tak to vždy bylo a tak to vždy bude.« Protestant byl těmito slovy zaražen a nechápal smysl jejich. I řekl duchovní: »Pane, máte úplně pravdu; neboť ke konci, t. j. v posledním verši píše sv. Matouš: »A aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« Tato slova Páně jsou radostí a útěchou katolického křesťana.

Ano, jsou ještě více — jsou totiž hlavní pohnutkou, proč církev svou miluje. Dokud země bude státi, zůstane církev svatá silným magnetem duchů, který šlechetná srdce k sobě přitahovati a z nízkostí pozemských k Bohu pozvedati bude. To jest tak pravda, jako že Kristus řekl: »Brány pekelné ji nepřemohou.«

II.

Při bouřích proti církvi sv. naplňuje nás důvěrou její minulost, svědectví dějin.

Žádná říše nemá tak slavné dějiny jako církev sv. Přestála všechny bouře, přečkala všechna pronásledování, s mladickou zmužilostí kráčela po staletí a jelikož se nové dny ze zřícenin starých budují, těší nás jistota, že trvati bude neustále.

Nepřátelé církve sice nikdy neustali zpívati starou píseň o blížícím konci. Ale když tuto starou a stále novou píseň zpívají, sami umírají, jak dříve již sv. Augustin.

V prvních třech stoletích křesťanství spojilo se vše k boji proti církvi, vzdělání a hrubost, lest a násilí, ostrý meč a jedovaté péro. V desíti dlouhých, krvavých a velice ukrutných pronásledováních snažili se mocní císařové římské říši zničiti. Miliony křesťanů bylo umučeno. Dioklecian (284—305), který poslední a nejkrvavější pronásledování církve sv. vyvolal, pokládal ji již za mrtvou a dal ve své vítězné radosti peníze raziti s nápisem: »Po

zničení křesťanství«. Pohanští lid jásal, všude zpíval posměšné písně na mrtvou církev. Ale zklamali se. Dioklecian ještě žil, když Konstantin Veliký dal církvi svobodu; od té doby církev mocně sesílila a velmi se rozšířila.

Julian, odpadlík, zahájil opět boj proti církvi. Prohlašuje křesťany za hlupáky, tmáře a vydá zákon, dle něhož žádný křesťan nesmí býti učitelem, umělcem, státním úředníkem. »Udělám rakev Nazarenskému,« posmívá se. — A co se děje? Po krátké vládě umírá ve 32 letech v boji v Persii. Umíraje zvolal: »Zvítězil jsi, Galilejský.«

Jen málo kdo měl takovou nenávist církve sv. jako Martin Luther. Jeho výpady a řeči jsou tak vášnivé a prudké, že se ptali, zdali je psal při zdravém rozumu. Ještě večer před smrtí napsal na stěnu u své postele: »Mčem jsem ti byl za živa, papeži, a při smrti budu smrtí tvou.« Luther ovšem umřel, přes 300 let již v hrobě, dílo jeho se rozpadává; ale papež žije, církev žije — a jeho pyšné proroctví jest pádným důkazem, že byl falešným prorokem.

V 18. století pozdvihli se ve Francii filosofové proti církvi svaté. Psali bezbožné knihy, výsledky jejich byly veliké; již jásaly vítězně, již mysleli, že našli rubáš, do kterého mrtvou církev zahalf. Voltaire častěji říkával: »Již mám toho dost stále slyšeti, že 12 rybářů církev založilo; dokáži světu, že jediný postačím, abych ji zničil.« Jindy prorokoval: »Ještě 20 let a Galilejský je ztracen.« A co se stalo? Právě po 20 letech, právě ten den, kdy před 20 lety tato rouhavá slova pronesl, byl Voltaire na smrtelné posteli, mučen zoufalstvím. Ale církev žila a žije stále ještě, když mrtvola Voltairova dávno již spráchnivěla.

Před 30 lety zuřil v Německu kulturní boj. Kláštery byly zrušeny — jejich jmění »sestátněno« — 7. příkazní totíž bylo odstraněno — sta kněží ze země vypovězeno. »Když církev nyní z toho vyjde,« řekl na Rýnu nevěrecký profesor, »budu věřiti, že jest božská.« A vyšla z toho, ano, seslila.

Bismark chce církev zotročit, ale později dozrává: »Přepočti jsem se v ní.« V parlamentech, na radnicích, v shromážděních lidu a v hostincích zpívali starou píseň o konci církve svaté; konec ovšem přišel — pro proroky totíž, jeden po druhém z nich v hrob klesal — ale církev žije dále.

Tak viděla církev po staletí téci krev svých dětí, které hrdinnou smrtí skvělé svědectví vydávaly, že církev z Boha jest; království zmizela, koruny královské padaly, panovnické rody vymřely, lidská zařízení a soustavy zmizely — ale církev zůstala.

»Lodička církve sv. může sice vlnami naplněna býti, ale zahynouti nemůže,« praví již sv. Anselm.

Zdaž nás tato pravda nenaplnuje velikou důvěrou?

III.

Při bouřích proti církvi sv. naplňuje nás důvěrou pohled do přítomnosti.

Když pohlížíme na nynější dobu, zpozorujeme zajisté leccos, co nás jakousi bázní naplniti může. Sem patří velké požitkářství, které se zmocnilo všech tříd společnosti, a snaha, i náš pracující lid více a více křesťanské církvi odciziti, snaha to, která na mnoha místech přlíší velký výsledek měla.

Přes to přese všechno vidíme však také mnohé věci, které nás vřelou radostí a nadějí naplňují.

Jubilea posledních papežů byla všeobecně s velikou okázalostí slavena, ačkoli papež nesmí se opovážiti opustit palác svůj Tělo, v němž jest hlava tak všeobecně ctěna, nemůže býti churavo. A jak vřele spojení jsou s papežem biskupové a s biskupy kněží! »Otče svatý, zachovej je, kteréž jsi mi dal, ve jménu svém, aby byli jedno, jako i my.« (Jan 17, 11.) Tato velekněžská modlitba Páně naplňuje se neustále podivuhodným způsobem. Společnost však, jejíž členové jsou se svou hlavou tak vřele spojeni, nemůže zahynouti.

A jak neochvějně pevně jest víra zakořeněna v katolickém lidu, přese všecken posměch, přese všechno nepřátelství a pronásledování! Můžeme se tomu jen diviti.

A že tato víra není mrtvá, dokazuje horlivý katolický život. Kláštery jsou v mnohých zemích přeplněny, zvláště kláštery ženské; stále se nové zakládají. Staré řády obživují, nové se zřizují. Staré kostely se obnovují, nové staví. A iich spolkový život prospívá, jak katolický tisk nabývá vždy širší půdy. Ale i horlivosti v modlitbě přibývá. Dokazují to bratrstva a spolky Exercicie pro laiky, missie lidové, májové pobožnosti vždy více se rozšiřují.

Ale i na poli umění a vědy pokračuje církev sv. s vynálezy a výmoženostmi nové doby. To dokazují její školy, její ústavy, vědecké spolky, její četní a velcí učenci.

Církev, která tak čilý život vyvíjí, není nemocná, nýbrž svěží a plná života. Protestantský dějepisec Macanlay píše: »Nevidíme žádných znamení u církve katolické, že by se blížil konec její dlouhé vlády. Slyšíme často tvrzení, že svět den ode dne stává se osvěcenějším a že tato osvěcenost protestantišmu prospívá. Přejeme si, by tomu tak bylo. Ale máme důležité důvody pochybovati o správnosti tohoto vysloveného očekávání. Stal-li se ve světě obrat, stal se všeobecně ve prospěch církve katolické.« — V témž smyslu vyslovuje se Vitet: »Katolická církev že je na umření? Strom zahynutí blízky nepřináší takové ovoce, nenese takové ovoce. Zde je mízy v hojnosti, a ta přichází od kořenů; zde seznáváme jistá znamení mladosti.«

* * *

Z á v ě r. Když všechno to uvážíme, neklesáme na mysli. I když zášť proti církvi u mnohých je veliká; i když mnozí při každé příležitosti všemu posvátnému se posmívají a církev pronásledují, nebojíme se proto o církev. Slovo božského Spasitele,

minulost i přítomnost církve sv. naplňují nás velkou důvěrou a pevnou nadějí. Ale čím více se církev a Kristus hanobí a nenávidí, tím více s celou láskou srdce svého chceme k Němu a k církvi Jeho lnouti. To Mu dnes slibujeme. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Slavnost Očišťování Panny Marie.

I my máme Bohu oběti přinášeti.

»Aby dali obět, jak pověděno jest
v zákoně Páně.« (Luk. 2, 24.)

U starých pohanů a národa Israelského přinášely se za všech časů rozmanité oběti. Přirozenost lidská vědoma své slabosti a odvislosti od nejvyššího Pána a dárce všeho dobra, hleděla stále býti Bohu na blízku, obětmi si ho nakloniti, jej oslaviti, jemu za různá dobrodíní děkovati, za potřeby prositi a za přemnohé urážky odprositi. Také Panna Maria přinesla dle dnešního evangelia předepsanou obět Pánu Bohu. Pán Ježíš přinesl na kříži smírnou obět za všechno lidstvo. Při mši sv. se tato obět denně opakuje. Vidíme tedy všude a za všech časů samé oběti, a proto i my musíme oběti přinášeti.

Co máme my k počtě Rodičky boží a v jejím smyslu Pánu Bohu obětovati?

Obětujeme svůj rozum ve víře, své srdce v lásce, svou vůli v bohumilých skutcích.

1. Mnozí lidé by si rádi sami upravili svou víru, své vlastní náboženství, aby hověli své pýše a povinnosti si ulehčili.

Ale Bůh žádá, abychom jeho zjevení, jeho pravdám věřili, a poněvadž jsou to pravdy nadpřirozené, a rozum jich dokonale vystihnouti nedovede, abychom obět přinesli, a rozum svůj omezený rozumu božskému nevystihlému podrobili.

Jak ku př. povstal svět a vše na něm, o tom pronášejí učenci všech věků různé náhledy, jež si navzájem často velice odporují. Zjevené náboženství praví, že Bůh svět z pouhé lásky stvořil, z ničeho pouhým slovem uspořádal. A učení toto jest také ze všech nejsnáze pochopitelné. Není to tedy velkou obětí pokotiti se před Bohem, podříditi svůj rozum rozumu Boha nejmocnějšího a nejmoudřejšího. Goethe, německý učenec a spisovatel, napsal: »Nejkrásnější štěstí myslícího člověka jest, držeti se toho, co se dá vyzkoušeti rozumem lidským; ale co je rozumu nepřístupno, toho třeba klidně uctívati.« (Deut', Exb. III. 117.) Osvícený rozum více vidí, než plané rozumování.

Nevěrec Diderot shromáždil kol sebe jednou sbor učenců, jimž přednášel své nevěrecké zásady. Když Boha popřel a žádal, aby mu někdo z přítomných opak dokázal a víru v osobního Boha důkazy podepřel, přihlásil se abbé Galiani, učený právník z Neapole, a pravil: »Znal jsem v Neapoli muže, který vložil tři kostky do poháru a učinil sázku, že kdykoli kostky vyhodí na stůl,

bude pokaždé 18 očí. První vrh se zdařil. Když jsem mu řekl, že jednou je to možné a vícekrát to nemožné, vložil je zase do poháru, vyhodil po druhé, pak po třetí a po čtvrté, a pokaždé bylo 18 očí. I řekl jsem, že jsou kostky falešné, a byly. Kostky měly na opačné straně pod šestkou uvnitř zvláštní těžiště, které bylo příčinou, že při každém vrhu byla šestka nahoře.« A nyní pravil abbé Galiani: »Když vidím stále týž se opakující pořádek v přírodě a nezměnitelné zákony, pevné pravidlo v stále se vracejících změnách, musím zvolati: Filosofové, příroda je falšována jako ty kostky, to jest ona není podrobena náhodě. Má své těžiště, které působí, že má stále tytéž oči nahoře; a tím těžištěm jest Bůh, jehož vůle ji stvořila a ji řídí; jako kostka je řízena skrytým těžištěm.« A volnomyslitelé s Diderotem ztichli, neznali na to odpovědi. Jsou tajemství v přírodě, jichž rozum nechápe a nepochopí, jak francouzský učenec Reymond sám dověděl.

Víra je dar boží, za který musíme prositi; rozum svůj podříditi, a za tu obět dostane se nám zasloužené odměny. Pokorným dává Bůh milost a požehnání.

Lidé chtěli mítí také rozluštěnou otázku, odkud je hřích a bída na světě, jak se stále více šířila; byly pronášeny různé náhledy, rozum lidský však nebyl schopen dáti určitou odpověď. Jediné zjevení boží nás uspokojilo a otázku rozluštilo, že člověk vlastní vinou do hříchu upadl a bídu na sebe uvalil, že za hříchem přišlo více jiných a s nimi i bída stále se množila.

A jak se Bůh zachoval k hříšnému a nešťastnému lidstvu? Zajisté nezůstal k tomu lhostejným. Připravoval záchranu a vykoupení, připravoval na to lid celá tisíciletí.

A čím mohlo býti lidstvo zachráněno a vykoupeno? Člověk si sám nemohl pomoci. Urážka nekonečná, rozum zatemněn a síla příliš slabá, vůle spíše ke zlu nakloněna. Slabost lidská hleděla k nebesům, volala o pomoc, odkud jediné přijíti mohla. »Musí přijíti někdo s nebe,« — volali učenci starých Řeků pohanských, »abychom poznali pravdy a pak Boha možno usmířiti.« — Bez zjevení božího byl by svět peklem. Jak ochotně přijímal rozum lidský evangelium Kristovo, které všechny záhadné otázky zodpovědělo; jak ochotně přijímal sv. svátosti, v nichž nalézal tolik útěchy a posily k novému životu! Proč tak rádi tomu všemu věříme? Poněvadž jen touto věrou máme účasti na vykoupení a spáse.

První, kdo měl víru nejčistší a živ byl z víry, byla panenská Matka Kristova, Maria Panna. Podrobovala rozum svůj božskému zjevení. »Ejhle, já dívka Ráně, staniž mi se podle slova tvého.«

2. My musíme Bohu obětovati své srdce, Boha nade vše milovati. Je to snad příliš těžké? Zajisté není. Vždyť každý člověk rozdává své srdce buďto tvorům nebo Stvořiteli, od něhož srdce své obdržel. Komu věnují lidé své srdce, svou lásku? Jedni majetku a mamonu. Ale toho se musí jednou zříci, srdce však chce milovati věčně! Kdo miluje Boha, nepocítí bolestně ztráty statků časných, a láska na věčnosti bude tím vroucnější. Proč milovati

věci světa, jež mají menší ceny nežli duše naše? Proč milovati věci tolik pomějšejší, když jsme stvořeni pro věčné?

Roku 1904 zemřel v nemocnici v Novém Yorku v Americe žebrák Johnston, a byl pochován v nádherné hrobce, kterou si kdysi dal zříditi za 800.000 K. Byl dříve bohatým obchodníkem, měl největší závod v Novém Yorku. Venku měl statek s nádhernými zahradami, plno stájů s nejlepšími koni, pokojů s nejdražším nábytkem a obrazy. Žil jen pro majetek a zvětšování jeho; ale najednou obchody vážly, závod mu shofel, zadlužoval se a přišel o vše, ba i o rozum. Hrobka nádherná, postavena již roku 1873 z nejvzácnějších kamenů, skryla nyní ubohého žebráka!

Ve Florencii v Itálii žil vážený měšťan Kosmus z Medici, který obchodem získal si ohromné jmění ale poctivě, svou vlastní pílí. Nezapíral, že Bůh mu zvláště žehnal, a proto jmění nezneužil k sobeckým choutkám, ale k slávě boží ho použil a ku milosrdenství k bližním. Stavěl kostely, kláštery a nemocnice, chorobince a sirotčince. »Všecko pro slávu boží,« bylo jeho heslem, »neboť Bohu děkuji za svůj život a za své jmění.«

»Porovnávam-li své účty, co jsem Bohu dlužen, vidím, že jsem ještě mnoho Bohu povinen.« Tak obětoval srdce své lásce k Bohu a bližnímu.

Jiný opět obětuje srdce tělu, požitkům a blahobytu. Smyslné požitky však neupokojí duši, ta jest stvořena pro Boha samého, a jen v něm nalezne pravého štěstí. Při smrti zbyde ze světských věcí jen lítost a trpkost, ale v lásce k Bohu vrchol vši blaženosti.

R. 42 před Kristem panovala v Egyptě královna Kleopatra, jež vynikala krásou, ale i marnivostí a úskočností. Byla příčinou záhuby nadějného vojevůdce Antonia, jež lákala do svých sítí a připravovala zkázu. Když byla v podezření, že podporuje nepřitele Kassia proti Antoniovi, volal ji tento k zodpovědnosti. Přijela v největší nádheře do Tarsu; strojila tu samé hostiny a radovánky, a vylákala Antonia do svého hlavního města v Egyptě, Alexandrie, kde dosáhly radovánky a hody vrchole. Antonius zapomněl, že je vojevůdcem, Kleopatra se ho brzy nabažila a dohnala ho k zoufalství, sebevraždě. Umírající byl přinesen k nohám Kleopatry, kde skončil. Královna byla pak od římského vojevůdce Oktaviána přemožena, musela vítězi otevřít brány města; nemohla snésti pokorení a vložila si zmiji na prsa a za několik minut zahynula. To byly oběti světu a ne Bohu.

Když Husité vtrhli do Lehnice ve Slezsku, vnikli do kláštera Benediktinek a představená musela jim představit všechny řeholní sestry. Husité odeslí, ale velitel poslal pro jednu ze sester řeholních, aby ji přivedli k němu, jinak že bude klášter zpustošen a všechny ztrestány. Posel naznačil, kterou má odvésti, jež se zalíbila veliteli, poněvadž má nejkrásnější oči. Brzy sestra řeholní se objevila a přinesla své vlastní oči na talíři, které si sama vyňala, a zkrvácena odevzdávala poslu řkouc: »Poněvadž se oči mé veliteli líbí, dávám mu je s prosbou, aby se s tím spokojil a nás ušetřil.« Velitel byl velice dojat a odtáhl z Lehnice. Obraz této

události nalézá se dosud v Lehnici. Aby nebyla zhanobena, sama obětovala své oči, a zachránila celý klášter. Tisíce dívek se zasvěcuje Bohu a čistotě následujícíce Pána Ježíše a jeho panenskou Matku.

Jiní se obětují lidem, rodiče dětem, manželé navzájem, dítky rodičům, ale oběť tato má cenu u Boha, děje-li se to z lásky k Bohu, že Bůh tak chce, vidíme-li v bližním samého Krista.

Jiní se obětují práci a výdělku. Koná-li se to s Bohem, z lásky k Bohu, s modlitbou, Bůh žehná a odmění i dobrou vůli, jež nemohla býti provedena. Panna Maria milovala Boha nade vše, vše bylo zasvěceno lásce boží.

3. Bůh nejen chce od nás oběť rozumu ve víře, ale chce také živou víru, lásku skutky dosvědčenou. Chce také oběť vůle v bohumilých skutcích. Máme svobodnou vůli, ale tu musíme podrobiti vůli boží.

Aby se skutky naše líbily Bohu, musíme je především konati s dobrým úmyslem. Tu i nejnepatrnější skutek má u Boha cenu velikou. Práce i odpočinek, požitky i radost mohou býti posvěceny. Práce, jež pro sebe konáme, jsou-li konány s úmyslem dobrým, z lásky k Bohu a bližnímu, jsou požehnanější, výhodnější a lehčí. Požitky se zvyšují a radosti zvětšují.

Aby se skutky líbily Bohu, mají býti nezištné, pracuje-li se pro bližního. Každý je hoden mzdy, přiměřené odměny za práci ale nesmí se to dít jen pro zisk, bez lásky k bližnímu.

Aby se práce líbily Bohu, třeba je konati v odevzdanosti do vůle boží. Pracujeme často a práce se nedatí. Třeba vrhnouti síť ještě jednou, a Bůh požehná.

Práce naše budou se zvláště líbiti Bohu, budou-li dále provázeny vlastní naší bohoslužbou, denní modlitbou, návštěvou služeb božích v neděle a svátky, přijímáním sv. svátostí, láskou k samotě a zbožnému rozjímání.

Život Panny Marie byl usavičnou obětí vůle ve všech skutcích. Nedávno zemřel v Paříži universitní profesor lékař Ronet, který žil ustavičně v Bohu, jemu obětoval a zasvětil svůj rozum ve víře neohrožené, své srdce v lásce nezištné, své srdce v skutcích šlechetných. Francouzský profesor Oktav Mainierov píše o něm, že všude veřejně se ukazoval jako rozhodný katolík. Růženec nosil stále s sebou. Když se ho jednou tázali, proč tak věhlasný učenec tolik má zálibení v růženci, odpověděl: »Jsou-li všechny mé prostředky k uzdravení vyčerpány, obracím se k tomu, který jedině může uzdravit. A protože nemám tolik času, abych Bohu všechny své potřeby přednesl, modlím se k nejbláh. Panně Marii jako své prostřednici jeden nebo dva desátky růžence; moje žena a děti modlí se každodenně růženec celý.« Každý týden byl v klášterním kostele sv. Rocha u sv. přijímání. A když umíral, volal kajícím: »Bože, buď mně milostiv!« (»Květy lásky« č. 11 1921 str. 136.)

Svět se posmívá zbožným lidem, ale ti jsou u Boha velikými. Čím více se koříme před Bohem, tím větší budeme na věč-

nosti. Přinášejme ustavičné oběti Bohu. Obětujme svůj rozum, své srdce, svou vůli. Odevzdejme se Bohu svým myšlením, svým čtením a svou vůlí! Pak jednou na věčnosti pochopíme Boha nejvyššího svým rozumem, Boha nade vše milovati svým srdcem, a v radosti nevýslovné konati jeho vůli po věky věkův. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle pátá po Zjevení Páně.

Proč nazval Pán Ježíš zlé lidi koukolem?

»Když bylina vzrostla a užitek učinila
tehdy ukázal se i koukol.«

(Mat. 13, 26.)

V dnešním evangeliu vycházejí služebníci hospodářovi do polí, a poněvadž naseli nejlepší zrna, domnívali se, že naleznou nejlepší pšenici. Ale jak byli zklamáni a překvapeni, když viděli v pšenici plno koukole. Koukolem míní se tu zvláštní druh plevele, který ve východních krajinách větší jest nežli v krajinách našich, kořeny široce rozkládá, a obilí velikou škodu působí.

Význam podobenství zná každý z nás. Hospodářem jest Bůh, služebníky jeho poslové, andělé, biskupové, kněží; pšenici jsou dobří lidé a koukolem hříšní a bezbožní. Koukolem nazývá Pán Ježíš hříšníky, poněvadž vlastnosti obou jsou velice podobny, jak nyní snadno pochopíme.

1. Koukol jest vždycky neužitečný a škodlivý, ač se zdá býti bylinou vzácnou a květy má vábívé. Podobně každý hříšník jest vždycky odporný a ničemný, ač se snaží na venek zdáti se řádným a spravedlivým. Tak jest tedy hřích ošklivým, že se odvažuje ukázati se toliko v pěkném rouše. Když král anglický Jindřich VIII. ze žádné jiné příčiny, nežli z nezřízené chlíplosti, pravé manželství se odvažil přerušiti, aby jinou za manželku si mohl vzíti, říkal, že to činí z výčitek svědomí, poněvadž dle jeho zdání není platně a řádně spojen se svou manželkou a cítí se povinným před Bohem, aby manželství zrušil. Chtěl tedy sám král zastříti hřích v pláštík ctnosti. Podobně činí všichni zlí lidé. A nepodaří-li se jim zlo zastříti, aby se zdálo býti dobrým, hledí je všemožně zakrýti, jako se koukol hledí skryti v pšenici.

Co vše podnikl David, aby svůj těžký zločin, cizoložství, utajil. Nešťítel se pokrytectvím, lži, přetvářky, ba ani vraždy, jindy tak moudrý a bohabojný král, aby zakryl svůj poklesek. A nadarmo. Bůh posílá k němu proroka Nathana, a ten zdrcující slova pronášá ke králi nejvyšší překvapenému: »Ty jsi ten muž, co tys učinil skrytě, učiním já před obličejem všeho Israele a před obličejem slunce.« (2. Král. 12, 12.)

Pro lahodný květ líbí se koukol sice dětem, hospodáři však působí mrzutost a nevlí. Podobně hříšní, kteří zdají se dětem světa, lidem světským, řádnými, u Boha a pravých služebníků božích jsou předmětem opovržení a ošklivosti. »Neznám vás,« volá k nim

Bůh. Proto jmenoval božský Spasitel chudého Lazara jménem, ale ne onoho boháče, nejmenoval také bohatého muže, který hledě na plné stodoly a sýpky takto k sobě mluvil: »Nyní užívej, duše má«; nejmenoval ani bohatého mládence, který smuten odešel, poněvadž měl statků mnoho a nechtěl se jich oddělit. Nezná jich a proto nejmenuje také jejich jmen.

Bezbožní podobají se modle Bělovi, o níž myslel král a lid, že žije a pije, a proto ji nejochotněji uctívali. Daniel však, moudřejší než tito všichni, odhalil pravou podstatu modly, když řekl: »Nemyl se, králi, neboť tento jest uvnitř hlíněný a zevnitř měděný.« (Dan. 15. 6.) Jak mnozí jsou u světa v největší cti a vážnosti, jichž vnitřek jest před Bohem ohavností!

2. Některý druh koukole podobá se pšenici, jako ku př. sveřep, že se hned ani rozeznati nedá. Při žni, při mlácení, zvláště pak při mletí ukazuje se koukol, čím v pravdě jest. Podobně nelze často ve světě za živa rozeznati i největší hříšníky od lidí dobrých. Při smrti však a po smrti ukáže se každý tím, čím, ve skutečnosti jest.

Nikdy ještě bezbožník neumřel svatě a příkladně, nikdy ještě nebyla smrt spravedlivého děsnou a broznou. »Jméno bezbožných shnije s nimi,« praví Písmo sv., »a jako bouře, která pomíjí, tak nebudou bezbožníka.« (Přisl. 10, 7, 25.)

Každé tělo, které hnije, šíří i zápach kolem sebe. Tak i každý bezbožník zanechá vždy po sobě ve světě smutnou památku, byť byl za živa třeba ctěn a obáván. Dokud bouřlivá mračna visí na obloze, naplňují každého strachem a starostí; jakmile však vydaly dešť a zmizely, nezůstane po nich nic leč bláto a kaluže. V hrobě bezbožných jest zahrabána nejen mrtvola, ale i jejich čest, vážnost a pověst, kterou měli za živa pro některý ze svých skutků. Co však zůstává po nich, jest hanba a posměch, klebka utiskovaných, zapomenutí u spravedlivých.

3. Koukol svými kořeny vybírá mnoho vláhy ze země a odnímá sílu pšenici, která pak zakrní a chřadne. Hříšní nejednají jinak. Kdo by nevěděl, že právě ti nejbezbožnější jsou to, kteří nejdychtivěji honí se za počtami a hodnotami, za penězi a statky světa, a tak hodnějším a lepším odnímají, co jim právem náleží. Touha jejich po statcích světa bývá tak veliká, že se neostýchají ani nejspatnějších prostředků, aby se domohli nějakého úspěchu. K těmto volá Bůh: »Běda vám, kteří připojujete, dům k domu a pole s polem připojujete, takže pro chudší nezůstává místa; domové ti mnozí spustnou, ti velcí a krásní bez obyvatele budou.« (Isai 5, 8—9.)

Často dovoluje Bůh, že snahám hříšných se dobře vede, že docházejí na světě cti a statků, zatím co spravedliví s málem se musí spokojiti aneb vyjdou na prázdno. Odměňuje totiž Bůh některé dobré skutky, které zlí vykonali, na světě, poněvadž po smrti odměny dojdí nemohou pro zlobu svou a nešťastnou smrt; »nyní je bude pásti Hospodin,« praví prorok Oseáš, »jako berana

na poušti.« (4, 16.) Budou pak kořistí vítanější zlým duchům, až po krátké odměně odejdou s tohoto světa.

4. Koukol ve východních krajinách ovinuje se kol pšenice, tlačí ji k zemi a nedá více povstati. Právě tak to činí bezbožní. Jako kokotice závěšují se na dobré, snaží se strhnouti je od dobrých úmyslů k nízkosti a do bahna hříchů. Ismael byl ještě dítětem a už chtěl hodného Isáka posměchem svěsti s pravé cesty. Esau, drsný lovec, chtěl jemného a útlocitného Jakuba usmrtni. Bratři Josefovy ze závisti a nenávisti hodili bratra nevinného do studny a pak prodali do otroctví.

Fariseové ze zloby pronásledovali Krista a neustali, až zemřel na kříži smrtí nejpotupnější. Židé tím více pronásledovali apoštoly, čím více tiito horlivěji kázali a království Kristovo šířili. Do duše zloba lidská chápe se všech prostředků a příležitostí, aby dobrým v službě boží překážela, pronásleduje posměchem, potupou, lživou vědou, výmysly a lži, aby je odstrašila a v posměch uvedla.

Hřích nazývají ctností, ctnost pošetilostí, bezbožné pokrokovými, věřící a zbožné zatemnělci a pošetilci. Dábel rozsévá stále koukol svými siuzebníky.

5. Obilí, jež smícháno jest s plevem, není-li dobře vyčištěno, dává špatnou mouku a chléb nezdravý, jehož požívání působí bolení hlavy a obtíže žaludku. Podobně činí bezbožní spravedlivým. Co zármutku a bolesti už bylo způsobeno dobrým, zvláště rodičům a příbuzným! Co starostí a zklamání připravují bezbožní představeným, duchovním správcům, svým vychovatelům a upřímným přátelům! Jediný zlý člověk co bolesti způsobí rodině, obci, co nepokojů, nesvárů, různic a nepřátelství ve společnosti lidské.

6. Jako plevel neuzitečná hází se do ohně, tak bezbožné čeká po smrti oheň věčný. Co je neuzitečné, škodlivé a nebezpečné, musí se násilím odstraniti. Často zakoušejí bezbožní oheň již za živa.

Řecký císař Konstantin Kopronymus, který hrozně pronásledoval církev Kristovu, měl velice bolestnou smrt. Křičel, že oheň páli ho na duši a celém těle a bolest nevýslovnou působí, ale hroznější naň čeká po smrti. Ukrutník z revoluce francouzské, Callot z Herbois, který dal zavraždit v Lyonu 1600 obyvatel, byl konečně zachvácen nemocí. Volal zoufale o pomoc, aby utišil hrozné výčitky svědomí. »Pošlete mi pro utěšitele, jenž by zapudil strašný žár mé duše.« Cítil v sobě plamen pekelný. Pro křik nemohl nikdo u něho zůstat. Odnesli jej do odlehlé světnice, kde konečně skončil. Se skroucenými údy pochovali ho jen zpola, takže se stal kořistí zvěře. V Belgii ve vsi Wackenu žil r. 1881 zuřivý nepřítel katolické církve. Tupil vše, co je posvátné, rouhal se Bohu, v posměch uváděl duchovenstvo. Zkazil celou obec a odcizil sv. náboženství. Ale došel také svého konce. V noci přišel domů křiče, že n á žízeň, vzal do rukou láhev, v níž místo vody byl vitriol. Vypil rychle a poznal hned, co se přiho-

dilo. Několik hodin umíral v hrozných bolestech, volaje, že peklo celé řádně uvnitř, odprošoval Boha, litoval poblouzení a zasloupenosti.

Koukolem jsou bezbožní, dítky toho světa, vážení často u světa odporní Bohu, kteří působí vůkol sebe bolest a zármutek, jichž smrt je hrozná, památka jejich neblahá a věčnost nad pomyslením strašná.

Kéž by nikdo z nás nebyl koukolem, ale všichni dobrou pšenicí, a uvedeni byli jednou do stodoly nebeské, do přibytků svatých a blažených. Amen.

V. Strk.

Neděle Devítník.

Trojí láska při práci.

»Vyšel hospodář, aby najal dělníky na vinici svou.«
(Mat. 20, 21.)

Nebeský hospodář volá všechny národy a jednotlivce ku práci do církve své v různých dobách, na úsvitě, dítky již po narození, o hodině 9. v jinošství, o hodině 12. v mužném věku, o hodině 3. ve vysokém stáří, o hodině 5. před samou smrtí; o hodině 6. večer, po smrti, pak uděluje odměnu za práci — království nebeské. Najatí dělníci museli pracovati, aby se jim dostalo slíbené mzdy.

Také my jsme povoláni ku práci v království božím na zemi, a každá práce má nesmírnou cenu, koná-li se s pravým úmyslem, z trojí lásky, z lásky k sobě, z lásky k bližnímu a z lásky k Bohu.

1. Mnozí lidé nařikají, že se musí stále dít na jiné. Zapomínají, že každá práce je nám prospěšnou a práci milujeme sebe samy.

Práci si především dobýváme chleba, živobytí. »V potu tváře budeš pracovati, dokavad se nenavrátiš do země.« To je úděl člověka na světě. Pohané považovali práci za potupnou. Sám Cicero praví: »Nectným a sprostým je každý výdělek nádenníka.« U pohanů byly dvě třídy, přácedárcové a pracující, otroci.

Pán Ježíš svým vlastním příkladem práci posvětil. Za pěstouna si zvolil tesaře, a po boku jeho pracoval až do 30. roku věku svého. Za apoštoly si zvolil rybáře. V dnešním podobenství o dělnících na vinici dal na srozuměnou, že musíme všichni pracovati, chceme-li dosáhnouti spasení. Práce nesnižuje, ale zasluhuje veškeré úcty.

Sloužíme-li dle rozkazu božího člověku, nesloužíme člověku, ale Bohu samému, a Bůh sám to chce odměniti. Proto Kristus přišel jménem svého Otce, ne aby se mu sloužilo, ale aby sám sloužil, a tak nás ku práci povzbudil.

Práci udržujeme si zdraví, veselou mysl a spokojenost a dosáhnouti můžeme vysokého stáří. Zahálčivý je sám sobě obtíž.

Staří Peruané byli národem práce. Nebylo u nich dlužníků ani žebráků ani lenochů. Sám vladař jejich, Inku, každý rok zlatým pluhem zorával část země, aby práci poctil, zdraví prospěl. Stavěli také velké vodovody, aby na pole potřebnou vodu sváděli, když bylo sucho; dělali tunely a uměli překonat největší obtíže.

Pud po činnosti, po práci, proniká celou přírodou a všechno tvorstvo. Každá organická bytost má ku práci své také nástroje od přírody. Práce je funkce životní jako jídlo, dýchání a trávení. Lenoch je chorý tělem i duší. Ač se zdá býti zdravým a spokojeným, jest ochablý a života sytý. Po nějaké době duše a tělo u něho se ztroskotá a často sebevražda učiní konec životu. Mezi lenochy zámožných tříd nalezáme nejvíce nemocných. Lenost plní svými invalidy nemocnice, chorobince a blázince. Většinu sebevrahů a duellantů vychovala lenost.

Zahálka je počátkem všech nepravostí. Pracovitý nemá času na různé pošetilosti, v nichž si zahálčiví libují.

Lenost ničí vlohy a síly, vzbuzuje vášně a neřesti, vede k zločinům a výstřednostem.

Fabricius, římský vojevůdce, živil se z výnosu svého hospodářství, jež si vzdělával. Nikdy nezatožil po cizím majetku, nikdy se nedal podplatit. Když mu obyvatelé přinášeli různé dary, nevzal jich a říkal: »Jsem dosti bohat, neboť jsem se naučil krotiti své žádosti a s málem se spokojiti.« — Králi Pyrrhovi, jenž měl s chudobou jeho útrpnost, pravil: »Co mi schází? Ač jsem chud, váží si mne moji obyvatelé, a já zastávám i nejpřednější úřady říšské. Šťasten jsem i doma. Moje nevelké pole poskytnou mi tolik, co potřebuji, a nezatožím po tom, co je zbytečného. Když sr po práci dostaví hlad, chutná mi pokrm. Oděv můj je jednoduchý, ale chrání dostatečně proti zimě.«

Pracovitý je sám sebou spokojen a je vážen i u lidí.

2. Při práci máme mysliti i na bližního a proň pracovati. Přáti mu, aby i on si vydělal a poctivě mohl žíti. Býti mu vzorem v práci, aby se zahálčivosti varoval a ku práci byl povzbuzen. »Jeden druhému pomáhajte,« praví sv. Petr, »jak jedenkaždý dostal milost od Boha.« (I. 4, 10.)

Své nejbližší máme podporovati, když potřebují pomoci. Ve Vídni žila před lety rodina Mikolthova. Otec byl jednoho dne v továrně strojem na kusy roztrhán, matka z toho zešilela a byla dána do choromyslného ústavu, kde ji ponechali, bude-li její jediná dcera Lina platit určitou sumu peněz. Dcera však nejen podmínku přijala, ale sama se nabídla za službu v ústavě, aby tam si peněz mohla vysoužiti a při tom býti po blízku své matky, ji sama ošetřovat. 27 let byla s matkou v ústavu, zkusila mnoho, ale trpěla ráda, šťastna, že obsloužiti může svou vlastní matku. R. 1878 zemřela matka a dceři se dostalo zvláštní odměny. Dostalo se jí ceny ctnosti. A když noviny přinesly zprávu o lásce této k matce, přihlásil se bohatý továrník vdovec, který měl také nemocnou matku, požádal dívku za manželku, že ona nejlépe doslouží jeho matce k smrti. Na světě došla odměny, jaká ji čeká teprve na věčnosti!

Pracovati máme, abychom z práce i chudým přispěli. Na otázku: »Proč se tolik namáháš, vždyť ti toho není třeba?« odpovíme: »Potřebují toho chudí!«

Císař Maxmilian I. byl velice dobročinný. Macchiaveli napsal o něm: »Kdyby všechny stromy v Itálii místo listů měly samé dukáty, nestačily by pro Maxmiliana.« Když se ho ptali, proč tolik ze svého majetku rozdává chudým, odpověděl: »Jsem raději knížetem lidí spokojených, nežli úzkostlivým počítatelem mrtvých kovových peněz.«

Sv. Vojtěch, biskup pražský, častoval denně u svého stolu 12 chudých a bez štědré almužny nikoho nepropusil. Jednou přišla jakási vdova a Vojtěch neměl u sebe ničeho. Omlouval se a zval, aby přišla na zítřek. Když odcházela, zavolal ji zpět, dal jí něco ze svého oděvu a řekl: »Vezmi zatím toto za almužnu, neboť kdož ví, budu-li zítra ještě živ.«

Pracovati máme, abychom přispěli také ku potřebám obce a státu. Je to věc čestnou. Kdo ničeho nemá, nemůže dáti; kdo má více, má rád také obětovati.

Republika benátská v XI. století byla slavnou a hrála důležitou úlohu jakožto stát námořní a obchodní. A co bylo příčinou obromného bohatství a politické moci? Dějiny dávají odpověď. Dosáhli toho svou přičinností, vytrvalostí a odvahou.

Jak by vzkvétala naše republika, kdyby všichni svorně a nezištně pracovali k jejímu blahu!

V XV. století vynikalo italské město Florencie bohatstvím a spokojeností. Bylo to město práce, takže mohli říci vyslanci francouzského: »Co máme, máme ze sebe; nemáme přítele v Itálii, jenž by nám něčím přispěl, všeho jsme získali vlastní přičinností.«

Zvláště pak máme pracovati za duchovní blaho obce a státu, aby vlast naše byla opravdovým královstvím božím na zemi.

R. 1643 dne 12. března vystoupil na pevninu v Marylandu v Americe Leonard Kalvert s 200 katolickými rodinami a dvěma kněžími Tovaryšstva Ježíšova. Jeho otec, konvertita a výtečný právník a státník, dostal dovolení od krále Karla I., aby založil osadu v Americe. Nepoužil k tomu zbraní, ani děl, aby si území od Indiánů vynutil, ale postavil při svém příchodu na pevninu vysoký kříž a před ním oltář, aby tu sloužena byla mše svatá na znamení, že tu chce žít se všemi v pokoji. Chtěl pohanské Indiány získati křesťanství a pak jako náčelník té kolonie dle zásad křesťanských vládnouti. Koupil si potřebné pozemky od domorodců a poručil, aby tu všichni pokojně vedle sebe žili. Prohlásil svobodu náboženství a svědomí, nikdo nebyl k náboženství nucen, každý měl poznati ovoce křesťanství, jeho blahodárné účinky, a dobrovolně se pak rozhodnouti.

3. Láska k Bohu musí prodchnouti všecku naši práci.

Sv. Vincenc z Pauly říkával: »Musíme milovati Boha prací svých rukou a potem své tváře.«

Především musí ranní modlitba posvětit celou denní práci. »Cokoli činíte,« praví sv. Pavel, »slovy nebo skutky, vše činite ve jménu Páně.« (Kol. 3, 17.)

Modlitby při stole mají tělesný požitek povýšiti za duchovní a vyšší. Modlitby večerní mají se nésti k vykonané za dne práci, s díkyčiněním za vše, a vyprositi příštího požehnaného dne.

Sv. Řehoř Naz. praví: »Začni a ukonči své dílo tím, že je Bohu vroucí modlitbou obětuješ a zasvětiš.«

Dny odpočinku, neděle a svátky, musejí býti zasvěceny Bohu. Setba, žně, zisk a ztráta mají býti Bohu obětovány a jeho péči ponechány. Písmo sv. praví: »Člověk přemýšlí o práci své, ale Hospodin řídí kroky jeho.« (Přisl. 16, 9)

Čeho dokáže člověk z lásky k Bohu! Slavný učenec profesor dr. Hettinger pozoroval hrdinný obětavý život milosrdučných sester v ženské káznici u sv. Lazara v Paříži. Píše: »Byl jsem co nejhlouběji dojat a překvapen, a slzy vyronily se mi s očí, když jsem pozoroval ten heroismus, divy úplné odevzdanosti něžných a slabých řeholnic, z nichž mnohé byly šlechtického stavu. Celý můj život zdál se mi bez užitku a ničím u porovnání se životem těchto světic. Styděl jsem se do nehlubší duše, že jsem za oběti považoval, co bylo obětí nepatrnou vedle těchto nadlidských obětí!«

Budeme-li práce konati z lásky k sobě a bližnímu, a zvláště z lásky k Bohu, nebude žádná práce těžkou; budeme opravdovými dělníky na vinici Páně, Bůh nám požehná na světě a na věčnosti připraví odměnu nehynoucí. Amen. *V. M. Váchal.*

Neděle první po Devítníku.

Příčiny nezdaru, ovoce slova božího.

»To pověděv zvolal: Kdo má uši k slyšení, slyš.« (Luk. 8, 8.)

Aby Pán Ježíš ukázal apoštolům a zástupům, proč slovo Boží, učení nebeských pravd, nestejně bývá u posluchačů přijímáno, proč u jedněch žádného ovoce nepřináší, u jiného pak užitečného mnohonásobný, vypravoval podobenství o rozsévaci, jak jsme právě slyšeli. Také nás se týká toto podobenství, kteří jsme již tolikráte slovo boží slyšeli a dle něho měli zaříditi svůj život křesťanský. Aby se jednou na nás nesplnila slova prorokova: »Uši mají a neslyší; oči mají a nevidí«, třeba jest dobře uvážiti význam dnešního podobenství a postavit se do řad šťastných věřících, u nichž padlo símě slova božího na půdu úrodnou a přineslo užitek mnohonásobný. Které jsou příčiny, proč u mnohých slovo boží ztraceno a jak blahodárné ovoce přináší slovo boží, kde se mu půda řádně upravila, to bude předmětem dnešní úvahy.

1. Příčiny nezdaru a zániku slova božího udává v podobenství dnešním Pán Ježíš sám.

U jedněch posluchačů padá símě slova božího na cestu ušlapanou; to jsou ti, kteří slyší slovo boží, ale ďábel odnímá to slovo ze srdce jejich.

Jsou to lidé lehkomyšní, kteří slyší slovo Boží, ale nepřičiní se, aby život dle něho upravili; ďábel odnímá to ze srdce, aby na to zapoměli a v nevěře a lhostejnosti setrvali.

R. 1900. zemřel španělský státník Emilio Castelar, který byl zapřisáhlým odpůrcem katolíků a všude pracoval, aby církev o všechna práva připravil.

Katolíci se ovšem bránili ve svých novinách a spisech, odvolávali se na božské posláni církve Kristovy, v kostelích byli posluchači o tom poučováni a ve víře utvrzováni. Castelar ze zvědavosti stál často mezi posluchačstvem, ale každé slovo s kazatelnou, v novinách a spisech katolických bylo pro Castelara marným; setrval v odporu a nepřátelství, poněvadž mu to mnoho výhod u světa přinášelo. Ale když se dostavila nemoc, a pozoroval svou slabost, aby dále vzdoroval Bohu, zmoudřel, povolal k sobě duchovního správce, napsal prohlášení, že vše, co dosud proti Kristu a jeho církvi podnikal, bylo hříšnou zaslepeností, že toho lituje a bude-li uzdraven, dle svých sil chce napravit. Pak vykonal řádně sv. zpověď, přijal Tělo Páně a pomazání nemocných a vzkázal svým přátelům, že křesťan na smrtelném loži vidí jasněji, nežli za doby bujněho života. — Mnozí žijí v ustavičném odporu proti Bohu, ve hříchu, vyhýbají se kostelu a slovu božímu, čtení náboženských spisů, aby neslyšeli vůli boží; a zaslechnou-li někdy přece, ined zapomínají, v lehkomyšlnosti trvají, děti k vlažnosti svádějí, o všechny ideály a krásy to náboženství připravují, hroznou zodpovědnost před Bohem i lidmi na sebe uvalují.

2. Jiné símě padlo na skálu a vzešedší, uschlo, poněvadž nemělo vláhy. To jsou, kteří přijímají slovo s radostí, ale nemají kořene; na čas uvěří a v čas pokušení odstupují. Mnozí bývají dojati slovem božím, bratrským napomenutím, konají dobré úmysly, chtějí se polepšiti, ale dosti malé pokušení je svede, že na vše zapomínají.

Sv. Armand biskup, cestou na moři pozoroval, že námořníci na lodi jsou velice spustlí, divokých mravů. Slitoval se nad nimi, konal jim denně přednášky o povinnostech náboženských. Pozoroval, že spustlosti ubývá a mravy jsou jemnější.

Jednoho dne objevila se na hladině mořské veliká ryba. Plavci se vrhli na ni, potopili, vytáhli, zabili, vařili a pekli. Nedbali více přednášek biskupových, sedávali v kruhu kolem upravené ryby, jedli a pili, a tropili nezpůsobné žerty, ač sv. Armand častěji varoval a napomínal.

Najednou nastala strašná bouře; radovánky a rozpustilost změnily se v úzkost, strach a nářek. Zbytky ryby naložené naházeli do moře a vše, co bylo těžkého na lodi.

Namáhali se vši silou, aby se dostali ku břehu, ale bouře je stále více od břehu vzdalovala. I seběhli se zase k sv. Armandovi, padli k jeho nohám, snažně prosili za odpuštění, aby se za ně

modlil. Modlil se sv. biskup s nimi a byli brzy zachráněni. Male pokusení, zisk nějaký, slib, posměch, odstraší mnohého, že se vzdá Boha a vrhá se do starých nefestí. Nedostane se však každému milosti a příležitosti, aby se poznal, a Bohu přiblížil.

3. Jiné padlo do trní a trní spoluvzrostlé je udusilo. To jsou ti, kteří uslyšeli, ale udušování bývají od péčí o bohatství a rozkoš životu, a nepřinášejí užitku.

V Bavořích u Řezna v jedné obci žil r. 1895 bohatý muž, který stále hromadil peníze a uzavíral do kovové truhly. Přišel-li k němu chudý a prosil o podporu, nařikal lakomec, že lidé se domnívají, že má tolik peněz, ale je to vše jen závisť; má něco peněz, ale pro klidné, bezstarostné stáří. Nedal nikomu ničeho, ba vyhazoval násilně, kdo rychle neodešel. Všecko napomínání bylo marné. Jednou se chtěl zase potěšiti svým pokladem, zavřel se v pokoji, otevřel kovovou truhlu, klekl si a přepočítával peníze v hrncích uložené, hlavu maje nad milovanými poklady skloněnou. Kdosi zaklepal na dveře, škubnul sebou, víko mu padlo na krk a zadusilo ubožáka, když na kolenou klečel před svou modlou, nespravedlivě vyzískanými penězi. Veselí dědici našli ho mrtvého. Kolik lidí mohl potěšiti a v bídě jim ulehčiti; jakých pokladů, dobrých skutků mohl si nastřádat pro věčnost a zatím vzal na světě odplatu svou, připravil si hroznou věčnost, a veselí, nehodní dědici všechn jeho poklad, tak pracně nastřádaný — promrhali.

V Lavantském údolí v Korutanech žil r. 1909 dřevorubec Ulser s dcerou chudé domovnice ve společné domácnosti, už 7 let a měli tři děti. Ulser byl opilec a společnice jeho osoba lehkomyslná. Duchovní osobně je napomínal, aby uzavřeli sňatek a dětem dali otcovské jméno, ale vše nadarmo. Opilec vzkazoval duchovnímu nejhrubší nadávky; ženu má proto, aby jí využil, a až se nabaží, od sebe vyhnal; o děti ať se pak stará sama. Byl to již vrchol spustlosti. Právě na svátek sv. Tří králů přiběhl v 5 hod. večer onen muž do fary, že společnice umírá, snad že už bude mrtva. Kněz spěchal, aby ji k litoosti přivedl a pokud možno sv. svátostmi posloužil. Přišel když byla již v bezvědomí. Udělal jí poslední pomazání a podmíněčné rozhřešení, a v tom okamžiku skonala. Muž vystrojil pohřeb na dluh, po pohřbu se opil a v opilství oběsil.

Zůstaly tu tři nevinné děti, oběti hříchu dvou nešťastných osob. Hříšný život a nečistý, to je trní, v němž každé dobré slovo, každé napomenutí a výstraha bývají udušeny.

Otrávený život na zemi, hrozný život po celou věčnost. — Jak mohli spokojeně žíti, kdyby se byl zřekl nestřídmosti v pití a žili ve spořádaném manželství, podporující jeden druhého, těšíce se ze štěstí svých dětí.

4. Jiné zrno padlo v zemi dobrou a vzešedši vydalo užitek stonásobný. To jsou ti, kteří uslyševše slovo, uchovávají je v srdci dobrém a výborném, a přinášejí užitek v trpělivosti. Ovoce ze semena, jež vzklíčilo v dobré, připravené půdě srdce lidského,

jest trojího druhu: ovoce víry, naděje a lásky. Spravedlivý živ jest z víry. Aby uvěřil musí dříve slyšeti o pravdách, jimž má věřiti a dle nich život upravit.

Jakmile uvěřím, již se těším nadějí, že jsem na nejlepší cestě k Bohu, že jsem pod ochranou Boží, že mám na nebi Otce nejdobrotivějšího, že na zemi je o štěstí mé co nejlépe postaráno, a z toho vychází pak láska k Bohu, nejvyššímu dobru a z lásky k Bohu láska k lidem i nepřátelům. Duše bývá naplněna horlivostí v konání povinností, bázní boží, bázní před každým i nejmenším hříchem. »Pojďte ke mně všichni, volal božský Spasitel, kdož obtíženi jste, a já vás obcerstvím; naleznete pokoj duším svým, jehož svět dáti nemůže«.

Pán Ježíš rozséval símě nebeského učení a jaké nastaly změny. Získal hned 12 apoštolů, přes 70 učedníků a lidé hrnuli se v zástupech za ním. Símě padlo na dobrou půdu.

Maří Magdalena vedla život pobožlivý a jakmile zaslechla z úst Kristových osmero blahoslavenství, stala se s ní změna! símě padlo na dobrou půdu, a vidíme pak Magdalenu ve společnosti zbožných žen v stálé blízkosti P. Marie a Pána Ježíše.

Zacheus pomohl si ke jmění utiskováním jiných; svědomí se v něm ozývalo, zatoužil mluvit s Pánem Ježíšem a slyšeti, co o tom soudí. Stačilo, když Pán Ježíš sám jej vyhledává, laskavě ho zve a ubírá se do jeho domu. Zacheus nabízí náhradu čtyřnásobnou, jestliže koho oklamal a polovici statku chce rozdati chudým.

Kdokoli se přiblížil k Pánu Ježíši, božskému rozsévaci, odcházel změněn. Jediná pýcha fariseů, žádost očí, touha po přízni lidu a panování u zákonníků, žádost těla, rozmařilost sadduceů — nepochopily Krista, každé símě bylo ztraceno, udušeno a spáleno.

Pohledte na Pavla, zapřísáhlého nepřitele křesťanů!

Stačilo jen pokoriti Šavla a zvolati: »Šavle, proč mne pronásleduješ?« — a Šavel poznává svou bídu a hroznou opovážlivost, nabízí své služby křesťanům, hlásání evangelia a život dává za Krista.

Po seslání Ducha sv. vychází 12 rozséváčů slova božího do světa, tisíce vyznavačů se hlásí, stávají se křesťany, nebojí se pronásledování ani smrti, obětují i své životy.

A to jsou dějiny katolické církve. — Na jedné straně řady horlivých a nadšených křesťanů, zbožných a spořádaných rodin a celých národů, na druhé straně lhostejnost, vlažnost a úplná zaslepenost staví se proti Kristu a jeho církvi.

Don Bosco, apoštol opuštěné mládeže zakladatel kongregace Salesiánů, ubíral se večer za tmy lesem blízko Turina v Itálii. Najednou vběhl mu do cesty muž s pistolí a zvolal: »Peníze, nebo život!« Bosco se nezalekl. »Peněz nemám, pravil a život můj je v rukou Božích«. »Nedělejte zbytečných řečí,« odpověděl lupič, »peníze, nebo spustím«. Dle hlasu poznal Bosco, že stojí před ním bývalý chovanec káznice, jehož katechismu vyučoval. »Tonio,« pravil, »ty jsi to? Špatně plníš sliby, jež jsi učinil. Důvěřoval jsem v tebe a hle, já se zklamal.« Tonio poznal svého bývalého učitele

duchovního, svěsil hlavu a řekl: »Duchovní otče, kdybych vás byl poznal, byl bych vás nechal jít v pokoji.« A Bosco pravil: »To mé dítě nestačí; ty musíš se změnit a jít jinou cestou. Vyčerpáváš shovívavost Boží, a nebudeš-li co nejdříve činit pokání, nebudeš mít v hodině smrti potřebné lítosti.« »Já se polepším, důstojný otče, slibuji to«, opověděl lupič. »Musíš vykonat sv. zpověď,« pravil Bosco. »Vykonám rád«, »a kdy?« tázal se Bosco, »brzy,« odpovídá lupič, »teď, hned, to je nejlepší«. Sedl si na kámen, vzal ho za krk, přitiskl k sobě, ten se vyzpovídal; Bosco jej políbil, rozhřešil, dal mu medailku P. Marie a něco peněz, a u brány města se rozloučili. Lupič opustil ohavné zaměstnání, stal se řádným občanem a horlivým křesťanem, katolíkem. To jsou účinky slova božího.

Když se Vykupitel narodil, oznamovali andělé program jeho činnosti, Sláva Bohu, pokoj lidem dobré vůle. Sám ukázal, jak máme oslavovati Boha, aby se nám dostalo pokoje, kterého svět dáti nemůže.

Poslouvejme ochotně slovo boží, jež nám božský Spasitel s nebe přinesl, oslavujme Boha konáním povinností křesťanských, varujme se hříchu a zakusíme pokoje a pravého štěstí na světě a nevýslovné radosti na věčnosti.

V. M. Váchal.

Neděle druhá po Devitníku.

Cesta na smrt.

Spasitel putoval s učedníky na velikonoce do Jerusalema; byly to poslední velikonoce v jeho pozemském životě, neboť o těch svátcích měl v Jerusalemě trpět a umřít na kříži. Mimo apoštoly šel s Ježíšem i veliký zástup poutníků. Za té pouti vzal Ježíš jednou sbor dvanácti v soukromí mimo zástup a pravil k nim: »Hle, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se (tam) všechno, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka; bude totiž vydán pohanům a budou se mu posmívat i ho bičovati a na něj plivati, a když jej zbičují, zabijí ho; ale třetího dne vstane z mrtvých.«

Sv. Marek doplňuje tuto zprávu sv. Lukáše a připomíná k této cestě: »Byli pak na cestě berouce se do Jerusalema a Ježíš předcházel je, takže se divili a jdouce za ním báli se.« (Mar. 10, 32.) Ježíš předbíhal učedníky, jakoby se nemohl dočkati času svého umučení, láska pudila jej, aby spěchal na smrt za nás. Učedníci nemohli chápati, co ten tajuplný spěch znamená, pojala je nevýslovná bázeň a žasnouce šli za ním.

A když jim zjevil, že bude v Jerusalemě trpět i umřít, »oni nesrozuměli z toho ničemu a bylo to slovo skryto před nimi a nepoznali, co bylo řečeno.« Byli pevně přesvědčeni, že Ježíš je zaslíbený Messias izraelský, a toho si představovali jako mocného svého krále a nechápali, jak by ten mohl trpět i umřít. Znali

také božskou moc Ježíšovu a nedovedli si představit, jak by mohl býti od lidí jat a zabit. Jednou byli v Nazaretě jeho vlastní krajané tak na něho rozezleni, že ho násilně uchopili a zavlékli na vysokou sálu, aby ho odtud svrhli do propasti. Ale když přišli na kraj skály, ztrnuly údy jejich, nemohli se Ježíše dotknouti a on odešel klidně prostředkem jich. O slavnosti stánků v poslední podzim židé už v chrámě zdvihali kamení, aby ho kamenovali, ale žádný z kamenů ho nezasáhl: Ježíš se skryl a vyšel z chrámu. Po takových zkušenostech soudili apoštolové, že Ježíš je nedotknutelný, nerozuměli tedy slovům jeho, že musí trpěti a umříti.

A přece se mělo slovo jeho osvědčiti pravým, neboť přišel dle úradku božího čas, kdy nás měl vykoupiti svým umučením a smrtí. Jak se lidé smrti bojí!

Ruský detektiv Persič, který později žil v Londýně, upadl jednou do rukou anarchistů. Obstoupili ho a počali mu zapichovati do těla nesčíslně množství jehel. Ale potom přistoupila k němu mladá Polka, její oči zabodly se mu do duše bezmėrnou záští a pravila: »Připadla mi dobrá myšlenka. Vaše způsoby smrti, obžšení nebo zaslílení, jsou příliš krátké. Položíme ho na železniční koleje, rychlík má přijet za hodinu. Po tu dobu bude tenhle pes mlti příležitost, přemýšlet o své zradě, než ho vlak roztrhá na kusy.« Za několik minut byl uvázan na kolejích. Přejíce ještě posměšně »dobrou noc«, katané zmizeli ve tmě. Uvázaný pokoušel se osvoboditi, tahal a trhal, svíjel se, všechno marné, pouta nepopustila. Unaven, zoufalý ležel; v tom kolejnice začaly se tíše chvěti, daleké, temné dunění a potom viděl v dáli vynořovati se dva světlé body — vlak přijížděl. Bezmėrná hrůza zachvěla jeho tělem. Ještě 300 m., ještě 200, viděl, že má žítí už jen málo vteřin. Silou zběsilce pokusil se o poslední trhnutí, pouta poněkud povolila, potom padl mezi koleje. V témž okamžiku hromově zahučel přes něj vlak a kolem sebe viděl syčeti tisíce jisker. Potom pozbyl vědomí. Po třech měsících probudil se zase v nemocnici, ale ještě po měsíce trval hrozný otřes nervů. (Reichsp.)

Spasitel viděl na poslední pouti do Jerusalema také jistou smrt před sebou a spěchal jí toužebně vstříc. Umře-li někomu osoba drahá, která ho mnoho milovala, mnoho pro něho vytrpěla a obětovala, jak vděčen jest jí i po smrti, jak rád by jí i po smrti projevil svoji vděčnost. Ale může zajiti jenom na její hrob a tam se poděkovati; ale mrtvý těch důků neslyší, jeho duše ulétla, jeho uši jsou hluchy, jeho srdce práchniví pod zemí, on z důků radovati se nemůže. Ale Spasitel může slyšeti náš důk, žijet mezi námi ve svatostánku, rceme k němu dnes z toho srdce: »Spasiteli, děkujeme Tobě za Tvou chůzi na smrt, děkujeme Tobě i za hořkou smrt Tvou!« A milujme ho, jak on nás miloval! Ale láska neuráží, láska nezraňuje: ani my nezraňujeme srdce Ježíšova hříchů, žijme ve svatosti a spravedlnosti dítek božích, buďme hodni lásky, utrpení, smrti, vykoupení Kristova! Amen.

Jos. Ocetek.

Neděle druhá po Devítníku.

Doba postní (liturgická).

Doba vánoční je nejradostnější dobou roku církevního. V ní těšíme se příchodu Kristovu na tento svět. Doba velikonoční důležitou jest dobou roku církevního a to tím, že památkou je smrti a z mrtvých vstání Vykupitele našeho. Doba ta nám podává nejen důkaz lásky největší, ale je spolu i důkazem božství Ježíše Krista.

Přípravou na smrt Kristovu a naše vykoupení je řada devíti neděl. První tři neděle nazývají se předpostí. Jsou to neděle Devítník, první po Devítníku, druhá po Devítníku. Vlastní doba postní počíná středou popeleční, popelcem.

První den postní jmenuje se tak, protože církev ua ten den světlí popel z ratolestí na minulou Květnou neděli posvěcených, jímž znamená kněz čela věřících. Den ten jest slavnostním úvodem vážné doby postní, v níž slovy prorokovými volá k nám Spasitel: „Obratť se ke mně celým srdcem svým, s postem, pláčem a kvielením.“ (Joel 2.) Proto začíná církev popelcem. Již tomu tisíc let, co se tak děje. Z prvu byli znamenáni popelem v tento den pouze veřejní kajníci. Veřejné pokání konali ti, kdož dopustivše se velmi těžkého hříchu, dali veřejné pohoršení obci křesťanské. V ten den přišli přede mší sv. do chrámu, kde byli shromážděni věřící. Biskup s kněžstvem a lidem poklekl a modlil se nad nimi sedm žalmů kajících, potom na ně vzkládal ruce, sypal jim na hlavu popel, pokrýval je rouchem kajícím. V XI. století přestávalo veřejné pokání. Za to však všichni věřící přistupovali a dávali se znamenati popelem. Ve XII. století konal v Římě obřad ten již sám papež. Při svěcení popela prosí kněz Bóha, aby byl kajníkům lékem spasitelným, prostředkem k odpuštění hříchů a naplnil věřící duchem zkroušenosti a pokání.

Popel sám je případným obrazem pokání a polepšení. Jeho šedá barva je barvou kajcnosti. Z popela připravuje se loup, jenž čistí, právě jako pokání očisťuje duši. Popel zúrodňuje půdu na polích, jako pokání dává dozrání v nás ovoči spravedlnosti.

I my máme potřebí popela, jenž nabádá k vážným úvahám, vede nás k pokání a polepšení. Nezapomeňme na slova kněze: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“

Šest jest neděl posvátné doby svatopostní, které v latině jmenují se podle prvního slova vstupu (introitu) mešního, u nás však lidovým zvykem od pradávna zvláštních jmen se pro ně užívá. O všech nedělích učí nás církev, jak bychom boj proti nepříteli spásy počítí a vésti měli a jak bychom vítězství nad ním dosáhli.

První neděle postní (Invocabit) zove se „černá“. Pilný sběratel národních obyčejů B. M. Kulda spatřuje původ jména toho v tom, že měl slovanský lid obyčej hned počátkem postu odívat se rouchem černým na znamení kajcnosti.

Uvádí nám první neděle Spasitele na poušti, kterak rozhodně zapuzuje ďábla pokušitele a vítězně přemáhá nepřátele spasení našeho, žádost očí, těla a pýchu života. Jak dobře zná církev sv. naše potřeby, že vede nás za Ježíšem do samoty. Když se jednou ptali učedníci sv. Antonína poustevníka, kterých mají užiti zbraní, aby přemohli pokušení, odpověděl jim: »Věřte mi, bratři, že se satan třese před bděním zbožné duše, bojí se modlitby, postu a pravé pokory a znamení sv. kříže samo může ho odzbrojiti a zahnati.« Chceš-li tedy, křesťane, zvítěziti v boji, chop se zbraně té proti pokušením a Bůh požehná tobě v boji, jak církev svatá s důvěrou ti ukazuje hned na počátku mše sv. v tuto neděli, když se modlí: »Volati bude ke mně a já vyslyším jej: vytrhnu jej a oslavím jej: dlouhosti dnů naplním jej.«

Druhá neděle postní (Reminiscere) u nás bývala zvaná »pražnou«. Pražno je obilní zrno usušené a rozestřené, které bývalo v dobu postní, zvláště večer, potravou lidu našeho.

V tuto neděli povzbuzuje nás církev k tomu, bychom boj proti nepřítelům své spásy s radostí vedli, pamatujíce na odměnu vítězství. Proto nám ve sv. evangeliu ukazuje Spasitele proměněného na hoře Tábor. Jako dítě snáze učiní obtížný krok, vidouc lákavou odměnu, tak i církev sv. ukazuje nám slávu, jež bude ovocem našeho pokání.

Třetí neděle postní (Oculi) slove »kýchavná«. Jméno toto odvozují někteří od kýchavého moru, jenž koncem VI. století zuřil. Papež Řehoř Veliký zavedl na odvrácení moru prosebný průvod v Římě. V Čechách právě v tuto neděli byli věřící poučováni o původu tom a odtud jméno neděle.

V prvních dobách církve sv. nazývali neděli třetí postní nedělí zkoušky, protože ten den počaly zkoušky katechumenů, čekatelů na sv. křest. Přicházeli do předstíne chrámové, biskup je tam zkoušel, kropil svěcenou vodou, vkládal jim do úst sůl, mléko a med, vzkládal na ně ruce a modlil se, »aby byli stáli u víře a nebyli služebníky ďábla«. Pak vedl je ke dvěma chrámovým, kde se nejprve obrátil k západu, takže před sebou měli pohanský Řím s modlářskými chrámy, čehož se museli odřici, na to obrátili se na východ, do vstří chrámu a slibovali Kristu víru, naději a lásku, věrnost a poslušnost. Celá osada byla slavnosti přítomna a zpívala zpěvy na slova, jichž se dosud užívá při mši sv.

Takový obrat od západu a temnosti hříchu k východu milosti boží má se dít s křesťanem v postě. Podstatnou podmínkou obratu je řádná sv. zpověď. Proto čte se na třetí neděli postní evangelium o posedlém, jenž byl hluchoněmý. Toť odstrašující obraz hříšníka, jehož ústa něma jsou pro modlitbu a uši hluché pro pravdu Kristovu.

Čtvrtá neděle postní (Laetare) Slovany nazývána jest »družebnou«. Zdá se, jakoby zářivý paprsek velikonoční pronikl hustými mraky doby postní a rozlil světlo své po celé církvi. Již polovice vážné doby kající uplynula, radostné hody velikonoční se blíží a odměna těch, kteří v boji následují Spasitele, není da-

leka. Radostnou touto odměnou má býti sv. přijímání. Upomíná na to evangelium neděle, v němž slyšíme o zázračném nasycení tisíců pěti chleby a dvěma rybičkami. Proto nazývali staří neděli tuto nedělí pěti chlebů.

V Římhě světlí sv. Otec zlatou růží. Obřad tento se koná od časů pápeže Lva IX. Sv. Otec růží žehná, kropí svčnou vodou, maže sv. křížem a posypává pižmovým práškem příjemné vůně. Pak ubírá se do kaple Sixtinské ke mši sv. nesa posvěcenou růží, jež se při mši sv. staví na oltář. Růží posílá papež některému knížeti nebo kněžně křesťanské.

Jako na jaře otvírají se květy, tak blíží se velikonoce, jež mají v duších křesťanů vzbuditi nové jaro duchovní. A růže svojí krásou, barvou a vůní nejlepším je obrazem duše křesťanovy pokáním očištěné.

Pátá neděle postní, latinsky Judica zvaná, jmenuje se též nedělí umučení, protože se odtud církev sv. takofka ponořuje v rozjímání o umučení Páně; proto ji nazývali Slované též nedělí muk. V češtině se vyskytující název smrtelná pochází bezpochyby odtud, že mládež toho dne pohanskou bohyni smrti i zimy Moranu do vody házela.

Církev sv. na tuto neděli dává předčítati evangelium, jak se Kristus před židy, chtějícími jej kamenovati, skryl. Proto zahaluje kříže fialovou rouškou a rovněž při mši sv. se nám hlásá zármutek nad utrpením Spasitelovým. Ve mši sv. vynechává se žalm 42., jímž kněz i lid vyjadřuje svoji úpěnlivou prosbu o pomoc. Nebo co je sklíčenost naše proti utrpení Spasitelovu! Proto také neslyšíme nikde v celé mši sv. radostné: »Sláva Otci i Synu i Duchu...« ani nadšené: »Sláva na výsostech Bohu«. Zármutek nesnese radosti, smutek nesnese nadšení.

O jistém malíři se vypravuje, že nevěda, jak by dokonale zobrazil v obličejí Matky boží veliký její bol, namaloval přes obličej její černý závoj. A tak činí takofka církev sv. zahalujíc chrám v roucha barvy tmavé, fialové, jakoby k nám volala: »Milé dítky, co Spasitel náš trpěl, o tom lze rozjímati, ale nelze slovem a obrazem vyjádřiti. Abyste však věděly, že utrpení jeho je nad pomyšlení veliké, zahalují jeho obrazy fialovou rouškou.«

Čím obrátí se máme tuto neděli? Pilným rozjímáním o umučení Páně. Kříž sice před zrakem našim tělesným mizí, ale za to tím jasněji vystupuje kříž na Kalvarii, na němž umírající Vykupitel je poučnou knihou pro každého křesťana. Sv. Augustin to vyjádří: »Kříž není jen místem umírajícího, nýbrž i kazatelnou učícího Ježíše.«

V neděli šestou v postě — Květnou — provázíme Spasitele při slavném jeho vjezdu do Jerusalema, kdy jako král pokoje slavně se ubírá do města, z něhož chce vyjítí opět slavně, ale jako obětní beránek s křížem na ramenou.

Od slavného vjezdu Páně, při němž zástupové metali rato-lesti Pánu Ježíši na cestu, jmenuje se neděle ta květnou nebo palmovou.

Dvojí připomíná se nám na tuto neděli: jednak vítězoslavný vjezd Páně do Jerusalema, jednak vítězoslavný průvod Kristův s křížem na Kalvarii. Slavný vjezd oslavuje církev sv. svěcením palem nebo jiných ratolestí, k nimž někde přidávají také některé květy. Odtud nazývali také tuto neděli na některých místech pascha floridum, květné velikonoce. Po svěcení koná se s ratolestmi průvod, jehož původ třeba hledati v Jerusalemě. Tam křesťané s ratolestmi se ubírali zpívající s hory Olivetské do Jerusalema nebeského. Lidem byla brána nebeská zavřena, ale uvnitř chválili andělé Boha, jejichž chvalozpěv naznačuje zpěv zavřených v kostele pěvců prozpěvujících: »Oslava, chvála a čest buď, Kriste, tobě, spáso a králi, ježž ctil vítězným sbor pacholíků pění.« Teprve úder kříže na bránu otevírá ji, a průvod vchází do chrámu. Připomíná se nám tedy náš příchod do nebeského Jerusalema, království to dítek božích. (»Kříž« a »Maria«. Roč. XVII)

Kdo otevře nám bránu nebes? Nic na světě, ani celý svět. Jediným klíčem od brány nebes pro nás jest — kříž Kristův.

Vůdce lidu israelského Gedeon vytáhl s nepatrným vojskem tři set mužů proti velikému vojsku Madianských do pole. Umínil si čteného nepřítele přepadnouti v noci v ležení. Opatřil sebe a každého vojína hlíněnou nádobou, ve které rozžehnutou pochodeň ukryl, a oslovil je: »Co já učiním, i vy též všichni činiti budete.« V noci, když nepřátelé a jejich stráž usnuli, obstoupil nepřátelské ležení, vojíny své po stu na tři strany rozestavil a když nastala půlnoc, rozbil Gedeon svou hlíněnou nádobu a světlo v ní ukryté v hlasité modlitbě vztýčil, což po něm ihned každý voják učinil. Hlasitou modlitbou tři set mužů ze sna vyrušený a světlem tolika pochodní omámený nepřítel dal se ve zmatku na útěk a byl na hlavu poražen.

Církev svatá, tento statečný Gedeon, vybízí nás, abychom činili, což ona činí, abychom totiž v zapírání sebe samých rozrazili hlíněnou nádobu, v níž ukryt jest oheň, t. j. abychom u vroucí modlitbě po dobu svatopostní tělesné své žádosti ná uzdě drželi, o bolestném umučení Páně rozjímali, v kterémžto zbožném rozjímání skryt jest oheň jeho svaté milosti, který nám ku šťastnému vítězství dopomůže. Amen.

Fr. Čech.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Benedikt XV. o sociální otázce.

(Acta apóstol. Sedis 1920 Apr. str. 109.)

Bergamo, kraj, kde druhdy Valdenští měli silné sbory, jest diecese jedna z nejlepších pod Alpami. Však duch Valdenských jakoby se tlačil novým rozmachem sociálním do tohoto kraje, tak katolického. Jest to jinými slovy otázka sociální v kraji katolickém. Sv. Otec Benedikt XV. zaslal biskupu bergamskému list o otázce sociální a »předpisech sv. Stolice o ni, kteréž předpisy nesmí býti zanedbávány, nýbrž přesně následovány«. — Ač list sv. Otce Benedikta XV. jest z r. 1920, nicméně jej přece zde klademe celý, ježto se přihodilo, že někteří političtí činitelé, zajisté z pouhé neznalosti listu sv. Otce, mluvili o jakési nové formě majetkové, která listem Benedikta XV. nabyla úchvaly. Opakujeme, že zajisté se tak děje z pouhé neznalosti listu, a proto jej tuto klademe v originále. List praví, že na zemi plné štěstí není a nebude, ale že zachováno jest za odměnu věčnou. O otázce sociální že platí encyklika »Rerum novarum«. Připouští, že bohatí mají štědře přispívati slabším nad to, co spravedlivo jest, nemluví však o nějakém novém způsobu majetku. Nejlepším dokladem toho jest úplné znění jeho, kteréž samo může býti studánkou pro kázání o tomto tak těžkém a důležitém předmětu. Znít doslovně:

Ad R. P. D. ALOISIUM MARIAM MARELLI, EPISCOPUM BERGOMENSEM: DE PRAEScriptionIBUS SEDIS APOSTOLICAE IN RE SOCIALI NON NEGLIGENDIS, IMMO RELIGIOSISSIME SEQUENDIS

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Soliti Nos quidem Bergomates nostros, utpote qui christianis moribus institutisque in exemplum fiorerent, libentissime respicere, admodum aegre non bonos rumores excepimus de quibusdam popularibus motibus qui nuper istic exstitissent. Profecto non est mirum, si inimicus homo, cum iam pridem de ista dominici agri

ubertate tabesceret, sedulusque aucuparetur nocendi opportunitatem, hac miserrimorum temporum occasione usus sit, ut in laeta foecundaque segete zizania superseminaret. At vero mala semina, quae, si semel radices egerint, possunt ipsas fruges opprimere, omnino, quantum est in Nobis, prohibere debemus ne succrescant; Nobis enim totius agri mystici curam Dominus demandavit. Itaque his te litteris appellamus, venerabilis frater, non quod de tua diligentia dubitemus, cuius in hac ipsa causa decumentum dedisti, sed quia opportunum ducimus dilectos filios, te interprete, hortari, ut in officio permaneant: id quod alacriore etiam voluntate facturos confidimus, cum tuae viderint Nostram suffragari auctoritatem.

Principio sciant omnes, cupimus, vehementer Nobis probari quod, cum, iam quiescentibus armis, ad intermissa opera vulgo redditus fieret, tu, venerabilis frater, novis tenuiorum necessitatibus occurrens, dioesesano Consilio adhibito, proprium Officium institueris opificum rationibus, pro eorum varietate, provehendis. Optimum enimvero instituti genus valdeque frugiferum, si quidem recte, id est religione magistra, gubernetur; secus quantam perturbationem civitati possit afferre, satis superque apparet. Ergo qui rei praesunt eiusmodi, quae cum communi salute arcte cohaeret, ante omnia necesse est christianae sapientiae de re sociali doctrinas, memorandis encyclicis »Rerum novarum« aliisque Apostolicae Sedis litteris traditas, ob oculos semper habeant, easque religiosissime sequantur. Illa praesertim meminerint: in hoc vitae exiguo cursu miserisque omnis generis obnoxio, nemini licere esse beato; beatitatem veram absolutamque et eam sempiternam, tamquam aetatis bene actae praemium, nobis esse in caelis propositam; illuc nos, quidquid agamus, spectare oportere; ob eam ipsam causam non tam diligentes esse debere in nostris iuribus quam in servandis officiis; sed tamen in hac quoque mortali vitae fas esse nostram, quoad possimus, emendare fortunam, commodioremque statum nobis quaerere; ad commune autem bonum nullam rem plus valere quam concordiam conspiracyemque omnium ordinum; huius vero conciliatricem maximam esse christianam caritatem. Videant igitur quam male opificum utilitati consulerent qui, se professi meliorem eis vitae condicionem paraturos, unice se ad haec fluxa et caduca potiunda adiutores praeberent, eorumque animos non solum, officiorum christianorum admonitu, moderari negligerent, sed infestiores etiam facerent locupletibus, idque ea vi et acerbitate verborum, qua concitare multitudines ad civilis societatis eversionem alieni a nobis homines consuevissent. Ad hoc tantum periculum avertendum erit, venerabilis frater, vigilantiae tuae, quotquot operariorum utilitatibus proprie student, eos, ut instituisti, commonefacere, ut, procul ab intemperantia linguae socialistis usitata, omnem operam suam, tum in agenda, tum in propaganda defensione huius causae, penitus perfundant christiano spiritu; qui si desit, nimium quantum obesse possunt, certe prodesse non possunt. Tibi autem omnes

dicto audientes iam fore, sperare Nobis libet; quod si quis renuerit, eum a suscepto munere sine dubitatione removebis.

Sed enim ad hanc, quae proposita est, christianam elevationem, ut dicitur, humiliorum plus conferant oportet, qui plus habent, divino munere beneficioque, facultatis. Ita quotquot loco vel ingenii cultura ceteros antecedunt, ne recusent consilio, auctoritate, voce operariis adesse, varia praesertim quae sunt providenter instituta fovendo. Qui autem opibus abundat, nolint suas cum proletariis rationes ad summum ius exigere, sed aequitatis potius norma metiri. Quin vehementer iis auctores sumus, ut in hoc se gerant vel indulgentius, largeque et libera liter, quamplurimum potuerint, de suo concedant atque remittant. Commode in ipsos cadit illud Apostoli ad Timotheum: divitibus huius saeculi praecipe... facile tribuere, communicare. Quo quidem pacto tenuum animos, quos aviditatis opinio a se alienavit, sensim sibi reconciliabunt. — Ceterum qui inferioris loci fortunaeque sunt, hoc probe intelligant, varietatem ordinum in civili societate a natura proficisci atque a Dei voluntate denique esse repetendam: quoniam pusillum et magnum ipse fecit; et quidem ad commoda et singulorum et communis aptissime. Idem sibi persuadeant, quantumvis sua industria, opitulantis bonis, ad meliora profecerint, semper sibi reliquam, ut ceteris hominibus, non exiguam dolorum materiam fore. Quapropter, si sapient, nec ad altiora quam queant attingere, frustra enitentur, et quae mala defugere non possint, ea quiete et constanter perferent in spem bonorum immortalium.

Itaque Bergomates, pro singulari eorum in Apostolicam hanc Sedem pietate et observantia, rogamus obsecramusque, ne se decipi patiantur horum fallaciis, qui mirifica quaedam pollicendo, ipsos nituntur ab avita fide divellere, ut ad miscenda turbandaque violenter omnia deinceps impellant. Non vim inferendo nec ordinem perturbando iustitiae veritatisque causa defenditur: illa autem eiusmodi arma sunt, quibus qui utantur, ipsi se ante omnes graviter vulnere.

Iam vero contra istos tam perniciosos fidei catholicae civilisque societatis hostes, sacerdotum est maximeque parochorum, coniunctissimis inter se animis tibi, venerabilis frater, perstudiose obsequentibus, fortiter contendere. Nemo ex iis iam putet rem hic agi a sacri ordinis ministerio alienam, propterea quod in genere agatur oeconomico, quando hoc ipso in genere sempiterna animarum salus periclitatur. Quare in suis officiis hoc numerent, volumus, quantum studii, vigilantiae, laboris possint, tantum ad socialem disciplinam actionemque conferre, atque eos qui hac in re ad nostrorum utilitatem recte versentur, omni ope fovere. Simul vero, quos habent suae curae concreditos, diligenter cum christiana vivendi praecepta doceant, tum de socialistarum insidiis erudiant, tum etiam ad rei familiaris incrementa promoveant, illud tamen semper admonentes, quod impense orat Ecclesia: sic transeamus per bona temporalia ut non amittamus aeterna.

Interea Nos divinae benignitatis vobis omnibus precari munera non cessabimus: quorum auspicem peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, et clero populoque tuo amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XI mensis martii MCMXX, Pontificatus Nostri anno sexto.

BENEDICTUS PP. XV .

LISTY HOMILETICKÉ.

Postní kázání.

I.

V zahradě Getsemanské.

Všichni velcí myslitelé od dávna nabádají, abychom ob čas popatřili zpět za svým životem, jako poutník na své cestě občas se zastaví a pátravým okem rozhlíží se do předu i nazpět. — Je třeba občas přehlédnouti svoji práci a svůj život, abychom si uvědomili, jak daleko jsme postoupili, co jsme vykonali, jak dnů života jsme užili. Neboť jako je poutníku po dlouhé pouti smutným doznáním, když shledá, že šel marně, tak bolestným je člověku, když se přesvědčil, že kratší či delší část života promrhal. A která je nejpřihodnější chvíle, v níž máme sami sobě účty klásti? Každý zapadající den života nás vybízí, abychom pohlédli zpět a zodpověděli si otázku: Co vykonal? Každá chvíle, v níž o samotě sami jdeme do sebe, tiše nám šepce: Co vykonal? — Obzvlášť ale je to ona posvátná doba, zasvěcená tomu největšímu tajemství ze života Syna božího zde na zemi, kdy uvažovati máme: Tolik pracoval, tolik vytrpěl on za mě, co jsem vykonal pro něho já co jsem měl vykonati, co mám konati?

Váženým obřadem uvádí církev svatá tu posvátnou dobu postní. Popel sype věřícím na hlavu a dí: »Pomni, že prach jsi a v prach se obrátíš.« — Vzpomínka na smrt a věčnost má nás takto vésti k plnému pochopení slov Páně: »Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl?« (Mat 16, 26) Zajisté, stíny smrti, temno hrobu odnímá statkům pozemským vše, čím by srdce lidské mohly k sobě připoutati. Zdraví, síla, krása, ó kdo by v ně důvěřoval, když vidí nápisy hrobů. Mnoho leží tam dole, co kdysi kvetlo a se stkvělo. Svým ledovým dechem dotkla se smrt kvetoucího života — a květ sklesl, propadl

zkáže, zmizel. Ani bohatstvím, ani slávou tohoto světa nelze neúprosnou smrt zdolati. »Bůh jedině jest veliký,« zvolal slovučný řečník Masillon nad rakví slavného krále Ludvíka XIV. Ovšem, co smrt skosí, není veliké, není slavné. A věda, moudrost tohoto světa? Nikoho ještě před smrtí nezachránila. Za hrobem ale půjde o to, uzná-li ji Bůh za svou vědu, za svou moudrost. A tak hrob a vzpomínka na věčnost kalí štěstí pozemské, protože není pravým štěstím. Pravého štěstí nelze upomínkou na smrt zkaliti. — Naopak. Proto volá Duch sv. v Písmě: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají...«, odpočinou od svých námah, neboť skutky jejich jdou s nimi.« (Apok. 14, 13.) Z hrobů zní tedy mocný hlas do světa: »Marnost nad marností a všecko marnost« (Kazat. 1. 2), jen jedno ne: Boha milovati a jemu sloužiti. Proto praví Žalmista: »Byť zhynulo tělo mé i srdce mé: Bůh srdce mého a dil můj jest Bůh na věky« (Žalm. 72.)

Za hrobem že najde člověk Boha? Teprve za hrobem? V životě ne? Což jest Bůh Bohem záhrobí? Není i Bohem tohoto pozemského života? A na hrob, na smrt musí býti člověk upomínán, aby ial se hledati Boha? Jak divně to zní. Divně? Řekněme lépe smutně. Jen uvažme!

Bůh, toť slovo, jež nám značí vrchol vši pravdy, pojem všeho dobra, celou krásu. Bůh pravda, dobro, krása — a skutečná pravda, skutečné dobro, skutečná krása. Ne slovo, skutečnost jest Bůh. Víme to, protože známe pravdivé věci, dobré věci, krásné věci. Nejsou pravdou, dobrou a krásou, jsou jen pravdivé, dobré, krásné, předpokládají tedy pravdu samu, dobro samo, krásu samu. Ó jak zdvihá se hrdě duch lidský, když slyší slovo pravda, jak chvěje se srdce, když tuší dobro, jak uchvácen je cit, když se mluví o kráse. A tu mohlo by se říci, smělo by se myslit, že člověk a Bůh jsou od sebe vzdáleni v životě, a že si mohou býti úplně cizí? Tu že jest možno říci při zdravém rozumu: není Boha, když celý život lidský založen jest na pravdě, dobru a kráse? — Nevěra ráda popírá účelnost a přičinnost vůbec. Slovní hříčka! Ty vztahy v přírodě přece zůstávají a vztah života lidského k pravdě, k dobru, kráse nebude zajisté nikdo nikdy popírati. Proto jest a zůstane Bůh, který ty vztahy stvořil, s člověkem ve stálém, v tom nejužším spojení a styku. Jen nerozum, jen zaslepená vášeň mohla by tedy říci: Bůh jest daleko, nestará se o svět, ani o lidi, je mu vše lhostejno. — Bohu že je vše lhostejno, tomu, jenž jest všemu a každému vším? — Není možno. Naopak. Všeho údivu hodno jest, že člověk může na něco jiného mysliti než na Boha, že může po něčem jiném toužiti než po Bohu a věcech božských, že může něco krásným zvatí, co není božským. Tu měla by o každém — ve vyšším smyslu — platiti slova apoštolova: »V Bohu žijeme, v něm jsme.« A místo toho, co vidíme všude? Nevědomost. Moderní člověk je v náboženských věcech ignorantem, svým životem vzdálen jest od Boha — žije bez Boha, bezbožně. Bezbožnost prohlašuje se a vydává za vrchol moderní kultury. Jak neptirozeně to zní! A přece mluví se dnes

o závratných výšinách vědy, o nedostížitelném umění. To jsou nepřirozené poměry a chorobné kulturní zjevy. Násilím se tu roztřbilo a trhá, co patří přirozeně, nutně k sobě: Bůh a člověk. — Člověk není celý pod vlivem božím. A to jest ta veliká otázka lidstva, to jest ten veliký problém života lidského: jak jest to možné a jak se to stalo. Mezi člověkem a Bohem jest něco, muselo se něco státi, že ten božský vliv, že to božské světlo nemůže k člověku proniknouti a celou duši jeho, celý život jeho uchvátiti, přeměnit. Něco velikého, něco hrozného muselo se mezi Bohem a člověkem státi, že Bůh ustoupil a člověka opustil. Opuštěným od Boha, kletbou boží zatíženým, tím jest vlastně člověk. A když dobro samo, pravda sama, krása sama se od člověka vzdálila, vzdáliti musela, když Bůh člověka opustil, jaké to neštěstí! Zda může býti většího? Co jest proti tomu vše to, co se neštěstím zve: ztráta peněz, majetku, cti, zdraví, života! To jest ztráta věcí časných. Co jest proti tomu ztráta věčného Boha? A k tomu jaké neštěstí: rozum lidský zatemněn, tak otupěn, že si toho hrubě ani není vědom jak nepřirozený jest jeho poměr k Bohu. Ó jak smutný to zjev, že se nám to musí připomínati, abychom na Boha pamatovali, jak nepřirozené jest to, že se nám musí vyhrožovati: žij pro Boha, všechno jednou opustíš a všechno jednou opustí tebe, za hrobem ale najdeš svého Boha — soudce.

V nepřirozených poměrech žítí není žádný život. Bůh nám nesmí zůstatí neznámým Bohem. Naopak, Bůh jest náš a my jsme jeho a to úplně. To jest ten ideální stav, to jest přirozené. Slysme tedy, když Žalmista jménem božím k nám volá: »Dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezavrhujte srdcí svých.« (Žalm 14.) A Bůh nechá nás napomínati slovy svých zástupců, někdy vystupují v duši samé vážné myšlenky do popředí, nutí k Bohu. Někdy nastanou silné otřesy v životě, nemoci, neštěstím. Tak trhá Bůh pouta, jimiž se člověk k světu připoutal, tím obrací pozornost jeho k sobě. Ó slysme hlas boží, napomínání boží, nezavrhujeme srdce, vraťme se k Bohu!

Od Boha vyšel člověk, ale pak se Boha vzdal, vzdálil se od Boha a jest hříchem daleko od něho vzdálen. Má se vrátiti k Bohu? Má, musí! Ó jak daleká to cesta, jak obtížná to cesta! Co prodělalo to srdce lidské, když se Boha vzdalo, od něho se vzdalovalo! Napřed spáchalo hřích z lehkomyšlnosti, pak se hříchem jiných a svedením k hříchu omlouvalo, pak vrchol všeho hříchu: útok na Boha! To jsou ty stupně, přes něž každý jde, kdo padá, kdo odpadává od Boha. Kde ale zkáza začala, tam musí začítí i reforma, náprava. Pro ty, kteří hřešili, Boha se vzdali, pro ty má Duch sv. jen to jedno napomenutí: »Vrať se k sobě, vrať se do sebe.« (Isaiáš 46, 8) A divná věc! Zrovna toho se člověk nejvíce bojí. Před ničím nebojí se člověk více než sám před sebou. Tak napsal Říman Seneka o trudném stavu starověku: »Hledáme a přec nemůžeme nikde naléztí místa, kde bychom klidně stanouti mohli. Proto cestuje se neustále. Nikdo nechce se doma zdržeti, samoty každý se děší, neboť všude na-

chází člověk sebe sama, tu nevrlost nad sebou a ten ustavičný nepokoj ducha, jehožto příčiny ze studu vyzraditi nechceme, jehožto mukám vyrvati se nemůžeme.« — Ten samý nálek zaznívá z doby naší. Slyšíme tu: »Celé naše neštěstí leží v tom, že to nemůžeme u sebe vydržeti. Proto samé hry, samé zábavy, jen hotely a kavárny, jen kritisování a pomlouvání — krátce jen zapomínat na sebe, nedbat o sebe.« (La Bruyere: O charakterech.) Měl tedy ten učenec pravdu, jenž řekl, že člověk nejméně zná sebe. Ovšem, nezná sebe, protože se zaát nechce, aby nemusel uznati, že jest nešťastným, nedokonalým. Tak spíše může obviňovati jiné.

Opravdu, není snad nic na světě, pod světem a nad světem, na co by se byl již člověk ve svém neštěstí a hříchu nevymlouval. Nejraději viní Boha. Co tu řečí, výmluv, že víra dělá zbytečné požadavky, má zbytečná přikázání, že tak mnoho náboženství tkví v překonaných náorech. A v poslední době až k omrzení často blásá se křesťanství bez církve, náboženství bez církevnictví a podobně. Tedy náboženství chtěl by moderní člověk, ale nechce žádné náboženské povinnosti. O to jde v těch náboženských sporech naší doby, jde o ty povinnosti, o ta přikázání. Na ně mravní síla modernímu člověku nestačí. Otevřeně přiznal se k tomu v poslední době u nás jeden učený pán. Napsal, když prý je Bůh, pak prý to přísluší člověku, aby si určil svůj poměr k němu. To se rozumí: najednou se to obrátilo: Bůh bude poslouchat a člověk poroučet. Staré, prastaré to přání zkaženého srdce lidského! Stará a pořád nová logika: aby nemusel člověk žádné povinnosti k Bohu plnit, říká jednoduše, že žádných povinností k Bohu nemá. Než zrovna tato zvrácenost rozumu a srdce dokazuje, že člověk není takovým, jak z ruky boží vyšel. To jest ta veliká žaloba proti lidstvu, proti každému jednotlivému člověku. Vše člověku, vše kolem člověka volá, svědčí: »Hřešil jsi, jsi vzdálen od Boha a Bůh od tebe.«

Jsou kraje, místa, kde byla jednou úrodná půda, vysoká kultura. Všelicos to dokazuje. Náhle nastala tam změna, katastrofa. A přece nebylo by to snad tak těžké bývalo, hned po katastrofě kamení a písek odstranit, půdu zase upravit. S prací se však hned nezačalo, mezi tím vše zarostlo. Co kořenů vpracovalo a vedralo se do těch ssutin. Dvojnásobné práce bylo by tu třeba, kdyby se měl původní stav zavést. To je případný obraz lidského srdce. Před dávnou dobou, na počátku hned, nastala i v člověku katastrofa. Kde bylo dříve vše krásné, dobré a vznešené, tam rázem nastala poušť. Milostí a pomocí boží dal by se býval ten první hřích napravit, avšak místo toho vzdaloval se člověk svou bohaprázdnou kulturou tím více od Boha. Místo aby napravoval, re-formoval, tím více kazil. Pak ovšem stávala se náprava, stával se návrat k Bohu nemožným. Vždyť musel by člověk vše to obětovati, co na hříchu, na své hříchem zkažené povaze zbudoval. — Jaké to rumoviště: na hříchu vybudovaná osvěta, kultura. A přec jen tehdy má náprava, obnova lidstva vyhlídky, když bude se

díti pod tou dvojitou podmínkou, totiž uzná-li se prvotní hříchy se svými zhoubnými následky, a za druhé uzná-li se, co zkázy a bludu jest v tak zvané osvětě a kultuře. Na tom musíme my, katoličtí křesťané, trvati, na tom musí trvati objektivní věda, že tam není přirozený vývoj a výchova lidstva možná, kde se popírá hříchy a jeho odčinění.

Tu jsme my, katolíci, ovšem v rozporu s moderní dobou a s tak mnohým moderním názorem. Odkud ten rozpor? Tvrdí se, člověk je dobrý, je v přirozeně dobrém stavu. Proč se to tvrdí? Zřejmě proto, poněvadž se má za to, že se nic více od člověka žádati nemůže, nežli to, čím je nyní. Neobaleně řekl to jeden z vůdců moderní filosofie. Radí totiž, aby se s lidmi zacházelo jako se zvířaty a dodává: »Jen náš nerozum a naše svěhlavá pýcha namluvá nám, že jsme lepší než to zvíře.« — To je upřímně řečeno. Moderní doba ale dle toho jedná už dávno, neřká to ovšem veřejně. K takovému názoru a k takovým zásadám přiznává se přece zřejmě celá moderní zábavná literatura. Co spisů, románů velebí to zvíře v člověku, ty zvířecí vášně a tužby. To jest ovšem pravda, svým hříchem klesl a klesá člověk až k zvířeti a není divu, že se pak stává ve svém hříchu skromným. Prohlašuje, že pochází od zvířete, jen aby se od něho nežádala žádná ctnost a svatost. Ne tak. Zlo, hříchy musí z duše, a pak se musí vše napravit, co hříchy zkazil a zvrátil, to jest člověk musí začít žíti dle svého svědomí a dle svého rozumu. Odvrátiti se od zlého, vrátiti se do sebe, a pak obrátiti se k Bohu, to jsou ty požadavky, které vedou člověka na pravou cestu — k Bohu. A nic není přirozenějšího, zřejmějšího pro člověka, než tyto požadavky.

Sledovali jsme poněkud ten vývoj a rozvoj hříchu v duši lidské, v lidstvu. Tedy dějiny lidstva, dějiny kultury lidské jsou zároveň dějinami hříchu. A jsou to hrozné dějiny. Každá stránka dějin lidských je zrosena slzami, potřísněna krví. Z každé stránky ozývají se zoufalé výkřiky ať jednotlivců, ať celých národů ponížených, znásilněných, oloupených o to nejdražší. Příšery zrady, podlosti, nespravedlnosti jako černé stíny lepi se na paty největším často skutkům lidským. A Bůh? Mlčí. Žalmista dříve jménem božím k hříšnému člověku: To a to jsi učinil, a já mlčel. Ó hrozné mlčení! Milosrdenství zachytilo a drží rámě trestající spravedlnosti. To znamená: Bůh mlčí. Ale jen na čas mlčí. Bůh nezapomíná. Spravedlnost boží neodpouští. Na to málo hříšný člověk pamatuje.

Poněvadž nejde za hříchem hned trest, již pochybuje člověk na spravedlnosti boží, na Bohu samém. Což neslyšeli jsme za války a což neslyšíme stále: Kdyby byl Bůh na nebi, nemohl by se na to dívatí, Ó Bůh může se na to dívatí, on má přece k vyrovnání čas i věčnost. A což netrestá? Což se nestalo tím prvním, jediným hříchem srdce lidské dost nešťastným? Což to nejsou proudy slz a krve, které rozlévají se od toho stromu poznání zla a dobra, rozlévají se všude tam, kam vkročí nešťastná

noha lidská, rozlévají se pro ten jediný hřích spáchaný u toho stromu? Což neznačí to slovo peklo dosti velký trest za hřích, byt i za jeden jediný těžký hřích?

Kde ale vidíme nejlépe, co jest hřích, jak jej Bůh stihá a jak velikou náhradu žádá spravedlnost boží za něj? Vidíme to u toho, který přišel, aby za hřichy lidstva zadost učinil. Zajisté, hřích vydává svědectví a výklad o kříži Spasitelově a naopak kříž Spasitelův podává výklad k porozumění hřichu. A do tohoto tajemství má nás ona posvátná doba uvést, která minulou, popeleční středou počala a Velkým pátkem končí.

Vzpomeňme té chvíle, kdy Ježíš večeřadlo jerusalemské opustil, v noci před tím prvním Velikým pátkem. Malý průvod to byl, jenž z večeřadla vyšel, a k hoře Olivetské se bral. Zamýšlen, smuten jest Ježíš, plni zlé předtuchy jdou za ním mlčky apoštolové. Po prvé schází jediný — zrádce — Jidáš. Jaká to bolest pro to nejsvětější srdce! Jidáš — apoštol — zrádce! A božské oko pohlédá do dálky věků a za Jidášem — zrádcem — vidí zástupy těch, kteří zradili své vznešené povolání, svou kněžskou důstojnost. Ježíš připustil svou božskou prozřetelností Jidáše do sboru apoštolského, protože ve své nevyzpytatelné prozřetelnosti chtěl připustiti, aby kněží sami stali se vůdci a strážci nepřátelských útoků proti Bohu a církvi jeho. Ježíš vidí celou jejich jidášskou práci, vidí ty kněze odpadlíky, kacíře, vidí ty od nich svedené zástupy — a on, který by za každou duši dal vše, sebe sama, on zachvívá se nesmírným bolem v srdci svém. Ó muka Spasitelova! »Pozůstaňte tuto a bděte se mnou,« dí svým třem vyvoleným apoštolům, když na místo došli. Odchází pak od nich. Konečně je sám. Sám, to znamená: od své duše vzdaluje vše, co jí božství skytalo. Nastává vnitřní opuštěnost a v této opuštěnosti počíná na něho doléhati vše to, co hrozného ve své všemohoucnosti před sebou vidí. Patří na celé své umučení se všemi jednotlivostmi. Prožívá to duševně. Ó moře útrap, žal nevýslovný. — Ó ten hrozný kříž, ty útrapy, ty potupy! Hořem zmořen volá: »Duše má jest smutná až k smrti.« Co znamenají taková slova, když je vtělený Bůh pronáší? A proč to všechno? Proč má tak si nechati zničit, potupit svůi nejkrásnější život — v plném rozkvětu? Pro hřichy lidské! V duchu vidí, jak se k němu valí ta ohromná vina hřichu, od toho prvního hřichu v ráji až k tomu poslednímu hřichu zde na zemi. Každý, kdo břešil, musí tu na sebe žalovati: I mé hřichy viděl tehdy Ježíš, i jich se hrozil! — Avšak nejen patřiti měl on Bůh nejsvětější na hřích, měl celou tu ohromnou vinu na sebe vzíti, jakoby jeho vlastní byla. Tu sama božská síla jeho ochabuje: »Otče, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne.«

Než, pít měl ten kalich, celou jeho hořkost měl zakusiti. Ale jaký to nový bol pro to srdce nejlepší, nejsvětější, když si uvědomilo, že pro tak mnohé duše trpí nadarmo, a že tak malého úspěchu práce jeho spasitelná míti bude. Kázal ten božský kazatel neunavně, chodil z krajiny do krajiny, božskou mocí po-

máhal, záranky činil — a co mu zbylo? Těch pár učedníků, kteří spali, a jeden z nich stal se zrádcem. A božské oko jeho se zdvihá, hledí do budoucnosti, vidí všchnu tu línávnost a lhstejnost lidskou, vidí všchnu nevěru, všchn ten černý nevďek za svou božskou lásku. Do moře hořkosti ponořuje se při této vzpomínce božské jeho srdce. Ó kéž by tu každé srdce lidské při vzpomínce na trpícího Spasitele ponořilo se do moře lítosti a hořkosti proto, že břešilo a utrpení Páně zavinilo.

Utrpením znáven hledal Ježíš soucitu u svých apoštolů. »Oni spali,« dí sv. evangelium. Ó co dělal hřích z člověka, jaká bezcitnost, nevědomost! Co se člověka nejvíce týká, to, co je nejšvětější, nejznesenější, to je mu snad nejvíce lhstejně. Ó co se v zahrádě Getsemanské stalo, děje se ve světě stále. Pln výčitky rozhlíží se trpící Spasitel světem, obrací se k těm duším chladným, lhstejným a volá: »Což nevidíte Jidáše, jak bdí a pracuje i v noci?« Nevidíte ty Jidáše, ty zrádce věci Kristovy, jak studují, jak bdí, jak peníze sbírají, do únavy pracují slovem i tiskem, jen aby Krista potupili a církvi jeho újmu učinili? Jak trpí ta výčitka! Vzdalme ji od sebe. Od nepřátel Kristových nenechme se zahanbit. Ne, to utrpení Páně nesmí přijíti u nás na zmar. Svatou, milou, jako všem duším bohumilým, budiž nám ta vzpomínka na Ježíše v zahrádě Getsemanské. Z té smrtelné úzkosti Páně hledme poznati ty celé hrůzy hřichu. Ó ten, který za nás tolik trpěl, ten nás neopustí, když my ho předem hřichem neopustíme. Amen.

II.

Před Pilátem.

Dvě zvláštní nečnosti spatřujeme v povaze lidské: nedůslednost a neupřímnost. Málo se o tom píše a mluví. Není ale divu. Vždyt člověk nerad sahá na hlavní chyby a přední vady své povahy. A přec, dokud bude povaha lidská zkažená, dokud bude srdce lidské neupřímné a hlava nedůsledná, nebude člověk šťastným a svět rájem. Na to ti stavitelé pozemského ráje za dob našich úplně zapomínají. Dle toho, jak socialismus mluví, udělal by nejraději kolem člověka nějaký nový státní útvar a člověka samého by nechal tak, jak jest. To znamená v moderní socialistické řeči: udělat ráj na zemi ráj. Vlastně ale má to býti naopak. Napřed se musí udělat ráj v člověku, t. j. rajský pořádek, pak by se ten ráj kolem člověka snadno vybudoval. To přece vidí každé dítě, že k novému ideálnímu státu patří především noví, ideální lidé. Než tu nastává ta nesnáz, jež ty rajske podniky a stavby šmahem maří a mařiti bude. Ti moderní reformátoři světa nevědí si totiž s člověkem rady. Jak ho mají předěláti? Čím? Řečmi? Jen ty mají po ruce a těch je! Zdá se ale, že čím více jich je, že čím více se mluví, že tím méně se dělá. A tak opravdu je moderní vychovatelství a sociologie bez moci proti

těm hlavním a předním dvěma vadám člověka: proti nedůslednosti a neupřímnosti.

Člověka označuje a označovala vždy věda jako bytost rozumnou. Svým rozumem liší se člověk od zvířete. Tedy rozum dělá vlastně člověka člověkem. Býti rozumným jest tedy něco zřejmého u člověka. Zdá se, že tomu ani jinak býti nemůže, a že není třeba o tom mluvit, jako není třeba o tom mluvit, že oheň páli, led chladí a podobně. To jsou zřejmé věci. Co jest přirozené, jest zřejmé. To vám hlásá každá bytost, každá věc v přírodě, avšak, bohužel, člověk dělá tu výjimku. U něho není to zřejmým, že je důsledným, rozumovým. Tedy v člověku je porucha. Není patrně v tom stavu, v němž ho Bůh stvořil.

Věda od dávna velebí Boha jako rozum nejvyšší, jako největší moudrost. Při tom poukazuje na svět, jak je tam vše promyšleno, jak je vše ve světě důsledně provedeno. Každá bytost dostala vše, aby byla celou bytostí a mohla žít pro to, k čemu ji Bůh stvořil. Dojemné jest to pozorovati v přírodě, jak se tam vše snaží nejvyšší vůli Stvořitelovu uskutečnit. Vše úsilovně, důsledně směřuje k svému cíli a v dosažení svého cíle dosahuje každá bytost zároveň vrcholu své dokonalosti. Příroda mluví takto dojemnou řečí, mluví dojemně o Bohu. A neupřímná věda měla vždy práci, kdykoliv chtěla popírat, to, co příroda o Bohu hlásá. Ovšem, komu kdy na tom záleželo Boha popířti, ten musel napřed popířti všechnu účelnost a důslednost v přírodě. Místo Boha musel dáti náhodu, a dle toho musel tvrditi, že vše v přírodě, všechna účelnost a důslednost je pouhou náhodou. Vše se tak dlouho ve světě míchalo a přetvařovalo, až se to tak smíchalo a utvořilo, jak to nyní v přírodě vypadá. Než při tomto nahodilém výkladu se na jedno zapomíná; na to, že náhoda není důsledná, náhoda je zrovna opak důslednosti, nemůže proto býti pokládána za příčinu pořádku světového. Nelze tedy důslednost vykládat náhodou. Ó jaký zoufalý pokus činí tu srdce lidské. Nechce býti důsledným, upřímným, proto raději popírá důslednost vůbec, aby tak důsledně mohlo popířti Boha samého. Vizme, co vše podniká člověk, jen aby to vědomí viny od sebe sňal. — A co podnikl již. Dějiny myšlení lidského nebyly napsány. Není je ani možno napsati. To, co se jmenuje dějinami filosofie, to jsou maličké náběhy k velikým dějinám myšlení. Co by obsahovaly tyto dějiny? Čím by byly? Byly by důkazem, že člověk stále svého rozumu zneužíval a pravdě se vyhýbal. Zní to neobvykle. Se všech stran slyšíme přece stále křik: Jen rozum, jen pravdu každému přejte, jen více osvěty. Moderní státy udělaly si pro osvětu zvláštní ministerstvo. Tak jim záleží přece na pravdě, na tom osvěcení rozumu. Jaká to tedy neshoda, viní-li se moderní lidstvo a moderní člověk, že zneužívá svého rozumu a pravdu že upřímně nehledá, to jest že jest nedůsledným a neupřímným. — A přec toto obviňování nedůslednosti a neupřímnosti dá se obhájit. Našli se dokonce četní pessimisté, kteří člověka vinili, že jest rozeným komediantem, že hraje po celý život komedii a pře-

tvářka že jest jeho hlavní ctností. Bohužel, důvodů našli pro své přesvědčení vždy dosti. Pravdou zůstává ale tolik, že dějiny filosofie jsou vlastně dějinami bloudění lidského rozumu a celé dějiny myšlení lidského byly by vlastně výkladem, jak se člověk pravdě vyhýbal, jak ji hledal, aby ji nenašel. A život lidský? Jest jednou velikou nedůsledností, neupřímností a zrovna v tom nejdůležitějším, v tom, co se týká životního cíle. Důkaz pro to? Jest krátký. Celá tisíciletí má věda lidská za sebou, tisíce let žije člověk, a rozevřeme-li noviny nebo nějaký časopis, uvidíme, jaký spor, jaké hádky se vedou o světový názor, o to, proč vlastně člověk žije, k čemu je na světě. Vždyť obzvláště naše doba je hrdá na to, že přerazila ta stará pouta obvyklých názorů a že moderně nazírá na svět. Tedy, kdo teprve hledá světový názor, ten dosud neví, proč vlastně žije. Tak vykládal kdosi v časopise českých žen: »Vychovávat k určitému cíli, to neznamená volně se rozvíjející duši dívčí zase poutat do určitých forem, jak to předpisoval dosud mrav a zvyk, naopak to znamená uvolnit ji úplně.« Ale hned na to opravuje se to slovy: »Muž se zastavuje nad propastí. Při veškeré civilisaci dnešní, na niž jsme tak hrdí, nemůže nevidět úpadek zdravotní a mravní... to vše je důsledek nezdravého života a hrozivý rozhled do budoucna.« — Pak to blaví: »Na ženě je, aby tu převzala vedení. Aby to mohla, musí býti jinou. K tomu jí dopomáhá zejména duševní osamostatnění, které jí uvolňuje a činí schopnou vytvořit si vlastní úsudek o životě a vybudovat vlastní silou nový život.« Autorka toho článku ani necítila, jak malou čest prokázala ženám, když se o nich domnívá, že teprve nyní jsou a budou schopny vytvořiti si vlastní úsudek o životě. To by bylo už přece jen trochu pozdě, když svět tak dlouho již stojí. Než mohlo by se říci: Co časopis! Věda soudí jinak, ta má názor správný a ustálený již dávno. Tedy věda, naše věda!

V jednom našem českém — vynikajícím — filosofickém díle z poslední doby stojí: »Rozum člověka podporuje a vede jednak při vlastní jeho práci životní, umožňuje jeho sebezachování, podmiňuje jeho existenci životní, jednak vyplňuje život člověka obsahem v sobě postačujícím, obsahem cenným, krásným, totiž uměním a filosofií.« — V té největší naší paedagogice napsal ale zástupce našeho vychovatelství: »Celkový rozhled moderní filosofie je vzhled chaosu, v němž teprve se rodí a vzniká nové smýšlení budoucna. Nebylo zajisté nikdy v dějinách lidské kultury doby tak vnitřně bohaté, vnějšně rozervané, jako jest doba, v níž žijeme dnes.« — To jsou dva názory ze spisů, které se u nás vydávají za svrchovaně vědecké. A nyní otázku. Formulujme ji ostře a přesně: Je ta naše věda, je ta moderní věda tak ubohá, že neví, čím se ten život lidský má vyplniti, kam spěje, anebo je ta moderní věda tak podlá, neupřímná. že to nechce věděti a říci? Tu není vyhnuti. A těm pessimistům nebude to nikdo ve zlé vykládati, když nad takovými vědeckými názory dostanou pessimistické zachvaty a řeknou: To že je věda, ta spása člověka? To se učí na

universitě — jako vrchol vědy? To je komedie. Co jeden profesor prohlašuje za výsledek vědy, tomu se druhý vysmívá. Jeden prohlašuje filosofii a umění za obsah života lidského, druhý prohlašuje to za chaos, zmatek, z něhož se teprve nové myšlení budoucnosti rodí. Tedy než se to nové myšlení budoucnosti narodí, ať zatím lidstvo dělá co chce a myslí co chce. A což to lidstvo, co před námi žilo? To žilo marně? Pessimistická břítká to kritika! Máme ale snad takové zjevy a projevy optimisticky posuzovat? Nemá se spíše v nás vše vzepít, vzbouřit? Bohužel, jsme tak od té osvěty zaslepeni a tou kulturou tak otupěni, že si takových zjevů mnoho nevšímáme. Považujeme to vůbec za něco zřejmého, když článek staví se proti článku, noviny proti novinám, kniha proti knize, řečník proti řečníkovi.

Jaká to bída! Jedna spisovatelka velice se nad tím rozčílila a napsala: »Láska k pravdě nám schází, toť ona choroba lidstva, příčina všech našich duševních epidemií. Jedna část lidí má málo rozumu, aby sobě našla pravdu, druhá část pak nemá odvahy, aby si ji přiznala a většina nemá ani rozumu ani odvahy. Bloudíme, lžeme, lžeme sobě a jiným, tápáme anebo jdeme nečinně životem až k hrobu.« Dobře řečeno, ale trochu všeobecně.

Nynější vůdce českého protestantismu pronesl na sjezdu pokrokové mládeže ve Státnici tu samou myšlenku, ale přesněji se vyjádřil. Dovolil si říci: »Říká se o českém národu, že jednou z jeho předních vlastností je faleš. A je to pravda. Lžeme mnoho. Intelligence i lid lže. Intelligence lže vědomě, lid nevědomě. Jsme dosud daleci onoho vznešeného ideálu pravdy. Řeč vaše budiž: ano — ne! To je skutečné vyznání za naší doby, za doby, která je o tom přesvědčena, že má nadbytek pravdy, že oplývá kulturou a osvětou. V té době tedy, které není nic více svatým, která Pána Boha a náboženství nepotřebuje, křesťe vyhazuje ze škol, v té době volá se k národu: Lžeme, jsme dosud daleci ideálu pravdy, jednou z našich předních vlastností je faleš. Odkud ale náprava, spása? Ti, kteří se chlubí, že dovedou volně mysliti, napsali ve svém orgánu hrdě: »Přispěje-li hnutí Volné Myšlenky k zapašení náboženských mlh z českých mozků a k tomu, aby se v Čechách myslelo nejen volně, ale i jasně, určitě a důsledně, bude to zásluha nemalá.« Této nemalé zásluhy se volným myslitelům nedostane, tak jistě ne, jak jistě člověk člověkem jest. Neb kdo jen trochu povahu lidskou zná, odpoví: Český národ nepotřebuje sdružení volných myslitelů, nýbrž sdružení upřímných myslitelů. Neb, jak jsme právě slyšeli, to jest celým neštěstím člověka, že volně myslí a myslí. Tomu ho tedy nepotřebuje nikdo učit, ale potřebuje, aby mu někdo stále říkal: »Pojď, já tě naučím znát pravdu, ručím ti za to, že ji znám a že ti ji povím. Pojď, já tě naučím dle poznané pravdy žít, dám ti k tomu síly, nebudeš se pak pravdy bát.« — To potřebuje lidstvo, to potřebuje člověk. Vždyť přece každé dítě ví, že myšlenka může být zároveň podlou myšlenkou, to jest myšlení může být ve službách vášně. Kdybych na př. vzal do ruky list nebo časopis, jenž by

nesl hrdý název: Volná myšlenka, a kdybych uvnitř viděl, jak vše jen srší náboženskou záští, pak musel bych říci: to není Volná myšlenka, to je uvolněná vášeň. Myšlenka je produktem rozumu a musí býti proto prosta vši vášně. Kde se myslí, tam se mají uváděti důvody, a kde jsou důvody, tam je vše klidné, vážné, důstojné. V takovém ovzduší je a žije pravda, ne v jiném.

O co jde tedy vlastně v životě lidském? O to jde, ten zhoubný, obzvlášť ten tajný zhoubný vliv vášní na vůli zameziti, či přesněji řečeno, rozum a vůli tak sesliti, aby vášním mohly vzdorovati. To jest ono jádro celé záhady, celé otázky životní, to jest vlastně problém celé mravouky, všeho náboženství. V člověku je vše rozpoutáno, uvolněno, jak to spoutati, jak to uvéstí v soulad životní? Poučením? Kdo tak mluví, nezná vůbec člověka. Nač poučovat? To přece každý ví, cítí, jak to smutně v něm vypadá. Co mu tedy schází? Síla, mravní síla mu schází. Řekne-li tedy někdo, že on dovede naučit národ, člověka důsledně myslet, znamená to vlastně, že dovede všechnu vášeň v národě, v srdci lidském skrotiti a rozumu úplně podřídit. Blouznivá domněnka! Proti vášni a jejímu tajnému vlivu na rozum je člověk sám sobě ponechán, bez moci. A poněvadž je proti vášni bez moci, proto bude vždy k pravdě neupřímným, nedostane-li se mu vyšší pomoci a síly. Či řekneme to přímo: Člověk musí dostati, co ve svém rajském stavu měl a co hříchem ztratil: milost boží.

Nikdo zajisté, kdo Boha uznává, neopovází se říci, že člověk byl hned od počátku duševním mrzákem Nikoliv. Bůh stvořil člověka ideálního, dokonalého. To znamená, původně sahal u člověka čin vždy až k myšlence. Člověk jednal úplně tak, jak za hodné a dobré uznal. Nebylo v duši rozporu mezi myšlením a chtěním. Teprve když hříchem nastal rozkol mezi Bohem a člověkem, nastal i v člověku rozkol mezi blavou a srdcem. Nyní tedy musí tedy člověk naříkati: Víím, ale nemohu. Zajisté, vždy byl o tom člověk přesvědčen, že nemůže prostě sám ze sebe býti důsledným vždy a ve všem, že nemůže vždy a všude to činiti, co za dobré uzná. To jest ten veliký hřích lidský, to jest to veliké neštěstí člověka. Ať se ta neupřímnost lidská namáhá jak chce, ať se vymlouvá a omlouvá, ať to zamlčuje, hříchem velikým zatížen jest rozum lidský — a ten první krok k oddělení toho hříchu jest jeho upřímné uznání a vyznání. Jako ten marnotratný syn, o němž Ježíš ve sv. evangeliu vypravuje, tak musí každý člověk volati k nebi: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou, již nejsem hoden slouiti synem tvým.« (Luk. 15, 21.)

A Bůh? Každým hříchem staví se člověk drze proti Bohu a volá k nebi: Nechci ti sloužiti. I ten hřích, který tíží rozum lidský, i ten hřích, který spáchal a páchá člověk proti pravdě, čelí drze proti Bohu samému. A co takových hříchů, jak veliké jsou, kdo je sečte? Kdo to vylíčí, jak člověk zůřel proti pravdivému Bohu? Zapřená pravda, zrazená pravda — to jest její osud mezi lidmi. A tu měl Bůh zůstatí lhotejným? Má se on nechat tupiti od bídného člověka, on nejvyšší pravdivý? Takové lhotej-

nosti nezná spravedlnost boží. Když hřích, tak i plnou náhradu, plné zadostučinění nebo věčný trest. Tak zní ten spravedlivý soud boží nad každým hříchem, tak jest ohnivým písmem na nebi napsáno.

Toho prvního lháře a hříšníka, toho nejvyššího anděla, jenž se první proti pravdě a Bohu prohřešil, srazila spravedlnost boží ihned s nebe do hlubin pekelných. Stal se nejhorším ďáblem. A člověk? Po svém hříchu neměl nic jiného k očekávání. Bůh ale s trestem čekal. Milosrdenství boží chtělo to člověku možným učiniti, aby mohl dáti náhradu za svůj hřích. A tak vizme Spasitele lidstva, jak usmířuje spravedlnost boží, jak trpí za hříšnou nedůslednost, za hříchy spáchané proti pravdě boží, proti pravidlému Bohu.

Vše, co se nejvyššího Boha týká, jest veliké. Tak posuzujeme vše to, co se v životě Páně na zemi událo. Vše jest veliké, významné. Některé události ze života Páně mají obzvláště veliký význam. K těmto událostem patří beze vši pochybnosti vše to, co se při umučení Páně v raiáci Pilátově událo. Obsádně nám to sv. evangelium vypravuje. Ó zasněme jen: Ježíše, pravdu boží, vedou k Pilátovi, aby ji tam a odsoudili. Jaká potupa! Proč to? Syn boží pokořuje se tu, aby dal spravedlnosti boží náhradu za to, že člověk tak často nad tou svatou pravdou zasedal k soudu, aby ji soudil a své přesvědčení zapřel. Bohu budiž žalováno, jak dříve zacházel člověk s pravdou boží. s tou svatou, zjevenou pravdou boží, tak zacházel pak se Synem božím — se svým Spasitelem.

Ježíš před Pilátem. Pravda stojí proti lži, božská jistota proti hříšné skepsi. »Odkud jsi?« ptá se Pilát. Ježíš odpovídá: »Já jsem král, já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj.« (Jan 18, 37.) S trpkou ironií odvrací se Pilát slovy: »Co jest pravda?« To slovo pravda vzbudily v něm vzpomínky na dobu mládí, kdy ještě věřil v Boha i v pravdu. Pak ale na vysokých školách řekli mu učenci Heilady a Říma, že je vše v toku, že se vše mění, že tedy i to, co se pravdou zve, může si každý dle libovůle měnit. Není pravdy objektivní. hlásala bohaprázdňá věda, jen neobjektivní jest pravda. A v řecké tragedii od básníků, kteří přece život znají, slyšel, že to nejlepší pro člověka jest, když se vůbec nenarodí, a to druhé, co jest nejlejší, pokud možná brzy umřít. A tu staví se před něho člověk obžalovaný, krví zbrcený, který chce všechno lépe vědět, který chce být dočista sám pravdou. Zda neblouzní, zda může býti přičetným? Na tuto otázku měl Pilát brzo odpověď, on, který již dávno na vši pravdě zoufal. »Nenacházím žádné viny na něm,« hlásá lidu. Nastává křik, odpor. Lid chce vidět potrestání toho, jehož obžaloval. Proč by Pilát nevyhověl? On nevěří v žádného Boha a v objektivní pravdu také ne, nemůže tedy lháti, nemůže se tedy dopustiti žádného bezpráví. A že účel posvěcuje prostředky, to bylo vždy zásadu bohaprázdné intelligence. »Potrestám ho,« slibuje

Pilát. Sv. evangelium krátce dří: »Tu Pilát vzal Ježíše a dal ho bičovati.« — Malá věta, pár slov, ale co znamenají pro vtěleného Boha! Jaká to potupa, jaká muka! Jistě ta největší muka z celého umučení Páně. Svěho vrchole ale dosahují v tom hrozném korunování trním. Za krále prohlásil se Ježíš před Pilátem. Pilát se mu vysmál. Nuže, co dělá inteligence, musí přece dle svého způsobu dělat i lid. Proto vedou vojáci Ježíše do nádvoří. Evangelista dří: »Spletše korunu z trní, vložili ji na blavu a přioděli ho rouchem šarlatovám. A přicházeli k němu a říkali: Zdráv buď, králi židovský! a dávali mu poličky.« (Jan 19, 2—4.) Ó Ježíši, potupená pravdo boží, ó božská hlavo trním ovinutá, jakou náhradu, jak kruté zadostiučinění žádala spravedlnost boží od tebe za to, čím se hříšná hlava lidská probřešila!

V hrozném stavu předvádí po té Pilát Spasitele lidu a volá: »Ejble, váš králí.« Ó jak veliké, tajemné slovo pronáší nevědomky Pilát! Ovšem náš král, proto trním korunován. Trní — hřích. Ó když byl ten první hřích spáchán, původ všeho nestěstí, oznamovala kletba boží člověku, že jest proklat ve své práci, a že jen trní a hloží bude všude sklízeti. A tuto kletbu vzal Ježíš na sebe, trním ověncena jest jeho hlava, abychom věděli, abychom věřili, že kletbu hříchu s nás sňal a nám korunu slávy věčné zajistil.

Kletba sňata, pryč tedy se hříchem! Zajisté od té doby, co Ježíš trpěl za hřichy naše, stává se každý hřích tím větším, tím hroznějším. Znova křičuje Syna božího, kdo znova hřeší, varuje apoštol. Ó nevíme znova trní kolem těch božských skrání Spasitelových novými hřichy, hříšnými myšlenkami! Naopak. Svatou, vši úcty hodnou budiž nám ta božská zmučená hlava Páně. Proto svatou, milou nechat nám jest také pravda, pravda boží. Tak ctíme Boha pravdou, v pravdě, opravdu. A v utrpení, v trpělivosti ho ctíme. Když v prvních, heroických dobách křesťanských stál jednou 15letý mučedník na hořící hranici, kladl prý si sám žhavé uhlí na hlavu a pln svatého nadšení volal: »Zde korunu utrpení, tam pak, Bože, korunu slávy.« Ovšem, nyní dej trpělivost v utrpení, abys tam mohl dáti slávu věčnou, trním korunovaný králi a Spasiteli náš! Amen.

III.

V k r v i s p á s a.

V starověkém mythu vypravuje se, jak drze oklamával vládce Koryntu, Sisyfos, bohy a lidi. Za to prý ho stihl v podsvětí zvláštní trest. Odsouzen byl k těžké, marné práci. Těžký balvan musí totiž válet do kopce. A když napjetím všech sil se svým balvanem dostane se až k vrcholu, tu vymyká se mu balvan a řítí se zpět dolů. Znova začíná Sisyfos svou těžkou práci a opět nadarmo. — Příslovečná to Sisyfova práce. Marná práce, protože bohy prokletá práce. Co však takto bájí řecká mythologie o Sisyfovi, to skutečně dělá lidstvo. Valí před sebou jistě velké problémy, lopotí

se na nich vždy znova a stále marně. Sisyfova práce, marná práce, protože Bohem prokletá práce. Prokletá? K tomu že Bůh odpírá svého požeňnání, když lidstvo bádá fo svých velikých životních otázkách a problémech? Zajisté, odpírá. Jeden vynikající učenec - nevěrec řekl: »Kdybych měl voliti, chci-li mítí před sebou hotovou pravdu, nebo chci-li si ji teprve dobytí, volil bych to poslední.« Dobře řečeno. Člověk nechce žádnou hotovou pravdu, nechce žádnou zjevenou pravdu, nechce žádné zjevení boží, protože by nemohl říci, že jest to jeho pravda. Sám chce si proto raději pravdu najítí. Skoro bychom měli říci, sám si chce pravdu udělati.

Ovšem, to se tak neříká, to je tajné přání srdce lidského. Ve skutečnosti se říká, že člověk pravdu hledá, že bádá. Dobře. Jak dlouho už bádá? Z kasičských děl starověku víme, že již tehdy člověk bádá. Celé spisy máme z té doby, v níž se vědecky o tom jedná, je-li Bůh, jaké má býti náboženství a podobně. Dlouho tedy již člověk bádá, a divná věc, bádá stále o tom samém jako dnes — po celá tisíciletí. Vlastně počal záhy bádati, brzo jak se objevil zde na zemi, to jest od té doby, co počal svému rozumu více důvěřovati než Bohu a jeho zjevení. Nyní ale vizme, jak zvláštní zjev se nám tu skytá. Nikdy se tím lidstvo nechlubí. Stále se křičí: pokrok, pokrok, ale že zrovna v tom nejdůležitějším, v tom, co by člověk především věděti měl, že v tom není člověk ani o krok dál, o tom se mlčí. A jak to do očí bije. Vždyt máme přece velikou literaturu, na př. v Indii, která byla již po celá desetiletí před dobou křesťanskou. Nuže, rozevřeme ty nejstarší památky lidstva. Co uvidíme? Uvidíme k svému údivu, že se tam rozum lidský s těmi samými problémy lopotí a zrovna tak, jako dnes se ty učené hlavy s nimi lopotí. Vidíme tam víru v Boha, vidíme tam i čirou nevěru. Vidíme tam ty vážné náboženské problémy a otázky, které moderního člověka zrovna tak znepokojují, jako starého brahmana či Inda znepokojovaly. A lehkým životem, frivolným posměchem chtěl se jich tak mnohý tehdy zrovna tak zbaviti, jako dnes to mnozí dělají. Známý básník Horác v starověkém Římě myslil na př. tak volně a k tomu tak prakticky volně myslil o náboženských a mravních otázkách, že se mu moderní volný myslitel tak lehce nevyrovná. Jen když si na to vzpomněl, že musí také jednou umřítí, stával se nervosním. Člověk zůstal si tedy po celé věky v jistém ohledu stejným. Jen slova se měnila, problémy zůstávaly problémy. Tak na př. když naše věda dnes na sobě zoufá a volá: Nevíme, nevíme (ignoramus, ignorabimus), zve se to zvuchým jménem agnosticismus a říká se, že je to moderní filosofický systém, je to ale stará skepse, filosofická pochybovačnost, jak už ji doba před Kristem znala. Na jméno, na slovech přece nezáleží, na tom nám ale záleží, že se člověk po celá tisíciletí pachtí s jistými problémy a dnes není dál než před tisíci lety. Nyní ta zajímavá otázka: Proč? Na té otázce nám mnoho záleží. Proč pší na př. dnes spisy o tom, je-li Bůh zrovna tak, jako před dvěma tisíci lety

nebo čtyřmi tisíci lety? Proč? To je stěžejní náboženská a mravní otázka. Má nesmírný význam. Jen dobře uvažme její dosah: Člověk se po celá tisíciletí lopotí, aby se dozvěděl, co se ho nejvíce týká. A dodejme hned: Bůh se na to dívá. Má nad tím radost, když člověk naposled zoufá nade vším i nad sebou, když přestává věřit a doufat? Udělejme tu otázku ještě zajímavější a řekněme: Proč toho náboženského bádání a hloubání člověk už dávno nenechal? Naopak. Nevěrci nejvíce o Bohu a náboženství mluví a píší. Jsou přece dnes sdružení, která od svých členů žádají, aby byli bez vyznání. Rozevřeme ale jejich časopisy, brožury, knihy. Žádná theologická fakulta nezabývá se tak intensivně s náboženskými otázkami, jako oni. Tomu už Bůh nemohl rozuměti, jehož jméno uváděli staří Řekové mezi sedmi mudrci. Ptal prý se ho jednou jakýsi nevěrec, co je náboženství. Bias mlčel. Nevěřec doléhal na mudrce, proč mu neodpovídá. Bias odvětil: «Protože se po něčem ptáš, do čeho ti pranic není.» Tak jest. Nevěrci se o to nejvíce zajímají, o čem přece tvrdí, že to vůbec není, aneb že to nemá žádného skutečného podkladu a významu. Tak dobře, když jsou o tom přesvědčeni, co se s tím pořád lopotí, co brojí proti náboženství, co zuří proti těm, co věří? Co zotročují přesvědčení jiných lidí dnes — v občanské svobodě? Co jsou to za divné zjevy? Jak je to v tom srdci lidském, vše spleť! Nelze najít východiska. A to právě srdce lidské chce. Chce vše splesti a zaplésti, aby se v tom nevyznalo. Ovšem, jest jistý druh práce, který se rovná zahálce. Mnoho námahy, ale zanedbá nemá dojít k výsledku. Pracuje se, aby se nic neudělalo. Prokletá Sisyfova práce! A takovou práci koná lidstvo, takovou práci koná to zkažené, neupřímné srdce lidské od té doby, co se zkazilo — a koná ji, protože se zkazilo. Člověk zhřešil proti těm svatým pravdám, na nichž zakládalo se celé jeho štěstí, celý jeho ráj, proto jest nyní k těm pravdám neupřímný. Nemá totiž více síly, aby se s nimi vyrovnal, svůj život s nimi do souladu přivedl, proto udělal a dělá z nich násilně známé problémy, samé otázky. I sám Bůh stal se tomu hříšnému srdci problémem, otázkou. Vzdát se ho a jeho svaté pravdy úplně nemůže. Vždyť by musel popřít a zapřít sebe sama. Tak je na víře v Boha a na těch velikých pravdách božích v člověku vše založeno. Proto, hříchem jsa zeslaben, zbaven odvaby, neupřímný, ptá se člověk stále, po celá tisíciletí bádá, je-li Bůh, jen aby nemusel pokleknouti a volati k nebi: Hřešil jsem, ó Bože, proti tobě, vzdal jsem se svaté tvé pravdy, opovrhl jsem tvými svatými příkázáními.

Žasnouti ale musíme nad tím, že ten rozum lidský otročí tak těm vášním srdce. Bohužel, je to pravda, ale jak směšně to zní, říká-li se, že člověk myslí více srdcem než hlavou. Div přece, že se rozum v člověku nad tou zvráceností nevzepře, div, že to člověka neomrzí, že se mu konečně neprotiví, tak podlou brůtí si s Bohem, s náboženstvím. Nelze to pochopiti, proč lidstvo už dávno nad tou pravdou a nade vším nezoufalo, když z toho lopotění po pravdě nic nemá. Zdá se ale, že je člověk pevně,

nezvratně o tom přesvědčen, že pravdy dopátrati se nemůže. Ovšem dopátrá se jí, jen když upřímně chce. A tu jsme u té záhady, kterou to srdce lidské tak pečlivě tají, zakrývá. Člověk nechce říci, nechce se s tím pochlubit, že má jeden důvod v srdci, který nikdo a nic nezdočí, i kdyby se všichni učenci z celého světa sešli a dokazovali opak. Vždy má a bude mti proti nim, proti pravdě člověk jednu námitku, námitku nezvratnou, jež zní: já nechci.

Když byl zakladatel a původce protestantismu jednou svými odpůrci vehnán do rozpaků, pomohl si krátce. Zvolal: »Já to tak chci, já tak poroučím, má vůle stojíž místo důvodů.« Tu máme celou tu podlou brú srdce lidského odhalenou: Člověk může vždy říci: Já vím, mohl bych věděti, ale já nechci. Rozum a vůle rozpolťují se takto v člověku. Hle, celý ten hrozný následek toho velikého hřichu, který člověk proti Bohu spáchal. Odtrhl se od Boha a tím roztrhl v sobě rozumnost vůle. A tento hrozný následek hřichu, tento rozkol mezi hlavou a srdcem uplatňuje se vždy a všude tam, kde se od člověka žádá, aby byl jiným lepším.

Vizme, ohromné pokroky udělaly mnohé vědy: matematika, přírodní vědy, vědy technické, vědy lékařské. Proč? Ty tomu srdci lidskému žádné povinnosti neukládají, nekladou mu žádné mravní požadavky, nechťejí, aby byl člověk jiný, lepší. Ašak jakmile nějaký vědecký odbor filosofie, náboženství, mravouka se toho hříšného srdce dotkne, konec se vším pokrokem. Hned začíná ta prokletá práce Sisýfova. Člověk točí se v čarovném kruhu. Dokazuje, aby nic nedokázal, hledá pravdu, aby ji nenašel. Dobře pravil francouzský myslitel (Pascal): »Kdyby ta matematická poučka, že dvakrát dvě jsou čtyři, člověku ukládala nějakou mravní povinnost, ihned našla by se spousta lidí, kteří by tvrdili, že dvakrát dvě jest pět.« Důmyslně řečeno. Zajisté tento smutný zjev musíme míti na paměti, takovou zvrácenost povahy lidské musíme dobře uvážit, pak se nám svět a život lidský ukáže docela v jiném světle. Pak často, když se bude křičet: pokrok, věda, požadavky kultury — tu pak smutně, trpce se usmějeme a řekneme si: Požadavek zkaženého a zvráceného srdce lidského. Ale také sami poznáme z té zvrácenosti lidské, proč ty veliké, svaté pravdy boží tak malý vliv na nás mají, proč nestaly se základními pravdami našeho života, proč z nich nežijeme.

Uveďme tu opět slova bystrého francouzského myslitele (Pascala). Píše: »Vůle jest jedním z nejvydatnějších prostředků víry. Vůle ovšem víru nestvoří, ale věci zdá se býti pravdivé nebo lživé dle toho, s které strany se pozorují. Vůli líbí se totiž na věci vždy některá stránka více, svádí tedy ducha, aby ty vlastnosti nezkoumal, které se jí nelíbí. Řídí-li se rozum takto dle vůle, zůstává vždy jen na oné straně, která se mu zalíbila, a ponevadž zvyklým je dle toho souditi, co vidí, tvoří si, aniž by toho pozoroval a po důvodech se ptal, svou víru dle směru vůle.« — K tomu dodává jiný učenec: »Tak se stává, že člověk tolik pro-

středků má poznané pravdě na odpor se postavit, a že můstek od rozumu k srdci je tak dlouhý a tak úzký.« Dodejme: To jest ta příčina, proč může člověk od Boha za to stíhán býti, že nevěří anebo že v nepravé víře žil. Člověk zaslepuje totiž svévolně svůj rozum. Ovšem říká se, že každý má své přesvědčení, ale to předsvědčení dělá si každý sám dle svého srdce. Proto měl onen pověstný nevěrec pravdu, jenž ve svém díle o výchově napsal: »Synu můj, zachovej duši svou v takovém stavu, bys si mohl přát, aby Bůh byl, pak nebudeš nikdy pochybovat, zdali Bůh jest.«

Ó jaké porozumění pro život dává nám tato kratičká úvaha! Předstírá se, že člověk myslí rozumem a jen rozumem, beze všeho předsudku, zatím ale myslí srdcem a dle toho, jakým to srdce jest, dle toho posuzuje člověk ty své veliké otázky životní, ty svaté pravdy. Uvažme jen dobře: tyto otázky, ty svaté pravdy znamenají přece samé mravní požadavky pro člověka. Nuže, na jedné straně požadavek, přikázání, na druhé straně hříšné srdce lidské, které nechce býti lepším. Jak se to vyrovná? A vyrovnat se to musí. Přece nefekne nikdo o sobě na př.: sedmé přikázání zní: Nepokradeš — a já kradu. Ne tak. Tu se buď popře sedmé přikázání, Bůh vůbec, a řekne se pak: všechno patří všem. To ale předpokládá veliký mravní úpadek. Anebo spíše popře se krádež, omluví se. A takovou hru provádí člověk stále, jakmile přestane býti dobrým, upřímným, t. j. jakmile ztratí ochotu vyhověti upřímně všem požadavkům božím. Ó jak musíme tu všichni naříkati! Takové ochoty, jak je jí třeba k životu svatému, nemáme. Vždyť to víme, cítíme to, že vůle lidská nemá v sobě dosti síly, aby dobrou byla a jen dobro chtěla. Je seslabena. Četné tajné vlivy vášní uplatňují se v ní. Ty uspávají vědomí, či, jak dobře říkáme, zaslepují člověka, až oslepne docela, takže pak ani necítí, že hřeší.

My křesťané víme, že je to ctnost veliká, že je to dílo milosti boží, když člověk u vědomí svého hříchu, svých slabostí a mravních nedostatků řekne: Zpovídám se Bohu a vám otče, který jste na místě božím, že jsem zhřešil. — Takové pokorné vyznání je ctností, dílem milosti boží. Tato btnost, jako ctnost vůbec, je řídká. Ctnosti nenaide člověk jen tak. Tu si musí vydobyti, či jak staří Římané říkali: před ctnost položili bohové pot. Tedy kus těžké práce jest ctnost vůbec, tím více ona ctnost, která se tak přičí pyše lidské, poněvadž nutí srdce k uznání a vyznání své slabosti a hříšnosti. Toto uznání a vyznání je první krok na cestě k Bohu. Udělati může jej ale člověk jen s milostí boží. A nyní nová hrozná záhada. Tak mnohé hříšné srdce Bohu vzdorovalo a zneužívalo milosti božích. Tak stalo se dalších milostí neschopno. Ó když tedy někdo o sobě řekne: Já už nic nevěřím, jsem bez vyznání, pak měli bychom mu vlastně odpověděti, kdybychom s ním chtěli upřímně mluvit: Milý příteli, důvodů proti víře jsi nenašel, ó ne, ale milost boží tě opustila, proto nemůžeš věřit. — Tak by se to řeklo upřímně a správně. Směšně vyjímá se to

pak, řekne-li se: Nevěra je u moderního člověka pokrokem. — A vidíme-li dnes všude tolik nevěry, tolik náboženské zášti, budme pamětlivi, že čím dále tím více nařká se na mravní zkázu v naší době.

K jak smutným závěrům přichází takto člověk, když klidně o sobě přemýšlí a k sobě, upřímným jest. Vše v člověku, vše kolem člověka poukazuje k tomu, že člověk podlehl zlu, a ví, že by mu ještě více podlehnouti mohl, kdyby se vši silou nebránil. To je ten hrozný hřích srdce lidského. Zajisté, jen tu jednu starost měl by člověk mít, jak ten hřích odčiní, a jak se příště hříchu uchrání. Tižící viny se zbavit a pak proti hříchu síly získat — toť cíl, ideál vši mravouky, vši námahy lidské.

Člověk má a měl hřích svůj odčinit, Bohu dát náhradu, zadostučinění. Čím? Vždyť to srdce lidské má a mělo jen hřích, to jediné, co mohlo a může zváti svým. Tu smilovalo se milosrdenství boží a ukázalo lidstvu cestu k smíření v krvi.

Hříchem odumřelo srdce lidské Bohu. Za náhradu mělo v mukách zmírat, vykrvácti srdce nejsvětější, srdce božské. Srdce za srdce, smrt za smrt, krev za život. Za ten strom v ráji kříž na Kalvarii. — Hrozná tajemství spravedlnosti boží, lásky boží!

Veliká tajemství boží jsou hluboko založena, mají veliké, tajemné dějiny. A tak vrhá ten kříž Spasitelův své světlo, svou zář již na počátky dějin lidstva. Vše k tomu kříži spěje, vše má k němu vztah, celá kultura lidská. Dostačí ten nejzáhadnější zjev uvést — krvavé oběti.

Přirozeně štítí a hrozí se každý člověk krve. Ne nadarmo říkáme proto jen sesurovělému člověku, že je krvežíznivým. A přec jak hrozně divadlo vidíme v dějinách. Člověk plýtvá krví, lidskou krví, plýtvá jí, aby se Bohu zalíbil. Krvavé oběti, prolévání lidské krve na oltářích jest náboženským obřadem u všech národů. V tom viděli i národové kulturně vysoko stojící něco zřejmého. Netřeba to dokazovati. Dostačí upozorniti na Římany v době císařské. A jen jediný příklad z té doby uveďme. Císař Traján určil k oběti 10 000 gladiátorů. Vražďení trvalo 123 dní. Gladiátorské zápasy byly obětí. Když totiž gladiátor padl, sestoupil kněz do arény, zachytil mískou krev a vlil ji bůžkovi do obličeje. A tak vůbec vidíme v dějinách nepopíratelný zjev, že pohanstvo a lidské oběti jsou nerozlučné. Proč obětoval ale člověk krev, lidskou krev, tedy takřka sebe, svou krev? Jak hrozná to záhada! Že náboženství nikdy nebylo bez oběti, jest zřejmé, ale zrovna tak zřejmé jest, že krvavé oběti nejsou původní. Ovšem, milosrdného Boha ctít lidskou krví, toť přece něco nepřirozeného, je to příznak zvrhlosti či zoufalství? Jistě dávalo tím lidstvo na jevo co nejzřejměji, že žije v hříšném, nepřirozeném stavu. Bohužel, ta lidská krev, jež po oltářích tekla, není vlastně ničím jiným, než krvavým podpisem onoho rozsudku božího v ráje: »Ze dřeva pak vědění dobrého a zlého at nejíš, nebo v kterýkoli den bys z něho jedl, smrtí umřeš.«

V krvavé oběti leží ovšem vyznání, že ten, jenž obět přináší, hříšný člověk, vlastně by měl sám svou krev prolít, t. j. za své hříchy smrt podstoupiti. V krvi trest i smíření, tato idea jest podkladem všech těch krvavých obětí v lidstvu. Apoštol národů, sv. Pavel, užívá sám těchto slov ve svém listě k židům. Dí: »Bez vylití krve není odpuštění.« (9, 22.) Apoštol myslí při těchto slovech na starý zákon. A rozpomeňme se jen, co krve teklo po celá ta staletí přes ten 20 metrů široký oltář v nádvoří chrámu jerusalemského.

A zrovna tyto krvavé oběti vyvolaného národa poukazují nás k tomu, že zobrazovaly jen krvavou obět vyšší, proto měly cenu, význam.

My křesťané to víme, jak Bůh ve chrámě jerusalemském krvavé oběti předepsal, zároveň ale víme, jak Bůh lidstvo Starého Zákona na krvavou obět Spasitelovu připravoval. Jen židovská zaslepenost tomu nerozumí, když u proroka čte: »Jako beránek poveden bude k zabiti a neotevře úst svých.« Tedy celá staletí před příchodem Páně to lidstvo vědělo, že Spasitel bude trpět, že se obětuje. Za beránka božího byl dříve prohlášen od proroků, než sv. Jan Křtitel na Jordáně volal: »Ejhle, beránek boží, který snímá hříchy světa.« To vše víme, my křesťané, a pro každého, kdo upřímně pravdu hledá, js u to věci nepopíratelné.

A nyní vizme Spasitele, jak stojí uprostřed světa, uprostřed dějin lidských. Jak hrozný to rozhled pro to vševidoucí oko boží. Před sebou, v minulých dobách, vidí proudy krve, vidí ty nesčetné krvi lidskou potřísněné oltáře. Zoufalé to volání lidstva k nebi o smilování, zoufalá to prosba lidstva k němu, Spasiteli, aby on svou krví smyl tu hroznou vinu hříšchu. Jak pobuřeno bylo to božské srdce soucitem, jak zalilo se bolem. Vlastní krev jeho žádala se za obět. Ó ten výjev v nádvoří Pilátově! »Žádné viny na něm nenalezám,« volá Pilát. »Co tedy chcete, abych učinil králi židovskému?« Lid křičí: »Ukřižuj ho!« Pilát: »Co zlého učinil?« Oni křičí: »Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!« Pilát se brání: »Nevinen jsem krvi spravedlivého tohoto, vy vizte.« — A všechen lid volá: »Krev jeho na nás i na naše syny.« Ó jak chvělo se tu bolem srdce Spasitelovo! A vůbec jak smutný, plný bolu byl celý ten život Syna božího zde na zemi! Stále slyší ta hrozná slova: Ukřižuj ho! Stále vidí svůj kříž před sebou, stále po celý život. O beze vši radosti byl ten božský život zde na zemi. Stále trpělo zde na světě to nejsvětější srdce, trpělo za to hříšné srdce lidské.

Co tedy? Veliký, ohromný dluh máme u té lásky boží, u toho nejsvětějšího srdce Spasitelova. Obět za obět, lásku za lásku, život za život, tak zní ten božský požadavek. Kdy jej splníme? Až se stane srdce naše podobným tomu nejsvětějšímu srdci, podobným co nejvíce, pak jsme dostáli své první a největší povinnosti. Pak je dluh splacen. A vizme: Nebyla to spravedlnost boží, která tu propast pekelnou rozevřela, peklo zapálila, ne, zklamaná láska boží zapálila ten věčný, hrozný oheň pekelný.

Ten svatý kříž nemá tedy býti pro nás na věčnosti výčitkou, vždyť jej láska boží vztýčila na Kalvarii k naší spáse. Proto s apoštolem národů volejme: »Co žiji v těle, žiji ve víře v Syna božího, který mě miloval a sama sebe vzdal za mne.« (Gal. 2, 20.) Amen.

IV.

U kříže na Kalvarii.

Nejednou bylo na to poukazováno, že antické sochy při všě své kráse mají v tváři smutný výraz. Oči jejich jsou vyhaslé. Radost z nich nezáří. Je tomu tak. Radost, pravou radost pohanstvo, doba antická neznala. Proto jsou ty antické sochy kulturním obrazem antické doby vůbec. Nuže, proč ležel ten bol a smutek na celém starověku? To vystihnout není těžkým. Starověk, pohanstvo vůbec nemohlo se dopátrati žádné odpovědi na dvě záhady života lidského: k čemu utrpení, co je za hrobem. Na tyto dvě záhady, na tyto dvě hrozné otázky neví doba před Kristem žádné odpovědi. Jest tu bez rady. A nyní uvažme. Člověk trpí a neví proč, člověk umírá a neví, co ho čeká. Jak trudné je to. Celá radost životní jest tím zkalena. My křesťané nemůžeme se do toho vmyslit, nemůžeme si představit, jak smutně to vypadalo na světě a v té ubohé duši lidské bez Krista.

Kdybychom ze spisů doby pohanské sebrali všechny ty výrocky a názory o utrpení a smrti, byla by to kniha veliká, ale obsah její byl by šeredný. Z každého listu jevila by se beznadějnost, trudnomyslnost, zoufalství. Ještě jednu knihu mohli bychom podobně sestavit. Vždyť vedle starověkého pohanství máme nevěru moderní doby, moderní pohanství. Staří pohané nevěděli o Kristu, žili bez něho, moderní nevěra ví sice o Kristu, ale chce žít bez něho. Nuže, což kdybychom ze spisů nevěrců, vůbec ze spisů těch, kteří se vzdali křesťanského stanoviska, sestavili vše to, co vědí, co soudí o utrpení, o smrti? Že člověk trpí, že každý umřítí musí, to popíráti nemohou. Jak to vykládají, jak těší člověka? V tomto výkladu liší se spisy starých pohanů od spisů nevěrců naší doby. Starý pohan mluvil a psal o náboženství klidně, nejvýš frivolně, nikdy ale nedal na jevo náboženskou zášť. Toho starověk neznal. Ze spisů moderních nevěrců sálá především náboženská zášť. Proč tento příznak? Proč zášť, místo klidné úvahy, místo důvodů? Protože důvody schází. Kde je člověk v bezpráví, kde nemá důvodů, spílá obyčejně a zuří. Vůle nechce se poddati, proto se brání, brání se záští. Buďme tedy opatrní. V náboženských spisech zkoumejme napřed, jak jsou psány, pak teprve přihlídněme k obsahu. Pravda, i rozhořčená pravda, mluví docela jinak než vášeň. Když ale zášť a vášeň mluví, neposlouchejme. Bylo by to nízké, příliš bychom se ponížili, kdybychom se od náruživosti nechali poučovati. Od slepého nenecháme si přece přednáseti o barvách, o kráse věcí, jak pak chceme, aby nám

vášní a záští zaslepený člověk přednášel o Bohu. »Když slepý slepého vede, padnou oba do jámy,« dí Spasitel.

Ovšem, zrovna v náboženských otázkách, které se vesměs tak hluboko člověka týkají, mohou se skryté vlivy vášní v úsudku nejvíce uplatnit a projevit. Vždyť dobře víme, jak silně na celé smýšlení již pouhá nálada působí, což teprve ta zaujatost člověka proti té neb oné pravdě, proti tomu neb onomu názoru. Nikde nebylo proto tak nesprávně souzeno, tak strannicky rozhodováno, jako zrovna v náboženských věcech.

A nyní vizme, obdivujeme tu moudrost boží. Vtělený Bůh, Spasitel lidstva nesvěřil a nepředal prostě svou pravdu lidem, Věděl, že člověk je příliš slabý, než aby ji před bludem uchránil. Jistě ten uráží Boha a nezná naprosto povahu lidskou, kdo myslí, že to je a byl záměr boží, aby to Písmo sv., jež teprve během prvního století po Kristu povstalo, lidstvo si vzalo a si je dle libosti vykládalo. Ó ne, pravda jest jen jedna, proto má Písmo sv. jen jeden výklad. A kdo jest oprávněn k tomu výkladu? Každý, kdo se k tomu sám oprávnil? Ne, patrně koho oprávnil Bůh. Proto kdo nemá přímého neb nepřímého posláni od Boha samého, t. j. kdo není splnomocněn od té autority, kterou k výkladu Písma sv. ustanovil Bůh, ten dopouští se hrozného hříchu, sahá na práva božská, když se chápé té svaté knihy, aby ji dle své libovůle vykládal. Ó ne, tu svatou knihu, vlastně to své svaté učení nevydal Syn boží lidským vášním a náladám na pospas. Protestantismus podal o slovech, jimiž Ježíš Kristus nejsvětější Svátost ustanovil, 58 výkladů. Tak to vypadá, když člověk bez autority od Boha stanovené vykládá Písmo sv. Zajisté ten pravý výklad Písma sv. nemůže nám nikdy lidská autorita, lidská věda zaručiti, nýbrž toliko Bůh. Proto pravil Kristus: »Jděte a učte všechny národy« a dodal ihned: »Já jsem s vámi až do skonání světa.« Že se tedy v církvi sv. učí pravda, ta pravda jediná, ta pravda, kterou Kristus hlásal, to zaručuje Kristus sám. On stojí za církevní autoritou, či jak my katolíci přesně to naznačujeme: papež, jako nejvyšší učitel v církvi, jest Duchem sv. chráněn, aby učení Kristovo zachoval čisté, neporušené. Tak stává se neomylným ve vykládání svaté pravdy.

Cisář Napoleon řekl důmyslně: »První důsledek z božství Kristova jest neomylnost římského papeže.« Své další odůvodnění má neomylnost římského papeže v tom, že člověk sám o sobě není schopen tak božské pravdy, jak je Kristus hlásal, uchrániti bez bludu. Buď by se muselo říci, že jsou všichni neomylní, kteří Písmo sv. vykládají, anebo se musí říci, že dle ustanovení božího jest jeden, jako nejvyšší, neomylný. Kdo by se však odvážil to hájiti a zastávati, jak protestantismus s Písmem sv. nakládá, jak s ním nakládali Čeští bratři, ten by se prostě rouhal Bohu a dával by na jevo, že Boha a člověka vůbec nezná. Či je to Bohu jedno, jak kdo tu svatou jeho pravdu předělává, jak ji padělává? Ne. Písmo sv. má jen jeden výklad a za ten jediný správný výklad

ručí nám Bohem stanovená autorita — od apoštolských dob začato až na naše časy. Jeden výklad — protože jedna autorita.

V dobách zmatků, když se vším otrásá, když se vše převrací, třeba si zachovati jasný úsudek. Ty veliké základní pravdy mají zůstatí neochvějně, jasně, neb jen tak zůstaneme my sami klidni, plni víry, plni důvěry. Proto postaral se Spasitel o to, aby svatá nauka jeho byla chráněna od všeho bludu, aby neomylně, jistě se nám mohla přednášeti a my abychom mohli pak pevně v ní věřit. Ó jaké zkoušky, jaké zatížení musí tak mnohé srdce lidské prodělati! Co musí prožítí, vytrpěti! Ó v takových chvílích rozhoduje jediné to, jak pevně kdo stojí, jak hluboko jest život jeho založen v těch velkých, svatých pravdách, v Bohu.

Chvilé utrpení — a poslední chvíle života. Nežádka sahá tu člověk po zbrani neb nějakém prostředku, aby tomu bídnému životu učel předčasně konec.

Napsalo se před několika lety v životopise jednoho z našich spisovatelů: »Sešel dobrovolnou smrtí se světa. Byl průměrný inteligent. Dosti obratné péro, ale v charakteru mezera. Povrchnost, ba nevzdělanost ve všech otázkách s náboženstvím souvisících, vlastnosti to skoro celou liberální intelligenci naší hyzdící, uplatnily se i u něho. Před lety vystoupil z církve, oznámil to chvástavým článkem. A teď dobrovolně odešel. Jak žil; tak umřel.« »Kolikátá již je to sebevražda českého liberálního inteligenta za dob našich?« ptá se pisatel onoho životopisu, a dokládá: »Není to zjevem smutným, svědčícím o rozervanosti v kruzích těch zavládající?«

Ovšem smutný zjev, ale nutný zjev. Svým životem vrací se totiž moderní společnost k pohanství, proto končí ten moderní život často tak, jak končil za dob pohanských. Sebevražda byla u pohanských předních mužů smrtí skoro obvyklou. O všech možných otázkách hloubali, mluvili a psali, ale na otázky pro člověka nejdůležitější: odkud jsem, proč tu jsem — na ty si pohan odpovědět nedovedl. Životní filosofie pohanského inteligenta stačila pro ty dny slunné, ale drsné stránky života byly pro ni tím, čím je mořské skalisko pro rozjetou loď. Zkoušky života nedovedl takový inteligent antické doby snášet. Ztratil víru v život i osmrtný, nevěděl, proč by je měl snášet, proto se zbabělec vrhal smrti v náruč. A římský státník Plinius se diví, proč jsou na světě ještě otroci, když člověk tak snadno svému bídnému životu může udělati konec.

Vidno zřejmě, že v nazírání na utrpení, na smrt, dělí se lidstvo na dva tábory. Tu stojí křesťanství příkře proti moderní nevěře a starému pohanství. Tu je propast nepřeklenutelná. Smrtí a utrpením prostě nikdo neporozumí, kdo nestojí na křesťanském stanovisku, kdo se nepostaví pod kříž Kristův. Nuže, moderní doba honosí se, že všemu rozumí, vše zmůže, před utrpením a smrtí však zbaběle prchá. Co že? Tyto dvě hrozné záhady života, totiž utrpení a smrt, chcete nechati vy, moderní vychovatelé lidstva, nerozhodnuté, nerozřešené? Naopak, tu zrovna musíte

ukázati, co víte, co umíte — či tu zrovna doznáte, že nic nevíte a nic neumíte. Vždyť přece ten není člověkem v plném slova smyslu, kdo neví odpovědi na ty dvě největší otázky svého života, kdo neví, proč trpí a proč umírá.

Když technické postaví své dílo, zkoušejí, zda se hodí, zda jest dokonalé. Děje se ta zkouška buď zatížením anebo napjetím. Stroj musí ukázat svou největší výkonnost, most své nejtěžší zatížení. Podobně postaral a stará se i Bůh o to, aby i život lidský měl své zatížení, svou zkoušku, v níž musí ukázat, jakou má mravní hodnotu. Vizme v tom veliký projev milosrdenství božího. Mnohý život byl by a zůstal by velikým klamem, mnohý člověk žil by, náruživostí zaslepen, v klamných illusích, na věčnosti nastalo by pak hrozné rozčarování. A proto jest to vždy milost od Boha, když utrpení život lidský zatěžuje a napíná. Tu mizí pak svět se svým klamem, člověk musí se všeho vzdát, na čem lpěl. Zůstává sám, přichází k sobě, pohlédá vzhůru. Zajisté, v utrpení poznává člověk nejlépe, že jedině Bůh může ho udělati opravdu šťastným oblaženým. A to jest pro člověka nejnutnějším poznáním.

Šťěstí, nebe, ta slova znamenají všechno, po čem člověk toužiti může. A o to jde, aby toužil po pravém štěstí, aby hledal to pravé nebe. Ovšem tu je ten sporný bod, tu třeba vyloučiti všechnen blud, všechnen klam, tu třeba pravdy. Tedy úlohou, cílem vši náboženské výchovy to je, ukázat člověku pravé štěstí, učít ho, jak by přišel po smrti skutečně do nebe.

Šťastným chce býti každý, ale nikdo nechce tomu věřit, že se každý sám dělá nešťastným, že je každý sám vinen svým neštěstím. Pozorujme se jen poněkud. Je to znamením svatosti, když se člověk nevymlouvá a neomlouvá, nýbrž když prostě vyzná: hřešil jsem, chybil jsem. Než takový projev ctnosti jest řídký. Vždyť to stále vidíme a slyšíme, jak se lidé na všechno vymlouvají, jak všechno obviňují, jen ne sebe. Na Boha žalují a na něho nejvíce, na lidi žalují, na celý svět. A sice stěžujeme si na to, co nás tíží tělesně a duševně. Po příčině nepátráme. Tušíme to, že bychom si tu říci museli: ty jsi sám vinen svým neštěstím. Ó není mnoho úvah třeba, jen třeba k tomu trochu upřímnosti a člověk si dozná: čím dál v životě od Boha, tím hůře. Ovšem. Bůh a duše lidská, Bůh a člověk, jaké veliké závěry vnucují se nám, jakmile ta dvě slova vyslovíme. Zajisté, Bůh, pánem všeho, i té duše lidské, má tedy právo žádati a stanovit, aby duše lidská v jistém morálním stavu, má-li se jí božích darů dostat. Tomu nechce moderní člověk rozuměti. Myslí, že ten milý Pán Bůh musí se vším spokojiti, a že se dá se vším odbýti. Podle této zásady, podle tohoto bludného předsudku se přece moderně píše, mluví a dělá náboženství. Kdo se po tom ptá, zdali to Bůh chce nebo jak to Spasitel chtěl, co zamýšlel? Ne, člověk to tak chce — a věc je odbyta. A přece vidíme kolem sebe v přírodě samý vývoj, vývoj dle jistých zákonů. Nám jedině na světě není žádný vývoj určen, od nás jedině nevyžaduje se žádná určitá doko-

nalost? Naše přísloví ze zkušenosti ví, že jen ta práce se daří a zdaří, jež s Bohem počíná. Což když nepočíná? Což když se člověk vůbec po tom neptá, žádá-li Bůh od něho něco? Pak se dostává kletba boží, pak se stává člověk nešťastným.

Práve mluvíme o světovém řádu. Je to projev nejvyšší vůle boží. Říkáme, tak to Bůh stanovil, tak to ve světě zařídil. A marně se podlost lidská proti tomuto názoru vzpírá. Zrovna tehdy totiž, když člověk žene útokem proti tomu Bohem stanovenému řádu a pořádku ve světě, zrovna tehdy nejvíce si škodí, nejvíce se ničí. Svým prvním hříchem chtěl člověk udělati průlom do tohoto Bohem stanoveného řádu mravního, nuže, čím hřešil, tím je trestán. Nechtěl žít dle vůle boží, proto za trest propadl smrti. Neboť jak jistě jest dobrotivý Bůh na nebi, tak jistě jest smrt trestem, tím největším trestem, jímž Bůh člověka zde na světě stihá. Zamlouvá a vymlouvá se to. Smrt prý je něco přirozeného, tím více utrpení, bolest. Ó ne tak! Tu je chyba v úsudku. Vizme: zřejmě brání se člověk smrti, kusy svého těla v operacích obětuje, jen aby nemusel zemřít. Na druhé straně rozum poučuje nás, že člověk nemá život sám ze sebe, nikdo tedy nemá svůj život v moci. Tu je tedy rozpor. Proč? Protože smrt, jak jest nyní, jest trestem za hřích. Bůh není původem smrti a utrpení. Stvořil sice takovou přírodu, pro níž by byla smrt něčím přirozeným, avšak svou milostí nahradil, odstranil ten přirozený zákon smrti. Krátce řečeno: člověk původně mohl umřít, ale neměl umřít. Nebyl tedy člověk původně nesmrtelným, jistě ale mohl nesmrtelným býti, kdyby se byl Boha a Bohem stanoveného pořádku držel. Místo toho vzdal se Boha, ztratil milost boží a propadl tím smrti. Pak ale nelze prostě říci, že smrt je člověku přirozená. Vždyť je trestem za hřích. Tak mizí ten rozpor v tom nazírání na smrt. Jest tu něco podobného, jako v tom nazírání na člověka vůbec. Člověk žije nyní v řádu přirozeném, ale Bůh ho nestvořil proto, aby tak žil. Svou milostí vyzdvihl původně Bůh život lidský nad ten přirozený řád a postavil člověka do řádu nadpřirozeného. Následkem toho nestačí rozvinout a vyvinout v člověku všechny přirozené dary a síly. Ó ne. To může a musí myslet jen ten, kdo Boha popírá. Kdo Boha uznává, musí říci: tak se má člověk vychovávat, jak Bůh chce. Tu jeví se nám celý ten rozpor mezi těma dvěma směry moderní výchovy. Buď bez Boha nebo dle Boha. A tento rozpor jde celým životem lidským až k smrti. My křesťané ovšem prostě tvrdíme: Bůh je životem, proto musí hřích vésti k smrti, k zničení života. Tedy dle křesťanského přesvědčení není nic přirozenějšího, než aby ten trpěl a umíral, kdo zhřešil.

My křesťané považujeme to za svou přednost před jinými lidmi, že ten trest smrti nejen cítíme, nýbrž že mu i rozumíme. A dodejme: kdo se smrti bojí a jí nerozumí, není hoden života. Zajisté, toť ideál náš, dostat se do původního ideálního stavu. A ten první krok k tomu jest svalit se sebe tu vinu hříchu a z toho trestu za hřích, totiž z utrpení a smrti udělat zásluhu.

Těmito slovy naznačili jsme zároveň celé dílo Syna božího zde na zemi. Svým svatým křížem, tou svou svatou obětí na kříži sprostil nás Ježíš viny hříchu, zároveň ale učinil pro nás z utrpení tu největší milost. Ano, tak zní ten nový řád v říši milosti: Utrpením projevuje nám Bůh svou lásku a, když trpíme, projevujeme my mu svou lásku, až smrtí otevře se nám ten ztracený rád. Pravím: ne všem, jen těm, kteří se kupí kolem toho kříže Spasitelova, jen těm, kteří dovedou své sepraté ruce k němu zdvihnouti. Tu dělí se lidstvo: buď trpí s Kristem anebo trpí bez Krista. Tak se rozdělilo lidstvo hned z počátku, hned tehdy, když Ježíš se svým křížem ku Kalvarii kráčet. Jeden, Šimon Cyrenejský, pomáhá mu nésti kříž, on, jménem všech těch vyvolených duší. Ostatní chovají se k tomu kříži lhostejně. Vtělený Bůh neměl té pomoci vlastně třeba, chtěl si však nechat pomoci. Velike tajemství nám tu naznačil. Hleďme hlouběji do toho tajemství kříže vniknouti. Postavme se v duchu před ty tři kříže na Kalvarii. Svatý Augustin píše: »Tři kříže vidím, tři kříže na jednom místě na Golgotě. Na jednom visí hříšník, který je zachráněn, na druhém hříšník, který je zavržen, a uprostřed Spasitel — soudce, Ježíš Kristus, který jednoho spasil, druhého zavrhl. Co je sobě podobnějšího než ty tři kříže, co tak různého jako ti ukřižovaní.« Tak svatý apoštol.

Dle svého způsobu duchaplně, dojemně znázornil ten trojít druh utrpení. Utrpení za hříchy, ale v pokání, utrpení za hříchy, ale ve hříchu, a pak utrpení Syna božího z lásky k Bohu Otci a k lidem. Ó jak daly by se tyto myšlenky vnést do života, jak rozvésti. Vizme jen, jak s toho kříže po levici Páně, z úst toho zavrženého zní světem dál: »Jsi-li Kristus, pomoz sobě i nám. Ty nejsi Kristus — Bůh, proto nepomáháš.« A během věků se ta rouhavá slova zvlášť zabarvují a zní: »Viz svou církev, jak trpí, jak je pronásledována. Jsi-li Kristus, pomoz jí a sobě. Viz, jak je před světem hanbou býti katolíkem. Viz, jak se svět katolíkům vysmívá, že jsou zpátečníci, viz, jak je všudy odstrkují, vylučují. Jsi-li Kristus, pomoz jim a sobě.« Rouhání zní dále, silněji: »Je-li Bůh na nebi a tidi-li svět, není-li prozřetelnost boží báčorkou, ať mi Bůh pomůže, ať mě sprostí kříže a uvěřím v něho. K čemu je Bůh, necíce-li pomoci, jaký to Spasitel, nemůže-li pomoci?« Vizme tu to lidstvo na kříži. Trpí, ale trpí bez Krista, proto má z toho kříže jen muka.

I z toho druhého kříže od pravice Páně jde ten hlas světem, jde dále, dojemně a prosebně. »My zajisté spravedlivě trpíme, neboť dostáváme to, co náleží na skutky naše, ale tento neučinil nic zlého«. Neříká, pomoz, prosí jen o vzpomínku. Na koho Bůh vzpomíná, ten je spasen. Neprosí o sprostění kříže. Ne. »Pomni, rozpomeň se«, prosí, to ostatní ponechává Bohu dobrotivému. A ukřižovaná láska Boží ihned vyhovuje prostě: »Amen pravím tobě: Dnes budeš se mnou v ráji«. A ten hlas z toho kříže po pravici Páně jde, světem, zní dále. A co duši, v nichž nachází ozvěnu, co těch, kteří zdvihají své oči v křížích a útrapách k tomu

svatému kříži Spasitelovu. Jako ten kající hříšník po pravici Páně, tak i oni vidí tu božskou hlavu jen trnám ovinutou. Nevidí na ní korunu věčné slávy. Ale to právě jest jim tou největší zárukou lásky Boží, proto volají odevzdání do vůle boží: »Pane rozpomeň se na mě, pomni, že trpím s tebou«. Za odpověď vlévají se proudy útechy a milosti do trpící duše z kříže Spasitelova.

Tak dělí Ježíš svým křížem lidstvo, či lépe řečeno, milost Boží dělí lidstvo křížem a utrpením. Hrůzou dojat volá sv. Augustin: Vizme, Jidáš si zoufal, víra ostatních apoštolů je shledá a na kříži v plném rozkvětu je víra toho ukřižovaného na pravici Páně. Nikdo ho neučil, co dělal, že se stal přítelem Kristovým? Na ukřižovaného Spasitele hleděl a jeho umučení uvažoval. Jeho příkladem povzbuzeni poslechněme apoštola, jenž k nám volá: »Pozpamatujte se na vůdce a dokonávatele víry, na Ježíše, jenž pro radost sobě prodlouženou přestál kříž nedbaje potupy, a posadil se na pravici trůnu božího. Pomyslete přec na toho, jenž takový odpor proti sobě snesl od hříšníků, abyste neustávali ochabující na mysl. Dosud jste neodporovali až do krve ve svém boji proti hříchu«. (K Židům 12, 2).

Tedy u kříže Spasitelova hledme poznati lásku Boží, u kříže toho božského trpitele hledíme porozuměti svému utrpení, pak nalezneme u toho sv. kříže také mír duše a milost boží. Amen.

Na slavnost Zvěstování Panny Marie.

O modlitbě »Anděl Páně«.

»Zdráva bud'!« (Luk. 1, 28.)

V zelených horách Galilejských leží na mírném svahu v nevelikém údolí bílé sličné městečko. Středem jeho je výstavný chrám, k němuž putují křesťané ze všech dílů světa. Chrám tento je zasvěcen »Zvěstování Marie Panny«. Tam jest také ono místo, kde ponejprv zazněl andělský pozdrav, označeno oltářem »Zvěstování«, před ním pak čteme v zemi latinský nápis: »Verbum caro hic factum est« — »Zde slovo tělem stalo se«. — Městečko toto, tak půvabně ležící ve svěží horské zeleni, připadá poutníku z daleka jako bílý květ, pročež zvali ho již staří »městem květů« čili »Nazarethem«.

Pozdrav andělský, který tenkrát ponejprv zahlaholil v tichých sěňách komnaty panenské, rozvlnil se po všem světě. V křesťanských zemích zvoní se na památku toho každý den ráno, v poledne a večer, zbožní věřící pak modlíce se »Anděl Páně«, vzpomínají vděčně zvěstování Marie Panny a poselství andělského.

Jelikož obsah této starobylé modlitby je také obsahem dnešního svátku, rozebereme si dnes všechny částky této modlitby, abychom modlili se ji s tím větším užitkem.

* * *

I. »Anděl Páně zvěstoval Panně Marii a ona počala z Ducha svatého«. Tak začínáme obvyklou modlitbu, když zvoní se »klekání«, a tak zkrátka představujeme si ono pamětihodné poselství andělské, o kterém vykládá nám dnešní svaté evangelium. Slova tato připomínají nám, že počátek života Ježíšova není nijak podoben životu našemu. Uvažme jen o zvěstování narození Jeho: kdo poslal zvěst, skrze toho, ke komu a za jakým účelem!

Zvěst, kterou anděl vyřizoval Panně v Nazaretu, byla od Boha samého. Čteme jenom zřídka v posvátných dějinách, že Bůh posílal zprávy lidem. Nikdy však nečteme, že by skrze anděla vzkázal pozdraviti ženu. Poslal Bůh anděla k Abrahámovi, když chtěl obětovati syna svého na hoře Moriach; ku Gedeonovi, aby vysvobodil lid z rukou Madianitských, k třem mládencům v peci ohnivé, k Zachariášovi ve chrámě, k sv. Josefovi ve snách, k sv. apoštolu Petrovi v žaláři, — nikdy však neposlal Bůh anděla k ženě, než k Panně Marii. Ale ani žádnému muži neprokázal té pocty, aby vzkázal ho pozdraviti, jako Marii Pannu.

Neposlal pak Hospodin s poselstvím svým pouze proslého anděla nižších kůřů, nýbrž knížete anděla Gabriele, který stojí před trůnem Božím.

Poslán byl archanděl ten ku Panně chudé sice, ale ctnostmi bohaté. Měl jí zvěstovati poselství nad jiné důležité, od něhož závisela spása světa! Vyplnit mělo se, po čem toužilo lidstvo po tisíciletí. Ten, kterého předpověděl již patriarcha Jakob, kterého předobrazil veliký vůdce národa Mojžíš, měl přijíti na svět!

»Co jest člověk, že jsi naň pamětliv, a Syn člověk, že jej navštěvuješ?« tak se žalmistou Páně (8, 5) voláme, uvažující první větu z modlitby klekání! Zcela jinak soudí Bůh, než soudí lidé! Bůh nehledí na urozenost, bohatost, vznešenost, umění, vědu, jako lidé! »Hospodin vyzdvihuje z prachu nuzného, a vyvyšuje z ponížení chudého, aby jej posadil s knížaty lidu svého«. (Žalm 113, 7—8). Za matku jednorozeného Syna svého nevolí dceru mocných tohoto světa, nýbrž pannu chudou a pokornou! — Ale také ku vděčnosti mají nás vybízeti slova ta! Ukazují nám nesmírnou dobrotu, láskyplnost, milosrdenství boží, které všechno podniká, aby lidstvo bylo spaseno!

II. »Í řekl Maria: Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!« — V tomto druhém odstavci modlitby »Anděl Páně« nazývá se Marie Panna dívkou čili služebnicí Páně. Takovou ukázala se, trávíc dny mladosti své u chrámu Hospodinova, služebnicí Páně byla, opatrujíc božské Jezulátko v Betlémě a v letech dětinných, služebnicí Páně prokázala se v Nazaretě, kde vedla domácnost pěstouna Páně i pro svého božského Syna, a úkol svůj dívky Páně dokonala, stojíc pod křížem a uctivě kladouc mrtvého Pána do hrobu.

Podobně i my všichni máme býti služebnicí Hospodinovými. Je zvykem, že otec veškerého křesťanstva, papež římský, nazývá se služebníkem služebníků Páně. Není to jen prázdný titul, nýbrž poukazuje se tím na hlubokou pravdu, jak pravil božský Spasitel,

že ten bude největším v království nebeském, kdo sloužiti bude bratřím svým. Podobně i my všichni mějme na paměti, že jsme služebníky Božími. Vždyť Bůh stvořil nás, — jak vyjadřuje se již katechismus, — abychom ho poznávali, ctili, jej milovali, jemu sloužili, a tak na věky spaseni byli.

Stará legenda křesťanská vykládá o obru sv. Kristoforovi, dokud byl pohanem, že chtěl sloužiti tomu, kdo je nejmocnějším. Sloužil u různých pánů. Na konci mu poustevník rozkázal, aby sloužil Bohu jedinému tím, že bude přenášeti cestující přes dravou řeku, přes níž nebylo mostu. Obr poslechnul toho rozkazu. Lehce, jako pírkó, přenášel všechny cestující. Jedenkrát v noci nesl přes řeku spanilé pacholátko. Ale tu cítil takovou tíhu jako nikdy. Nesl tenkrát samého Krista, Stvořitele světa, v podobě nevinného dítěte.

Sv. Kristofora malovali dříve rádi na průčelí chrámové. Obraz ten má nás všechny připomínati, že i my máme býti Kristofory, služebníky božími, a že sloužíme Bohu, když prokazujeme ochotné bratrské služby nejmenším z nás. Při posledním soudě řekne Bůh všem: »Cožkoliv učinili jste nejmenším z bratří mých, mně jste učinili!«

III. »A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« — Větu tuto napsal sv. Jan hned na počátku svého evangelia, chtěje nám na paměť uvést, že Ježíš Kristus je skutečný Syn Boží a pravý Bůh! — Modlíce se slova ta, vděčně máme vzpomínati všeho, co učinil Syn Boží pro nás! Zvláště nynější doba svatopostní, v níž připadá svátek Zvěstování, připomíná nám všechno, co Slovo tělem učiněné trpělo pro nás, a má proto vzpomínka tato tím větší láskou k Němu nás naplniti!

Ježíš, Syn Boží, jehožto vtělení zvěstoval anděl Páně, při jehož narození zněly radostné chvalozpěvy andělské, před nímž v prachu se kořili mocní králové, jehož moudrosti obdivovali se velekněží a vysoká rada, jenž hlásal výmluvně nehynoucí pravdy, jehož hlas stišil bouřlivé vlny mořské, jenž slepým zrak, hluchým sluch, němým řeč dával, jenž i ve hrobích ležící k novému životu volal, jenž všude dobře činil kudy chodil, jenž jako pastýř dobrý hledal hříšníky, aby zase navrátili se k Bohu, — tento Syn Boží vydává se dobrovolně za nás na smrt. Právě v této posvátné době postní staví nám ho církev všude před oči, zastiňajíc všechny obrazy, a vyvěšujíc všude jen Krista ukřižovaného nebo Krista pro nás krví se potícího. Ó neskončená lásko Kristova, žádný jazyk nemůže vypověděti, co jsi z lásky k nám na sebe vzal!

° * *

Modlitbu »Anděl Páně« modlíme se, bychom za vtělení Ježíše Krista děkovali, Matku Boží ctili a v její ochranu se poroučeli. Modlitba tato je krásným sloučením úcty Mariánské s úctou ke Spasiteli, zároveň pak podává nám mnoho vděčné látky ku spasitelnému rozjímání. Máme se tu učití pokoře od Male Panny,

Bohu věrně sloužiti, jak ona, máme vděčně vzpomínati všeho, co vtělený Syn Boží učinil pro spásu naši, a tak nadšencu láskou k němu se vznítiti.

Modlíce se takto s vnitřním porozuměním »Anděl Páně«, budeme i s upřímným svatým zápalcem krásnou modlitbu tu končiti, řkouce :

»Milost Svou, prosíme, ó Pane, rač v mysli naše vlíti, bychom — andělským zvěstováním vtělení Krista, Syna Tvého, poznavše, -- skrze umučení a kříž Jeho k slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Dr. Rud. Zháněl.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Bursa a štola při podávání sv. přijímání mimo mši sv.

Sv. přijímání věřících má se diti zpravidla při mši sv. hned po sv. přijímání knězově, čímž se vystihuje liturgické spojení lidu s knězem obětujícím. Tento zvyk byl vždy v církvi pravidlem; avšak již v době sv. Cyrila Jerusalemského se IV. století podávalo se Tělo Páně věřícím i mimo mši sv. Dnes jest dovoleno z rozumného důvodu (*ex rationabili causa*) podávati sv. přijímání i mimo mši sv. ve kteroukoliv hodinu, ve kterou jest dovoleno sloužiti mši sv. tedy od rána do poledne. Podle dekrétu S. R. C. z 11. června 1904 není to dovoleno odpoledne. Může tudíž kněz na žádost věřících podati sv. přijímání bezprostředně přede mší sv. nebo po mši sv., a to i tehdy, když slouží mši sv. v barvě černé.

Jak uděluje kněz sv. přijímání mimo mši sv.? Běže na sebe rochetu a štolu. V jistém kostele konal to jeden duchovní tak, že vzal vždy štolu barvy bílé, a bursu bílé barvy s korporálem nechával u svatostánku. Druhý duchovní brával štolu barvy měšní a bursu s korporálem nosil sám v každém jednotlivém případě. Kdo jednal správněji? Co praví o té věci liturgické předpisy? Římský rituál (Tit. IV. cap. II.) praví: *»Sacerdos sanctissimam Eucharistiam ministraturus . . . lotis prius manibus, et superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei convenientis, praecedente . . . ministro, procedit ad Altare manibus junctis . . .«* Tedy podle slov rituálu kněz běže štolu barvy takové, jaká přísluší toho dne církevním hodinám, a jde s rukama sepjatýma, tudíž nenese bursy; o burse se tu vůbec nemluví. Vizme však, co soudí komentátoři rituálu a posv. sbor obřadů o této věci.

Provinciální koncil milánský, konaný za sv. Karla Bor. r. 1579, praví (pars. I, cap. *»Quae ad SS. Eucharistiam pertinent«*): *»Superpelliceo stolaque alba (et ubi ritus Ambrosianus, rubra) utatur«*. Tudíž podle tohoto koncilu kněz běže štolu barvy bílé. Odvolává se k tomuto koncilu míní Jeroným Baruffald († 1755), že jest

brátí štolu i bursu barvy bílé. Avšak Josef Katalánský odvolává se na výklad Michala Bauldryho O. S. B. a píše ve smyslu rubriky rituálu, že to jest prakse »quam omnes fere tenent Ecclesiae, si Mediolanensem escipias«. Tudíž mínění opačné.

Věc rozhoduje moudře dekrét S. Rituum Congr. ze dne 12. března 1836 (Tridentina č. 2740 ad 12), jenž dť o škole »coloris Officio illius diei convenientis, ut praescribit Rituale Romanum, vel etiam alba«. Tudíž ponechává se knězi volnost. A podobně stanoví nové naše Manuale rituum (z r. 1916), pars I., cap. III, § 1., 1.: »Sacerdos . . . stola corolis Officio illius diei convenientis (vel albi), . . .«

Z uvedeného plyne o barvě štolý při sv. přijímání toto: kněz užívající štolý shodně s barvou Officia denního jedná úplně ve smyslu rubrik i S. R. C. — kněz užívající vždy štolý barvy bílé, nejedná nesprávně, neboť mu to dovoluje S. R. C. a provinciální Manuale ritů. Dvoji však jest zaznamenati výjimku. Při sv. přijímání nemocných užívá kněz vždy štolý barvy bílé, a nikdy neužívá se barvy černé; na př. o dušičkách bylo by vzíti k sv. přijímání štolu barvy fialové nebo bílé.

Co souditi o bursě? Podle výkladů rubricistů i S. R. C. (24. IX. 1842) nemá se nechávati trvale na oltáři ani ji nemá nositi ministrant; ježto pak kněz má jíti s rukama sepiatýma, nutno předpokládati, že si dříve sám bursu na oltář donesl. Není zde určitějšího rozhodnutí a lze doporučeti, aby kněz ve smyslu S. R. C. a zvyku v mnohých krajinách přijatého vždy sám bral s sebou bursu a to barvy takové, jakou má štolu. S. R. C. dne 11. června 1880 odpověděla za dotaz »an bursa, a sacerdote deferenda ante pectus, debeat esse ejusdem coloris stolae, prout magis congruere videtur, vel possit in quocunque casu adhiberi bursa coloris albi juxta morem plurium Ecclesiarum, etiamsi stola alium praesferat colorem?« Ad I. »Convenit ut bursa sit ejusdem coloris ac stola a sacerdote deferenda«. Tudíž služí se brátí bursu barvy téže jako štolu, avšak předpisu tu není. — Srv. v této věci Theol. prakt. Quartalschrift, 1917 str. 620.

Dr. Čihák.

Methodisté.

Jak se proslýchá, podnikají s jinými denominacemi velkou agitaci po střední Evropě a Palestině. Vyzbrojeni jednou miliardou (snad dolarů) podnikají skutečně na mnohých místech odpadlické hnutí. Rockefeller ze svých miliard lehce může dáti obnosy, před nimiž se zarázíme, ale nemůže dáti, co nám církev dává. Ve shromáždění duchovenstva byla dána otázka, co činiti proti nim. Odpověď: to, co činí oni.

Pozoruhodná jsou to čísla, která udávají, kolik měl který methodista kázání, obdivuhodná jest vytrvalost jejich ve službách bludných, ale celkem musíme říci, že činí to, co pastorační pravidla církevní vše doporoučí: styk se svými.

Sděleno bylo na schůzi duchovenstva, že jejich kazatel ani jednu rodinu nenechá bez své návštěvy, že šíří letáky a vytrvale koná schůze, byť bylo málo účastníků.

My zde uvedeme jen několik vět ze synod katolických, které nám tajemství úspěchu odhalují. Uvedeme amerikánské koncily v Quebecu a Cincinnati: »non officio suo satisfacisse arbitretur, si domi inclusus expectet, ut ad ipsum veniant parochiani. Semper equidem valuit sed hisce praesertim temporibus valet hoc praeceptum Domini: Ite ad oves quae perierunt domus Israel. Non expectabit peccatores, dum ad se veniant, sed ipse ultro ad illos adibit; quemadmodum bonus pastor vadet in deserta mundi ad ovem errantem requirendam.«

V roce 1849 biskupové francouzští v Remeši, shromáždění pod památnou klenbou dómu, dávali radu a rozkaz: »morem hunc tam salutarem, singulas paroeciae familias certis temporibus visitandi.«

V Londýně a Benátkách a na jiných místech se stereotypně taková doporučí: »Facile ad se praebeant accessum; omnes aliquoties invisant, non ut otio vacent, sed ut monita salutis opportune et prudenter illis insinuent.«

Ta stará praxe církevní, navštívení každou rodinu aspoň jednou do roka, bude činit divy.

LISTY HOMILETICKÉ.

Postní kázání.

V.

Vše z lásky k Ježíši.

Z kulturních dějin jasně vysvítá, že byl člověk vždy v rozpacích, co si má se svým životem počítí. Že jistý duševní vývoj prodělati musí, o tom pochybovati nemohl, avšak veliký byl spor mezi lidmi o to, jaký ten vývoj býti má. A netřeba dovozovati, že se dnes ti vychovatelé lidstva a národů nejméně v tom shodují, jak mají člověka vychovávatí. Nahlédneme jen do učitelských a vychovatelských časopisů. Co výkladů, že škola a výchova není taková, jaká má býti. Klidného myslitele zaráží ovšem ta myšlenka, že by najednou školství a vychovatelství mohlo zavésti správnou, ideální výchovu. Což ty věky minulé ničemu nerozuměly? O cíly a směru výchovy může se teprve nyní správný úsudek provésti. Proč teprve nyní? To potřeboval člověk tolik tisíc let k tomu, než si to rozmyslil, co si má se svým životem počítí? Na tyto záhadné otázky měla by nám moderní škola a paedagogika napřed dáti odpověď. Jak by ale ta odpověď dopadla, kdyby byla upřímná, víme. Kdyby totiž nespokojila se paedagogika s tím, s čím se vlastně dnes spokojiti chce, totiž v člověku prostě ty tělesné a duševní síly rozvinout. Ne. Vždy to považovala paedagogika za svůj cíl, za svou úlohu k něčemu vyššímu výchovou člověka vésti, takřka něco jiného, vyššího z něho vychovati, než jen člověka. A tak při všech těch různých paedagogických názorech, při všem tom různém nazírání na život lidský a výchovu člověka jest jedno slovo, jež vždy všem bylo známo, slovo ctnost. O toto slovo vede se vlastně spor po celé ty věky, co člověk na zemi žije. Jaký obsah má se tomu slovu dáti, to byla vždy ta základní otázka výchovy, a jest dosud.

Recké slovo pro ctnost ἀρετή (arete), římské virtus, staly se typickými, rázovitými slovy. Řecká ctnost, římská ctnost. To jsou rázovité výtvary řecké a římské kultury. Avšak zrovna to, na co Atheny a Řím byly tak hrdy, totiž že měly svou ctnost, to právě nás zaráží. Či měl Říman a Řek nějaký zvláštní životní cíl? Neměl. Byli to lidé jako jiní a proto měli ten samý životní cíl a směr jako ostatní od Boha stvoření lidé. Tedy byla to chyba, velická chyba, že si Řím a Řecko udělaly zvláštní ctnost. Jest to ta ohromná chyba, řekněme si to přímo, jest to ten ohromný zločin, jehož se doba před Kristem dopustila: z Boha udělala nacionální bůžky. A tiše mohla by se tu v moderním člověku ozvat výčitka: teď se toho zločinu dopouští člověk zase: z Krista-Boha dělá si národní církev.

Od mužů učených, vážných byla nejednou vyslovena myšlenka, že musí člověk sám před sebou mít strach. Proč? Protože člověk je všeho schopen, toho největšího mravního heroismu, ale také té největší podlosti. A nejen to. Co zaráží, je ten způsob, jak to zkažené srdce lidské dovede si vše přizpůsobiti. O tom daly by se veliké studie napsati. Vidno totiž, že každý člověk chce býti dobrým a ctnostným. Kdo by byl s tím srozuměn, kdyby se mu řeklo, že je špatným, spustlým člověkem? Proti takové výtce brání se každý. Tak založen jest život lidský na té ideji dobra, která se pak jako mravnost, jako ctnost v životě projevuje. Neuzná-li ale to srdce lidské nikdy, že jest podle a zlé, pak ovšem nastává mu ta práce, vše kolem sebe předělati dle sebe. A tu nehrozil se člověk před ničím. Člověka však poznáme nejlépe, když celé lidstvo snažíme se poznati a život lidský ukáže se nám tak, jak je, když dějiny lidstva a lidské kultury otevřeme. Vizme tedy.

Ta první a hlavní zásada srdce lidského byla vždy, nezáviseti na nikom a na ničem. Řekněme to tak, jak se to v náboženství říká: Člověk chtěl a chce býti svým Bohem. Vidíme to stále v životě. Písmo sv. vypravuje nám to sice na prvních listech, ale i kdyby to tam nestálo, každý by to vyzradil svým jednáním a chováním. Nestarat se o Boha, to jest oblíbené heslo srdce lidského. V každém srdci více méně se ozývá. A toho člověka, v němž se neozývá ani dost málo, zveme světcem. K tomu pracujeme ale, aby ten svědný hlas v nás umlkl, který se v ráji ozval a dále světem zní: »Budete jako bohové.« Ne, nejsme a nebudeme, musíme odpověděti celou duší. Bůh, jediný Bůh jest nad námi.

Jeden osudný krok v životě mívá v zápětí druhý, třetí. Ten první krok mívá člověk v moci, ale k tomu dalšímu kroku bývá hnán. Naznačme to přesněji. Není pochybnosti, že to měl člověk původně v moci, v jakém poměru k Bohu chce býti. Jakmile se ale Boha vzdal, jakmile se sám za Boha prohlásil, pak dostavily se nezbytně důsledky, jimž odolati nemohl. Vizme, jak se to dosud v člověku děje, tak se to dělo vždy, i po prvé. Věčného, všemohoucího, nejsvětějšího Boha míti za nepřitele, tu myšlenku

ale člověk nesnese. Co tedy? Tu nezbyvá patrně nic jiného, než buď Boha popřítí anebo Boha tomu hříšnému srdci přizpůsobiti. Boha popřítí, to je jistý druh sebevraždy rozumu. Proto odhodlá se k tomu obyčejně jen člověk mravně hluboko kleslý. Jak tedy hledí a hleděl se člověk s Bohem vyrovnat? Velmi jednoduše. Udělá si Boha dle svého srdce, udělá si z Boha bůžka. Od té hrubě vytesané, primitivně namalované modly až k těm jemným, neviditelným bůžkům, jež srdce tajně ctí, jaká to řada! Není jedno srdce lidské jako druhé, a tak musíme říci, co srdcí lidských, tolik bůžků. I národové udělali si z jednoho Boha všehomíra své národní bůžky, aby mohli svým národním nectností a neřestem hověti. Bůh všehomíra, Bůh všech lidí, jediný Bůh nestrpěl by přece národních nectností, národního sobectví, proto musel se státi národním bůžkem. Bůžkové, modly mlčí, naopak, ještě k tomu, k čemu člověk chce, nabádají. Boha si dělali, modlu prohlásiti za Boha, jaký to hřích! Jaká to hanba pro lidstvo, že Bůh musel v desateru na prvním místě stanovit: »Nebudeš mítí jiných bohů mimo mě.« Což to člověk necítil, co se v něm dělo, když si z Boha udělal modlu? Kde Bůh, tam život, kde mrtvá modla, tam zkáza. Veta po ideálech, po pravé ctnosti, veta po kráse života, veta po radosti. Vše zničeno, protože vše propadlo subjektivismu. Člověk a zkažené srdce pak rozhodují o tom, co je krásné, co je ctnostné, co je pravou radostí, co jest ideálem. Tím ale vše se znehodnocuje.

Šeredné jest to, co nám tu dějiny vypravují. Kdyby to nebylo doložené, neuvěřili bychom tomu. Co jen člověk z toho náboženství udělal, když zkáza hříchu zachvátíla jeho srdce. To je bůžků, to je model! Ani k sečtení nejsou. A jaké bohy, jaké modly! Římský státník Plinius napsal ve svém zoufalství: »Člověk opravdu neví, není-li to lepší vůbec v bohy nevěřit, než v takové, za něž se musí každý stydět.« Ovšem konec konců nebyli ti bohové ničím jiným než zbožňovanými, za božstvo prohlášenými neřestmi. Dosud užívají se některá jména starých římských bohů jako jména hanebných náruživostí. A vizme tu celou spustlost lidskou, vizme, čeho je srdce lidské schopno: ty nesčetné bohy udělalo si ze svých vášní a náruživostí, aby tak tím více hříšnými vášněmi vzplanouti mohlo. Dobře to vycítil římský filosof Seneka a neváhal pak napsati: »Co jiného jest to, než naše vášně rozvířiti, když se neřestí bohům připisují.« Až tak daleko musel člověk dospěti. Stud musel zmizeti, ctnost musela se státi nemožnou a neřest musela se státi ctností — a jediným prostředkem, aby se člověk Bohu líbil. Jaká příšerná zvrácenost! To je ta celá hříšná, bezbožná práce srdce lidského. Tak se hřích v člověku vyvíjel a rozvíjel. Jako šeredný jed prosákl vše, celý duševní život, celého člověka. Svou demonickou mocí všeho se zmocnil. Udělal z člověka demona.

Nelze nevidět snahy v pohanstvu ta demonická pouta hříchu zpřerážet. Vždyť pro to zlo a ten hřích není srdce lidské stvořeno. Proto pociťoval člověk vždy a stále tu celou tíhu svých

hříchů. Hřích neuspokojil člověka nikdy, nikdy neučinil srdce lidské šťastným, v hříších nenašel člověk nikdy to, co hledá: radost a klid svědomí. Naopak. Proto jako organismus proti vniklému jedu se vzpírá: tak vzpíralo se i to srdce lidské ve svých hlubinách proti hříchu. A rozum nebyl nikdy hříchem tak spoután, aby jej nemohl posouditi a odsouditi. Krátce člověk není nikdy tak špatný, aby vůbec nechtěl býti dobrým.

Odtud ten zoufalý křik pohanstva: Víme, ale nemůžeme. — Ovšem, věděli, ale nemohli. Psali knihy o ctnosti, krásné knihy, ale nežili tak, jak psali. Všechna jejich moudrost, celá jejich věda nemohla je uchrániti před mravní zkárou. Chvilí se bránili proti svým hříšným vášním, pak ale klesali a tonuli jako ostatní. A co prodělával jednotlivec, prodělávali národové. Původní, stará náboženství národů měla velikou mravní hodnotu. Bohové představovali tehdy spíše jisté národní ctnosti. Tak mohli si Římané, Řekové i jiní národové mravní zdatností založiti své státy. Když ale během věků do státního náboženství vnesly se státní neřesti, pak rozpadávaly se základy, na nichž státní pořádek a blaho se zakládaly. Tak stalo se na př. že Řekové vychování u svých oplzlých bůžků, museli si konečně od římského státníka Plinia nechati libiti tu výčitku, že jsou všech neřestí původci. Nic jim nepomohla jejich věda, jejich vysoká kultura, jejich nedostižitelné umění. — Ó v jakém ovzduší žilo lidstvo v té době před Kristem! Býti bez Boha, bez pravé radosti, bez klidu svědomí, zda může býti pro člověka hroznějšího stavu? Není divu, že trudnomyslnost, neklid, bolestná touha po ztraceném, neznámém dobru, stálé zápasení se sebou o něco lepšího, to vše jeví se v pohanstvu, jest jeho příznakem. Hrozně cítilo lidstvo tehdy svou vinu a čím dále tím více přicházelo k vědomí, že spása musí přijíti odjinud, ze shora. Zoufalství se zmáhalo, člověk sůčtoval sám se sebou i se světem. V té době to bylo, kdy napsal římský básník Juvenal ta slova: »Všechna neřest dosáhla svého vrcholu.« — A dějepisec Livius k tomu dodal: »Už ani svých neřestí, ani lásku proti nim nemůžeme snést.«

Tak to vypadalo ve světě, když Spasitel světa svůj kříž na Kalvarii vztýčil, když s kříže volal k nebi: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí.« Před božským okem jeho tanula tu celá minulost a celá budoucnost. Viděl, jak hříchem zohavil v sobě člověk obraz boží, viděl, co vše člověk ze sebe udělal, pro co žil. Ó, co hříšného bludu, co bludných názorů o životě lidském kupilo se před křížem Spasitelovým tehdy, když svou životní obět, obět svého života za hříšného člověka přinášel.

Láskou chtěl Ježíš srdce lidské učiniti podobným svému božskému srdci. To byl cíl života jeho, to měl býti účinek vykupitelského díla jeho. Žádné násilí, žádná násilná změna neměla se v člověku státi. Ne. Sám se měl člověk svatým státi. Může se svatým státi, ale nemusí, když nechce. A tak jako se dříve srdce lidské proti Bohu vzepřelo a vzpíralo, tak může se i nyní proti svému Spasiteli vzepřítí. Ó jaký bol byl to pro ukřižovanou lásku

boží, když s kříže viděla, že se to bude dít, když na to patřila, co vše člověk podnikne, aby se nemusel svému Spasiteli podobným státi, aby nemusel lepším býti.

Mnoho psalo a mluvilo se o křesťanství od té doby, co Ježíš svůj kříž na Kalvarii vztýčil. Malou znalost srdce lidského dali bychom však na jevo, kdybychom jen k tomu přihlíželi, co se psalo a co se píše. Více záleží na tom, proč a s jakým úmyslem se to psalo a mluvilo. Tento úmysl může býti dvoji: buď se šíří porozumění pro křesťanství anebo naopak. Řekněme to přesněji: O křesťanství a o Kristu mluví a píše se buď proto, aby se mu člověk přizpůsobiti mohl, anebo aby se křesťanství a Kristus přizpůsobily člověku. A jako se kdysi musel pohan vyrovnati nějak s Bohem, tak se musí nyní moderní člověk nějak vyrovnat s Kristem. Popíráti Krista a božství jeho je už ten poslední zoufalý pokus Krista se zbaviti. Než k tomu se člověk najednou tak snadno neodhodlá. Dříve snažil se na křesťanství vše to popířiti, co nutí k mravní přeměně, k mravnímu obrození. Moderní člověk jde za Kristem tak dlouho a tak daleko, dokud Kristus nežádá, aby byl jiným, lepším. To je přece veřejné tajemství naší doby, moderní lidské společnosti. Nemluví se o tom zřejmě a přímo. Víme proč. Všichni ti, kteří za Kristem jdou a jíti chtějí, jsou lidé mravně špiní. Tak tomu bylo vždy a jest dosud. Člověk mravně vyžily, vášní zeslabený, bez pevné vůle není schopen následovati Krista. Proto tací lidé vzdávají se ho, odpadávají od něho, nejdou za ním. Jen ti, kteří mají pevnou vůli, pevný úmysl ve svém životě Krista nápodobiti, jen ty vidíme kolem kříže Spasitelova. Zda dříve hřešili, to nerozhoduje. Farizeové to ovšem Synu božmu vyčítali, že má a trpí kolem sebe ty, kteří hřešili. Než on poukázal na to, že právě proto přišel na svět, aby kolem sebe shromáždil všechny ty, kteří zhřešili, ať pevný úmysl mají více nehřešiti. To jsou ti, kteří své srdce chtějí podobným učiniti nejsvětějšímu Srdci Spasitelovu. A jen to žádá od nich Spasitel, aby chtěli, aby upřímně chtěli. Tedy kde se jedná o křesťanství, o Krista, tam rozhoduje srdce, vůle. Tak často se nám sice vykládá, namlouvá, jak dnes věda na křesťanství nazírá, co by duch doby na křesťanství rád pozměnil. Ó ne, věda nenazírá, srdce nazírá, a nazírá tak, jakým jest. A pozměnit nemusí se tedy vlastně křesťanství, nýbrž to srdce lidské, ten moderní člověk by se měl pozměnit k lepšímu. Věme jen, kdyby rozum a rozumové důvody jediné rozhodovaly, když jde o křesťanství, o Krista, pak by to zcela jinak ve světě vypadalo. Dávno a dávno nebyly by již žádné náboženské spory. Rozum ale nerozhoduje. Srdce rozhoduje, a když rozhodlo, že nechce rozuměti, je všechno vykládání a dokazování marné. Srdce nedá se důvody přemluvit, to má svou vlastní logiku, či dělá si svou logiku.

A tak jak již při narození Páně oznamovali andělé, třeba dělit lidstvo na lidi dobré vůle a na lidi, kteří dobrou vůli nemají. — Jedni jdou s radostí za Ježíšem. Ježíš mluví o tom v podobenství o dobrém pastýři. Praví, že jeho hlas slyší, že on sám, dobrý

pastýř je vede. Avšak více je těch, které ten dobrý pastýř k svým dobrým ovečkám připočísti nemůže. Více je totiž těch, kteří nemají dobrou vůli, nejsou rozhodnutí, nejdou rozhodně za svým Spasitelem. A od těchto duší nerozhodných, hostejných až k těm, kteří svého Spasitele nenávidí, je mnoho odstínů. Tak skytá se nám tu ten samý zjev jako v době před Kristem. Jako tehdy námáhalo se to zkažené srdce lidské, aby se Bohu vyhnulo aneb si z něho udělalo bůžka dle sebe a svých vášní, tak i nyní. A co všechno podnikal a podniká, aby ten kříž Spasitelův mohl obejít. Avšak něco jiného jest hostejnost k Bohu, jehož člověk nikdy neviděl, něco jiného jest hostejnost, odpor proti Bohu — v těle lidském. Ježíš postavil se mezi lidstvo a Boha, jest historickou osobou, křesťanství je historickou událostí, má své historické spisy. Tu musí se srdce lidské vzpírat proti očividné pravdě. A kdo to vylíčí, jak se vzpíralo! Kdo vylíčí všechnu tu neupřímnost, podlost, všechny ty nesprávné úsudky, předstírané důvody! Ó jak zachvacuje ta demonická moc hříchu celého člověka. Po spáse, po pravdě volá člověk a vždy volal, když se ale Spasitel-Bůh před něho staví, nechce ho znáti, vyhýbá se mu. Ó jak smutný to rys kulturních dějin z doby po Kristu.

Na jaké mravní výši ta neb ona doba kulturních dějin stála, poznati lze nejlépe z toho, jak se ke Kristu a jehoauce chovala. Než nechme dob minulých, vizme dobu, v níž žijeme. V této době padlo slovo a to z řad protestantských: »Boha v těle lidském nesnese více naše doba.« Dobře řečeno. Lépe a přesněji nelze snad ani dobu naši charakterisovati. Ovšem v tom vyniká, v tom se vyznamenává, že Krista nemůže snést. Vlastně nejde o Krista, jde o jeho nauku, o jeho mravouku. Vždyť k tomu nesou se snahy moderního člověka vůbec, odstranit objektivní mravouku. Volnost v myšlení a volnost v jednání chce míti dnes člověk. Moderní náboženství je proto ono, které si člověk sám udělá, a moderní mravouka je ta, kterou si sám stanoví. Nevázanost náboženská a nevázanost mravní — to jsou moderní hesla. — Chceme li to učeně říci, řekněme: subjektivismus v náboženství a subjektivismus v mravouce.

Krista nechce se však přece moderní doba úplně vzdáti. Vidno, proč kolem Krista kupí se vše to, co je ideální. A tak sestrojila si naše doba své zvláštní křesťanství. Je to křesťanství bez dogmat a bez příkázání. Dogma, to je slovo, jemuž naše doba vypověděla boj. Předkládat lidem něco k věření, ukládat povinnosti a příkázání, to si mohl dovoľiti středověk, ale teď Moderní člověk nevěří, ten jen ví. Žádná víra, jen věda. Tak se moderní doba vyrovnala s Kristem. Ptejme se ale přesně: kdo se vyrovnal? Věda? Ó ne, srdce, moderní dobou zkažené srdce. Ó jak klamou se ti, kteří chtějí brožurkami, letáky, řečmi ten moderní náboženský boj rozhodnout! Obyčejně se ten boj ještě národnostně zabarvuje. Skryté dělá si člověk z Krista národního bůžka, jak to pohanstvo dělalo s Bohem. A tak nemluví se u nás o křesťanství, mluví se o husitismu, o víře českých bratří a podobně.

Tím směrem jde ten moderní boj proti Kristu. Každý si dělá s Kristem, co chce a bře si z jeho nauky, co se mu líbí. To je celý smysl toho moderního náboženského boje. Pro nějakou církev a její autoritu není pak žádného porozumění. Volá se odřímštit se! To prý nám ještě schází. Ó ne, nám schází hlavně jedno: v inteligenci zvýšit mravnost, pak už toho odřímštění nebude třeba.

Smutné je to svědectví pro člověka, když ten boj proti svému Bohu a Spasiteli vede skrytě, neupřímně. Vede-li jej ale veřejně, záští, jest to něco nepřirozeného. Boha vyvolávat k boji, tomu, který přišel lidi spasit, vypovídat boj, to už není lidské.

Záští splácí a splácel člověk lásku svému Spasiteli. A víme, po celou tu dobu, co Ježíš zde na světě žil, viděl ten hrozný nevědek lidský. To božské srdce to vědělo, cítilo, že nebude milováno ode všech, ač všechny stejně milovalo.

»Žízním!« volá Spasitel s kříže. Žíznil, ale ne po té kapce trpkého nápoje, ne, po spáse duše lidské toužil, žíznil. A místo lásky a díků hromadí se před ním lhostejnost, neupřímnost, zášť. Ó jak opuštěno jest to srdce nejsvětější na kříži. »Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?« volá hořkostí a bolem přeplněné, láskou vyčerpané. Vše učinilo pro spásu člověka, co jen Bůh učiniti může. A když zmíralo, zemřelo láskou.

Utrpení Ježíšovo jest naším utrpením, jeho láska naší láskou; vždyť trpěl pro nás, z lásky k nám. Pro křesťana, pro ty, kteří pravdu upřímně hledají, jest tedy rozhodnuto a stanoveno, k čemu zde na světě žijí, jak žítí mají. Jisté, tak zvané problémy nesmí tedy křesťan řešiti, s jistými záhadami životními, jak se říká, nesmí se zabývat, jinak hřeší proti svému ukřižovanému Spasiteli. Ruce pryč, pryč od té bezbožné roty, o níž dnes sv. evangelium vypravuje, že zdvihali kamení, když jim Ježíš řekl, že jest Bohem. Naopak, před ten svatý kříž Páně se postavme a učme se znáti, proč tu na světě žijeme. Syn boží žil pro nás, abychom my pro něho žili, trpěl pro nás, abychom my ten kříž života svého postavili vedle kříže jeho a trpěli s ním. Amen.

VI.

S křížem za Ježíšem.

Po šesté sešli jsme se dnes v posvátné době postní, abychom zbožnou úvahou ctili ono tajemství, na němž se spása lidská zakládá. Dnes máme své zbožné úvahy zakončiti, neboť v příštích dnech uvede nás církev sv. sama svými obřady do onoho tajemství, jež jsme v zbožných úvahách uctívali.

V kříži spása, ta myšlenka ožývala se stále v našich úvahách, když jsme viděli vývoj a rozvoj hříchu v člověku. Viděli jsme, jak zatemněn jest rozum lidský hříšným bludem a jak zeslabená, k zlému nakloněná jest následkem hříchu vůle lidská. Obzvláště

tomu jsme věnovali pozornost, jak člověk hříchem zaujatý vše dle svého zkaženého srdce si předělává a upravuje, i samého Boha. Klame sebe i jiné. Demonická moc hřichu projevuje se v dábelské lsti. Ó jak málo se na to poukazuje. O náboženství píše a mluví se tak, jakoby v něm prostě a jediň rozum rozhodoval. Ó ne. V náboženství se myslí více srdcem než rozumem. Proto tolik bludných názorů náboženských, poněvadž tolik zkažených, k pravdě neupřímných srdcí. Kdyby bylo a muselo býti každé srdce lidské k pravdě upřímné, nebylo by různých náboženských názorů, nebylo by náboženských bojů. Proč se o tom mlčí? Proč se svádějí stále ty rozpory a ty sporné názory v náboženství na vědu, rozum, pokrok? Proč se na to nepoukazuje, jaký vliv má mravní stav člověka na vědecké bádání, na poznání vůbec, jakmile se to bádání a poznání člověka mravně týká. To věděli staří Řekové dobře, proto žádali od učitele filosofie. t. j. životní moudrosti bezúhonný život. V tom viděli záruku, že jest k pravdě upřímný. A my křesťané víme, že ta pravda, kterou nás církev svatá učí, neopírá se o lidskou autoritu, nýbrž o Boha. Vizme v tom božskou moudrost Spasitelovu. Kdyby byl Ježíš Kristus člověkem, udělal by to tak, jak to lidé v podobných poměrech dělávají. Býval by si založil školu, vychoval by si žáky, snad byl by svou nauku i sepsal — a pak ponechal by vše osudu. A ten osud býval by se řídil dle toho, jaké mravní požadavky by se v nauce dělaly. Čím více by se žádalo, tím spíše a tím dříve by si srdce lidské tu nepohodlnou nauku předělalo. Že však člověk při své mravní zkáze na té vznešené nauce Kristově nic nezměnil a změnit nemohl, to jest skvělý důkaz božství Kristova. Byli špatní papežové, tak jako ty doby, v nichž žili, špatné byly, byli špatní kněží, jinak žili než učili, avšak jedna výčitka se jim dělat nikdy nemohla — pokud od církve neodpadli — totiž ta výčitka, že učení Kristovo padělali. Ó kdyby papežové, kdyby kněžstvo, pokud v církvi katolické trvá, nebylo přesvědčeno o tom, že hlásá božskou pravdu, ó již dávno by si tu pravdu a nauku křesťanskou udělalo pro sebe pohodlnější. Víme přece a viděli jsme to, že kněží odpadávali od církve katolické jen proto, aby měli jině, v nějaké sektě pohodlnější — mravní — život. Církev katolická, ta církev Kristova hlásá ale od svých počátků až do dnes: »Já učím jen to, co se od dob apoštolských učilo a věřilo.« Ve svém učení nezná církev katolická žádné změny a novoty, protože slova Kristova, protože učení Kristovo je božské, tedy nezměnitelné. — Výslovně dí Spasitel: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.«

Pokud tedy církev Kristova nauku Kristovu hlásá, potud nezná změny ve svém učení, potud jest ve svém učení neomylná. Žádné nové články víry se nedělají, nýbrž jen se prohlašuje slavnostně, že to neb ono se vždy učilo. Tak stalo se posledně s naukou o neomylnosti papežské ve věcech mravů a víry, tak prohlášena byla i nauka o neposkvrněném početí blah. Panny Marie. Vizme v tom božský rys, že církev katolická, či jak se

u nás říká, že Řím nauku Kristovu proti zkaženému srdci lidskému ubájl a zachoval neporušenou až do této chvíle. Mnoho potupy bylo již na tu svatou naši církev vrháno, ale to jí nikdo právem a opravdu vyčítati nemůže, že učení Kristovo znetvořila, že ve věcech víry a mravů neučí stejně po všechny věky. To jest přece zjev, který se prostě přirozeně vysvětliti nedá. A jak je ta nauka, obzvláště ta mravouka křesťanská, přísná, jak trpké věci káže, jak hrozí. O takovou nauku a mravouku by si to srdce lidské již dávno bylo upravilo, jen kdyby bylo mohlo. Avšak za autoritu církevní postavil se sám Kristus, jak to výslovně předem řekl: »Já jsem s vámi až do skonání světa.« — Kde takto působí Bůh nezměnitelný, tam nemůže hříšný člověk dle své špatnosti změny prováděti.

Neochvějně, jako odvěká skála, jako tvrz na skále stojí tedy církev katolická se svou božskou pravdou proti člověku. Klidně, jistě může se duch lidský ponořiti do té pravdy Kristovy, již mu církev Kristova podává, může celou silu své spekulace rozvinouti. Dobře pravil u nás jeden člen Národního shromáždění, že theologie jest nejvyšší a nejtěžší vědou. Tato slova nebyla pronesena na katolické straně, pronesl je ale muž-učenec. Ovšem, je-li theologie nejtěžší vědou, následuje z toho, že na theologické otázky smí se odvážiti jen duch důkladně vědecky vyškolený. O theologii nesmí se jen tak každý otřít. Proto ta až k omrzení často opakovaná námitka, že věda a náboženství si odporují, byla a jest vždy důkazem vědecké a náboženské omezenosti. Jen nahlédneme do těch kruhů, z nichž nejvíce se proti náboženství šve. U nás postavilo se učitelstvo do popředí toho náboženského boje. Jen si ale důkladně prohlédněte ty časopisy učitelské a spisy od učitelů o náboženství napsané. Co je tam nesprávností a logických nepřesností. A jménem učitelstva byl s vysokého místa pronesen výrok: »Svoboda, pokrok a demokracie nemá nic společného s dogmaty, dogmata zanikají ve svobodě a osvícenosti.« Tu hned na první pohled vidno, že řečník nevěděl vůbec, co je to dogma, neb tu nehoráznost nelze předpohládati, že by totiž říci chtěl: Svoboda, pokrok a demokracie nemá nic společného s Bohem a Kristem. Bůh a Kristus zaniká ve svobodě a osvícenosti. Ostatně je u nás dosti těch, kteří jsou tohoto názoru. Proto se ty kříže odstranily ze škol a vyvážely se jako smeti ve vozech na smeti, aby té naší demokracii, svobodě a pokroku nepřekážely. A to přesvědčení, že Kristus u nás překáží svobodě a pokroku, není od věrejška i ten boj proti němu není od věrejška. Co hanebných spisů bylo u nás proti Kristu napsáno, a Bohu budiž žalováno, snad ten nehanebnější spis, jenž kdy proti Kristu byl napsán, byl napsán a tisknut u nás. Ale na jedno nezapomínejme při tom náboženském boji. při tom boji, jenž u nás zuří proti Kristu. Kristus není osobou historickou, už jen dějinám náležející. Ne, jest druhou božskou osobou. Jemu vypovídat boj, znamená vypovídat boj Bohu. Jemu vzdorovat, znamená vzdorovat Bohu. Boj, vzdor proti Bohu — co kdo tím zmůže? Ježíš prohlásil

o sobě slavnostně před zástupci národa židovského: »Kámen, který zavrhl stavitelové, ten se stal kamenem úhelným . . . A kdo padne na ten kámen, rozrazí se; na koho však padne, toho rozdrtí.« (Mat. 21, 44.) Takovým božským prorockým slovům třeba dobře rozuměti, chceme-li pak rozuměti dějinám.

Soudy boží v dějinách, v životě lidském mluví k nám hroznou řečí. Ó marně útočí člověk, ubohý tvor, na Boha a svého Spasitele, marně mu klade odpor. Člověk přece může jen ty svaté pravdy znetvořit, zohavit, může si v srdci svém z Boha udělat modlu, ale Bůh zůstane přece jen Bohem. Proto k tomu směřuje a má směřovat pravá osvěta, pravý pokrok, k tomu směřovala celá ta životní práce Spasitelova, k tomu směřuje celá činnost církve svaté, člověka pohnout, aby ustál od své hříšné práce. Ne Boha a svatou pravdu jeho v srdci znetvořovat, nýbrž své srdce přetvořovat dle vůle boží, učinit je podobným nejsvětějšímu Srdci Spasitelovu. To jest životní program a úkol každého člověka, každého z nás. K usnadnění toho úkolu měly přispět ty naše zbožné postní úvahy.

Doba postní, doba kající. Církev sv. nechává v nastávajícím svatém týdnu předčítati pláč, nárek proroka Jeremiáše. Tento svatý světec seděl mezi zříceninami Jerusalema, hlavního města milé své vlasti, a lkal: »Kterak zatemněno jest zlato, proměnila se barva nejlepší, rozmetáni jsou kamenové svatyně . . . Cesty k Sionu kvílí, protože nejsou, kdo by přicházeli k slavnosti . . . Hříchem zhřešil Jerusalema . . . Protož já pláči . . . hynou od slz oči mé. Komu přirovnám tebe? anebo komu připodobním tebe, dcero Jerusalemská? Proroci tvoji viděli tobě křivé věci a bláznivé, aniž otvírali nepravosti tvé, aby tě byli k pokání vzbuzovali. Spadla koruna s hlavy naší, běda nám, že jsme zhřešili.«

Jerusalem zbořený, od nepřátel zpustošený — toť obraz duše hříchem zatížené, spustošené. Proto vkládá církev svatá do nátku Jeremiášova napomenutí: »Jerusaleme, Jerusaleme, obrať se k Pánu, Bohu svému.«

Jako prorok lkál nad zkázou hlavního města své milé vlasti, tak, ještě více, lkáti máme nad sebou, když uvážíme, čím bychom měli a mohli před Bohem býti, a čím jsme. Hříšné, proto bídné a nešťastné jest to srdce naše, a přece stvořeno bylo, aby bylo rájem, aby Bůh s celým nebem byl v něm. Ó jaká zkáza, jaké zříceniny. »Spadla koruna s hlavy naší, běda nám, že jsme zhřešili.«

Lkát máme nad tím, co jsme ztratili, ale neméně lkát máme nad tím, čím jsme se stali. Demonické moci hříchů propadlo hříchem srdce lidské. Ó jak je k pravdě neupřímné, jak je úskočné, když se od něho žádá, aby bylo lepší, ctnostnější. To je pak omlouvání a vymlouvání. Jak rád obrací pak člověk pozornost jinam, jen aby nebylo zjevno, že mravní stav rozhoduje při smýšlení. A to je právě, nad čím máme lkáti, totiž nad tím, že si každý může vše dle svého předčítati, samého Boha nevyjímaje. Tuto čarodějnou, pekelnou moc dal a dává člověku hřích.

Co je tu první naší prací? Z toho klamu hříchu se vyprostiti, na život a na smrt názíratí tak, jak toho pravda žádá, ne jak bychom si toho přáli. A nehledejme žádných životních názorů, jen jeden názor na život je správný a známý je od té doby, co člověk počal býti člověkem. Tedy jen o to jde, aby každý ten jediný, správný názor na svět chtěl míti. Proto napsal si starověk na svůj nejslavnější chrám: »Poznej sebe«. Přišel dobře k tomu závěru, že první podmínkou k pravému životu je poznání sebe. Ovšem musíme přestat žít v klamu, chceme-li žít pravý život. Je to ale kus veliké práce tato první podmínka, tento první požadavek k zdokonalení sebe.

Uvědomiti si, v jak ubohém stavu jsme, nestačí. Tak daleko pracovala se i doba před Kristem. Co jí to pomohlo, co to pomáhá? Leda stává se člověk malomyslným. Zajisté, člověk v době před Kristem zoufal nad sebou, nade vším. A i člověk v době po Kristu propadá zoufalství, cítí v sobě děsnou prázdnotu, jakmile se Krista vzdá. Ze spisů našich básníků dalo by se tu mnoho uvést. Ne tak. S tím přesvědčením, že jsme ubozí, musíme jíti ke kříži Spasitelovu a tam to musíme vyznati. Tam pod křížem máme uznati svou hříšnost. Ošem, Bůh Spasitel to ví, jak jsme ubozí a hříšní, on nesl na sobě naše hříchy, stal se pro nás slabým, ale on chce, abychom to i my věděli a mu řekli, že to víme, a že jsme o tom přesvědčeni. Takovou zpověď vyžadoval za svého pobytu zde na zemi vždy. Dojemná byla zpověď celníka Zachea. Vše chce napravit, komu ublížil; dojemná byla zpověď setníka v Kafarnau: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou.« A co máme říci o té pokorné, upřímné zpovědi Marie Magdaleny! Jak ji chválí Spasitel, jak ji vyznamenává! A tak vede-li nás církev sv. v té svatopostní době k poznání a uznání hříšnosti, jest to důsledné, když nás vyzývá a pod těžkým hříchem nám ukládá, abychom v době velikonoční sv. zpověď vykonali a tělo Páně přijali. Vlastně nemělo by tak důrazného napomenutí ani třeba býti. Kdo si zachoval něžný náboženský cit, ví, že o velikonočních musí svého Spasitele uctíti přijetím svátostí, svaté zpovědi a svátosti oltářní. A ta zpověď velikonoční, ta má se státi pokaždé mezníkem, jenž značí, že jsme na cestě k Bohu zase kus pokročili ku předu.

Podle sil chce Bůh práci, podle milosti postup věčnosti. Než tuto práci, kterou máme na sobě, na spáse své duše konati. tu těžce pocítujeme. Nejraději by se každý stal svatým bez té námahy.

Livingston vypravuje ve svých missionářských zprávách, že jednou kázal černochoům. Dojat vyskočil prý najednou náčelník a zvolal: »Otče, musíš mé srdce přeměnit. Je pyšné, zlostné, stále zlostné. Dej mi medicínu.« Livingston byl tímto návrhem k násilnému obrácení překvapen. Jsa protestantem a zástupcem protestantské biblické společnosti, sáhl k tomu jedinému posvěcujícímu prostředku, jež protestantismus má: k bibli. Jal se tedy skroušenému černochovi předčítati z bible. Než černoch měl správ-

nější názor o člověku než Livingston a celý protestantismus s ním. Dobře cítil, že takový prostředek, jako čtení bible, pramálo pomáhá, když se jedná o přeměnu srdce. »Ne«, zvolal černocho, »to ne, otče, medicinu musím mít. Vypiju ji a budu hned jiným. Musím hned být jiným, najednou.« — Příběh vynucuje úsměv, ale co ten černocho chtěl, chce více méně každý člověk. Velice rád by se nějakého prostředku dopídl, aby hned byl jiný, svatý — a tu protivnou, zdoluhavou práci, to stálé opravování a polepšování sebe, aby si uspořil. Tak nějakou zázračnou modlitbu mít, která by se přeřkala a zázračnou změnu způsobila. Opravdu, tento nápad těšil se veliké oblibě v lidstvu. Stará Indie oplývá takovými zázračnými modlitbami. Židé tu zázračnou moc přenesli do Písem svatých. Jisté části mají dle nich zázračnou moc.

Po židech to udělal protestantismus. Bible a jen bible. Číst bibli a světec hotov. O té zázračné medicíně k okamžitému polepšení lidstva dalo by se vůbec mnoho říci, nejvíce za dob našich, neb ta povrchnost a neznalost povahy lidské, lidí vůbec, je za doby naší úžasná. Obzvláště vychovatelství a sociologie se tu vyznamenává. Tak vykládal orgán našeho učitelstva: »Se starým, stávajícím pokolením máme tak smutné zkušenosti, že došli jsme až do tohoto strašného absurda: »Postav tam koho chceš, každý krade.« K tak smutným výsledkům došlo vychovatelství a školství, vykládá se dále, poněvadž dosud byla škola rakouská a klerikální. Teď máme školu svou, náboženství musí ze školy ven a pak prý to bude hned jiné. Doslovně se tam praví: »Výchova bude směřovati k vypěstování silných charakterů.« Jak? Velmi snadno. Vykládá se: »Předně se bude přihlížeti k pudům. Jestliže hodnota člověka skrývá se v jeho pudech, pak je třeba vědomě vésti a rozvíjeti dobré pudy, dáti jim zmohtnutí na úkor pudů špatných, škodlivých.«

Ubohá křesťanská mravouka, co ta se s těmi pudy a náruživostmi natrápl. To je nějakého napomínání k zpovědi, k přijímání sv. svátostí, k modlitbě. Moderní naše škola — až se náboženství vyloučí z učiva — bude s těmi pudy a náruživostmi lidskými co nevidět hotova. Dá prostě dobrým pudům zmohtnutí na úkor špatných — a za nedlouho bude republika plná samých charakterních lidí. — Klidně myslící člověk usměje se nad takovými nerozumnými nápady a má-li v sobě vlastenecký cit, rozhořčí se nad takovým klamáním národa.

A od té zázračné medicíny, jež se ve škole robí, mohli bychom se podívat, jak se robí ta zázračná medicína pro náhlou reformu společnosti lidské, lidstva vůbec. Tak jest to už stará fráze, že státní proměnou změni se náhle i lidé a nastanou ideální poměry. A přihlédneme jen blíže k těm různým výrokům řečníků, k tomu, co se kolem nás mluví a tiskne. Samé zázračné recepty k náhlé proměně lidstva. »Tak to udělejte, a hned bude ráj na zemi,« tuto myšlenku slyšíme v nesčetných variacích. A zatím jde svět klidně dál bez náhlých změn v člověku. To srdce

lidské rádo slýchá o náhlé přeměně — ale jen proto, aby zatím nemuselo pracovat na svém polepšení.

Ne náhlý převrat, výchovu, sebevýchovu, tak zní ten návod k svatému a ctnostnému životu. Výchova, to je drobná práce, úmorná práce. A výchova pro Boha, to je práce, jež sahá nehlouběji do duše. Zasahuje každou myšlenku, každé hnutí v duši. Nuže, jaké trpělivosti k tomu třeba, jaké nadlidské trpělivosti! Tu třeba velikých myšlenek, mocných motivů a pohnutek. Nutno tedy postavit kříž do života, a na mysli třeba mít, jak žil a pracoval Ježíš na spáse naší. Jeho práce životní je vzorem naší životní práce, jeho život vzorem našeho života. Ó jak trpělivě pracoval Ježíš na spáse naší, jak snášel tu hříšnost a bídu lidskou. Neklesejme tedy na mysli, když nepostupujeme tak rychle v dobrém, jak bychom si přáli. Nevzdávejme se naděje, když stále ty samé chyby, ty samé nedokonalosti na sobě shledáváme. Zachováme-li si trpělivost se svými chybami a s chybami svých bližních, zachováme-li si k tomu vždy dobrou vůli a snahu po dobrém, pak prokazujeme svému Spasiteli čest velikou, neboť pracujeme, jako on pracoval.

Ten svatý kříž, ten nechť nám tedy v životě stále hlásá tu trpělivou práci na zušlechtění srdce, na posvěcení duše. Proto jako tehdy, o tom prvním Velkém pátku seskupily se ty duše svaté pod křížem kolem Matky boží bolestné, tak i my musíme se pod kříž k Matce boží postavit, abychom u ní, na její přímlovu, zůstali Ježíši věrni v radosti i v utrpení — až do smrti. Amen.

Na Velký pátek.

Právě odbyli jsme tklivý obřad líbání sv. kříže. Znamení, národům pohanickým potupné a opovržené, stalo se od té doby, co zemřel na něm Spasitel a co zaujalo místo erbů na praporech římských legií, vítězným a posvátným celému křesťanskému světu. Ono zaskvělo se na cimbuřích tisíců chrámů, ono zdobilo rozcestí, náměstí i soukromé domy, muži o vlast i národ zasloužilí nechali si zdobit jím svá prsa, miliony a miliony žehnaly se jím k modlitbě ráno i u večer. Co Turku jest půlměsíc, co židu hvězda, to, ano daleko víc, křesťanu sv. kříž. Jím je půlměsíc a hvězda pouhým odznakem, nám znamená spásu, vykoupení z otroctví hříchu k svobodě synů božích. Křížáci s křížem na prsou nastupovali dalekou cestu, aby vyrvali místa svatá z rukou Saracenů, s křížem v rukou dobývala vojska křesťanská skvělých vítězství nad Turky a nebylo doby, kdy kříž měl by v lidu křesťanském nepřítel, až přišli před 150 lety nevěrci, kteří nebojovali již proti jednotlivým pravdám víry Kristovy, nýbrž proti křesťanství samotnému a jejich dilem je ona velká francouzská revoluce, kdy zlým duchem posedlý lid lámal kříže, házel do Sekvany a na oltářích křesťanských chrámů uctíval lehké ženštiny jako symbol svobody. Tenkrát místo křížů objevily se na všech ulicích Paříže

guilotiny a krev tekla potokem, až se přec jen našla silná ruka, která příšernému řádění tomu udělala konec a chrámy znova odevzdala křesťanskému kultu. A to, co před 150 lety prožila Paříž, toho svědkem byly po světové válce skoro všechny země evropské, to prožívá bohužel v této chvíli i národ náš. Třeba pouliční revoluce dosud ušetřeni, prodělali jsme nicméně již několik pokusů k ní, kříže ze škol vyhozeny, na veřejných místech zneuctěny, v čem křesťanský lid viděl svou spásu, šibenici nazváno a to od lidí, kteří hlásají reformu křesťanství, dokonce vystupují jako kužlí toho prý Krista, jenž na kříži přinesl svou největší obět, jakou kdy svět spatřiti mohl. Chtějí hlásati Krista ukřižovaného a stydí se za jeho kříž, o němž On sám se vyjádřil, že jej musí na sebe vzít, kdo chce za Ním přijíti. A v této době nepřičetné zaslepenosti nenalezl se na povoláních místech ani jeden muž, který by zahřměl do duše křesťanského lidu českého a promluvil k němu tak, jako kdysi veliký Polák Sienkiewicz, jenž napsal: »Je-li náboženství pouhou vnější formou, jak mnozí myslí, proč bychom právě my Poláci měli opouštět tuto formu, nevíce oduševnělou a kulturní! Katolicismus obsáhl celý svět, zorganizoval celou Evropu, stvořil civilizaci a kulturu. zbudoval chrámy, jež jsou klenotnicemi umění, dal světu sv. Františka, Petrarku, Danteho, Leonarda, renesanci a který nás Poláky učinil účastnými západní kultury.« A zrovna v nedávných dnech promluvil Forgeau ve francouzské sněmovně, člen parlamentu, tato pozoruhodná slova: »Nejsem katolík, ale konstatuji, že katolická církev po 2000 let chránila pořádek, rodinu, práci, soukromý majetek a neodvislost občanů a proto jsem pro navázání styků s Vatikánem, protože v katolictví je nejúčinnější prostředek proti bolševismu.«

Avšak vraťme se ke kříži, k té nejmoudřejší knize, jaká kdy spatřila světlo světa! Co vidíme na vrcholu jeho? Malou tabulku, kterou dal naň upevniti Pilát, aby hlásaia domnělou vinu našeho Spasitele! Nápis na té tabulce je tak obojetný, jako celá povaha tohoto Římana. Jsa přesvědčen o nevině Ježíše z Nazareta, zachoval si oproti židům přec jen tolik samostatnosti, že nevyhověl jejich žádosti, aby nápis přepsal a místo: »Ježíš Nazaretský, král židovský« dal asi tento: »Ježíš Nazaretský, který se dělal králem židovským.« Přemýšleli jste, drazí přátelé, o těchto slovech?

Ježíš, první slovo židovské, které v našem jazyku znamená: Vykupitel neb Spasitel. Vzpomeň si, bratře v Kristu, na první leta svého mládí! Tenkrát znal jsi Ježíše. Když tě učila matka Pána Boha znáti a ručky k modlitbě spínati, tázavala se tě: kde je Ježíšek? A ty jsi tyto ručky vztahoval ke kříži ve vašem příbytku. Tenkrát jsi Ho znal. A když ve škole mluvil ti učitel náboženství o Ježíši, jeho mládí, utrpení i smrti, tenkrát upíral jsi napnuté očka na něho, a když jsi byl veden k prvnímu sv. přijímání, jak planula ti tvář svatým nadšením! Od té chvíle mnoho se na tobě změnilo. Četl jsi spisy, noviny proti víře, poslouchal řeči proti ní, ty krásné dojmy z mládí, jež tě tak šťast-

ným činily, přicházely v zapomenutí víc a víc, až jsi zapomněl úplně, a když přišla hodina pokušení, zapřel jsi snad jediným škrtnutím péra celou svou minulost, zapřel nejen matku církev, ale i svou přirozenou matku, od níž jsi své náboženství s mlékem jejím ssál, odpadl's a stal se nevěrcem. Snad svůj čin před sebou samým omlouváš, že jsi v srdci zůstal katolíkem, ale to se osudně mylíš a zapomínáš, co praví Spasitel tvůj: »Kdo mě vyzná před lidmi, vyznám i já jej před Otcem nebeským, a kdo mě zapře, zapřu i já ho.« Tys ovšem měl křesťanské rodiče, sám po křesťanskou jsi byl vychován, ty budeš žíti z toho fondu, jenž v tvé duši zůstal, ale jak to bude s tvými dětmi, jež nikdo nebude učit Boba znát, ruce k modlitbě spínat, nikdo vznešené učení lásky a milosrdenství vykládat, jaké pokolení bude tu národu vyrůstat a jak ten národ bude za 20–30 let vypadat?

Nazaret jest druhé slovo na tabulce kříže. Židé mají ve své řeči ještě jiné podobné slovo a sice Nadzoret, jež znamená tolik co opovržený. A tím je Spasitel světa velké části pokřtěného lidu. Opovrženým, potupeným byl židovstvu, když před 1900 lety visel před ním na kříži a opovrženým je namnoze i dnes. Tenkrát trpěl, že chtěl, že touto smrtí mohl přinést velikou obět za hříchy lidstva, a dnes trpí totéž, protože rovněž chce. Znovu a znovu se dává ukřižovati, aby obět svou obnovoval. Či myslíte, že ten, jenž hnutím prstu utišil bouři na moři, nemohl by protivníky své zničit? Proč to trpí, proč posílá na církev svou tak těžkou zkoušku? — Aby ji nechal projít ohněm utrpení a pronásledování, aby ji zocelil, očistil, očistil od živlů, které do ni nepatří, od tak zvaných katolíků, dnes snad již bývalých, kteří se katolíky nazývali, ale s nepřáteli se proti své matce spojovali, ji dokonce s nimi tupili a posměch činili. Posílá tu zkoušku, aby lhotejně, ospalé katolíky probudil, svědomím jejich hnul, vědomí katolické v nich oživil, až uvidí, jaká bouře se nad hlavami jejich stahuje, jak nepřátelé víry chystají se oloupiti je o jejich majetek i práva.

Jaká tu musila býti neuvědomělost, jaká otupělost a lhotejnost k náboženství, když tak očividné nepravdy, jaké nepřátelé o církvi katol. šířili, stačily k věrolomství tak mnohým! Avšak právě tyto lži otevřely oči mnohým, kteří teprv nyní vidí, čím jim náboženství bylo a oč se svou lehkomyšlností připravili.

Rex — král! Ano, Kristus Pán je král, ale království Jeho není z tohoto světa, je to království nad duší lidstva. Kde je v dějinách lidstva kdo druhý, jenž by opanoval duše lidské, jako On? Či jméno vyslovuje se denně ústy milionů a milionů, kdy který panovník, vojevůdce, učenec neb mudrc zaujal na tak dlouho myslí národů, jako On? »Christus regnat« — »Kristus panuje« stojí na sloupu v Římě písmem zlatým. Ano, Kristus je král a i kdyby v jedné zemi vypověděli Mu poslušnost, i když jeden národ proti Němu se vzbouřil, přijímají na druhém konci světa tisícové a milionové Jeho břímě, jež je sladké, a jho, jež je lehké.

»Judeorum« — král židovský. To je to čtvrté slovo. Národ židovský zachoval si i uprostřed moře pohanstva víru v jednoho

Boha, národ ten si zvolil Bůh, aby z něho vyšel ten, jenž předpověděn byl v ráji a tak často ve svatých knihách židovstva předobrazem, že očekávání toho, jenž pohanskému světu měl přinést světlo v jeho temnotách, stalo se majetkem i ostatních národů, jak o tom svědčí dějepisec římský. Konečně přišel zaslíbený Messias, jenž nebyl od židovstva přijat a poznán. Židé si přáli Messiasa z královského rodu, slavného vojevůdce, jenž by je vítězně vedl proti Římanům a ne chudého tesaře syna, který k tomu ke všemu je veřejně káral a jejich talmudistický výklad zákona Mojžíšova zavrhoval. Proto Ho ukřižovali, ale za to přišla na ně kletba, již předvídal Syn boží, když se uprostřed hory Olivetské na Květnou neděli zastavil a nad krásným městem zaplakal. — »Amen, amen pravím vám, nezůstane kámen na kameni. Ženy sionské neplačte nade Mnou, ale nad sebou a svými syny.« — A když Pilát umyl si ruce a Krista pomstě židovské vydal, řka: »Nevinen jsem já tou krví spravedlivou,« křičeli židé: »Krev jeho na nás a na naše děti.« A ta krev přišla; třicet pět let na to přitáhli Římané, obklopili město kol a kol a ztroskotali je na dobro. Národ ubit, do celého světa rozprášen nevzal sebou nic, než tuto kletbu, to své zaslíbení a tu svou víru v Messiasa, jehož stále očekával a očekává. Jsa národem vyvoleným, domnívá se, že je povolán, aby panoval národům světa, což se mu namnoze daří. I když víru v Messiasa velká část rozprášeného národa ztratila, vytvořila si nové božství, zlaté tele, jemuž se klaní a jímž ovládá svět.

Stále se jeví tentýž zápas jako o prvním Velkém pátku na Kalvarii. I dnes Ukřižovaným pohrdají, i dnes jiní jeho božství vyznávají. Na jednu stranu patříš také ty posluchači: buď si učedník Jeho, buď pohrdač.

Tolik o nápisu na dřevě kříže, jenž upevněn nad hlavou našeho Spasitele. Rozjímejte, drazí křesťané, nejen dnes, ale často v životě, čtete v knize kříže, v níž obsaženy jsou ty nejkrásnější a nejvznešenější pravdy, které vyšly kdy z úst lidských. Človče, zapři sebe sama, znej sebe, přemáhej své vášně, křížuj náruživost, vezmi kříž svůj a následuj Krista — pravdy, na nichž založeny jsou všechny občanské ctnosti, bez nichž nelze si mysliti pravého štěstí na světě. Církev nadarmo nepovznášíš dnes kříž a nepěje ústy kněze: Ejhle dřevo kříže, na němž lpěla spása světa, neboť jen v kříži je opravdová spása. Amen,

J. Kousal.

Boží Hod velikonoční.

»Vstalt jest, není ho tuto; aj místo, kdež jej byli položili.« (Mat. 16, 6.)

Draží křesťané! Církev katolická bohatá na posvátné obřady, které během církevního roku se vystřídají, mysl duší chápavých brzy tichou radostí plní, brzy nadšením uchvacují. Nejúčvatnější, bohužel však málo ještě pochopené jsou obřady posledních

tří dnů ve svatém týdnu. Tu zahálí se církev v nejhlubší smutek: oltáře zbaví se všech okras a světla na nich pohasínají. Utichne posvátný hlas varhan při službách božích; zvony umlknou — a místo blaholu jejich ozývá se jednotvárný klapot a odporný řebtot řehťaček. Přestanou jásavé zpěvy církevní, jenom vážný, smutný chorál zaznívá a žalostné zpěvy Jeremiáše proroka, jak plakal nad zkázou Jerusalema. A když kněz přistupuje k oltáři v rouchu černém, smutečním, vrhá se na zem, na tvář svou tak asi, jako člověk, v jehož srdci nejkrutší bolest víří. Kdo s myslí chápavou obřady ty sleduje, nemůže se hlubokého dojmu ubrániti; vypadáť to ve chrámu Páně tak, jako když někde doma nebožtík na marách leží a na jeho bezduché tělo domácí s tajnou hrůzou patří. — Tu najednou na Bílou sobotu se všecko mění: posvátný oheň, jenž na oltářích vyhasl, znovu se posvětlí, a jako v noci, když divá bouře utichla a nebe se vyjasnilo, hvězdička za hvězdičkou vysvitne, tak se rozžehuje světélko za světélkem a vrhá novou, milou zář do duší smutkem naplněných. Brzy rozezvučí se i zvony v mohutném plesu a nesou zvěst po celém širém kraji, že nastává radostná doba svátků velikonočních. A když konečně večer kněz zapěje »Vstalt jest ctný Vykupitel« — tu jakoby těžký kámen spadl ze srdcí našich, tisícere a tisícere »alleluja« otfásá okrskem zemským, nese se vzhůru k nebesům. Ten nejhlubší žal církve proměnil se v nejčistší radost. A hle, draží křesťané: tyto obřady, které se v církvi katolické každoročně obnovují, a ty dojmy, které vzbuzují, jsou jenom věrným obrazem toho, co jednou skutečně se odehrálo, jsou však zároveň věrným předobrazem toho, co ještě jednou — na konci světa odehráti se má. O tom několik slov.

»Haec dies, quam fecit Dominus, exultemus et laetemur in ea« — tak pje církev svatá dnes; »tentot jest den, který Pán stvořil, radujeme se a veselme se v něm.« Abychom radost tuto pochopiti, oceniti dovedli, musíme v duchu se postaviti na několik okamžků na horu Kalvarii. Tam visí na kříži muž, třemi břeby, na němž od hlavy až ku patě zdravého místečka nenajdeme; celé tělo rozdráno, rozerváno; jakoby smečka hladových vlků na ně se byla vrhla, takže cáry masa z něho visí dolů a krev z otevřených ran proudem k zemi se řine. Na jeho hlavě koruna z trní spleiená, jeho obličej zsnalý, ústa křečovitě sevřená, oko bolestí ztrhané. A kdo že ten muž bolesti? Tentýž, jenž s nebe přišel, aby spasil lidstvo, tentýž, jenž tolik slzí bolesti usušil, tolik nemocných uzdravil, ba mrtvé z mrtvých vzkřísil — jest to Ježíš Kristus, Syn boží. Teď visí sám mezi nebem a zemí, stěná v bolestech, zdánlivě bez pomoci. Jeho nepřátelé jásají nad ním, kroutí hlavou a volají: »Ha, ha, ha, kterýž rušíš chrám boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomozíš sám sobě; jsi-li Syn boží, sestoupiž s kříže.« (Mat. 27, 40.) Knížata židovská: »Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže; jestliže jest králisraelský, ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme jemu; doufali v Boha, ať ho nyní vysvobodí, chce-li mu, neboť pravil: Syn boží jsem.« (Mat. 27, 42.)

Ale ten Bůh na nebi mlčí; při křtu jeho v řece Jordánu, tenkrát zahřměl s nebe svědectví: »Tentoť jest můj milý Syn« — nyní mlčí, nepomáhá. A ten, jenž skutečně pomohl, sám sobě nepomáhá; jeho síla božská jej opustila, vůči nepřátelům nyní zdá se býti málomocným. Jeho přátele, kteří dosud věřili, jsou zdrceni, jeho máti nejsvětější tone v moři bolesti pod křížem a pomoc žádná. Přemožen, vysílen vypouští duši svou. Triumf dokonalý; ten, který se za Syna božího vydával, mrtev, jeho tělo stuhlé dáno do hrobky, kámen zapečetěn, a silná stráž, aby ucedníci . . .

Než nastojte! Dva dny a dvě noci leží tiše v hrobě. Soiva že však po druhé noci první červánky na úsvitě se zarděly, tu zachvěje se země v nehlubších útrobách svých. Ten těžký kámen, jímž hrob Páně uzavřen, odletí jako zrunko písku, a nebeská zář oslní vojny, stráž mající, tak, že jako bleskem omráčení kle-sají k zemi. Ježíš Kristus, světa Spasitel, vstal z mrtvých! Ten, jenž jiným pomáhal, pomohl sám sobě, jenž jiné z mrtvých křísil, vzkřísil z mrtvých sám sebe, svou vlastní, božskou mocí. Aj, jak nyní mizí potupný úsměv ze rtů nepřátel jeho: Ten, jenž dobrovolně z rukou jejich nespravedlivou smrt utrpěl, vstal nyní jako vítěz nad smrtí a peklem, vstal, aby jednou soudil nespra-vedlivé soudce své.

»Kristus vstal z mrtvých, alleluja!« nese se zvěst světem, a srdce přátel jeho plní nevýslovnou radostí; první, jež spěchá Jemu vstíc, jest nejsvětější máti jeho . . .

Pochopujete nyní, draží křesťané, proč dnešního dne též církev svatá radostí oplývá, proč tisíce »alleluja!« z úst věřících k nebesům se vznášejí? Ach, kdyby nebyl Kristus Pán z mrtvých vstal, pak by býval oprávněn posměch židů při jeho smrti, pak by víra v jeho božství byla navždy otřesena. Ale že vlastní mocí svou, byv utýrán až k smrti, z hrobu povstal, toť nejpádňějším důkazem božství jeho, a jak sv. Pavel praví, nejlepší zárukou našeho vlastního z mrtvých vstání.

. . . Od té doby, co Ježíš Kristus trpěl, z mrtvých vstal, téměř 2000 let uplynulo. Na 500 pokolení vystřídalo, ale povahu lidí nezměnilo: jak tenkrát, tak dnes. Jak tenkrát pod křížem dvě strany, tak dnes celý svět rozdělen: zde Kristus, tam Belial. Jako špatných nesčetné davy, věrných tolik, že na prstech jedné ruky by spočítal, tak . . . Kolik nevěrců, špatných katolíků, mládež, dospělý věk atd. Nevidí to Bůh? Proč mlčí? Proč hrom a blesky nepošle? Nezabrání? Mlčí, jako tenkrát. Trpí, ba trpí, že ctnost, spravedlnost utiskována. Ale vidí dobře, a jednou promluví hromovým hlasem při posledním soudu. Spravedlivý . . .

O kéž vždy tak žili, aby, až trouba andělská z mrtvých vzkřísí, nemuseli se soudu báti. Kéž ty útrapy, sebezapírání pro-mění ve věčné alleluja! Amen.

P. V. Smolík, C. SS. R.

Boží Hod velikonoční.

»Vstal jest, není ho tuto; aj místo, kdež jej byli položili.« (Mar. 16. 6.)

Drazí přátelé! Dnešní sv. evangelium vypravuje nám toto: Za onoho času Maria Magdalena, Maria Jakubova a Salomé nakoupily vonných mastí, aby příjdouce pomazaly Ježíše. A velmi ráno první den po sobotě přišli k hrobu, ano již slunce vzešlo. I pravily vespolek: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? A pohledše uzřely kámen odvalený; byl zajisté veliký velmi. A všedše do hrobu uzřely mládence, an sedí na pravici, oděného rouchem bílým, i ulekly se. Kterýžto řekl jim: Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřížovaného; vstal jest, není ho tuto, aj místo, kdež jej byli položili. Ale jděte, povězte učedníkům jeho i Petrovi, že vás předejde do Galileje: tam jej uzříte, jakž pověděl vám!

Co věcí, drazí posluchači, obsahuje v sobě toto jednoduché vypravování! Ženy zbožné projevují tu vděčnost, něžnost a lásku k Spasiteli, jdouce navštívit jeho hrob. Co činí anděl s nebe v tom božském hrobě? Tím svým zjevem hlásá, že ten Ježíš, který tu tři dny odpočíval, jest jeho tvůrce, jest jeho Pán; a na jeho rozkaz přichází ohlásiti zbožným duším jeho vzkříšení. Vstal jest není ho tuto; a aj místo, kdež jej byli položili! A kdo tedy byl vzkříšen? Ten byl vzkříšen, jehož jsme tyto minulé dni pozorovali, jak nese těžký kříž, pokropuje cestu Kalvářskou svojí krví, jenž pronásledován byl až do svého umučení zuřivostí svých nepřátel a vydechl duši na kříži, když pomodlil se za své katy. Zuřivost jeho protivníků byla ukojena jeho smrtí. Zbožné duše ukládají jej do hrobu, z kterého vychází třetího dne jako vítěz. Jak krásný jest pro nás tento svátek! Vždyť oslavujeme vítězství a moc Ježíše Krista. A o tomto vítězství budeme dnes rozjímati a přesvědčujeme se, že i dnes platí slova, která byla vyryta na jednom francouzském penízi: Kristus vítězí, Kristus vládne, Kristus poroučí.

I.

Kristus vítězí. — Když Filištíňští dověděli se, že Samson, jejich nejbroznějším nepřítel, ztráví noc v jednom jejich městě, obklopili brány města stráží, radujíce se, že jim již neunikne. Samson, jemuž dal Bůh neobyčejnou sílu, vstal o půl noci, uchvátil brány i s veřejemi jejich a zámek a vloživ na ramena odnesl na protější horu. Druhého dne poznali nepřátelé jeho, že marné bylo jejich úsilí. Jaké asi byly myšlenky fariseů a zákonníků a jiných nepřátel Spasitelových ráno po vzkříšení Páně? Tak dobře vše opatřili, byli tak jisti svým skutkem. Neposmívali se jako prve: Ať sestoupí s kříže a věříme v něho. Učiňme ještě jedno opatření, tak pravili nepřátelé Pána Ježíše, když slyšeli, že pochovávají Ježíše; připojme svoji pečeť a postavme strážce kolem hrobu, aby nemohl vstáti z mrtvých, jak předpověděl. Ale toho se nenadáli,

že tím pomáhají vyplniti úmysly Boží. Vždyť právě tato pečet přiložená, ti vojáci tam postavení jsou svědkové jisté a nezvratné pravdy vzkříšení. A slunce zlatilo sotva hřeben Kalvarie, když Ježíš Kristus, světlo spravedlnosti, vítěz nad smrtí a nad svými nepřáteli, prochází kamenem hrobním, jako světlo prochází sklem, ukazuje se své sladké matce, aby ji potěšil v jejím zármutku. Svědkové tohoto divu, vojáci na stráži, padli tváří k zemi a potom ještě zcela postrašení šli do Jerusalema vypravovati nepřátelům Spasitelovým, co viděli.

Od té doby Ježíš Kristus již více netrpěl, nebyl podroben žádným útokům, byl vítěz. Tak tomu je ještě dnes. Mnoho se mluví proti našemu milému Spasiteli, víra v něj rve se ze srdce věřících v novinách, ve schůzích; ale vítězství mu odňiti nemohou. Buď jsou zkroceni jeho nevýslovným milosrdenstvím jako sv. Pavel, jako viděli jsme tolik bezbožných, a nevěrců, jak vracejí se upřímně k němu, nebo potrestáni jsou přísně spravedlností boží.

II.

Ježíš Kristus vládne. — Čteme v Umučení Páně, že slabý Pilát (jehož povaha ostatně podobá se povaze tolika lidí za našich dnů, kteří, nechťejíce ztratiti klidu, důvěry a štěstí v budoucnosti, šlapali by oběma nohama po svém svědomí a obětovali by ochotně nevinného) dal božskému Spasiteli tuto otázku; Tedy jsi ty král? Pán Ježíš odpovídá: Ano, já jsem, ale mé království není z tohoto světa. Vždyť Pán Ježíš netoužil po pozemské moci, narodil se v chudobě, a v ní také žil, ale Pán Ježíš chtěl býti králem duší, které přišel spasiti. Jistě neukončil bych, kdybych chtěl projíti dějiny církevní, a ukázati vám, jak po celá století Ježíš Kristus vládl v srdcích lidských. Pro něho více než tři miliony mučedníků snášejí muky nejhroznější. Dítka, mladé dívky, muži, ženy, starci všeho věku; biskupové, kněží, vojáci, soudci, bohatí, chudí, páni, sluhové umírají, buďto vydáni jsouce šelmám na pospas, anebo pod sekerou katovou. Ale všichni kladou život svůj v obět volajíce: Ježíš Kristus jest můj král, umírám pro něho, jemu můj život, jemu tlukot mého srdce, jemu náleží všechno až do poslední kapky mé krve. Ale jest potřebí zabíhati do století minulých? I naše století poskytl by dosti příkladů o této skvělé oddanosti a království Ježíše Krista nad dušemi. Vizme jen milosrdné sestry, které neostýchají se ošetřovati nemocné i nemocí nejvíce nakažlivou. Pohlédme na missionáře četné, kteří opouštějí svůj domov, svou vlast, odebírají se do cizích zemí hlásati tam jméno Ježíše Krista, třeba i s nebezpečenstvím života. Proto právem může se říci o Ježíši Kristu, že vládne.

III.

Kristus poroučí — Jest mu dána všeliká moc na nebi i na zemi, on ji provádí; vše musí se podrobiti jeho panství. Nařizuje smrti, by mu dala jeho tělo slavné a vzkříšené, a smrt jej po-

slouchá. V několika dnech bude jeho posláni na zemi ukončeno; navrátí se ve slávě k svému Otci; ale zanechá své apoštoly, zanechá církev svou opatřenou jeho nocí a touto církví bude řídit svět. Několik století uplyne, kdy kříž, žezlo jeho moci, posvátné znamení jeho, authority, bude ovládati paláce císařů a bude zářiti na chrámech očištěných od model. Celi národové se mu podrobí. Kolik vznešených a vzdělaných mužů uznalo jeho panství! S jakou věrností mu sloužili! Nemluvme ani o mučenicích, ale vizme toho mladého člověka z města Assisi; jest ve květu věku, bohatství jeho otce dovoluje mu ukojiti všechny jeho vášně. Ježíš Kristus mu praví: »Opust rodinu svou, zřekni se všech svých statků, ať jen chudoba jest vždy tvým údělem«. A poslušně, radostně tento mladý člověk František z Assisi opouští své bohatství, volaje v zanícení: Svatá chudobo, vždy budu jen tvým dítětem. A tisíce, duši urozených následuje jeho příkladu, aby poslechny ne tak příkázání, ale jednoduchých rad Kristových. Neméně poslušným hlasu Kristova byl sv. František Xaverský, který rovněž zřídá se všech hodností doma a odchází do Japonska hlásati tam jméno Jeho. A již umíraje volá: Ještě, ještě! Ano můj Spasiteli, rozkazy ještě, a bude tě poslouchati. A vnikneme nyní ještě do nemocnice, kde jsou nahromaděni nemocní, zasažení morem; vizte toho mladého člověka tak skromného, jak pečuje něžně o nejopuštěnější nemocné! Jest to Aloisius z Gonzagy. Kristus mu pravil: »Zřekni se vévodství svého otce, jdi do nemocnice hledati předčasnou smrt«; a vskutku, nakažen jsa morem, umírá v květu věku, velebě Krista.

Drazí posluchači, vypravoval jsem vám o slávě a vítězství Ježíše Krista a ukázoval jsem vám, že i za našich dnů Ježíš Kristus vítězí, vládne, poroučí; snad se vám namanula myšlenka, jaké je to vítězství, když právě za našich dnů naše církev musí zakoušeti tolik pronásledování! Než dovolu mi uvésti na konec děj nebo spíše bajku, poslouží mi k objasnění. Vypravuje se, že kapitán anglický uvržen byl pro ztroskotání lodi na neznámé ostrovy a tam nalezl lidi postavou velice malé. Když usnul, přemnoho tisíců těchto mravenců lidských pokusilo se jej spoutati, ale jejich provazy byla nit velmi slabá, jejich bodáky byla stébla slámy; kapitán probudiv se, roztrhl snadno a rychle tato pouta a setřásl se sebe to množství, které vystoupilo na jeho tělo: jeho nejmenší pohyb zničil jich na sta. Nuže, drazí přátelé, co jsou všichni lidé vzhledem Ježíši Kristu? I nejmocnější císařové na zemi jsou nepatrní proti němu. Ježíš Kristus zdá se, jakoby spal a nechává dělati lidem zlým, cokoli chtějí. Oni také pokoušejí se spoutati Krista, spoutati jeho církev. Ale až se probudí, hodina jejich bude ustanovena. Ano, drazí posluchači, dny, které travíme, jsou dnové zkoušek. Lež a blud všude nabývají vrchu, pravda je potlačována, svatost pronásledována; všude brojí se proti církvi, proti kněžím a jeptíškám, kteří je zničiti. Avšak buďte jisti, že uprostřed této bouře hrozná Kristus zvítězí. Jako apoštolové v den pohřbu svého Mistra obraceli zraky lásky a naděje k té svaté hoře, kde Ježíš

odpočíval ve svém hrobě, očekávající od něho své vysvobození, tak i my křesťané zvedejme oči své k nebi: odtud rovněž přijde naše pomoc! Tato pomoc přijde, Kristus zničí své pronásledovatele a vrátí pokoj církvi své. My pak, drazí přátelé, urychleme svojí modlitbou okamžik vysvobození; ukažme svými fečmi a skutky, že jsme křesťané vážní a horliví; a ať se nám zde na zemi daří jakkoli, budeme mít štěstí, že půjdeme tam, do vlasti blažených, a budeme patřiti na Ježíše Krista vítězného a vládnoucího na věky. Amen.

Ant. Olavský.

Ponděli velikonoční.

Stmívá se! »I přinutili ho, řkouce: Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil.« (Luk. 24, 29.)

Zdali pak jste si již, drazí křesťané, jednou toho všimli, že Pán Ježíš po svém z mrtvých vstání neobcovał již se svými učedníky zjevně a pravidelně, nýbrž pouze tu a tam se jim zjevoval a sice téměř pokaždé v jiné postavě, takže Jej na první pohled ani nepoznávali? Když ku př. sv. Maří Magdelena přišla časně z rána ku hrobu, kam Jej byli uložili, a ku svému největšímu zármutku nalezla hrob prázdný, »obrátila se zpět a uřela Ježíše, ale nevěděla, že by to Ježíš byl,« praví Písmo sv. Kristus Pán přioděl se podobou zadržníka, takže ona jej prosila, aby jí řekl, zdali odnesl tělo Páně, a kam jej položil. Avšak jediné slůvko z úst Ježíšových »Maria« stačí, že tato s radostným výkřikem vrhla se k nohám milovaného Pána svého. Když několik dní později Šimon Petr a někteří jiní apoštolové lovili ryby v moři Tiberiat-ském, zjevil se jim opět Ježíš, stojе na břehu, »ale učedníci nepoznali, že by to byl Ježíš,« podotýká výslovně sv. evangelium. Až když na jeho pokyn vrhli sítě do moře a veliké množství ryb zatáhli, poznal jej sv. Jan, miláček Kristův, a řekl: »Pán jest to.«

Podobně vypravuje dnešní evangelium, kterak se Pán Ježíš zjevil dvěma učedníkům, jdoucím do Emauz: »ale oči jejich byly držány, aby ho nepoznaly.« (Luk.) Sv. Marek praví výslovně, »že ukázal se jim v jiné způsobě.« Ale ku podivu: láskyplná slova tajemného, neznámého muže působila takovou kouzelnou mocí na jejich mysl, pochybnostmi zmítanou, na jejich srdce těžkým zármutkem sklícené, že rázem si jejich náklonnost a důvěru získal. A proto když přiblížili se k městečku a Pán Ježíš se tvářil, jakoby dále jíti chtěl, prosili jej důtklivě: »Pane, zůstaň ještě s námi, vždyť se již stmívá a den se nachýlil.« — Prositi tak zajisté k vůli němu: nikdo nepouští rád od sebe přítele do tmavé noci, která nikomu přítelkyní není a zvláště pocestnému nebezpečnou státi se může. Avšak prosili též ve svém vlastním zájmu. Také v jejich nitru byla ještě tma: mnohá pochybnost tížila dosud jejich duši, mnohá otázka chvěla se jim na rtech, na kterou jim záhadný ten cizinec uspokojivou odpověď mohl dáti. A Pán Ježíš vyhověl jejich přání. Když ale při stole vzal chléb a dobrořečil

a lámal a podával jim — právě tak, jak to při poslední večeři učinil, když Nejsv. Svátost Oltářní ustanovoval, tu otevřely se oči jejich a poznali Je — Ježíš však zmizel jim ihned z očí. Jakoby najednou bělmo jim spadlo s očí: všechny pochybnosti u víře jsou ty tam, jejich zármutek proměnil se rázem v nevýslovnou radost. Ještě tutéž hodinu vydávají se na zpáteční cestu do Jerusalema, a s jásotem zvěstují učedníkům, shromážděným ve večeřadle, že božský Mistr a Pán jejich vstal z mrtvých a že jej viděli a s ním mluvili a jej poznali v lámání chleba.

Drazí přátelé, nezažili jste ještě nikdy chvíle, o kterých by se v přeneseném duchovním smyslu mohlo říci: »že se stmívá v duši naši?« Chvíle, kdy mysl bývá zmítána trapnými pochybnostmi u víře, okamžiky, ve kterých těžké vnitřní boje se rozpoutávají v srdci, a plní je temnotou, smutkem, ba snad i zoufalstvím; dny, kdy neštěstí v nejrůznějších podobách celou tíhou na nás doléhá? Ó kéž by v takové chvíli každý z nás s důvěrou volal k Pánu Ježíši: »Pane, zůstaň s námi, neopouštěj nás, neboť se stmívá. Černé stíny táhnou duši, ó budiž nám světlem, budiž nám útěchou a posilou.«

Dovolte, abych myšlenku tuto vám jasněji vysvětlil.

Městečko Emauz nebylo od Jerusalema příliš vzdáleno. Učedníci, o kterých dnešní evangelium vypravuje, vydali se proto na cestu z Jerusalema v pozdních hodinách odpoledních, protože, když se blížili k cíli své cesty, nastával již večer. Téhož dne, časně ráno, vstal Kristus Pán z mrtvých, nábožné ženy přinesly již radostnou zvěst o tom učedníkům. Proto bychom očekávali, že také naši dva učedníci byli v povznesené, radostné náladě. Avšak pravý opak toho: nálada jejich byla velmi stísněná. Rozmlouvali spolu »o všech těch věcech«, které se v posledních dnech s Kristem byly sběhly, a ty nešly a nešly jim nikterak na mysl. Byli z toho celí poptelení. A proto, když se jim Pán Ježíš přiblížil v podobě neznámého poutníka, a tázal se jich, »o čem to mluví a proč jsou tak smutni«, přiznali se, že mluví o Ježíši Nazaretském, kterého nejvyšší kněží odsoudili k smrti a na potupném kříži umučili. Oni prý se domnívali, že Ježíš vykoupí a vysvobodí národ israelský, a hle, místo toho již třetí den odpočívá v hrobě. Ovšem přinesly prý některé ženy zprávu, že vstal z mrtvých, avšak práva ta nikterak je nepotěšila, nýbrž zastrašila, neboť když někteří z apoštolů přišli ku hrobu, aby se přesvědčili, zdali ženy mluvily pravdu, našli sice hrob prázdný, ale Ježíše nenalezli.

Drazí křesťané, zda nepoznáváte již, co bylo vlastně příčinou velkého zármutku oněch učedníků? Jejich víra v Krista Vykupitele byla posledními událostmi zviklána! Pokud Kristus žil, a oni vlastníma očima viděli četné zázraky, které konal, byli svědky Jeho svatého, nadpozemského života: oj, s jakou úctou pohlíželi k němu, s jakou dychtivostí lapali téměř každé Jeho slovo!

»Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,« vyznal slavně ještě před nedávnem sv. Petr jménem učedníků všech, a dodává: »a my jsme uvěřili, že Ty máš slova života věčného.« A dnes? Jak nazývají dnes božského Mistra svého! »Ježíšem z Nazaretha.« Jak chladně, jak mrazivě to zní z úst učedníka Páně. — Tu se však tážeme: co zvyklalo tak důkladně víru oněch učedníků? Řekněme to přímo: hluboké ponížení, které Kristus Pán od knízat kněžských a od rozkácené chátry židovské snášeti musil, Jeho brozné utrpení, kterému, zdánlivě bezmocně, podrodit se musil, Jeho potupná smrt na kříži. Tento uplvaný, trním korunovaný, ke kříži přibitý, od hlavy k patě krví zbrocený člověk, že by byl zaslíbeným Messiasem? To přece nemohlo býti. »My jsme se nenadáli, že by on měl vykoupiti lid israelský,« pravili, a »hle, on třetí den již v hrobu odpočívá. My jsme doufali, že On vysvobodí nás od nenáviděného jha tyranů římských, že nás pozdvihne k staré slávě národa našeho, nám pomůže zase k nadvládě nad světem pohanským, k moci a blahobytu, jakému se těšil Israel za časů Šalamounových, a ejhle — to všechno byly prázdné vidiny, marné naděje!« Potupná smrt Kristova, toť první úskalí, o které víra učedníků v Jeho božské poslání se ztroskotala.

Druhý kámen úrazu pro ně bylo z mrtvých vstání Páně. Zdá se, že zpráve nábožných žen, které tvrdily, že Pána viděly, ani nevěřili; aspoň nevěděly, kterak by si zprávu onu vykládati měli, a proto dí: »Ženy nás zastráily.« Po tak hrozných výjevech v domě Kaifášově, v soudní síni Pilátově, na hoře Golgothě zdá se jim téměř nemožným, že by ten uštvaný »Ježíš z Nazaretha« zase z mrtvých stal. A přece jim Pán Ježíš i své utrpení i své z mrtvých vstání jasně a vyslovně předpověděl. Což ten divotvůrce, který kdysi před očima jejich mrtvou dcerušku Jairovu, syna vdovy Naimské k životu zase vzkřísil, který Lazara, jenž čtvrtý den již v hrobě odpočíval a již zapáchal, svým všemohoucím, božským slovem zase životu vrátil: ztratil u nich všechnu důvěru? Skoro jest tomu tak: Jehopokoření a násilná smrt působily na víru jejich jedovatým dechem. »My jsme se nadáli, že nás vykoupí... avšak po všech těch věcech, které se přihodily, nemáme již důvěry žádné.«

V tomto stavu duševním ujal se jich Pán Ježíš. Setrně a spolu soustrastně táže se jich, co je tak trápí; a když mu svá srdce žalem sklíčená, pochybnostmi zmítaná, otevřeli, začíná je těšiti. On připomíná jim přecetná místa Písma sv., ze kterých vysvítá, že Kristus musil trpěti a zemříti, aby dílo své vykupitelské dokončil. On jim ukazuje, kterak právě utrpení a ponížení Ježíšovo, jež mysl jejich nejvíce popletlo a víru zviklalo, mělo je ve víře utvrditi, ano bylo věčnými úradky božími předurčeno: pro spásu Israele, pro spásu člověčenstva. On je poučuje, kterak všechna proroctví Starého zákona právě při umučení Kristově až do nejmenších podrobností se vyplnila, a že tedy právě smrtí svou dokázal, že zaslíbeným Messiasem byl.

A sklíčení učedníci naslouchají s údivem vlídným, velebným slovům Jeho, a pochybnosti, kterými dosud byli zmítáni, mizí jedna za druhou, prchají před jasným paprskem pravdy věčné, jako prchá tma, již černá noc zemi obestřela, při prvním záblesku ranního slunce. Světlo víry sv. září zase jejich duši, jejich srdci. Ano srdce jejich, dosud tak chladné, zahojí opět láskou a nadšením pro užívaného Mistra svého. »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma.« Tak stal se Pán učedníkům svým světlem v temnotách duševních, útěchou a radostí v době utrpení a smutku.

Drazí křesťané! Zdaliž se nám nikdy nevede podobně, jako oněm učedníkům? Náš život jest také pouť, která ovšem trvá trochu déle, nežli krátká cesta z Jerusalema do Emauz. Putujeme do vlasti věčné, a ta cesta trvá někdy 40, 60, 80 let i více. Abychom nezadbloudili na této daleké cestě životní, dal nám Bůh světlo, které by nám na ni svítilo; toť světlo víry v Krista Ježíše a jeho učení. Víra poučuje nás o nejdůležitějších otázkách, které vůbec rozumného tvora zajímají. Odkud jsi, človče? Kam spěcháš? Jaký jest účel tvého života? A kterak účelu toho dosáhneš? Toť problémy, záhady, které od nepamětných časů zmítaly myslícím duchem lidským. Kristus nám je rozřešil. Kdo jeho naukou se řídí, nezboudí. Kde ale víra v Krista ochabuje, ztrácí poutník pevné půdy pod nohama, či lépe řečeno, tam hájí se cíl jeho cesty v neprůhledné šero, v tmavou noc.

Nuže, nevznikají někdy též v naší duši pochybnosti o svatě víře? Budme upřímní sami k sobě. Můžeme říci, že jsme křesťané, katolíci z přesvědčení, katolíci tělem i duší, ochotni všechno, i život svůj obětovati za poklad nejdrahocennější? Tuším i obávám se, že by to každý z nás s dobrým svědomím o sobě říci nemohl. Tak na venek snad ještě náboženské povinnosti jakž takž vykonáváme; v neděli a ve svátek, máme-li kdy, do chrámu Páně chodíme; někdy snad vyslechneme i nějaké to kázání; jednou do roka vykonáme sv. zpověď a snad se i doma denně něco pomodlíme. Avšak, drazí křesťané, zdali se to také děje z přesvědčení? Zdali nezachováváme zevnější ony formality jenom k vůli lidem, aby o nás neřekli, že jsme neznabohy? Nezміtají někdy duši naší nejvážnější a nejnebezpečnější pochybnosti o pravdách, Kristem Pánem nám zjevených? Tot by byl stav svrchovaně kormutlivý; nejnešťastnějšími byli byste při tom samy: člověk bez víry opravdově šťasten býti nemůže.

Avšak upřímně řečeno, mnoho se takovým pochybovačům diviti nesmíme. Víra učedníků Kristových zviklána byla potupením a ohavnou smrtí, kterou zdánlivě bezmocně vytrpěti musil. Víra naše podobným nebezpečím jest vystavena. Smrt Krista Pána na kříži nám ovšem již obtíž nedělá; s tou myšlenkou se lid křesťanský již dávno spřátelil, že Syn boží utrpením svět vykoupiti musil. Avšak jiná věc nás často v nitru znepokojuje a pochybnostmi naplňuje: toť potupa a pronásledování, které církev Kristova snášeti musí. Co všechno se dnes proti církvi svatě a jejím

služebníkům napíše! Naše vesnička jest malá dědinka; a přece víme zcela určitě, že i v této malinké dědince koluje z ruky do ruky celá řada tiskovin, ve kterých se soustavně církev a náboženství hanobí a podřívá, ve kterých každý švec a krejčí o víře píše, jak se mu líbí. Co se dnes proti církvi namluví. V krčmách při pivě, ve schůzích dělnických, na táborech lidu i v poslanecké sněmovně mrskají volnomyšlenkáři nevěstu Kristovu bičíky žrávých úsměšků, jako kdysi katané Krista na nádvoří Pilátově. Dávno-li tomu, co jste na vlastní uši slyšeli, kterak člověk, který se sotva správně psát naučil, nás katolíky šmahem zpátečníky a nevědomce nazval, protože ještě věříme v Boha a církev, Bohem ustanovenou.

Když člověk neprozíravý na všechno to řádění hledí, tu vkrádá se mu nejprve do duše myšlenka: proč pak Bůh to všechno trpí? Proč pak neztrestá ty roubače? Je-li církev Kristova pravou církví, proč pak ji nechrání Bůh proti jejím nepřátelům? Hle, drazí křesťané, toť podobné úskalí, o které víra učedníků, jdoucích do Emauz, se ztroskotala. Také oni nemohli pochopiti, kterak Syn boží, zaslíbený Messiáš, mohl býti tolik tupen a trýzněn — i začali pochybovati o božství Jeho. Avšak Kristus Pán rozptýlil pochybnosti jejich, jako slunce noční tmou rozptyluje.

A proto, drazí křesťané, vzmáhá-li se v nás někdy podobné pokušení proti víře, stmívá-li se v duši naší, spěchejme také k Pánu a prosme Jej: »Pane, zůstaň s námi, neboť se již stmívá«; prosme Jej, jako kdysi apoštolové Jej prosili: »Ó Pane, pomoz nám v nevěře naší.« Pán Ježíš i naše pochybnosti rozptýlí. On nám řekne, abychom si vzpomněli, kterak již před 19 sty lety církvi své utrpení předpověděl: »Jestliže mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou«; kterak proto právě tato pronásledování, jež církev snášela po celé věky, a snáťeti musí až na konec věků, jsou nejlepším důkazem, že jest církví pravou. Či není to nápadné, že právě katolická církev jest stále terčem útoků tak četných nepřátel, kdežto jiná vyznání zůstávají na pokoji? »Zdaliž nemusil jsem těch věcí trpěti a tak vejíti do slávy své?« A tak i církev moje musí se mnou trpěti, avšak — »brány pekelné ji nepřemohou.«

Proto, drazí křesťané, neztrácejme důvěry! Stůjme pevně ku Kristu. A přivalí-li se na nás bouře protivenství, zmítají-li pochybnosti o víře duše naší, volejme k němu: »Pane, zůstaň s námi, neboť se stmívá!« Kristus Pán i naší prosbu vyslyší. On sešle paprsek své pravdy věčné do srdce našeho, on bude nám útěchou v protivenstvích a povede nás k vítězství. Amen.

P. V. Smolík, C. SS. R.

Neděle první po velikonoci.

O nekonečném milosrdenství božím. (Cuius misericordiae non est numerus!)

»Pokoj vám!« Slova Spasitelova.

(Jan 20, 19.)

»Kristus voskresi« — »Kristus vstal z mrtvých!« — tak radostně zněl kdysi křesťanský pozdrav doby velikonoční, jak doposud užívá významných těch slov za pozdrav s naší římskou církví spojená východní církev rusínská, rovněž i celá posvátná zbožná Rus. Aby hluboce vstúpila nám tuto základní pravdu naší svaté víry do srdcí našich, dává nám Církev svatá po celý týden velikonoční předčítati evangelia a největším tom zázraku našeho milého Spasitele. Též dnešní svaté evangelium utvrzuje nás v této veliké pravdě.

V povelikonoční této době, která čítá 40 dní, dlíme v duchu se svatými apoštoly v blažené přítomnosti z mrtvých vstalého Pána a Spasitele svého, Ježíše Krista. Proto také ukazují nám evangelia 6 neděl, plynoucích po velikonoci, láskyplnou starost z mrtvých vstavšího Spasitele o naši věčnou spásu.

Použijeme neděl těch, abychom na tomto posvátném místě rozjímali o některých veledůležitých a časových pravdách sv. víry.

Laskavým, dobrotivým, láskyplným, milosrdným jeví se nám Božský Mistr ve všech těchto perikopách, jak budeme je slyšeti o těchto nedělích. Ale přece zvláště dnešní svaté evangelium, kde uvádí se Spasitel do kruhu apoštolského překrásným pozdravem: »Pokoj Vám!« — je nejvýmluvnějším dokladem ke slovům sv. apoštola Pavla, jenž dí k Titovi (3, 4): »Ukázala se dobrota a lidumilnost Boha, Spasitele našeho!« Dnešní událost evangelická je novým důkazem staré pravdy, že milosrdenství božího není konce.

Poznáme to, když dle dnešního evangelia budeme rozjímati:

I. o velikosti viny Tomášovy,

II. o neskonalém milosrdenství Ježíšově.

Kéž všemohoucí Bůh, jehož milosrdenství není počtu a jehož dobroty je neskonalý poklad, osvítl srdce i ledví naše, bychom proniknutí byli velikou pravdou tou!

I.

Velikost viny Tomášovy.

Tomáš provinil se nevěrou. Nevěra je již sama sebou hříchem velikým. Neboť na nic neklade Písmo svaté větší váhy, než na víru. Čteme tam: »Bez víry nelze líbiti se Bohu« (Zid 11, 16) »Kdo neuvěří, bude zatracen«. (Jan 3, 18).

Tomášova nevěra, — kterou nechtěl věřit ve zmrtvýchvstání Kristovo, bylo hříchem obzvláště velikým. Neboť žádná pravda naší víry není tak jasně dokázána, jako článek víry o zmrtvých vstání Pána Ježíše.

Důkazy a doklady ty. měl právě apoštol Tomáš před svými zraky, a nechťel jim věřiti.

Pochybující Tomáš nevěřil ani Kristu samému. Po tři léta chodil s ním Palestýnou, byl svědkem četných jeho zázrakův — od prvního zázraku proměny vody ve víno až do největšího divu, (vzkříšení mrtvých z hrobův.) To vše viděl vlastníma očima, slyšel svými ušima, jak vyznal Petr jménem všech: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého« (Mat. 18, 16). Z úst dobrého Mistra syšel nejednou, že nepřátelé Ho zabijí, ale že třetího dne vstane zase z mrtvých (Mat. 16, 21, 17, 22, 20, 19; Mar. 9, 30 atd.). Jindy zase mluvil Pán Ježíš o znamení proroka Jonáše: »Pokolení zlé žádá znamení, a znamení nebude mu dáno, leč znamení proroka Jonáše. Jako totiž Jonáš byl v břiše ryby tři dni a tři noci, tak bude Syn člověka v srdci země tři dny a tři noci« (Mat. 12, 39—40). A těmto slovům Mistra, který vždy jen pravdu mluvil, nechce věřiti Tomáš.

Ale on nevěřil ani očitým svědkům, svým spolubratřím apoštolům, kteří viděli z mrtvých vstalého svými vlastníma očima. Nenit žádný zázrak Kristův dokázán tolika svědky, jako právě jeho z mrtvých vstání. Viděli Ježíše živého, Marie, matka jeho, Petr, dva učenníci na cestě do Emaus, Maria Magdalena, pak všichni učenníci, ale těm všem Tomáš nevěřil! Oni všichni mohli se mýliti, jen on sám je ten silný duch, který se nedá ničím mýliti! Jedinou jeho odpověď na tato svědectví je: »Neuvěřím!« Jemu nedostačí, jen Vzkříšeného uvidět, jako druzí apoštolové, nýbrž Tomáš musí ruce své vložit v jeho rány, aby uvěřil. Byla tedy nevěra jeho spojena s pýchou, ba i hodně nelásky k druhým apoštolům bylo v ní! Jak hluboce padl ten Tomáš, který kdysi volal: »Pojďme i my, ať umřeme s ním!« (Jan 11, 16).

Bylo by tu nyní na místě, upřímné slovo výstrahy promluvit do duše těch, kteří proviňují se podobně hříchem nevěry, jako Tomáš. Ale ti prchají ze společnosti opravdových následovníků Kristových, jako Tomáš odešel ze společnosti svých spoluapoštolův. Člověk bez víry je nejnešťastnějším tvorem na zemi! Proto velmi těžce se proviňují proti lidské společnosti, kdo šíří nevěru, zvláště mezi mládeží! Jak smutno je v době přítomné upřímnému příteli našeho národa, když vidí, kterak rozmábají se živly a proudy, víře a pozitivnímu náboženství, nepřátelské! Již ty drobné děti odvádějí se od víry, nasycují knihami, víře nepřátelské, tak že nechťejí obcovati bohoslužbě, učiti se sv. náboženství, přijímati svátosti! Jsou to smutné cesty, na které zavádějí tyto zhoubcí národ a mládež naši! Kéž dá Bůh, aby poznali špatné cesty své, obrátili se a navrátili zase k Církvi, zdroji a pokladu pravd všech!

Jak málo váží si mnozí pokladu nejdražšího, který jsme zdědili po dobrých otcích, totiž naší svaté víry římsko-katolické! Kterak se napracovali, nastrádali, nahledali jiní, než došli k tomuto zdroji pravdy, jehož si někteří nechťejí vážit!

Princezna Anastazie, dcera guvernéra ve Vilně, když ještě patřilo město toto Rusům, vykládá nám dojemně dějiny svého

obrácení se ku pravé víře. Byla moderní dívkou, měla výborné vzdělání, dobré rodiče, nezanedbávala bohoslužeb církve ruské, ale přece jí neustále něco chybělo. Marně hledala tu pravdu u protestantů, o víře římsko-katolické, kterou znala jen dle pomluv, rozšířených ve světě tak zvaném vzdělaném, vůbec ani nepřemýšlela. Jala se čísti písmo svaté v textu latinském, pak *Následování Krista Pána od Tomáše Kempenského*. Pak četla knihu konverty Huysmanse *»Pages catholiques«*. —

Kniha ta ji překvapila. Ze zvědavosti šla jednou do katolického kostela Benediktýnek, kde nejmohutněji na ni působilo sv. požehnání se zpěvem *Tantum ergo*. Potom navštívila řeholnice Benediktýnky a rozmlouvala s jejich knězem. Nejvíce dojalo ji klidné štěstí a spokojenost chudých těch služebnic Kristových. Vypůjčila si tam různé knihy, mimo jiné také *»apologii křesťanství«* od Hettingera, a knihu o *»jednotě církve«* — *»de unitate ecclesiae«* — od sv. Cypriána. Čtla je zrovna hltajíc. Pravdy katolické líbily se jí, uznávala, že katolicismus je jediné pravým křesťanstvím, ale v nitru, vychovaném a vyrostlém v ruském pravoslaví, se jí cosi vzpíralo proti víře katolické. Boj trval delší dobu, při tom chodila Anastasie velmi horlivě na katolickou mši sv. Rozhodnou bylo pro ni setkání se se starým přítelem rodiny, hrabětem Evaldem Ungern-Sternbergem. V rozmluvě najednou řekl jí tento starý známý: *»Stázinko, víte-li pak, že jsem katolíkem?«* — Hrabě pocházel totiž ze staré luteránské rodiny pobaltské. — Od té doby neměla princezna Anastasie pokoje. Poněvadž v Rusku při tehdejších neutěšených náboženských poměrech, kdy církev katolická byla tolik pronásledována, nebylo jí snadno, přestoupiti z pravoslaví na víru katolickou, použila své návštěvy v Drážďanech, kde složila v biskupské kapli vyznání víry římsko-katolické. Navrátilví se domů, přijímala horlivě svaté svátosti a cítil se šťastnou, že dal jí Bůh milost, poznati pravou víru.

Kéž by skutečná událost tato naučila nás všechny upřímně a opravdově vážiti si svaté víry naší, daru to nejvzácnějšího, který dobrotivé nebe beze vší naší zásluby ustředilo nám!

II.

O neskonalém milosrdenství Ježíšově.

Mojžíš, veliký prorok a moudrý vůdce svého národa, pochyboval jenom jedenkrát o dobrotě Boží, nechtěl věřiti, že odpustí Bůh opět němu. Byl za to vyloučen, že nesměl vejíti do země zaslíbené. — Zachariáš, kněz starého zákona, nechtěl uvěřiti slovům anděla, zjevivšího se mu v chrámě; za trest oněmněl! — Také Tomáš nechce věřiti, a co děje se jemu?

Pán přichází podruhé po svém z mrtvých vstání k apoštolům zavřenými dveřmi, tentokrát je i Tomáš s nimi. Pán nehněvá se, nepronášá ani jedno přísné slovo, nýbrž zdraví všechny tím krásným významným pozdravem: *Pokoj Vám!* V zástupu apoštolském je Petr, onen učenník, který plá nadšením pro milého Mistra

svého; je tu mladistvý Jan, kterého Pán obzvláště si oblíbil, a který nyní pečuje o dobrou Boží rodičku, jsou tu i jiní ctihodní apoštolové. Ale těch všech nedbá Ježíš, nýbrž jde rovnou k Tomáši, který tak těžce provinil se proti němu! S ním samým promlouvá a ukazuje, že zjevil se jen k vůli němu!

V pravdě je Spasitel dobrým pastýřem, který zanechává 99 ovcí a hledá jedinkou, ztracenou, v pravdě plní se tu jeho vlastní slova: »Nepřišel jsem povolati spravedlivých, nýbrž hříšníkův« (Mat. 9, 13). Dnešní příběh evangelický je výmluvným dokladem toho, že milosrdenství Božího není konce ani počtu. Trest zasloužil si Tomáš za svou nevěru. Spasitel však ani jediným slovem nekárá zbloudilou duši tu. Nejsvětější Srdce Jeho nezná hněvu, nevole, netrpělivosti, neodvrací se od apoštola pobloudivšího, nýbrž naopak přichází k němu, dovoluje, by dotknul se a vložil ruku do svatých jeho ran.

Podobně každé slovo, každý skutek Ježíšův zobrazuje Jeho veliké milosrdenství! Jeho celý život zde na zemi, — od chudinských jesliček v bídném stáji betlémském až do bolestné smrti na tvrdém dřevě kříže, — jeho skutky, od prvního zázraku v Káni Galilejské, až do seslání Ducha sv., — Jeho ustavičné působení v církvi, zvláště pak podivuhodná přítomnost v Nejsvětější Svátosti Oltářní, — to vše jsou samé projevy nekonečného Jeho milosrdenství.

Jak podivuhodny jsou kolikráte cesty milosrdenství Božího! Za dob revoluce francouzské žil v Lyoně ve Francii muž, který úplně se odřeknul víry svých otcův. Jedenkrát jde po ulici, měl potkati kněze s Velebnou Svátostí. Aby nemusil účtu vzdáti svátostnému Spasiteli, zabnul do nejbližší ulice. Ale podivno, kněz šel zrovna touže cestou za ním. Zašel tedy nevěrec do jiné ulice, ale i tam sledoval ho kněz. Tak proplétal se muž různými ulicemi, ale všude v patách za ním byl kněz s Nejsvětějším. Pln nevole a zmaten zabočil tedy do nejbližšího domu, aby konečně vyhnul se. Ale i tam kněz vkročil s Nejsvětějším. Tak viděl se prchající nevěrec najednou obklopena zbožným zástupem, který provázel Nejsvětější Svátost. A tu již ochladě jeho srdce neodolalo proudu milosti, který se za ním hrnul. Padnuv s ostatními na kolena, klaněl se svátostnému Spasiteli, šel do sebe, kál se ze svých vin, a započal nový život.

Než milosrdenství Srdce Ježíšova nejen obrátilo svým blahým žářem srdce lidská a přitáhlo je na cesty milosti, nýbrž stalo se i sluncem a výhní, kteráž rozehtála celý tento ledový svět. Jak smutno, všude plno bídy, nelásky bylo ve světě před příchodem Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista! Po celé čtyři tisíce let podobala se země strohé nehostinné poušti, třebas leskl se tenkrát starý pohanský Řím zlatem a mramorem, třebas kvetly tam vědy a umění. Z té chladné antické krásy šklebí se všude na nás pohanská bezohlednost, krutost, neláska, otroctví, tyranství, bezbožnost, zloba mravní. Na každém kameni těch velikolepých staveb pohanských lpi nevinná krev ubohých obětí, byly zality hořkými

slzami a bolestnými vzdechy tisíců porobených! Až teprve, když Kristus otevřel v Srdci svém zdroj všeho milosrdenství, naplnil se svět novými památníky, památníky lásky a milosrdenství. Když víra Kristova přešla v krev a život národův, tu povstávaly všude nemocnice, sirotčince, hospitály, kde bylo postaráno o ty nejubožejší členy lidské společnosti, o ty nejchudší a nejopuštěnější. Kéž by padnul tento blahodárný paprsek milosrdenství Srdce Ježíšova i do láskyprázdné, ziskuchtivé, sobecké, chamtivé doby naší! Tu by dojista bylo mnoho slz osušeno, mnoho bídy zažehnáno, četným opuštěným spomoženo. Každý z nás přispěj k tomu ze všech sil svých. Hluboce vpišme si proto do srdcí svých napomenutí Ježíšovo: »Buďte milosrdní, jakož i Otec Váš milosrdným jest (Luk. 6, 36).

Z á v ě r. Dnešní příběh evangelický učí nás tedy znáti nejen velikost hříchu Tomášova, nýbrž také velikost milosrdenství Božího. Těžce provinil se Tomáš proti dobrému svému Mistru. Ale jakmile vložil ruce do ran Jeho, hned volal: »Pán můj a Bůh můj!« Ze svatých ran Ježíšových čerpal sílu velikou. Jím posílen, odebral se do dalekých krajín Skythie, Hyrkanie a Indie, všude hlásal z mrtvých vstání a milosrdenství Ježíšovo, v ranách čerpal sílu, aby trpěl vše pro jméno Ježíš, až dokonal v Kalamíně v Indii pod kopím nepřátel život a obětoval krev pro Mistra svého.

Dojista tak mnohý z přítomných závidí až Tomášovi tu milost, že směl vložit ruce do ran Kristových. Ale nám všem dostává se při sv. přijímání milosti daleko větší! Neboť tu nejenom dotýkáme se ran Kristových, nýbrž Jej samého, zdroj všeho milosrdenství přijímáme do srdcí svých! O kéž by každé svaté přijímání rozplamenilo srdce naše láskou ku Spasiteli a milosrdenstvím ku bližnímu! Když klade nám kněz svatou Hostii do úst, volejme plni víry se sv. Tomášem: Pán můj a Bůh můj! Přidrže se věrně Krista v tomto životě pomíjejícím, následujme ho pilně, jsouce milosrdní ku bratřím svým, pak budeme následovati Ho i jedinkrát v životě věčném, kde budeme věčně chválu a slávu pěti Jemu, Králi, Pánu a Bohu svému po věky věkův. Amen.

Dr. Rud. Zháněl.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Projev franc. biskupů v březnu 1922.

Všichni biskupové francouzští, shromáždění v domě arcibiskupském v březnu 1922, učinili projev o důležitých otázkách dne. První otázkou jest škola.

Uznávající právo státu na vyučování a vzdělání dorostu opakují, co v r. 1919 řekli, že nesmí stát vylučovati práva rodičů

a hráti si na jich zástupce, nýbrž že má usnadňovati úkol rodičů. V zemi katolické, jako jest Francie, což dokazuje veliká část rodin tím, že dítky své nese ke křtu a posílá k sv. svátostem a posvěcuje nejdůležitější doby života, a proto dokazuje, že stát má jim poříditi školu katolickou.

Má-li se za to, že nelze poříditi zcela konfesionelní školu, tož přece musí škola dáti příležitost, aby bylo dítě vyučeno náboženství a povinnostem k Bohu, a tím méně smí brániti rodičům pečovati o školu katolickou. Spravedlnost a úcta k svědomí a svatým právům rodičů žádají, aby byly školy katolické podporovány dle počtu dětí, které je navštěvují.

Druhou palčivou otázkou jest počet kolébek a rakví. Vlastenecké společnosti, parlament a vláda obírají se tímto nebezpečím, na něž ukazují také biskupové. Uznávají šlechtetnost snahy vlastenecké, ale ukazují na nedostatečnost materiálních snah, nebudou-li odvolány zákony, které porušují nerozlučitelnost manželství, které neuznávají rodinu za domov dítěte a nebětou nadšení z víry křesťanské, která dává odvahu vzíti na se povinnosti, plynoucí z manželství.

V třetím bodě poukazují biskupové na, zhoubu, která jde z divadel, kinema, tisku a tanců. Zamítají metodu nazvanou: sexuální poučení, založené pouze na vědě při výluce mravouky. Odsuzují společné vyučování obou pohlaví a všele doporučí svazy rodičů křesťanských (o nichž bylo v »R. D.« již psáno a navrhováno, aby obrana práv rodičů katolických u nás nebyla ponechána rodičům, nýbrž aby bylo právo jejich hájeno společně z ústředí a prováděno do důsledku).

Čtvrtým bodem byla neděle se svým dobrodiním odpočinku od práce nejen v domácnosti, ale i ve veřejném životě.

V šestém bodě doporučí polské sirotky.

V sedmém bodě jedná se o znovuzřízení chrámů v pustošeném území, a děkují za pomoc sv. Stolicí. Angličanka Howardová agituje, aby pozůstalí přispívali na zbudování chrámů, kolem nichž přibuzní jejich padli. Chrámy mají býti pomníkem padlých. Výtečná myšlenka našla živý ohlas.

O živosti akce zbudování chrámů svědčí to, že v 5 dnech byla upsána půjčka na obnovu chrámů.

Na závěr biskupové doporučí zachovati svatou národní jednotu, které jest potřeba k obnovení Francie. U nás se zahajuje štvaní proti církvi, jakoby v něm byla spása vlasti.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle druhá po velikonoci.

Církev katolická jest samospasitelná.

A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.
(Jan, 10, 16.)

Poměrně malá země palestýnská a nečetný národ židovský byli svědky vykupitelské činnosti Páně. Tam konal Kristus Pán osobně svůj prorocký, kněžský a královský úřad, a jako dobrý pastýř shromažďoval ovce do svého ovčince, aby je chránil proti vlkům, pastvou spasitelnou sytil a k blaženosti věčné uváděl. Sám však prohlásil Spasitel: »Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo« (Luk. 19, 10), a poněvadž zkáza hříchu zachvátila celé pokolení lidské bez rozdílu národnosti, — proto dnes ve sv. evangeliu praví: »Mám ještě jiné ovce které nejsou z tohoto ovčince« (Jan, 10, 16), t. j. které nepaří k národu israelskému, — »a také ty musím převéstí a hlas můj slyšeti budou a bude jeden ovčinec a jeden pastýř« (Jan, 10, 16). Rozšířiti ovčinec Kristův z národa židovského na všechna pokolení země, — toť úloha sv. apoštolů a jejich nástupců, kterou věrně a svědomitě jako horliví následovníci dobrého pastýře Krista plnili, založivše Církev všeobecnou čili katolickou, aby »mnozí od východu i západu stolovali s Abrahamem, s Isákem a Jakobem v království nebeském«. (Mat. 8, 12.) Církev katolická jest ovčincem Kristovým, o němž platí Jeho dnešní zaslíbení »A bude . . . (text)«. V ní zůstavil Pán všem národům všech věků možnost, aby v ní našli ochranu před vlky, nepřátely svého spasení, každý člověk dobré vůle, aby v církvi našel útočiště před jejich útoky tak, jako ovečky do svého ovčince se utíkají před útoky dravců. Právem nazýváme církev katolickou samospasitelnou. Abychom, nejmilejší, tím více ocenili nesmírné dobrodiní, že nás Otec nebeský bez našich zásluh uvedl do velkého ovčince Kristova, chceme dnes s pomocí dobrého

pastýře Krista k svému duchovnímu prospěchu rozjímati o této vlastnosti církve katolické, o její samospasitelnosti.

1. »Hledat a spasit, co bylo zahynulo« (Luk. 19, 10.) přišel Syn Boží na tento svět. Nechtěl však zůstat ustavičně ve viditelné lidské podobě mezi námi, nýbrž odejít »k Tomu, kterýž jej povolal« (Jan, 16, 5). Proto postaral se o zástupce v úloze vykupitelské; svým apoštolům řekl: »Jako mne poslal Otec i já posílám vás« (Jan, 20, 21), Petrovi dal plnou pravomoc ve svém světovém duchovním ovčinci, an mu pravil: »Pasiž beránky mé, pasiš i ovce mé!« (Jan, 21.), na něm jako na základním kameni vzdělal svou církev (Mat. 16.). Církvi na Petrovi založené slavně zaslíbil, že ji brány pekelné nikdy nepřemohou (ib.) Možno-li žádati ještě jasnějších důkazů pro pravdu, pro nás tak důležitou a radostnou, že sv. Církev katolická, převzavši úkol Kristův, hledat zbloudilé a ztracené ovečky, jest v pravdě ústavem spásy, že jen v ní uložil Pán všechny prostředky, jež k posvěcení a zachránění padlého člověčenstva na tento svět přinesl? Ji světil Spasitel vzácný poklad svého učení a rozkázal: »Učte všechny národy« (Mat. 28, 20). Ji zaslíbil svou ustavičnou pomoc, aby ve věcech víry a mravů neomylně vykládala učení Jeho, an řekl: »Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa«. (ibid) V ní zůstavil svým ovečkám zdroje své milosti, aby dle slov Iziaše proroka »s radostí vážily vody z pramenů Spasitele svého«. (12, 4) Chtěl také, aby o církvi naplnila se slova Jeho velekněžské modlitby, aby »všickni jedno byli!« (Jan 17, 4), aby byl opravdu »jeden ovčinec a jeden pastýř«. Právem přirovnávají tedy sv. Otcové sv. Církev katolickou k arše Noemově, nebo jako při potopě světa, jen ti se zachránili, kdo v arše našli útočiště, tak při všeobecné zátopě hříchu není jinde spásy než v jediném ovčinci Kristově, ve sv. Církvi. S ní jest Kristus až do skonání světa, jenž u sv. Jana zřejmě prohlášeje: »Nikdo neptichází k Otci, leč skrze mne!« (Jan 14, 6).

2. Leč tu přicházejí již nepřátelé naší sv. Církve se svými námitkami a bojují všemi prostředky proti učení našemu, že jediná církev katolická mezi všemi jinými křesťanskými náboženskými společnostmi má právo a nárok na čestné označení, že jest samospasitelná. Nelíbí se jim tento název, že jsme domýšliví, že bez důvodů zatracujeme všechny jinověrce, vyčítajíce, že hřešíme proti základnímu přikázání Páně, t. j. proti lásce k bližnímu. A proč?, drazí křesťané, proč tyto prudké nájezdy? Protože naši protivníci nerozumějí správně učení o samospasitelnosti církve. Z neznalosti povstávají obyčejně nejzúřivější útoky proti našemu sv. náboženství a totéž vidíme i, jedná-li se o samospasitelnost církve katolické. Jako v člověku rozeznáváme tělo a duši, tak i velká mravní osobnost sv. Církve sestává z viditelného těla a neviditelné duše. K tělu církve patří každý katolický křesťan, k neviditelné duši mohou však náležeti i jinověrci, pakli jsou přesvědčeni o pravosti své víry, nemohou se nikterak přesvědčiti o její klamnosti a zachovávají-li při tom svědomitě zákony a přikázání, které jim jejich víra ukládá. Těmto lidem dobré vůle neuzavírá dobrý Pastýř

svého záchranného ovčince, vševědoucí Spasitel zná i takovéto ovečky a láskyplně o ně pečuje. Nepatří sice k viditelnému tělu Církve Páně, jsou s ní však přec spojeny neviditelnou páskou lásky k Bohu — jinými slovy patří k její duši. Než, drazí křesťané, jak těžko můžeme si představit, že jinověrci, kteří mezi námi žijí a každodenně se mohou přesvědčiti o pravosti víry katolické, mohou zůstat v pevném přesvědčení, že jejich bludná víra jest pravou! Jak těžko připustiti možnost, že by zvláště ti, kteří vědomě a dobrovolně — vlastně svévolně — opustili pravý ovčinec Kristův, patřiti mohli k duši pravé církve a tak jednou dojíti spasení! Spíše musíme se obávat, že tací nešťastníci, poznané křesťanské pravdě odpírající a tím hřešící proti Duchu sv., sami vydali se vlkům hltavým, v zatvrzelosti svých srdcí obrácení a záchranu svou učinili nemožnou. »Kdo nás soudí, Bůh jest«, učí sv. Pavel, a tak i Církev katolická netvrdí o nikom, že bude spasen nebo zatracen, nýbrž učí jen, co nás spasiti může, tvrdí, a to vším právem, že ovčincem Kristovým k ochraně a spáse duší založeným jest jenom ona, neb jen o ní platiti může zaslíbení Kristovo: »Na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou?« (Mat. 16). Kdo zapřel církev, zapřel i jejího zakladatele, Krista Ježíše a jemu dří Spasitel: »Kdož by zapřel mne před lidmi, toho zapřu i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích!« (Mat. 10, 33). Právem nazýváme tedy Církev katolickou samospasitelnou.

3. Nechtěl bych však, abyste této vzácné vlastnosti Církve rozuměli tak, jakoby každý, kdo do Církve byl přijat, již proto neomylně musel dojiti spasení. Byla by to velmi pohodlná cesta k věčné blaženosti a posměšné výčitky našich nepřátel by v tomto případě byly aspoň částečně oprávněny. Znáte zajisté, nejmilejší, slovo: »Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených«. (Mat. 20, 16). Víte, jak popisuje Kristus cestu k blaženosti: »Široká jest brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná jest brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají!« (Mat. 7, 13). Platí snad tato slova vševědoucího Spasitele jen o pohanech a jinověrcích, jakoby jen oni kráčeli prostrannou cestou zahynutí, katolíci však vesměs volili úzkou cestu spásy? Bohužel nikoli! Povolání k spáse jsou arci všickni členové pravé Církve Kristovy; ale vyvolení k blaženosti věčné jsou jen ti, kteří »přicházejí k otci skrze Krista«. (Jan 14, 6), kteří neohroženě bojují pod praporem sv. Kříže, věrně plní zákon Páně, svědomitě užívají prostředků spásy, které jim Církev nabízí. Sv. biskup a mučedník Cyprian prohlásil: »Nikdo nemůže míti Boha otcem, nemá-li Církev matkou!« Matkou musíme Církev nejen nazývati, nýbrž k ní se také jako děti k matce chovati, ji ctíti, milovati a především jejímu spasitelnému vedení se úplně svěřiti. Činíme tak, drazí v Kristu? — Blaze tomu, kdo může s dobrým svědomím otázku tuto kladně zodpověděti! Bojím se však, že mezi námi jest mnoho dítek nezdrárných a neposlušných, které se k duchovní své matce jen na oko hlásí, že v řadách katolíků jest velmi mnoho katolíků tak

zvaných matrikových, jimž hlas Církve sv. jest lhostejným; přikázání jejich nedbají a mnohdy z nicotných časných ohledů matku svou zapírají. Můžeme tu doufat, že těmto nevďěčným dítkám bude Církev samospasitelným ovčincem Kristovým? Naopak myslím, že až příliš oprávněnou jest obava, že jim příslušnost k Církvi katolické před soudem Božím nebude přičtena k zásluze, nýbrž spíše k přísnějšímu odsouzení: neboť většího trestu jest hoden ten, kdo znal zákon Boží, kdo měl mimo to po ruce nadpřirozené prostředky, aby zákon ten dokonale plniti mohl, než jinověrec, jemuž se takových milostí nedostalo.

Učení katolické o samospasitelnosti Církve sv. naplňuje nás právem radostnou útěchou a vyblízí k vděčnosti k Tomu, jenž nás beze všech našich zásluh jako pravý dobrý pastýř do svého ovčince uvedl; z druhé strany však napomíná nás co nejdůtklivěji, abychom se takového dobrodiní ukázali hodnými, nespolehající opovázlivě na milosrdenství Boha, jenž nás do Církve sv. povolal, nýbrž s bázní a třesením, jak dří Písmo, pracujíc na svém spasení horlivým konáním svých křesťanských povinností, svědomitým užíváním všech prostředků spásy, jež dobrý pastýř Kristus nám prostřednictvím své Církve podává, abychom tak jako věrné ovečky Jeho zasloužili sobě jednou vstup do ovčince nebeského! Amen!

L. Rendl.

Neděle třetí po velikonoci.

Úcta Mariánská ve světle evangelia a křesťanství.

»Zdravas Maria!«

Naše denní modlitba.

Nejkrásnější měsíc celého roku, měsíc květen, věnuje církev nejkrásnější bytosti pozemské, Marii Panně. Původ vzala pobožnost tato v Římě koncem století XVIII. a počátkem XIX. Tenkrát zbožný kněz Lalomia v Římě dal nevelikou kapli Mariánskou nádherně vyzdobiti květinami, shromažďoval tam denně ctitelky Mariánské, konal s nimi rozjímání a modlitby. Mariánská pobožnost ta rozšířila se nejprve v Římě, římsktí papežové obdařili ji četnými odpustky a duchovními výhodami, tak že brzy slavil se celý měsíc květen, jako měsíc Mariánský, napřed v Itálii, pak i v jiných zemích a u nás.

Proto i my dnes do dnešní epištoly a evangelia, — ač podávají nám hojně překrásných myšlének k rozjímání, — obrátíme se ku pobožnosti, kterou denně konáme, a budeme uvažovati o úctě Mariánské. Abyste, milí křesťané, byli vyzbrojeni proti námitkám, jež i u nás činí nepřátelé Marie Panny, promluvíme si dnes o úctě Mariánské ve světle evangelii a křesťanství. Kež Marie Panna, Královna krásného měsíce května, kterou uctíváme nynější pobožností májovou, požehná tomuto našemu rozjímání.

Jsme nyní právě uprostřed pohodi velikonočního, celým světem křesťanským zní doposud radostná ozvěna velikonočního slav-

nebo alleluja! Než vzpomeňme si v duchu ještě na krvavou Golgotu. Koho vidíme tam pod křížem? Je to ta milá naše nebeská Matička, jež v brozných duševních bolestech stojí u kříže Kristova. Svátý evangelista Jan vylíčil nám událost tu takto (19, 25—27): „Stály pak u kříže Ježíšova jeho matka a sestra matky jeho Maria Kleofášova a Maria Magdalena. Tedy Ježíš, uzřev matku a toho učenníka, kterého miloval, an tu stojí, řekl matce své: Ženo, hle syn Tvůj. Na to řekl učenníkovi: Hle, matka Tvá! A od té chvíle přijal ji ten učenník k sobě.“

Ve svých nevýslovných mukách nezapomíná Božský Spasitel na milou svou Matičku, vzpomíná na ni, jak bude nyní opuštěnou vdovou bez ochránce sv. Josefa, bez milého Syna svého! Její přítomnost je jemu trpělivou na kříži potěchou, a proto považuje to za svou povinnost, dáti ji ochranu, útěchu, oporu a štít, když nebude již ho zde na zemi. Proto praví ku svému milému apoštolu Janovi: Hle, matka Tvá!

Slova ta však nebyla řečena pouze Janovi, nýbrž i nám všem. Slovy těmi ustanovil Božský Spasitel Marii Pannu nám všem matkou, nás pak učinil syny jejími. Dobře proto zapamatujme si slova ta, často si je opakujeme!

Již z tohoto předeslaného poznáváme, že úcta Mariánská je v pravdě pobožností evangelickou, t. j. cvičením, jež má původ svůj již v samém evangeliu. Na objasnění toho slyšte následující příběh o katolickém knězi a pastoru. Dne 22. srpna 1921 jel kněz řádu Ježíšova Antonín Puntigam z Vídně do Německa. Naproti němu seděl ve vlaku vážný muž se svou manželkou. Cestou vykládalo se; tak představil se cizinec, jako kalvínský duchovní z Nizozemska se svou manželkou, a mímověk inuvalo se o náboženství. Pastor byl muž vládný a hovorný. Právil: Nechápu, jak možno ctiti Marii? — Na to kněz: Věříte Písmu? — Pastor: Věřím! — Kněz: Není již andělský pozdrav: Zdrávas Maria, milosti plná, — poctou? A to poctou Boha samého! Ctí-li tedy Marii Bůh, smejí ctiti ji také lidé! — Pastor: Čteme častěji v Písmě o pozdravech andělských. — Kněz: Ano. Ale nikdy nebyl člověk slovy tak významnými od Boha skrze kníže andělské, skrze předního archanděla, tak pozdraven, jako tenkrát Maria. Nuže, chybují tedy katolíci, když opakují tatáž slova, jimiž promluvil anděl jménem Božím k Marii Panně? — Pastor: Připouštím, že nelze toho zapovídati. To není ještě odůvodněním úcty Mariánské, jak pěstuje se u Vás, katolíků! — Kněz: Nuže tedy pátrejme dále v evangeliích. U téhož sv. Lukáše, který oznamuje pozdrav andělský, dočítáme se také o chvalozpěvu Marie Panny. V něm předpovídá Marie: Ejhle, od této chvíle budou mne blahoslaviti všichni národové! Modlíce se Zdrávas, uctívající Marii, činí katolíci jen to, co Marie sama tenkrát předpověděla. — Pastor: Ale Kristus sám nevážil si své matky. Vzpomeňte jen na jeho slova v Káni Galilejské. — Kněz: Domníváte se skutečně, že byl Kristus synem, zapomínajícím svých dětiných povinností, že by si nebyl vážil své matky, jak je povinností každého dítěte? Zdá-li se nám

některý výraz Písem tvrdým, jest nám ho tak vyložití, aby se tím nerušila povinná dětinná úcta k matce. Pak jest ovšem otázkou, zněla-li mnohá slova a věty, které v překladu znějí poněkud tvrdě, také tak v originálu, v řeči syrschokaldejské, tehdy v Palestýně obvyklé. Konstatovati však musíme, že evangelista s velikou zálibou a zřejmou radostí vypravuje tam o prvním zázraku (Jan 2. kapit.), že stal se na přímlovu Marie Panny. — Pastor: Kristus byl také Bohem. — Kněz: Ale také člověkem. Nepřišel rušiti zákona, tedy také přikázání čtvrtého, nýbrž aby je naplnil a byl nám ve všem vzorem. — Pastor: Ani si nemůžete představití, jak těžko je protestantovi vmysliti se do katolického stanoviska! Potom mluvili oba mužové ještě déle spolu, na konec pak přiznal se kalvín, který nazíral na učení naše jednostranně, jak slyšel to od protestantův a četl v jejich knihách, že je překvapen, souhlasí s tím, co slyšel.

Vskutku, úcta Mariánská je tak stará, jako křesťanství samo.

Sestupme jen do katakomb, t. j. do oněch podzemních míst, kde první křesťané konali své bohoslužby, již tam předsvědčíme se o zbožné upřímné úctě Mariánské. Jsou pak v katakombách nejrozdůlnější druhy obrazů Mariánských. Na některých vidíme Pannu Marii samu, na jiných s Jezulátkem, jinde je obraz sv. Rodiny, pak jsou tam znázorněny výjevy ze života Marie Panny, jako Zvěstování andělské, návštěva u Alžběty, narození Páně, příchod sv. tří Králův, obětování v chrámě, svatby v Káni Galilejské, Panna Marie pod křížem. O těchto starobylých obrazech Mariánských vydal badatel v katakombách H. F. Liell zvláštní knihu, ve které dovozuje, že obrazy Mariánské v katakombách jsou nezvratným toho důkazem, jak úcta Marie Panny začíná již časy apoštolskými.

Narodil se z Marie Panny, tak modlí se křesťané již od dob apoštolských, dokládajce touto modlitbou, že úcta k Marii Panně je bezpodmínečně spojena s vírou křesťanskou. První křesťané měli u veliké úctě místa, posvěcná přítomností Marie Panny. Byl to především posvátný domek Nazaretský, ve kterém bydlil s ní Ježíš Kristus. Její úctu hlásají nejstarší otcové církevní. Nejkrásnějším dokladem starobylosti úcty Mariánské je však církevní sněm Efeský roku 431.

Tenkrátě vystoupil bludař Nestorius, který následkém svého bludného učení o Kristu Pánu upíral také Marii Panně povinnou úctu, hlásaje, že nesmíme nazývati ji Bohorodičkou. Celý svět křesťanský postavil se proti bludnému učení tomu, a byl svolán sněm do Efesu, který by rokoval a rozhodnul ve věci té. Porada otců trvala celý den 22. června 431. Věřící lid jevil velikou účast v té věci. Přestalo se v Efesu pracovati, kupecké závody byly zavřeny, celé město stálo od bílého rána před zavřenýma dveřma kostela, ve kterém sněmovali církevní hodnostáři. Byla již noc, tu otevřely se brány svatyně. Nastalo hluboké ticho. Vystoupil jeden z biskupův a předčítal vážným hlasem rozhodnutí sněmu, kterým učení Nestoriovo, jako bludné, odsuzovalo, zároveň slavně se hlásalo, že Marie Panna je opravdovou Bohorodičkou. Jediné

to slovo rozplamenilo shromážděné množství, domácí a cizince, kteří přišli ze všech končin Asie, naplnilo je radostí nevýslovnou, kterou dávali na jevo nekonečným jástem, velikolepým osvětlením města, pálením vonného kadidla a jinak. Všichni hrnuli se vděčně k biskupům, aby jim ruce ruce zlíbali, doprovázeli je do jejich příbytků, všemožným způsobem dokládajíce, kterak nikdy nepochybovali o tom, co bylo prohlášeno slavně článkem víry, že Panna Marie je opravdovou Matkou Boží.

Časně ráno hrnuly se zástupy věřícího lidu do svatyně Mariánské, aby zároveň s biskupy událost tu oslavily. Tu vystoupil sv. Cyrill, patriarcha Alexandrýnský, nejvyhlášenější kazatel toho věku, aby promluvil k věřícím. V úvodu ke své řeči pravil: »Vidím na Vašich tvářích radost, kterouž jste se shromáždili zde z nábožnosti a něžnosti k nejsvětější Panně a Bohorodičce Marii. Nastala nyní doba, kde se plní krásná slova královského proroka: E, hle, jak dobré a jak utěšené, přebývati bratřím v jednotě! Čest a chvála budiž Tobě vždy, nejsvětější, nejctihodnější Trojice, kteráž jsi nás shromáždila zde v této svatyni nejblahoslavenější Panny! Ty, o Marie, Boží Rodičko, budiž vždy požehnána! Neboť Ty jsi drahocenný klenot veškerého světa, posvátná pochodeň, která nikdy neshasíná; Ty jsi koruna čistoty, koruna panen, žezlo pravé víry, nezrušitelný chrám, příjemný příbytek Toho, který žádným místem nemůže obmezen býti. Matka a spolu Panna. — Tys ve svém panenském životě nosila neobmezeného a nepochopitelného; skrze Tebe je nejsvětější Trojice uctěna a oslavena; skrze Tebe veselí se nebesa, radují andělé a archandělé; Tebou jsou zlí duchové rozptýleni, lidem brána nebes otevřena; Tvým prostřednictvím poznali slepí pohané pravdu, nabyli křtem milosti Boží; Tvým přispěním bylo evangelium hlášáno a církev po celém světě rozšířena«.

S církevními hodnostáři a věřícím lidem v Efesu radoval se celý svět křesťanský. Ctihodný a statický papež, obdržev radostnou tu zprávu, slzel radostí a prosil Pána, jako Simeon v chrámě Jerusalemském, by již propustil svého služebníka v pokoji, poněvadž jeho oči viděly spasení, které připravil Bůh světu tímto vítězstvím víry a milé Rodičky Boží.

Chceme-li se přesvědčiti o tom, že úcta Mariánská patřila již dávnověkému starověku, že všude byla donesena zároveň s evangeliem a křesťanstvím, tu projdeme jen naši milou vlast! Nejstarší naše svatyně slovanské byly svatyněmi Mariánskými. Do zemí našich donesli úctu Mariánskou již svatí věrověstové Cyrill a Methoděj. Ano jsou ve vlastech našich doposud památná místa, sochy a obrazy Mariánské, jejichž původ odvozuje se přímo od svatých bratří našich. Jsou to posvátná místa Stará Boleslav v Čechách. Tuřany a Žarošice na Moravě.

O posvátném obraze Panny Marie Starobolavské vypravuje legenda, že sv. Method dal obraz sv. Ludmile, která před mučnickou smrtí svou odevzdala ho sv. Václavu. Když tento náš svatý dědic byl úkladně zavražděn, tenkrát sluha jeho Podiven

zakopal posvátný obraz na tom místě, kde stojí nyní Mariánský chrám Staroboleslavský. Roku 1160 vyoral rolník obraz náhodou na poli svém, od té doby byl uctíván, až postaven pro něj chrám nynější.

Rovněž Mariánskou sošku Tufanskou donesli na Moravu dle starobylé pověsti sv. Cyrill a Methoděj nám. Při vpádu Maďarů utíkali křesťané k Brnu a ukryli sochu do trní. Zůstala tam skryta, až ji objevil roku 1050 Horák z Tufan u Brna.

Původ sošky Žarošické na Moravě klade podání ústní do doby ještě starší. Obdržela prý ji Frigidis, manželka Gabina VII., krále markomanského, roku 393 od sv. Ambrože, když přijala víru Kristovu a získala též svého manžela s velmoži křesťanství. Později přišla socha do Žarošic; svatí Cyrill a Methoděj, jdouce z Velehradu do Brna, navštívili kapli a pečovali o úctu Marie Panny. Jiná pověst mluví zase, že donesli sochu tu teprve věrozněsti tiho. Z obojího toho podání lze určití starobylý původ sošky té.

Tedy i u nás je úcta Mariánská tak stará, jako křesťanství samo. I Hus, který pochybil v mnohém, zůstal vždy nadšeným ctitelem Marie Panny a horlivým hlasatelem její slávy.

Zcela pošetilou je námitka, jakoby úcta Mariánská ujmala pocty Bohu a Ježíši Kristu.

Je to řeč těch, kteří nemají pravého ponětí o úctě Mariánské. Úcta ta neodnímá ničeho povinné úctě Boha Trojjediného. Důkladem toho jsou nám všechny modlitby Mariánské, v nichž vždy na předním místě se vzývá jméno Boží. Tak na př. všechny Mariánské litanie začínají vzýváním nejsvětější Trojice. A co je středem, ba abychom tak řekli, kulminačním bodem, té nejkrásnější modlitby Mariánské, pozdravení andělského čili Zdrávas Maria? Je to jméno Ježíš, při jehož vyřčení mimoděk uklání se každý zbožný křesťan. Kromě toho je podstatný rozdíl mezi úctou, kterou vzdáváme Bohu a Marii Panně. Bohu samému a Ježíši Kristu se klaníme; k Bohu a Ježíši voláme: Smiluj se nad námi! Marii Pannu však vzýváme jen, prosíme o její pomoc a přímluvu; voláme pouze: Oroduj za nás!

Úcta Mariánská je tak úzce spjata s křesťanstvím, že chybí mu něco, když nevzývá Marii Pannu. Ti bludaři, kteří u svých přívržencův zrušili úctu Marie Panny, vzali svým velmi mnoho, neboť ubožáci ti ztratili matku.

Slavného kazatele, misionáře Roha, ptal se kdysi v Hamburku protestantský pastor: Odkud je to, že katolíci jsou celkem veselejší, než protestanti? U nás vidíme většinou jenom chladné tváře! — Nediňte se, odpověděl kněz! Dokud žije v domě matka, není žádné dítě smutné, neboť matka vždy pomůže. Kde jedenkrát odnesli matku, tam není pravé štěstí! Vy protestanté vykázáli jste nejlepší matku, Marii, ze svého domu, my katolíci máme ji ještě; proto jsme my tak šťastní, vy nikoliv! Nediňte se proto, že ozývají se nyní mezi protestanty blasy, aby zavedla se u nich opět úcta k Marii Panně.

Doslov. Úcta k Marii Panně jest v pravdě úctou starobylou, zrovna tak úctyhodnou, jako křesťanství samo, je v pravdě pobožností apoštolskou a evangelickou. Ctíme proto a vzývejme Marii Pannu. Ctíme ji modlitbou, zbožně oslavujeme její svátky, navštěvujeme místa a svatyně jí obzvláště věnovaná, především však následující všechny cnosti její! Sv. Ambrož, učitel církevní, volá: Marie budiž nám vzorem života; učte se od ní, čeho zanechat, v čem se polepšiti, jak si počínati třeba! Učme se od ní víře, lásce, pokoře, čistotě, poslušnosti, trpělivosti a jiným cnostem.

Slavný vojevůdce Narses, když vytáhl do boje proti výbojnému Totilovi, povzbuzoval své vojíny, řka: Mějte důvěru! Panna Maria je s námi proti všem, kteří jí odpírají titul Matky Boží! A vskutku, až dotud nepřemožitelný výbojce Totila byl od ctitelů Mariánských za vedení Narsesa poražen na hlavu. Takto osvobozená Itálie vzdala vroucí díky Panně Marii Vítězné.

Také my se utíkejme k ní v těžkém boji života. Marie Panna jest nám jasnou jítěnkou při východu života milosti, vede nás ke Kristu; ale je také naší hvězdou večerní, až se schylovati budou dnové naši, až přijde den, po kterém pro mnohé nastane věčná noc! Panna svítí nám jako stříbrné světlo jasného měsíce na cestě temnými chladnými nocemi vezdejšího života. Její zářný obraz provází její citele tímto těžkým bojem života vezdejšího a přivede nás k vítězství o života věčného. Amen. Dr. Rud. Zháňl.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Vraťte se!

«Neveřili ve mne!» (Jan 16, 9.)

V polovici měsíce března 1922 přinesly skoro všechny noviny tuto zprávu: «Napadl slepého kněze».

22letý, u námořnictva v Bratislavě sloužící Josef Srdínko napadl dne 8 března 1922 ve Zlíně ke mši sv. se ubírajícího, starého a skoro slepého pensionovaného faráře Jana Voršila. Povalil starce k zemi a stloukl tak, že starý kněz musil býti přenesen těžce zraněný domů. Pachatel, který tvrdí, že je komunistou, je podle zprávy «Reichenberger Ztg.» příslušníkem sekty československé. O napadení bylo učiněno trestní oznámení.

Smutná věru to zpráva, divně osvětlující rozhárané náboženské poměry v zemích našich! Bohu žel, je dnes mnoho těch, kteří opouštějí církev katolickou, staví se mimo ni, vstupují do jiných společností náboženských, ba dokonce zakládají si novou víru, jakoby ona církev, které vždy přidržovali se věrně otcové naši, byla nedostatečnou na dobu nynější ve svobodné vlasti! Nenávist a zášť náboženská vzrůstá, proto dochází k takovým politováníhodným trudným zjevům, jako právě vyličený.

My, katoličtí křesťané, přesvědčení o pravdě víry své, upřímně litujeme ubohých pobloudilých duší, kteří opouštějí náboženství

naše, a modlíme se upřímně za ně. Neboť není většího neštěstí, než upadnouti do bludu ve věci nejdůležitější, ve víře totiž. Ku všem těm ubohým oklamaným, oblouzeným a chybným volám dnes jménem církve: v r a t t e s e !

Vratte se! Neboť octlí jste se v nejhorším neštěstí! Není horší bída a neštěstí, než připraven býti o pravou víru. Takový ubožák ztrácí největší poklad svůj, totiž svou nesmrtelnou duši a nárok na její věčné spasení!

* * *

•Když přijde Utěšitel, Duch pravdy, usvědčí svět z hříchu, že totiž neuvěřili ve mne!« tak praví Spasitel ku svým učedníkům (Jan 16, 9). Slova ta vyplnila se velmi přesně, brzy po seslání Ducha sv. byl tehdejší svět židovský usvědčen z nepravdy a zahanben, že nechtěli věřit v Krista. Zahanbili je četní ti lidé, kteří na slova apoštolův přijímali křest a s ním i víru ve Spasitele.

Ještě téhož dne, kdy sestoupil Duch sv. na apoštoly, kázal Petr veřejně, na první kázání jeho připojilo se k větším okolo tří tisíců duší (Sk. apošt. 2, 41). Když pak Petr po druhé — uzdraviv nemocného — kázal divácku se zástupu Krista ukřižovaného a z mrtvých vstalého, učiněn jest počet těch, kteří tenkrát slyšeli slovo a uvěřili, na pět tisícův (Sk. apošt. 4, 4). — Rychle rozšiřovalo se evangelium, takže mohl Pavel napsati Římanům (1, 8): »Vira vaše rozhláší se po všem světě!«

Tak všichni ti, kteří uvěřili v Ježíše, zahanbili židy, kteří zavrhlího Messiaše, usvědčili je z hříchu nevěry! Nevěra však jest nejenom hříchem, nýbrž také největším neštěstím. Člověk, pozbyvající víry, upadá v nejhorší bídu, neboť pozbývá takorba duše své, totiž nároků na život věčný.

Nevěra jest neštěstím největším! Pravdy této nechtějí mnozí u nás znáti! Bylo to před rokem, počátkem r. 1921, kdy zvláště v národě našem povstala šílená aguce proti naší víře. Tenkrát na veřejných schůzích, novinami, pouličními plakáty na rozích a nejvíce frekventovaných náměstích v Praze i na venkově, letáky rozšiřovanými po statisících, když mělo býti počítáno obyvatelstvo republiky naší, hozena jsou do lidu protináboženská hesla, jako: Pryč od Říma! — Vystupte z církve! — Zúctovali jsme s Vídní, zúctujeme i s Římem! — Církev katolická nepřítelkou národa českého! — a pod.

Církev křesťanská a katolická zakusila v zemích našich již mnohé těžké a kruté doby. Již na počátku našich dějin byl boj s pohanstvím, jemuž padly v obět dvě nejušlechtilejší kvítka prvního křesťanství, naši prvomučedníci svatá Ludmila a sv. Václav. Druhý těžký boj vzplanul ve válkách husitských, kdy bezohledně a nerozumně ničeny rozpoutaným davem nejnádhernejší a nejskvostnější památky české kultury křesťanské. Neméně těžkým bylo pro víru naši období války 30leté, kdy spojili se protestanti proti katolíkům s největšími nepřáteli křesťanství — s Turky.

Čtvrté období úporných bojů a zároveň proti své vůli zakoušíme my. Započato strhováním Mariánských sloupův a soch národních katolických světcův, projevilo se při sčítání lidu a trvá do dnes. Za tři roky, co jsme dosáhli samostatnosti národní, bylo podniknuto na práva katolického lidu tolik útoků, že snad tomu nikdy tak nebylo.

Český národ je živnou půdou pro každé sektářství. Ukazují nám to dějiny, které rovněž líčí neštěstí, do něhož uvrhla nás právě tato roztržitost a anarchie náboženská. A je dnes jináče? Dnes je celý náš život prostoupen sektářstvím. Kolik tu vzniklo sekt náboženských? Máme kalvínce a luterány, máme sektu česko-bratrskou, methodisty, adventisty, babtisty, starokatolíky, 2 sekty československé, duchaře čili spiritisty, a ještě mnoho jiných náboženských frakcí, kteréž leptají náš národní život, odcizují bratra bratru, ochuzují český lid o potřebnou jednotu pro jeho těžké postavení v Evropě. Všechno to sektářství vzniklo z cizáckého německého protestantismu, který ponechává duše na pospas všem pochybám a výkladům, nesjednocuje, nýbrž rozptyluje — —

Doby sektářství jsou v dějinách našeho národa dobami rozvratu, úpadku, národního neštěstí a bídy. Tak učí nás objektivní dějiny národa našeho. A praví-li někdo, že v době válek husitských proslulo válečnictví české celým světem, že před písní vojů husitských třásla se celá Evropa, ať nezapomene také: což pomohlo vše to hrdinství a bohatýrství, když tekla v něm právě nejušlechtilejší a nejvzácnější krev národní naše, když bojoval bratr proti bratru, když celá země byla zdeptána, kvetoucí osady v popel obráceny, úrodná pole proměněna v nehostinnou poušť, a sám posvátný kalich drahocenné krve Kristovy, každému věrnému srdci křesťanskému tak drahý, stal se odznakem boje a krveprolití — —

Doby, kdy vedla duši českou církev katolická, jsou nejslavnějšími a dobami tvůrčí slávy. Či nebylo to zrovna při největším rozkvětu a rozpletí říše velkomoravské, když slavný a věhlasný Rostislav povolal svaté bratry Cyrilla a Methoděje? Neporozumění velikých idejí, které ovládaly tohoto tvůrce říše velkomoravské i svaté bratry, přivodilo úpadek a zánik slavné velké Moravy! Katolická doba otce vlasti Karla IV. nazývá se zlatou érou národa českého; dala nám český stát a umění gotické. Katolictví pobělohorské ujal se jako samaritán ujařmeného národa českého, stavělo mu velikolepé, nádherné, ale i něžné barokové chrámy a budilo v něm poslední jiskérku jeho osobitého národního života.

A co znamená sektářství dob nejnovějších, zvláště sekta československá? Neať to žádné zvroucnění náboženského života, nýbrž je výslednicí úpadku náboženského citění u nás. výslednicí lhostejnosti náboženské, jež povstala ustavičnými švanicemi protikatolickými a snad i nesprávným postupem českých katolíkův. —

Kam dospěly různé ty sekty, kolik duchovní obnovy vykonala nově založená církev československá? Sektáři ti nejsou ani

svorní ve své věrouce. Napřed hlásali, že ve všem shodují se s naším učením katolickým, jenom chtějí mši sv. a obřady konati v řeči lidu, kněžím pak dovoliti manželství. Pak začali brojiti proti církevnímu učení o Marii Panně, jali se uctívati Jana Husa, Komenského a jiné české husity-sektáře, potom zaměnili roucha bohoslužebná, vešli ve spojení s rozkolnou církví srbskou. Že jim na věrouce nezáleží, dokládá zajímavý případ v Lounech, jak hlásí ho noviny dne 19. března 1922. Píše tam:

V Lounech vloupali se sektáři do katolického chrámu a násilím vládnou jím doposud. To, co tam konají, nejsou bohoslužby, nýbrž jakési obřady, které zahajuje jejich vůdce V. Násilníci se nespokojili vlastním užíváním, nýbrž zvou do ukradeného chrámu sektáře všech možných sekt i nevěrce, aby jen někoho dostali do našeho kostela. Nedávno nalepili na všechny rohy plakáty: Do Loua zavítá dne 19. března proslulý americký kazatel boží, bratr Křenek. O 9. hod. ráno bude kázati ve zdejší děkanském chrámu Páně. Znamenitého toho kazatele zajisté vyslechnou rádi i lidé bez víry. — Onen Křenek je protestant a nikoliv československý sektár, ale těm je víra jako víra, po případech nevěra.

V témže listě téhož dne oznamuje se »Z domácnosti sekty československé«: Matěj Gorazd Pavlík, moravský československý »biskup«, vysvětil nedávno v Kyjově dva nové kněze. Jeden z nich, učitel Oliva, vystoupil loni z katolické církve a prohlásil se za bezvěrce. Nyní je čs. duchovním —

Pro ně má býti svoboda, ale jenom ne pro nenáviděné katolíky! Smutnou pravdu tu osvětlí nám noviny z počátku března 1922. V Řepích u Prahy zemřel A. Č. jako bezvěrec. Poslední jeho přání před smrtí bylo smířiti se opět s církví, své ženě pak uložil, aby ona i děti vrátily se zpět do církve. O tom ale nechtěl věděti vůdce tamní komunistické strany Šk., chtěl promluvit pohřební řeč. Nad otevřeným hrobem četl z jakési brožurky plno nadávek a štvání na církev, bouřil proti víře, neměl ohledu ani na posvátné místo na katolickém hřbitově, ani ke truchlícím přítubným. Ľúbobilo to trapně a bolestně —

Ale právě proto je již rozumnější část obyvatelstva českého nasycena pustými agitacemi a štvanicemi. Zdá se, že svítá...

V době nejzuřivějšího běsnění volnomyšlenkářů proti církvi katolické pravil vyšší úředník ke knězi: »Byl jsem vždy se svou manželkou a dětmi katolíkem, ale více méně chladným, ač jsem úplně nezanedbával svých náboženských povinností. Od té doby však, co se začalo bušiti se všech stran do katolické církve, co katolíci odpadali od zděděné víry a stávali se bezvěrci, stala se se mnou změna: moje katolické přesvědčení probudilo se ze spánku. Na mne i rodinu štvání proti církvi působilo opačně; upevnili jsme se u víře katolické.«

Slavný náš spisovatel, opěvovatel šumavských lesů K. Klosterman napsal nevelikou knížečku, věnovanou rodičům, dětem a místním školním radám. Tam čteme: »Zákon lásky je úhelným kamenem učení Kristova, základem, na němž spočívá křesťanská civi-

lisace. Ten, jenž dal tento zákon lásky, nezasluhoval věru, aby jeho obraz byl odstraněn ze škol a jsem jist, že lidé dobré vůle se postarají o to, aby tam byl navrácen. Odpust jim, Pane; neboť nevěděli, co činili !»

Vzácná to slova, hodna skvělého znatele lidských duší! Kéž přání jeho, aby kříž vrátil se do našich síní školních, vyplní se v brzku — — A se školou započne i znovuzrození ducha křesťanského v celé republice.

Zdá se skutečně, že ústrky a pronásledování probouzí ducha katolického u nás podobně, jako se dalo jinde. Podobný proces bylo na př. zakusiti katolíkům při vzniku republiky portugalské roku 1907. Církev prožila tu své mučednictví. V Lisabonu bylo již r. 1907 založeno sdružení mládeže a studentů, v jehož čelo se postavil neohrožený apoštol mládeže Zuzatse de Mendeca, jenž dovedl i v nejtěžších dobách rozněcovati ducha heroismu v mládeži portugalské. Za nejprudších bojů proti církvi katolické, dva měsíce po prohlášení republiky, dne 8. prosince, mladí hrdinové sešli se v basilice lisabonské de Estrella, aby uctili národní patronku Neposkvrněnou Pannu při mši sv. a přistoupili ke stolu Páně. Po bohoslužbách vyšli z chrámu, semknuti v řadách procházeli ulicemi lisabonskými a volali: »Chceme Boha, pozdravujeme Tebe, vznešená patronko!« Zároveň rozdávali mezi lid provolání a protest proti násilnostem náboženským. Tento hrdinný čin mladých intelligentů zahanbil mnohé vlažné katolíky, a probudil u nich utlumený hlas svědomí. Než brutalita násilnická vyžádala si i krve mučednické. Předseda mládeže zašel v této době jednou za noci do chrámu, aby vykonal klanění se Nejsvětější Svátosti. Zfanatisovaní slídící upozornili na něj jiné násilníky; když předseda katolický vyšel z chrámu, byl přepaden, stlučen kyji a sražen k zemi, krváčeje z četných ran. Suroví katani, domnívající se, že je mrtev, chtěli ho ještě zneuctíti, vyfíznouti mu jazyk, by nemohl mluvíti v kroužcích mládeže, byť i mrtvý, cynicky dodávající. Než nemohli mu otevřítí úst, proto uřízli mu ucho. Podobizna toho zmučeného a zohaveného předsedy katolického byla uveřejněna druhého dne v denníku lisabonském s poznámkou, že je mrtev. Katolické dámy, uslyševše o této truchlivé události, přinesly květiny, by je vložily na tělo hrdiny-mučedníka, a tu zjistily, že dosud žije, dýchá. Všichni katolíci byli přesvědčeni, že Bůh zázrakem oslavil jeho heroickou věru, že se pozdravil z ran. Byl nucen však utéci z vlasti, odešel do Brazílie, by tam ve své horlivosti pracoval mezi mládeží katolickou. — Tyto příklady hrdinné víry nezůstaly bez ozvěny a požehnání. Úsilovná práce dosáhla skvělých výsledků: na universitě Coimberské je ze 1200 posluchačů 700 horlivých katolíků, členů sdružení akademické mládeže.

* * *

V dnešní své úvaze otevřeli jsme si knihu dějin milé své vlasti. Poznali jsme, že náboženské třenice nebyly nikdy národu

na prospěch, že i nyní prohlédají již otevřené hlavy a napomínají rozpálené mysli k mírnosti ve věcech náboženských. Proto volá i církev ke všem pobloudilým:

Vratte se! Zanechte cest falešných! Vratte se opět do lůna církve pravé, římsko-katolické.

Kdo jste ještě v pochybnostech, hledejte poučení a modlete se! Pastýř, který ztratil jedinou ovečku ze svého stáda, zanechává devadesáti devítu, hledá ztracenou, až ji nalezne. Žena některá, majíc grošů deset, ztratila-li by jeden groš, zdaliž nezazve svíce a nemete domu a nehledá pilně, dokud nenalezne? (Lukáš 15, 1—7.) Podobně úsilovně musíme se přičinit, hledající ztracený poklad nejdrahocennější, totiž víru pravou. Maria a Josef, ztrativše ve chrámě jeruzalemském drahého Ježíše, hledali ho pilně a bez oddechu celé tři dny, až ho šťastně našli. Za to byla pak radost jejich veliká. Podobně dá Bůh všem těm, kteří jsou plni dobré vůle, tu milost, že naleznou Ježíše v pravé jeho církvi, že poznají svůj omyl a vrátí se k naší jediné pravé víře zbožných otců našich.

Poznavše víru pravou, přidržme se jí věrně dle napomenutí sv. Pavla (k Řím. 8, 35—39): »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zármutek neb úzkost nebo protivensství? Či hlad, či nebezpečí nebo meč? Jsem zajisté jist, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížata, ani mocnosti, ani vyokost, ani hlubokost, ani kterékoliv jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem!« Amen.

Dr. Rud. Zháňl.

Slavnost sv. Jana Nep., patrona země české.

»I řekl Ježíš: Neníť prorok beze cti, jedině ve vlasti své«

(Marek 6, 4.)

Svatý evangelista Páně Marek vypravuje ve svém evangeliu, kterak Kristus Pán přeplaval se přes moře do krajiny gerasenské, kdež potkal člověka majícího ducha nečistého. Kristus Pán uzdravil nemocného, vymítiv z něho ďábla. I odešel uzdravený a počal ohlašovati v krajině desíti měst, kterak veliké věci učinil mu Ježíš; i divili se všichni. Potom uzdravil Kristus Pán ženu, která trpěla krvotokem po dvanácte let, a vzkřísil dceru Jairovu. I zděšili se zástupové divice se převelice a veleblíce Boha. A vyšedše odtud Ježíš, vrátil se do vlasti své, a když bylo v sobotu, počal učit v synagoze. I řekli mnozí: odkud má tento moudrost? Zdaliž není syn tesařův? I horšili se nad ním. Ježíš pak řekl jim: Neníť prorok beze cti, jedině ve vlasti své.« (Marek 5, 1—34 a 6, 1—4) Tato událost ze života našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista tane mi na mysli, když uvažuji, co se děje ve vlasti naší s úctou sv. Jana Nepomuckého. Sochy jeho se kácejí a zohavují. Nepřátelé vymýšlejí pomluvy, osnují lži, sestrují si sami všeli-jaké strašáky a pak do nich lijí a tak lidi hledí svěsti. »Neníť

prorok beze cti, leda ve vlasti své.« Hle, jak se toto slovo Páně vyplnilo na sv. Janovi z Nepomuku. Zatím co ve vlasti své jest pohrdán, jaké úctě těší se on v cizině. Neboť kdybychom přišli do Rakous, nenajdeme jediné vesničky, ve které by nestála socha českého světce sv. Jana Nepom., kterou na jeho svátek a po celý oktáv dívky ověňují a pobožnost obyčejně na večer po celý týden konají. Ba mnohé obce, ač není tam den sv. Jana Nepom. zasvěceným jako v Čechách, slaví tento den jako svátek. Kdybychom cestovali Tyroly, Itálií, Francií, ba i Čínou a Amerikou, a při tom stýskalo se nám po drahé vlasti, všude najdeme krajanu svého, sochy českého světce sv. Jana Nep. Jako katecheta byl jsem po mnoho let v jednom městě v severních Čechách, v tak zvaném území uzavíraném. Savnost sv. Jana Nep. konala se tam jako na Hody boží vánoční, velikonoční s asistencí při velkých bohoslužbách, večer pak konal se velkolepý průvod k jeho soše u řeky Bílé. Socha byla nádherně ozdobena, elektricky osvětlena. Kazatelé velebí ho často, ano jsou sbírky kázání, vybraná ze všech jazyků evropských, a v nich lze nalézt kázání ke cti sv. Jana Nep. portugalským jazykem sepsané (od Manocha Maredo) a v Portugalsku přednesené, v kterém až tam na březích Atlantického oceánu Portugalcům s takovou nadšeností mluví o tomto světcí, o Praze a o českém národě, že vděčností naplniti musí prsa naše, že Bůh dal národu našemu světce, který jméno české jediný po dobu, co národ český trvá, proslavil do všech končin světa.

Ó jak zpozdlí nepřátelé národa našeho jsou všichni ti, kdož tuto vzácnou sochu našich dějin nám vyrvati se osmělují. Co mám říci o jejich zpozdlých námitkách? Poukazují jen na jednu zde, ve chrámu sv. Jana Nep. v Mladé Boleslavi. Nepřátelé tvrdí, že prý sv. Jana Nep. ani nebylo. Správce zdejšího musea městského, dobrý historik, mi často říkal: Velebný pane, přijďte do našeho musea, ukáží vám tam přepis sv. Jana Nep. On jako generální vikář arcibiskupa pražského Jana z Jenštejna zdejší kostel sv. Jana Nepom. nyní, dříve sv. Jana Křtitele, visitoval a na visitačních listinách se též podepsal. Listiny ty uschovávají se až posud ve zpejším museu. A pak přijdou naši moderní nevěrci, volnomyšlenkáři, odpadlíci, a všichni si chtějí přisvojovati jméno vědatorů a učenců a tvrdí, že prý sv. Jana Nep. vůbec nebylo.

Pročež odvrátme se s opovržením ode všech, kdož nás od jeho úcty odvrátiti chtějí, a volejme často: »Sv. Jene z Nepomuku — drž nad námi svoji ruku.« A učme se od něho ctnostem, jež tak důrazně nám svým životem hlásal a jež též v životě svém pěstoval.

Sv. Jan Nepom. jest nám vzorem pravé křesťanské statečnosti, s jakou vésti máme boj o spásu svou. Statečnost jest jedna ze čtyř základních ctností křesťanských, poněvadž jest jako jeden ze čtyř pilířů, na nichž všechny ostatní ctnosti, celá svatost i dokonalost křesťana spočívá. Tato převzácná ctnost spočívá dle nauky sv. Augustina a sv. Tomáše Akvinského v tom, že v boji za čest

a slávu boží a spásu své duše, bez bázně před nebezpečími všelikým námahám se podrobíme a všeliké strážně s velkomyslností a vytrvalostí na se běheme. A jak potřebnou jest nám tato ctnost v naší době!

Duch moderní naší doby chce nás odciziti církvi, chce upřítí nám Boha, chce víru naši vyhubiti, o vše lidské a božské zákony připraviti, ano o náboženství vůbec, aby se zbavil všech povinností a veškeré autority. Nad to nevystupuje tento vše šlapající moderní duch pod odstrašující maskou hřichu, neřestí, nýbrž hledí se zahaliti do pláště nevinnosti, ctnosti, vzdělanosti; proto též zutí svůdnictví tím hůře a všeobecněji, čím skrytější a vypočítavější jest podvod a klam. Nesčetné oběti nešťastné už upadly mu do rukou a ještě konce nelze předvídati. Pak bývá člověk o vnitřní a zevnější pomůcky sv. náboženství připraven, jako jsou svaté svátosti, bohoslužby, kázání, modlitba, jež jedině zaručují poznání pravdy, dodávají síly k odporu a vytrvalosti až k vítězství. Kdo to přemůže? Jistě ne malomyslná, zbabělá, slabá duše; takovýto boj vyžaduje rekovnost, jež pozná a přemůže, osvícená vírou pomocí milosti, všechny úskoky, odvolá všem útokům a bouřím ducha moderní doby. Ó jak zřídka lze tuto křesťanskou statečnost nalézt. Jak mnoho však jest slabých duší, jež podléhají každému pokušení, ochotně se poddávají každému proudu řečí, špatných příkladů, knih a časopisů.

Nuže, nejmilejší! Pohlédněme na sv. Jana Nepom.; každý tah jeho života podává nám nový, vždy skvělejší příklad obdivuhodné rekovnosti. Už jako mládenec krotil své vášně modlitbou a milostí silen. Jako muž bezuzdnou svévoli své svobody přikoval pode jeho poslušnosti, nepoddajnost svého těla hodil do okovů věčného panství; tyрана hrabivosti navždy neškodným učinil svou mírností a štědrostí k chudým a nuzným, jichž byl otcem.

Ó svatý Jene! hrdinný vítězi nad sebou samým a nad bezbožným duchem světa, vypros nám, vypros všem dětkám svaté církve tuto tak potřebnou ctnost statečnosti, abychom i my v boji proti sobě a proti modernímu duchu své doby následovali tvých skvělých příkladů. Amen.

Dr. Ant. Ondroušek.

Neděle pátá po velikonoci.

Povinnost modlitby.

„Proste a vezmete.“ Toť jsou slova Kristova, a tato slova nás vyzývají, abychom prosili a rádi se modlili. Modlitba je zlatý klíč, který nám brány nebeské otvírá, modlitba je záračný lék, který rány a bolesti srdce našeho hojí, modlitba je žebřík, po kterém prosby naše k Bohu vystupují a milost od Boha k nám dolů sestupuje. Křesťan, jenž na Boha myslí, Boha se bojí, jemu věčně slouží a za to jednou chce býti blaženým, ten rád s Bohem rozmlouvá — rád se modlí. Modlitba je obcování, rozmlouvání

s Bohem. Člověk ztratil osobní obcování s Bohem v ráji a tu modlitba aspoň z části nahrazuje nám osobní ono obcování s Bohem, jakého požívali v ráji naši prarodičové.

Ačkoli Bůh nepotřebuje naší modlitby, přece přeje si ano porouč, abychom se modlili, protože pomoci boží ustavičně potřebujeme. »Jako kvítko, aby neuschlo a čerstvým zůstalo, potřebí má vláhy, tak i nám modlitba je potřebna, abychom neklesli, ale spaseni byli,« praví sv. Jan Zlat.

Modlitba je jednou z nejpřednějších povinností každého člověka, zvláště křesťana. Bůh je Stvořitel náš a Otec, Ježíš Kristus je náš Vykupitel, Duch sv. posvěcuje nás od křtu sv. počínaje. Zdali tedy nemá Bůh právo žádati od nás, abychom jej chválili, za to, čeho nám třeba, jej prosili a za přijaté dobré děkovali? — Vy otcové žádáte to od dítek svých a proto i Bůh žádá to od nás, svých dítek. Povinnost naše svatá jest Boha chváliti, jej prositi, jemu děkovati.

Modlitba musí nám býti povinností milou, protože je pro nás vyznamenáním a předností. Žádný tvor na širém světě mimo tebe, člověče, nezná tvůrce svého a proto ani nemůže s ním v modlitbě obcovati. To vonné kvítko otvírá sice svou korunku k nebesům, ale nezná toho, který je odívá v takovou krásu. Anebo zdali ví slaviček, který tak líbezně klokotá za tichých večerů májových, komu zní zpěv jeho? Jedině ty, člověče, máš rozum, kterým poznáváš tvůrce svého, máš srdce, kterým ho milovati můžeš, ty jsi ten jediný blažený tvor na zemi, jenž smí obcovati již zde s nejvyšším pánem tvorstva veškerého. A tato čest zda ti nemá činiti modlitbu milou a příjemnou povinností?

Modlitba je nevyhnutelně potřebným pokrmem pro tvou nesmrtnou duši. Tělo, které nedýchá, je mrtvé, duše, která si neoddychuje v Bohu, která se nemodlí, málo je rozdílná od němé tváře, ba horší než zvíře, protože zvíře nemůže zneužívat smyslů svých, což se u člověka, který se nemodlí, jistě stává. Svatý muž jeden říkával: »Duše, která se nemodlí, buď ztratila již Boha, nebo jej brzo ztratí; nebo kde člověk stane se pouhým tělem, tam se odstěhuje z něho duch boží.«

Každá práce musí se konati na jistém místě a v jistém čase. Totéž o modlitbě platí. Některé doby ustanovila církev sama a tu nás přísná povinnost váže v těch dobách, dostaviti se do chrámu Páně k modlitbě. Jiný čas ustanoven zbožným obyčejem a pořádkem, který se v každém křesťanském domě zachovává. Kdo tedy ráno, večer, když se k modlitbě zvoní, před jídlém a po jídle se modlí, kdo zvláště v neděli a ve svátek služby boží svědomitě navštěvuje, o tom říci můžeme, že modlitba jest mu milou prací a povinností.

Řekneme-li o nějakém člověku: Bez přestání pracuje, hraje, spí atd., co to znamená? Ten člověk na práci, hru, pití, spaní více času věnuje, než sluší a patří, než jiní lidé v obyčejí mají. Kdo tedy přesvědčen jest, že modlitba jest povinnost a sice povinnost čestná a duši potřebná, zdali toho bude třeba k modlitbě

nutiti a doháněti? Bude-li úzkostlivě na minutu pobožnost svou odměňovati? Nikoli, takový křestan raději přidá chvíli, než by ubral, i ve všední den jde do chrámu Páně, účastňuje se veřejných průvodů a pobožností, slovem na mysli má výrok žalmisty Páně: »Dobrořečiti budu Pánu v každý čas, vezdy chvála jeho v ústech mých.« (Žalm 33, 1.)

Mýlil by se, kdo by se domníval, že se člověk nemůže modlit jinak, nežli odříkáváním různých modliteb (Otčenáše, růžence a p.). Rovněž není třeba, abychom při každé modlitbě ruce spínali, klečeli, oči k nebesům upřeny měli. Takovým způsobem se modlití chvalno a možno jen v dobách a na místech, ve kterých modlitba ústní jest a býti má milou prací a povinností. Mnohem větší část času našeho však musíme obyčejně věnovati hmotné nebo duševní práci, již sobě chleb vezdejší dobývati musíme. Konajíce tedy práce stavu a povolání svého, nemůžeme spolu při tom modlitby odříkávati; ale i při těchto pracích můžeme se modlití. Jak? Když každá naše práce stane se modlitbou, t. j. když vše, co počínáme, konáme, ano i čím se obveselujeme, tak počínáme, konáme, skončíme, že při tom Bůh ctěn a chválen jest — pak každá práce tímto dobrým úmyslem posvěcená jest Bohu milá, jako modlitba ústní. Právě sv. Pavel: »Buďte tedy že jíte, nebo pijete, neb cokoli jiného činíte, všechno k slávě boží činite.« (I. Kor. 10, 31.)

Vykládá se o jednom sv. poustevníku, že kdykoli měl počítí nějakou práci, vždy na chvíli se pozastavil a řekl: »Milý brachu, tato práce, kterou chceš konati, sama o sobě není ničím a bude ztracena pro nebe, jestliže dobrým úmyslem ji pro nebe neučiníš záslužnou.« Na to učinil dobrý úmysl, že ji obětuje Bohu a konati ji bude ke cti a chvále boží.

Každou práci, kdyby i jinak vzhledem k životu věčnému byla lhostejná, můžeme si získati zásluhy pro nebe. Rolník svým oráním, řemeslník svým řemeslem a pod. Tak svatí a svěťci boží o nebe získali si zásluh. Sv. Isidor, rolník, obětoval své práce rolnické Bohu, sv. Homobonus, krejčí, sv. Dunstan, kovář, svatý Theodot, obuvník, obětovali Bohu své práce řemeslnické. Svatá Nothburga, sv. Blandina, služky, obětovaly Bohu práce své služebné. Sv. Maxima, otrokyně, své útrapy a námahy v otroctví, ano sv. Seryulus a Alexius, své utrpení Bohu obětovali.

Krásný je příklad ze života sv. Karla Bor. Kdysi bavit se s některými duchovními hrou na kulečnicku. Mezi hrou připadla komusi myšlenka na smrt a pravil: »Co bychom nyní činili, kdyby nám bylo zvěstováno, že za hodinu zemřeme?« — Na to pravil jeden, že by rychle šel a domodlil se své hodinky; druhý že by rychle šel ke sv. zpovědi — a každý něco přednášel. Když došlo na sv. Karla, pravil, usmívaje se: »Já bych dohrál tuto hru; neboť jsem ji započal s tím úmyslem, abych se Bohu líbil a myslím, že bych v tomto okamžiku nemohl ničeho činiti, co by mu bylo milejšího a příjemnějšího.« »Ruku u práce a srdce u Boha,« bylo pravidlem sv. Zity a to pravidlo má býti pravidlem každého

člověka. »Cokoli spravedlivý činí,« dí spisovatel jeden církevní, »za modlitbu musí považováno býti, neboť nejen jazyk se modlí, nýbrž i ruka a každá chvalitebná práce.« — »Cožkoli činíš, řádně čin a chváliš Boha.« (Sv. Augustin.)

Nejmilejší! Ten, který pravil: Proste a vezmete — jest vše-mohoucí. On nám může vše dáti a jest ve slibech svých věrný. Jeho slovo nikdy neklame, cokoli slíbí, splní Amen. *Fr. Čech.*

Svátek Nanebevstoupení Páně.

Kdy zvláště k nebi hleděti máme?

Sv. Ignác z Loyoly tak vroucí touhu po nebi pocítoval, že často vystupoval na věž neb jiné vyvýšené místo, odkud oblohu nebeskou bylo lze přehlédnouti, a volával: »Ó jak se mi znechutí země, když se na to krásné nebe dívám.«

Nebylo zajisté dnes naposled, kdy sv. apoštolové hleděli za mistrem svým k nebesům. Velmi často později v životě jejich na-dešla chvíle, kdy nutilo jich srdce pracemi, pronásledováním ztrápené hleděti tam, kam předešel jich božský jejich mistr. — A kolikrátkoli tam za ním pohlíželi, tolikrát pocítili, kterak se naplňuje duše jejich novou silou, odhodlaností a útěchou nebeskou.

Nejmilejší! I v životě našem pozemském jsou chvíle, ve kterých potřebno a spasitelně jest důvěrně a zbožně zraky své k nebi pozdvihnouti. Kdy zvláště k nebi hleděti máme?

1. V pokušení. Člověk slabý a křehký tvor snadno sveden bývá. Jakmile mu kyne zisk, jak se naň usmívá přízeň mocných, jak se mu zachce nějaké rozkoše — tu počínají se viklati jeho dobré zásady a předsevzetí, zapomíná na sliby, jimiž se Bohu zavázal v nejkrásnějších hodinách života svého, a jako Ezau za čochovici krátké radosti prodá a zadá čest a nevinnost, poctivost, klid a útěchu čistého svědomí.

Kdyby král David tak dychtivě byl pohlédl k nebesům, jak všetečně pohlížel na sličnou Betsabe, zdali by se byl stal cizoložníkem a vrahem? Kdyby byl král Achab raději: na nebe hleděl, než na vinici souseda Nabota, nebyl by rod jeho býval vyhuben. Kdyby mnohý zloděj, který vychází za tmavé noci, by okrádal bližního svého, pohlédl ku hvězdnatému nebi, zajisté by poznal na nebi hrozná oko Páně, které velí: Nepokradeš! Kdyby mnohá panna v okamžení, kdy svůdce rozntil nečistý plamen v srdci jejším, obrátila zraky své k nebesům, zhasnul by plamen smilný při pomýšlení, že nic nečistého do nebe vejti nemůže. Ano, není vydatnějšího prostředku, bychom mohli zvítěziti v pokušení a zachovati nevinnost, nežli zbožný pohled k nebi — a kdo k nebi hledí, nebe překrásné za mrzkou rozkoš, ničemný zisk nezahodí.

2. Když těžká utrpení na nás doléhají. Marně hledáš ve světě místečka, kam bolest nemůže. Takových zámků ještě žádný zá-

mečník nezhotoval, které by zamykaly před bolestí, ani nikdo ještě takových peněz nenarazil, jež by z bolesti vykupovaly. Na severu nezamrzne, na jihu neztráví je žár. Chodí po hroudách, po nádherných koberecích, u vrátného se neohlašuje a vstupu je jmu nezabrání ani voják v plné zbroji. Není člověka, na světě, který by byl úplně spokojeným a šťastným. Kdekoli přebývají lidé, tam přebývá bolest i žal, tam tekou slzy potají i veřejně. A co při tom nejbolestnějšího, že často srdce ztrápené na zemi ničím nemůže býti ukojeno a potěšeno. Nahromadíte mnohemu nešťastnému všechny poklady tohoto světa, zdali mohou mu nahraditi ztracené zdraví, rovné údy, pokálenou čest a dobré jméno? Zdali mohou lidé při nejlepším vůli čelo zachmuřené vyjasniti, oko zarosené rozveseliti, tíži ze srdce sklíčeného sejmuti? Jsou utrpení a starosti, jichž jiným ani sdělití nemůžeme, nýbrž v sevřených prsou zatajovati. Co činiti? Nejmilejší! Pohlédte k nebesům, kde přebývá laskavý Otec náš, který nás miluje, kam odebral se laskavý Spasitel, aby připravil nám příbytky, do kterých nás po strastech tohoto slzavého údolí k sobě vzíti a oblažiti přislíbil.

»Zdvihám oči své ku horám, odkud mi pomoc přichází,« volá král. prorok David v Žalmu 120. Byla to hora Sion, ku které zarmoucený žalmista Páně zraky a srdce své obracel. I ty, křesťane, duševním zrakem svým pohlížej k horám svatým a nalezněš tam ve všech protivenstvích hojně útěchy. U hory Kalvarie vzpomeň si, že Spasitel tvůj ještě více trpěl než ty. Na hoře Olivetské vzpomeň, jestliže kratinký čas trpělivě trpěti budeš, konečně s Kristem slavně na nebesa vstoupíš a korunou věčné slávy ozdoben budeš. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám, vezme kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) Utrpením k nebesům.

3. Když smrt naše milé nám odjímá. Smutno bylo apoštolům, když Mistr jejich na hoře Olivetské s nimi se loučil a na nebesa k Otci se odebral. Když však za ním k nebi pohlíželi, potěšitelná slova poslu nebeských slyšeli. Útěcha tryskla do srdcí jejich zarmoucených a vzchopivše se, započali ono veliké dílo, které jim byl uložil Pán. A kdykoli se jim dílo toto apoštolské zdálo obtížným, kdykoli s bolestí cítili, že jsou opuštěni, tu jen opět pozvedli zraky své k nebesům a nová síla a odhodlanost počala prouditi v žilách jejich. Podobně i my pohlízejme při smrti milých a nám drahých k nebesům, v té blahé naději, že jsme jich neztratili navždy, nýbrž že nás jen předešli v ona blažená sídla věčných radostí, kde se s nimi opět shledati máme.

Když tedy synu, dcero, státi budeš u hrobu drahého otce, milované matky, když ti bude bolno při pomýšlení, že sirotkem jsi opuštěným, pozdvihni v slzách tonoucí oči své od hrobu milých svých k nebesům — tam již raduj se otec tvůj, matka tvá u Otce, pastýře duší, v příbytcích míru a blaženosti a brzy shleď se s nimi opět.

4. Když i nám najdeme ta důležitá chvíle, ve které my sami z tohoto světa na věčnost odejítí máme. Či srdce neleká se smrti?

Či duše neděsí se při pomyslení na soud, který po smrti nastává? Všichni jsme hříšní. Ani spravedlivý není bez poskvrny, kde tedy hříšníci se octne? Avšak tam na nebesích přebývá Otec, jehož milosrdenství není počtu a dobroty nesmírný jest poklad, u něhož jest hojně vykoupení a slitování. Tam přebývá Otec, který marnotratného syna, jenž se kajícně navrácí k němu, nezamítá od tváře své milostivé, nýbrž ochotně na milost jej přijímá. Tam na nebesa odešel Vykupitel náš milý, aby tam za nás se přimlouval jako bratr náš oslavený a prostředníkem naším byl u Otce spravedlivého. Tam v nebesích přebývají andělé a svatí, kteří za nás orodují u trůnu božského. Až tedy nadejde nám okamžik důležitý, kdy ocitneme se na lůžku smrtelném a smrt bude se přibližovati, kdy mezi životem a věčností zbývati bude malý krok, tenkrát, nejmilejší, k nebesům pozdvihněme kalici se oko a s Ježíšem ukřižovaným zvolíme: »Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.« A tento poslední vzhled k nebesům dodá nám zmužilosti k boji smrtelnému, on osladí nám trpkou hodinu smrti. (J. Bílý.)

Kristus Pán rozloučiv se s apoštoly, vstoupil na nebesa. Apoštolové vrátili se do Jerusalema a dle rozkazu Pána svého ujali se díla, které jim uložil. Pracovali, bojovali, trpěli, až užasl veskeren svět nad dílem jejich, a za to zasedli po požehnaném životě na dvanácti trůnech v nebesích. Následujme i my příkladu sv. apoštolů. Modleme se, pracujme, trpme, bojujme. Chopme se neohroženě meče víry a lásky k Bohu, bojujme za čest a slávu boží a pak i nám zasvitne den slavného nanebevstoupení Páně. Amen.

Fr. Čech.

Kázání sv. Alfonsa Liguori na šestou neděli po velikonoci.*)

O pohoršení.

»Toto jsem vám mluvil, abyste se nepohoršili.« (Sv. Jan 16, 1.)

Vlky, o nichž mluvilo evangelium druhé neděle po velikonoci, jsou lidé, kteří dávají pohoršení; kteří nemají dosti na své vlastní záhuby, nýbrž usilují všemožně o to, aby strhli do záhuby také jiné. Avšak Pán Bůh k nám volá: »Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.« (Mat. 18, 7) Běda tomu člověku, který dává pohoršení a který je příčinou, že také druzí ztrácejí milost boží. Ó, drazí křesťané, je-li také mezi vámi někdo,

*) Je všeobecně známo, že sv. Alfons vynikal jako missionář a kazatel. Proto jsem si umínil přeložiti některé jeho řeči do češtiny. Sv. Alfons upozorňuje již na počátku svého díla, že svých kázání nepropracoval do nejmenších podrobností, poněvadž nikdo se nedovede všíti do povahy druhého. Jednotlivá kázání možno si rozdělit na více promluv. Doufám, že se tímto dárkem českému kleru zavděčíme. Všimni si prostinkého slohu sv. Alfonsa! A přece jím obrátil celé kraje! Pozn. překl. — Řeč byla mluvena na neděli druhou po velikonoci, ale přiléhá k neděli šesté, pročť ji zde zařadujeme. Pozn. red.

kdo snad dal dříve pohoršení, tomu chci dnes ukázati, jak velkého zla se dopustil, aby je mohl oplakávati a budoucně se pohoršení varovat. Proto vám ukáži:

v 1. bodě: jak velice se Pánu Bohu protiví hřích pohoršení a

v 2. bodě: jak velikými tresty hrozí Pán Bůh těm, kteří dávají pohoršení.

Díl I. Jak velice se Pánu Bohu protiví hřích pohoršení.

1. Především vám musím vyložit, v čem vlastně pohoršení záleží. Dle výkladu sv. Tomáše nazýváme pohoršením nějaké slovo anebo nějaký skutek, kterým dáváme bližnímu podnět k jeho duchovní zkáze. Pohoršení je tedy řeč anebo skutek, kterým jsi příčinou, anebo alespoň příležitostí, že tvůj bližní vrhá svou duši do záhuby.

2. Pohoršení může býti přímé anebo nepřímé. Pohoršení je přímé, jestli svého bližního ke hříchu zrovna pokoušíš anebo svádíš. Pohoršení je nepřímé, jestli pouze předvídáš, že svým příkladem anebo svými řečmi přivedeš bližního ku pádu a jestli přece těchto řečí nenecháš anebo takových skutků dále se dopouštíš. Dáváme-li pohoršení ve věcech důležitých, je to vždycky těžký hřích — ať již se to děje přímo anebo nepřímě.

3. Uvažujme tedy, jak velice se protiví Pánu Bohu takový člověk, který ho připravuje o nějakou duši. Abychom to poznali lépe, rozjímajme, jak drahá je Pánu Bohu duše každého našeho bližního. Bůh ji stvořil ku svému obrazu: »Učiňme člověka k obrazu a podobě naší.« (Gen. 1, 26.) Ostatní tvory stvořil Bůh jediným slovem: staň se! a jediným pokynem své vůle. Avšak duši člověka oživil svým vlastním dechem: »Vdechl v tvář jeho dech života.« (Gen. 2, 7.) Tuto duši svého bližního miloval Bůh od věčnosti, jak výslovně praví u proroka Jeremiáše: »Láskou věčnou miloval jsem tě, proto jsem se nad tebou smiloval a přitáhl jsem tě k sobě.« (Jer. 31, 3.) Bůh tuto duši stvořil, aby jednou v nebi kralovala a měla podíl na jeho slávě, jak to učí sv. Petr, když praví: »abyste se tak stali účastní božské přirozenosti.« (2. Petr 1, 4.) Ano, Bůh chce dáti v nebi této duši účast na své vlastní blaženosti: »Vejdí v radost Pána svého.« (Gen. 15, 1.) Ale nic nám nedokazuje jasněji, jak velikou cenu má každá duše před Bohem, jako to, co učinilo vtělené Slovo boží, aby opět získalo duši, kterou hříchem ztratilo. V té věci praví sv. Eucherius: »Nevěříš-li svému Tvůrci, jak jsi mu vzácný, otaž se svého Vykupitele!« Když sv. Ambrož mluvil o péči, jakou máme věnovati spáse svých bližních, pravil: »Z Kristovy smrti poznáváme, jakou cenu má naše spása. Chceš-li věděti, jak je některá věc vzácná, všimni si ceny, kterou za ni dal rozumný kupce.« Je-li tomu tak a je-li pravda, že Ježíš Kristus nás vykoupil svou vlastní krví — apoštol praví: »Koupeni jste za drahou cenu.« (1. Kor. 6, 20) — potom můžeme opravdu říci, že každá duše má takovou cenu, jako krev Kristova. Proto praví

sv. Hilarius: »Za naše spasení bylo vyplaceno takové výkupné, že se zdá, jakoby člověk měl tutéž cenu, jako Bůh sám.« Proto nás také učí božský Spasitel, že vše, co činíme nejmenšímu z jeho bratří, prokazujeme jemu samému — ať je to dobré či zlé: »Amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých bratří nejmenších, mně jste to učinili.« (Mat. 25, 40.)

4. Z toho tedy poznáváme úplně jasně, jak velikou nelibost působí Pánu Bohu takový člověk, který dává pohoršení a loupí mu nějakou duši. Třeba jenom uvážiti, že takový mu loupí a vraždí jeho milované dítě, pro které on prolil všecku svou krev, a za které obětoval svůj život. Proto jmenuje sv. Lev vrahem takového člověka, který dává pohoršení: »Kdo dává druhému pohoršení, usmrcuje duši bližního.« A opravdu, je nejhorším vrahem, poněvadž nevráždí jenom tělo svého bližního, nýbrž i jeho duši; on je příčinou, že všechno bylo nadarmo, co Ježíš Kristus učinil a vytrpěl pro tuto duši — všechny jeho slzy a všechny jeho bolesti. Proto praví sv. Pavel: »Hřešíte-li proti bratřím a pohoršujete jejich slabé svědomí, hřešíte proti Kristu.« (1. Kor. 8, 12.) Kdo tedy dává druhému pohoršení, prohřešuje se vlastně na samém Ježíši Kristu. Právem dí sv. Ambrož: »Kdo je příčinou, že některá duše zahyne, ten působí, že Ježíš Kristus ztrácí své dílo, které ho stálo tolik utrpení a tolik bolesti.« Vypravuje se o bl. Albertu Velikém, že po třicet let pracoval o hlavě, která by se úplně podobala hlavě lidské a uměla pronášeti některá slova. — Sv. Tomáš se obával, aby v tom neměl prsty ďábel a proto hlavu vzal a ji rozbil. Bl. Albert prý si na to stěžoval slovy: »Zničil jsi mi práci 30 let.« Nechci říci, že toto vypravování je pravdivé. Tolik však tvrdím, že Ježíš Kristus, když vidí, jak některá duše padá pro pohoršení do záhuby, mohl by vyčítati takovému člověku: »Bezbožný člověče, co jsi to učinil? Ty jsi příčinou, že jsem ztratil tuto duši, pro kterou jsem tak těžce pracoval celých třiatřicet let.«

5. Písmo sv. vypravuje, že synové Jakobovi prodali svého bratra Josefa egyptským kupcům. Svému otci řekli, že ho na cestě roztrhalo divoké zvíře: »Divoká šelma ho pohltila.« (Gen. 37, 20.) Aby jim spíše otec uvěřil, vzali suknici Josefovou, smočili ji v krvi zabitého kozelce, ukázali ji svému starému otci a pravili: »Pohleď, není-li to suknice tvého syna?« (Gen. 37, 33.) Na to zvolal s pláčem nešťastný otec: »Suknice mého syna to jest, zvíře velmi zlé ho roztrhalo.« (Gen. 37, 33.) Zrovna totéž se děje, když někdo pro pohoršení se dopustil hříchu. Zlí duchové ukazují Pánu Bohu šat tohoto člověka, smочený krví neposkvrněného beránka Ježíše Krista — rozuměj roucho jeho posvěcuj cí milosti, které tato ubohá duše vykoupená krví Ježíše Krista, pro pohoršení ztratila — a praví k Bohu: »Pohleď, není-li to šat tvého syna?« — Ach, kdyby Bůh mohl plakati, zaplakal by bolestněji, nežli Jakob, když vidí duši, která pro pohoršení zahynula, a zvolal by: »Ach, to je šat mého dítěte! Zlá šelma ho roztrhala!« Ale potom bude Pán hledati tuto šelmu a bude volati: »Kde jest ten

netvor, který mi usmrtil mé milé dítě?« A jestli ho Pán nalezne, co mu asi učiní?

6. Na to nám odpovídá Pán ústy proroka Oseáše: »Potkám se s nimi, jako medvědice, které pobrali mladé« (Os. 13, 8.) Vráť-li se medvědice do svého doupěte a nenajde tam svých mládat, probháš lesem, aby vyhledala toho, kdo jí je uloupil. A když ho nalezne, ó, s jakou zuřivostí vrhne se na něho, aby ho rozsápala. Podobně, praví Pán, vrhne se také on na ty, kteří dali pohoršení, a kteří mu uloupili jeho dítky. — Snad mi řekneš: »Můj bližní již zemřel. Jak tedy mohu zlo napravití?« Na tuto otázku nám odpovídá Pán Bůh. Poněvadž zemřel tvou vinou, musíš ty mi dáti za něho náhradu: »Krvě jeho z ruky tvé budu vyhledávati.« (Ez. 3, 20.) A ve čtvrté knize Mojžíšově čteme: »Neušetříš ho, ale duši požádáš za duši.« Ty jsi byl příčinou záhuby této duše a proto sám budeš zahuben. — Uvažujme nyní o druhé části!

Díl II. Jak velikými tresty hrozí Bůh těm, kteří dávají pohoršení.

7. »Běda tomu člověku, skrze něhož pohoršení přichází!« (Mat. 18, 7) Protiví-li se Pánu Bohu takový člověk, který dává pohoršení, čeká ho také za to veliký trest. Poslyšme, co nám o tom praví Ježíš Kristus: »Kdo by však pohoršil jedno z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby žernov oslíčí zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské.« (Mat. 18, 6) Je-li nějaký zločinec veřejně popravován, aspoň dojmá soucitné diváky; i když ho nemohou od smrti zachrániti, aspoň se za něho modlí. Kdyby však byl takový zločinec vhozen do moře, nebude mítí nikoho, kdo by ho politoval. Dle učeného Minsiho jmenoval Ježíš Kristus tento trest zúmyslně. Chtěl taška zoškliviti andělům a svatým člověka, který dával pohoršení, aby se ani neodvážli ooporoučeti Pánu Bohu toho, kdo mu uloupil nějakou duši.

8. Dle sv. Jana Zlatoústého nenávidí Pán Bůh tak velice člověka, který dává pohoršení, že nikdy nenechává toho hříchu bez zaslouženého trestu — ačkoli někdy i těžších hříchů jakoby se nevšímal. To nám ohlásil sám Bůh ústy proroka Ezechiele: »Kdo by postavil před mou tvář pohoršení... učiním jej za příklad a za přísloví a vyhladím jej z prostřed lidu svého.« (Ezech. 14, 78.) Z Písma sv. se také dovídáme, že právě hřích pohoršení trestával Pán Bůh nejpršsněji. Heli provinil se pouze tím, že svých synů netrestal, když brali obětní maso a tím dávali veřejné pohoršení. Mimochodem řečeno, z tohoto případu poznáváme, že rodiče ne-hřeší jenom špatným příkladem, nýbrž také tehdy, jestli svých dítek po zásluze netrestají! — A přece prohlásil Bůh o tomto nešťastném otci: »Hle, já učiním věc v Israeli, že každému, kdo o ní uslyší, zn'ti bude v obou uších.« (1. Král. 3, 11.) A na jiném místě Písma sv. čteme: »Tento hřích byl velice velký před

Hospodinem« (1. Král. 2, 17.), poněvadž podle výkladu sv. Řehoře sváděl mnoho lidí ke hřichu. Proč asi byl tak přísně potrestán Jeroboam? Právě proto, že dával pohoršení. Čteme o něm: »Sám hřešil a ke hřichu svedl Israele.« V bezbožné rodině Achabově byla nejpřísněji potrestána Jezabel. Jenom ona byla svržena z okna a roztrhána od psů, kteří nechali jenom lebku a konce rukou a nohou. A proč to? Poněvadž ona pobízela Achaba ke všemu zlému.

9. Hřích pohoršení to byl, který zapálil peklo. »Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi.« (Gen. 1, 1.) A kdy stvořil peklo? Teprve, když Satan počal sváděti anděly ke vzpouře. Aby nesvedl také ostatních, kteří zůstali dosud Pánu Bohu věrni, byl hned po svém hřichu z nebe vypuzen. Když fariseové pohoršovali svým špatným příkladem prostý lid, pojmenoval je Pán Ježíš dítkami ďáblových, který byl od počátku vrahem duší. »Vy jste ďábli; on byl vrahem od počátku.« (Jan 8, 44.) Sv. Petr pohoršoval našeho Spasitele tím, že mu radil, aby se nedával od židů zajmouti a usmrtiti. Tak mu bránil, aby svého vykupitelského díla nedokonal. Proto ho Pán Ježíš pojmenoval Satanem: »Jdi mi s očí, satane! Pohoršením jsi mi!« (Mat. 16, 23) A co jiného činí člověk, který dává pohoršení? Snižuje se na pomocníka ďáblava! Zlí duchové by jistě nezískali tolik duší, kdyby neměli takových bezbožných pomocníků! Jediný člověk, který dává pohoršení, zkazí často více, nežli sto zlých duchů!

10. Sv. Bernard rozjímá o slovech krále Ezechiáše: »Hle, v pokoji je hořkost má nehořčejší« (Is. 38, 17) a klade církvi sv. do úst tato slova: »Mám pokoj od pohanů a od kacířů, ale nemám pokoje od vlastních dítek! Dnes — chce říci světec — nepronásledují církve pohané a kacíři; dnes ji pronásledují její vlastní děti, totiž křesťané, kteří dávají pohoršení. Chtějí-li ptáčníci mít dobrý lov, užívají jako vnadidla malých ptáčků, oslepených a uvázaných. Podobně to dělá také ďábel, jak praví svatý Efrem: »Podafilo-li se ďáblovi získati nějakou duši, používá ji, aby ovedl do hřichu také jiné.« Podařilo-li se na př. tomuto zlému nepříteli přivést k pádu nějakého jinocha, zaslepuje jej, poutá jej jako svého otroka a užívá ho k tomu, aby přivábil do hřichu také jiné; pobádá jej, ano nutí jej dle výroku sv. Lva, aby také jiné oklamal.

11. Ach, jak nešťastní jsou takoví hříšníci, kteří dávají druhým pohoršení! V pekle budou trpěti tresty za všechny hříchy, kterých se druzí jejich vinou dopustili. Caesarius vypravuje, jak umřel kdysi člověk, který dával veliké pohoršení. V hodinu smrti viděl jeho soud jeden zbožný muž. Viděl, jak Ježíš Kristus odsoudil nešťastníka do pekla. Když přišel k bráně pekelné, vyšly mu naorotí všechny duše, kterým dal na světě pohoršení, a volaly: »Poď, zlořečený, poď, abys zaplatil dluh za všechny naše hříchy, kterých jsme se pro tebe dopustily.« Vrhly se na něho, aby ho rozsápaly. Sv. Bernard upozorňuje, že Písmo svaté dává pokaždé naději na polepšení a odpuštění, kdykoli mluví o hříších;

pouze o pohoršení mluví tak, jakoby tito lidé byli od Boha již zavržení a jejich spása beznadějná. Z toho všeho poznáváme, v jak politování hodném stavu jsou všichni ti, kteří dávají pohoršení: na př. mluví neslušně před svými druhy, před dívkami, ano i před ubohými, nevinnými dětmi, které později o tom přemýšlejí a tisícercých hříchů se dopouštějí. Mysleme přece na to, jak strážní andělé těchto nešťastných dětí bolestně pláčí, když vidí padati tyto děti do hřichu. Mysleme přece na to, jak tito andělé volají k Bohu o pomstu, aby potrestal bezbožný jazyk, který dal dětem takové pohoršení. Také ty čeká na věčnosti veliký trest, kteří se posmívají lidem zbožným. Již mnozí nechali dobrého života a vrátili se ke svým starým hříchům proto, poněvadž se jim druzí posmívali. Ó, jak se povede na věčnosti těm, kteří trpí nedovolené schůzky! A co bude teprve s těmi, kteří se svými spáchanými hříchů dokonce chlubí! Ach, místo, co by plakali a litovali, že urazili Boha, oni se tomu ještě smějí a tím se chlubí! Jedni ke křtichu radí, druzí ke hřichu skoro nutí, jiní učí, jak se má hřích páchat. To nedělá ani ďábel! A co mám říci o otcích a o matkách, které nebrání hříchům svých dětí, ačkoli by to učiniti mohly! Kteří dvolují, aby jejich děti se stýkaly se špatnými druhy, aby docházely do domů, kde hrozí zkáza jejich nevinnosti, aby dcery se bavily s mladými hochy. Ó, jak strašně budou trestáni v den soudu všichni ti, kteří tu na světě dávali pohoršení!

Snad mi řekneš: »Je li tomu tak, jsem ztracen, poněvadž jsem dal již tolik pohoršení.« Potom nemám opravdu naděje, že bych byl ještě zachráněn! Ne, tím nechci říci, že bychom měli zoufat! Milosrdenství boží je veliké a Pán slibuje odpuštění kajícím hříšníkům. Chceš-li však býti spasen, musíš dané pohoršení opět napravit. Caesarius praví: »Kdo si zasloužil pekla, protože mnohé strhl do hřichu, musí se spasiti tím, že mnohým dá dobrý příklad.« Ty jsi se uvrhl do záhuby a byl jsi příčinou, že pro tvé pohoršení mnozí zahynuli. Jsi tedy povinen vše napravit. A jako dříve jsi sváděl jiné ke zlému, tak nyní hled, abys druhé přivedl na dobrou cestu: dobrými řečmi, anebo dobrým příkladem; varuj se zlých příležitostí, přijímej svaté svátosti, choď více do kostela a tam se modli, anebo poslouchej kázání. Na prvním místě ale hled, abys nic nemluvil a nic nekonal, co by mohlo druhého pohoršiti! »Kdo upadl, ať má dosti na své záhubě,« dí sv. Cyprian a sv. Tomáš z Villanovy dodává: »Mějte dosti na svých vlastních hříších! Co ti učiní Ježíš Kristus, že se nespokojuješ s tím, abys ho sám urážel? Proč chceš, aby ho uráželi také druzí?« Ach, to by bylo příliš ukrutné! Ode dneška musíš, křesťane, dávat pozor, abys nedal ani nejmenšího pohoršení! Chceš-li býti spasen, vyhýbej se těm, kteří pohoršení dávají. Tito ďáblové v těle lidském budou jistě zavrženi. Nebudeš-li se jim vyhýbat, zabýneš také. »Běda světu pro pohoršení,« praví Pán. Tím nás učí, že mnozí zahynou, poněvadž se pohoršení nechránili.

Snad mi řekneš: »Je to můj přítel, kterému jsem povinen vděčností a od kterého mohu ještě mnoho čekati.« Avšak Ježíš

Kristus praví: »Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrhni od sebe; lépe jest tobě jednookému vejít do života, než obě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně.« (Mat. 18, 9.) I kdyby tě někdo byl tak drabý, jako tvé pravé oko, musíš ho přece opustiti a nikdy se s ním nestýkati. Je opravdu lépe, abys přišel o jedno oko a při tom byl spasen, nežli abys si své oko zachoval a při tom na věky zahynul. Amen.

Dr. P. Josef Miklík.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Karthotéka.

Jsmo obšťastněni výsledkem sčítání lidu, jak nám je provedl protestant na útraty státu, k nimž přispěti musí katolíci ze tří čtvrtin svými daněmi. Jest jeden hlas, že sčítání podle konfesse jest bezcenné a nemůže sloužiti za podklad vážné práce.

Odpomoci se dá návratem ku staré praxi církevní duchovní správy, která měla svůj »status animarum«, který obsahoval vše potřebné pro tehdejší duchovní správu, a byl každým rokem o velikonocích doplňován a opravován, jak se toho ukázala potřeba při obchůzce farní osady. Léta přinesla změnu, ale nedobrou. Status animarum zůstával bez doplňků a potom byl zanedbáván docela, změny se nezanášely vůbec, ježto bylo vše duchovnímu správci známo. Na mnohé faře jest ctihodný zbytek těchto status animarum, v archivech biskupských uloženy jsou zprávy z dob 17. a 18. století, které mají dnes vysokou cenu kulturní.

Nová doba přinesla sebou snahu zdokonaliti pastorační v osadách větších, kde není vše známo duchovnímu správci. Pomýšleli na prostředek pastorační, a našli jej v karthotéce, které jsou jen moderní výpravou starých status animarum. Poznal jsem je na několika místech, a musím vyznati, že kde se tato průkopnická práce, z počátku dosti namáhavá, vykoná, že jest dán pastorační do rukou prostředek eeny veliké.

Co jest karthotéka? Jest to lístkový katalog o celé farnosti, provedený dle rodin, dle ulic, dle náboženství a dle stavu rodin.

Není to kniha, jak bývala za stará při stálém a málo pohyblivém obecnstvu, nýbrž jest to lístkový katalog rodin na celé farnosti bydlících.

Co obsahuje lístek karthotékový? Uvedu jen věci a vynechám rubriky, v nichž jsou data přehledně zanesena. Jméno hlavy rodiny a stav jeho. Jméno manželky jeho. Kdy byli rozeni, nebo kdy a jak byli oddáni. Sňatek smíšený, občanský či katolický. Tato data jsou někde velice podrobně udána, jinde jen přibližně.

Jména dítek a jich stáří, do které školy chodí, čemu se učí. Bydliště rodiny,

Časopisy, které v rodině jsou, které spolky jsou v rodině zastoupeny.

Poznámky doplňují data dle okolností.

Ku přehledu velice přispívá barvitost lístků soupisných, dle níž se poznává, zda rodina jest katolická celá či jinověrečká neb smíšená.

Při stěhování se rodiny zasílá se lístek z karthotéky farní do nového domova rodiny, která jest si vědoma, že duchovní správa o ní ví a ji vede v patrnosti.

Tato práce na oko značná není bez velikého významu pro duchovní správu, která už pouhým spracováním karthotéky jest ve styku s osadníky.

Náprava chyb při sčítání lidu jest aspoň ohledně sčítání konfesionálního nutná. Znání stav osady jest první prostředek při pastoraci. Založení farní karthotéky dává příležitost k návštěvě farnosti v každé rodině.

Dr. Svoboda, profesor vídeňský, ve své »Grosstadtseelsorge« jest pln chvály o karthotekách a návštěvách rodin. Za vzornou pastoraci prohlásil faru beuronských Benediktinů v Erdingtonu u Birminghamu, kde jest návštěva rodiny ve farnosti katolické každý měsíc předepsána. Ovšem Erdingtonská farnost nemá katolíků přes 5000 duší, jeť to farnost v diaspoře. Farníci očekávají návštěvu, ano reklamují ji, kladouce si ji za svou čest. Při této příležitosti podotýká dr. Svoboda předpis Benediktinů: nepřijati ničeho k jídlu v rodině. Máme v Praze nyní svého váženého krajanu P. Bernarda Veliška, jenž se vrátil právě z Erdingtonu do Prahy, a zajisté sdělí své zkušenosti o způsobu pastorace v Erdingtonu.

Při sčítací návštěvě rodin katolických ve farnosti musily by přijíti poznatky neocenitelné pro duchovní správu. Zde by vznikl vlastní status animarum. Prostředek tento není novým. Již v našich dějinách čteme, že za Vratislava bylo duchovenstvu zákonem naříděno při svatých Třech Králích navštívit každou rodinu a podati jí kříž k políbení. Odtud asi zůstalo obyčejem znamenati po sv. Třech králích dvěře příbytků anagramem sv. Králů. Byl to styk každické rodiny aspoň jednou v roce se svým duchovním správcem. Staré věci a předpisy nebyly marné, ale přiléhaly ku potřebám země a doby, byla to karthotéka nepsaná, přispěla k znalosti osady a dala příčinu k mnohému dobru.

Kazatelské příklady.

Napsal dr. Rudolf Zháněl.

Ze své četby podávám tuto několik skutečných událostí, které se hodí výborně za příklady ke kázání. Vždy je udán na počátku krátký obsah, na konci kniha, ze které je příklad vzat.

I.

Veřejné pokání.

Roku 1392 stal se památný případ veřejného pokání, které se vykonávalo v děkanském chrámu Páně v Budyni nad Ohří, v okrese roudnickém v Čechách. Ve vsi Lípové (Spandsdorf) za Ústím nad Labem dopustili se obyvatelé násilí na majetku tamního faráře s mnohou výtržností. Že pak i pán této vsi, panoš Otík, tomu nebránil, stal se tím spoluvinným; i byli vinníci odsouzeni k náhradě, a též aby farář pro Bůh za odpuštění prosili, na to pak veřejné pokání vykonali v městech Ustí a Budyni. — I stalo se způsobem tím, že vinníci z Lípové do Budyně bosko přišedše dne nedělního, s nepokrytou hlavou ke kostelu se ubírali a vejdouce tam, po kázání přistoupili ke kazateli, jemu příčinu příchodu svého oznámili a za to prosili, by u přítomnosti jejich vinu lidu shromážděnému oznámil.

Ant. Janda, Dějiny města Budyně n/O. Str. 19.

* * *

Anděl Páně.

Zbožný pán Jan Zajíc z Hazmburka dal též ve dvoře svém zámeckém v Budyni nad Ohří vystavěti hradní kapli sv. Jiří, kterouž biskup Vratislavský pan Jošt z Rožemberka roku 1464 (nebo 1467) posvětil. K této kapli pořídil po několika létech zvon a na den sv. Jiří roku 1493 posvětil jej Beneš z Valdštejna, biskup kamínský. Biskup tento udělil zvláštním listem odpustky 40 dnů všem, kdož při hlasu zvonku z rána a na večer pokleknouce, za jednotu církve pomodlí se pozdravení andělské.

Ant. Janda, Dějiny města Budyně n/O. Str. 27.

* * *

Pouť do Svaté Země.

Pán Jan Zajíc z Hazmburka došel od poručníků svých pečlivého vychování, procestoval dle tehdejšího obyčeje daleké kraje a vykonal pouť do Svaté Země. Pročež na kameni jeho náhrobním ve zdi kaple Hazmburské děkanského chrámu v Budyni nad Ohří viděti jeho prsa ozdobena křížem Jerusalemským. Zemřel 2. října 1553.

Ant. Janda, Dějiny města Budyně n/O. Str. 31.

* * *

Láska k víře katolické.]

Že pak pan Mikuláš Zajíc z Hazmburka, jakož i předkové jeho byli vždy horliví katolíci a dle tehdejší doby nepřestoupili k víře jiné, učinil to opatření, by po smrti jeho poddaní Budyňští od víry své nebyli utiskováni, jak se toho času po Čechách stávalo, kněz »katolický« ve správě duchovní aby byl stále chován, na to pak znamenitou výminku klade, že měla-li by dcera jeho Hedvika, nebo strýcové Mšenští víru svou změnití, arcibiskup pražský má se ve statek Budyňský uvázati a jej užívati potud, pokud by opět některý z dědiců této výmince náboženské zadost učiniti chtěl; ale arcibiskup měl polovici důchodů vydávati k zlepšení špitálu Budyňského. — Na to pan Mikuláš po 32letém panování statky Budyňskými jakožto vdovec po druhé manželce své Anně z Lobkovic, která ho roku 1571 smrtí předešla, dokonal svůj blahodárný život dne 20. března 1583.

Ant. Janda, Dějiny města Budyně n/O. Str. 38.

* * *

Pomsta.

Za panování císařovny Marie Terezie byla Budyně nad Ohří roku 1742 obsazena od Francouzů. V srpnu pak roku 1756 leželo v Budyni posádkou vojsko rakouské pod Brownem, který svedl vítěznou bitvu s pruským vojskem krále Bedřicha u Lovosic, ačkoliv si obě vojska vítězství vlastnila. Roku 1757 dal pruský maršálek Keit Budyňským ochranný list zvaný »salva guarda« na 3 měsíce platný.

Když Jindřich, princ pruský, v dubnu roku 1759 pustošil kraje v okolí Žatce a Litoměřic, obsadil pruský plukovník Vunsch Budyni, v jehožto vojtě sloužil major Šáfgoč. Tento Šáfgoč byl roku 1756 v bitvě u Lovosic od Rakušanů zajat a v Budyni držán ve vazbě, načež později za jiného zajatého rakouského důstojníka vyměněn. Před odchodem svým chtěl vynutiti na tehdejším děkanu Lansekrovi půjčku 100 tolarů; když kněz ten se zdráhal, buď že opravdu nemaje anebo nechtěje půjčiti, znaje dobře »hodného« Prusáka, žádal onen půjčku tu na zámeckých a konečně na měšťanech. Když byl všude odbyt, přisáhal pomstu krutou městu, přijde-li ještě jednou. Pomstu onu také vykonal, když s vojskem plukovníka Vunsche z Budyně dne 18. dubna 1759 odcházel. Přinutil totiž plukovníka, aby žádal na Budyňských 10.000 tolarů výpalného, a když oni tolik peněz sehnati nemohli, zapáleno město na čtyřech stranách. Lid hasiti nesměl a vojsko ještě házelo síru a prach do stavení a stodol, aby vše lépe hořelo. První hořící věnec hosen byl do domu č. 38 v městě.

Tak zničeno město Budyně na dobro, zámek, který byl dříve chloubou a nádherou města, úplně pak poboben. Taktéž i kostel s věží shořel, a zvony se rozlily. Pouze stará pošta zůstala ušetřena. Když pak Budyňští principi Jindřichovi o tomto hrozném

ukrutenství žalovali, daroval onen městu 1000 zlatých. Pravá pruská to odměna. Nešlechtník Šáfgoč byl pak ovšem pro tuto brutálnost dán na několik let na pevnost Špandov do vězení; co však to pomohlo nebohým měšťanům Budyňským?

Ant. Janda, Dějiny města Budyně n/O. Str. 53.

* * *

Hřích a pokání.

Dva bratři vládli kdysi ve východním Štýrsku hradu Schiellen, ale nenáviděli se, jak vykládá pověst, tak, že konečně jeden z nich zabil vlastního bratra. Lítostí a výčitkami svědomí znepokojován, putoval do Jerusalema, tam konal pokání v řádu Templářů, a bojoval řadu let proti nevěřícím. Konečně rytíř ten, který zde na zemi nikde nenalezl pokoje, padl pod meči nevěřících nedaleko hrobu Spasitelova. Svě celé jmění i s rodným hradem svých otcův odkázal rytířům templářským. (J. A. Kuman, Geschichte d. Burg u. Familie Herberstein I. díl. Str. 46.)

* * *

Statečnost.

Ekard z Hebersteinu byl dle svědectví štýrských letopisů jedním z nejprřednějších mezi těmi, jimž děkovati jest za veliké vítězství, které pod vévodou Arnoštem Železným roku 1418 u Radkersburgu bylo vybojováno nad davy osmanskými, zvyklými doposud jenom vítěziti. Ačkoliv již Bohulib baron z Rauberu, Dětfich z Tannhausen a Vilém Khevenbüller — všichni tři — byli zabiti po boku jeho, nedal se Ekard přece odstrašiti, a vnikl vysoko třímaje válečný prapor do prostřed damascenských zástupův. Několik neohrožených Štýřanův, vidouce nebezpečí svého vůdce, přispěchalo k němu, obklopili ho, vrhli se proti dorážejícím, obklopili ho svými meči a těly jako zdí. Novým nadšením následovala ostatní část jejich příkladu. Šlechtnou statečností proniknutí, zahnali celé davy nepřátel, jiné porazili, hubili vše, co se jim stálo v cestu. Turci, zaražení pohledem na tyto rozkáčené lvy, obrátili se a byli pronásledováni až daleko za hranice. Tato porážka stála je 10.000 hlav i s vezírem, vítěze jen 2300. Ekard dostal hojný podíl kofistí. — Později však, když bojoval opět pod prapory křesťanstva, padl smrtí oněch rekův. (J. A. Kuman, Geschichte d. Burg u. Familie Herberstein I. díl. Str. 76—77.)

* * *

Odpadlictví.

Roku 1876 dne 1. září přeložili evangelci svou stanici kazatelskou z Libochovic (nad Ohří v Čechách) do Třebechovic. — Evangelíkům těmto podařilo se počet vyznavačů svých o několik

duší rozmnožiti. Každý ovšem nejlépe ví, kde ho střevíc tlačí; ale pováží-li se, že ten, kdo na jinou víru přechází, vystupuje ze svazku, z něhož pošel; že vystřihá se chrámu, do něhož choditi hned od dětinství nohy jeho zvykaly; že odřiká se svátostí, obřadů, zvykův a obyčejů náboženských, jichž mateřským mlékem do sebe ssál; že k Bobu modliti se chce jiným způsobem, než jak ho matka učivala a jak to otec činíval, když i za něho se modlil; že zřídka se místa věčného odpočinku, kde práchnivější pozůstatky jeho rodičův, bratří a sester, příbuzných a osob mu milých: tuť nemůže býti o něm jiného úsudku, než že s malou jen výminkou náleží mezi lid druhu takového, jemuž jest časný zisk milejší, než spokojenost, jeho svědomí a spása jeho vlastn duše, a že podobá se na vlas onomu národovci, který pod rouškou národnosti jen sobeckých věcí vyhledává. (Josef Čapek, říd. učitel, Dějepisný místopis města Libochovic nad Ohří. Str. 28.)

* * *

Statečnost u víře.

V Libochovicích nad Ohří, okres. hejtmanství Roudnice v Čechách, stojí na hlavním náměstí socha Panny Marie. Byla postavena r. 1709 nákladem Anny Tayzíkové a roku 1864 nákladem dobrodinců obnovena. Dle Bohuslava Balbína byli na téměř místě dne 24. dubna 1424 na rozkaz Jana Žižky čtyři katoličtí kněží a dva rytířové upáleni, jichž jména jsou: kněží Pavel Rybka, Jiří Tobiašek, Jan Vlček, Václav Vrabec; pak rytíři Jan ze Mšeného a Hynek z Račiněvsí. Kněz jménem Jindřich byl toho času za městem stat. Všichni podstoupili smrt jako věrní vyznavači víry. Potom kázal Žižka město spáliti. — (Palacký ve svém dějepise díl III. část 1., str. 529 klade tuto událost na den 1. září 1424, nezmiňuje se však o knězi jménem Jindřich, ani o upálení jmenovaných dvou rytířův, ani o vypálení města.) (Josef Čapek, dějepisný místopis města Libochovic n/O. Str. 29.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Boží Hod syatodušní.

O pravé církvi Kristově.

Věřím ve svatou církev obecnou.

Drazí křesťané! Právě jsme dočetli dnešní sv. evangelium. Vypravuje nám, jak přislíbený Duch Boží sestoupil na sv. apoštoly a jak poprvé objevila se veřejně církev Kristova.

Ale podívejme se dnes kolem sebe! Co tu vidíme? Tolik různých církví, které se od sebe tak velice liší: co jedna uznává za pravdu, to druhá popírá; čemu se jedna klaní a koří, tomu se druhá posmívá. A při tom se všechny tyto církve odvolávají na učení Kristovo a každá z nich o sobě tvrdí, že ona a jenom ona je pravou církví Kristovou.

Nuže, drazí křesťané, kdo má pravdu? Kdo nám odpoví na tuto důležitou otázku? Vždyť přece Pán Ježíš mluvil vždycky jenom o jedné církvi: »Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« (Jan 10, 16). — Povím vám příkladem, kde máte hledati pravdu. Kdysi šel Pán Ježíš vedle toho místa, kde kázal sv. Jan Křtitel. Když svatý muž uviděl Krista Pána, pravil ke svým učedníkům: »Ejhle, Beránek boží!« Sotva to uslyšeli dva z učedníků, odešli za Pánem Ježíšem. Božský Spasitel se náhle obrátil a tážal se jich: »Co hledáte?« Odpověděli mu: »Mistře, kde bydlíš?« A Pán Ježíš jim pravil: »Pojďte a vizte!« (Jan 1, 35 a násl.) Udělejme to, drazí křesťané, jako tito dva učedníci. Klekněme v duchu před Pánem Ježíšem a řekněme mu s vroucí modlitbou: »Bože můj a Pane můj? Vidím kolem sebe tolik církví a každá o sobě tvrdí, že je tou pravou církví. Ó Mistře, pověz mi, kde bydlíš? Pověz mi, v které církvi opravdu zůstáváš? Ukaž mi, která církev je založena od tebe!« Tak se modleme a božský Spasitel, který nechce smrti hříšníků, ale aby všichni spaseni byli a ku poznání pravdy přišli (1. Tím. 2, 4) — povede nás pravou cestou.

Také já jsem si umínil, promluvíti k vám dnes o pravé církvi Kristově. Ale nebudu mluvíti sám. Řeknu vám, čemu učil o své církvi sám Pán Ježíš a co o ní předpověděl. *)

Ale nejdříve se obracím k tobě, Duchu svatý. O tobě slíbil Pán Ježíš, že naučíš lidi veškeré pravdě. Osvěcuji mne v tuto chvíli, abych pravdu pověděl a otevři srdce mých posluchačů, aby tuto pravdu poznali a dle ní také život svůj zařídili.

Nuže, drazí křesťané, čemu nás učí o své církvi Pán Ježíš? Je to především celá řada podobenství, ve kterých nám bož. Spasitel ukazuje jako v nějakých obrazech, jaká bude jednou jeho církev.

První je podobenství o rozsévání. Vyšel na pole a rozséval všude stejně dobré zrní, ale když přišla doba žní, byl užitek velice nestejný. A proč? Některá zrna padla na tvrdou skálu, na ušlapanou cestu a do hustého trní a nepřinesla užítka žádného. Jiná zrna padla do půdy dobré, ale dle úrodnosti půdy vydala užitek nestejný: jedna čtyřicetinasobný, jiná šedesátinasobný a jiná až stonásobný.

Co chtěl Pán Ježíš říci tímto podobenstvím? Pole jsou lidská srdce. A do těchto srdcí bude jeho církev zasévat stejně símě, to znamená: církev bude mít pro všechny lidi stejné učení, všem bude rozdávat stejné svátosti, všichni budou mít stejnou sv. zpověď a stejné sv. přijímání a přece nebudou všichni stejně hodní a dobří. To božské símě ponese u každého jiné ovoce. Někoho pravdy sv. náboženství, sv. zpověď a sv. přijímání nepolepší nic. A proč? Protože jeho srdce se podobá tvrdé skále a ušlapané cestě a je plné trní, plné hříchů a zlých náklonností. A proto takový křesťan odchází od sv. zpovědi zrovna takový, jako přišel: u něho to božské símě nepřineslo užítka žádného. Ale jiní budou se ve svém životě řídit pravdami sv. náboženství, budou dle své vůle žít, budou se na sv. zpověď a sv. přijímání dobře připravovat — u nich to božské símě užitek ponese a užitek bude tím větší, čím lepší bude jejich srdce.

Dnes slyšíme často vytýkati církvi chyby a zlořády a různé nepořádky a mnozí proto z církve vystoupili. A přece Kristus Pán to předpověděl. Jako mezi dvanácti apoštoly byl jeden Jidáš, tak budou v církvi dobří i zlí, pšenice i koukol. Jakýsi hospodář naseł na svém poli nejlepší obilí, tak čisté, že v něm nebylo ani zrnka koulky a plevele. Když však obilí vyrostlo, ukázal se mezi ním také koukol. Služebníci se tomu velice divili — ale pán jim záhadu vyložil. Koukol naseł v noci jeho nepřítel. Rozhněvaní služebníci chtěli jíti a koukol vytrhati, ale hospodář nedovolil; oboje poroste spolu až do žní. Teprve potom koukol vyberou a spálí, ale obilí svezou do stodoly hospodářovy.

Pán Ježíš hned vyložil smysl podobenství. Jeho církev bude bláslati čistou pravdu, bude zasévat dobré zrnko — a přece v ní

*) Přesvědčil jsem se, že prosté podání této pravdy, bez polemiky, zanechalo u lidí dobrý dojem a velice se líbilo.

bude tolik hříchů, tolik zloby a nepořádků. Proč to? Pro ďábla! A v podobenství o desíti pannách napověděl Pán Ježíš, že zlých lidí bude v církvi dosti! Pět panen bylo moudrých a pět pošetilých. A budou tu v církvi vedle sebe dobří i zlí, spravedliví i hříšníci, pšenice i koukol — až přijde doba velikých žnín na konci světa. Tehdy budou dobří vyvoleni pro nebe, ale zlí odsouzeni do pekla.

A tato církev vznikne z malých, nepatrných počátků. Go je menšího nad zrnko hořčičné! A přece jak veliká bylina z něho vyrostel! Podobně tomu bude také s církví. Také její počátek byl nepatrný. Jenom dvanáct prostých a neučených rybářů si vyvolil Kristus Pán a ty poslal do celého světa — a brzy rozšířila se víra po celé zemi a proto se jmenuje všeobecná, anebo cizím jménem katolická.

Ale nestačí, aby někdo byl do církve jenom zapsán — víra musí proniknout celý jeho život. Nesmí býti učedníkem Kristovým jenom doma, pro sebe, ale také v životě veřejném. Tak to žádá Pán Ježíš v podobenství o kvasu, který proniká všechno těsto, do kterého byl zadělán. A proto je to nesprávné, když se říká, že náboženství do politiky nepatří! I politika musí býti proniknuta duchem Kristovým a věřte mi, drazí křesťané, bylo by na světě lépe, kdyby vládnoucí kruhy řídily se učením bož. Spasitele. Silný by nestlačoval slabšího, poněvadž by v něm viděl dítko boží; majetek by byl opět posvátný a bezpečný — země by se proměnila v ráj.

Této církvi předpověděl Pán Ježíš, že bude ustavičně pronásledována: »Budete v nenávisti u všech pro jméno mé.« (Mar. 13, 13). »Ven ze škol vyženou vás, ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že tím slouží Bohu.« (Jan 16, 3). Ale hned také dodal, že ani celé peklo jeho církve nezdolá a nepřemůže — poněvadž je postavena na skále. A svoje věrné těšil: »Blahoslavení jste, když vás budou tupiti a pronásledovati a všechno zlé mluvíti o vás pro jméno mé lhouce. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 11—12).

Tak veliká společnost církevní nemohla zůstat bez hlavy, bez představeného. Proto pravil Pán Ježíš k sv. Petrovi: »Ty jsi Petr, to jest skála a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského. Cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. 16, 18—19). A dodal k apoštolům a k jejich nástupcům kněžím vážná slova: »Kdo vás slyší, mne slyší a kdo vámi pohrdá, mou pohrdá.« (Luk. 10, 16). A nemysleme, že je to maličkost neuposlechnouti rozkazu církve, »Kdo neuposlechně církve, ten ti buď jako pohan a veřejný hříšník!« (Mat. 18, 17).

Ale Kristus Pán nám chtěl také ukázati, jak si máme jeho církve vážiti; učinil to v podobenství o perle a skrytém pokladu, za který obětoval člověk celý svůj statek. Také my máme raději všechno ztratiti, majetek i život, než bychom zapřeli viru Kristovu

A jak to myslí Pán Ježíš vážně, poznáváme z jeho slov: »Každý tedy, kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznam i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích. Kdo by mne však zapřel před lidmi, toho zapřu i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32—33).

Taková tedy má býti pravá církev Kristova. A nyní se vás, drazí křesťané, táží: Na které církvi se to všechno splnilo? Která církev je rozšířená po celém světě a u všech národů? Církev katolická! Která církev jest ode všech pronásledována a tupena? Církev katolická! Proti které církvi spojují se všichni, ať věří nebo ne! Proti církvi katolické! Která církev má za svou hlavu sv. Petra, který žil a zemřel v Římě? Církev katolická, která se proto také jmenuje římskokatolická! Která církev byla založena od samých sv. apoštolů? Snad protestantská? Ó ne, ta povstala 1500 roků po Kristu. Snad starokatolická? Také ne! Tu založil 1870 odpadlý kněz. Snad tedy československá? Teprve ne, poněvadž povstala před dvěma roky. Zbývá tedy opět církev římskokatolická!

Nuže, drazí křesťané, co z toho pro vás následuje? Je-li církev katolická skutečně pravou církví Kristovou, jest naší svatosvatou povinností, abychom se k ní vždy a všude hlásili. Nic nás nesmí zaleknouti a zastráhati! Nesmíme se styděti za Krista, aby se Kristus jedenkrát nestydl za nás! Ne, našim heslem budiž:

»Tvůj svatý prapor vyvolil jsem sobě
jej nezdám, to přisahal jsem tobě!« Amen.

Dr. Jos. Niklík.

Pondělí svatodušní.

Dary Ducha sv.

»To pak jest soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu, nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí.«

(Sv. Jan 3, 20.)

Všechna úrodná vláha, která obilí rozmnožuje, s nebe přichází. Nic neprospěje, že vedle pole velká hluboká voda teče, když nepadají s nebe deštové krůpěje. Tak i duše naše potřebuje vláhy duševní, a to jest onen Duch sv., jehož druhý svátek dnes slavíme. Jako vláha zelený činí kraj vřelou a zúrodnuje jej, tak Duch sv. milostí svatou nás posvěcuje.

Duch sv. působí v nás ten vnitřní neviditelný život, který se ukazuje dobrými skutky a dobrým životem, tak jako jest v bylině a stromě onen neviditelný původ života skryt, který působí, že bylina roste, zelená se, kvete a ovoce vydává.

Jako poznáváme na zevnějšíku stromu a květiny, má-li život v sobě, tak na zevnějšíku člověka můžeme poznati život jeho vnitřní. Neboť to jest jisto, že bez milosti boží nemůžeme nic prospěšného činiti a že této milosti jest nevyhnutelně třeba ku spa-

sení. Milostí rozumíme milování Pána Boha, bez milování Pána nelze spasení dojíti. Tuto milost Bůh Duch sv. dává všem a ona přerostlým způsobem u nás působí, rozličné říkáme dary nám dává. My dnes o těch darech Ducha sv. budeme něco rozjímati, abychom poznali, je-li Duch sv. v nás či ne. Je-li Duch sv. v nás, pak i milost, je-li milost, pak i život, je-li život, i spasení.

P o j e d n á n í.

1. Ve 14. století za šťastné vlády Karla IV. žil v Čechách zbožný zeman jménem Tomáš Štítný, který k poučení lidu křesťanského sepsal knihy o různých věcech křesťanských a v nich také ovšem ten starý dobrý Čech o působení Ducha sv. svou milostí v nás píše a srovnává velmi krásně milost boží s mízou ve stromu a v květině. Nebo kde míza, tam život, zeleň, květ, tam i naděje ovoce a žně. Bez mízy není stromu živého a čím hojněji mízy, tím bujnější život, a čím méně mízy, tím strom mrtvější jest. Jedna a táž míza působí ve stromě, ale má rozličné dary pro strom. Táž míza působí, že kořen hledá potravu v zemi a vybírá právě tu, která pro ten a onen strom jest potřebná, táž míza působí barvu zelenou listu, pestrou barvu květu, dělá dřevo slabé v ratolestech, ve kmenu silné, udělá lahodné ovoce, zkrátka jest znamení života.

Tak milost boží v nás! To jest život duše naší pravý. Kde milost Ducha sv., tam také dary jeho; proto vidíme, že člověk žijící v milosti boží, také dary Ducha sv. se prokázati může, a že život jeho jest jiný, než člověka, který není v milosti boží, nemůže se prokázati ani dary Ducha sv.

2. Člověk a duše má dvě síly od Boha: rozum a vůli. Rozum jest světlem, aneb má aspoň býti světlem, a vůle jest silou, která provádí věc zamýšlenou, promyšlenou, rozumnou. Rozum jest oko duše, vůle jeho pravice a slla. Kristus Pán pravil, že bude-li oko jeho prosté, zdravé, že i jeho celé tělo bude prosté, zdravé. Nebo oko nám praví, jaké jsou věci kolem nás, jaká jich barva, velikost, tvar, ale je-li oko špatné, nezdravé, pak i poučení, které oko dává, jest špatné, nespolehlivé. Každý má zrak jiný, jeden bystrý, druhý slabší, jeden jemný v barvách, druhý silný na dálku. Tak jest i s okem naší duše — rozumem. Bůh dává rozumu našemu dary různé, aby dobře nahlížel na věci. Nebo nevidí-li dobře, kterak bude dobře míti, dobře trefovat a střílet? Poněvadž Bůh dobrotný zná, jak důležitý jest rozum lidský, proto dává mu Duch sv. čtvero darů, totiž: moudrost, rozum, radu a umění. Když rozum dobře na věc pohlíží, pak i vůle se dá spíše pohnouti ke skutku.

Byli lidé, kteří pravili, že člověk chybí jen z nerozumu, a že by nechyboval, kdyby jasně věc poznával. Kousek pravdy je v tom, ale ne celá. Jisto, že mnohý člověk z nerozumu špatně žije a ne-moudře jedná, jak sám sv. Pavel o sobě praví: »nevěda jsem to učinil«, ale jsou lidé, kteří znají lépe žít a nahlíží tak, ale nežijí, zde chyba jest ve vůli.

3. Ale oko naše podléhá vlivům všelijakým. Jdeme-li veselí v srdci někudy, všechno kolem nás se nám zdá veselé. Vesele zní hlasy zvonů, vesele zpívají ptáci, vesele se usmívá i to kvítko vedle cesty. Jdeme-li cestou smutně, obtíženi, tu se nám zdá všechno smutné, smutně kouká kvítek vedle cesty, smutně zní zvony jako hrana, a ptáci se zdají plakati. Vina však leží v našem srdci. Protože jsme smutni, všechno kouká smutně, protože jsme veselí, všechno kouká vesele.

Tak jest i s rozumem; je-li oddán člověk nějaké duševní nemoci (hřích), o všem jinak soudí, a je-li prostého ducha, čistého, pak tak o všem soudí čistě, nevinně, svatě. Duch svatý přebývá v něm a dává mu dar moudrosti, aby k dosažení života věčného nejpráhodnějších a bohubých prostředků užíval; dá mu dar rozumu, aby sv. náboženství vždy více rozuměl, dá mu radu, aby zvolil, co Bohu nejmilejší jest, dá mu umění, aby se učil vším počínáním Boha zvelebovati.

Nad mnohé výklady lépe bude mluvití příklad ze zkušenosti, který jest povzbuzujícím nám všem. Před nedlouhým časem byla ve Vídni císařská slavnost. V určitý den mělo vyrukovati vojsko k této slavnosti se starým ctihodným praporem vojenským, na němž jest obraz Matky boží. Ustanoven jeden poddůstojník, aby jako nejpořádnější ve svém oddělení nesl prapor. To jest věc zcela jednoduchá a bez velikého konečně významu, ale přece jest to věc, o které každý jinak by soudil a jinak jednal podle toho, jaký duch v něm kraluje.

Den před tím přišel ku knězi vídeňskému Abelovi z T. J. onen poddůstojník a žádal jej, aby slyšel jeho zpověď. Neobvyklý čas přinutil kněze, aby se zeptal vojáka, proč mimo obyčej žádá za sv. zpověď. A slyšme poddůstojníka samotného: »Velebný pane! Zítřejší máme velikou slavnost a já jsem ustanoven od velitele, abych nesl při této příležitosti korouhev, na níž jest obraz Matky boží, a když mám obraz Matky boží nésti, chci to učiniti s čistým srdcem a proto jdu ku sv. zpovědi.« — Tak odpověděl onen poddůstojník.

Nyní se táži vás, co soudíte vy o tomto poddůstojníku, o jeho náhledu, o jeho jednání? Zde vidíme, jaký duch ovládal jím. Jiný, který by snad neměl toho ducha, kterého měl onen poddůstojník křesťansky opravdu smýšlející, soudil by a jednal by jinak, podle toho, jakého ducha příbytkem jest. Snad by si řekl: Zítřejší jest slavnost a já jsem při ní vyznamenán, proto si musím něco dopřáti a sice více než jindy a než ostatní; utratím více než jindy a dopřeju si více než jindy atd. atd., třeba takých věcí, jakých nikdy by si dopřáti nesměl a neměl! Přijde na ducha, jaký sídlí v nás, a kterého dary máme. Pozastavme se při příkladu poddůstojníkovu, který se mi samotnému líbil, a snad i vám se bude zamlouvati. Pozorujme, jak v duchu, v němž panuje Duch boží, zcela jinak se soudí a jedná, než v duši, která není příbytkem Ducha sv.

Pozorujme, jak moudře a rozumně soudil ten poddůstojník křesťanský, a jak dobře uměl si poradit, kterak by den bohulibě zasvětil! Moudře soudil a moudře jednal, i vůle jeho byla posilněna k vykonání úmyslu, i vůle jeho zamilovala si pobožnost, že se bála učiniti něco, čím by Boha uraziti mohla.

Náš život jest složen ze samých malých skutků a Duch boží jest buďto v nás, když toho hodní jsme, buď mimo nás. Je-li Duch svatý v nás, pak jednáme v různých, i třeba nepatrných na oko věcech podobně jako onen poddůstojník; vyvarujeme se mnohé špatnosti, jednáme vážně a rozumně, zachováme čest a dobré jméno, působíme radost svým rodičům a známým. Kořen moudrého života jest moudrost, Duch sv. a jeho svaté dary. I každé malichernosti dovede Duch sv. použití k dobrému, kdežto duše, v níž nevládne Duch boží, užívá všeho skoro nemoudře a proti svému pravému požitku, a co činí moudrého, činí tak ze zbytků darů Ducha sv. Tak jako roste obilíčko i když jest sucho, ale roste jen tak ze zbývajících ještě vláhy od minulé doby, aneb z rosy nebeské, která občerstvuje z rána a na večer bylinku boží. Tak člověk špatný i každý skutek dobrý potud dělá dobře, dokud v něm zbytek nějakého daru Ducha sv. jest. Bez něho nemůžeme pak nic prospěšného k životu věčnému činiti.

V Písmě sv. vypráví se obšírněji příklad o člověku posedlém, který bydlel ve skalních hrobech, jako šelma, kamením házel po kolemjdoucích a sám sebe do krve kameny drásal, a nikdo jej nemohl zkrotiti, byť posedlý, nebo z dopuštění božího vládu nad ním měl duch zlý. Ale když se Spasitel přibližoval, tu utíkal před ním posedlý, a když vymítl ducha zlého, tu následoval osvobozený Pána Ježíše a chtěl s ním jíti. Z toho se učme, jak jest nám potřeby Ducha sv. k životu křesťanskému, bez něho nemůže býti muž mužem rozumným, žena ženou moudrou, dítě nemá rady, mládenec nemá síly, panna neumí zachovati čistotu, stařena není nábožnou a stařec není bohabojným.

On jest to, který nás činí svatými. Přijď, svatý Duše, a naplň srdce svých věrných. Amen.

Fr. Vaněček.

Na den Nejsv. Trojice.

»Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho!«

(Řím. 11, 33.)

Radost a plesání rozléhá se dnes v říši blažených, kde šťastní naši bratři a sestry, jimž s pomocí boží dopřáno koruny věčné slávy, s kůry andělskými vzdávají svůj hold Pánu nebes i země, Bohu trojjedinému, jehož oslavě tento památný den sv. církvi byl od dávných dob zasvěcen. K nim družíme se i my, členové církve bojující v tomto slzavém údolí. Než jaký to rozdíl mezi námi a mezi svatými nebešťany! Oni vidí nesmírnou velebnost a dokonalost boží »tváří v tvář« — my však jen »skrže zrcadlo v podobenství«,

jak učí sv. Pavel (I. Kor. 13, 12), my »poznáváme jen z částky«, ale oni »poznávají Pána Boha dokonale, jakož i poznání jsou« (ibid.). Náš omezený rozum, chce-li hloubati o podstatě boží, o Jeho vlastnostech a skutcích, ano i o mnohých pravdách, jež nám Bůh v nevýslovné lásce své zjevil, nemůže jinak, leč vyznati slovy dnešní epistolý: »Jak nevyzpytatelní . . .« — Vzpírá se ovšem vrozená domýšlivost a lidská pýcha tak otevřenému a pokornému vyzvání své nedostatečnosti; proto není divu, že moderní člověk, zakládaje si na svém pokroku, na bystrosti a vyspělosti svého rozumu, jehož schopnosti tak rád přeceňuje, náboženské pravdy, jichž sám důkladně prozkoumat i seznati nemůže, buď zcela odmítá anebo jen nerad uznává. Jsou to hlavně pravdy, k nimž na prvním místě článek víry o Nejsv. Trojici zařaditi musíme; pravdy, jež nazýváme krátce tajemstvími víry. Těch se lidská domýšlivost často hrozí, prohlašujíce víru v ně za neodůvodněnou, pošetilou, člověka vzdělaného a pokročilého nedůstojnou.

Dnešní svátek Nejsv. Trojice svou vznešenou a tajemnou podstatou nás vybízí, abychom podobné námitce věnovali pozornost a ke cti nerozdílné Trojice boží a k svému duchovnímu prospěchu uvážili, že víra ve zjevená Pánem Bohem tajemství jest rozumná a které jsou toho příčiny.

* * *

Co jest tajemství víry? — náboženská pravda, kterou pouhým rozumem ani vyzkoumati, ani, když nám byla zjevena, duševní svou silou dokonale pochopiti nemůžeme.

1. Křištof Kolumbus, objevitel Ameriky, stával často na břehu mořském své vlasti, pozoroval vodní tu hladinu, zdánlivě do nekonečna se prostírající, a v jeho nitru ozýval se hlas, že tam v nesmírné dálce, daleko za dohledem jeho oka, musí se nalézati nová země, nový svět. Podobně rozum lidský, i sebe vytříbenější, dosáhne přec jednou hranic svého poznání, ale tuší v tom okamžiku, že za jeho obzorem, tam, kam jeho schopnosti více nedosahují, musí se otvíratí nový svět, nová říše pravdy. Tento nový svět pravdy nemůže poznati náš omezený rozum vlastní svou silou, jež hranic sobě vykázaných překročit nemůže; tam může býti uveden jen rozumem vyšším, dokonalejším, jenž to, co nám skrytým a nepřístupným, právě proto, že jest dokonalejším než rozum stvořený a omezený, také dokonale poznává. Vždyť i v životě lidském možno pozorovati, že člověk bystřejší a dokonalejší má mnohem více vědomostí, nežli člověk omezený nebo nevzdělaný. Ukažte, nejmilejší, nevzdělanému divochovi hodiny! On vidí sice, že se jejích ručičky pohybují, ale příčinu toho pohybu vysvětliti nedovede. Postavte jej před parostroj nebo automobil — s úžasem bude sledovati jeho pohyb, ale původ téhož bude mu hádankou, tajemstvím, bude v něm spatřovati něco nevysvětlitelného, ne-li nadpřirozeného! A tak v celé přírodě, ač viditelné a smyslům přístupné — co tu záhad a rozumu lidskému nerozřešitelných

aneb aspoň nerozřešených otázek! Vidíme rozmanité zjevy — ale rozum největšího učenice nepodá uspokojivého vysvětlení jejich podstaty a příčiny. Ptejte se těch, kteří tajemství víry uznati nechtějí: co jest a v čem záleží ku př. život, teplo, světlo, síla — ble! kolik slov, tolik tajemství pro náš slabý lidský rozum! Ano, nedostatečnost, omezenost lidského rozumu — toť první příčina, která nás nutí uznati možnost pravd, které náš rozum převyšují, jichž rozum lidský ani sám objeviti ani dokonale pochopiti nemůže, a jen člověk zaslepený pýchou, jenž sama sebe za nejvyšší a nejdokonalejší bytost považuje, ačkoli každodenní zkušenost mu jeho nicotu a slabost blásá, — jen takový pošetilec může tvrditi, že pravdou jest jenom, co on poznává, čemu on úplně rozumí. »Málo menším andělů stvořil jsi jej« — praví Duch sv. o člověku (Ž. 8, 6), aby nás napomenul, že člověka převyšují i jiní tvorové rozumem obdaření. Nade všemi však trní sám Pán Bůh, nestvořený a nekonečný, naprostý rozum, zkoumající srdce i ledví, pán a původce všeho, co na nebi i na zemi; »z něho, skrze něho a v něm jsou všechny věci« (Řím. 11, 36), »před jehož očima všechny věci jsou odkryté« (Žid. 4, 13). Proto jen před Bohem, jako nejvyšší a vševědoucí bytostí, nemůže býti žádného tajemství!

2. Nedostačuje-li náš rozum, aby zevrubně prozkoumal věci stvořené, tím méně smí tvrditi člověk, že o nejvyšší bytosti, o Pánu Bohu jest pravdou jen to, co on — člověk — dokonale chápe. Ubohý červe pozemský, kam se to odvažuješ? Proč se nadýmáš, prachu a popeli? Sám sebou si nevíš rady, vidíš v sobě a kolem sebe tolik záhadných otázek, na které neznáš odpovědi, a Toho, jehož velebnost a dokonalost ani nebesa obsáhnouti nemohou, chceš slabým světélkem svého rozumu prozkoumati? Vidíš díla rukou Jeho a žasneš, nemoha si je dostatečně vysvětliti, a mistra, Tvůrce chtěl bys až do hlubin Jeho božské podstaty problédnouti? Řekl-li sv. apoštol o soudech a cestách božích: »Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho« — co platí teprve o jeho neskončené velebnosti! Naše tělesné oko nesnese upjatého pohledu do slunce, a sluncem daleko vznešenějším a zářivějším jest Bůh — bytost nejvyš dokonalá, nade všechny tvory nesmírně vyvýšená. Tu nezbyvá opět než vyznati, že jen člověk, jenž sám sebe považuje za bytost nejdokonalejší, sebe Bohem činí a na trůn boží ve své pýše zasednouti chce — že jen takový pošetilec může popírati možnost tajemství víry a tvrditi, že víra v tajemství odporuje zdravému rozumu.

3. Jak omezenost našeho poznání, tak nesmírná velebnost boží dokazují pravý opak, učí, že tajemství jsou nutným důsledkem, přirozeným zjevem pravého náboženství; neboť je-li Bůh Bohem, pak musí o něm platiti úcty plný obdiv apoštolův: »Jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho!« Bez tajemství nemůže býti pravého učení o Bohu čili žádného pravého náboženství. Jako žák ve škole nejedná nerozumně, nýbrž dobře chápe svou povinnost i svůj prospěch, poslouchá-li dychtivě vý-

klady svého učitele, ačkoli učitel přednáší neuky žáku posud neznámé, — tak každý rozumný člověk ochotně otvírá srdce i duši svou pravdě, kterou mu Pán Bůh o Sobě neb o svých skutcích zjevil. Staří pohané řídili se pravidlem: »na slova učitelova přísahám«, uznávali, že víra ve slova vzdělanějšího, věděním bohatého vychovatele jest nejen rozumnou, ale i nejvyšší potřebnou každému, kdo si chce získati vzdělání a vědomosti pro život prospěšné. Nuže, drazí v Kristu, platí-li tato zásada o každé vědomosti, platí-li o naukách, jimž se žák učí od svého učitele, platí-li o řemeslu neb umění, jež si učeň od mistra neb umělce přisvojiti chce, — čím více musíme ji uznati, jedná-li se o pravdy nadpřirozené, kterých rozum lidský vlastní silou vypátrati nemůže, o pravdy, jež svou vznešeností omezenou schopnost lidskou daleko převyšují?

4. Přijímáš-li, človče, poučování od sobě rovného tvora, člověka, beze vši výhrady, přísaháš-li na slova svého lidského učitele, — ó! »pokoř se tím ochotněji pod mocnou rukou boží« (I. Petr. 5, 6), otevři s vděčnou dychtivostí celou duši svou pravdám, které ti sám Bůh, věčná pravda a moudrost zjevuje, byť i slabý tvůj rozum jich někdy úplně pochopiti nemohl. Věříš-li v Boha, nejsi-li z oněch zaslepených, o nichž platí slova žalmisty Páně: »Řekl pošetilec v srdci svém: není Boha« (Ž. 13, 1) — potom věř důsledně i jeho slovu a učení, které ti k tvé spáse zjevil a tolika důkazy pravdivosti pověřil a potvrdil! Pán Bůh mluvil ústy starozákonních proroků, poslal Syna svého na tento svět, aby »cestě boží v pravdě učil« (Mat. 22, 16), pravdu Jím hláсанou stvrdil tolika zázraky, prorocstvími, slavným Jeho zmrtvýchvstáním — nuže! kdo by tu ještě mohl pochyboati? Kdo mohl by odpírati víry slovu božímu tak slavnostně potvrzenému, byť i náš rozum někdy až do nejtajnějších hlubin nadpřirozených pravd vniknouti nemohl, nýbrž před »hlubohostí bohatství moudrosti a velebnosti boží« (Řím. 11, 33) s posvátnou úctou, jako Mojžíš na hoře Horeb před hořícím keřem se skloniti musel?

Ó, »jak nevyzpytatelní jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho!« Slavnost Nejsv. Trojice uvádí nám tuto nesmírnou velebnost boží co nejdůrazněji na paměť. Jest to svátek křesťanské víry, k jejímž základním pravdám učení o Bohu jednom v podstatě, ale trojím v osobách náleží. Jako dobří křesťané oslavme tento den své víry pevným předsevzetím, slavným slibem, že chceme pravdy Pánem Bohem zjevené vždy se vši pokorou přijímati a vyznávat, i tenkrát, když náš zatemnělý a omezený rozum jich dokonale pochopiti nemůže. Tajemství víry jsou nadpřirozenou, nebeskou pečeti, která dosvědčuje pravost a božský původ našeho sv. náboženství. Učitelem naším o těchto vznešených pravdách jest sám Bůh vševědoucí a nejvyšší pravdomluvný. Budme Jeho poslušnými a ve víře stálými žáky, aby naplnila se o nás slova Páně: »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší!« (Jan 8, 47.)

Leon. Rendl.

Na slavnost Božího Těla (neb v dne výstavy nejsv. Svátosti.)

(Nejsv. Svátost — nejlepší posila na životní pouti.)

»Vstal tedy Eliáš, pojeď a napil se, a šel v síle pokrmu toho 40 dní a 40 nocí, až k hoře Boží Horeb.«

(3. Král. 19, 8.)

Na útěku před ukrutnou královnou Jezabelou šel velký prorok Eliáš pouští; unaven posadil se pod jalovcem a žádal si, by zemřel, řka: Dosti je mi, Hospodine; vezmi si život můj, nebo nejsem lepší než otcové moji. Usnul potom pod týmž jalovcem. Tu hle anděl Hospodinův dotekl se ho a řekl mu: Vstaň a pojeď! I pohleděl a hle, u hlavy jeho podpopelný chléb a nádoba vody. Pojeď tedy, napil se a zas usnul. Anděl Hospodinův přišel však opět po druhé, dotekl se ho a řekl mu: Vstaň, pojeď, nebo dlouhou cestu máš ještě před sebou! Vstal tedy, pojeď . . . (text). (3. Král. 19, 4—8.) — Souhlasně vykládají sv. Otcové podpopelný chléb, jenž zázračně posilnil Eliáše, jako předobraz Nejsv. Svátosti Oltářní, a neomylná sv. Církev přijímá jejich výklad a ve svých modlitbách a obřadech zřejmě nám poukazuje. Sám božský Spasitel prohlašuje v dnešním evangeliu: »Totot jest chléb, jenž s nebe sestoupil. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky!« (Jan, 6, 59.) Ne 40 dní a 40 nocí, nýbrž na věky vlévá nebeský chléb, Kristem Pánem nám zůstavený, život a sílu! Sytí a posilňuje duše křesťanské, po čas pozemské jejich pouti, až by šťastně dosáhly hory boží Herebu, jinými slovy, až by šťastně došly blaženosti věčné! Dnes vybízí nás sv. Církev, přátelé drazí, abychom zbožně uctívali nebeský chléb, nejsv. Svátost. Dnes chce, abychom za dobrodiní tak nesmírné dobrému Pastýři svých duší co nejvroucněji děkovali, neboť »dobrý pastýř dal život za ovce své« (Jan, 10, 11), ale to neuspokojilo Jeho nevýslovnou lásku! On život svých oveček udržuje, dává se jim za pokrm a nápoj ve Velebné Svátosti. »Tělo jeho právě jest pokrm a krev jeho vpravdě jest nápoj.« (Jan, 6, 56). Proto: »Chval Sione Spasitele« — zpíváme dnes — »chval pastýře, vůdce vřele, prozpěvuj Mu v písních čest!« (Se-kvence.), vždyť »láska Kristova převyšuje všelikou vědomost!« tak volá apoštol národů. (Ef. 3, 19). Zdaž nemá »hořeti srdce naše« vděčnou láskou a dětinnou oddaností pod dojmem tak neskonalé lásky Páně, jako hořela srdce učedníků Jeho v Emausích? (Luk. 24, 32). Ano — toť samozřejmá, přirozená povinnost! — Roznícení lásky ke Kristu svátostnému jest též účelem dnešní tak dojemné slavnosti, jakož i mé nedostatečné promluvy, ve které vám chci představit Nejsv. Svátost Oltářní jako nejvydatnější posilu na naší životní pouti. Kéž Spasitel, pod svátostnou způsobou mezi námi přítomný, žehná mým slovům a ohněm lásky své srdce vaše roznítí!

*

*

*

Sv. Pavel píše v listu k Židům: »Nemáme velekněze, jenž by nemohl míti soucit s našimi slabostmi, nýbrž takového, který byl podobně jako my zkušěn ve všem kromě hříchu.« (4, 15). »Neměl zapotřebí — jak učí sv. Jan — aby kdo vydal mu svědectví o člověku; neboť sám věděl, co jest v člověku.« (2, 23). Znal naše slabosti a nedostatky, znal nebezpečí, která od nepřátel spásy naší nám brozila, znal vnitřní i vnější boje, kterých nám v životě podstoupiti, a poněvadž miloval své, kteří byli ve světě, projevil jim svou lásku měrou nejvyšší!« (Jan, 13, 2). Proto při poslední večeři z hloubi svého láskou k nám, lidem, přeplněného srdce povzdechl: »S toužebností jsem žádal tohoto beránka jísti s vámi, prve než bych trpěl!« (Luk. 22, 15.), proto sám svou božskou velebnost i lidskou přirozenost skrývá v nepatrné způsobě chleba a vína, za pokrm a nápoj sebe sama nám zůstavuje. »O drahocenná a divuplná hostino, volá sv. Tomáš Akv. — spásonosná a vši sladkostí oplývající! neb, co může býti vzácnějším tohoto nebeského stolu?« (Opusc. 56). — Na pouť naší k hoře boží Horreb, k vlasti nebeské, uchystal nám Spasitel podpopelný chléb Svého Těla a Krve, aby nás:

1. slilil proti nepřátelům našeho spasení. — Tělo, svět a ďábel ohrožují nás ustavičně, po celý čas našeho pozemského života. Žádostivost těla a očí, pýcha života, — toť vnitřní vrahové, toužící po naší zkáze. Svět — toť vnější, viditelný náš nepřítel, jenž lákáním i hrozbami, úlisnými sliby i protivensstvím s cesty cností do propasti hříchu nás svrhnutí usiluje, — a ďábel, lhář a protivník náš od počátku, neustává strojití úklady naší nesmrtelné duši. »Boj — a to krutý boj — jest život člověka na zemi!«, věčně pravdivým zůstane tento výrok Ducha sv. »Věděl Pán, co jest v člověku!« (1. cit.), proto zůstavil mu zbraň neklamnou v jeho životném boji. Sám sebe skryl v Nejsv. Svátosti v nepatrné hostii, touží, aby s námi, ano za nás bojovati mohl proti vlkům naší spásy ohrožujícím. Tělesné žádosti, tento nečistý žár, jenž tak často vzplane v pokaženém srdci lidském, hasí nejsvětější koupelí Své Krve ve Svátosti Olt.; marná lákadla převráceného světa ukazuje jich nicotnosti a z Velebné Svátosti k nám volá: »Důvěřujte, já jsem přemohl svět!« (Jan, 16, 33). Nevěřte klamným slibům falešného světa! Všecka jeho sláva, polní tráva! Já, pravý Bůh, ponížil, ano takřka zničil jsem sám sebe, abyste poznali, že pravého štěstí nedojdete v bohatství a slávě světské, anebo v prchavých jeho radostech!« — Ano, drazí křesťané, jediný pohled na Sv. Hostii, osvětlený jasným paprskem sv. víry, stačí úplně, aby odhalil nám celou pošetilost těch, kdo světu a jeho zdánlivým statkům slouží, aby obrnil nás proti jeho lákání a v duši vzbudil vznešené vědomí: »Žiji pak již ne já ale žije ve mě Kristus.« (Gal. 2, 20.) A třetí nepřítel naší spásy, ďábel? O, ten musí na prvním místě ustoupiti nebeské síle, z Nejsv. Svátosti do srdcí a duší proudící! Slyšte sv. Jana Zlatoústého, jak výmluvně líčí působnost Krista svátostného na tohoto vraha duší: »Jako lvové oheň chrlící odcházíme od nebeského stolu, ďáblu strašnými se

stavše!« (Hom 61.). Vždyt nepřátelé spásy naší jsou zároveň nepřátely Kristovými, a tu vyplní naši snažnou prosbu Spasitel zajiště s největší ochotou, když v nebezpečí se žalmistou voláme: »Povstaniž Bůh a rozptýleni budete nepřátelé jeho a utecte před tváří jeho, ti kteříž nenávidí ho!« (Ž. 67, 1.)

2 Na daleké pouti potřebuje poutník nejen ochrany proti loupežníkům a vrahům, ale také rozmnožení a osvěžení sil tělesných, aby mdlobě a slabosti nepodleh. Eliáš, vysílen, přál si, aby zemřel, ale chléb, andělem poskytnutý dodal mu nové síly. Podobně bychom i my, přátelé drazí, na životní pouti brzy vyčerpání klesli a bez zvláštního posílnění neodvratně do záhuby upadli. Tu spěchá jich ochotně na pomoc svým milovaným ovečkám sám dobrý Pastýř. Neposílá toliko anděly strážné k naší ochraně; sám se nám zanechal za pokrm a nápoj zázračné, nadpřirozené síly, a zve důtklivě: »Vezmete a jezte! Kdo jí mne, živ bude pro mne.« (Jan, 6, 58.) Jako zahradník vzácným květinám věnuje co největší péči, chrání je mrazu a stará se, aby vhodnou potravu ze země čerpaly, — tak živí a zahřívá Spasitel květinu naší duše nesmrtelné sám svým nejsv. Tělem a svou nejsv. Krví, aby rostla, mohutněla a hojně ovoce přinášela. O, kéž bychom, nejmilejší, nepohrdali nadpřirozeným pokrmem, který nám božský Spasitel tak láskyplně a důtklivě podává! Kéž bychom zvláště tehda, když poznáváme, že sil našich duchovních ubývá, spěchali se osvěžit a zotavit ke stolu Páně! Tam hledali a nacházeli svatí a světice boží sílu a pomoc v duchovních i časných potřebách. Sv. Klára utekla se k svátostnému Spasiteli, když její klášter byl téměř již dobyt zástupy sverepých Turků. Sv. Stanislav Kostka v těžké nemoci přijal z rukou andělů Nejsv. Svátost, když kacířští jeho domácí odepřeli mu zavolat kněze, a nebeský t-n chléb posvětil nejen duši jeho, ale vrátil mu i zdraví tělesné. Ejhle síla a moc Nejsv. Svátosti! Kristus Pán, jenž sám sebe nazval životem, vlévá nový život do duší všech svých věrných zvláště ve sv. přijímání, obcerstňuje je, aby novou svěžestí a silou kráčeli obtížnou cestou života.

3. Největší namáhání překonati jest chodci, když má vystoupiti na vrchol hory, jež jest cílem jeho pouti. Nám ustanovil Otec nebeský nade vše vysoký a strmý cíl životní. Kráčíme jako Eliáš na horu boží, Horeb, t. j. k blaženosti věčné, a konec naší pouti vyžaduje nejvíce síly, opatrnosti a vytrvalosti; a přec právě od šťastného zakončení pozemské pouti závisí celá věčnost; neb ne ten, kdo jen někdy, kdo snad jen v mládí nebo dospělém věku dobré činil a zlého se varoval, nýbrž »kdo setrvá až do konce, ten spasen bude« (Mat. 24, 13). Setrvání v dobrém až do konce jest však veliký dar boží, k jehož dosažení nestačí síla lidská, již z té příčiny, že nepřítel náš v rozhodném okamžiku proti duši smrtelnou úzkostí zemdlené soustřeďuje své nejlítější útoky. V tak velké tísní v zdychá zkormoucená duše s Davidem: »Pozdvihl jsem oči svých k horám, odkud mně přijde pomoc!« (Z. 120, 1.), a milovník duší, Ježíš Kristus slyší výkřik lidské tísně a již vychází

sám ze svatostánku v rukou sluby svého, kněze, na pomoc, aby v rozhodné chvíli byl duši ochráncem a dodal jí síly k setrvání až do konce. Se slovy: »Přijmi, bratře nebo sestro, pocestnou stravu Těla a Krve Pána našeho Ježíše Krista, jenž tě chráníš od zlého nepřítele a uvediž do života věčného! — s tímto přáním, jímž se sv. Církev takřka loučí s umírajícím, podává kněz nemocnému nebeský pokrm, daleko výživnější podpopelného chleba Eliášova, aby posilnil duši k šťastnému zakončení pozemské pouti, k radostnému vystoupení na horu boží Horeb. Dobrý křesťan má míti ustavičně cíl své životní cesty na zřeteli a »klepá-li Bůh, jak dří sv. Řehoř Vel., na dvěře jeho těžkou nemocí« (Hom. 13.), tu neotálí, nýbrž toužebně volá po Kristu svátostným, aby dle výroku sv. Jana Zlatoústého, opravdu jako lev, posilněný nebeským chlebem, v těžké hodině smrti úklady zlého nepřítele šťastně překonal. Nejsv. Svátost jest mu prvním lékem, jehož užívá s pevnou vírou, že Spasitel v ní pravdivě, podstatně a skutečně přítomný jest v každé tísni nejspolehlivějším pomocníkem.

Uvažujce o Nejsv. Svátosti jako naší nejvydatnější posile na životní pouti, obdivovali jsme její moc proti nepřítelům naší spásy; poznali jsme její blahodárný vliv na rozmnožení sil naší duše; viděli jsme její nejvyšší účinnou pomoc při smrtelném zápasu věrných vyznavačů Páně. Dnes, v slavný den, určený oslavě svátostného Spasitele, děkujeme Mu celým srdcem za nevýslovnou tu lásku, kterou nám ustanovením Nejsv. Svátosti prokázal, vyznejme Mu pevnou víru, neochvějnou naději a vroucí lásku, když zde mezi námi dří a nám k veřejné účté se vystavuje, a volejme k Němu celou duší: Svátostný »Ježíši, Tobě žiji, Tobě umírám, Tvůj jsem v životě i v smrti!« (Píseň). Amen.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Ještě je místo; slova plna lásky, bolesti, radosti a výstrahy.

»A ještě je místo.« (Luč. 14, 22.)

Předešlou neděli slyšeli jsme evangelium o křtu sv. a dnes o nejsv. svátosti oltářní. Křest sv. ustanovil Pán Ježíš před svým nanebevstoupením, svátost oltářní před svou smrtí. Křest svatý očištuje a smiřuje s Bohem, svátost oltářní sytí a spojuje s Ježíšem Kristem, Synem božím. Křest sv. jest nejpotřebnější svátost, svátost oltářní je svátost nejsvětější.

Když první pozvaní nepřišli, rozkázal Pán služebníkům, aby šli na silnice a ulice města a uvedli k hostině všechny, chudé a zmrzačené, slepé i kulhavé. A když se tak staló, zbylo ještě místo. Vyšli opět na cesty k plotům a uváděli k hostině, až by se naplnil celý dům. Z těch však, kteří prvně byli pozváni a nepřišli, žádný neokusí nebeské hostiny.

Kristus volá všechny lidi po všechny časy, a ještě jest místa u stolu Páně. Toť jsou slova plná lásky, ale i bolesti, plná radosti, ale i výstrahy!

1. Ještě jest místo. Co lásky leží v těchto něžných slovech! Lásky, neboť nedává se božský Spasitel různými výmluvami odstrašiti a změnití, zve opět a opět k nebeské hostině; chce, aby všichni okusili této hostiny, pro všechny má místo připravené; nepohrdá nikým, vítán jest každý, ať chudý a ubohý, každého vítá nebeský hostitel. Všichni mohou se nasytiti, byť tisíce jich přišlo a po nich nové tisíce, všichni budou stejně uvítáni, všem se dostane téhož nebeského pokrmu.

Ještě je místo, toť slova božské lásky. Ne pro některé jen, ale pro všechny lidi je místa v božském Srdci Páně, všechny objímá stejnou láskou a přijímá hříšné pobloudilé a nepřátele, jen když litují poblouzení a zatouží po lásce boží.

Ještě je místo, toť slova nevystihlé lásky a touhy po záchraně nesmrtelných duší, všichni mají připravené místo v nebi, všichni mohou vejíti, i pozdě přichozí jsou vítáni s láskou nejvládnější.

Olier, zakladatel semináře sv. Sulpice, napsal: »Můj zemřelý ředitel, de Condren, muž všecek pln života nadpřirozeného, pravý obraz Ježíše Krista, často mi říkával, abych měl velikou úctu k nejsv. svátosti oltářní, což se také stalo i mým jediným ustavičným přáním. Toužil jsem býti chlebem, abych byl proměněn v našeho Pána, jakož i býti olejem ve věčné lampě, abych se mohl strávití před nejsv. svátostí. Kdykoli večer ubíral jsem se z venkova do Paříže, stavěl jsem se u chrámu Notre Dame, těšil se pohlazením aspoň dírkou klíčovou a hledě na hořící lampu, říkával jsem: »Ach, jak jsi šťastná, že se dáváš spalovati k oslavě boží a hoříc, ustavičně jej osvětlovati.« Vždy jsem dychtil pomoci a přispěti k rozšíření poznání Boha a jeho lásky zvláště v nejsv. svátosti. To by mělo býti zaměstnáním všech kněží a všech věřících křestanů; nejen sami přijímati Boha, zdroj veškeré lásky, ale také jiné k tomu zváti. Nemoha osobně se strávití v plamenech lásky k našemu Pánu, přítomnému ve svatostánku, a jsa zaměstnán povinnostmi se všech stran, nechával jsem ustavičně za sebe hořeti dvě svíce jako v zastoupení.«

Ejhle, láska božského Spasitele zase jen láskou může se spláceti!

2. Ještě je místo, toť slova nejen něžné lásky Kristovy, ale i bolesti! Boli velice, že pozvaní pozvání nepřijali, že služebníci mohli zklamání zvolati: Ještě je místo!

Nicotné výmluvy na majetek, hospodářství a ženu musely velice zaboletí božskou láskou, která chce jenom štěstí naše. Bolelo, že první pozvaní, národ vyvolený, z něhož vyšel Spasitel světa, odmítl pozvání a neokusí více večere nebeské! Co vše učinil pro národ Otec nebeský, co učinil proň Syn boží! Jako slepice svolává kuřátka pod křídla, aby je zachránila před nebezpečím, tak výstražně volal božský Spasitel svedený lid, aby duše zachránil. Bolelo, že ještě veliké množství pohanů nemá podílu na hostině

nebeské, že křesťané věřící tak málo činí, aby jim pomohli k tomuto štěstí.

Ještě je místo, toť slova bolesti, že ještě mnoho je křesťanů, kteří neradi berou účast na hostině nebeské, na oběti mše svaté a při bohoslužbách veřejných, že raději starají se o věci světské, vymlouvají se stále novými omluvami, a zanedbávají spásu své duše.

Nejvzácnějším pokladem, jakého má basilika sv. Jana v Lateráně v Římě, jest zajisté beze vší pochyby stůl, na kterém slavil Pán Ježíš poslední večeři, který je uchován za železnou mříží mezi křišťálovými tabulemi. Tento stůl byl prvním oltářem, na němž chléb proměněn v nejsv. Tělo Páně Roku 1860 byl v Římě ve vojště papežském mladý dobrovolník, Ludvík Guérin. Když spatřil tento stůl, byl velice dojat a psal do Francie do města Nancy dopis, v němž tato slova se nalézají: »Mezi sv. ostatky nade všechny poutá mou pozornost a až na dno duše mne dojmá svatý stůl, na němž ustanovil Spasitel nejsv. svátost. Jaké myšlenky povstávají v mé duši zvláště v těchto převrácených dobách! O Bože můj, jaký to pomník tvé lásky, a jak mnozí si té lásky neváží, jí pohrdají! Přisáhám a přísaze zůstanu věrným, lásku za lásku, obět za obět! Tento stůl oloupen byl o zlato, jímž byl obložen; ale líbí-li se Bohu, obložití chci jej krví svou, obětovati za lásku Kristovu život svůj. Kéž ráčí Bůh přijmouti obět mou.« Brzy byl raněn smrtelně u Castelfidardo, vrátil krev svou Bohu i duši svou po sedmi nedělích hrozných bolestí s trpělivostí snášených a oslazovaných častým přijímáním nejsv. svátosti.

3. Ještě je místo, toť slova radosti, že přece část síně hodovní je obsazena, že mnozí přijali pozvání a přišli. A kdo přišli?

Jsou to chudí, to jest pokorní, jímž káže se evangelium, kteří v pokoře je přijímají a náleží do počtu vyvolených. Jakou radost má božský Spasitel nad těmito chudými duchem, jakou radost mají tito, že Bůh jest jejich přítelem a bratrem. Jsou to dále zmrzačení, to jest hříchy poskvrnění, duchovně nemocní, kteří potřebují lékaře nebeského. Radují se, že lékař přichází a očistí od malomocenství; a lékař se raduje, že duše jejich vyléčí a zachrání pro život věčný.

Jsou to dále chromí, kteří potřebují ve své slabosti vůdce, posily a milosti.

Jsou to slepí, kteří touží po světle a pravdě. Jak se radují, že se jim dostane posily, světla a pravdy; jak se božský Spasitel raduje, že budou bezpečně kráčet za svým cílem ve světle a nebeské pravdě!

Ctihodná řeholní sestra Marie Ludvika z Ježíše, zakladatelka řádu dcer moudrosti, chovala v srdci zvláštní úctu k nejsv. svátosti oltářní. Pečovala o čistotu oltářů, sama připravovala hostie a takovou uctivostí zacházela s tímto chlebem určeným ku proměnění v Tělo Páně, že se střežila, aby se ho nic nedotklo z jejího dechu, a stalo-li se to, odložila ho stranou mezi chléb obyčejný. Při skládání hostií modlívala se klečíc za ty, kteří je přijmou

ve sv. přijímání. Sama v pokoře považovala se za nehodnou přijímati Krista v nejsv. svátosti. Proto konala všechna přijímání skrze Pannu Marii; jménem božské Matky se připravovala a jménem jejím konala díkyčinění po sv. přijímání. To je radost, jakou má božský Spasitel z duší pokorných; jediná duše pokorná nahradí velikou bolest nad dušemi chladnými a nevděčnými.

4. Ještě je místo! a přece mnozí neokusí večere nebeské. Tot slova nejvýše vážná a výstražná!

Mnozí se vymlouvají a pohrdají nebeským pokrmem, jiní odkládají na dobu pozdější, až před smrtí; zapomínají, že milosrdenství boží a shovívavost mají své hranice. »Nebudete-li jísti mého těla a pítí mé krve, nebudete mítí života v sobě.« Bez Pána Ježíše není života nadpřirozeného, božského. Je to živoření, jak žijí pohané životem přirozeným. Bez Pána Ježíše neokusí nikdo hostiny nebeské po smrti.

Sv. Marketa Marie Alacoque, která okusila sladkost a ovoce Těla Páně, napsala: »Bez nejsv. svátosti a bez kříže nemohla bych žíti a snášeti dlouhé vyhnání v tomto slzavém údolí.«

Kdo nepřijímá Těla Páně, může milovati Pána Ježíše jako svého Stvořitele, Vykupitele a Odměnitelce, ale nenalezne v Ježíši nikdy svého přítele.

Přátelství zakládá se na jednotě, v jakési rovnosti, a té možno dojiti jen v Eucharistii, u stolu Páně.

Kdo jen jednou za rok přijímá Tělo Páně, čeho může očekávati? Kdo teprve až před smrtí chce přijmouti, nedostane se mu té milosti. Kdo pohrdá Pánem Ježíšem, připravuje si hroznou věčnost.

Četl jsem nedávno tuto událost. V blízké obci u Nového Města v Rakousích žil kovář, člověk bez víry, bez Boha, do kostela ani nevkočil, sv. svátosti nepřijímal. Za to nepronesl řeči bez rouhání. Kněze tupil, náboženství zlehčoval. Šel-li kolem kněz s velebnou svátostí k nemocnému, dělal si posměch z toho. Jednoho dne rozstolal se na neštovice. V noci za tuhé zimy prosil o kněze, aby se s Bohem smířil. Když přišel kněz k lůžku, byl již mrtvolou. Nebylo tu více živé duše, kdo by mu posloužil; báli se náказы. Tvář zkrfivena; hrozný pohled na křesťana, který žil bez Boha, bez sv. zpovědi, bez sv. přijímání. Před Bohem utíkal, bez Boha zemřel. Jak hrozná věčnost ho očekává! Ratolest suchá od živého kmene, Ježíše Krista, odřezána; jak hrozný a smutný život věčný!

Co činiti? Děkujeme dnes v duchu Pánu Ježíši. »Božský Spasiteli, Ježíši Kriste, jenž z lásky k nám dnem i nocí ve svátosti oltářní přebýváš, klaníme se tobě v nejhlubší pokoře, děkujeme za nevýslovnou lásku k nám; osvět rozum náš, abychom účel ustanovení nejsvětější svátosti poznali, zahřej a posilni srdce naše, abychom u stolu Páně všechnu svou radost, útěchu a posilu hledali. Častým přijímáním chceme nahraditi urážky, jichž se ti vlažností a rouháním tak mnohých dostává. Proto přebýváš mezi námi, abychom všichni byli blízko tebe, tebou se těšili, tebou se posi-

lovali v boji proti nepřítelům spásy naší duše a s tebou z tohoto světa jednou na věčnost odešli k hostině nebeské, kterou jsi připravil všem, kteří tě milují, s tebou a pro tebe žijí a umírají. Ježíši, buď nám milostiv, neopouštěj nás, chraň nás a uveď jednou do svého království, abychom Boha, nejvyšší dobro, věčně velebiti a z něho blaženost věčnou čerpati mohli na věky věkův. Amen.«

J. M. Váchal.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Kristus mezi hříšníky.

»Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.«
(Luk. 15, 2.)

Celé lidstvo bylo a jest ve hříchu, proto přišel Syn boží s nebe, aby za ně trpěl a umřel. Některé lidi, jako celníky a jiné, jmenovali zvláště — hříšníky, a tyto vyhledávali božský Spasitel, jako lékař nemocné, a rozmlouval i jedl s nimi, aby je získal a důvěry jejich nabyl a s Bohem smířil. Jiné hříšníky, kteří byli plni zášti a zloby, jako byli fariseové a zákonníci, chtěl Pán Ježíš také napravit, nejdříve božskou laskavostí, neslýchanými zázraky, konečně přísností a připomínáním jejich brozného osudu na věčnosti. Proto tito tajní hříšní lidé ve své zlobě stali se nepřáteli a výtýkali Pánu Ježíši, že obcuje s veřejnými hříšníky, ba stoluje s nimi. A jak se bránil božský Spasitel? »Zdraví nepotřebují lékařů, ale nemocní,« říkával. »Syn boží přišel, aby hledal a spasil všecky ovečky, které zbloudily, aby nezahynuly na věky.«

Za hříšné se obětoval Pán Ježíš, jako dobrý pastýř, pro ně žil svým Srdcem, svými ústy, svým pohledem, svými rukama, celým životem.

1. Božské Srdce Páně zanášelo se jediné spásou ztracených duší. Opustil slávu nebes, sestoupil na zem, pracoval, trpěl a zemřel, aby hříšné lidstvo od věčného zavržení zachránil, pokud se zachrániti chtělo. Pro sebe ničeho nechtěl získati, sebe vydal za obět za všecky, jeho božské Srdce mělo na starosti jen bídu a neštěstí svedeného lidstva; vidělo jeho chudobu, časné neštěstí a věčné zavržení.

Každý hříšník jest ubohým chudásem. Honí se po slávě, není nikdy spokojen, chce pořád výše. Hledá smyslné rozkoše dnem i nocí, a nalézá v nich jen ošklivost a prázdnotu. Touží po statcích světa, a nikdy nemá dosti. Tak každý hříšník jest ubožákem, chudásem, a Ježíš Kristus chce ho z té bídě vyprostiti, ukázati na pošetilost jeho jednání a obohatiti statky věčnými, jež jediné mohou upokojiti srdce lidské.

Božské Srdce Páně hledí na časné neštěstí hříšníka. Hřích přináší závist, nenávist, hádky, chudobu, nemoci, pronásledování, pohrdání, hanbu a soudní tresty. Většina utrpení na světě je následkem hříchu, většina bíd zaviněna hříchy jednotlivců. Božský Spasitel přišel, aby hřích odstranil a s ním zaviněné neštěstí, aby

nezaviněná bída snášela se statečně a trpělivě pro odměnu věčnou. Božské Srdce Páně vidí hrůzu věčného zavržení. Každý člověk musí zemřít; po marném, hříšném životě přichází smrt; v poslední chvíli vidí nešťastný marnost všeho, po čem toužil, vidí před sebou brozné zklamání, broznou věčnost. Této úzkosti a strachu před peklem chtěl božský Spasitel zachrániti každého, ukázati mu cestu ctnosti, její krásu a budoucí odměnu; cestu pokání, návratu k nebeskému Otci a nevýslovnou radost ze smíření s Bohem, nad záchranou nesmrtelné duše.

Proto oslavujeme božské Srdce Pána našeho, Ježíše Krista, že se zanášelo jediné našim štěstím na zemi a blažeností věčnou.

Sv. Bernard volá: »Proto jsi dovolil, Pane Ježíši, aby Srdce tvé bylo probodeno, by nám všem přístup do něho byl otevřen, abychom všichni v něm mohli přebývat.«

2. Co Srdce Páně cítilo pro nás ubohé, pronášel svými ústy. »Z plnosti srdce mluví ústa,« praví Písmo sv. (Mat. 12, 34.) Poněvadž Srdce Ježíšovo nás milovalo, vycházelo z jeho božských úst jen slovo plné a něžné lásky. A co mluvil stále, aby nás o své lásce přesvědčil? Porovnával se s dobrým pastýřem, který přišel, aby ztracené ovečky do svého ovčince přivedl a věčně zachránil.

Ale každý hříšník jest nepřitelem Boha, vypovídá lásku a poslušnost, bouří se proti Bohu. A Pán Ježíš, Syn boží, nehledí na ubožáka jako nepřitele Boha, ale jako svedeného, zbloudilého, jemuž se musí ukázati zase cesta k dobrotivému Bohu; jako ztraceného, který se musí hledati, až se nalezne. Jak radostná slova z úst Spasitelových! Nejsou-li s to, aby zlomila všecku zatvrzelost a zaslepenost hříšníka? »Celé nebe se raduje nad hříšníkem, který činí pokání.« Zdali nepohnou ta slova, abychom ustali od hříchu, nebi radost způsobili, a sami jednou v nebi požívali radosti nevýslovných!

A mnoho jiných slov Kristových mohl bych uvést povzbuzujících a lásky plných. Co mluvil o marnotratném synu, co k lotru kajícímu, co Magdaleně, co 38 let nemocnému a Petrovi? »Miluješ mne?« Jak se zachoval k ženě cizoložné, kterou chtěli kamenovati; jak k Zacheovi, kterým pohrdali jako velikým hříšníkem!

Milosrdenství boží na vše zapomíná, ozve-li se v srdci lidském lítost, bolest nad urážkou Boha, upřímná vůle se polepšiti a vše napravit. Proto řekl Kristus k apoštolům a jejich nástupcům: »Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.« Ustanovil sv. zpověď, kde zpovědník jménem božského pastýře laskavými slovy přijímá každého, kdo pobloudil a touží po návratu.

3. Božský Spasitel hledal hříšné svým pohledem. Co se děje v duši lidské, ukazuje se zvláště v pohledu. V oku sídlí duše. Pohled Kristův probouzí, těší, uklidňuje, ale i hrůzu naplňuje hříšníka. Maří Magdalena vedla pohoršlivý život; slyšela kázání Kristovo, a když pohledl na ni bolesti plným okem, byla tato zdrcena, cítila svou nicotnost a nízkost, a již byla získána Bohu.

Petr z bázně lidské zapřel Pána Ježíše. A když Pán Ježíš pohledl naň, plakal tento hořce a již byl zachráněn.

Dosud hledí na nás božský Spasitel s nebe, a poněvadž ho nevidíme, máme na očích jeho obrazy; a co již způsobily tyto? Vidíme na obraze, jak Pán Ježíš učí zástupy, těší a hojí nemocné, křísí mrtvé, ustanovuje nejsv. svátost oltářní a j. Jak lásky plný pohled Kristův! Láká každého, aby se vzchopil, k novému životu povstal, hříchů, největší hanby, se zbavil.

Všudy vidíme obraz Ukřižovaného. Oko Páně je tu zavřeno, abychom my oči nezavírali, ale popatřili na svůj duševní stav. Jakmile se poznáme, už je mnoho získáno. A činíme-li pokání, máme jistotu, že Kristus zavřel svých očí, aby již neviděl hříchů a poblouzení našich, jež nám s kříže odpustil.

Kdo se bojí pohlédnouti na kříž a odvrací se od Ukřižovaného Spasitele, nalézá se v největším nebezpečí zavržení věčného. Nelekej se kříže, pohleď s důvěrou; nikoho neodmítá od sebe, ruce Kristovy stále rozpjaty, aby každého objaly a přivinuly.

Co se děje v Lempias! Největší nevěrci padají zděšení k zemi, a nastupují cestu víry, sebezapření, nového života.

4. Božský Spasitel rukama volá zbloudilé, ztracené ovečky, běže na ramena svá, aby je navrátil nebeskému Otci. Hledá s velikou námahou, volá, a když nalézá, odnáší do svého ovčince. Nese kříž na ramenou svých, kříž tak těžký, a na něm hříchů světa! Na kříži rozpíná své ruce, aby všechny v náruč svou přijal a objal. Kdo by tu ještě se bránil něžné lásce a milosrdenství nevystihlému?

Mnozí z vás slyšeli nebo četli o událostech, jež se dějí právě nyní ve městečku Lempias ve Španělsku. Starobylý chrám z 15. století chová drahocennou památku proslulý kříž „Božský Kristus ve smrtelném zápase“. Neobyčejné úkazy a zázračné zjevy na tomto kříži, jichž svědky jsou lidé všech stavů a národností, udržují všechny lid, věřící i nevěřící, ve stálém mocném náboženském vzrušení. Dosud volá božský Spasitel ztracené duše! Největší nevěrci zdrceni a získáni.

Děkujeme Bohu za tu milost, budme dobrými ovečkami, abychom jednou shledali se s božským pastýřem v ovčinci nebeském, ve slávě věčné! Amen.

V. Strk.

Na slavnost sv. Petra a Pavla.

Sv. Petr ve své vině a v pokání.

„Ty jsi Petr, to jest skála!“

(Mat. 16, 18.)

Nábožní posluchači! O Roma felix! — o šťastný Říme, jenž krví dvou knížat jsi posvěcen! — tento jásoť rozléhá se dnes v největším chrámu křesťanstva, blaholí pod nebetyčnou kopulí velechrámu papežského, uchvacuje srdce nesčetných zástupů, jež přichvátaly do velebných těch prostor, aby na hrobě toho, jemuž

Syn boží dal význačné jméno: »Ty jsi Petr, to jest skála.« zbožnou modlitbou uctili jeho svatou památku. Ač svátek dnešní jest oběma knížatům apoštolským společný, přec do popředí vystupuje jenom nádherná postava prvního náměstka Kristova na zemi, sv. Petra, jak patrně z epistol, tak z evangelia dnešní slavnosti, kteréž pouze na sv. Petra se vztahují. K hrobu svatého Petra, aspoň duchem, spěchejme také my, sledující příkladu viditelné hlavy sv. církve, sv. Otce Pia XI., jenž dle starobylého zvyku ještě za nočního ticha sestupuje do velechrámu svatopetrského, aby tam jako 260tý nástupce uctil modlitbou svatou památku svého prvního předchůdce ve vznešeném vrchnopastýřském úřadě!

Velebná, vznešenost a svatost zářící jest postava sv. Petra, jak nám ji dějiny církevní představují, — a přec, jako na důkaz, že nic dokonalého pod sluncem, i na tomto duševním velikánu spatřujeme temný stín. Sám Spasitel praví: »Ty jsi Petr, to jest skála!« než v truchlivém ději utrpení Páně otfásl útok nepřítelů duší, skalou — Petrem, skála se zakolísala, ale — díky milosti boží — přece se nesřítla; ano právě ten otřes, duchovní katastrofa, kterou sv. Petr v oné osudné hodině prodělal, ukazuje ho ve vzácné mravní velikosti, vzbuzuje v nás hlubokou úctu k tomu, jenž sice pochybil, ale s pomocí boží svou chybu téměř s čarovnou rychlostí napravil.

Petr ve svém pochybení a pokání budiž předmětem našeho rozjímání, abychom se z jeho příkladu učili a k jeho úctyhodné osobnosti tím vícejší láskou proniknutí byli.

I. »Kterak jsi spadla s nebe dennice, která jsi ráno vycházela?« — tak udivení voláme s Isaiášem prorokem (14, 12), když v pašijích čteme, že Petr, vůdce a náčelník apoštolů, jenž ještě při poslední večeři tak ohnivými slovy, ano téměř přísahou svou věrnost a lásku k Ježíši Kristu osvědčoval, na nádvoří velekněze Mistra svého zapírá. Dennice Petrovy věrnosti vycházela při poslední večeři, když vyznal: »Pane, s tebou jsem hotov i do žaláře i na smrt jíti« (Luk. 22, 24), když svou oddanost nad věrnost druhých apoštolů vyvyšuje: »Byť se všickni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším« (Mat. 26, 33); — spadla však s nebe a pohasla, když na dvoře Kaifášově »počal se proklínati a přísahati, že nezná člověka toho.« (Mat. 26, 74) — Ó, jak náhlá, truchlivá proměna! Zdaž je to týž Petr, jenž u jezera Genesaretského vyznává: »Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn boží« (Jan 6, 69—70)? Zdaž jest to týž Petr, jenž v krajinách Caesareje Filipovy jako mluvčí sboru apoštolského pln zápalu a nadšení volá: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého« (Mat. 16, 16)? Ano, jest to táž osoba, ale jak žalostně změněná! A co jest příčinou truchlivého jejího úpadku?

1. Především nezřízená důvěra ve vlastní sílu a stálost! Ta číší z jeho řečí a z celého jeho jednání při poslední večeři, kde nedbaje výstrah Spasitelových způsobem pro soudruhy apoštolské až urážlivým svou mravní sílu a věrnost zdůrazňuje. Zapomněl již

na učení: »Kdo stojí, hleď, abys nepadl.« Zapomněl na křesťanskou pravdu, kterou sv. Pavel tak krásně vyjadřuje: »Ne že bychom sami od sebe jako ze sebe byli způsobilí něco mysliti, nýbrž že naše způsobilost jest z Boha!« (II. Kor. 3, 5.) I k dobré a záslužné myšlence jest potřebna milost boží; čím více se setrvává v dobrém v takovém nebezpečí, v jakém se Petr na dvoře Kaifášově ocitl, k mužnému vyznání víry v Krista tupeného a ubitého, když z toho jen škoda kyne, jen pronásledování brozí! — Domýšlivé přeceňování vlastní síly zaslepovalo Petra ve večeradle a bylo jednou z příčin jeho pádu na dvoře velekněze Kaifáše. — A my, draží v Kristu, jak často prohřešujeme se podobně přílišnou sebedůvěrou, zapomínáme rovněž, že všechna naše způsobilost a dostatečnost jest od Boha! Bez pomoci boží a Jeho požehnání jsou marny všechny lidské snahy — tot všeobecná pravda, žádné výjimky nepřipouštějící. Tím více jeví se však nedostatečnost a závislost lidská, jedná-li se o spásu duše, o její zachránění v době pokušení a nebezpečství. Spoléháme-li tu jen na svou sílu, neobracíme-li zraku k dárci světla a milosti, Pánu Bohu — ó, potom octneme se záhy tam, kam svou přílišnou důvěřivostí dospěl sv. Petr, potom dožijeme se na sobě slov prorokových: »Kdo nebezpečství miluje, v nebezpečství zahyne!«

2. A to zvláště tenkrát, jestliže — jako sv. Petr — nevyhneme se blízké příležitosti k hříchu, nýbrž ji spíše vyhledáváme. Sv. Petr byl varován tak, že zřejmější a věrohodnější výstrahy se mu dostati nemohlo; vždyť sám Spasitel, vševědoucí Bůh, mu jeho pád a to s největším důrazem předpověděl: »Amen pravím tobě: této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš!« (Mat. 26, 34.) O pravdě slov Kristových nemohl nikterak pochybovati, an sám víru v božství Páně opět a opět vyznal. Proto bylo jeho povinností, vystříhati se všeho, co by jej mohlo do pokušení přivésti, vyhýbati se styku s lidmi, kteří by jej jakýmkoli způsobem byli mohli v oddanosti a věrnosti ke Kristu zviklati; co však učinil? Vyhledal sám společnost služebníků a služebnic Kaifášových, dal se s nimi do hovoru, a neopatrností tou umožnil a usplšil svou zradu.

Aj, nejmilejší, věrný příklad lehkomyšlnosti tolika lidí, kteří svévolně blízkou příležitost ke hříchu vyhledávají! Otec, matka, kazatel, zpovědník — varují je tolikrát a tak úsilovně před špatnou četbou, před vstupováním do protikřesťanských organizací a spolků, před neprozřetelným stykem s osobami druhého pohlaví nebo s lidmi nekalých mravních zásad; říkají jim také: »než se nadáš, zapřeš Krista; neuposlechněš-li naší výstrahy, zkažíš svou duši, zničíš své časné i věčné blaho« — ale všechno napomínání bývá marné! Jdou rovněž do nádvoří Kaifáše, nepřítel Kristova, sdružují se s jeho sluhy, totiž s lidmi světa a jeho zhoubným zásadám oddanými — a zapření Krista, křesťanských mravů, zbožnosti a počestnosti nedá dlouho na sebe čekat, jest jejich neopatrnosti nutným a rychlým následkem. Neboť — pravím opět — »kdo nebezpečství miluje, v nebezpečství zahyne!«

3. Krom nezřízené nedůvěry a vyhledání příležitosti dlužno však ještě jinou — a to hlavní — příčinu pádu Petrova hledati v jeho nevyjasněném smýšlení o Ježíši Kristu. V truchlohře umučení Páně vystupují velmi různé osoby. Vidíme tam zrádce, zbabělce, bezcharakterní slabochy, závistníky a posmíváčky, neschází ani reprezentant čili představitel bázně před lidmi — a tím právě jest Petr. On nebyl zbabělcem v pravém slova smyslu, ba naopak! Petr je muž horkokrevný, až bouřlivý a ohnivý povahy, muž velkých a rychlých rozhodnutí. Jeho víra, jeho láska nezná žádné polovičatosti: »opouští vše a následuje Pána!« (Mat. 19, 27.) — a byv přijat do nejužší Jeho družiny, jest mu oddán celou duší. Nemyslí, nemluví — leč o svém vše milovaném Kristu. V pravdě první to horlivý katolík, duše Kristu dokonale zasvěcená! Ve věčeřadle chce s milovaným Ježíšem jíti do žaláře i na smrt, v zahradě Gethsemanské tasí meč k obraně Mistra! Má však jednu chybu, jež se mu stala osudnou! Nemůže, nejse ještě naplněn Duchem sv., pochopit tajemství trpícího a umírajícího Messiáše, tajemství sv. kříže; ten jest mu záhadou nerozluštitelnou. Bylo to u Caesareje Filipovy, kde Petr t. j. skála jmenován prvním papežem! Hned na to uvádí Pán učedníky své do tajemství svého kříže, mluví o svém umučení, o své smrti. Tu vede Jej Petr stranou, domlouvá a vytýká mu tak truchlivé řeči fka: »Odstup to od tebe Pane, to se s tebou nestane!« (Mat. 16, 22.)

Hle, draží v Kristu, papežem býti, nositi čestné jméno Petr t. j. skála — o ano, to se mu ještě líbilo, s tím byl bez jakékoli námítky srozuměn; ale býti náměstkem krve se potícího, ubičovaného, trním korunovaného, posmívaného a ukřižovaného Spasitele — to mu nebylo nikterak po chuti, toho nemohly snést jeho nervy — proto domlouvá Kristu: »Odstup to od tebe, Pane!« (loc. cit.) Nejmilejší, zde třeba hledat nejhlubší důvod pádu Petrova, a bohužel, také pádu nesčíslných katolíků za dnů našich. My chceme býti katolíky, ale cesta kříže, obět, pronásledování — ó, to není pro naši choulostivost, to jde i nám na nervy. My vážíme si snad v tiché a světu nepřístupné komůrce svého srdce katolické víry a církve; ale sotva že vidíme, jak moderní svět se od ní odvrací, ji pronásleduje, jak tenčí se vůčihledě řady zjevných jejích vyznavačů, — tu ztrácíme odvahu i chuť k veřejnému přiznání barvy, nechceme před světem platit za zpátečníky a potměšlice. Praktických katolíků, totiž katolíků víru vyznávajících a dle ní žijících, jest — jak vidíme — uprostřed nevěry a požitkářství jen malá hrstka, my si příslušností k nim, opovrhovaným a tupeným Římanům, nechceme škoditi a kompromitovati; stydíme se z bázně před mocnými tohoto světa katolicky mluvit, katolicky psáti a katolicky jednati. Následujeme v ohyzně bázni před lidmi Petra zapírajícího svého božského Mistra. Petr se varoval přímé zrady Jidášovy; proto vymlouval se neurčitě a opatrně: »Neznám toho člověka; — Ženo, nevím, co pravíš!« — Tak si počínají i dnes mnozí zbabělí katolíci; neříkají ani ano, ani ne! Z bázně před lidmi, jež stala se nejzhubnější duševní chorobou národů,

ze strachu před terrorem nevěrecké většiny, zatajují své náboženské přesvědčení, uzavírají je ve svém nitru; ale vyznat Krista, přihlásit se zmužile k Jeho církvi — to přesahuje jejich síly, to nehodí se do jejich chytráckých životních plánů. Aby si ve světě neuškodili, omezují se též na Petrovo: »Neznám toho člověka, neznám, aspoň ne veřejně, katolickou církev!« Utíkají se často za planou výmluvu: »Náboženství, víra — toť má soukromá věc, do toho jinému nic není,« a zapomněli na vážná slova Páně: »Kdo vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích. Kdo by však mě zapřel před lidmi, toho zapru i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích!« (Mat. 10, 32—33.) Zapomínají na brozný ortel, který vyhlásil Pán v tajemné Zjevení sv. Jana: »Poněvadž jsi vlažný, a nejsi ani horký ani studený, vyvrhnu tě z úst svých!« (3, 16.)

Přeceňování vlastní síly, blízká příležitost a bázeň před lidmi přivedly sv. Petra k pádu; a ukázal jsem vám, drazí posluchači, že tyto příčiny uvádějí též mnohé křesťany do mravní zkázy.

II. Než opustíme stín — a obrátíme se k světlu. Rychlý byl pád sv. Petra, ale nebyl trvalý, neb ještě rychlejší bylo jeho povstání!

1. Stačil jediný litostivý, bolestný pohled utýraného Pána Ježíše, a »Petr vyšel ven, plakal hořce«. (Mat. 26, 75.) Ó, jak veliká jest moc, jak zázračná působnost milosti boží, vnikne-li její paprsek do srdce hříchem nezledovatělého! Než jak často naráží milost boží na mocné překážky ve zkažených duších lidských! Jidáš viděl též ztrýzněného a zkrvaveného Krista; pravil sice: »Zhřešil jsem, zradiv krev spravedlivou!« (Mat. 27, 4.), ale poznání zločinu nebylo mu pramenem spásy, nýbrž zoufalství. Také nám dostává se po mocné milosti boží v hojně míře, jako se dotekl pohled Spasitelův srdce Petrova; tu mluví k nám Pán Bůh přímo: »Obrátte se ke mně celým srdcem svým!« (Joel 2, 12), jindy anděl strážce dává nám dobrá vnuknutí, ano často užívá Pán Bůh lidi za nástroj, aby nás z propasti hříchu vysvobodil. Povím vám, nejmilejší, krátký příklad podivuhodného řízení božího, hledajícího duše ztracené: Před několika lety rozstoupal se jeden důstojník — rozstoupal se těžce a lékaři nedoutali více v jeho uzdravení. Jak známo, málo důstojníků následuje sv. Šebestiana a Mořice v křesťanské horlivosti a v křesťanských ctnostech; tak i onen důstojník zapomněl již dávno na Pána Boha a sv. víru. Domáči jeho uvádili vojenského kněze, a ten, věda, že mu nastává těžký úkol, hledal nejprve posilu u svátostného Spasitele při mši sv. a potom šel — jakoby na přátelskou návštěvu — do bytu důstojníkovy. Nemocný jej uvítal pohledem plným hrůzy a zděšení; ale vlídnými slovy kněze brzy se ukojil, a když kněz opatrně počal mluvit o lékaři nebeském a o věčném cíli člověka, netrvalo dlouho a nemocný sám projevil touhu po sv. svátostech. Potom děkoval vřele knězi a pravil: »Příteli, Pán Bůh tě sem poslal v poslední chvíli; neb hle, tu jsem si už připravil revolver, abych svému trápení učinil konec!« Umřel potom za několik dní klidně,

s úplnou oddaností do vůle boží. (Dle skutečnosti.) — Návštěva kněze v pravý čas, věc sama v sobě tak nepatrná, zabránila sebevraždě, zabránila ohroženou duši! Ejhle, jak vynalezavá jest milost boží, aby duše od Boha odvrácené vyhledala a na pravou cestu přivedla!

2. Sv. Petra provázela vřelá lítost nad jeho hříchem až do smrti. Plakal hořce, vyšel z nádvoří Kaifášova, pláč byl jeho průvodcem po celý život a se žalmistou mohl volati: »Mé slzy byly mně pokrmem dnem i nocí!« (Žalm, 41, 3.) Starobylé legendy vypravují, že nemohl slyšeti zapění kohouta, aniž by se byl dal do hořkého pláče, a že tváře jeho ustavičnými slzami byly takřka rozryty. Ó, úctyhodné slzy velkého knížete apoštolského, jak vzácnou jste jeho ozdobou, jak výmluvným důkazem jeho hluboké kajcnosti! Mojžíš dotekl se holí skály — a hned z ní vyšla voda a zachránila lid israelský od zahynutí. Mojžíš novozákonní, Kristus Ježíš, dotekl se svým božským pohledem Petra t. j. skály, a hle, i z této skály vyvěrá proud kajcných slz, umývajících duši jeho od spáchané viny. Obdivuhodným byl David ve své kajcnosti; ale daleko dojemnější jest pláč Petrův, jenž přece tolikrát uslyšel z úst samého Syna božského, že mu jeho provinění bylo odpuštěno, pláče však vytrvale dále, ač konečně dne 29. června r. 67 místo slzí prolévá na kříži svou krev.

Ó kéž by, draží k Kristu, ne-li naše oči, tedy aspoň srdce naše prolévala podobně hojné proudy slzí lítosti nad hříchy spáchanými! Kéž by i naše lítost byla tak trvalá, jako kajcnost Petrova! »Nebud' beze strachu z hříchu odpuštěného!« napomíná Písmo sv. Jestli duše tak nevinná, jako byl sv. Alois, až do konce svého života neustálým pokáním Pánu Bohu sloužila, což teprv my, ubozí hříšníci?

3. Sv. Petr nespokojil se však pouze kajcními slzami. Milostí Ducha sv. osvětlen a posílen, jest od prvních křesťanských letnic zmužilým vyznavačem ukřižovaného Mistra — a to zmužilým až k bezohlednosti. Ať to stojí svobodu nebo život — co mu na tom záleží! On zná jen Krista, hlásá jen Krista, žije jen pro Krista! Čtete, přátelé drazí, první kapitoly Skutků apoštolských, sepsaných sv. Lukášem, čtete řeči, jež pronesl Petr v chrámu jerusalemském ihned po přijetí Ducha sv. Jaká v nich síla a neohroženost! Nepatrný, opovržený rybář z Betsaidy galilejské metá shromážděnému lidu, ano i náčelníkům židovským nejprudší výčitky ve tváře, hřmí jim do svědomí slovy: »Bůh otců našich oslavil Syna svého Ježíše, kterého vy jste vydali a zapřeli před Pilátem, když on usoudil, aby byl propuštěn. Vy však jste zapřeli světe a spravedlivého a žádali jste, aby vám darován muž vražedník; původce života jste zabili, ale Bůh vzkřísil ho z mrtvých, a my jsme toho svědky!« (Sk. ap. 3, 13—15.) Jaká síla a statečnost, když Petr, chudý poutník, vchází do Říma, aby tam v hlavním centru pohanství a nemravnosti jako náměstek Kristův tuhý podnikl zápas s mocnostmi temnoty a v sídle ukrutných pohanských císařů zakotvil svou duchovní lodičku a svůj vele-

pastýřský stolec upevnil! Významnou půdu světovládného Říma napojil a posvětil konečně svou krví, neboť aj! ten, jenž v Jerusalemě Mistra svého zapřel, v Římě nadšeně za téhož Mistra umírá a jako milost sobě vyprošuje, aby hlavou dolů byl přibit na kříž a tak zvýšenými mukami tím dokonaleji za svou vinu zadostučinil. Pevnou skalou byl opět sv. Petr, která vítězně odolala neprudším bouřím, kterou ani krvavý Nero otřásti nedovedl; skalou, z níž křesťanská síla a statečnost rozlévala se do celé církve, utužujíc vyznavače Páně ve věrnosti i v nejkřutějších mukách! Jak krásně vyplnila se slova Krista Ježíše: »Simone... já prosil jsem za tebe, aby nepřestala víra tvá a ty někdy obrátě potvrzuj bratry své!« (Luk. 22, 32.)

Sv. Petr žije mezi námi ustavičně ve svých nástupcích, římských papežích, jimž jako jeho dědicům svěřeno též poslání, aby utvrzovali bratry a sestry své ve víře, aby byli sloupem a potvrzením pravdy. Ó přimkněme se k stolci Petrově s celou vroucností, aby ze skály té i na nás se vyléval pramen vody živé, totiž síly ve vyznávání sv. víry a pevného úmyslu, že chceme věrně kráčet dle sv. Petra za Kristem cestou kříže. Obdivujeme svatého Petra, kořme se jeho ohnivě horlivosti, jež nezná jiného blaha, než se sv. Pavlem vyznávati: »Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze Něhož mi ukřižován jest svět a já světu!« (Gal. 6, 14.); nespokojme se však planým obdivem! Buďme Petrovými učedníky ve víře a obětavé lásce k Spasiteli svému a Jeho, krví apoštolských knížat posvěcené církvi: Znamení sv. kříže, jemuž až do smrti věrnost zachoval, zlomilo moc pohanských tyranů, bude i nám jistou zárukou vítězství!

Obraz Petra, na dvoře Kaifášově Pánu svému se zpronevěřivšího, nechť nás varuje před přílišnou důvěrou v naši pevnost a vytrvalost; nechť jest nám důtklivou výstrahou před vyhledáváním příležitosti k hříchu a zvláště kéž nás naplní ošklivostí před zbabělou bázní před lidmi! Nazývá-li prorok »bázeň boží počátkem moudrosti« (Ž. 110, 9), tu nelze pochybovati, že bázeň lidí jest počátkem vši pošetilosti a nejčastější příčinou duchovní zkázy. Obraz Petra kajícího — tak skvělý a podivuhodný — naplníž nás předsevzetím, že chceme ochotně otvírati svá srdce blahodárnému působení milosti boží, pravou a vytrvalou lítostí usmiřovati božskou spravedlnost a věrně až do smrti vytrvati ve službách božského Spasitele!

S těmito úmysly spěchejme dnes v duchu k brobu sv. Petra a složme je jako věnec své oddanosti na tom, všem dobrým křesťanům, drahém a posvátném místě s pokornou modlitbou: »Svatý Petře, skálopevný vyznavači Kristův, přijmi tento dárek naší vřelé úcty a lásky; vypros nám u svého božského Mistra potřebnou sílu a milost, abychom dle tvého vzácného příkladu pevní u víře zůstali, Kristu žili a v Kristu Pánu jednou blaženě umírali!« Amen.

L. Rendl.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Ave Maria!

»Mistře, přes celou noc pracovavše,
nic jsme nepopadli, ale k slovu tvému
rozestru síť.« (Luk. 5, 5.)

»V potu tváří jísti budeš chléb, dokavadž se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi.« (Mojš. 3, 19). Tot rozsudek, který spravedlnost božská vyřkla nad prvním člověkem v okamžiku, kdy poprvé se proti Bohu těžce provinil. Za trest byl těžce odsouzen on i celé potomstvo jeho k úporné, neúnavné práci po všechny budoucí časy. Od té chvíle jest zákon práce význačnou známkou člověčenstva. Žadný jiný tvor jemu nepodléhá v té míře, jako člověk. Bylina nalézá vždycky v zemi s důstatek a bez námahy všeho, čeho jí k vzrůstu třeba. Také zvíře nemá zvláštních obtíží, aby svoji denní potřebu ukojilo — a o víc se nestará. Jediný člověk musí v potu tváří své jísti chléb. Již v útlém mládí musí se přivykatí práci. Čím více dospívá, tím větší nároky činí život ve zdejší na jeho síly. A když dospěl, když tělo i duch dostoupily vrchole vývoje, musí se práci věnovati cele. Prací, úpornou prací ztráví člověk největší část svého života; ba ani v pozdním věku neodkládá práci docela: teprve smrt jej od starostí životních zase osvobodí. »V potu . . .« A pracovati musí každý: jeden tělem, druhý duchem. Jeden vyčerpává energii svou tělesnou: kladivem, lopatou, pluhem, strojem; druhý napíná veškerou sílu duševní, aby povinností svého stavu vyhověl. Chudý i boháč, vznešený i nízký podléhá stejné zákonu práce, ovšem každý po svém způsobu. Ano můžeme říci, že čím vyšší místo někdo ve společnosti lidské zaujímá, čím důležitější úkol naň složen, tím větší nároky činí život na jeho síly. (Příklad o císaři pánu, o svatém Otci). Zákon práce jest železný zákon. Těch lidí, o nichž se říká, že prý ničeho nedělají, jest asi velmi málo na světě, a jistě nepatříte k nim vy, dr. kř. »V potu tváří musíme jísti chléb svůj«. Práci se nevyhneme. I jde pouze o to, kterak životní tento úkol vykonávati máme, aby nám přinesl užitek celý? Nuže, v tom ohledu udílí nám dnešní evangelium několik vzácných pokynů. Výjev o zázračném rybolovu, který byl právě předčítán, učí nás: 1. že máme denní své práce konati vždy s dobrým úmyslem; 2. s odevzdaností do vůle boží, když se práce nedaří; 3. s díkůvzdáním, jestliže Bůh naší námaze žehná. O tom krátce.

»Mistře, k slovu tvému rozestru síť«, řekl sv. Petr, když jej Kristus vyzval, aby jel na hlubinu a rozestřel ještě jednou síť k lovení. Celou noc již pracovali, ale ničeho nechytli. Kdyby je byl někdo jiný pobídl, aby začali znovu, sotva by byli poslechli, přesvědčení, že by práce zůstala opět bez výsledku. Ale že Pán Ježíš zbožňovaný božský mistr, takové přání vyslovil, konají ihned přípravy, aby mu učinili po vůli; ochota byla skvěle odměněna. Drazí přátelé. Člověk jest rozumným tvorem. Proto vše, co koná, koná

s určitým úmyslem, vytkne si jistý cíl, kterého prací svou hodlá dosáhnouti. A právě tento úmysl jest nejdůležitější stránkou jeho práce. Dílo, které konáme, může býti nelišné — ani dobré ani zlé. Dobrým nebo zlým stává se teprve úmyslem, z jakého je konáme. Je-li to úmysl dobrý, stává se práce záslužnou; je-li úmysl zlý, i práce sama bude zlou. Čím čistší úmysl, tím větší ceny nabývá naše práce. Nuže, zpytujeme-li pohnutky, úmysly, cíle našich denních zaměstnání, shledáme zajisté, že nedostupují obvykle oné ideální výše, ku které by se práce křestana měly odnášeti. Pracujeme z pravidla z pohnutek dosti všedních: abychom měli z čeho jíst, abychom získali pozemských statků, blahobytu, snad také cti a vážnosti u lidí. Nejsou to sice dr. kř. pohnutky zlé, ale křestanu ještě nestačí. Náš životní cíl jest vyšší, nežli časný blahobyt, dobré bydlo a pohodlí: naším posledním cílem jest život věčný, k němu se tedy musí naše snahy nejprve odnášeti. Života věčného musíme si však zasloužiti již zde na zemi, a zasloužíme si jej, plníce ve všem vůli Nejvyššího. A čeho na nás Pán Bůh mimo jiné žádá, slyšeli jsme na začátku kázání: »V potu tváře —«. A proto první, nejhlavnější pohnutkou našich denních zaměstnání má býti: abychom pracujíce plnili vůli boží a tak oslavovali Boha, tvůrce svého. »S Bohem a pro Boha« musí býti naším životním heslem: »Mistře, k slovu tvému rozestru síť«, tak máme i my hned ráno, když chystáme se k nové denní robotě, pozdvihnouti mysl svou k Bohu a vzbuditi dobrý úmysl: »Ve jménu Boha Otce, Syna, Ducha Sv. Kdo pracuje z vůle boží, toho práce nebude nikdy marná, hlavní ovoce její přece vždycky sklídí: zásluhu pro život věčný.«

Dále konati máme práce své s odevzdaností do vůle boží, když se nám nedaří. »Přes celou noc pracovavše, nic jsme nepolapili«, pravil sv. Petr. Pracovali také pro svoji výživu, celou noc, úplně nadarmo. A přece nenařikají, nezlobí se, neklejí, nýbrž klidně skládají síť své. Učme se také v tomto ohledu od sv. apoštolů. Jak často bývají také naše námaly zdánlivě úplně bez výsledku. Právě stav rolnický často toho zakouší. Pracujete zajisté po celý boží rok, někdy dokonce v potu tváře. Co to stojí práce, nežli pole jest náležitě obstaráno, pohnojeno, zoráno, zaseto. A když člověk všechno učinil, co v jeho moci jest, čeká na dobrou pohodu. Ale žel, ta nepřichází. Nastanou sucha, obilí neroste, zakrnlí, hyne. Uhodí pozdní mrazy, spálí mladou bylinu. Přijdou dlouho trvající deště, a úroda již již zralá ke kosení, se kazí, hnije. Anebo přijde krupobití, a všechna vaše naděje jest za několik okamžiků zničena, zatlučena do země, a vy byste mohli říci: »Po celý rok jsme pracovali, a ničeho jsme nesklidili«. Člověk prchlivý, který nepracoval pro Boha, stává se pak snadno netrpělivým, kleje, rouhá se, že »Bůh se o svět nestará«, anebo zmalátní a ztrácí všechnu naději a chut k další práci. Křestan věřící, tak hned nezdaru nepodléhá. Trpělivě jako Job snášel všechny ty útrapy a myslí si, odevzdán do vůle boží: »Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno«. A Bůh jest s ním spokojen: zkouší jej, ale neopouští. Práce

naše konečně přece nebude marná, co nám Bůh s jedné strany ubral, z druhé zase nahradí.

Konečně za třetí: Požehná-li nám Bůh, zdaří-li se práce, nepřipisujeme dr. k. zdar ten pouze svému přičinění a své dovednosti, nýbrž vzpomeňme především na Boha, dárce všeho dobra. Když sv. apoštolové viděli bohatou kořist, takže obě lodičky se pod množstvím ulovených ryb téměř potopovaly, také nejásali nad zdařilým svým podnikem, nýbrž sv. Petr padl k nohám Ježíšovým a řekl zkroušeně: »Odejdi ode mne Pane, neboť jsem hříšný člověk«. Tak jednejsme i my. Jest sice pravda, musíme se přičiniti a pracovati, jak nám zákon boží velí. Ale požehnání práce přijde s hůry. »Ani ten, kdož sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá: ale Bůh, jenž dává vzrůst« (I. Kor. 3, 7,) praví apoštol národů. Dá-li tedy Bůh zdaru, ať v díle jakémkoliv, nevynášejsme se, ale vzdejme čest tomu, kterému jedině patří. Vděčností, upřímnou vděčností nakloníme si Pána Boha, aby i příště naší práci žehnával.

Tot tedy mravní poučení z dnešního výjevu zázračného rybolovu. Plníce zákon práce pamatujme vždycky, že jest to zákon boží, a že proto musíme pracovati zvláště za tím úmyslem, abychom prací svou oslavovali Boha, Tvůrce svého. »S Bohem a pro Boha« budiž nám vždycky heslem. Nedaří-li se nám práce, neztrácejme mysle a důvěry. Bůh nás zkouší, ale neopouští. Co nám dnes ujme, jinde nahradí. A má-li práce úspěch, děkujme Bohu za to. Pak budeme plniti náš životní úkol dle vůle Boží, a práce naše přinese užitek i v ohledu časném, přinese však též ovoce pro život věčný.

P. V. Smolík.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Vnitřní missie.

To slovo užívali protestanté v Německu pro svou obrodnou akci. Této myšlenky užívá nyní také dr. Metzger v Štýrském Hradci pro svou katolickou vnitřní misi, kterou hlásá svým měšťníkem: »Missionsruf, Friedensherold für das sociale Königtum Christi«. Jest to publikace lidová, vydávaná Bílým Křížem, jenž odznakem tohoto obrodného katol. hnutí.

Dr. Metzger jest znám svou činností mezi kruhy církvi ztracenými, zejména mezi sociálními demokraty, kde dokázal, že mnohý dá se získati, a že není vše ztraceno. Dr. Metzger byl u sv. Otce přijat a obdržel úchvalu pro svůj apoštolát. V čem leží tajemství tohoto hnutí lidového? Dr. Metzger činí východištěm druhé přikázání lásky, a pod tímto heslem se na vše dívá a posuzuje a není slepý pro vlastní chyby.

Uvedu článek jeden ve výtahu: Co se mi líbí na sociálních demokratech. To dobré, za které bojuji, a co dělají. Nelíbí se mi jejich prostředky, pokud nejsou dobré. Musíme doznati, že není málo praktického křesťanství na těchto pionýrech nové doby. Chtějí zlepšení sociálních poměrů dělnictva, kteří do nedávna byli utiskováni. Jejich snaha byla provázena výsledkem, který sluší nazvati křesťanským, ježto vše, co čelí ku pomoci chudému a jeho zlepšení, sluší nazvati křesťanským, dokud úmysl a prostředky jsou dobré. Kdo z křesťanů by tvrditi chtěl, že sociální demokraté jen zlé chtějí a zlých prostředků užívají? Tedy něco dobrého na nich jest a dobré pochází od Boha. Kdo Boha hledá a miluje, bude jej i v sociálních demokratech hledat a milovat. Zdaž také Bůh nechce někdy trestati křesťany, jak činil vyvolenému lidu? Trestati nás chce, že to dobré, co nečiníme sami, za trest nechá činiti od jiných, na které pohlížíme jako na pohany. Proč nepřichází to dobro, které oni konají, od nás, kteří je máme v první řadě konati? Odpověď: Protože máme málo dobré vůle, a ten drobet dobré vůle u jiných nezůstane bez odměny boží. Líbí se mi na

nich idealismus, hrdinství a vytrvalost, s jakou stojí při svých vůdcích a praporu. Na naše svaté mučedníky jsem musel mysliti, když jsem pozoroval obětavost za nich myšlenky, které ve svém svědomí měli za dobré a lidstvu prospěšné. Těm, kdož z našich, nenechají na nepříteli dobrý vlas, musíme přát, aby naši vůdci byli svatí.

Sociální demokraté nejsou vesměs naši nepřátelé, ani křesťanství ani státu, nýbrž jen to, co v jich učení a skutcích jest zlé, to jest proti blahu lidstva. Jen to na nich zavrhuje církev. Nezavrhuje však jejich osoby, byť se zle tvářily. Kdyby byli i nejhoršími hříšníky, nechce Bůh jejich zkázu, ale obrat. Kdyby byl sv. František Seraf. mezi námi dnes, řekl by: »Kdybych měl tak málo prostředků milostných ve velikých nebezpečích, jako ten a onen (sociální demokrat), byl bych horší než on, a kdyby naopak byli tito na mém místě, s mnohými milostmi, byli by lepší než já. Proto jsem veliký hříšník. Bůh budiž by milostiv.«

Dobrý křesťan se raduje z dobrého, ať je najde na komkoliv, a nedá mu pečet zla.

Nelíbí se mi na sociálních demokratech ona zášť a nízkost, posměch a utrhlání, ale zdaž nejsme také my vinni tím, že buď nechceme jim rozumět a buď nedostatkem lásky.

Kdybychom sebrali všechny závistné a utrhačné články z našeho vlastního tábora, viděli bychom, že nejsme bez viny. Lecteré břevno musili bychom odstranit, než bychom šli vyjmouti mrvu. Buďme nejlepššími křesťany a bude méně nepřátel.

Tak asi píše autor. Na armádě spásy se mu líbí jich zaprávový život a almužna, kterou v týdně záporu svého odevzdají na akci její. Po přečtení čísla napadlo mi, co jsem četl v době jubilea sv. Dominika, který působil v době rovněž tak překotné, jako jest naše, a mezi duševními proudy a nevěreckými, jako jsou v přítomnosti. Albigenští nebyli méně předpojatí proti církvi, jako jsou sociální demokraté. Co nezmohlo násilí mezi Albigenkými, zmohla láska Dominikova. Světec chodil uprostřed nepřátel, a nebylo mu ublíženo, leč že stíhali si z jeho roucha ostatek pro památku, takže šat jeho sahal pod kolena.

Kazatelské příklady.

Napsal dr. Rudolf Zháněl.

Věrnost.

Dne 4. února 1738 vypukl v Libochovicích nad Ohří oheň v obecním domě, zničil jej a některé blíže stojící stodoly; že však vítr náhle se obrátil, byly ostatní budovy města zachráněny. Případnost ta přičítala se přímlově Bohorodičky Chotěšovské. Proto na poděkování a na památku dává město každoročně dne 4. února u oltáře Panny Marie v Chotěšově sloužití mši sv., k níž dřívějšího

času z každého domu v městě nejméně jedna osoba dostaviti se povinna byla. (Josef Čapek, Dějepisný místopis města Libochovic n/O. Str. 108.)

* * *

Trest.

Zříceniny hradu Hasenburka v Českém Středohoří skládají se z věže tak zvané »bílé«, kolem níž ještě jsou kusy silných zdí, a z věže »černé«, stavěné přepevně z čediče. Tato věž vzdoruje všem živlům a je obydlím vranám a kavkám dalekého okolí. — Mládež okolních vesnic odvažuje se po zdi věže z venčí až k jejímu cimbuří vylézt, by mohla vybrati z hnízd mladé kavky. R. 1845 odvážil se též 12letý hoch ze Slatiny, Hynek Vagner, pro mladé kavky vylézt až k cimbuří černé věže; chtěje však zpáteční cestu nastoupiti, smekl se a sletěl střemhlav dolů, vyraziv si obě nohy z kloubů. Příčiněním lékaře Karla Vilita z Libochovic mohl po pěti měsících opět dobře choditi, ale zřekl se na vždy přístřeží na mladé kavky. (Josef Čapek, Dějep. místopis města Libochovic n/O. Str. 117.)

* * *

Věrný služebník.

R. 1602 vyměnil sedmihradský kníže Zikmund Báthory sedmihradské knížectví své s císařem Rudolfem II. za doživotní užívání panství libochovického a za roční plat 50.000 zl. Kníže Báthory bydlil v letech 1604—1610 částečně v Libochovicích, částečně v Praze; za pobytu svého v Libochovicích dal město vydlážditi, kterážto dlažba až do r. 1870 konala své služby. Kníže Báthory pro podezření tajných svých záměrů musil po r. 1610 ustavičně v Praze přebývati, kdež žil pod dohlídkou. Umřel r. 1613 dne 27. března a pochován jest v kapli sv. Zikmunda hlavního chrámu na hradě pražském. Prostý náhrobek tamnější postaven mu od věrného sluhy Jiřího Kemese z Varagdie dne 12. března 1620, a má v latinské řeči tento nápis: »Čtenáři, vezmi zde naučení, kterak podrobena jest hříčkám osudu lidská velikost. Zikmunda Báthoryho, sedmihradského knížete, kryje česká země. Sem svrhl nemilosrdný osud strženého s trůnu. Nebyl by měl ani kamene na hrobě, jenž stkvěl se zlatoleskem, kdyby služebníkova věrnost nebyla zůstala i v neštěstí nezlomenou.« (Josef Čapek, Dějepisný místopis města Libochovic n/O. Str. 122.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost sv. Cyrilla a Methoděje.

»Jak krásné jsou nohy zvěstující pokoj,
zvěstující dobré věci.«

(Sv. Pavel k Řím. 10, 15. Is. 52, 7.)

Dnes jest den, kdy máme splatiti dluh svým největším dobrodincům po Bohu, dnes jest svátek našich apoštolů Cyrilla a Methoděje, kteří nám přinesli světlo Kristovo do našich krajů. Právem nazývá Pavel Šafařík svaté naše věrozvěstce největšími dobrodinci všeho Slovanstva, neboť jimi začíná doba křesťanské kultury a dějin, kdežto minulost před nimi zahalena jest v skutečné temno. Sv. apoštolové nám září jako hrdinové sv. míru a velkých obětí, a jako hrdinové velikých apoštolských prací, jak ku oslavě jich chci dnes ukázati. Naši lidé mají krátkou paměť, oni počítají jen 500 let zpět, my však máme delší a skvělou historii, počínající před 1000 lety sv. Cyrilem, čili Crhou, jak staročesky býval nazýván, a sv. Methodějem, jemuž pradědové naši též po slovansku Strachota říkali. Vizme tedy jejich hrdinnost:

I. v obětech celého života;

II. hrdinnost v pracech jejich.

I.

Sv. bratři solunští přinesli nám veliké oběti, jimiž jsme byli zařaděni mezi národy vzdělané. Svati naši apoštolé obětovali svůj mladý věk, svou vlast a blahobyť, aby nám prospěli sv. evangeliem. To vysvětluje z jejich životopisu, pokud nám znám. Obětovali svůj rod i národ. Již tomu více než 1000 let (sv. Cyrill narozen r. 827) a oběti jejich života dosud svítí v paměti národu věřících. Celý život jejich byl přípravou pro skvělý postup ve světě. Jich rod byl vzácný, ježto otec jejich byl podvelitelem císařského vojska v Soluni a proto i jim se otvírala cesta plná úspěchů v říši řecké, tehdy slynoucí slávou a mocí.

Svatí bratři měli výchovu prvotní: sv. Cyril, původně Konstantin, měl za učitele nejslavnější tehdy muže v Cařihradě: Lva, jenž měl jméno filosofa, Fotia, kterýž se stal později patriarchou v Cařihradě, důkaz to, že vzdělání jeho jej opravňovalo k nejprvnějším úřadům v říši, zejména když 24letý Cyrill pro svou učenost stal se knihovníkem v patriarchálním kostele svatě Sofie, a jemu dáno jméno také filosof

Dal v obět svou krásnou vlast a vzdělaný národ. Balkán před 1100 lety měl jinou pověst než má dnes. Vlast Cyrillova známa byla jako země růží pro vysokou kulturu, jakou vynikala. Kraje, které nám dnes jsou známy pod jménem Bosna, jako zapustlé kraje, byly zvány za času sv. Lukáše rájem zemským. To byla vlast Cyrilla a Methoděje, kteří ji obětovali z lásky ke Kristu a Slovanům.

Opustili svůj vzdělaný národ řecký, který soupeřil s latinským národem, který jim mohl pojistiti mnohé krásné i dovolené požitky. Sv. bratři spíše byli původu řeckého než slovanského.

Sv. bratři volili sobě následovati Pána. Cyrill pro znalost řeči východních poslán byl na východ mezi Mohamedány, aby je získal víře Páně. Volil po návratu život tichý v řeholi sv. Basilia, který svým žákům stanovil, aby mimo modliteb a studia také tři hodiny aspoň denně věnovali pracem tělesným. Oba bratři, mladší Konstantin zvolil si řeholi v klášteře řečeném Olympském, kam i starší bratr Methoděj se odebral, rovněž do téže řehole, když byl složil vládařství slovanského knížectví v Makedonii. Zde žili Bohu a pokoji, zde se připravovali v tichu k velikým dílům, k nimž je povolal Bůh.

Tak jest i dnes s missionáři našimi: opustí rodiče své, svůj vzdělaný kraj i lid, svou budoucnost doma a pohodlí kraje a dávají se v kraje neznámé, vzdálené, divoké a často nezdravé, přinášejí obět životní pro sladké jméno Ježíš, jehož lásku nesou do temnoty a surovosti zdivočilých bratří. Lid katolický rád slýchá o obětech missionářů v zámoří a rád je podporuje a sleduje. Aj, zde máme v našich sv. apoštolech nejstarší missionáře národů slovanských, jichž jsou (dle slov Pavla Šafaříka) největší dobrodinci. Aj, jak krásné jsou kroky těch, kteří nesou mír. A to právě bylo dílo sv. apoštolů, v němž vykonali hrdinské skutky, o nichž v druhém díle promluvíme.

II.

Říše řecká byla křesťanská, ale okolí její bylo pohanské, a proto byla země jejich stále znepokojována vpády nepřátelskými, při nichž nejen že se loupilo, ale také mnoho krve prolévalo. Žádné vojsko, žádná zbraň nemohla získati pokoj a mír, až svatí Cyrill a Methoděj byli vysláni do krajin sousedících, Chazarům a Rusům, a nesli jim pokoj Kristův a učili je, že jsou všichni lidé bratři a pokřtěni, že jsou Kristovi děti, a naučili je milovati se navzájem na místě válčení a pracovati na místo loupění. Chazaři

poznávše, jak sladké a lehké jest jho Páně, upustili od vpádů a nepřátelství a byli vyměněni. Meč zaměněn za pluh, válka za práci, nepřátelství za požehnání. To bylo slavné dílo kulturní, jakým prosluli sv. apoštolové po celém řeckém mocnářství. To bylo jedno velikolepé dílo missijní mezi národy slovanskými kolem Černého moře, kolem nynější Oděsy ležící. Odtud si vedl Cyrill zvláštní kořist z missie. Chán chazarský chtěl se odsloužiti Cyrillu za jeho a jeho druhů práci, a proto mu nabízel dary vzácné. Cyrill si zvolil nejvzácnější: 200 zajatých Řeků. Jak hrdinná to práce a jak pokojná! Konec konců, kdo setřel slzu s jediné jen líce, ten větší slávu má, než kdo se vychloubá, že prolil krve proudů na tisíce. Zde kráčel sv. Cyrill jako hrdina z boje, v němž neprolil krve, ale usušil slzy, a učil lidi milovati a pracovati.

Po tomto výtečném tažení míru sv. bratři poslechli volání do Bulharska, kdež podobně působili, rozsévající lásku k Bohu a lásku k bližnímu, a svět nabýval jiné tvářnosti: Duch svatý obnovoval srdce věřících, rozněcoval v nich oheň lásky. Zde v Bulharsku bylo druhé pole jejich činnosti hrdinné, při níž snášeli veškery obtíže apoštolského života. Sláva jejich skutků roznesla se až na družnou naši Moravu, kam si tyto podivuhodné muže vyprosil na Michalovi III. kníže moravský Rostislav. Požehnaný a v památce nehynoucí jest r. 863, kdy nohy sv. apoštolů vkročily na půdu Moravěnky milé, kde měli vykonati obrodu celého národa československého.

Zde začali od abecedy, kterou sv. Cyrill dle vzoru řeckých písem ze století VI a VII. přizpůsobil potřebám našim. Zde položen základ k veškeré literatuře, zde počalo mezi bratřimi a jich průvodem první vyučování národa ve věcech božských i světských. Se jménem svatých našich apoštolů souvisí pokoj a mír, jde s nimi slunko vzdělání a umění, začíná se plniti zákon Páně: milovati Boha a bližního. Nebyla to práce snadná. Klesli naši předkové na stejný stupeň s jinými národy, a byla i mezi nimi krevní pomsta zákonem, jak jest dosud i jinde, a odlidňovala naše kraje, jako odlidňuje jinde. Zde překládali svaté písně žalmů do staré slovančiny našich otců, zde učili je zpívati chválu boží na těch svatých velehradech. S našimi sv. apoštoly nejde boj a válka, ani vražda a zášť, ale vzdělání srdce a rozumu, právo před násilím, práce před lupem.

Toto dílo osvětne a posvěcující vykonali ve spojení se skálou Petrovou, jak jest tak výmluvně obsaženo v jejich životech, poutníků do svatého Říma, aby zde došli ochrany před každou pomluvou. A došli ji! Zde posvěceni na rozkaz sv. Otce Hadriana na biskupy, zde dostali uznání svých prací a svých knih slovanských. Dosáhli zřízení samostatných biskupství pro říši velkomoravskou, která se stala kolébkou písemnictví slovanského. Aj, jaké obrovské, hrdinné dílo vykonáno sv. Cyrilem, jenž v Římě uprostřed prací dokonat (14. února 869), a sv. Methodějem, jenž se vrátil na Moravu, aby dokonat započaté dílo. Kmet Methoděj překládá Písmo sv. otcům našim a klade základ naší vzdělanosti,

ale také naší víry a spásy věčné. Zanechává 200 kněží za sebou při své smrti 5. dubna 885. Kdo může jim za to býti dosti vděčným? Obětovali vše, co měli: svůj rod, svůj národ, svou vlast, aby nás církvi a Bohu získali. Učinili pro nás vše, co mohli: našli písmo, zakládali školy, šlechtili mravy, odstraňovali zločiny.

Jak málo vděční jsme: přednost leckteří dávají těm, kdož božili, těm, kdož národ od skály Petrovy svedli. Ubozí. Nad meč trvalejší jest pravda.

»Nuže viz, co meč vybudoval v boji
vzalo již za své — dávný Velehrad,
podnes však hradba ducha Tvého stojí,
pekelný marně podrývá ji had.

Prestol, kde vládla pastýřská Tvá berla,
halí již věkův zašlých ssutiny,
dědictvím však nám září perla —
Kristova láska — spása otčiny.

Mějme v srdci slávu našich slávských apoštolů, abychom my i národ náš věren zůstal jim a jich pravdám, pak nad lidem svým vždy bdíti bude Bůh. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Proč máme hněv ze srdce zapuzovati a bližnímu ze srdce odpouštěti?

»Obětuješ-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem a jdi prvé smířit se s bratrem svým.«
(Mat, 5, 23—24.)

Pán Ježíš vybízí nás v dnešním sv. evangeliu, abychom bližnímu ze srdce odpouštěli a s ním se smířili, když praví: »Obětuješ-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prvé smířit se s bratrem svým.«

Toto vážné napomenutí Pána našeho Ježíše Krista obral jsem si za předmět našeho dnešního rozjímání, v němž ukáži vám, proč hněv ze srdce zapuzovati a bližnímu ze srdce odpouštěti máme.

P o j e d n á n í.

Kain a Abel přinesli Pánu Bohu každý zvláštní obět. Vida pak Kain, že se obět Abelova Pánu Bohu více líbila, záviděl a nepřál mu milosti boží; nemohl se na Abela ani podívat, aniž by byla zlost vzkypěla v srdci jeho. Jako vařící voda vře a páry vypouští, jež hubí, koho zasáhly: tak vřela zlost v srdci Kaina; po-

buřovala, rozčilovala mysl a sevřela srdce jeho tak, že ho všem pocitům lásky bratrské nepřístupným činila. Kain rozčilenou myslí na Abela zanevřel; Kain se hněval. Že pak hněv již tělu lidskému škodí, to poznáváme jasně ze slov Hospodina, Kaina se tázajícího: »Proč jsi se rozhněval? a proč jest opadlá tvář tvá?« To praví nám i denní zkušenost. Nebyl již tak mnohý mrtvici raněn a do hrobu sklácen, když se byl silně rozhněval? Není tomu tak dávno, co přinesly noviny o jistém, jinak rozšafném muži zprávu, že se v hněvu tak rozčilil, že nevěda, co činí, se zastřelil. Hněv neškodí však jen tomu, kdo se mu oddává, ale škodí i bližnímu. Hněv a msta hývají jako matka a dcera, jež ruka v ruce pospolu chodívaly a se na záhubu jiného spolčují. To vidíme již na svatých apoštolech. Pán Ježíš přišel kdysi s nimi pod večer k jednomu městu v Samaří. V nevraživosti své uzavřeli před nimi obyvatelé brány města a nedopřáli jim noclehu. To popudilo apoštoly k tak prudkému hněvu, že zvolali: »Pane, chceš li, ať díme, aby oheň sstoupil s nebe a spálil je?« (Luk. 9. 54.) Apoštolové chtěli v hněvu zlé zlým spláceti; byli mstiví. Z hněvu rodí se msta. To vidíme na každém rozhněvaném kloučku, jenž, bylo-li mu ublíženo, ihned protivníku mstou vyhrožuje a říkává: »Počkej, však já ti dám!« A čeho chápe se hněvivec, aby se svému protivníku pomstil? Chápe se pomluvy. Protože Josef egyptský necudné manželce Putifarově po vůli býti nechtěl, pomlouvala rozhněvaná Josefa před domácími a před mužem svým, aby se Josefu pomstila. Protože zbožná Susanna hříšnou žádost nešlechetných starců zamítla, rozhněvali se tito na ni a žalovali na ni křivě, že se skutku dopustila, na nějž v zákoně trest smrti byl ustanoven. Rozhlížejte se kolem, tažte se: Proč pomlouvá sousedka svou sousedku, kteréž se ještě do nedávna za sestry považovaly? Proč pomlouvají se vespolek sousedi, kteří dříve v přátelské shodě se snášeli? A dostanete za odpověď: Proto se vespolek pomlouvají, že se na sebe hněvají.

Člověk hněvivý podobá se člověku opilému. Jako opilci výpary z opojných nápojů rozum omamují a jej o všelikou soudnost olupují, takže mluvívá, co mu slíbá na jazyk přibáší a činívá, co ho později mrzí: rovněž tak omamuje a o všelikou soudnost olupuje hněv obět svou. Hněvem zaslepeni, usilovali bratři Josefovi o bezživotí bratra svého; hněvem omámen, mrštil Saul kopím po Davidovi, hněvem a mstou sotně zavraždil mnohý bližního svého? Poněvadž z hněvu i nenávisť bližního se rodí, vydává vším právem sv. Jan za vražedníka, kdožkoli se hněvá na bratra svého, když praví: »Každý, kdož nenávidí bratra svého, vražedník jest, a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.« (I. Jan 3, 15.) Dobře se i sv. Jakub o hněvu vyjadřuje, když praví: »Hněv muže nekoná spravedlnosti boží.« (Jak. 1, 20.) Hněv jest i úhlavním škůdcem lidstva. Hněv tomu, kdo se mu oddává, život ztrácuje a ukracuje; do srdcí sousedů vzájemnou nedůvěru vsévá; nevinné společné veselí ruší; lásku manželskou ničí, otce se synem, matku s dcerou, bratra pak s bratrem zne-

přáteluje. Proto jest člověk hněvivý i velikým protivníkem božím. Sám Pán Ježíš vydává člověka hněvivého za tak velikého protivníka božského, když o něm praví, že Bůh z rukou jeho ani oběti nepřijímá a toto mluví: »Obětuješ-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechej tu daru svého před oltářem a jdi prvé smířit se s bratrem svým, a potom přijď, obětuj dar svůj.« Věru vážná jsou napomenutí, jimiž nám Pán Ježíš před hněvem výstrahu dává a nás ku smířlivosti vybízí a praví: »Já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« (Mat. 5, 22.) »Milujte nepřátely své, dobře čňte těm, kteříž vás nenávidí, a modlete se za ty, kteříž vám protivenství činí a utrhují vám.« (Mat. 5, 44.) Ku smířlivosti nezavazuje nás Pán Ježíš toliko svým slovem, ale též i svým příkladem. Pohledni jen na Krista, když se ti nemožným zdáti bude, čehož Pán Ježíš těmito slovy na tobě požaduje. I Jidáše povýšil Pán Ježíš k důstojnosti apoštolské. I Jidášovi dával znáti tajemství království božího. I Jidáše krmil svým božským tělem a napájel i jej svou nejsvětější krví! Za to vše se mu Jidáš černou zradou odměnil! A jak choval se Ježíš ku svému zrádci? Nezloučil mu, aniž ho proklínal; ano i přítelům svým jej pojmenoval, když byl Jidáš již zradu svou vykonal, tázaje se ho: »Příteli, k čemu jsi přišel?« (Mat. 26, 50.) »Jidáši, políbením Syna člověka zrazuješ!« (Luk. 22, 48.) A jak choval se Pán Ježíš k nepřátelům svým? — »Chodil, dobře čině a uzdravuje všechny poražené od ďábla, nebo Bůh byl s ním.« (Sk. ap. 10, 38.)

Tak mluví o něm sv. Petr. Židům prokazoval Pán Ježíš tiscerá dobrodiní. Slepým navracoval zrak, hluchým sluch, němým řeč a kulhavým zdravé nohy! A jak se mu odměnili židé za všechnu jeho lásku? Odměnili se mu bobopustým voláním: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Odměnili se mu křížem, na němž ho ukřižovali! A jak se choval Pán Ježíš k úhlavním svým nepřátelům? Z očí jeho nesršely blesky hněvu a z úst jeho nevycházelo slovo, jímž by tresty boží na hlavy svých katanů svolával. Vyplnil se na něm, co o něm Isaiáš předpověděl, řka: »Jako beránek k zabiti veden bude a jako beránek před střízícím jej oněmí a neotevře úst svých.« (Is. 53, 7.)

Ano, když již byli katané na něm dílo své vykonali, ho ku kříži přibyli a na kříži se mu posmívali: nehněval se Pán Ježíš na ně; sám jim odpustil a chtěl, aby jim i od Boha odpuštěno bylo, když prosil: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« Za příkladem Ježíšovým odpouštěli i svatí a světice boží nepřátelům svým. Pro krátkost času chci vám jen dva světce co vzory smířlivosti před oči postaviti, a to sv. Štěpána a sv. Jana Qualberta. Sv. Štěpán smrtelně kamenem raněn, modlil se za nepřátely své a zvolal: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.« (Sk. ap. 7, 59.) Sv. Janu Qualbertovi zavraždil bratra jeden z jeho příbuzných. To popudilo Jana Qualberta k tak prudkému hněvu, že sotmě mstou, se zapřísáhl, že si nedá oddechu, dokud by své dýky do srdce vraha nevrazil. I slídl proto po něm ve všech končinách

světa. Konečně setkal se s vrahem v úžlabině, z níž se vyhlídka na chrám v údolí stojící otevírala a to na Velký pátek. Vida, že svému protivníku neunikne, vrhá se vrah k noboum Qualbertovým a úpěnlivě prosí: »Pro lásku Ježíše Krista, který dnes za mne a i za tebe umírá, odpusť!« Při těchto slovech pocítoval sv. Jan podivnou změnu v srdci svém. Ledová kůra, jež srdce jeho obestírala, se roztajovala; ruka ku vraždě vztažená klesla a Qualbert odhodiv meč, vrhá se v náruč vraha bratra svého a oba ubírají se pak do chrámu, aby Kristu Ježíši líbeznou obětí svatě smířlivosti přinesli.

Za příkladem Ježíšovým omlouvejme i my protivníky své a mluvmе ku svému nebeskému Otci: »Otče, odpusť jim; neb nevědí, co činí.« »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« Amen.

Fr. Franěk.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Kristus láskou a milosrdenstvím vykoupil a obrodil lidstvo.

»Lito mi zástupu.« (Mar. 8, 2.)

»Neměli, co by jedli.« Za dlouhé, strašné světové války poznali vojáci na frontě a lid v zázemí velmi dobře, co jest nedostatek a proto chápou dnes dobře smysl slov dnešního evangelia: »Neměli, co by jedli« — totiž oni zástupové, kteří v čisté lidské touze člověka po Bohu, po vyšších ideálech již tři dny poslouchali Krista na poušti a zlačněli.

Oni zástupové na poušti mohli zvolati jako apoštol Petr jednou ke Kristu zvolal: »Hle, my jsme opustili všecko a následovali jsme tebe; čeho se nám tedy za to dostane?« (Mat. 19, 27.) A Ježíš se smíloval. »Jedli a nasyceni jsou.« Hledali nejprve království božího a spravedlnosti jeho, na poušť následovali Pána Ježíše, aby se sytili duchovním pokrmem jeho učení a vše ostatní bylo jim přidáno. »Jedli a nasyceni jsou« duchovně, duševně i tělesně.

Drazil V útrapách, strastech a bolestech lidí za války a v souženích poválečných kolikrát nad námi musil Kristus zvolati: »Lito jest mi zástupu.« Lid. národové ztratili namnoze Krista, cestu, život a pravdu a proto se stali duchovně nuzní a hladoví; o kěž se dá lid a my všichni opět nasýti jeho učení, jeho zásadou, jeho pravdou a milostí.

My omámiti, oblouditi jsme se dali pokrokem kultury materiální, mylil nás pokrok technických věd a v tom omylu a po-blouznění jsme si myslili, že již nepotřebujeme jeho zásad a pravd nábožensko-mravních. Vše byl rozum a dobře jest bystřiti rozum, ale nesmí se zapomínati na kulturu srdce, zušlechtění srdce. S pokrokem technické, hmotné kultury rovnoměrně nezávodila kultura mravní, ba naopak upadala.

Ano, milení v Kristu, kdyby starý Pythagoras, Sokrates, Platon, Aristoteles, Demosthenes, Cicero, Seneka, Miltianes, Pe-

rikles, Caesar a jiní slavní mužové starověku vstali z mrtvých a viděli ty stroje parní, ty rozmanité elektrické motory, různé konstrukce vzducholoďi a jiné technické vymoženosti v oboru elektřiny a jiných přírodních sil a věd, jak by žasli a se divili. Viděli by skutečný pokrok.

Ale táži se, když bychom popřeli Krista Pána a odezírali od jeho zásad, mohli bychom jim poukázati na nějaký pokrok nábožensko-mravní? Nikoliv!

Přiblížili jsme se blíže ku vysvětlení základních problémů a záhad, co jest život? Co člověk, jaký cíl a účel člověka? Odkud přichází a kam jde atd.? V luštění těchto otázek jest ještě větší rozvrat, než za starých filosofů a sofistů. Člověk se vrhl na přírodu, chtěl ji vyzpytovat a ovládati; ale zapomněl zpytovat sebe, poznávat a ovládati sebe, a tak z pána přírody stal se sluhou, součástí přírody, nedovedl se povznést nad ní a v ní hledal poslední cíl.

Starý kategorický imperativ Pythagorův »Poznej se!« břímá nám do duše ještě hlouběji se vznešenějšími pohnutkami křesťanství ve své svátosti pokání. Poznej se, človče, v zrcadle učení Kristova a jedne dobře podle poznané pravdy, neb Kristus jest pravda. Zpytuj své svědomí, odlož návykové chyby a dobré svědomí tě bude blažiti, učiní tě šťastným a spokojeným. Kristus svými zásadami tě udělá mravně lepším a dokonalejším, vrátí ti vnitřní klid a pokoj srdce, povznese tě až k Bohu a dá ti takové vnitřní štěstí, jakého ti svět dáti nemůže.

A jak jest to u jednotlivce, tak u celých národů. Odkud rozbroje u nás? My ctíme mnohé velké muže, jimž byl Kristus alfa a omega. Ale Krista, kterého oni měli v srdci, jsme nechtěli uznati a mnozí v národě počali vyhazovati jeho kříže z veřejných budov, a násilím odstraněn sloup se sochou jeho Matky; jaká to nedůslednost.

Jeden z poctivých vůdců národa, dr. Rieger, volá před smrtí svou ve své poslední závěti: »Národe, drž se ideálů křesťanských!« A tu povstanou jiní a chtějí národ odkřesťanit a značkou tmy, zpátečnictví stigmatizovati vše, do každého, kdo odkřesťanění národa brání a hájí tisíciletou kulturu jeho národně-křesťanskou.

Drazí bratři a sestry! Mnozí z nás nechtějí skloniti šji před Kristem a jeho sladkým učením lásky, svobody ducha, milosrdenství a soucitu, a raději se dávají ovládati čirým hmotářstvím.

Mnozí z nás dávali a dávají přednost před Kristem Budhovi a propadli neutěšeným naukám lethargického pessimismu, světo-bolu a zoufalství, které ničí veškerou radost ze života a na životě již u dospívající mládeže, ničí veškeren křesťanský životní aktivismus, podlamují speciálně křesťanskou naději, kterážto naděje jest ctností, potřebnou každému člověku v jeho životním boji, a proto křesťanství povýšilo naději na božskou ctnost. A následek toho všeho: vzrůstající se sebevražednost v národě, úbytek porodů, zcela přirozeně nebo podle škaredohledého pessimismu život není dobrem a povstání nového života není radostnou událostí.

Místo lásky má vítěziti nenávist, místo pravdy lež, zásady spravedlnosti, práva a pravé svobody mají býti vystřídány heslem: Kdo má moc, ten má právo. Slabší musí zhynouti, ať jednotlivec, ať kolektivum, národ.

Než tlak budí protitlak. Jiskra božství od Boha v lidstvo vložená v člověku ještě nezhasla a tak pravda opět zvítězí. Obrozené, v boji očistěné křesťanství zmocňuje se opět všech ušlechtilých duší a srdcí. A proč? Poněvadž ono hlásá pravdu a zdůrazňuje ji láskou.

Bůh jest pravda, Bůh jest nejvyšší, nejčistší láska. Jest to veliké tajemství, mysterium naší víry, že Bůh se zjevil v člověku, vzal na sebe přirozenost lidskou.

Ježíš Kristus, tento nevinný odsouzenec na kříž, byl největším dobrodincem lidstva, neb pravdu boží ukazoval láskou boží. Jen proto přišel na svět, aby lidstvo a svět spasen byl skrze něho. Ježíš jen proto žil a žije mezi námi, aby nikdo, kdo v něj věří, nezahýnul, ale žil. Život povstává a se zachovává láskou a Ježíš-člověk — Bůh jest vtělesněná božská láska. »Kdo nemiluje, zůstává ve smrti.« Ježíš jest proto životem pro nás, jeho láska jest mocnější než smrt. »Silnější než smrt jest milování.«

Láska a smrt jsou v Kristu sestrami. U Krista milovati znamená dáti sama sebe, obětovati práci, sílu, vše pro bytost milovanou, pro lidi. U něj milovati znamená vzdáti se vlastního blaha, vlastního štěstí, vzíti na sebe nesnáze, starosti a i život položití z lásky pro bytost milovanou. V čistém lidství, od Boha zrozeném a nezkaženém, tak činí matka, to vše z lásky obětuje matka pro své milé děti.

Než lid namnoze holduje zásadám hedonismu (rozkošnictví), utilitarismu, prospěchářství, hmotářského sobectví a pohlíží na život jako zdroj sobeckého požívání. Lidé propadli takovému nazírání nemohou pochopiti, že čistá láska jest vždy nevyhnutelně spojena s obětí. Proto u nich život, trávený v utrpení a strasti, nemá ceny. Oni to nazývají fanatismem, přemrštěností, šílenstvím.

Tak nekročené, přemrštěné sobectví odvedlo lid od čistého lidství, pomátlo pojmy a mravní zdravé nazírání, že velikost se nazývá bláznovstvím, síla slabostí, že už se skoro nedovoluje, aby kdo byl šlechetným, a z této ctnosti se dělá posměch.

A tu opět přichází láskyplný Kristus, jeho učení, jeho svaté náboženství bojuje proti dobře nespolečenskému sobectví a stává se novou školou života pro lidi dobré vůle. Kristus opět volá: »Lito jest mi zástupu.« Sytí je duchovním chlebem života. »Jedli a nasycení jsou.«

Láska ku bližnímu velká, všeobecná, nezištná, obětavá, jež se jeví v účinné pomoci bližnímu v jeho nouzi, úzkosti, potřebě životní, láska upřímná, nepokrytecká jest ideálem našeho náboženství. Láska ku bližnímu pro Boha, neb Bůh jest původ a pramen lásky věčné a jen láskou může býti vzbuzena, živena, zachována a rozmnožena. Není vše láskou, co tak zoveme. Jsou mnohé city, jež mají s láskou mnoho příbuznosti. Tak vděčnost, milujeme-li člo-

věka pro jeho dobrotu, obdiv, milujeme-li člověka pro jeho moudrost. Tak v nezřízenou tělesnou vášeň se mění láska u toho, kdo miluje člověka jen pro jeho tělesnou krásu. To jsou podněty, motivy lidské. Na vyšší stupeň postavil Kristus lásku k bližnímu. Láska ku bližnímu neplatí jen vyvoleným, jak to svět chce, ale jest všeobecná. Ona platí rodině, vlasti, přátelům, ale ona platí i cizím, neznámým, ba i nepřátelům. Láska lidská jest zlá, neb právě dobro naše jest jejím podkladem. Láska lidská není hrdinná, poněvadž jest snadná, my ji neovládáme, ale jsme podmaněni od ní. Kdežto láska Kristova jest obětavá a nezištná až ku heroismu. »Ona vše snáší, vše věří, vše doufá, jest trpělivá« (1. Kor. 13, 7.) A při veškeré dobrotě není slabým, citlivostkářským pomíjením; ale jest přísnou, silnou. Jejím nejlepším vzorem jest Kristus žijící a ukřizovaný. Dnešní sv. evangelium tak zářným světlem objasňuje tuto lásku ku bližnímu u Krista. »Lito jest mi zástupů« — volá na poušti a jest již ochoten pomoci a nasycuje lačnější tisíce.

Chápejme, draží, životem svým lásku k bližnímu, jak ji Kristus učil slovem a svým příkladem, i v dnešním evangeliu: 1. nezištnou, 2. všeobecnou, 3. hrdinskou. Jaká vznešenost a hluboký význam v těch pojmech, smíření, odpuštění, obětování se, lásky, milosrdenství. Ony vykupují a obrozují lidstvo a mění svět v ráj. Amen.

Fr. Hrobař.

Slavnost sv. Maří Magdaleny.

Magdaleny: 1. pád, 2. povstání.

»Počala plačíc smáčeti slzami nohy jeho.« (Luk. 7, 38.)

Dvě jsou pouze cesty, kterými možno dosáti věčného cíle: cesta nevinnosti a cesta kajcnosti. Nejen zřejmá slova Písma sv., ale i vlastní naše zkušenost nás dostatečně poučuje, že málo jest lidí, kteří by kráčeli cestou nevinnosti, že skrovný jest počet oněch duší, jež, v milosti boží utvrzeny jsouce jako panický mládenec sv. Alois, varovaly se po celý život těžkého hříchu a ve stavu posvěcující milosti až do konce neochvějně vytrvaly. Všecky nás propouštěl kněz od posvátné křtitelnice, vloživ na nás po křtu sv. bílou roušku, upřímným a důtklivým přáním: »Přijmi roucho nevinnosti a dones je bez poskvrny až před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abys vešel — nebo vešla — do života věčně blaženého!« (Rituál.) Než jak zřídka vyplní se na křtencích toto přání sv. církve! Veliká většina lidí a křesťanů svou vlastní lehkomyslností a nestálostí zahazuje vzácný šat milosti boží jako bezcenný cár, s cesty nevinnosti zabředá do pohodlné, toliko jinými zaslepení proražené a vyšlapané dráhy hříchu, a tu nezbyvá jim jiné spásy, nechtějí-li upadnouti do záhuby věčné, než aby nastoupili trpkou a drsnou cestu pokání.

Svěťce, jejíž památku si dnes (v této jí zasvěcené svatyni) připomínáme, jedna z největších kajcnic v nebeské zahradě sva-

tých a světic božích, sv. Maří Magdalena, jest toho patrným důkazem. Její život jest poučným a výmluvným dokladem lidské křehkosti, jakož i skvělým příkladem upřímného a dokonalého se obrácení. »Počala plačíc smáčeti slzami nohy jeho.« K její oslavě a svému poučení uvažujme dnes nábožně: 1. o jejím pádu a 2. o jejím návratu na cestu ctnosti.

Kéž velká kajčnice Magdalská vyprosí nám u božského Spasitele tu milost, abychom, opustivše jako ona cestu nevinnosti, kráčeli v jejich šlépějích spasitelnou cestou pokání!

1. Kdo byla sv. Maří Magdalena? Písmo sv. se o ní častěji zmínjuje, a víme z něho, že Magdalena byla sestrou Marty a Lazara, a — jak zaručené podání tvrdí — dcerou vážených a zámožných rodičů v Bethanii blíže Jerusalema, od nichž zdědila statek Magdalský. Odtud prý její přilíčení: Magdalena. Totéž podání líčí nám Magdalenu jako ženu obdařenou neobyčejnou sličností těla. Tím více překvapuje její pád, jenž byl tak hluboký, že byla známa v Bethanii všeobecně jako veřejná hříšnice, oddaná prostopášnému, nemravnému životu, takže fariseus Šimon sám u sebe pravil: »Kdyby tento byl prorokem, věděl by, kdo a jaká jest ta žena, která se ho dotýká; neboť jest to hříšnice.« (Luk. 7, 39.) Jak mohla dcera rodiny tak čestné a vážené, tolika časnými dary a přednostmi bohatě obdařená, tak hluboce klesnouti?

Drazí v Kristu! Hle důkaz slabosti lidské, hle truchlivý, ale věrný obraz tak mnohého hříšníka a hříšnice mezi námi! Tělo, svět a ďábel jsou nepřátely naší spásy, ale nejnebezpečnější z nich jest tělo, které nás až do hrobu ustavičně provází, jemuž nelze nikam uniknouti; tělo, jež ustavičně »žádá proti duchu« (Gal. 5, 16) a v našem nitru rozpoutává urputný boj, v kterém vůle lidská, následky dědičného hříchu oslabená, tak často podléhá. V boji žádostí tělesných proti duchu podlehla i Magdalena, jemu padá v obět tolik lidí — zvláště ve svém mládí. Hýčkají své tělo jako svého drahého miláčka, hoví jeho hříšným žádostem a neúprosně zmocní se jich zhoubná zaslepenost, která jen a jen po smyslných požitcích touží a jen v tom hledá a spatřuje své štěstí, co tělu lahodí a jeho nízké žádosti ukájí. Potom ovšem nás'eduje často pád podobný jako Magdalenin! V nezřízené smyslnosti mizí nejkrásnější ozdoba duše — její nevinnost a čistota — a člověk, zabřednuv jednou do bahna smyslnosti, bojí se čím dále tím hlouběji do propasti nefestí, řítí se na nakloněné ploše nemravnosti bleskurychle do záhuby, a stává se nezřídka předmětem osklivosti a opovržení svých bližních — mužem hříšníkem, ženou hříšnicí.

Ještě rychlejším bývá pád těch, jimž se nedostalo potřebné opory a řádného zevnitřního vedení, t. j. od lidí, kterým Bůh ohrožené ty duše světil, aby rozumným vychováním duši proti útokům tělesné smyslnosti posilňovali. Víte dobře, nejmilejší, že tuto vážnou povinnost vložil Pán Bůh na prvním místě na bedra rodičů. Zabije-li matka své dítě nebo je týrá, nazýváme ji matkou krkavčí, a již lidská spravedlnost ji soudí a trestá; ale kolik tu

na světě krkavčích rodičů, kteří duševně svou vlastní krev, své děti slovem a příkladem ubíjejí! Dítě slyší doma tolik bohaprázdných řečí, tolik klení a rouhání, pomluv a na cti utrhaní, tolik oplzlých žertů a písní, tolik hádek a nadávek — ejhle! záhubný a nesmírně rychle účinkující jed, jenž ničí dětskou duši a mravní základy podrývá! Kolik tu krkavčích rodičů, kteří slovem i příkladem své děti učí nepoctivosti, je přímo ku krádežím vybízejí, kteří opilstvím a nestřídmostí jim cestu k mravní zkáze ukazují! Takové nesoudí arci v každém případě soudce pozemský; hrozí jim však soud daleko hroznější, soud Boha nejvyššího spravedlivého, neboť »kdo by pohoršil jednoho z malíčkových těchto, kteří ve mne věří, lépe by mu bylo, aby zavěšen byl žernov oslíčím na hrdlo jeho, a on pohřben byl do hlubiny mořské . . . běda člověku, skrze něhož pohoršení přichází!« (Mat. 18, 6—7.) Snad chybili podobně také rodiče sv. Magdaleny a nedostáli úloze, kterou Pán Bůh na ně vložil; byla možná pro svou sličnost jejich mazlíčkem, byli snad slepými k jejím chybám v mládí, trpěli její marnivostí a parádovostí, a tím nesli spoluvinu na jejím pádu. A pohledme jen trochu pozorněji do rodinného života za našich časů! Co tu pošetilých matek, které nejen nepotlačují, nýbrž přímo podporují a živí ješitnost a marnivost svých dětí, zvláště svých dcerušek! Neznají větší b'áženosti, než vidí-li, že jejich dcera předčí svým zevnějškem, hlavně svou parádou všechny své družky, že platí všeobecně za nejhezčí dívku v obci; je-li však také nejpilnější, nejskromnější a především nejmrvnější, po tom se ani nezeptají! Tu není divu, že marnivost roste s dívkou, že tato jen na tu nešťastnou parádu myslí a o zúšlechtění duše a srdce nedbá. Přijde-li pak sebe menší příležitost, tu stačí mnohdy pohled nebo svůdné slovo některého zhýralce, a dívka se stává kleslou Magdalenou, ženou hříšnicí. Hle, truchlivý pád, zaviněný často nedbalým aneb aspoň nerozumným vychováním vlastních rodičů!

2. Kéž by podobně Magdaleny následovaly také naši světici v jejím povstání, jako by i jejími učednicemi v hříchu! Magdalena klesla, klesla hluboko, ale ne na vždy; jako byla dříve velikou hříšnicí, tak stala se později s pomocí boží svatou kajnicí, jako dříve dala veřejné pohoršení, tak byla a jest dosud skvělým vzorem upřímného pokání. Zbožná legenda praví, že šla jednou z pouhé zvědavosti, všemožně okrášlená a vystrojená, poslechnout Pána Ježíše; zhrozila se Jeho řeči a pohledu, odesla sice, ale milost boží ji více nepustila. Jako Šavlovi před branou damašskou, tak mluvil v srdci Magdaleny Pán: »Tvrdě ti bude proti ostnu kopati!« (Sk. ap. 9, 5.) jinými slovy: »Marně proti mně bojuješ, marně se proti vlivu mé milosti vzpouzíš!« — a tak vidíme Magdalenu za nedlouho u nohou Páně! »Počala plačíc smáčeti slzami nohy jeho.« Oči, které dříve z nestoudnosti se radovaly, jen neskromné, k hříchu podněcující pohledy vysílali, prolévají hořké slzy; ruce nemravnostmi poskvřené objímají posvátné nohy Spasitelovy; vlasy, dříve hříšná ozdoba její, stírají Jeho nohy v upřímné

pokoře; a patřte, drazí posluchači, tam pod sv. kříž na hoře Kalvarií! Tam vidíme Magdalenu, lítostí očistěnou, v průvodu nejsvětější bolestné Matky Páně, celým srdcem truchlící nad utrpením Páně, jemuž po svém obrácení celou svou lásku zasvětila. O, jak podivná, ano zázračná jest moc milosti boží! Jak mocné a radostné to povzbuzení pro nás, kdykoli vědomí hříchu nás tíží a bázní před věčným soudem sklíčuje! »Smilováváš se nade všemi, nebo všechno můžeš, a přehlížíš hříchy lidské pro pokání!« (Moudr. 11, 24.) — jak skvěle naplnila se tato slova prorocká na kající Magdaleně! Nám budiž to útěchou v úzkostech svědomí, hříchem rozrušeného!

S milostí boží Magdaleně věrně spolupůsobila. Mohla v pravdě užítí slov sv. Pavla: »Milostí boží jsem to, co jsem, a milost jeho ke mně nebyla marná, nýbrž pracovala jsem více než všichni.« (I. Kor. 15, 10.) Do hříchu zabředla sloužíc tělu a smyslnosti, proto po svém obrácení tělu a jeho žádostem vypověděla neúspěšný boj. »Mně živu býti, jest Kristus!« — bylo jejím heslem. Spatřujeme ji nadále ustavičně v průvodu Pána Ježíše, u Jeho nohou sedíc dychtivě poslouchá slova života věčného, Jemu slouží, hlásí se k Němu i pod potupným křížem, provází jej do hrobu, nejsv. tělo Páně s bolestnou Matičkou uctivě pochovává a boží brob nábožně opatruje. Přišedši pak řízením božím s Martou a Lazarem do Marseillu, tráví, jak legenda vypravuje, svůj život v jeskyni v rozjímavé modlitbě a umrtvování těla.

Hle, drazí v Kristu, cesta spásy pro každého z nás, názorně nám ukázaná velkou kajnicí Magdalskou! Stůj věrně ke Kristu, bojuj svědomitě proti tělu a smyslnosti a uváděj je v poslušnost zákona Kristova; jen tak zachrániš svou duši! Neboť: »Chce-li kdo za mnou přijíti,« volá Ježíš, »zapři sama sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne!« (Mat. 16, 24.)

Příklad Magdalenin ukazuje však zvláště vám, křesťanští rodičové, odkud vašim dětkám, tomuto vzácnému vám svěřenému pokladu, hrozí největší nebezpečství, totiž od těla a jeho nezřízených žádostí. Proti těm bojujte bez přestání, ty potlačujte s největší ostražitostí hned v jejich zárodcích! Učte své děti skromnosti, krotte jejich zlé náklonnosti, ješitnost a marnivost; vstěpujte jim tu jediné zdravou zásadu, že dokonalost záleží ne v přednostech těla, ve sličnosti a uhlazenosti, nýbrž v ctnostech duše, hlavně v počestnosti, mravnosti a čistotě duše.

Znal jsem matku vznešenou, zdobenou nejvyšší pozemskou světskou důstojností. Byla to matka dobrá a rozumná; nevychovala svých dětí v marnivosti, nýbrž v křesťanských ctnostech. Přišla k ní jednou na návštěvu jiná dáma; a tu chlubil se před touto synáček vznešené matky v nových šatíčkách a přál si, aby jej obdivovala, říkáje: »Podívej se jen, jak jsem hezký!« Moudrá návštěvnice však krátce pravila: »Ano, ty šatíčky jsou opravdu hezké!« a matka schválila radostně tuto odpověď a poučila hned hošíka, že ne ve sličnosti těla, nýbrž v kráse duše a mravní dobrotě záleží pravá cena člověka.

Tak jedněte i vy, křesťanští rodičové, a jistě podaří se vám v srdcích dětí položití pravý základ mravnosti a ochrániti je moru hříchu a mravní nákazy. Všem vám bez rozdílu budiž pád Magdalenin důtklivou výstrahou, její povstání mocným napomenutím, abychom dle jejího příkladu vřelou láskou k božskému Spasiteli a upřímnou kajcností usmířovali hříchy našimi uraženou božskou spravedlnost, slzami pravé lítosti umývali nohy Páně a tak zasloužili sobě útěchyplný rozsudek z úst jeho: »Víra tvá tě spasila, jdi v pokoj!« Amen.

Leon. Rendl.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

»Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše beránčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví.«

(Mat. 7. 15.)

Když jsem byl ještě malým hošíkem, vypravoval nám pan učitel pohádku o červené karkulce a zlém vlku. Bylo malé děvčátko, krásné a nevinné jako anděl, to musilo chodit lesem do školy. V tom lese přebýval zlý vlk a zle tam tádl. Aby se proto děvčátku nic nestalo, napomínala je matka, aby ze školy spěchalo vždy rovnou cestou domu a nehlédlo ani v pravo ani v levo, a s nikým nemluvalo. Dítka se dle příkázání matčina řídilo a tak se mu vlk nemohl dostat na kůži. I co si vymyslí? Vyhledal si doupě hned vedle cestičky, po které dívka chodívala. Tam si přichystal z lesního mechu lůžko, přistrojil se za starou babičku, a čekal, až děvčátko půjde kolem. Když uslyšel jeho kroky, dal se do žalostného naříkání. Dívčinka slyšíc ten pláč a nářek, nahlédla zvědavě dovnitř, kdo to tam tak běduje. I spatřila tam starou babičku na lůžku. Soustrastí hnuta přistoupila k lůžku, aby se zeptala, co stařeně schází. Tu najednou vlk vyskočil, žaře a roztrhá ubohou dívku na kousky. — To byla ovšem jenom pohádka. Ale každá pohádka má v sobě mravné naučení. A mravné naučení této pohádky jest, že nemáme zvědavě do všeho se míchat, nemáme každému člověku hned na první setkání důvěřovati. Jsouť mnozí lidé na světě, podobní tomu zlému vlku, kteří nás svým svůdným hlasem lákají do záhuby. A tak jako ta matka dítka své před tím vlkem varovala, tak varuje nás dnes nejsv. Vykupitel před takovými vlky v rouše beránčím: »Pilně se varujte . . .«. Poroky byli ve Starém zákoně nazýváni mužové, kteří lid vyučovali v pravém náboženství. Falešnými proroky nazývá Kristus Pán takové lidi, kteří bližní své k špatným věcem svádí. Takových falešných proroků, svůdců lidí, bylo již za časů Pána Ježíše mnoho, za našich časů jest jich ještě víc. Sv. apoštol předpověděl již: »Že vejdou mezi nás vlci hltaví, kteříž nebudou šetřiti stáda«. (Sk. ap. 20, 29)

I nebude zajisté zbytečné, upozorním-li též já vás na takové falešné proroky, svůdce lidu, kteříž přicházejí k vám v rouše

beránčím, uvnitř pak jsou vlci hříví. Poslyšme jejich svůdné hlasy, pozorujme jejich roucha beránčí a jejich zrádné skutky!

V bájesloví starých Římanů vypravuje se o jistých obludách, které obývaly středozevní moře. Vrchní část těla těchto oblud mořských měla podobu krásné dívky, dolní podobu ryby. Nazývaly se proto sirény, čili mořské panny. Zpozorovaly-li tyto mořské panny z daleka osamělého plavce, začaly zpívatí takovým čarokrásným, svůdným hlasem, že plavec mimoděk se zastavil a naslouchal kdo to tak krásně zpívá. Ale běda mu, dal-li se tím svůdným zpěvem svésti, a zabočil svou loďkou tam, odkud zpěv přicházel! V okamžiku byl se všech stran obklíčen, jeho loď převrácena, on sám pohlcen mořskou hlubinou.

Podobně, jako ty sirény, dělají to též ti falešní proroci našich dob, svůdné lidi. Vždycky vyhledávají ty nejcitlivější stránky člověka, o nichž ví, že tam nejtěžší oddolá; vždycky udeří na ty nejprudší vášně, ve kterých nejsnadněji podlehně; i malují hřích v tak krásných barvách, že nezkušený člověk, oslněn tou zdánlivou krásou nevidí, co pod krásným rouchem se skrývá. — »Příteli, praví k jednomu, já se vám dívám. Jste přece tak moudrý člověk, vzdělanec, že se ještě té vaší víry tak houževnatě držíte? Co jest to víra? Co jest to náboženství? Kněží říkají, že jest to souhrn pravd, Bohem nám zjevených. Ale komu pak je Bůh zjevil? Kdo pak byl při tom, když Pán Bůh je zjevoval? Nemá-li pak to hanba, nechati se od kněží voditi za nos a věřiti věcem, které se přití rozumu lidskému? K čemu nám Bůh rozum dal, máme-li věřiti slepě to, co v rozumu se nesrovnává? Co pak nevidíte, že žádný vzdělaný muž již na ty báchorky kněží víc nedá? Pryč tedy s tou vírou, věřte co rozum a věda káže, pak budete také vzdělaným, osvíceným mužem, jehož si každý bude vážiti. Pryč s tou otrockou poddaností zákonům kněží, jste přece svobodným, můžete dělati, co se vám líbí.«

Ó jak svůdná to slova pro to hrdé, pyšné srdce lidské které tak rádo by se sebe svalilo všechna pouta, jak svůdný to zpěv pro mnohé nezkušené ucho lidské, které při tom ani nepozoruje, že jest to sykot pekelného hada, svádícího k nevěře, odpadlictví od Boha!

Přijde jiný svůdce a praví: »Ale kamaráde, co pak jsi to za jezevce? Ziješ jako poustevník, do žádné zábavy nejdeš, žádnou lásku nemáš. Vždyť jsi mlád, hezký člověk, nejsi na nikoho vázán; užívej toho světa. Pohleď kolem sebe. Kolikolem kvete ten mladý život, všude krásných děvčat dost, které jen čekají, až na ně promluvíš. K čemu Bůh ta krásná těla stvořil, nesmíme-li jich milovat, k čemu tolik tajných rozkoší do nich vložil, nesmíme-li jich užívat? Pryč tedy s tou úzkostlivostí! Užívej světa, užívej mládí, pokud čas. Beztoho život plyne rychle jako voda, a po smrti není nic k očekávání. Kněží ti sice slibují nebe. Ale kdo pak tam již byl, aby ti pověděl, že je to pravda? Nech nebe kněží a těm nebeským kozám, a udělej si nebe na zemi.«

Ó jak svůdná to řeč pro to srdce lidské, které beztoho tak rádo svým choutkám by popřálo úplnou svobodu. Jak snadno nakloní člověk ucho k takovým řečem, a nepozoruje ani, že to zlý duch nečistoty k němu mluví. — A to tak dělají ti falešní proroci všude a vždycky. Oni nejmenují hřích pravým jeho jménem, aby se člověk nezhrozil. Kdyby řekli přímo: »Staš se nevěrcem, zlodějem, smilníkem«, tak mnohý počestný člověk by se s nevolí od nich odvrátil. A proto zatají pravé jméno, a líčí nám hřích nejkrásnějšími jmény. Nevěru, odpadlictví od Boha zovou vzdělaností, svobodomyšlností; darebný život nazývají zábavou, nečistotu láskou, podvod a šibalství jest jim moudrostí životní, oprávněnou sebeobranou. A žel Bohu, že mnohý neprozíravý se dá tímto pozlátkem zaslepit a následuje jich, kam jej táhnou, až jej konečně strhnou do zábuby.

Dále uvažujme, kdo jsou ti falešní proroci, kteří nás k hřichu svádí. Kristus Pán praví o nich, že přichází v rouše beránců, uvnitř však jsou vlci hltaví. V rouše beránců přicházejí, tuť se k nám jako nejvěrnější přátelé, a právě proto jsou tak nebezpeční. Víka se leká každý, z daleka se mu z cesty uhýbá, ale beránka se nebojí žádný. A podobně kdyby ti špatní lidé nám svou vřelou povahu hned ukázali, své bídné úmysly přímo vyjevili, zajisté mnohý by se jich stranil, jako zlých duchů. A proto přijdou k nám v rouše beránců, hrají si na přitele, kteří to s námi dobře myslí. »Rty svými lahodí nepřítel, a v srdci svém ukládá, aby tě zvrátil do jámy« praví Jan Sirach 12, 15.

Drazí křesťané, tážete se, kdo tak mnohého mladého člověka připravil o víru, uvrhl do propasti pochybností? To byl jeho přítel. Pokud žil v kruhu rodiném, vychovávala jej dobrá matka v bázni boží. Tu najednou připlazil se za ním kamarád a začal kolem něho soukati síť, jako pavouk kolem mouchy. Místo do kostela táhnul jej do hospod, místo modlitby učil jej klít. A když se dobrý jinoch bránil a hřichu se lekal, smál se bídník jeho bázni, smál se jeho víře a ukazoval na jiné, kteří to prý tropí ještě hůře a nic se jim nestane. Tak jej ponenáhlu omámil, otrávil, zkazil na dobro. — Tážete se, kdo tak mnohou mladou dívku přilákal na tu širokou cestu, o níž praví Kristus, že vede k zahynutí? To byla její přítelkyně! V prvních letech mládí kvetlo to dítě jako krásná lilie v zahradě boží. Kostel byl její radostí, Bůh předmětem její čisté lásky; jak špatným svět je neměla ani tušení. Tu se připlazila k ní zmije v podobě lehkomyšlné dívky. »Co pak pořád v kostele děláš? Že tě nemrzí, ty hnusné výpary dýchat. Pojď raději na procházku, to jest veselejší. K čemu pořád to nudné kázání poslouchat, to beztoho již všechno víš, co ten páter povídá. Pojď raději tam a tam, jest tam dnes koncert, krásná hudba, mnoho mladých pánů, taneční zábava — Bože, to je ti radost.« A ubohá dívka naslouchá a zdá se jí, že to není přece nic zlého, trochu se pobavit. Ale za krátký čas je jí tanec milejší, nežli všechny její dřívější modlitby; místo Boha sedí v srdci ten mladík, co se kolem ní tak často točil, a dříve nežli se toho

nadála, vězí až po krk v nečisté lásce; ta krásná lilie jest zlomená — na vždy. Ba, drazí křesťané, nestává se dosti často, že vlastní matka dítěte převezme úlohu falešných proroků, aby je přivedla do záhuby? »Co ty budeš pořád běhat k zpovědi, na to času dost, až budeš stará baba. Jsi mladá, musíš se vdávat, jdi, ukaž se světu, abys byla vzorná«. Mnozí rodičové nenechají své dítě v neděli na mši sv. samým strachem, aby nebylo příliš bigotním. Kde ale jaký tanec se odbývá, samy je nutí, aby šlo, a nedbají žádných výloh, obětí, jen aby tu duši nesmrtelnou dítěte utopili v hříšných radovánkách — a jsou při tom přesvědčeni, že se o ně dobře starají. Nejsou-li to také vlci v rouše beránčím?

Uvažujme konečně, jaké ovoce to jejich svádění přináší? »Po ovoci poznáte je«, řekl Pán Ježíš. Když pekelný had v ráji našel pramáti k prvnímu hříchu sváděl, mluvil k ní: »V kterýkoli den budete jísti ze stromu tohoto, otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé«. Mlsné Evě se při tom sliny sbíhaly v ústech. Sotva ale, že zapovězeného ovoce požíla, otevřely se jí oči, ale ne aby poznala dobré i zlé, ale aby poznala svůj strašný hřích. Bázni před spravedlivým trestem božím skryla se v houští, ale — moc jí to nepomohlo. Plameným mečem vyhnal jí anděl z ráje a kletba boží provázela ji cestou. »Protože jsi tak učinil, prokleta budiž země v díle tvém . . .«. A podobně jako Evě vede se i jiným svedeným. Když svůdník k hříchu svádí, líčí hřích tak krásně, že těžko odolati. Ale běda, kdo se světi dá! Ten tam je pokoj duševní, to tam dobré svědomí. Víra, v níž člověk nalézá útěchu, jest podkopána, nevinnost ztracena, zmařena navždy. Aby hlas svědomí utlumil, vrhá se nešťastník do víru života, klesá vždy hlouběji do hanby a hříchu, až utone někde v moři nepravosti a zoufalství. A kdo že tuto duši nesmrtelnou uvrhl do záhuby? Ten falešný prorok, bídný svůdník, který k ní přišel v rouše beránčím, tak sladce mluvil o hříchu, a při tom ji bídně klamal.

A proto drazí křesťané, pilně se varujte falešných těch proroků! Co věřiti musíme, co konati máme, abychom pravého štěstí, nehynoucího našli, učil nás Ježíš, Syn Boží, učí nás církev svatá. Její mateřské péči svěřujme rádi svůj osud, jejich příkázání budme poslušni, na její výstrahy dbejme. A přijde-li někdo, aby nám jinou víru namluvil, jiné mravy nám vpravoval, než jak to Ježíš církev učil, neposlouchejme jich, a byť by to i naši nejlepší přátelé byli . . .

P. V. Smolík.

Neděle osmá po sv. Duchu.

»I vy za to mějte, že zemřeli jste
hříchu, ale živi jste Bohu.«

(Řím. 6, 11.)

Učení Kristovo — tot učení lásky. Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Lásku hlásá nám i dnešní evangelium tak dojemně předvádějc nám na oči, jak máme odpouštět bližním, aby Bůh odpustil nám. Bohužel, že nyní pro samou humanitu, lásku k bližnímu, zapomíná se na to nejdůležitější — na lásku k Bohu.

Proto o ní chci několik slov pověděti a to způsobem takovým, by nám bylo jaksi znemožněno Boha nemilovati, abychomyskutku jednou již zemřeli hříchu a živi byli Bohu v Kristu Ježíši, Pánu našem.

Dvojit cestou lze dosáti svatosti a dokonalosti. Tak můžeme i pole a nivy dvojit způsobem zdokonaliti a sprostiti všeho býlí, kteréž se tam zahnízdilo. Buďto že vytrháme plevel za plevem, jdouce po celém lánu od liché k liše, což ovšem vyžaduje mnoho času a značné námahy, anebo že zapálíme celý lán, aby tak jedním rázem veškeré škodlivé býlí bylo vyblazeno a pole zúrodněno a zušlechtěno.

Tak je to i s námi. Dvojit způsobem lze nám dosáti dokonalosti. Buďto že budeme potlačovati své vášně a náruživosti jednu po druhé a do srdce svého budeme vštěpovati ponenáhlu, jak mizí vašeň, ctnost opácnou, což ovšem potrvá dlouho a bude zaneprazdňovati a také unavovati veškeré naše síly — anebo že se odhodláme rázem učiniti přítrž veškerým svým náruživostem a vyhladiti ze srdce svého veškeré své vášně, proniknutí jsouce zcela plameny božské lásky, která spálí a zničí v nás veškeré chyby a nedokonalosti. Volmež sobě, přátelé, cestu druhou, cestu to opravdové lásky k Bohu, která pučí z pocitu pravé vděčnosti, z pocitu uznalosti za to, co dobrého Bůh prokázal již nám.

Trváť tudíž, že toto rozjímání bude nejvhodnějším prostředkem, jímž bychom v mysli své oživili vzpomínku na svatá duchovní cvičení nedávno uplynulá, rozněcující v sobě tímto způsobem znovu horlivost ku provedení všech úmyslů, které jsme pojali za svaté doby exercitií. Uvažme tudíž: 1. která dobrodina Bůh prokázal již celému lidstvu a 2. která dobrodina prokázal i mně samému, abychom pak mohli říci s apoštolem: »Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris.«

Jak štědrým Bůh ukázal se k člověku již v darech přirozených! Od věčnosti miloval nás, dříve ještě nežli byly zasazeny veřeje zemské a utvářen byl svět. Bůh pamatoval již na každého z nás. Bůh nečekal, budeme-li ho milovati, jako to děláme my, aby napřed někdo nám věnoval svou lásku a pak že i my mu dáme své srdce. Bůh miloval nás od věčnosti, takže nebylo po nás ještě ani památky a již náš milovala boží dobrota. Bůh miloval nás nejenom tenkrát, když jsme se mu nemohli ještě odplatiti láskou za lásku, nýbrž láska jeho k nám je táž láska, kterou

miluje sám sebe, je to láska rovněž tak věčná jako láska, kterou miluje svou vlastní bytost, takže právem dí: *in caritate perpetua dilexite.*

Zda hlas neozývá se tu v srdci našem, že slušno a spravedливо, abychom se odsloužili Bohu za lásku věčnou a převyšující veškerý čas a pomysly alespoň láskou časnou, láskou jaksi několikaletou? Kdybychom věděli určitě, že vznešená jakás osoba je nám nakloněna přátelstvím, že, ačkoliv nikdy jsme se s ní nesešli, přece vždy s největší úctou o nás mluví a často na nás se dotazuje, zda by nás to nepobádalo k upřímné lásce k ní? Jak by nás myšlenka tudíž měla pobádati k lásce k Bohu, že Bůh sám nás miluje od věčnosti nezištně a vroucně!

Než láska boží k lidem nebyla láskou netečnou, platonickou, ukázala se spíše i skutkem stvořením všehomíra. Při stvoření tolika bytostí od nejmenších prášků až do nejvyšších chorů andělských bylo zajisté možno, aby Bůh člověka opomenul. Nebylo to nutno, aby právě tvorové lidští přebývali zde na zemi, nebylo také žádné nutnosti, která stoíc nad Bohem nařizovala by mu, co a jak má konati. Mohl Bůh k slávě své utvořit na tisíce a na miliony bytostí jiných, skvělejších než byl a je člověk. Bůh tomu však nechtěl. Stvořil přece člověka, ačkoliv předzvídal jasně a určitě, že lidé budou Boha urážeti, že mu budou nevděční, že se mu odmění za jeho lásku a dobrotu zlobou a záští.

Řekněte jenom, moji drazí, některé matce, chovající dítko své v náručí, hýčkající a laskající je, že toto dítě jednou se jí odmění za její hlazení a polibky nadávkami a spíláním, a že ji bude za všechny služby prokázané políčkovati a po zemi smýkati — zda tato matka vědouc, že předpověď tato se jistě jednou splní, bude milovati syna svého tak, jako dříve? A hle, Bůh věděl zcela jasně, co na něho čeká, jakých urážek bude mu zakoušeti od člověka stvořeného z hlíny a bláta země, a přece ho stvořil. Jaká to láska! Fecit mihi magna qui potens est! Ba přiložil sám ruku k dílu, když člověk měl na svět přijíti. Při stvoření ostatních věcí dí Písmo svaté: *«I řekl Bůh a stalo se.»* Než člověka Bůh stvořil sám, z hlíny země rukou svou, aby naznačil svou lásku k němu. A jak stvořil nás? Duše naše je obrazem Boha a nejsv. Trojice. Bůh jest jeden v přirozenosti a troj v osobnosti, tak i duše naše jest jedinou v přirozenosti, má však trojí schopnosti. Bůh jest pouhý duch, i duše naše jest duchem, Bůh jest nesmrteľný, tolikéž i duše. S postavou těla svého směřujeme k nebesům, ukazující tím, pro koho jsme stvořeni. A vše, co nás obklopuje, je stvořeno pro nás. Nerosty, byliny, keře, stromy, zvířata, slunce, měsíc i hvězdy jsou zde jenom pro nás, netoliko aby ukojovaly naše potřeby, nýbrž také aby okrašľující místo našeho pobytu poskytovaly nám příležitost býváti ducha. Bůh nepostavil nás na svět jako do nějakého žaláře, nýbrž jako do překrásné zahrady, kde jsou věci netoliko užitečné, ale příjemné a lahodné! Jak měli bychom býti za to Bohu vděčními!

Sv. Maří Magdalena z Pazzis pozorujíc jednou krásu utržené květinčky, vypukla v nadšené volání: »Jak srdce mé plane láskou k Bohu mému, který již od věčnosti pečoval o to, aby jednou tato bylínka vykvetla ze země a občerstvovala zrak a čich můj, vybízejíc mne k lásce k Stvořiteli!«

A sv. Terezie říkávala, že kdykoliv pohlíží na nivy, stromy, prameny, jezera nebo lučiny, vždycky se jí zdá, jakoby vše toto jí vyčítalo, že je nevděčnicí a že nemiluje tak, jak to má býti, Toho, jenž stvořil všechno proto, aby si získal její lásku.

Bůh však udělil člověku netoliko, jak jsme nyní slyšeli, darů přirozených, nýbrž i darů nadpřirozených. Udělil nám především milost svou. Povyšuje nás za dítky boží a dědice království nebeského. Boží milost — tot dar takový, že závrať nás musí jímati nad jeho velikostí. Jestliž boží milost účast na nekohečné nesmírné podstatě a přirozenosti samého Boha, jen že ve způsobu takovém, jako se oko naše spojuje s věcí viděnou, tedy ve způsobu poznávacím. Rozšířením milosti boží je patření na Boha tváří v tvář — jiný to nadzemský dar ubohé bytosti naší. Jako duše naše je formou dobou našeho těla, tak Bůh, jehož užíváme na věčnosti, stane se formou dobou naší duše ve způsobu poznávacím. Pro tuto úzkou spojitost se samým Bohem Kristus volá k nám: »Již nebudu vás nazývati sluhý, nýbrž přátely — vy jste přátely mými« (Jan 15, 14.)

A když člověk pohrdl tímto svým bohorovným vyvýšením, uvrhne se do hřichu a propadáje věčné záhubě — hle, Bůh učinil to nový div své bezměrné lásky k nám. Poslal svého vlastního Syna, aby lidstvo vykoupil. Co by bylo, považte, lidstvo bez Krista? Massa těl odsouzených ku stálému trápení zde na zemi a k mukám ještě hroznějším po smrti. V pravdě ukázala se láska a vlídnost Boha našeho ne podle skutkův spravedlnosti, které jsme činili my, nýbrž podle svého neskonaleho milosrdenství spasení učinil nás. Bůh Otec, aby nás zachránil, dává Syna svého na smrt — Bůh Syn umírá za nás — Duch sv. přivlastňuje nám účinky této smrti předražené. Jako zde na zemi v řádu přirozeném člověku slouží celý svět, tak je i celé nebe člověku k službám v řádu nadpřirozeném. Bůh Otec poskytuje se nám za předmět věčné blaženosti, Bůh Syn stává se naším přítelem, Duch svatý snoubencem našich duší. Co zbude tu ještě na nebi? Věru vše, co je na nebi i na zemi, je nám k službám! Jak měli bychom býti za to Bohu vděčnými! A považte k tomu ještě milosti, udělované nám svatými svátostmi, milosti posvěcující a napomáhající, jež provázejí člověka od kolébky až do hrobu, sílce, občerstvující ho a vyzbrojující jej proti všem nepřítelům spásy. A vše toto Bůh udělil nám, ne ze zisknosti, ne z donucení, nýbrž z čisté, neziskné lásky! Jaká měla by býti tudíž naše láska k němu!

A co mám říci o divu všech divů — o nejsvětější Svátosti? Bohu nestačilo, že nám nebe vyzískal, chtěl učiniti ještě více, daleko více — proto trvá dnem i nocí u nás, aby nás přeměňoval ve své tělo a ve svou krev, aby co nejúžeji se s námi spojoval,

jak nemůže se spojit ani matka se svým dítětem, které nosí pod srdcem, aby nás jaksi svými vlastníma rukama vnesl do svatyně nebeské, bychom dleli jednou i se svým tělem tam, kde přebývá on.

Zda neměli bychom býti hotovi, učiniti vše pro Pána svého, když on se tak naskrze věnoval nám?

Svatý František Borgiaš měl sestru, kterou ctil zvláštní láskou, a to hlavně proto, že byla tak nevinná a zbožná. Jednou procházeli se po zahradě vévodského paláce rozmlouvajíc spolu o předmětu velice důležitém, totiž o volbě stavu. Mezi hovorem František Borgiaš tázal se své sestry. zda nepomýšlí na vdavky. Sestra místo odpovědi zastavila se u záhonku, na kterém skvěly se překrásné květy. Shýbla se a utrhnuvši ze záhonku nejkrásnější květinu, ukazovala ji bratru a nezmiňujíc se ani slovem o otázce, kterou jí položil bratr, hovořila jenom o barvě, o vůni, o tvaru, květu i celé lodyhy, vychvalujíc a velebic, jak vše jest tak okouzlující, tak něžné, tak podivuhodně krásné. A dodala: »Bratře, řekni mi, kdo vytvořil toto umělecké dílo? Kdo nadal tuto květinu tolika přednostmi, aby byla tak milou a sličnou?« Bratr odpověděl: »Bůh jediný jest tvůrcem vši této krásy.« »Nuže,« řekla mu sestra, »věz, bratře můj, že nechci žádného ženicha, který by ze mne mohl udělati méně než Bůh z tohoto kvítka. Může-li Bůh jediný vyzdobiti duši mou vši krásou a vši sličností, abych se oku jeho líbila a lásku jeho srdce si zasloužila, pak nechci míti žádného jiného za ženicha, než jedině Boha svého.« A za nedlouho vstoupila do řádu bosých Karmelitánek v Gandii.

Tu ovšem každý se musí otázati sám svého vlastního srdce. Každý má svou vlastní knihu, kde je napsáno, co Bůh proň učinil. A tu byste mohly úd od údu svého těla, místo za místem svého pobytu, den za dnem svého života — všude byste shledaly hojně důkazů, kterak vás divuplným způsobem miloval a miluje Bůh vás.

Mohl mne postavit na svět neduživého, slepého, němého, hluchého — kolik lidí je na světě, kteří celý život tráví na lůžku bolestném — a mně dostalo se od Boha zdravých údů! Mohl mi také dáti duši neschopnou učení, mohl mne učiniti tupohlavým, slabomyslným — a on toho neučinil. A kolik darů nadpřirozených obdržel jsem již z ruky boží!

Kolikrát mi již odpusil od mého dětství! Snad již tehdy, když prvý paprsek rozumu v duši mé se rozbřekoval a Boha jsem urážel! Snad musím se sv. Augustinem volati: »Kde přece, o Bože, kdy a kde byl jsem nevinný?« A v mém dospívajícím mládí! Kolik tu hříchů v domě otcovském, ve škole, na hřištích a místech zábav, uprostřed mých druhů, ano i na místech, kam hřích nikdy vniknouti neměl — ve svatyni tvých stánků, o Bože, a na stupních Tvých oltářů.

Kdy a kde jsem byl nevinný? Vzpomeň si duše, Bohu zasnoubená, na zákon boží: jest jen jedině přikázání, jehož bys nebyla přestoupila? Zeptej se svých smyslů, který z nich ti nesloužil za nástroj ke hříchu? A Bůh přece mne milostivě snášel a snad

právě když jsem jej nejvíce urážela, ozval se v nitru mém hlas, volající mne za jeho snoubenku, do domu Bohu zasvěceného. A i zde — kolik přestupků potkávám zde všude i v tomto domě. I ve své cele i v pracovně, i na chodbách, v kuchyni, v zahradě, i v rektoriu, i zde v této kapli? A Bůh přece mne snáší doposud. Kolik lidí úpí v pekle, které Bůh tam uvrhl hned po prvním těžkém hříchu — a mne božské milosrdenství zachovává doposud!

Kolik nešťastníků lká nyní ve věčném zabynutí, kteří nedopustili se hříchů ani z daleka tak ohavných a četných, jako byly hříchy moje. A jak je s mou vděčností?

Milujme tedy, drazí křesťané, Boha svého z celého srdce. Pak vykofeníme snadno jedním rázem veškeré zlo ze svého nitra. Myšlenka na Boha k nám tak dobrotivého ať roznítí celé naše srdce, abychom jen pro něho žili, pro něho se obětovali, pro něho všechno trpěli, neboť všechna utrpení tohoto světa nedají se srovnati se slávou, která se ukáže na nás za to, že jsme se zasvětili Pánu bez výhrady, v životě i ve smrti, zde i na věčnosti. Amen.

Lud. G. oh.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Plesejte vy, kdo se světem držíte! Když vy léta svá v hříšných rozpustilostech trávíte, když krmíte srdce své lakomstvím a jinými nepravostmi, když hříšně se radujete, držíce buben a harfu v ruce své, pláče a s'zí nad vámi nejlepší přítel váš, Ježíš Kristus. Když vy, abyste si přízeň lidskou zachovali, přátelství boží od sebe zamítáte; abyste si člověka nerozhněvali, ke hříchu svolujete a Boha hněváte, ví On, že se vám to hříšné přátelství lidské v nepřátelství promění, ví, že po hříšném vyrazení vašem souzení se všech stran se na vás valí bude. Ví též, že po krátké radosti vaší věčná žalost, věčné trápení následovati bude. Proto naříká nad vámi a praví: Běda lidu hříšnému, lidu obtíženému nepravostí, semenu nešlechtnému, synům hříšným; zanechali Pána. Přestoupili zákon a přikázání božská. Protož zločecení sežere zem. (Išaiáš 1, 4.)

Pláče pak Spasitel nad vaší slepotou a hříšností proto, že nechcete poznati a vyhledávati těch věcí, která jsou vám k pokoji. K pokoji a opravdové radosti slouží vám toliko to, co s Bohem a dobrým svědomím podnikáte, co dle přikázání božího konáte. Jen tyto a takové věci pokoj a pravou radost plodí. Ale když s Bohem válíte, když přikázáním božím se protivíte, jakého pokoje míti můžete? Čím silněji se Bohu opřete, tím mocněji vás porazí, tak vás sníží a setře, že na vás kost na kosti nezůstane. Neboť kteří činí nepravost, rozšiřují bolest a duchem hněvu božího zkažení jsou. (Job. 4, 8.)

Ó, jak hořké slzy v očích Ježíšových vyvolává duše, která nechce poznati čas navštívení svého! Pocituje v sobě libou náklonnost ke ctnosti, ale udusuje ji. Zná přikázání božská, ale přestupuje je. Slyší hlas svědomí, který jí varuje před hříchem, ale neposlouchá ho. Bůh dobrotou hledí duši hříšnou k sobě přivést,

ale ona za to nevďěčností se Mu odměňuje. Sesílá tedy Bůh tresty, nemoc, neštěstí, aby hříšníka k pokání pohnul. Ale hříšník připisuje to nehodě, neštěstí, o Boha se zase nestará. Bůh napomíná hříšnou duši hlasem kazatelovým, aby do sebe šla a pokání konala, ale ona pohrůžkám božím se vysmívá, spáchaných hříchů neopлакává, jich v budoucnosti se nevystřihává. Odvrací se od Boha milosrdného, který ji obejmouti chce; nedbá na Boha spravedlivého, který jí trest připravuje; nehledí na život, který prchá, neuvažuje o smrti, která se blíží. Nepřipomíná si soud boží, který na ni čeká. Slovem, nechce poznati času navštívení, spasení a smílování svého.

Syn boží vyháněl z chrámu prodavače těch věcí, kterých ke službě boží bylo používáno. Jak potom teprv trestati bude ty, kdo v chrámu Páně se smějí, nepotřebnými rozprávkami čas tam mařit? Co se stane s těmi, kteří ve chrámě neslušně se ohlížejí, v nečistých myšlenkách se kochají a jiné k tomu svádějí? Dotče tedy Kristus neuctivost ve chrámu božím lotrovství přirovnává, neboť jí čest Bohu se loupi a mnohé duše nevinné takovým pohoršením se ničí.

Štěpán, šestý biskup římský, lidi takové takto napomínal: »Bojte se toho, který někdy bičem z provázků spleteným prodávající z chrámu vyháněl. Bojím se, aby podobní lupičové cti boží neuslyšeli jednou hrozná slova: V zemi svatých nepravé věci činil, proto neužijí slávy Páně.« (Is, 26, 10.)

O, slávo Boha Otce, radosti světa, Pane Ježíši! Pláčeš? A nad Jerusalemem, nad hříšnou duší, nad mou duší pláčeš? Ó, duše má! Jestliže Ježíš Kristus budoucí zkázu tvou hojnými slzami oplakává, tož nechce tvé záhubě, touží po tvém spasení, chce, abys života a pokoje věčného došla. Můžeš spasena býti, chceš-li. Spoj jenom s vůlí a milostí boží své přičinění. Zahyneš-li, jen tvá to bude vina. Ó, dobrý Ježíši, já jsem přičinou tvého pláče, já původcem záhuby a zkázy své. Nechtěl jsem konati, co sloužilo k pokoji, co k obdržení slávy věčné. Ach, lituji a bolestně želim, že jsem čas navštívení svého nepoznal! Ach, lituji a bolestně želim, že jsem tvého otcovského napomenutí tolikrát nedbal a tak časnou i věčnou bídu na sebe uvedl. Ó, milostivý Ježíši! Jestliže Ty cizí zkázu tolik oplakáváš, jak mám teprv oplakávati já svou vlastní zkázu, do které jsem se sám uvrhl? Abych zkázu tu od sebe odvrátil, abych předešlé nepravosti nahradil, chci od nynějška přidržeti se toho, co k pravému pokoji vede. Posiň mě v tomto předsevzetí mém, o můj nejlaskavější, nejdobrotivější Ježíši! Amen.

Jos. Staněk.

Neděle desátá po sv. Duchu.

Pyšný hřeší: 1. proti Bohu, 2. proti sobě, 3. proti bližnímu.

»Každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn.«
(Luk. 18, 14.)

Nábožní posluchači! Kdo navštívil světoznámou obrazárnu Vatikánskou, nezapomene zajisté tak snadno na dojem, jaký vzbudil v něm pohled na jedno z velelů nesmrtelného Rafaela, — na nádherný obraz Proměnění Páně. Umělec vytvořil na něm dvě části. V části hořejší kochá se oko půvabem jasných, v pravdě nebeských barev, z nichž zářící postava Spasitele v těle oslaveném co nejúčinněji vystupuje. Mezi tím však, co nahoře krása a jas téměř zrak oslňují, spatřujeme v části dolejší téhož obrazu výjev až odporný, příšerný! Vidíme tam člověka ďáblem posedlého, s křečovitě skroucenými údy, očima vypoulenými, plnými hrůzy, s pěnou u skřivených úst! — Co asi zamýšlel slavný Rafael tak nápadným kontrastem, spojením dvou tak sobě odporujících výjevů na též obraze? nic jiného, než, aby ošklivost výjevu dole vymalovaného přispěla k zvýšení mohutného dojmu, který nádhery barev, vznešený děj a mistrné provedení obrazu tajemného Proměnění Páně na hoře Tábor v duši každého pozorovatele musí vyvolati!

Nejmilejší! Mistr všech mistrů, sám božský Spasitel nakreslil v dnešním podobenství několika jen slovy podobné diptychon, podobně skvělý dvojdielný obraz. V prvním dílu, v nejbližší blízkosti svatyně stojí Fariseus a koná svou podivnou modlitbu, plnou sebechvály a pokrytectví; v druhém na prahu nádvoří choulí se pokorná postava celníka, jenž neosměluje se ani očí pozdvihnouti k nebi, bije se v prsa a říká: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« (Luk. 18, 13.) — Jak mistrný to obraz! Jak mocně působí ty dvě tak různé postavy, zvyšující vzájemně dojem, jehož Kristus Pán podobenstvím docílití zamýšlel! Zpupný Fariseus — ač se tak nápadně do popředí staví — jest jenom temným pozadím, z kterého tím jasněji vystupuje prostá ale následovaná hodná postava kajícího celníka, jež opět navzájem pýchu fariseovu ukazuje v celé jeho mravní nahotě a ohyzdnosti! — Když sám Spasitel závěrečnými slovy: »Každý, kdo . . . (text) a kdo se poníží, bude povýšen« (Luk. 18, 14) tak zřejmě naznačil smysl i účel svého nevyrovnaného podobenství, — bude zajisté s Jeho nejsvětější vůlí soublasiti, budeme-li též my na základě dnešního evangelia o pýše rozjímati a nábožně uvažovati, že pyšný hřeší proti Bohu, sobě samému a proti bližnímu.

1. Katechismus uvádí pýchu právem jako první ze sedmi hlavních hříchů. Ona kráčí v cele těch nejohavnějších neřestí, z nichž, jako z kalného, přece však bohužel velmi vydatného pramene, nové a nové hříchy vyvěrají a duši lidskou bahnem mravní zloby znečišťují. Jako všechny hlavní hříchy není pýcha pouze jednotlivým hříšným činem, nýbrž jest spíše trvalým mrav-

ním stavem; člověku, jenž jejími okovy jest spoután, stává se takřka druhou přirozeností, otravujíc všechno jeho smýšlení, jeho řeči i skutky. — Již toto stručné objasnění toho, v čem pýcha záleží, čili jejího pojmu, by mohlo postačiti, aby nás naplnilo zaslouženou ošklivostí před ní jako před jedním z nejohavnějších hříchů.

Pátráme-li však ve Zjevení božím, tu ukáže se nám pýcha teprve v celé své nesmírné mravní zlobě, a to především jako těžké provinění proti Pánu Bohu! Čím hřešil padlý anděl a jeho soudruzi? Pyšnou myšlénkou a žádostí: »Vstoupím na výsost oblaků, budu podobný Nejvyššímu!« (Is. 14, 14.) A následek jejich hřichu? Slyšte slova Zjevení sv. Jana! »I stal se boj veliký na nebi. Michael a andělé jeho bojovali s drakem, a drak bojoval i andělé jeho; a nemohli tito odolati, aniž jest místo jejich více na nebi nalezeno!« (12, 7.) Jediná pyšná myšlénka rozhodla jejich osud pro celou věčnost! — Čím hřešili prarodiče v ráji? zdaž nehřešili opět pýchou, neřízenou touhou po ještě větším povznesení nad viditelné tvory, než jakého se jim od nejvyšší laskavého Stvořitele dostalo? »Budete jako bohové, poznávající dobré i zlé« (Gen. 3, 5.) — tak zněla svůdná, ošemetná přípověď otce lži, dábla; prarodiče uvěřili a z této neblahé víry vzešlo osudné ovoce pýchy a vzpoury proti nejsvětější vůli boží. Z toho následuje, že pýcha jest časově prvním hřichem; tu smutnou přednost má tato neřest před všemi ostatními svými družkami, že byla prvním kůlkem, který nepřítel nase! do role božího, do duší lidských. Hřích, kterým se ďábel sám připravil o věčnou blaženost a o své nadpřirozené dokonalosti, vstúpil z dopuštění božího i do duše prarodičů, aby se v nich zakořenil a také je do zkázy přivedl. Dobře znal padlý anděl zlobu i zhoubné následky svého hřichu — pýchy — věděl, že nemůže se duší lidských snáze a úplněji zmocniti, než učiní-li je svými spoluvinníky, odbojnými tvory, jakým byl sám; neboť pýcha jest nejen prvním hřichem v dějinách veškerého tvorstva, ale spolu kořenem, z něhož vyrůstá každý jiný hřích. Pýcha proniká každou lidskou nepravost! Neb v čem záleží zloba hřichu? Ve vědomém a dobrovolném přestoupení zákona božího, v pohrdání svrchovanou vůlí boží, místo níž hříšný člověk hovoří a slouží zvrhlé vůli vlastní, dopouští se odboje proti svému nejvyššímu Pánu, zpyšněl proti svému nejhlavnějšímu dobrodinci! Každý hřích obsahuje v sobě revoluci, vzpouru proti věčnému řádu, stanovenému samým Bohem, jenž žádá, aby duše lidská se podřídila Bohu a sama zase v poslušnost uváděla a na uzdě držela bujně a nepoddajně tělo s jeho nízkými vášněmi a žádostmi. Patrná již z toho ohavnost pýchy, jež vypovídá poslušnost Pánu nebes a země, jež drze volá svému nebeskému vládci: »nebudu ti sloužiti!«, neuznávám tvého panství, chci býti sama sobě bohem! »Chce býti sama sobě bohem!« — proto pýcha lidská vzpouzí se proti zjeveným pravdám naší svaté víry, uznává jen to za pravé, co svým omezeným a zatemnělým rozumem úplně chápe, jakoby tento ubohý lidský rozum byl jediným pramenem

vědění a mohl vyzkoumati a vystihnouti všelikou pravdu! »Chce býti sama sobě bohem!« — proto neuznává nad sebou žádného zákonodárce, nepřipouští žádného soudce svých myšlének, řečí a skutků! Lidská vůle, řzená smyslností a požitkářstvím, — tot jediný zákon nynějšího pýchou otráveného pokolení! — a tak odvrácení od Boha, od všech vyšších a šlechetnějších tužeb a cílů, zabřednutí v neřesti člověka nedůstojné jsou neodvratnou, osudnou budoucností člověka přílišným sebevědomím a přeceňováním svých sil zaslepeného. Ejhle, nejmilejší, smutný obraz pýchy a jejích následků, jako hříšného odboje proti nejvyššímu zákonodárci a Pánu!

2. Ohavnost pýchy jest tím zřejmější, pozorujeme-li její škodlivý vliv a zhoubné následky pro člověka jí propadlého. Pyšný prohřešuje se těžce proti sobě samému, proti svému časnému i věčnému blahu. — Staří mudrcové pohanští doporučovali svým žákům vždy jako jeden z nejlepších prostředků duchovního pokroku a zdokonalení »poznání sebe samého!« Poznávej sebe sama! — bylo pravidlem, jež jim opět a opět hlásali. Důležitému tomuto životnímu pravidlu neodporuje nic tak záhubné, jako pýcha, přeceňování vlastních sil a schopností, vyvyšování sebe nad jiné, neboť v jejím zápětí následuje slepota duševní, nepřístupnost k poznání vlastních vad a slabostí, k spasitelnému napomínání upřímných rádců a přátel. Pyšný rozumí všemu lépe než celé jeho okolí, odmítá každé poučení a napomenutí, — a tak z jeho nezřízeného sebevědomí a přílišné hříšné sebelásky zrodí se v zaslepené jeho duši onen neblahý stav, který katolická mravouka uvádí jako pátý hřích proti Duchu svatému, jehož — jak víte — se dopouští ten, kdo má k spasitelnému napomínání zatvrzelé srdce. A známa jsou vám též, drazí v Kristu, slova Páně: »Kdo by hřešil proti Duchu sv., nebude mu odpuštěno ani v tomto věku ani v budoucím!« (Mat. 12, 32.) Hle! kam vede pýcha, jakou záhubu připravuje člověku, jenž se stal její obětí! Tu chápeme již, proč Pán Ježíš zakončil své podobenství slovy: »Každý . . . (text)«.

Pyšný jest zhoubcem svého věčného blaha, podkopává však neméně jistě i své blaho časné. — Člověk jest odkázán po celý život na pomoc a podporu svých bližních; jednotlivec nemůže sám bez přispění jiných ukojiti své životní potřeby, musí se často obracet na jiné, aby mu slovem i skutkem v životním boji byli nápomocni. Zajišťuje však pýcha člověku jí stíženému tuto nezbytnou bratrskou výpomoc jeho spolubližních? Naopak — pyšnému se každý na tisíc kroků vyhýbá, odpuzen jeho protivnou nadutostí a hnusným sebevědomím! »Jsi-li opravdu tak velký pán« — tak si myslí anebo i tak mluví rozumný člověk — »jsi-li vskutku tak povznesená bytost, nač přicházíš nyní k nám, nedostatečným a bídným o pomoc, když námi jindy opovrhuješ a nad nás se tolik vynášíš? Pomoz jen sobě sám a nech nás na pokoji!« Takové ovoce přináší pýcha, bídu věčnou i časnou, neb »Každý . . . (text)«.

3. Pyšný se prohřešuje konečně proti svému bližnímu. Stačí obraz Kristem Pánem v dnešním podobenství tak mistrně provedený, aby nás o této smutné stránce pýchy co nejdokonalěji přesvědčil. Fariseus vynáší sama sebe a své domělé zásluby až do nebe. Kdyby se byl však jen tím spokojil! Sv. Augustin praví: »Kdyby byl aspoň řekl: nejsem jako mnozí lidé!« Co znamená »jiní lidé« než »všickni ostatní lidé krom něho«? Já, tak dříve, jsem spravedlivý, ostatní jsou hříšníci. Nejsem jako ostatní lidé: lupiči, nespravedliví, cizoložníci. A ejhle, i z blízkého celníka ještě větší podnět nadutosti! jako — praví — i tento celník!« (Serm. 36.) Kolik tu provinění proti bližnímu v jediné nefesti — v pýše! Pýcha nezná lásky k bližnímu, této ctnosti, o níž sv. Pavel tak krásně učí: »Kdybych lásky neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící!« (I. Kor. 13, 1.) Hřeší proti této ctnosti tak nevýslovně důležitě opovázlivým posuzováním bližního; než: »Kdo soudí bratra svého, odpírá zákonu!« píše sv. Jakub (4, 11.) Aniž by měla závažných důvodů, staví pýcha bližního na nižší stupeň mravní hodnoty, podezřívá jej z nedostatků a chyb a zapomíná výtky Spasitelovy: »Což v dříve mrvu v oku bratra svého, ale břeвна ve svém oku nepozoruješ?« (Mat. 7, 3.) — A tak vidíme, že ohavný hřích pýchy je otravným jedem, jenž ničí svornost a bratrskou lásku, jenž přímo bojuje proti přesvatým úmyslům Božského Spasitele, jenž při poslední večeři za své věřící prosí: »aby všickni za jedno byli!« (Jan 17, 21.) Pýcha jest úhlavním nepřítelem díla Kristova, ano Krista samého, jenž sám sebe staví za vzor pokory, říká: »Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem!« (Mat. 11, 29) Jaký div, že týž Spasitel oznamuje pyšnému strašlivý rozsudek: »Každý... (text)«.

Svět obdivuje život a činy Napoleona I. Jest arci pravda, že byl slavným, téměř nepřemožitelným vojevůdcem; ale v povaze jeho shledáváme tolik pýchy a vysokomyslnosti, že střízlivý posuzovatel dějin nemůže se stanoviska křesťanské mravouky souhlasiti s čestným názvem »Veliký«, jímž jej svět tak rád uctívá. Nazýval se pánem světa; podmanil si téměř celou Evropu, vztáhl zločinnou ruku i na náměstky Kristovy, papeže Pia VI. a Pia VII., zbavil je dědictví sv. Petra, to jest státu papežského, odvěkl je do vyhnanství, držel je v přísném zajetí u všemožné bídě a potupě. Jako pyšný fariseus považoval se za lepšího, vznešenějšího všech lidí, takřka za nejvyšší bytost na zemi; ano když byl v Paříži za císaře francouzského korunován, nepřipustil, aby mu papež korunu na hlavu vstavil, nýbrž sám ozdobil korunu sebe i svou manželku. Než, pýcha předchází pád! Na pustém ostrově svaté Heleny ve vyhnanství, kterým kdysi trýznil nejvyššího kněze Páně, v nouzi a opuštěnosti, zrazen svými dřívějšími milci, opuštěn vlastní manželkou, skončil svůj pohnutý život, jako výmuvný příklad, že »Každý... (text)«.

Než, draží křesťané, odvráťme se již od hnusného obrazu pýchy a nadutosti, a hledejme duševní osvěžení v pohledu na zdánlivě nepatrnou, ve skutečnosti však tak významnou a ctihodnou

postavu pokorného a kajícího celníka! Fariseus byl nám výstrahou, abychom se co nejbedlivěji varovali ďábelského hříchu pýchy, jako ohavného odboje proti Pánu Bohu, jako ničiteli časného i věčného blaha a těžkému provinění proti královně všech cností — lásce. — Celník káže nám pravou a nelícenou pokoru a skromnost, ukazuje též pramen, z něhož vzácná ctnost pokory prýstí, totiž vědomí vlastní nehodnosti a hříšnosti. Buďme, nejmilejší, učenlivými následovány pokorného celníka! Potlačme v sobě každé hnutí pýchy a přeceňování svých domělých předností slovy Písma: »Co se nadýmáš, prachu a popeli?« »Co máš, abys toho nebyl odjinud dostal? Jestli však jsi dostal, proč se chlubíš, jakobyś nebyl dostal?« (I. Kor. 4, 7.) Pamatujme, že »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.« (I. Pet. 5, 5) Učiňme tedy pokoru pevným základem svého duchovního života a dle slov sv. Augustina, tím hlouběji položme tento základ, čím výše vybudovat chceme mravní svou dokonalost (Serm. 10. de Verb. Dni.), aby na nás jako na pokorném publikánu splnila se druhá část rozsudku Spasitelova: »A každý, kdo se poníží, bude povýšen!« (Luk. 18, 14.) Amen.

Leon. Rendl.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Pravda spasí vás.

Dne 11. června 1922 mluvil ve svazu spolků katolických žen vynikající znatel poměrů mezi mládeží dr. Bouček, vrchní rada zemského soudu, o péči o mládež osiřelou. Mluvila z něho zkušenost i láska, a obé jej učinilo výmluvným svědkem pro pravdu, kterou nemůžeme dosti blásati v zájmu svého národa a vlasti: totiž důležitost náboženství pro život lidský. Pan řečník byl tolik charakterní, že bez vytáček doznal, že náboženství nedá se ničím nahraditi. Doba válečná měla nás odnaučiti všem náhražkám, ale doba poválečná nás učí nabízet nejvznešenější idey, smýšlenkami marnotratných synů. Pan vrchní rada sdělil fakt podepřený číslicí úřední, která ukazuje poměr zločinnosti mládeže, pokud se týká náboženství. Tento poměr vyjádřil procenty: 20 věřících a 80 bezvěrců, to jest, že mezi stem mladistvých duší, které pro zločinnost a přečin přichází do styku se soudcem, jest jich 80, kteří přiznávají se k bezvěří, a 20, kteří patří k některému vyznání. Za tuto smutnou síce pravdu musíme býti panu radovi vděční, že měl odvahu říci mnohým lidem tak protivnou pravdu, že bez víry člověk pustne. Nás může spasiti pravda, a nikdy nám nepomůže sebe lépe vyšminkovaná lež.

Jak krásné svědectví vystaveno jest náboženství, prostou číslicí procent bezvěrců a číslicí 20% věřících. O těchto 20 procentech třeba ještě dodati, že právě malá živost náboženských pravd přivedla je do styku se soudy.

Budiž pravda vyslovená vrchním radou drem Boučkem vykřikníkem v přítomnosti, kdy, jako před 50 léty, se útočí všemožným odpadem proti všemu duchu náboženskému.

K tomuto poznatku musí dospěti každý poctivý šlechtitný muž. Co pravil letos dr. Bouček, to jinými slovy vyřkl r. 1907 rakouský soudce, jenž projednával ve spise zvláštním o příčinách vzrůstající zpuštělosti mládeže. Spis soudce měl doprovod neméně než 733 školních inspektorů. V onom spise obsažena také bilance pro naši českou zemi, uváděla 700 úředních zpráv o zpuštělosti mládeže. Tou cifrou 700 není řečeno ještě, že jsou to všechny případy zpuštělosti, aneb že jsou to největší případy. 700 vyjadřuje jen zjištěné a soudně projednávané případy, jen malý zlomek celé zločinnosti. Neméně než 733 školních inspektorů dotvrzovalo

pravdu soudcovu, že zločinnost roste, a že jedna z hlavních příčin jest nedostatek pravd svatých.

Tuto pravdu najdeme všude, kde se poctivě pátrá po příčinách. Ve Francii za doby protináboženského boje Combesova dokázal Abbé Thèraube, že chovanci trestnic ve Francii jsou většinou odchovanci státních škol bez náboženství. Ministerstvo za to jej trestalo zastavením platu, ale pravda zůstala pravdou výstražnou. (Viz »Vereinsbl.« r. 1902 č. 22.)

V ý c h o v a b e z n á b o ž e n s k á jest výchovou lotrů. Tato ostrá slova nejsou duševní formou pisatele, ani jeho majetkem, nýbrž jsou to slova francouzského socialisty Allarda, která pronesl v roce 1912, jež v překladu z anglické zprávy »Tabletu« ze dne 18. května 1912 zní:

»Jen mějme tu odvahu říci, že ve školách a učebnicích zabíjením Boha zničili jste mravnost, a že z malého mozku dítěte, které neumí uvažovati a zapíratí se, udělali jste lotry a apače. To jste vy, kteří jste vyrobili lotry.«

Tato ostrá slova jsou proto významná, že vyšla z úst socialisty francouzského a byla adresována těm, kdož o zničení náboženství usilovali ve Francii. Mohou si jich všimnouti i ti, kdož u nás v čítánkách a ve škole zabíjí Boha.

Každý dům, kde se náboženská výchova dává, jest dobrodinným národa, státu a lidstva. A každý, kdo náboženské výchově jest nápomocen kterýmkoli způsobem, jest dobrodinec lidstva.

Ujímejme se opuštěné mládeže, zejména ohrožené nábožensky, aby nebyla připravena o vzácný dar boží: víru.

»Nechte maličkých přijíti ke mně, jejich jest království nebeské.« Na konec uvedu slova osvíceného pohana Platona, která napsal do své politiky VII. 13.: »Je-li Akropolis v duši mladého muže prosta čistých a šlechetných ideálů, stane se majetkem opačných, není-li stále chráněna skvělými obrazy krásných věcí, pak v ní vztyčí černý prapor, blud a mravní smrt.«

Jak málo ideálů vidí duše v přítomnosti, proto uchovejme a podporujme vše, co ducha božího v srdce mládeže vlévá, aby byl vlasti i církvi ozdobou.

Podporujme katolické ústavy a podniky, listy, knihy, chrámy, missie a vše, čím duch zbožný se rozněcuje, abychom uchránění byli metly bezbožnosti.

Fr. Vaněček.

Kazatelské příklady.

Napsal dr. Rudolf Zháněl.

Dobročinnost.

Kníže František Dietrichstein, narozen 28. dubna 1767. konal ve svém mládí služby vojenské a svou udatností vydobyl si hodnost rytíře řádu Marie Terezie, s níž spojena jest roční penze v částce 1200 zl. Tuto pensii daroval kníže František vždy vdovám těchže rytířův. R. 1796 byl kníže František vyslancem v Ber-

lině, r. 1797 v Petrohradě; ale r. 1801 vzdal se všech svých hodností a žil střídavě v Haliči a v Anglii. Kníže František byl horlivým podporovatelem lidumilných podniků věd a umění. Založil r. 1840 nadaci pro chudé slepce z panství svých, a později nadaci pro vdovy, jichž mužové byli vyznamenáni řádem Marie Terezie, ku kterémuž účelu složil jistinu 24.000 zl. ve stříbře. R. 1842 za příčinou polní neúrody a z ní vyšlé veliké nouze a bídy dal kníže František po čas 4 měsíců každodenně ze dvou korců žita napéci chleba a ze dvou korců ječmene namlít krup, což tiše rozdalo se mezi chudé, mimo to zaměstnával 116 dělníků při rozličných pracích hospodářských. Za toutéž příčinou byla i stavěna silnice evaňská. Umřel r. 1854 ve stáří 87 let. (Josef Čapek, Dějinný místopis města Libochovic n/O. Str. 128.)

* * *

Boží mlýny.

Rytíř Arnošt Lobmingský ve Štýrsku poslal svého přítele Vintíře z Herbersteinu ke spanilé a bohaté mladé vdově Anně z Ebersteinu v Korutanech, aby požádal ji jeho jménem o ruku. Sličná vdova však odřekla a naznačila, že by Vintíř sám byl jí milejším nápadníkem. Vintíř vyřídil vzkaz vdovin Arnoštovi. Po-
vzbuzen pak její laskavostí, ucházel se sám o ruku Aninu. Anna přijala ho otevřenou náručí a strojila hned svatbu, k níž pozvali také Arnošta z Lobmingu. Tento však nešťastnou náhodou nedostal tohoto pozvání. Když pak slyšel o sňatku Anny s Vintířem, sebral své panoše, přepadl hrad Anin a odvedl Vintíře, Annu s mnohými jinými do zajetí. Uvrhnul je do pusté věže Eppenstein na úpatí Šubajské Alpy a věznil bez milosti. Když nastoupil však vládu ve Štýrsku vévoda Arnošt Zelený, volal Arnošta rytíře Lobmingského k zodpovědnosti. Tu prosil Arnošt Vintíře za odpuštění; Vintíř šel dokonce s loupeživým Arnoštem před vévodu a prosil za něho o milost. Ale nicméně padl Arnošt v nemilost, Vintíř byl povýšen a jmenován správcem Istrie. Umřel r. 1421. (J. A. Kumar, Geschichte der Burg u. Familie Herberstein I. díl. Str. 78—88.)

* * *

Klení.

R. 1517 na den sv. Akácie (22. června) založil slavný zemský hejtman Zikmund z Dietrichsteinu, miláček císaře Maxmiliána I., v Hradci řád sv. Kryštofa, aby omezil klení a opilost, jež se ve šlechtě moc rozšířily. Rytíři, řádem vyznamenáni, nosili na levé straně prsou obraz sv. Kryštofa se zlatým řetězem. Prvním z vyznamenaných byl Bernard z Herbersteinu. (J. A. Kumar, Geschichte der Burg u. Familie Herberstein. II. díl. Str. 20.)

* * *

Křesťanský pozdrav.

R. 1728 bylo všeobecně zavedeno křesťanské pozdravení:
•Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!• (Josef Čapek, Dějepisný
místopis města Libochovic n/O. Str. 134.)

* * *

Šlechtná obětavost.

Dne 26. července 1823 slavila se v Libochovicích na zámku
svatba. Sestra kněžny Gabriely z Dietrichsteinů, Josefina, rozená
hraběnka Vratislavová z Mitrovic, byla totiž oddána s knížetem
Karlem ze Švarcenberků, který později umřel r. 1858 ve Vídni
jako gubernátor knížectví sedmihradského. Svatební radovánky
trvaly po celý týden a bral na nich lid ze všech panství vřelého
podílu. Tato zvláštní slavnost nebyla však beze vši trpkosti. Neboť
kočí hraběte Vratislava, jménem Jan Pokorný, neznaje místních
poměrů řeky Ohře, utonul při plavení koní dne 31. července.
Ženich, kníže Švarcenberk, nešetře vlastního života, skočil za ním
do hlubiny, ale nepodařilo se mu kočího zachrániti. (Josef Čapek,
Dějepisný místopis města Libochovic n/O. Str. 137.)

* * *

Cito mors ruít.

Dne 2. července 1859 stalo se blízce Podbradce u Libochovic
n/O. politováníshodné neštěstí zvláštním způsobem. Jediný syn
zámožného statkáře a hostinského ze Šířejovic u Lovosic (okres
Litoměřice n/L.) šel večerem na návštěvu své nevěsty do Pod-
bradce, by se přesvědčil, jak se připravují v domácnosti její k ve-
selce, která měla býti dne 8. července téhož roku. Aby si cestu
zkrátil, šel více po polních mezích, než cestou veřejnou, an tu
pojednou již blízko Podbradce uchytil se nohou do zaječícího oka
a skácel celou tíhou těla svého na zemi. Při tomto nešťastném
pádu spustila mu nabitá pistole, kterou měl zastrčenou v náprsní
kapse u kabátu, a rána vjela mu zrovna do srdce, učinivši konec
životu. Že právě bylo tenkrát vysoké obilí, byl nalezen až teprve
třetí den, odvezen do Šířejovic a tam pochován. Na místě neštěstí
dal otec jeho postaviti sochu Pána Krista s tímto nápisem:

Tento kříž postaven je ke cti a chvále
Boží na památku nešťastného skončení
života Antonína Cimra ze Šířejovic,
kterýžto zde na tomto poli mrtev
nalezen byl dne 5. července 1859
v stáří 27 let. Pán Bůh rač
duši jeho milostiv býti!

(Josef Čapek, Dějepisný místopis města Libochovic n/O.
Str. 144.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

V čem záleží jedině potřebné?

»Jednoho jest zapotřebí!«

(Luk. 10, 42.)

Velká důležitost a cena ústního podání čili tradice nejeví se nám nikdy tak zřejmě, jako v dnešní slavný den Nanebevzetí Panny Marie. Písmo sv., byť i bohatý pramen Zjevení božího, není přece jeho zdrojem jediným a výlučným, a mnoho jest pravd naší svaté víry, které v něm buď jen krátce nastíněny jsou, anebo jen ústním podáním nám byly zachovány. Podobně o životě Matky Páně nacházíme v Písmě sv. jen sporé zprávy, a právě její triumf, její jedinečné vyznamenání, jež jest podkladem dnešní slavnosti, její nanebevzetí, není v těch svatých knihách vůbec zaznamenáno. Přece však událost tak významná pro celou církev Kristovu a tak čestná pro Matku boží neměla býti zapomenuta!

Tradice čili ústní podání nám ji uchovalo jako drahou, nejvyšší vzácnou upomínku na slavné zakončení přesvatého života blahoslavené Matky, a jest to zvláště sv. Jan Damascenský, vroucí ctitel Bohorodičky, jež nám ji podrobně ve své řeči o »zesnutí blahoslavené Panny« jako událost za dob jeho všeobecně známou vypravuje. Shromáždili se — dle jeho líčení — v Jerusalemě všichni apoštolové, až na sv. Tomáše, kolem Matky boží, jež umírala více touhou po svém božském Synu, než nemocí nebo sešlostí tělesnou. Spatřili zjevy andělské, slyšeli jejich zpěv, mezi nimiž Maria Panna svou nejčistší duši bez bolesti Bohu odevzdala. Tělo přesvaté Panny uloženo do hrobu v zahradě Gethsemanské a po tří dny hrob ten oslaven andělskými zpěvy. Po třech dnech přišel sv. Tomáš a chtěl rovněž uctítí tělo, jež bylo vyvolenou schránkou Syna božího; proto na jeho prosbu otevřen hrob, ale v hrobě nebylo více mrtvol; a tu sv. apoštolové, Duchem sv.

osvícení, že Ten, jenž z blahoslavené Panny se zrodil, i její neposkvrněné tělo neporušené zachovati a k životu vzkřísiti chtěl ještě před všeobecným vzkříšením z mrtvých. Od dob apoštolských konala se vždy výroční památka zázračného, blahoslaveného odchodu Panny Marie z tohoto slzavého údolí jako největší její svátek, jako hod Mariánský a důkaz jejího vyvýšení nade všechny ostatní smrtelníky.

Za Marií Pannou k jejímu trůnu na nebesích zalétají v tento památný den též naše zbožné city a myšlenky. K ní vznášejí se naše vroucí modlitby a chvalozpěvy, a v srdcích našich mimovolně ozývá se touha, abychom i my jedenkrát, až nás Pán Bůh z tohoto světa povolá, účastni byli s ní slávy a radosti nebeské. — Splnění těchto tužeb závisí ovšem v přední řadě od milosti boží; té však Pán Bůh každému člověku v dostatečné míře poskytuje. Druhý ještě činitel musí spolupůsobiti na dosažení tak vznešeného cíle; jsme to my sami — naše svobodná vůle. »Jednoho jest zapotřebí!« praví významně Spasitel v dnešním evangeliu, a příklad Matky boží nanebevzaté, i oné druhé Marie, u nohou Páně sedící, nám ukazuje, v čem toto jediné potřebné záleží, o čemž i dnes k účtě nanebevzaté Bohorodičky a k svému poučení nábožně rozjímati budeme.

* * *

Jako vzácný vzor představuje nám dnes sv. církev dvě ženy; obě nesou krásné jméno Maria. Jsou to: blahoslavená Panna Maria, jejíž slavný den dnes světíme, a ona druhá Maria, o níž jste, nejmilejší, v dnešním sv. evangeliu slyšeli významné svědectví samého Syna božského: »Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní!« Obě tyto Marie jsou poučným obrazem různých cest, po kterých dobrotivý Bůh vede lidské duše k věčné blaženosti; obě ukazují nám co nejzřejměji to »jediné potřebné«, abychom i my svého věčného cíle dosáhli.

Náš jeden starý básník pje: »Cesty mohou býti rozličné, jenom vůli mějme všichni rovnou!« Napomenutí to vidíme vyplněno v životě obou Marií. Kráčely sice cestami velmi rozdílnými. Nejsv. Panna, zvláštní milostí boží: od poskvrny dědičného hříchu osvobozená, jde po celý svůj život cestou Bohu milou, cestou naprosté svatosti; hřích a ďábel neměl nad ní žádné moci. Druhá Maria, Maria Magdalena, dříve pověstná hříšnice, zabředla hluboko do bahna nepravosti a teprv, působením milostí boží osvícena a posílněna, nastoupila cestu k spáse, trpkou a bolestnou cestu kajícího. Cíl jejich byl však týž, totiž spása duše, dosažení blaženosti věčné. Týž byl také hlavní prostředek, kterého k dosažení cíle užily a jenž jim též skutečně k cíli dopomohl; neboť »jednoho jest zapotřebí« dí Pán, a slovo Jeho platí pro každou duši bez rozdílu, pro duši nevinnou právě tak, jako pro duši hříchem poskvrněnou. A který jest to prostředek — ptáte se, nejmilejší, kde jest onen zázračný klíč, jenž neomylně otevírá brány nebeského ráje? Život obou Marií vám odpovídá.

1. Jest to především pevná a ochotná víra. »Bez víry nelze se líbiti Bohu« — učí sv. Pavel. (Žid. 11, 6.) Víra jest kořen a základ duchovní dokonalosti, a jen z tohoto kořene může vyrůst zdravý strom a vydávat hojně ovoce; jen na tomto základě může pevně ztyčena býti budova mravní krásy a nebhynoucí ceny. To jest v pravdě to jediné potřebné! Co platná učenost a věda lidská, nestojí-li na základě pokorné víry? Ona snad rozluští některé záhady smyslného viditelného světa, ale před záhadou smrti a věčnosti se v nepřekonatelných rozpacích zastaví. Největší mudrcové dějin lidských, jichž nauky mnohdy náš oprávněný obdiv vzbuzují, nevěděli a nemohli právě v nejdůležitějších otázkách pro každého člověka — jako o cíli člověka, o ospravedlnění hříšníka, o osudu duší na věčnosti — dáti uspokojivé odpovědi; jestliže jim scházelo světlo víry, neměla jejich učení zdravého kořene a pevného základu.

Ó, jak nesmírně vysoko byla povznesena nad všechny podobné velikány vědy prostá panna nazaretská! A hledáme-li toho příčinu, nacházíme rozluštění této záhady v nadšených slovech sv. Alžběty: »B'ahoslavená jsi, která jsi uvěřila!« (Luk. 1, 45.) Ano. Matka Páně uvěřila andělskému zvěstování; ač jí Gabriel tak nepochopitelné věci oznamoval, odpovídá beze všeho pochybování u vši pokoře: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!« (Luk. 1, 38.) Maria »uchovávala všechna ta slova v srdci svém.« (Luk. 2, 51) Maria byla horlivou průvodkyní a žačkou svého božského Syna na jeho apoštolských cestách v zemi židovské, Maria věřila i tam pod přílzem, — a právě tato víra, že smrt Páně jest nutná, aby pokolení lidské bylo vykoupeno, dodávala jí nadlidskou sílu, aby nesmírné bolesti své s odevzdaností do vůle boží snášela. Ejhle! moc a síla pevné víry v duši, která hříchu nepoznala!

Chceme-li pak, draží v Kristu, pozorovati vzácnou působnost kořene svaté víry v duši hříchem poskvrněné, tu obraťme se k druhé Marii, k Marii Magdaleně, o které dnešní sv. evangelium vypravuje: V domě Šimona Farisea zasedl Spasitel ke stolu, a tam přibližuje se k Němu veřejná hříšnice Magdalena v slzách se rozplývající, líbá Jeho nohy, slzami je smáčí, vlasy utírá a drahou masťou maže. V duši její zapustila již víra v Ježíše Krista své kořeny a z ní vyrostla kajcnost a přinesla ovoce odpuštění hříšců a spásy; neb kterak propouští tenkrát dobrotivý Spasitel kajcnou hříšnici? Právě k ní: »Víra tvá tě spasila, jdi v pokoji!« (Luk. 7, 50.) V dnešním sv. evangelium vidíme tutéž Marii v jejím rodném domě, a kterak se chová vůči Spasiteli? Ačkoliv ve východních krajinách povinnost pohostinství byla a jest až dosud svatá, Marie zapomíná na ni, zanedbává ji, sedá k nohám Páně, aby »poslouchala slova jeho« (Luk. 10, 30), jinými slovy, aby se utvrzovala ve víře, aby dle příkladu Matky boží uchovala každé slovo Spasitelovo ve svém srdci.

Kéž bychom my, nejmilejší, byli podobně horlivými ve víře, kéž bychom dle příkladu Matky Páně a Marie Magdaleny pama-

tovali ustavičně na to první »jediné potřebné« a do svých srdcí ochotně zapustili kořen svaté víry, víru svou svědomitě v nich zachovávali a pilným nasloucháním slovu božímu rozmnožovali a upevňovali! Pohled na nanebevzatou Pannu budiž nám vždy mocným povzbuzením k stálosti u víře, neb víra jest nevyhnutelným základem spásy.

2. Sama víra však nepostačuje k dosažení cíle věčného; jest jen kořenem, z něhož teprve vyrůstí musí strom, aby přinesl hojné ovoce. V duchovním životě jest rozvojem víry láska, a to láska pronikající celou bytostí člověka a jevíci se hlavně jeho skutky. Hle, druhá část toho, čeho nám nevyhnutelně zapotřebí! »Kdybych měl všecku víru, takže bych i hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl!« — tak učí sv. Pavel. (I. Kor. 13 2) Matce boží vkládá církev do úst slova prorokova: »Já jsem matka krásného milování, bázně, poznání a svatě naděje!« (Sir. 24, 24.) Její duše »plesala v Bohu Spasiteli« (Luk. 1, 47.) Její přesvaté srdce bylo co nejúžeji spojeno s Bohem, jehož byla spolu vyvolenou dcerou, milovanou matkou a nevěstou! Tajemství vtělení Syna božího v nejčistším životě Panny Marie jest zajisté více než dostatečným vysvětlením hlubin nejvroucnější lásky, která srdce její naplňovala; neboť miluje-li každá pozemská matka své dítě celým srdcem, miluje-li je tak vše, že je ochotna i život svůj za ně obětovati, — jak mocný musel býti teprve plamen svatě lásky, jenž pronikal srdce Marie Panny k jejímu božskému Synu, a to již od té chvíle, kdy z úst andělových uslyšela: »To svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn boží!« (Luk. 1, 35.) A jako tenkrát při andělském zvěstování byla přesvatá Bohorodička zastíněna Duchem svatým a Jeho milostí, tak zůstala po celý svůj pozemský život jeho vyvolenou nádobou, trvajíc neustále ve sladkém spojení lásky s trojjediným Bohem. Jest nám ovšem nemožno, abychom my, hříšní lidé, sledovati mohli Pannu nanebevzatou až na vrchol její dokonalosti a to jmenovitě v první ze všech ctností, v lásce. Nezbyvá, než abychom se v nejhlubší úctě skláněli před takovou duchovní vznešeností.

To však nikterak nezbavuje nás povinnosti, následovat Matku Páně v lásce, aspoň pokud síly naše stačí a lidská naše křehkost a hříšnost dovoluje. Oa druhá Marie jest nejlepším důkazem, že i obyčejný člověk se může k vysokému stupni lásky vyvinouti. V domě farisea Šimona vydal jí vševědoucí Pán vzácné svědectví: »Odpouštějí se jí hříchy mnozí, neboť milovala mnoho.« (Luk. 7, 47) a dnešní sv. evangelium jest jiným skvělým důkazem, že v jejím srdci nebylo více místa pro hřích a hříšné žádosti, nýbrž že srdce toho neomezeným a jediným pánem byl Ježíš! Zapomněla na vše ostatní a jako učelivá a zcela oddaná žačka našla si místo u noh Páně, k Spasiteli se přimkla celým srdcem, celou svou čistou láskou plnou duší, a tam projevila v pravdě to »jediné potřebné«, svou nejvšelejší lásku k Bohu, a tak »vyvolila si nejlepší stránku, která nebude odňata od ní,« (Luk. 10, 42.) — Vždyť právě láska k Bohu jest jakousi předehtou, ano v jistém

smyslu již částí věčné blaženosti, jest společným pocitem svatých v nebi i spravedlivých na zemi, ona provází nás jako ctnost nesmrtelná až za hrob. Víra, ač k spáse tak nevyhnutelně potřebná, jest přece omezena jen na pozemskou naši pout, právě tak jako její družka — naděje. Zde na zemi poznáváme nejvyšší velebnost božskou světlem víry, bez něhož by nám pravdy lidský rozum převyšující byly naprosto nepřístupny; v říši nebes zjevuje se však Bůh svým vyvoleným tváří v tvář, a na místo víry nastoupí blažené patření na Jeho nevýslovnou dokonalost. Podobně provází i naděje zbožnou duši jen zde v tomto slzavém údolí; na věčnosti nastává již slastiplné splnění toho, co jsme zde z ruky Otce nebeského s důvěrou očekávali. Jediná z božských ctností, láska, nekončí zároveň s časným životem; toť onen zlatý most, který z údolí pozemského vede do nebeského ráje!

Hle, draží v Kristu, čeho nám především zapotřebí, chceme li za Matkou Páně nanebevzatou jednou vejíti do věčného Jerusalema. Zapustíme do srdcí svých hluboko kořen a základ pevné a živé víry, rozžehnáme v nich posvátný oheň čisté lásky k Bohu a zvláště k božskému Spasiteli Ježíši Kristu! Vzor, ovšem nám ubohým hříšníkům nedostižný, zůstává nejsvětější Panna nanebevzatá. Vzor, jenž nás již tolik neohromuje, ale spíše k horlivému následování vybízí, spatřujeme v Marii dnešního sv. evangelia. Té jsme se podobali a snad ještě podobáme v hříších a nepravostech; a tu platí důrazné slovo sv. Ambrože: »Následovalis hřešící, následuj i kající!« Ano, nejmilejší, následujme ji v neochvějné víře a v statečném její vyznávání; následujme ji v dychtivosti po slově božím a jeho hlubším porozumění! Následujme ji v čisté a vřelé lásce ke Kristu, svému Spasiteli, aby také nám se odpustili naši hříškové mnozí, poněvadž jsme svého Spasitele milovali mnoho; aby i o nás náš Pán a Spasitel pronést mohl oblažující výrok, »že jsme nejlepší stránku vyvolili, která nebude nikdy odňata od nás!« Amen.

Leon. Rendl.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Účinky hříchu a milosti boží na sluch a řeč člověka.

»Efeta, otevři se.« (Mar. 7, 34.)

Pán Ježíš uzdravil bluchoněmého, vrátil mu sluch i řeč, a to za zvláštních obřadů. Prst vložil v uši jeho, a slinou dotkl se jeho jazyka a pohlednuv k nebi, vzdychl a řekl: »Efeta, to jest: otevři se. A hned otevřely se uši jeho a rozvázala se vazba jazyka jeho, i mluvil správně.

Něco podobného děje se při křtu sv. Když dítě skrze kmotra vyznalo svou víru a přijato do víry Kristovy, nasliní kněz prst a dotkne se uší a nosu dítěte a říká: Efeta, to jest: otevři se! — Obřadem tímto dává se na jevo, že hřích činí člověka hluchým a němým a jen milostí boží může býti toho neduhu zbaven.

Proto ukáží dnes neblahé účinky hříchu, jak zbavuje člověka sluchu a řeči, činí ho duchovně hluchoněmým; a milost boží vrací zase sluch a řeč nebeskou.

1. Hřích činí člověka hluchým, milost boží dává sluch duši. Mnohými hlasy mluví k nám Bůh, a sice nejprve ke všem lidem

a) hlasem přírody. Východ a západ slunce, nesčíslný počet těles nebeských na obloze, květy z jara, horko v létě, ovoce podzimní, sníh v zimě, střídání dne a noci, čtyř počasí ročních, mluví k nám hlasitou řečí o všemohoucnosti, dobrotivosti a moudrosti boží. »Nebesa vypravují slávu boží, obloha zvěstuje dílo rukou jeho!« volá s nadšením žalmista Páně. »Den dni vypravuje slovo to a noc noci oznamují umění.« (18, 2—3.)

A přece zlí lidé neslyší, nerozumějí té řeči, nepoznávají dobrotivosti Stvořitelovy z hlasu přírody. Hřích jim zavřel oči a ucpal uši, vidí jen samou hmotu beze všeho života, bez určení a cíle. Jakmile však milost boží vnikne do duše lidské, poznává člověk ihned všemohoucnost, dobrotivost a nejvyšší moudrost božskou, klaní se Bohu, velebí a oslavuje Boha, Pána svého, Stvořitele nebe i země.

Hvězdář Lalande hledal Boha v oblacích dalekohledem, a že se mu neobjevil a učenosti jeho nepoklonil, zavřel oči a zacpal uši a volal v pýše: »Není Boha, já ho neviděl.«

Jinak si počínal hvězdář učenec Newton. Kdykoli bylo vysloveno jméno Bůh, smekl, klaněl se nejvyššímu Pánu.

Hvězdář Kepler napsal v předmluvě velkolepého díla: »Tím zbožněji Boha uctíváme, čím dokonaleji poznáváme díla jeho« — A na konec díla jednoho napsal: »Nyní nezbyvá mi leč oči a ruce pozdvihnouti vzhůru k nebesům a pokorně a zbožně se kořiti Otci všeho světla. Ó Stvořiteli, Pane náš, díky Ti vzdávám, že jsi mi tak veliké radosti popřál svým tvorstvem, kdy v údivu a plesu pohlížel jsem na ně, jak vyšlo z rukou tvých. Hle, skončil jsem dílo svého povolání... Popřeji mi té milosti, aby to dílo bylo ku tvé cti a slávě a ke spáse duší.«

A přírodopysce Karel Linné skončil své dílo slovy: »Bůh věčný, nekonečný, který všechno zná a všechno může, kráčí kolem vše. Neviděl jsem jeho obličje, ale jeho odlesk uchvátil mou duši. Sledoval jsem jeho šlépěje ve tvorstvu, ve všech dílech jeho, i v těch nejmenších a nejnepatrnějších našel jsem jeho moc, moudrost a nevyzpytatelnou dokonalost.«

Die Dennerta, německý učenec, který vybral 300 největších přírodopysců, bylo 276 věcí, kteří s posvátným úžasem klaněli se Bohu, a 24 nerozhodných neb nevěřících.

»Blázen a podvodník může být nevěrcem,« pravil slavný učenec francouzský Cuvier. Blázen, který nemyslí, neb zavírá oči a uši před hlasem přírody, a podvodník, ježto klame sebe a jiné.

b) Bůh mluví k nám hlasem svědomí, které říká: to je dobré, toto je zlé, špatné. Čiň dobré a varuj se zlého. Za dobré budeš odměněn, za zlé potrestán. Svědomí je učitelem, zákono-

dárce a soudcem. Zlý neslyší toho hlasu, nechce slyšet, nevěří mu, považuje to za sebeklam, a jedná na vzdor svědomí.

Dotkne-li se však milost boží, probouzí se svědomí, slyší hlasu božského a úzkostlivě plní, k čemu nabádá. Jak mnoho lidí žije v nevěře a nepravostech, jak mnoho zase žije a libuje si v živé a pevné víře a bohumilých ctnostech!

Sv. Magdalena, Marie Egyptská, Marketa Kortonská a jiné — kdo by tu neviděl zázraku milosti boží; jaká zaslepenost ve hříchu, jak veliké divy lásky k Bohu a bližnímu působením milosti boží!

Roku 1908 v prosinci připravoval se na smrt 80letý prezident republiky Ekuadorské v jižní Americe, don Ignacio de Ventemilla, bývalý náčelník revoluce a generál, zuřivý nepřítel katolické církve. Dříve ohlušen slepě bojoval proti skále Petrově, jako nástroj židozedenářstva. Před smrtí prohlédl, milost boží se ho dotkla, pozval si převora řádu sv. Augustina, vykonal sv. zpověď kajcně a přál si, aby sv. přijímání konalo se s největší slavností a vojenské pocty. »Chci veřejně dáti zadostučinění za pohoršení, jež jsem dal za života svého. Byl jsem považován za nevěrce, ale nebylo tomu tak, jednal jsem z příliš hříšné slabosti a na radu a nátlak svých přátel. Nebyl jsem nikdy zedenářem.« Požádal starého přítele, generála Moncayo, aby přivedl četú vojska, aby všichni viděli, jak kajcně umírá. »Pane generále, před smrtí vidíme věci jinak, nežli za života. Kéž vám je můj příklad ku výstraze a poučení.« A nyní s největší úctou přijal Tělo Páně. Jak by byl hleděl napravit vše, čím se na církvi prohřešil! To je dílo milosti boží!

c) Bůh mluví ve svých zjeveních. Skrze Mojžíše oznámil nám desatero přikázání, nezabiješ, nepokradeš, nezcižolíš — Lidé ve hříchu slyší vůli boží, ale nežijí dle ní. Pán Ježíš oznamuje osmero blahoslavenství, blahoslavení chudí duchem či pokorní, blahoslavení tiší, lkající, milosrdní, čistého srdce, blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost a j. Jak šťasten, kdo jich pochopí a dle nich žije; hříšným zdají se slova Kristova něčím pošetilým, nelidským, ukrutným.

Italský básník Josue Borsi, r. 1888 v Livorně narozený. Otec volnomyšlenkář, člen židozedenářské lóže, žurnalista, zapřísáhlý nepřítel církve katolické. Josue studoval v Livorně na lyceu; v 25. roce věku obdržel akademickou hodnost právnickou na krajské universitě v Urbiniu. Po smrti otce řídil redakci a stál v čele sociální demokracie a denníku »Novo Giornale«. Chodil po schůzích, svolával blesky na Řím a církev Kristovu. Když studoval básně Danteho a přednášel ve Florencii na schůzi lidu výňatek z básní Danteho o »Pekle«, stala se s ním najednou změna. Nastal obrat v jeho životě. Oživila dětská víra, zvláště když různé nehody mu otevřely oči a uši. Četl nyní životy světců a po 14 letech marného a ztraceného života dne 18. července roku 1914 spěchá do zpovědnice ve františkánském kostele Monte alle Croci u Florencie. Stává se terciářem řádu sv. Františka a nyní chtěl,

2. Hřích činí člověka němým, milost boží vrací zase řeč. Trojit řeč má mluvit každý křesťan.

a) Řečí modlitby. Jaká to radost, že můžeme volati k Bohu: »Otče náš!« Jak rádo modlí se dítě ve své nevinnosti, jak zbožně modlí se Bohu zasvěcená dívka nebo jinoch, jak vroucně se modlí člověk v neštěstí a nemoci. A o tu nebeskou řeč připravuje člověka hřích. Kdo začíná mluvit s peklem, přestává mluvit s Bohem!

Roku 1904 nastalo v Miláně v Itálii veliké vzrušení. Mladý lékař Gemelli, nevěrec, vůdce sociálního dělnictva, stal se Františkánem. Příčinu veřejně prohlásil v novinách »Osservatore Catholico«. Poznal, že byl na scestí; že dělnictvo je ve vleku nejhorších nepřátel společnosti lidské, a jde ku vlastní zkáze; a poznal lásku boží k lidem v nejsv. Svátosti Oltářní. Klečival celé noci, odprošoval Boha a hleděl napravit, co promeškal.

b) Křesťan má mluvit řečí pravdy a upřímnosti: víru veřejně vyznávati. Hřích vede ku přetvářce, ku lži, k nevěře a odporu. Svátý Jakub praví, že z jednoho pramene nevytéká voda sladká a hořká. Tak ze srdce nemá vycházeti řeč neslušná, rouhavá, neupřímná; ale slova věčnosti k Bohu a lidem, lásky, útrpnosti, povzbuzení, výstrahy. Jak mluvili sv. apoštolé, mučedníci, neohrožení křesťané, když měli veřejně rozhodnouti se pro Boha anebo pro hřích, svou vlastní zkázu!

Roku 1900 umřel španělský státník Emilo Castelar, nepřítel Boha a církve Kristovy. Aby se dostal k vyšším hodnostem u vlády nevěrecké, spílal veřejně Bohu a sv. náboženství, a chtěl zbožiti skálu církve sv. Použil všech prostředků, vynaložil všechny síly životní, aby ďábelské dílo provedl — až před smrtí zklamán viděl, že boj proti Bohu a jeho dílu byl marným, a on sám v zahánění má odejti na věčnost. Přijal kajcně sv. svátosti, odprošoval s pláčem Boha za vše, co v nerozumu a poblouzení byl vykonal.

To je dílo milosti boží! Naučí člověka, aby byl zase upřímným, pravdu pochopil, ji hlásal a dle ní také jednal; aby nebyl více němým, kde se jedná o slávu boží a záchranu duše.

c) Křesťan má mluvit ve zpovědnici, vyznáváním svých hříchů, když hřích učinil ho němým, aby ránu tajil a zpovědí pohrdal. Vlk uchvacuje ovci, zadrhne hrdlo, aby nevolala po pastýři; ďábel chtěje uchvátiti duši, zadrhuje hrdlo člověku, aby se z hřichu nevyzval a nepřivolał pastýře duší.

Milost boží vrací člověku řeč, aby se ze svých hříchů kajcně vyznal. V Pise v Itálii žil universitní profesor Karel Minali, který odpadl od víry, stal se zednářem a pomocníkem ku zvrácení církve. Upadl do těžké nemoci, ozvalo se svědomí, vzpomínka na šťastné dětství, hrůza před věčností. To byla milost boží. Zřekl se zednářstva, vrátil odznaky, smířil se s církví, přijal sv. svátosti. Vyznání hříchů bylo zvláště kající; odprosíl všechny přítomné za pohoršení, jež způsobil za svého života.

Poznali jsme účinky hřichu, jak ohluší člověka, že neslyší hlasu přírody, ani svědomí, ani zjevení, ani církve, ani nejbližších

přátel a příznivců; a že jen milost boží vrací mu sluch, aby zase slyšel a k Bohu se přiblížil.

Poznali jsme, že hřích činí člověka němým, aby se nemodlil, víru nevyznával a z hříchů se nezpovídal. Je to opět milost boží, která vrací řeč, aby člověk Boha modlitbou oslavoval, víru veřejně vyznával, pravdu mluvil a lži se varoval a ze svých poklesků se kajicně vyznával. Prosme za tu milost, abychom majíce uši slyšeli, co je ku spáse naší, a majíce jazyk, mluvili správně, dle vůle boží k prospěchu časnému a věčnému. Amen. *J. M. Váchal.*

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

Lidská společnost skládá se z rodin a z jedinců; jací jsou ti, dle toho vypadá i svět; jsou-li tu v srdcích jednotlivců zapuštěny kořeny mravnosti, počestnosti, spravedlnosti, snášlivosti, lásky, milosrdenství, sebezapření a obětování se, pak je možno, že na světě sídlí to, co obyčejně nazývá se štěstím, jinak při nejkrásnějších heslech a frázích o humanitě při sebe lepších zákonných opatřeních ve prospěch trpících a strádajících není tu opravdového obětování se a společnost lidská při všem pokroku a blahobytu postrádá pravého štěstí a spokojenosti. Viděli jsme to před válkou, kdy bylo všeho hojnost, o drahotě nyní neměli jsme ani potuchy a přece nebyl snad nikdo se svým stavem spokojen a ve schůzích lidu nebylo nic jiného slyšeti, než hlasy volající po nápravě. Lidé se bouřili a nevěděli proč, byli nespokojeni a nevěděli s čím — důkaz to, že štěstí lidské nezasedá u plných stolů, ani nebydlí v kapse, nýbrž v srdci; není šťastným, kdo má vše, čeho potřebuje, nýbrž kdo málo potřebuje a ve všech poměrech, do nichž ho život uvede, cítí se spokojeným, nerouhá se, nýbrž statečně a trpělivě i zlé časy snáší v naději, že Bůh dopouští, ale neopouští, zkouší, ale neukládá více, než sneseme.

Jaké panovaly poměry v pohanství, slyšeli jste s tohoto posvátného místa ne jedenkrát a netřeba, abych to dnes znovu opakoval. Staří pohanští Řekové a Římané při všem svém pokroku, v jakém tehdejší svět předstihli, neměli na otázku: »kdo je můj bližní?« odpovědi ušlechtilejší, než ji mají dnes divoké kmeny, žijící v oblasti řek Orinoka neb Mississippi. Příslušník kmene a národa je bližním, dokud celku prospívá a není mu břemenem; jinak již Římané radili nemocným a zmrzačeným, aby si vzali život, neprodužovali své utrpení a nebyli ostatním na obtíž; jako oni shazovali své děti se skály Tarpejské, tak se posud slabé a neduživé děti pohazují.

Židům hlásal jich Jetovah za broma a blýskání již vznešenější pojmy mravní, ale i tam podržela bezohledná zásada: »oko za oko, zub za zub« vrchu a teprv Ježíš Kristus dal světu mravouku, nad níž od počátku světa nic lepšího sepsáno nebylo a dnešní sv. evangelium o milosrdném Samaritánu je, abych tak řekl, ztělesněním mravního názoru křesťanského, proti němuž svět všeli-

jaké námitky měl, nad nějž však nic lepšího nevymyslel. »Milujte nepřátely své a dobře číňte těm, kdo vám ublížili, abyste byli dítky Otce nebeského, jenž dává slunci svému vycházeti na dobré i zlé, na spravedlivé i nespravedlivé. Budete-li dobře činiti těm, kdo vám dobře činí, jakou zásluhu míti budete? Zdaž i pohané tak nečiní? Potom pozná svět, že jste učedníci moji, budete-li míti lásky jedněch k druhým.«

Může-li co vznešenějšího vysloveno býti slovy prostšími a jednoduššími? Má sice tento názor, měl a bude míti své protivníky, ale nemá je proto, že v něj nechtějí lidé věřiti, nýbrž proto, že se jím nechtějí řídit. A bez společenských ctností, jakými jsou křesťanská spravedlnost, láska, milosrdenství, pokora, skromnost, snášlivost, sebezapření a sebeobětování ve prospěch celku a pro blaho vlasti a národa, není žádného spořádaného a šťastného společenského života, kdyby lidstvo na pohled sebe více v blahobytu tonulo. Neú jistě na dnešních smutných úkazech vinno náboženství vůbec a křesťanství zvláště, třeba to byli zrovna křesťanství národové, kteří tu stojí proti sobě v zničujícím zápase, nýbrž nedostatek náboženství, okolnost, že tito národové se od pravdy Kristovy odvrátili a obrátili se k modlám nevěry a falešného pokroku. A přinesl tento pokrok lidstvu štěstí? Byli lidé s to, ač byli vzdělanější a zámožnější, šťastnější, spokojenější a svornější? Bohužel nebylo tomu tak a co divu, že když přišly zlé časy, časy hrozné, že toto lidstvo, jež nemělo nábožensko-mravní opory, počíná upadat i v tupou, zoufalou resignaci, v reptání a rouhání oproti tomu, v nějž v časech dobrých nevěřilo a jímž pohrdalo? Život rodinný již nic neplatil, lidé volali po sestátění všech rodinných strastí, t. j. uvržení jich na stát, a dnes, kdy poměry nás nutí, abychom na některé ty plány přistoupili, vidíme teprv, jak ve skutečnosti by ten pokrok bez Boha vypadal. Jmenuji jen společné kuchyně, s nimiž spokojeni nejsou zrovna ti, co před válkou po nich volali a je jako slibnou vymoženost budoucího sociálního státu vyhlášovali. A jako v této jedné věci, tak by to vypadalo se vším, kdyby mělo dojít k uskutečnění státu internacionály. Hesla: svobody, rovnosti a bratrství krásně zní, ale ve skutečnosti v pravý opak se obracejí, poněvadž jim schází to nejhlavnější — svobody dítek božích, rovnost před Bohem a bratrství Kristovo.

Proč nevytvoří ti nepřátelé křesťanství něco lepšího, když s ním nejsou spokojeni? Protože není nic dobrého a dokonalého pod sluncem, aby to nebylo obsaženo také v učení Pána Krista. Proč s ním tedy spokojeni nejsou? — Protože nejsou spokojeni s tím, co náboženství od nich žádá, protože se nechtějí zapřít a z lásky k Bohu a bližnímu trochu svého klidu a blahobytu obětovati, protože si nechtějí odepřítí ničeho z toho, co jim svět nabízí a jejich poměry umožňují, protože nerozumí podobenství o milosrdném Samaritánu.

Nyní ve válce jsme se přesvědčili, jak velice schází nám duch Krista Pána a jeho sv. víry a kam by společnost lidská dospěla,

kdyby po této nakloněné ploše spěla k své záhubě a po válce nevzpamatovala se v čas, by potomstvu lepši časy a poměry zanechala.

»Zpět ke Kristu« — tot to heslo, jež musí proniknouti jako kvas všech křesťanských národů a státi se vůdčí hvězdou nového lidstva; ať nepřátelé jásají, ať vlašníci křesťané zoufají nad osudem církve, my věrní Ježíšovi slyšíme Jeho hlas: »Nebojte se, já přemohl svět!« My známe slova apoštola, že není jiné spásy, než v návratu k věčné pravdě a jeho věčně památné: žádný nemůže jiného základu položit, než je Kristus Pán. Amen.

J. Kousal.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

Třeba vyznávat se ze hříchů.

»Jděte, ukažte se kněžím; šli a uzdravení jsou.« (Luk. 17, 14.)

Když Pán Ježíš chtěl uzdraviti deset malomocných, řekl jim: »Jděte, ukažte se kněžím.« Neuздравil jich hned, nýbrž teprve tehdy, když z poslušnosti ubírali se ke kněžím u víře, že budou uznáni za zdravé. Chtěl zajisté Pán Ježíš, aby věrou a poslušností ukázali se býti hodni tak velikého dobrodiní.

Kněží měli je prohlédnouti a dáti svědectví, že mohou zdraví zůstat mezi zdravými ve společnosti, v jaké se dříve nalézali. Také hřích je malomocenstvím a hříšník je malomocným, nečistým. Ku kněžím posílá Kristus ve sv. pokání nešťastné malomocné, aby se z hřichu vyznali a za čisté byli prohlášeni udělením rozhrěšení. Vyznati se ze svých hříchů a rozhrěšení kajcníka k očištění a odpuštění hříchů je naprosto třeba, jak vidíme v dějinách lidstva, od Adama až ke hřichu, a od Krista stále až na naše časy, a tak bude až do skonání světa.

1. Vyznati se ze hříchů za odpuštění těchto bylo vždy žádáno před a po Kristu. Zvláště zřejmě vidíme to od časů Kristových, a sice vyznání před knězem.

Bůh žádal od Adama vyznání otázkou: »Jedl jsi snad ze stromu zapovězeného, z něhož jsem ti zakázal?« Bůh to věděl, a přece chtěl, aby se sám vyznal. Kdyby byl tak učinil, byl by soud býval milostivějším. Ale Adam použil vytáčky, falešný stud bránil vyznati se otevřeně. Podobně chtěl Bůh, aby se Kain přiznal, otázkou: »Kde máš bratra svého, Abela!«

Žádal tedy Bůh vyznání, dokud ještě bezprostředně obcoval s lidmi. Později to žádal, aby tak činili před jeho zástupci.

Za dob Mojžíšových bylo stanoveno zákonem: »Kdyby kdo hřešil a provinil se proti Hospodinu, ať vyzná hřích svůj. (4. Mojž. 5, 6.) »Zhřešil-li by člověk a neoznámil-li to, ponese nepravost svou; ať činí pokání za hřích a přinese obět předepsanou před knězem.« (3. Mojž. 5, 5.)

Nejprve musel se vyznati z hříchů a dle toho přinést obět, kterou kněz ustanovil. Když Bůh trestal na poušti modloslužebnost jejich jedovatými hady, vyznávali se ze svých hříchů. (4. Mojš. 21, 7.)

Když proti rozkazu Josue při dobytí Jericha si Achan vzal něco z kořisti, Josue, soudce lidu a zástupce Boha, žádal veřejné vyznání, jež také bylo učiněno, ač bylo vše Josuovi známo. Tak žádají i soudcové naši, kteří o zpovědi třeba slyšet nechtějí, aby se člověk vyznal, ač je jim vše známo, aby si obžalovaní ulehčili a zmírnili rozsudek.

David, vzor kajčnicků, vyznal se ze svého zločinu Nathanovi, a hned se mu ulehčilo, že mohl plakati. Potom oznámil mu Nathan odpuštění. Jen časnému trestu musel se ještě podrobiti. Tak se vyznávali Israelité za všech dob a to z ustanovení božího. K Janovi, který kázal pokání, přicházeli lidé a vyznávali se ze svých hříchů. (Mat. 3, 6.) Odpuštění hříchů mohlo se státi jediné pro budoucí zásluhu krvavé oběti Kristovy.

Po svém utrpení a smrti řekl Kristus apoštolům a jejich nástupcům, biskupům a kněžím: »Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu budou zadržány.« (Jan 20, 22.) A poněvadž apoštolé, biskupové a kněží nebyli a nejsou vševědoucí, třeba se vyznati ze hříchů, aby mohli udělit rozhřešení a uložiti pokání za spáchané hříchy.

Církvi své poručil Kristus, aby pokračovala v jeho vykupitelské činnosti. Aby mohli kněží hříchy odpustiti, musíme se jim dříve ze hříchů vyznati. Duchovní malomocenství musí se ukázati knězi, který dle vyznání oznámí očištění ve jménu Ježíše Krista. Požadavky a ustanovení starozákonní jsou od Krista vysvětleny a přesně určeny.

2. Nepřátelé Kristovi a křesťanství vůbec, aby od zpovědi zradili, namítali, že není třeba ušní zpovědi, to že teprve na začátku 13. století roku 1215 za času papeže Innocence III. byla od církve zavedena. Každý, kdo četl ustanovení církevní, pozná, že nikoli zavedena, ale dle okolnosti upravena. Ustanovení to zní: »Každý věřící, jakmile rozumem chápe sv. pokání, je povinen nejméně jednou v roce svému zřízenému knězi se zpovídati.« — Těch, kteří častěji v roce se zpovídají, ustanovení to se netýká, ale jen těch, kteří ani jednou v roce sv. pokání nepřijali. Kdyby byla teprve ustanovena ušní zpověď, byl by nastal veliký odpor novotě, již dříve neznali.

Protestanté dávno zavrhnli zpověď ušní, aby přívrženců přilákali; když před nedávnem chtěli představení protestanští ušní zpověď zavést, poněvadž je to ustanovení Krista a původní církve Kristovy, povstal mezi protestanty veliký odpor. Pýcha lidská nechce se pokofiti. Katolík však ví, že je to vůle boží, a právě pokora je základem a příčinou, že milost boží účinkuje a vymáhá odpuštění hříchů.

V církvi řecké, kteří se v letech 867 a 1053 odtrhli od církve římské, je dosud zpověď ušní. Nepřijali to teprve od papeže Inno-

cence z 13. století, ale měli ušní zpověď již před rokem 867 nepřetržitě společně s katolickou církví římskou. Protestanté však, kteří ještě něčemu věří, velice těžce nesou, že nemají zpověď ušní.

Roku 1901 psal list říšsko-německých pastorů »Reichbote« v květnu: »Čeho naše církev protestantská potřebuje jako chleba a vzduchu, jest opětné zavedení zpovědi. Kdo déle pracoval mezi lidem, pozoruje, že plno je protestantů, kteří upřímně touží po zpovědi. A to nejsou jen vrazi a křivopřísežníci, kteří si vyznáním hříchů chtějí vymoci pokoje svědomí, ale tisíce jiných, kteří svou minulostí jako černou příšerou jsou pronásledováni. Slzami a krví rádi by smyli skvrny, jež kniha života chová; a svědomí přece zůstává stále raněno a znepokojeno, duše jejich trvale nemocná. Schází jim k uzdravení — slovo rozhrěšení, odpuštění božského, proneseného lidskými ústy zástupce božího.«

Listy protestantské mluví o jiných výhodách ušní zpovědi. Tak na př. o vrácení cizího majetku, jež zpovědník kajícímu ukládá. Dále o úpadku národa tím, že mnozí rodiče brání se většímu počtu dětí, což u katolických rodin věřících nebývá.

R. 1909 napsal list »Nordböhmsche Volkszeitung«, list radikálně výstřední a nacionální, ze dne 29 května: »Všecko svádění katolíků ku přestupování ku protestantismu nám nebude platným, dokud bude podporován nemravný systém umělému bránění narození dětí. V této perversitě národ stále více upadá. U katolických obyvatel, kteří mají ušní zpověď, něco podobného nespátíme. Katolíků stále přibývá, protestanté vymírají.«

Jak blahodárný vliv má tedy katolická zpověď i na zevní blaho národa, udržující národ při zdravém rozumu a svěží síle, kdežto bez zpovědi hynou jednotlivci duševně i tělesně.

Proto sám Goethe, učenec a spisovatel německý, protestant, napsal, že ušní zpovědi neměl býti národ zbaven.

Za dob císaře Karla V. napsal dějepisec Dominiak de Scoto: »Od té chvíle, kdy zpověď byla od protestantů zrušena, množily se nepravosti všeho druhu; nespravedlnost, krádeže, že bratr před bratrem, soused před sousedem nebyl jist životem. Proto přicházely deputace k císaři Karlovi V. a prosily, aby svým vlivem opět zpověď byla zavedena.«

Proto napsal protestantský filosof Leibniz: »Nedá se popřít, že celé zařízení zpovědi je jediné dílem moudrosti boží a celé křesťanství nemá zajisté nic chvály hodnějšího. Zpovědník zjednáva pokoj, čest, osvětlení a mravní svobodu. Nutnost zpovědi chrání a odstraňuje mnohé od hříchů a kleslým podává velikou útěchu, takže zbožný a moudrý zpovědník je před důležitým nástrojem božím pro spásu duší. Jeho rada pomáhá k potlačování zlých náklonností, uvarování se mnohých chyb a příležitostí ke hříchům, k navrácení odcizeného majetku, k náhradě učiněné škody, k rozptýlení pochybností a zoufalství, ku vzpřímení kleslého ducha a ku zničení a zmírnění všech nepravostí. A možno-li na světě sotva co výbornějšího naléztí nad dobrého přítele, jak vítaným je

teprve ten, který nezrušitelnou svatostí božské svátosti k věrnosti a pomoci je zavázán.«

Jestliže nekatolíci takový význam vidí ve sv. zpovědi, neuvedu více řadu sv. Otců církevních, kteří sv. zpověď hájí a nade vše doporučují, od nejstarších dob křesťanských po všechna staletí.

Za revoluce francouzské bylo jednoho dne 45 generálů odsouzeno k smrti. Mezi nimi byl generál Custive, vítěz u Mohuče a Frankfurtu. Obviněn z velezrady na republice, odsouzen k smrti. Dříve přívrženec nešťastného krále. Ze ctižádosti porušil věrnost a nyní nedošel ani u republiky odměny. Před smrtí probudil se v něm opět křesťan. V žaláři prosil o kněze, přijal sv. svátosti. S křížem v rukou kráčel na popraviště, kde poklekl a zvolal: »O crux, ave, spes unica!« »Pozdraven buď sv. kříži, tys má jediná naděje.« — Jak šťastná smrt po sv. zpovědi a sv. přijímání, s Kristem v rukou a v srdci.

Vážme si sv. zpovědi, bez níž není odpuštění ani spásy. Nejen jednou v roce, ale častěji o hlavních svátcích a ještě častěji ke stolu Páně. Každodenně večer při modlitbě a zpytování svědomí zvolme: »Pozdraven buď, svatý kříži, tys jediná moje naděje!« Skrze kříž dostalo se nám odpuštění, posvěcení, záchrany pro celou věčnost.

Budeme-li častěji sv. svátosti přijímati, popřeje nám Bůh milosti, abychom i v poslední den života očistili svědomí, zbavili se malomocenství duše i těla a v průvodu Kristově vešli do krajů blaženosti věčné. Amen.

V. M. Váchal.

Na svátek Narození Panny Marie.

Maria — ochránitelka křesťanských dětí.

»Čím, myslíš, bude dítě toto?«
(Luk. 1, 66.)

V chudém domku v Nazaretě sklání se před více než 1900 lety na dnešní den radostně pohnutý otec a blažená matka — sv. Jáchym a sv. Anna — nad novorozeným dětátkem, nejvýš spanilým a milostným. Z očí jejich září čistá láska, láska rodičů k drahému dítěti. Ó, šťastní rodičové, jichž posvátnému manžel-skému svazku dobrotivý Otec nebeský tak požehnal! Šťastní, ano nevýslovně šťastní rodičové, jestliže týž nejlaskavější Pán Bůh před nimi odhalil roušku budoucnosti a zjevil jim odpověď na vážnou otázku: »Čím, myslíš, bude dítě toto?« — jestliže oznámil jim, že jejich novorozená dceruška jest onou ženou, kterou On sám v první blahé zvěsti v ráji předpověděl, když pekelnému hadovi prohlásil přísny ortel: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím; ona potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její« (Gen. 3, 15) — že jest to ona žena, o níž píše prorok Izaiáš: »Vypuť ratolest z kořene Jesse« (11.) a jindy opět: »Aj, panna počne a porodí syna a na-

zváno bude jméno jeho Emanuel, t. j. Bůh s námi!« (7.) — že jest to bytost tak vzácná, že archanděl Gabriel se před ní bude uctivě skláněti a jí, milosti plné a neposkvřené Matce Pána svého, se pokorně kořiti!

Nejvyšším radostným bylo v pravdě narození Panny Marie pro její přesvaté rodiče; radostným a velevýznamným jest i pro nás a právem pje dnes svatá církev: »Narození tvé, Bohorodičko, Panno, zvěstovalo radost veškerému světu!« (Antiphona.) Otázka: »Čím, myslíš, bude dítě toto?«, která ohledně novorozené Panny Marie doznala tak slastiplného rozluštění, ozývá se často i za našich dnů v srdcích křesťanských rodičů. svírá je mnohdy úzkostí, působí jim mnoho bezesných nocí. Radost, kterou zažili při narození svého dítěte, mění se záhy v trpkou starost. Než, draží v Kristu, a zvláště vy, křesťanští rodičové, neztrácejte mysl, vypuďte nepokoj a úzkost ze svých srdcí! Ptáte-li se: »čím asi bude to naše dítě?« — chci vám dáti odpověď tak radostnou a slibnou, že břímné starosti před ní neobstojí, nýbrž ihned zmizeti musí. Má odpověď zní: »Vaše dítě bude dobrým člověkem, dobrým synem nebo dcerou, dobrým občanem a občankou a zdatným údem společnosti lidské, jestli je svěříte se vši důvěrou hned v útlém věku mocné ochraně té, jejíž narození dnes oslavujeme!« Ano, Maria Panna, kterou vzýváme v litaních jako pomocnici křesťanů, jest v první řadě pomocnicí a ochranitelkou křesťanských dítek.

Tuto pravdu, plnou útěchy a posily, učinme dnes předmětem svého rozjímání, poroučejce je co nejsnažněji ochraně téže nejblahoslavenější Rodičky boží.

* * *

1. Přesvatá duše Panny Marie a její nejsvětější srdce byly v dobrém tak utvrzeny a ve stavu posvěcující milosti boží tak pevně zakotveny, že právem o ní užívá svatá církev slov prorokových: »Hospodin vládl mnou na počátku díla svého, prve než byl co učinil, od pradávna.« (Prov. 8, 22.) Maria Panna byla vyvolenou dcerou Boha Otce, v »které se Mu dobře zalíbilo« (Mat. 17, 5), byla vřele milovanou matkou Syna božího, jenž ještě ve smrtelném zápasu na kříži na ni pamatuje a o ni, jako vděčný syn, se stará. Mezi božským Srdcem Páně a nejčistším srdcem Jeho panenské Matky vládl nejkrásnější, ideální, v pravdě nebeský soulad; tužby Srdce Ježíšova nacházely a nacházejí až dosud v srdci Panny Marie nejživější, nejochotnější ohlas, v čem Srdce Páně má zalíbení, to jest stejně milým a drahým srdci Jeho Matičky. Slyšte jen, přátelé draží, výraz něžné lásky, kterou božské Srdce Ježíšovo útlým dětkám projevuje! »Nechte maličkých a nebraňte jim přijíti ke mně; neboť takových jest království nebeské!« (Mat. 19, 14.) Tak mluví Ježíš, toť zajisté i výraz mateřských citů čisté lásky, jimiž srdce Bohorodičky, se Srdcem Spasitelovým nerozlučně spojené, překypuje!

2. Mateřskou lásku, ochranu a pomoc prokazuje Maria křesťanským dítkám hned od jejich narození. Jak šťastny jsou především ty vaše dcerušky, jimž stala se Matička boží na křtu sv. patronkou, když její přesvaté jméno — jméno ze všech ženských jmen nejkrásnější a nejvýznamnější — jim jako jméno křestní bylo uděleno! Patronka křestní a dítko, její jméno přijímající, vcházejí ve zvláštní úzký a něžný poměr, ve svaté duchovní příbuzenství. Nuže, nejmilejší, může-liž býti většího vyznamenání a dobrodiní, než přijímá li Maria, královna nebes i země, slabé dítko do své užší rodiny, dávajíc mu své vznešené jméno? Může-liž býti bezpečnější záruky, že dítě jménem Matky Páně poctěné bude se vždy těšiti její vzácné ochraně? Proto hluboce jest litovati za našich časů zavládlého, křesťanským mravům odporujícího zvyku, že rodiče svým novorozeným dítkám vyhledávají jména tak zvaná moderní, jména nabubřelá, bezvýznamná — ano často i jména pohanská. Co pravi dítěti, když časem povyroste, jeho jméno: Libuše, Vlasta, Vlastimila, Jaroslava, Hvězdoslava a jak už všecka ta nyní oblíbená jména znějí? Jsou mu snad poučením a povzbuzením nebo útěchou? Vždyť jsou to jména buď libovolně vymyšlená, anebo jména pohanek, o nichž dítko málo spolehlivých, zaručených zpráv se dozví a to, co zví, nemá žádného významu a vlivu na jeho náboženský a mravní život. Anebo jsou snad moderní a vlastenecká ta jména zajištěním ochrany a pomoci v potřebách a svízlech, které nejen ve věku dospělém, ale i v nejútlejším mládí na člověka doléhají? Žádný rozumný člověk zajiště se to neodvážil tvrditi!

Naproti tomu jméno Maria, tak sladké a něžné, jest nejen zárukou pomoci v každé tísní dle slov sv. Bernarda: »Vzývej hvězdu, volej Marii«, ale zároveň nádherným programem životním, poukazujíc neustále na vzor vši dokonalosti, na »zrcadlo spravedlnosti« (litanie loret.), na nejvznešenější souhrn všech ctností; a každá dívka, panna, žena, již se vzácného toho jména dostalo, samostatně a mimovolně slyší při každém sebe oslovení a zavolání líbezný hlas své přesvaté patronky: »Žij, chovej se tak, abys jména mého a mé zvláštní ochrany byla hodnou!« O, vraťte se tedy, křesťanští rodičové, k zbožnému zvyku svých předků; nepřestujte bezmyslnou, pošetilou modlou! Ať mezi vašimi dítkami — pokud možno — neschází jméno Maria, jež i k vám mluví co nejdůtklivěji a křesťanskou rodinu posvěcuje a zušlechťuje!

3. Matka boží jeví se jako milostivá pomocnice křesťanských dítek bez rozdílu pohlaví také tím, že zbožné matky pozemské posílají všechny své útlé miláčky do chrámu Páně k posvátné křtítnici s viditelným znamením úcty Mariánské a věrné oddanosti k nebeské Královně. Matka nebo přibuzní zdobí novorozence co nejpečlivěji k významné cestě, k spásonosnému prameni sv. křtu; halí jej do běloskvoucích peřinek, krášlí pestřími pentlemi a krajkami; ale nejkrásnější ozdobou křtěncovou jest přece jen svatý růženec, který pobožná matka za povíjan upevňuje. Čisté prádlo, ozdobné čepečky a košílky mají ovšem také svůj význam, připo-

mínající čistotu duše, které má dítě svátostí křtu dosíci, kterou má po celý život zachovati, dokazující mimo to vřelou úctu rodičů k první a nejpotřebnější svátosti, o níž prohlásil božský Spasitel: »Nenarodí li se kdo z vody a Ducha sv., nemůže vejíti do království božího!« (Jan 3, 4.)

Avšak sv. růženec, které dítě přináší ke křtitelnici, jakoby volal slovy oblíbené naší modlitby: »Pod ochranu tvou, se utíkám, svatá boží Rodičko!« A kdo by pochyboval, že důvěra tak zřejmě projevená pronikne k mateřskému srdci Panny Marie, že to šťastné dítě, krom své pozemské matky, tam u křtitelny přijato bývá ochotné do čistšího, láskyplnějšího srdce Matky nebeské, kteráž od té chvíle nad ním drží svou ochrannou ruku a stává se jeho ustavičnou pomocnicí?

4. A opět přichází dítě do chrámu Páně — tentokrát na loktech své matky! Vděčná matka spěchá »s radostným díkem« (Rit. Prag.) před oltář, poděkovat co nejvroucněji za ochranu boží i Matky Páně v hodině nebezpečí a bolesti, poděkovat za milované dítě, které jí Pán Bůh jako drahý klenot světil, a vyprosil sobě i dítěti požehnání božího pro budoucnost. Jak krásný a hluboce významný to obřad církevní, ten tak zvaný »úvod« křesťanských matek, a jak hříšná a trestuhodná jest nedbalost těch žen, zvláště z tak zvaných lepších tříd, které se mu vyhýbají! Stydí se snad tyto vznešené dámy kráčet po stopách Královny nebeské, která s příkladnou horlivostí s Jezulátkem do chrámu jeruzalémského přichvátala, aby je podle přikázání obětovala? Považují se snad za vznešenější než byla Maria, dcera rodu královského, matka jednorozeného Syna božího? Pakli ano, tu nezávidte jim, vy křesťanské matky, jejich domnělou povýšenost a kulturu, která udusila v jejich srdci křesťanskou víru, křesťanské city a smýšlení a vyvolala v nich led nevěry aneb aspoň záhubnou vlažnost! — Daleko úcty hodnější než taková víry zbavená anebo ve víře netečná dáma jest chudá žena z lidu, když za sluhou Páně, knězem, s odznakem víry — hořící svíci — na svých mateřských loktech přináší k oltáři božímu svou krev, své vroucně milované dítě, aby je dle vyzvání sv. církve Bohu a Panně Marii obětovala. — Ptejte se ji: »Čím asi bude toto tvé dítě?« a z jejích úst, ano z jejího srdce zajásá vám vstříc důvěry plná odpověď: »Chráněním Matky boží bude. již je dnes z celého srdce odporučím.« Hle, drazí posluchači! Panna Maria — pomocnice křesťanských dítek!

5. Z nemluvnátka vyroste s pomocí boží a pod ochranou nebeské Matičky pachole nebo děvčátko; rozum jeho dosud uzavřený jako zapečetěná kniha začíná se probouzeti; dítě chápe znenáhla rozdíl mezi dobrým a zlým — a tu potřebuje nevyhnutelně mocné a ustavičné ochrany, aby nezabloudilo na cestě, aby hned v nejútlejším mládí pevně se zakořenilo v dobrém. Nestačí jen obezřetnost sebe rozumnějších rodičů; ochrana lidská neodvrátí vždy nebezpečí, kterým zdárná výchova dítěte bývá ohrožena. Kde síla pozemská vypovídá službu, tam, nejmilejší, ochrana

Královně nebes, pomocnice křesťanských dítek září v celé své vznešené kráse a účinnosti. Slovy žalmisty Páně vábí Panna Maria dítky k svému následování: »Pojďte, dítky, slyšte mne, bázní boží naučím vás.« (Ž. 33.) Ukazuje svým příkladem v útlém dětském věku, jak si každé křesťanské dítě má počínati, co má činiti, čeho se varovati, aby »prospívalo věkem a moudrostí před Bohem i před lidmi.« (Luk. 2, 52.) Maria jest skvělým vzorem poslušnosti k rodičům, uctivosti k starším lidem, vzácné tichosti a skromnosti. Maria, spěchajíc do chrámu jerusalemského, aby tam celé své mládí obětovala zbožnosti, modlitbě a službě boží, ukazuje i nyní křesťanskému dítěti cestu, která a kde hledati má to »jediné, čeho člověk zapotřebí« (Luk. 10, 42), totiž pravou bohobojnost, lásku k Pánu Bohu, horlivost v modlitbě a službě boží.

Sv. Anežka z Monte Pulciana měla již jako malinké děvčátko k Matce boží nejněžnější úctu a pobožnost. Sotva šestiletá, umínla sobě, že dle příkladu Marie Panny v panenství navždy setrvá a službě boží v životě klášterním se věnuje. Předsevzetí toto považovala vždy za vzácný dar nebeské Matky, vyplnila je přes všecken odpor rodičů a přibuzných a sula se později velkou světicí. Maria Panna, její pomocnice od nejtělejšího věku, vyprosila jí mnoho nadpřirozených darů od Pána Boha a zvláště často se jí zjevovala i s milostným Jezulátkem na loktech. Byla to jistě odměna za ochotu, jakou sv. Anežka hned jako malé dítě pochopila příklad a následovala vnučnutí Panny Marie, pomocnice křesťanských dítek!

Pro vás, milé dítky, jest to poučení, jak i vy máte milovati Pannu Marii a dle jejího příkladu učiti se ctnostem, jež zdobiti mají každé dobré křesťanské dítě. Vám pak, drazí rodičové, mluví příklad této světice, abyste v srdcích svých dítek živili vroucí lásku k Matce boží, abyste jim neustávali příklad její připomínati; tak si je nejlépe vychováte k své radosti a prospěchu, a spolu i k pro-pěchu dítek samých.

6. Konečně kdo by mohl vypočítati nesčetná dobrodíní, jimiž Maria zvláště malé dítky zahrnuje? Kolika dítkám zachránila život, vyprosila uzdravení z těžkých nemocí, jak mnohé chránila úrazu a neštěstí, kolika malým sirotkům byla milující matkou? Pudí ji k tomu mateřské její srdce i pohled na ty nevinné aneb aspoň těžkými hříchy neskrčené duše.

Ochotnou, jak jsme poznali, pomocnicí jest Panna Maria křesťanským dítkám. Běže je pod mateřskou ochranu hned při křtu sv.; vítá je v domě božím, když je tam matka při úvodu obětuje, vede je svým příkladem na cestě ctnosti, chrání je svou mocnou přímlovou v každém soužení a neštěstí. Za tolik lásky a péče zaslouží Maria, abychom den jejího narození se vši vroucností oslavovali, dítkám zvláště vděčnou lásku a oddanost k pomocnici tak milostivě vštěpovali, aby jim jméno Maria bylo nade vše drahým, aby se učily v něm hledati pomoc v každé tísní a potřebě, duchovní i tělesné. Dle toho se zachovejte, milé dítky, k tomu je vede vy, křesťanští rodičové, abyste vždy — i když

vaše dítky vyrostou — na otázku: »Čím asi bude toto dítě?«
s dobrým svědomím odpověděti mohli: »Bylo, jest a bude chrá-
něncem pomocnice křesťanů, Královny nebes Panny Marie?« —
Amen.

Leon. Rendl.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Sloužiti mamoně jest pošetilé, hříšné a nejvš záhubné.

»Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!«
(Mat. 6, 24.)

Nábožní posluchači! Evangelium dnešní jest částí jedné z nej-
obsáhlejších řečí Páně. Jeho tak zvaného horského kázání. Jako
kluboce významná Jeho řeč na rozloučenou při poslední večeři
a kni připojená velekněžská modlitba byly velkolepým závěrem
učitelské činnosti Pána Ježíše, tak horským kázáním uvedl se
Spasitel celému světu, jako onen Bohem seslaný učitel, o němž
pravil Hospodin Mojžíšovi: »Proroka jim vzbudím ze středu bratří
jejich, podobného tobě; slova má vložím do úst jeho a bude jim
oznamovati vše, co mu přikázal« (Deut. 18, 18.) Prostými, ale
nejvš poučnými slovy vykládá dnes tento božský prorok pojem
Prozřetelnosti boží a důvody, proč všecku důvěru složití máme
do lásky nebeského Otce; proč z hned z počátku napomíná,
abychom nekulhali na dvě strany, nesloužili dvěma pánům, neboť
»Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!« Dle sv. Augustina znamená
slovo mamona v hebrejském jazyku tolik co bohatství (Lib. 2.
de serm. Dom. in monte cap. 14) — u nás zdomácnělo slovo
mamón o nezřizené, hříšné snaze po bohatství a ostatních statcích
tohoto světa.

Jen povrchní pohled na nynější společnost lidskou, její tužby
a směry, její celý život, potvrzuje v plném rozsahu slova Páně:
»Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!« Svět našich dnů opustil
téměř docela službu boží a dal se mamoně, pozemským statkům
a požitkům do nevhodného otroctví. Nevládnou již ušlechtlejší po-
hnutky životem a počínáním moderního člověka, jenž spíše jako
lid israelský na poušti sklání koleno před bůžkem zlatého telety!
Výstraha Spasitelova nebyla snad nikdy tak časovou a přílehlavou,
jako za naší doby, jejíž hlavním znakem jest materialismus čili
pacutění se za statky a požitky časnými, hmotnými. Sv. apoštol
Petr nazval Řím, za vlády hrozného Nerona úplně znemravnělý
a jen tělu a jeho choutkám hověcí, Babylonem (I. Petr. 5, 13):
dnes mohl, ano musel by tímto názvem pojmenovati celý svět!
Střízlivý a bystrý pozorovatel trne v pravdě hrůzou, vidí-li, jak
společnost lidská střemhlav do propasti zkázy se řítí; neboť
sloužiti mamoně jest pošetilé, hříšné a nejvš záhubné. S pomocí
boží učiníme k své výstraze tuto myšlenku předmětem své zbožné
úvahy!

* * *

Jak velkou moc mají na jednotlivce i na společnost různé proudy a směry, které v té neb oné době se zmocnily nadvlády ve světě, dokazuje oblíbené a často užívané rčení, že »člověk jest dítkem své doby«. Vlnám rozbouřené řeky odolá jen muž silný a umění plaveckého dokonale znalý; vlnám proudů světových názorů může rovněž bez pohromy uniknouti jen povaha zvláště ustálená, v pravdě zocelená; slaboch a zbabělec však unesen bude neúprosně proudem světa a jeho zásad, byť byly sebe pošilejší, hříšnější a záhubnější! Nyní pluje svět pod vlajkou mamonu a požitkářství. Jako před úpadkem světovládného Říma bylo »panem et circenses!« — »chléb a zábavy v cirku!« — jedinou tužbou zvrhlého národa římského a vykopalo mu právem zasloužený hrob, tak i nyní žene se svět jen za hmotným prospěchem, za smyslnou zábavou a tělesným požitkem a každý vznešenější cíl jest z lidských přání a plánů dokonale vymazán!

Máme, nejmilejší, a smíme býti dítkami své doby? Odpovídá nám Spasitel: »Nemůžete! Nemůžete Bohu sloužiti a mamoni!« Člověk je stvořen, aby Bohu sloužil — učí katechismus, služba boží vylučuje však naprosto službu mamoni!

1. Kdo slouží jen hmotnému prospěchu a hledá dle příkladu nynějšího světa jen ukojení smyslných žádostí, ten jedná především nejvyšší pošile, a to z mnoha příčin. Svým jen po nízkých radostech a statečném bažícím pachtěním může nanejvýš uspokojiti své tělo, nikdy však svou duši. Vyhoví snad svým tělesným pudům a své smyslnosti, ale duše nenajde v tak nedůstojných pokladech svého štěstí. Ano, kdyby byl člověk jen nějakým lepším, poněkud dokonaleji uzpůsobeným zvířetem, kdyby měl jen smysly svého těla a tak zvanou zvířecí duši čili psychu, potom ovšem by mohl býti šťastným a spokojeným ve smyslných požitcích; neměl by ušlechtilější touhy, nebažil by po žádných vznešenějších a vyšších cílech! Než tomu tak odporuje nejen svatá víra, která učí, že máme duši k obrazu božímu stvořenou; proti tak snižující domněnce se vši silou vzpírá i náš cit, ji vyvrací lidská zkušenost. Neseme v sobě vědomí, že jsme nad nerozumné tvory podstatně povzneseni, a každodenní zkušenost toto vědomí potvrzuje, když pozorujeme, že ne hrubá síla, nýbrž rozum lidský tvory, mnohem větší silou obdařené, ovládá, a se žalmistou musíme vyznati: »Málo menšími andělů učinils nás, o Bože!« (Žalm. 8, 5.) — Jest rozumné, ptám se, chce-li člověk uspokojiti jen své tělo, jeho nízké pudy a žádosti, a vznešenější součastku své bytosti, svou nesmrtelnou duši, nechává trpěti hlad a žízeň po tom, co by ji učinilo šťastnou a spokojenou? Myslím, že nikdo nemůže býti tak zaslepen, aby s podobným počínáním soublasiti a je za správné uznati mohl. Jedná-li se o časný zájem, ó, jak jsme tu opatrní, abychom se neošidili a nezvolili snad něco, co by nám méně prospívalo, a věc užitečnější odmítli! Máme-li na vybranou, tu sáhne jistě po daru cennějším a prospěšnějším. Nuže, proč nejednáme dle této správné zásady v životě vůbec? Proč dáváme přednost tělu a jeho prospěchu — byť i často jen zdánlivému —

před duší a před statky duše důstojnými a jí užitečnými? Neslužme tedy mamoně, nýbrž Bohu; neboť jen tak zaopatříme duši své to, co jí může plně oblažiti, jak učí sv. Augustin: »Není uspokojeno srdce člověka, pokavád nespočítá v Tobě, ó Pane!«

Než, drazí přátelé, přináší služba mamoně vůbec nějaké štěstí? Přinání uspokojení v té krátké chvíli našeho života? Musíme rozhodně odpovědět záporně! Ani zde na světě nečiní mamona svého otroka šťastným; jest pánem velice nespolehlivým a chléb, který tento pán svým s'uhům poskytuje, jest až příliš často a příliš věrně podoben oné hnusné potravě, kterou marnotratný syn záviděl vepřům svého pána. Snad chvíli, nějaký ten krátký rok života, nachází sluha mamony jakés zalíbení v nasycení svých chtíčů a žádostí, ale nasycení se velmi rychle změní v přesycení, neboť — jak učí sv. Řehoř Veliký — »ten jest rozdíl mezi statky duše a mezi požitky těla, že ony vzbuzují čím dále tím větší zálibu po sobě, kdežto tyto brzy člověka naplňují hnusem a odporem.« A potom, jak brzy uplyne celý náš život, a neúprosná smrt, proti níž není léku, učiní rázem konec vši slávě tohoto světa, tedy i mamony. »Bláznel této noci požádají duše tvé od tebe,« učí Kristus Pán v podobenství o lakomci, »a čím bude to, co jsi připravil?« (Luk. 12, 20.) Jen krátký a nejistý čas slouží takový potěšitel mamoně, ať již tím slovem rozumíme jmění a bohatství, nebo radovánky a slasti těla a světa; život sebe delší uplyne přec jako voda a potom zjeví se mu jeho bláhovost, že se dal k tak nespolehlivému a pomíjejícímu pánu do služby, v celé své velikosti!

2. Jako jest služba mamoně pošetilou a člověka rozumem obdařeného nedůstojnou, tak jest též hříšnou, ano jest původem všech hříchů!

Ctnost záleží hlavně ve službě boží, ve vřelém přimknutí a spojení se s Bohem. Její protiva, nepravost nebo neřest, má opět svůj vznik v odvrácení se od Boha, vypovědění služby nejvyššímu Pánu nebes i země; a poněvadž ten, kdo slouží mamoně, dle neomylných slov Kristových nemůže zároveň sloužiti Bohu, patrně, že služba mamoně znemožňuje ctnost a jest spíše souhrnem a pramenem všech neřestí. Vzpomeňte jen, nejmilejší, na sedm hlavních hříchů; zdaž není mamoně a honba za lichými statky tohoto světa jejich nutným předpokladem? Bohatec jest z pravidla pyšným na své jmění, nezná lásky k bližnímu a milosrdenství, proto stává se obyčejně také lakomcem, což nám každodenní zkušenost a pohled na nekřesťanské řádění válečných i poválečných zbohatlíků a keřasů nad slunce jasněji dokazuje. Otroky mamony požitkářství nedbá příkázání. »Nesemilní!« nezná zákona střídmosti a pracovitosti — a tak vidíme, že služba mamoně plodí největší neřesti, které naše mravouka vhodně pojmenovala »hříchy hlavními«, poněvadž z nich všechny ostatní hříchy povstávají a od nich jako od své hlavy závisejí. Hle, jak osudná pro duši jest služba světu a jeho lákadlům! Kdo se jí věnoval, podryl tím věškeru naději na spásu své nesmrtelné duše.

Nedivme se tedy, drazí v Kristu, že s nezřízenou láskou ku statkům pozemským kráčí ruku v ruce nevěra a odpadlictví! Neboť v duši a v srdci, kde postaven oltář zlatému teleti nebo smyslným s'astem, není místa pro oltář boží a pro víru v nějakou vyšší bytost vůbec. Víra, ano pouhá představa nějakého nejvyššího pána a soudce našich činů a opomenutí jest služebníku mamony nepohodlnou, proto volá »není Boha!« proto spojuje svůj hlas s nepřáteli Kristovými: »Propust Barabáše, ukřižuj Ježíše!« proto staví se do řad zavilých protivníků Ježíše Krista a jeho církve, aby jen nebyl ustavičně upomínán na hříšnost celého svého životního směru. V pravdě: »Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!«

Služba mamoně jest mimo to hříšnou zpronevěrou ohledně užívání statků pozemských. Pán Bůh učinil sice člověka vládcem viditelných tvorů: »Ať panuje — řekl — nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nad zvířaty a nade vši zemí!« (Gen. 1, 26.) Než, vláda naše není omezena! Povždy platí a platiti bude slovo Ducha sv. u žalmisty Páně: »Hospodinova jest země i plnost její; okršlek země i všichni, kteříž přebývají na něm!« (Ž. 23, 1.) Bůh jest jediným pravým majitelem a neomezeným vládcem všeho, co na světě se nachází, tedy i oněch statků, které Pan Ježíš nazval mamonou; a jako svrchovaný hospodář vyzve dříve nebo později každého z nás: »Vydej počet z vladářství svého!« (Luk. 16, 2)

Statky své nám světil k správnému použití dle své nejvyšší vůle, mají nám býti prostředkem, abychom užívajíce jich ke cti a slávě boží, k svému a svých bližních prospěchu, tím snáze došli cíle věčného. Otrok mamony zamění však prostředek a cíl, učinil prostředek svým cílem a jedinou tužbou! Nuže, zdaž není to defraudace či zpronevěra hříšná a pravého majitele, nejvyššího svatého Boha, těžce urážející? Zdaž není to ohavné zneužití věcí nám svěřených proti vůli nejvyšší šlechetného dárce a pravého vlastníka? Defraudant v obecném životě jest předmětem jednomyslného opovržení; jeho hanebnou zradu, které se na chlebodárci dopustil, zajisté vším právem odsuzujeme, nad ní se rozčilujeme, všecken styk společenský s ním přerušujeme a jemu se jako morem stíženému z daleka vyhýbáme. Než, přátelé drazí, horším defraudantem jest člověk a křesťan, jenž svého Pána nebeského zradil, jenž mu službu vypověděl a do otroctví mamony se svévolně zaprodal! Ó vynasnažme se, abychom byli vždy poctivými správci darů božích a statků sobě svěřených, spatřujeme v nich vždy jen prostředek a nikdy cíl svého pozemského života, abychom jednou s čistým svědomím složili účty ze svého vladání, a tak unikli věčné záhubě!

3. Neboť to jest třetí stinná stránka služby mamony: že jest tomu, jenž se jí oddal, nejvyšší záhubnou! Jestliť mamona ukrutným tyranem svých otroků a sp'áci jim jejich slepou věrnost jen nevďekem, způsobujíc velmi často jejich zkázu časnou, neomylně však a vždycky jejich zkázu věčnou. Chcete-li důkazy, otevřete Písmo svaté! Komu sloužili obyvatelé země za času Noemova,

komu měšťané sodomští a gomorrští? Mamoně, smyslnosti — a odměna, kterou si vysloužili? Potopa světa a síra a oheň! — Komu sloužil zrádce Jidáš? Odvrátil se od božského Mistra a vstoupil do služeb mamony, lakoty; a jeho mzda? Sv. Petr ji až tuze podrobně popisuje: »On vyzískal pole ze mzdy nepravosti a spadnuv stěmhlav rozpukl se v půli a vykydly se všechny vnitřnosti jeho.« (Sk. ap. 1, 18.)

Herodes Agrippa sloužil mamoně pýchy: »Oblečen v roucho královské posadil se na trůn a činil k lidu řeč, lid pak provolával: Toť boží hlas a ne lidský! Ale ihned ranil jej anděl Páně, protože nevzdal pocty Bohu a byv prozrán od červů skončil.« (Sk. ap. 12, 21—23.) Tak vypravuje nám sv. Lukáš. Podobných příkladů, že svět hanebně splácí svým služebníkům, našli byste v dějinách neščíslný počet. Navštivte ostatně, nejmilejší, nemocnice ve větších městech a návštěva ta vámi jistě otřese! Staří Římané si znamenali své otroky propitčnutím ucha; mamona nečistoty a smilstva vtiskuje svým otrokům znamení mnohem hroznější, vzbuzující hrůzu a ošklivost. Nedávno musel jeden ze zastupců vlády v zákonodárném shromáždění veřejně prohlásiti, že táž mamona nepravosti plní též naše ústavy pro choromyslné, naše blázince! Než tato mzda, kterou mamona svým ctitelům platí, nevystihuje ani z daleka celou propast záhuby, do níž upadá zaslepený milovník světa a jeho klamných statků na věčnosti. Již rozloučení se světem, v němž viděl své jediné štěstí, způsobuje mu nevýslovné muky, a právem dí korunovaný prorok: »Smrt hříšníků jest nejhorší!« (Ž. 33, 32.) Vždyť opouštějí vše, co jim bylo v životě nejdražším; loučí se navždy se svým bůžkem, se svou modlou, které obětovali svou duši, její pokoj, její čistotu, které za mrzký, pomíjející požitek zaprodali celou věčnost! A jaký osud jest tam jejich odplatou, vypisuje slovy co nejdůraznějšími sv. Pavel: »Mnoho žije těch, o nichž jsem vám často pravil, nyní pak i s pláčem pravím, že jsou nepřáteli kříže Kristova, jichžto konec zabynutí, jichž bohem břicho jest a sláva v hanbě jejich, těch totiž, kteří myslí na věci pozemské!« (Fil. 3, 18—19)

»Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti! Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně!« Hle, volba, pro kterou se musí každý z nás rozhodnouti! Buď Bůh — nebo mamona! Oběma sloužiti nelze; Bůh a hříšná mamona nepravosti se navzájem vylučují jako voda a oheň, jako teplo a zima, jako tma a světlo. Drazí v Kristu! Poznali jsme, jak pošetile, hříšně jedná, kdo mamoně slouží, jakož i jak strašlivou mzdu zde i na věčnosti si vysloužil. Nuže, vstupme ochotně a odhodlaně do služeb nejvyššího dobrotitivého Pána nebes a země, jenž ústy svého Syna láskyplně nás vyzývá a ujišťuje: »Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete pokoj duším svým; neboť jho mé jest sladké a břímě mé jest lehké!« (Mat. 11, 29—30.) Amen.

Leov. Rendl.

Na svátek Jména Panny Marie.

Dvě jména bývají často od lidí vyslovována; jsou to nejsv. jména Ježíš a Maria. Jedněm však bývá jejich vyslovování k duchovnímu prospěchu, protože je pronáší s náležitou uctivostí a nábožností, druhým ale k duchovní škodě, protože je pronáší lehkomyslně a protože jich zneužívají ke klení a rouhání. Jest samozřejmo, že se lehkomyslného, hříšného, neuctivého vyslovování těchto nejsv. jmen Ježíš a Maria máme varovati a že je máme vyslovovati vždycky jen uctivě a nábožně.

Dnes právě slavíme svátek Jména Panny Marie. Je tedy záhodno, abychom o tomto jméně dnes pojednali. A tu vám chci s pomocí boží ukázati, proč máme jméno Panny Marie míti v úctě a vážnosti?

P o j e d n á n í.

První důvod, proč máme jméno Panny Marie míti ve veliké úctě a velice si ho vážiti, jest vznešenost osoby, které jméno to náleží. Považte její svatost! Sám archanděl Gabriel z rozkazu božského ji nazval »milosti plnou«. »Zdravas, milosti plná atd.« ji pozdravil. A vskutku Panna Maria byla zvláštní milostí, vzhledem na zásluhy Ježíše Krista, uchována hříchu dědičného, takže byla bez hříchu dědičného počata; a po celý svůj život opět ze zvláštní milosti boží se nedopustila ani nejmenšího osobního hříchu všedního, neřku-li hříchu smrtelného. Mimo to stkvěla se všemi ctnostmi v takové míře, jaké jen člověk vůbec je schopen. Považte dále její důstojnost! V jakém úzkém spojení jest s nejsv. Trojicí boží! Jestli spanilou dcerou Boha Otce, požehnanou matkou Boha Syna a vznešenou nevěstou Boha Ducha sv. Ó Matko boží! Bůh jest sice nekonečně moudrý a vševědoucí, ale větší důstojnosti, než jest důstojnost Matky boží, pro tebe vymysleti nemohl. Bůh jest sice všemohoucí, ale větší důstojnosti, než jest důstojnost Matky boží, ti dáti nemohl. Tys první po Bohu a Ježíši Kristu, tebe právem nazýváme královnou všech svatých, ba i královnou andělů, protože ty předčíš všechny svou svatostí a důstojností. Proto musíme i tvé jméno míti v úctě a vážnosti veliké.

Další důvod, proč máme jméno nejblah. Panny míti v úctě a vážnosti, jest příklad církve, která si jména toho velice váží a je má v úctě. Důkazem toho jest právě dnešní slavnost, ustanovená výhradně ku počtě tohoto přesvatého jména. Hleďte v celém církevním roce, zdali mezi svátky světců a světic božích naleznete slavnost ku počtě jména některého z nich? Naleznete pouze svátek ku počtě nejsladšího jména Ježíš, ale to jest jméno našeho milého Vykupitele, Bohočlověka. Ku počtě jména žádného jiného světce nebo světky, kromě Panny Marie, nebyl ustanoven zvláštní svátek. A vzpomeňte, co bylo příčinou, že byl svátek ten ustanoven ku počtě jejího jména. Bylo to vítězství, kterého na přímělu Panny Marie, jak se všeobecně za to mělo, dobyl katolický král polský Jan Sobieski dne 12. srpna 1683 nad Turky

před Vídni. Přesladvé to jméno bylo toho dne na praporech vojenských, přesladvé to jméno bylo toho dne i v srdci i na rtech katolických vojáků jakožto válečné heslo, přesladvé to jméno osvobodilo střední i západní Evropu od hrozného otroctví sřevěpého Turka. Církev ale činí ještě více k oslavě tohoto sladkého jména. Na svátek jeho otvírá poklady svých milostí a nabízí všem svým dítkám plnomocné odpustky, t. j. odpuštění všech časných trestů, když hodně přijmou svátost pokání a nejsv. svátost oltářní, nábožně jsou přítomni mši sv. a na úmysl sv. Otce se pomodlí. Hleďte, právě tak činí církev také na slavnost nejsv. Jména Ježíš. Zdaž tu není oprávněna domněnka, že má obě svatá jména takřka v stejné účtě a vážnosti?

Ještě jeden důvod uvedu pro účtu a vážnost ku přesladvému jménu Panny Marie; je to neobyčejná moc tohoto jména. Svátí obrazení na toto jméno slova písně Šalomounovy 1, 2.: „Olej vylitý jméno tvé.“ A praví, že přesladvé jméno Panny Marie má podobný účinek na duši člověka jako olej na tělo. Olej totiž má moc léčivou, takže se ho užívá jako léku v mnohých neduzích a nemocích tělesných. Podobně jest i jméno Panny Marie lékem pro duši, protože zapuzuje od člověka zlého ducha a povzbuzuje hříšníka ku pokání a polepšení života. Olej dále šíří vůni a dává se jako přísada do voňavek. Podobně i přesladvé jméno Panny Marie nám připomíná krásné její ctnosti a povzbuzuje nás k jejich následování. Konečně olej hoří a šíří světlo a teplo. Tak i jméno Panny Marie osvěcuje náš rozum nadpřirozeným světlem víry a zahřívá naše srdce nadpřirozeným teplem lásky k Bohu. Pro tyto vlastnosti bylo jméno Panny Marie u světců velice oblíbeno, takže je s uctívostí rádi vyslovovali. Zvláště svatý Kamil z Lellis, zakladatel řehole k ošetřování nemocných, doporučoval všem nemocným, aby přesladvé jméno Panny Marie často vyslovovali spolu s nejsv. jménem Ježíš. A svým duchovním synům kladl na srdce, aby nemocným, zejména umírajícím, tato nejsv. jména předfíkávali. A co jiným radil a všem doporučoval, dokud byl zdrav, to také sám v nemoci horlivě činil a jako velice spasitelné na sobě zakusil. Na smrtelné posteli vyslovoval nejsv. jména Ježíš a Maria s takovou něžností a vroucností, že všichni kdo ho slyšeli, byli láskou k nim roznlčeni. Když pak umřel s očima upřenýma na obrazy Pána Ježíše a Panny Marie, s rukama na prsou zklřizenýma a rajským klidem na tváři, byla poslední slova, která splynula s jeho stydnoucích rtů: Ježíš a Maria.

Mějme tedy, milí drazí, v účtě přesvaté jméno naší nebeské Matičky, Panny Marie! Vždyť je to jméno nejsvětější Panny a Matky boží nejdůstojnější, tedy osoby po Bohu nejvznešenější. Nabádá nás k tomu dále příklad církve, která ku počtě tohoto jména slaví každoročně zvláštní svátek, a nabízí věřícím plnomocné odpustky. Je to konečně jméno velice spasitelné, zejména v hodině smrti, jak dosvědčují světci.

Proto nevyslovujte ho nikdy lehkomyšlně, ve hněvu a zlosti, nezneužívejte ho nikdy ke klení a rouhání! Slyšíte-li pak, že jiný

je vyslovuje neuctivě, je-li to váš podřízený, důrazně mu to za-kažte, je-li vám rovný, bratrsky ho napomeňte; a je-li to váš představený, šetrně ho upozorněte! Sami pak vždycky je vyslovujte uctivě a nábožně; zejména tak čítejte v pokušeních, v nebezpečnostech, ale hlavně v hodině smrti! Tak se přesvědčíte o pravdivosti slov Tomáše Kemp., že vyslovovati jména Ježíš a Maria jest kratičká modlitba, kterou si lze snadno zapamatovati, na kterou je sladko vzpomínati, ale která jest zároveň mocnou ochranou proti všem nepřátelům našeho spasení. Amen.

V. Knehl.

Řeči příležitostné.

Panna Maria hříchem nikdy neposkvrněná
našší matkou, vzorem a příkladem v utrpení
na pouť našeho života.

Kázal František Hrobař, členům spolku lurského za příčinou první národní, děkovné a prosebné pouť Čechoslováků z RČS. do Lurd 1922.

V prvním listu ku svému žákovi Timotheovi nazývá sv. Pavel církev katolickou domem božím, sloupem a základem pravdy (Timot. 3, 15.) Když jest naše církev domem božím, pak jsme my rodinou boží, která v tomto domě bydlí.

V rodině je hlavou otec. Otcem všech lidí společným jest Bůh, k němuž se nás učil modliti Ježíš Kristus: »Otče náš, jenž jsi na nebesích«. Údy rodiny jsou děti. I my všichni jsouc dětmi Otce nebeského, bratry Kristovými a skrze něj bratry a sestrami navzájem. Jako má rodina hlavu, má i srdce. Srdcem rodiny jest matka. V srdci jsou starosti, v srdci jest ukryta veškerá láska.

Otec jako hlava rodiny jest představitelem rodinné autority. Otec musí rozkazovati, neposlušnost dětí trestati. Proto děti ku otci hledí s jistou bázni. Zcela jinak jest to u matky. Zde děti nacházejí jen péči, lásku a proto ve všem s důvěrou se obracejí nejprve na matku. Jakmile je něco tísní a trápí, tu jistě o pomoc se utíkají ku matce. Již malíčkové nemluvně po matce vztahuje své ručky, když se někoho leká a když je něco bolí. K srdci matčinu se vine, jako kdyby instinktem vycítilo, že to srdce mateřské tluče pro ně nejvíce i a miluje je s láskou největší. Matce dítě nejvíce světuje svá tajemství, na srdci mateřském nejspíše opláče své boly a nejvíce si ulehčí. Jakmile v rodině chybí matka, tu to cítí celá rodina, že povstala v ní meze nevyplnitelná, že mrtvé srdce matky nezahřívá již více svých milých. Smutno v takové rodině!

Drazí ctitelé mariáňští! Takovou velkou rodinou mariánskou jsme i my. Naši předobrou, milovanou matku máme v Panně Marii, matce Ježíšově.

Jako křesťanští Slované vůbec byli vždy vroucími ctiteli Rodičky boží, tak i my katoličtí Čechoslováci hrdě a s důvěrou se hlásíme ku své duchovní matce.

Stavše se po strašných hrůzách světové války politicky samostatni, chceme národní pouť děkovnou a prosební vykonati tam, kde »Máti boží divi tvoří« do Lurd, Maria - Panna a Matka. Nejkrásnější symbol a vzor ušlechtilé křesťanské ženy. Maria Immaculata. — Bez poskvrny hříchu dědičného počata. Jak hluboké to tajemství naší svaté víry. Jak hluboký to zdroj čistoty a jiných cností, jež září na cestu života našim rodinám! Slova písma: »Zcela krásná jsi a žádné poskvrny není na tobě« plní se na Panně Marii.

Bůh oslavil Marii Pannu, když se zjevila Bernadetě v jeskyni lurdské a naznačila jí: »Já jsem neposkvrněné početí«. Tam v Lurdech oslavuje ji Bůh tím více různými zázraky, čím více jí chce nevěřící svět popřítí, strhnouti s trůnu neposkvrněného panenství a čistého lásky — a obětí plného mateřství.

I v našem národě jest dosti útoků na Pannu Matku Marii. Čím méně se kdo může povznést nad vše hmotné a tělesné, tím méně chápe Pannu Marii a tím více na ni útočí. S tím větší láskou a úctou uctíváme ji my a s tím větší horlivostí a stálostí ji bráníme my. Proto ta národní děkovná a prosebná pouť do Lurd, ku Panně neposkvrněné, matce božského našeho Spasitele. Jako Maria byla Polákům královnou koruny polské, — tak byla jest a zůstane nám věčným Čechoslovákům mocnou Patronkou.

Drazí v Kristu! Nechci zde mluvit o děvčeti Bernadetě Soubrou, o tom co v Lurdech se děje od r. 1858. To vám známo. I v češtině o tom napsány celé knihy.

Ctitelé a ctitelky Mariánské! Pouť, první národní děkovnou pouť chcete vykonati do Lurd. Poměte, že celý život náš jest poutí, putováním, vždyť »nemáme zde života stávajícího ale budoucího hledáme«. A jaké jest to putování na této zemi, která se ve známé modlitbě nazývá slzavým údolím a ne rájem.

Víte, že v životě nejde vždy člověk po krásné cestě, ale i po trní a kamení, nesvítlí vždy jasné slunce, ale zamračí se, brou bje, blesky se křižují, zuří vichr a velký liják zaplavuje vše a opět přichází jasno a klid.

My chceme býti optimisty tak, jak radostným jest naše náboženství a ne pessimisty. A přece, drazí, není-liž pravda, tak mnohý z nás si může zazpívat slova známé písně: »Je to chůze po tom světě, že by člověk utek, ještě nezažil jsí jeden, máš zde druhý smutek.«

A tu třeba krátce ukázati, jak na té naší životní pouti ku Otci nebeskému může nám Maria Panna býti nejlepším vzorem a průvodkyní.

Život jest bojem. Slavný vítězný boj bojovala Panna Maria. Ona jest onou ženou statečnou, jak o ní čteme v knize přísloví Šalamounových v hlavě 31 verš 10 31. Nikde v evangeliích nečteme o nějakých neobyčejných zázracích, jež by Maria konala, nebo

o nějakém neobyčejném pokání jejím, umrtvování se a podobném. Ale čteme tam o její hluboké pokoře. Marie velebí Hospodina, že »vzhlédl na pokoru děvky své«. (Luk. 1, 48.) O její velké odevzanosti do vůle boží: »Ejhle děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého« (Luk. 1, 38).

Čteme tam o její skálopevné víře, která byla na takové zkoušky postavena. »Blahoslavena jsi, že jsi uvěřila« (Luk. 1, 45). Právě jí Alžběta. My slyšíme o její nadlidské čistotě srdce. My tam čteme o její všelét starostlivosti a lásce ku lidem, jež účinně hleděla všude pomoci, kde pozorovala nouzi. »Synu, nemají vína« (Jan 2, 3), právě ku Ježíšovi na svatbě v Káni Galilejské. My víme o její chudobě, o její horlivosti v modlitbě, o jejím věrném plnění obyčejných povinností lidského života v ústraní v rodině, o její věrnosti s málem. My známe její heroickou sílu, trpělivost a statečnost, když před Herodesem utíká do Egypta se synáčkem svým, přemáhajíc bez bázně všechny překážky. Když pod křížem dlí u syna svého na Kalvarii až do posledního dechu. Teď jest ona matkou sedmibolestnou. Teď se pod křížem vypínáje dokonce proroctví Simeonovo: »Dušl tvou vlastní pronikne meč« (Luk. 2, 35). I tenkrát, když Ježíše ukřižovaného opustili všichni zase Marie neutíká, stojí pod křížem. Když skály se pukaly, země se třásla. Marie matka Páně se netřese, stojí pevně v bolesti své. Takže vyplnila se na ni slova proroka Jesaiáše: »Vy všichni, kteří jdete kolem cestou, pozorujte a hleďte, zda jest bolest, jako bolest má«. A v té bolesti nepadá. Stojí pod křížem. Ženu statečnou kdo nalezne! Hle Maria žena ze všech nejstatečnější v radosti i bolesti.

Maria, tato hrdinná, vytrvalá, charakterní, pevná matka bolestná, tato trpělivá, pokorná služebnice Páně jest a zůstane nám ideálem silného, mocného ducha, ideálem silného, mocného srdce. Ona na pouti života nedůvěřuje jen sobě, ona se spoléhá na Boha. Písmo svaté praví: »Běda tomu, kdo jest sám, neb když padne, nikdo jej nepozdvihne«. Marie s důvěrou v sebe, pojí důvěru v Boha. Ona nikdy nebyla sama, Bůh byl s ní a sní. U Marie byla životní statečnost, jež sejevila jako velkomyslnost ve převzetí velkých, přetěžkých úloh. — Stala se matkou Páně. — Jako stálost, vytrvalost v přemáhání překážek. Dále jako trpělivost v utrpení a konečně jako pevnost charakteru a věrnost svému přesvědčení.

Tak, draží v Kristu, jsem stručně ukázal z evangelíí a písmů sv. život Panny Marie. Ona jest ženou statečnou, matkou sedmibolestnou, vzorem trpělivosti a vnitřního přemáhání bolesti.

Podívejme se do života lidského. Již jsem se zmínil, že v přírodě není jen jas, ale i bouře.

Tak i v životě člověka mnohem více bolesti než radosti. Ano věrným průvodčím člověka světem jest bolest. Mnohé bolesti si člověk zavíní sám, že byl vůči sobě málo přísným a tvrdým vůči svým spolubližním. Ale přichází v životě často rány osudu, za něž člověk nemůže, jež nemůže odstraniti, jen trpělivě snášeti.

A tu jest onen problém, ona tajemná záhada utrpení a bolesti! Každý člověk cítí v sobě přece touhu, pud po štěstí, radosti, honci za štěstím ať již pravý, neb jen zdánlivým jsou všichni lidé. Ejhle ku štěstí jsme zrozeni a povoláni, my to cítíme a přece bolesti, utrpením jsme od něho vylučováni. Není v tom zařazení ukrutnost a rozpor? I u zvířat jest bolest, ale jen tělesná, než u člověka jest mimo tělesné bolesti i bolest duševní. Nechci, draží v Kristu rozdílati srdce vaše Byronovým světobolem, ani Schopenhauerovým pessimismem a škaredohlídstvím. Nesdílím stanovisko Schopenhauerovo, že by křesťanství bylo životním pessimismem, stělesněním útěku ze světa a passivito, trpností životní. Nemyslím také jako Goethe nebo David Strauza, neb filosof německý Paulsen, že by křesťanství bylo jen náboženstvím bolesti a smutku, a první křesťané společností škaredohlédých tichošlápků, kteří by si jen radost ze života odpírali a v zadumání melancholicky jen na smrt a hrob mysleli. Naopak, evangelia nám ukazují, že naše náboženství jest náboženstvím nejvyššího optimismu, aktivity, přemáhání vši bolesti a utrpení a vnitřním vítězstvím nad veškerým bolem. Kristus pozůstavil křesťanům pokoj, vnitřní radost, jakou nám nic na světě dáti nemůže. U sv. Pavla (Ku Galatům 5, 22) »ovocem křesťanského ducha jest láska, radost, pokoj«. Ve vězení spoutaný řetězy sv. Pavel volá ku smutným lidem: »Radujte se vždy v Pánu! Opět vám pravím, radujte se!« (Philip 4, 4.)

A tak jest to filosofie křesťanská, která se vyjadřuje lidovým příslovím: »Co Bůh činí, vše dobře činí«. »Milujícím Boha vše se obrací k dobrému«.

Neboť jest to bolest, jež člověka rozumu nutí ku intelektuálnímu pokroku a ku pěstování vědy, jež by v boji s přírodou odstraňovala nouzi a bolest a člověka učinila pánem přírody. Nevěťm ovšem jako Anatol France, že by člověk, zvítěziv nad přírodou úplně a odstraniv bolesti z ní prýstíci, již se stal bohem. Avšak bolest nezbystrňuje jen rozum, ona jest i pro vůli velikou školou výchovnou jak to vidíme u Panny Marie.

Bolest a utrpení za prvé cvičí vůli, vychovává a sílí vůli člověka, tak že člověk zlo mužně, hrdě, trpělivě snáší a jeho duch ovládá úplně tělo a vše hmotné.

Utrpení, bolest za druhé čistí, zjemňuje, ušlechťuje vůli a city člověka. Jest to všeobecně známo a více spisovatelů vyslovilo se v tom smyslu, že užívání a živobytí bez bolesti a strasti činí člověka sprostým, bezcitným, nechápajícím trudy života svých bližních, zaplétá jej ve smyslnost přilís a vede jej lehko ku vině a hříchu.

Všimněte si, draží v Kristu, lidé, kteří nezakusili žádných bouří životních, žádných zkoušek a utrpení, jak oni nemají žádného pochopení pro neštěstí a utrpení bližního, jak jejich srdce nezušlechťeno a vnitřní sprostota jak se ukazuje na venek jejich řečmi, skutky, nequalifikovaným životem. Bezkarakterností. Pokrytectvím! Můžete býti v sebevětším neštěstí ony půjdou vedle vás jako onen židovský levita kněz vedle raněného žida v evangelium.

Ještě se vám vysměj! Podívejte se na Marii Pannu, jak ona zkroutěna, proědš ohněm bolesti s účinnou láskou spěchá ku pomoci v nouzi se ocitnuvšim hostitelům na svatbě v Káni Galilejské. »Synu nemají vína«. Prosí syna svého o pomoc.

Z toho všeho vidíme, ctitelé Mariánští, že bolest, utrpení, pracu psychologicky proti veškeré vnitřní povrchnosti, lehkomyslnosti, smyslnosti, změkčivosti, pokrytectví, nevšímání si nouze bližního. Utrpení člověka čistí, zoceluje, prohlubuje uvnitř, a zdokonaluje i na venek, že jej povznáší a nabádá k účinné pomocné lásce bliženské. Drazí v Kristu, Couditio sine qua non, jest; Kdo chce dospěti k mravní výši, velikosti a dokonalosti, musí projíti školu utrpení s důvěrou v Boha, jinak utone, když ne v zoufalství, alespoň v povrchnosti.

Tak jsem vám drazí ukázal, jak na bol a utrpení hleděla Panna Maria a sní hledí věřící křesťané. Všimněme si ještě stručně, jak na bolest a utrpení hleděl antický starověký pohan a hledí moderní člověk nevěřící.

Jak obrovský jest rozdíl mezi dvěma vrstevníky sv. Pavlem a stoickým filosofem Senecou. Sv. Pavel v listu II. ku Korintským volá a píše: »Jsem naplněn útechou a překypuji radostí při všem soužení mém«.

A spjat řetězy z vězení římského povzbuzuje Filipské (4, 4.) »Radujte se vždy v Pánu, opět pravím, radujte se«. A velký filosof stoický Seneca vzdor jeho nezničitelného klidu myslí dává na jevo málo sebeovládání, když ve velkém utrpení volí za východiště sebevraždu. Seneca De ira o hněvu 3. 15. nás.: »Viz, dvěře jsou otevřeny, krátká jest cesta na svobodu«. Jaký to rozdíl, jaká to protiva mezi trpným, zoufalým, sebevraždou končícím stoicismem, mezi umírujícím učením buddhismu Schopenhauerovu a mezi důvěryplnými, silnými, optimistickými slovy Pavlovými: »Radujte se a v bolesti«.

Všimněme si jen, jak uboze, jak bezradně stojí moderní, autonomní, svézákonná morálka i o její autonomní osobnosti před problémem utrpení. Křesťanskou moudrost zavrhl a proto si berou na pomoc indickou, budhistickou moudrost

I tu se mluví o vůli. Schopenhauer praví, podstatou všech věcí jest vůle, i Nietzsche hlásá »vůli k moci«. Ale to není ona křesťanská dobrá vůle, o níž pěli andělé: na zemi pokoj lidem dobré vůle. Ta dobrá vůle o níž lidové přísloví praví, dobrá vůle všechno zmůže. To jsou jiné motivy, pohnutky vůle, tato vůle jest kladem života, kdežto ona indická, budhistická vede ku lethargii, negaci života, ku nirvaně. Proč se množí sebevraždy? Poněvadž se náboženské, mravní přesvědčení zapírá i tam, kde jen zdaleka hrozí nějaká pohroma, rána, utrpení, utisknutí, pohrdání, posměch atd. Nemůže býti silným v těžkých chvílích, v bouřích života kdo nemá kořeny v živém, osobním Bohu. Kdo před Bohem jest pokorný, jest v něm křesťansky statečný. On ví, že jest v ruce boží a oceňuje utrpení jako od Boha poslané, jako vynikající prostředek výchovy vůle a pevnosti charakteru a tak mravní doko-

nalosti. Že irreligiosita, beznáboženskost jsou příčinami mnohých sebevražd, to tvrdí důsledně Dr. Masaryk ve svém spise o sebevraždě.

A na konec ještě několik slov vám vy křesťanské ženy československé, ctitelky Mariánské. Vy víte, že Kristus posvětil manželství, rodinu, dal ženě ji patřící cenu a samostatnost. Marie jeho matka jest vám pravzorem bohumilé ženskosti. Vy víte, že křesťanství povzneslo ženu stavíc Marii po Bohu-člověku za první bytost, povýšenou nad svaté i samé anděly. Vy víte, že křesťanství zapovědělo mnohoženství, jaké jest třeba v mohamedanismu, a tak učinilo ženu rovnoprávnou s mužem. Proto drahé katolické ženy československé hajte křesťanství, křesťanské ideály ve svém milovaném národě. Hájte tím svoji ženskou důstojnost, ale i svůj národ. Braňte v národu ženskou ctnost.

Tuto čistou ženskost hajte v našem drahém národě jako československé amazonky proti všem cynikům. Národ náš potřebuje jako soli takových statečných křesťanských žen, aby sílil, mohutněl, zůstal samostatným.

Nevěrec Voltaire složil cynickou báseň na potupu ženské cti velké světice křesťanské a národní hrdinky francouzské velkodušné Johany d' Arc. Spisovatelka paní Staelova cítila se uražena tou básní ve své ženskosti a nazývá spravedlivě tuto knihu Voltairovu zločinou urážkou národa. Kdo uráží čestnou ženu, uráží národ

Slovo Maria znamená hvězda mořská, polární. Ženy českoslov. Maria budiž vám hvězdou mořskou. Kéž ona vám září na celé pouti životní jako hvězda mořská bloudícím plavcům na neznámém moři. Maria, ona stělesněná, uskutečněná lidskost v bouři bojů, vášní a utrpení. V nouzi a úzkosti k ní se chceme utíkat a ji volati o přímělu u Boha, cítiti ji tím více, čím více ji nevěra zhrdá. Ona byla již celá tisíciletí přímělkyní a orodovkyní u Boha naším předkům. Tak na Hostýně r. 1241. proti tatarům tam Máti boží divy tvořila.

Jsou to předzvěsti smutné budoucí smrti národa našeho, jestliže některé dcery a ženy jeho již zavrhnou podstatu ženskosti, mateřství a chtějí býti vražditelkami plodů a tak budoucího národa. Opakuji slova profesora Mareše: rozum jest strašná zbraň v rukou člověka, není-li zušlechtěno jeho srdce.

Věrné ženy křesťanské a s nimi i mužové křesťanští českoslovenští, kteří v srdcích nosíte Boha a jimž záleží na budoucnosti drahého národa našeho, bojujte hrdinně proti těmto nekřesťanským a nezdravým proudům v národu. Bojujte i křesťanskou výchovou mladého pokolení národa. V Lurdech dovolávejte se její pomoci pro malý náš národ.

My všichni s důvěrou jako k útočišti hříšníků a pomocnici křesťanů pod ochranu tvou se utíkáme svatá boží rodičko! Nezhřeď prosbou naší v potřebách našich, ale vysvobod nás od všeho nebezpečí ó Maria, Panno-Matko! Amen.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle pátnáctá po sv. Duchu.

Matka truchlící.

Z městské brány naimské vycházel po silnici pohřební průvod. Matka vdova vyprovázela ku hrobu jediného syna, hochu asi čtrnáctiletého. S průvodem tím smutným potkal se Ježíš. Byl jat útrpností nad bolestnou matkou a pravil k ní měkkým hlasem: »Neplač!« Ale na pouhé útrpnosti nepřestal. Bolest matky nad mrtvým synem, láska její k němu pohnuly Spasitele, aby učinil zázrak lásky: vzkřísil mrtvého k životu a odevzdal jej matce jeho. S jakou radostí vracela se matka touž cestou domů, vedouc s sebou syna živého a zdravého!

Roku 1902 vypravoval jeden rakouský setník ze svých chlapeckých let událost, na kterou myslíval s hrůzou. Byl synem rakouského důstojníka a bylo mu teprve dvanáct let, když se dostal do vojenské školy v Hainburku. Jeho matka-vdova žila v Čechách velmi skromně z nevelké pense a nemohla ho, když jednou těžce onemocněl, ani navštívit. Slábl čím dále tím více a jednoho dne mu všechny údy strnuly a stuhly jako mrtvému, jenom vědomí a sluch ho neopustily. Povolán k němu lékař a ten s nadlékařem činili různé pokusy přivésti ho k životu, ale marně. Konečně mu nakápli horkého vosku na prsa a potom pravil lékař rozhodným hlasem: »Mrtev! Ať odnesou mrtvolu do umrlčí komory; matce hochově pošlu zprávu.« To bylo poslední slovo, které chovanec slyšel; smrtelná mdloba udusila v něm vědomí.

Jak dlouho tak ležel, nevěděl. Konečně zaslechl šustot slámy a šelest větru v okenicích. Lehce ho zamrazilo a zdálo se, jakoby slabý dech života projel jeho údy. Pokusil se pozvednouti a podařilo se mu to, ale neviděl ničeho, byla čirá tma. Hmatal kolem sebe, pokud rukama dosáhl. Ha, co to bylo? Jeho ruka dotkla se ledově tuhého těla, hrůza jej náhle obešla. Pokusil se opustiti

lůžko — nebylo možná — nohy byly jako olovo. V tom proniklo oknem slabé světlo měsíce a osvítilo místnost. Krev v něm stuhla. Zrovna vedle něho ležely 3 mrtvoly v bílých rubáších. Pronikavý výkřik vydral se mu z hrdla, a bez vědomí klesl na lůžko zpět.

Rychlé kroky a přidušené zvonění vzbudily ho zase. Slyšel hlas lékaře, který mluvil s velitelem ústavu, majorem M., a pravil: »Už je čas; kněží a hosté už čekají.« — »Počkejte ještě několik minut,« pravil major, »matka zemřelého přece snad dojede.« — »Není možná, pane majore — desátníku, rakev!« — Brzo slyšel zdánlivě mrtvý, jak postavili rakev. Položili jej do ní; hned potom zarachotilo také víko nad ním. Pokusil se sebou pohnouti — marně, dřívější smrtelná strnulost zase jej spoutala. Čtěl křičet, nemohl. Bože, bude za živa pochován! Duše dunělo kladivo stolářovo; byl hotov, poslední hřeb byl zatlučen, uniknouti nebylo možná. Za živa pohřben! To bylo poslední, nač ještě jasně mysli; další už slyšel jen jako ve snu.

Náhle jej probudil nějaký hlas opět k jasnému vědomí, byl to hlas jeho matky. »Musím ještě jednou spatřiti svého milého syna, otevřete rakev, musím jej ještě jednou polibiti.« »Ale, milostivá paní, to už nejde, rakev je už zatlučena,« bylo slyšeti velitele. »Vezměte mi život, vezměte mně všechno, ale nechte mně ještě jednou spatřiti milé dítě mé, pane majore!« To byly hrozné okamžiky: živý v rakvi, slyší, jak matka ho oplakává jako mrtvého, a známky života dáti nemůže! Konečně — v rakvi se cosi hnulo. S rachotem padla k zemi hrozná černá střecha; výkřik, a jeho matka ležela vzlykajíc na prsou synových, druhý výkřik, díky Bohu, tentokrát výkřik nevýslovného štěstí! Rozechvění a brozné rozčilení zase vzbudilo ducha života ve strnulém — byl zachráněn — těžce oddychuje ležel na věrném srdci mateřském. (Chr. F.)

Zázrak naimský, oživení zdánlivě mrtvého proměnily slzy matek truchlících v slzy radosti. Nyní právě tekou slzy matek nepočtených o syny mrtvé, slzy dítek o otce, slzy vdov o manžely — o padlé ve válce. Ze země by je vyhrabaly láskou a bolestí, ale zůstanou mrtvi a oživnou zase, až u veliký den vzkříšení: v tomto životě už se s nimi neshledají. Ale i k těmto plačlícím praví Ježíš: »Neplačte! Hleďte na moji vlastní Matku« — Matku bolesti. Veliký jako moře byl zármutek její na Golgotě a ona snášela oddané bolest svou. A zase spatřila Syna živého v neděli velikonoční; i u vás nastanou velikonoce v den vzkříšení. A třebas až do té doby zůstanete od nich odloučení tělem, zůstaňte s nimi spojeni s láskou. Modlete se za ně, obětujte za ně často mši sv. a sv. přijímání, aby jim Pán, trpěl ještě v očistci, dal korunu slávy věčné. A sami žijte tak, abyste jednou zemřeli v milosti boží. A po těchto málo dnech žalostného života pozemského nastane věčné shledání v domě Otce nebeského, kde už smrt nevládne, kde už slzy netekou, kde bolest srdce netrápí: kde Spasitel sám bude svým věrným za utrpení přestálá odměnou převelikou. Amen.

Jos. Ocetka

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

»Či z vás osel aneb vůl upadne do studnice a nevytáhne ho ihned v den sobotní?« (Luk. 14, 5.)

Pán užívá dnes podobenství vzatého z polního hospodářství, kde každý hospodář ihned spěchá na pomoc svému dobytčeti, aby nepřišlo k úrazu. Oč více máme pomáhati člověku, a tím více pomáhati duši člověka, aby nevzala úhonu a zkázu věčnou. Jest mnohdy zahanbujícím pro nás, že více péče věnuje se majetku živému a mrtvému než duši, a zejména duši dítěte. Jaké pokusy se dějí s duší dítěte dnes. Se žádným domácím zvířetem by hospodář nedovolil dělati pokusy na život a na smrt, jako se dějí s výchovou dítěte a s jeho časným a věčným blahem. S jakou lehkomyšlností dítěte vezme hospodář znalost boží a svatého zákona podepsáním letáčku, že si nepřeje výchovy náboženské. Ubozí slepci. Žádné statky a žádná osvícenost netvoří budoucnost člověka a národa, nýbrž čistota a zbožnost duše (praví státník Stein). Bez náboženství nemůže obstáti žádný stát (dí politik Walther v »Naturrecht« 237). Hospodářská osobnost upadá ve zkázu, když se odloučí od zákona mravního a náboženského (Schäffle, »Nationaloek.« str. 24). Před touto zkázou drahé duše vaše zachránit jest vaší i mou povinností, a proto chci promluvit o této jámě, do níž tak mnohý se vrhá jako nemyslivý tvor.

Nedávno slyšeli jste evangelium o andělech strážných, neboť konali jsme památku těch duchů blažených, kteří střeží nás pro život věčný. Právě počali jsme školní rok pro vaši mládež a proto chci vám dnes promluvit o knížce, která jest cestou spravedlnosti osvěty pravé a vaším andělem strážným, o »katechismu«, jenž nám věčné pravdy podává.

P o j e d n á n í.

Vy všichni desky knížky této i jméno znáte, však, přátelé, to, co v té knize jest, tomu se učme či vlastně učití máme celý život. Biskup jeden francouzský v pastýřském listu svém pravil, že každý katolík, který duši svou miluje, má ročně jednou katechismus pročísti. Proč? Vždyť jest to kniha pro děti! Ovšem, ale jest to knížka, v níž se učíme pravdám věčným, podle nichž žiti musíme, chceme-li býti šťastni zde i na věčnosti. O pravdě mluví všichni: moudří i mluvkové. Odkud jest pravda? Jest dílem snad našeho rozumu? Není. My poznáváme pravdu rozumem, ale netvoříme pravdu. Naše poznávání pravdy jest jen myšlení podle pravdy. Pravda byla i tenkrát, když jsme ještě o ní nemyslili, a pravda zůstane pravdou, když už mysliti nebudeme moci. Ona jest věčná. Ty věčné nezměnitelné pravdy nám hlásá katechismus.

Nemůžeme říci, jak mnozí říkají: pravda jest, co mému rozumu odpovídá. Pravda zůstává pravdou, i kdyby zde nebylo na světě duše, která by ji poznávala. Kdyby nebylo na světě tomtoto ani jediného oka, proto by přece bylo světlo světlem. Pravda

není výplodem rozumu, nýbrž jest nám rozum dán, abychom poznávali pravdu. Pravda stojí jako zákon před naším rozumem, rozum nemůže popíráti pravdy, aniž by zapřel sebe. Tyto nutné a věčné pravdy, které ze slunce věčné pravdy pocházejí, ty nám předkádá ta malá knížečka, zvaná katechismus, a proto jest v ní odpověď ke všem otázkám životním. Zde se učme Boha znáti, jemu sloužiti a jeho milovati.

Jak draze musí platit člověk zpronevěru svou ku věčným pravdám božím. Ty mluvky, které nebeské a pozemské věci oslintávají a zrazují duše slabé hledati království Boží dle slov Páně, ty odbývá sám jeden z volných myslitelů francouzských Rousseau Emil III: Prchej před těmi, kdož chtějíce vysvětlovati přírodu, rozsívají zoufalá učení, kteří všechno převrací, ničí, a pošlapávají vše, co lidstvu svatého, kteří nešťastnému běrou poslední útěchu v jeho bolu, a boháči a silnému běrou jedinou uzdu pro jich vášně, které v srdci dusí hlas svědomí, a ničí naději ve cnost, a při tom se chlubí, že jsou dobrodinci lidstva. Říkají pravda nemůže nikdy škodit, proto nemají pravdu, ježto jejich učení škodí. Tak jeden z mužů po revoluci francouzské. Jeho slovo jest jako ulité pro tak mnohého mluvku z doby přítomné. Proto varujte se jich a varujte dítky své, ten poklad Bohem Vám svěřený. Hleďte království Boží a spravedlnost jeho, kde jest ukryta v těch prostých věčných nezměnitelných pravdách katechismu. Postarejte se, aby dítky vyučování náboženského byly účastny a važte si pravd náboženských, jež jsou dcery nebes, a vůdkyně do nebes ale i ku štěstí pozemskému, které jest jaksi přídávkem té svaté touhy po Bohu a spravedlnosti jeho.

Ty pravdy jsou duše naší vůdce. Proč tolik lidí chladných, lhostejných? Protože tolik nevědomých a neznalých. Proto tak málo u stolu Páně a tak mnoho mimo služby boží, že nejsou ani si vědomi velebné blízkosti boží. Kdyby čítali si na pravdách v katechismu, rozum by soudil jasněji, kdežto takto nechává se unášeti všemi možnými větry denních nesmyslů a náhledů, zejména dnes.

K P. Abelovi přišel vynikající učenec, stařec s prosbou, aby slyšel jeho životní zpověď. Jako upřímný muž hned řekl: víte, velebný pane, já jsem přes 50 let nebyl u zpovědi. Byl jsem křesťanský vychován a měl jsem hodnou matku. Ale studium přírodních věd mě připravilo o víru. Když se vyskytlo něco nového, hned jsem se toho přidržel a domníval se, že jsem našel to pravé a když jsem déle přemýšlel, zase jsem našel, že jest to přece falešné a tak jsem žil až do 70 roků, nyní však vidím, že nejvědecktější kniha jest katechismus, z něhož jsem se učil náboženství. Lidská věda není nic než lidské mínění a nechává hlavu prázdnou a srdce chladné, božské vědění však zahřívá srdce a osvětluje rozum. Tak ten, 70 letý učenec, kající. P. Abel se jej tázal, možnáli jeho slov použití též na kazatelně. »Ovšem odpověděl — nejen příběh — také jméno.« Abel však použil toliko toho příběhu, aby jiné povzbudil ku hledání ztracené pravdy křesťanské.

Tak přátelé žádám Vás — hleďte pravdu boží, z níž jde spravedlnost boží, která má zaslíbený chléb, pokrm i štěstí.

Máme začátek školního roku. Vaše děti nastoupnou do škol a potřebují rozličné knihy. Prosím Vás, nezapomeňte a neodkládejte s katechismem, který má být v každé rodině družkou všech. Není divu, že klesáme, poněvadž není znalost boží mezi námi, Chceme-li se povznést, každý z nás, a každá z Vašich rodin, třeba, aby spravedlnost boží zase přišla na první místo. Hluboký myslitel Weiss praví: »moudrost katechismu jest jediná záchrana světa. Jestli tato svět nespasí, ostatní moudrost jej jistě přivede do záhuby.«

Přátelé drazí, nač vás tedy mám důležitěji upozorniti, než, abyste této zlaté knize věnovali svou pozornost a ji každému dítěti zaopatřili a též se přesvědčili, jak v něm prospívá. Jest to mnoho žádáno na penězích? Které dítě na Vás nevytáhne do roka několik krejcarů na »koníčky« neb na pamlsky? Jest to mnoho žádáno času na Vás, abyste se čtvrt hodinky v neděli obírali knihou, která nejpřístupněji se obírá s hlubinami božských pravd?

Co praví Kristus Pán o těch andělech dítek? že patří vždy na tvář boží, kdo je pohoršuje, velikou vinu na sebe uvaluje. Církev sv. ty lidi, kteří se vyučování katechismu dítek věnují ve své volné chvíli, poděluje odpustky. Žeň nemáte hned, ale až později, ale žne kdo rozsívá.

Ten zakladatel osvobozených Spojených států amerických Jiří Washington při své řeči na rozloučenou pravil: »Náboženství a mravnost jsou nezbytné základy státu, ten není vlastenec, kdo tyto mohutné pilíře lidského blaha podkopává. Každý opravdový politik ctí a miluje je tak jako zbožný člověk. Rozum a zkušenost dokazují, že mravnost v národě bez náboženství obstát nemůže. Ony to právě jsou, které lidové vládě musí dáti sílu.« Podobných výroků jiných a jiných mužů na sta by bylo možno uvést. Kdož chceš být vlastenec, buď na stráž. — To budeme žít, co jsme si nasili.

Nyní několik praktických otázek k Vám, drazí osadníci. Necháš své miláčky přijít ku svému Spatiteli? Dáš dítkám příležitost a příklad k tomu? Zjednáš prostředky k tomu, a budeš apoštolem Páně? Či snad poběhneš za mluvky přítomnosti, a budeš se domnívati, že dnes jest jiný základ blaha a štěstí než dosud byl Ježíš Kristus? Snad podepíšeš lístek, kterým chceš prohlásit sebe a dítko tvé za zbavené povinnosti učit se základu moudrosti a koruně její?

Nechte maličkých přijít k Pánu a nebraňte jim.

To jest vaše nejzvršenější zaměstnání, které můžete konati. Šlechtný Windhorst vůdce katolíků v Německu, když navrhoval na jednom sjezdě o povznesení katolického ducha, pravil: »Dá-li se matka fotografovati, viděl bych ji nejradši fotografovanou jak učí děti katechismu.« Ano i andělé boží, kteří patří na tvář boží, tebe, křesťanská matko, fotografují. Kolik z Vás jest tak vyfotografováno před tváří boží? Snad málo aneb snad žádná. Ale

povinnost jest to svatá a tak vznešená, že Kristus Pán těm, kdož spravedlnost boží hledají, nádavkem slibuje šat, pokrm, nápoj, jako věci samozřejmé.

V tomto letošním roce učňte si úmysl, že budete po této stránce plně konati svou povinnost a poznáváním pravd, které nám pochopitelně podává katechismus s dítkami hledati spravedlnost boží. — Amen.

Fr. Vaněček.

Na svátek sv. Václava.

»Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej.«
(Mat. 16, 25.)

Bude tomu již téměř 1000 let, co se odbývala v Praze, v chrámě Panny Marie, zvláštní slavnost. Na stupních hlavního oltáře stálo pachole, spanilé jako anděl, as sedmileté, oděno v nádherný, zlatem lemovaný háv, a jeho krásné, stříbrozlaté kadeře splývaly až na ramena. Byltě to prvorozený syn knížete Vratislava, sv. Václav, jemuž, dle tehdejšího zvyku, po prvé měly vlasy slavným způsobem býti přistřiženy. Po stranách oltáře stál kníže Vratislav a kněžna Drahomíra, matka sv. Václava, a dále v pozadí rytířové české koruny v drahocenných, zlatem a drahokamy lesknoucích se krunýřích. Tu vystoupil biskup, jemuž posvátný obřad bylo vykonati; dříve však, nežli sv. Václavu vlasy přistříhl na znamení, že dospěl věku pacholeckého, pozdvihl oči svých k nebesům a pravil duchem prorockým: »Hospodine, blahoslaviž pachole toto blahoslavením, jímž blahoslavíš všecky spravedlivé své.«

Tisíc let již téměř uplynulo od té chvíle, co biskup tato pásmátná slova nad sv. Václavem promluvil, a za těchto 1000 let jaké osudy tu naši krásnou českou vlast stihaly. Často usmívalo se sice také slunce štěstí, slávy a blahobytu na země koruny svatováclavské, ale ještě častěji řádily bouře strastí a utrpení v útrokách jejich. Kolik krvavých válek za tu dlouhou dobu musili válčiti předkové naši, kolik české krve prolito na nivách českých! Avšak sv. Václav, ochránce země české, bděl nad svým národem, chránil jej v dobách nejtěžších, a vyprošoval na Bohu slitování. Za to však i český národ lnul k němu povždy vroucí láskou a úctou, — velebný chorál písně svatováclavské nikdy neumkl na rtech věřících Čechů, ani v dobách štěstí, ani v dobách bídy a utrpení. Moderní Čechové se ovšem již k svatému Václavu mnoho nehlasí. Ti kráčí za jinými ideály, než za kterými sv. Václav krácel, jiná víra plete jejich hlavy, než za kterou svatý Václav svou mučednickou krev procedil; a proto i ta láska jejich k sv. patronu země české chřadne, chladne, jako když podzimní vítr krajínou fíčí. Kolik asi těch národovců, kteří se na život a na smrt perou za právo a slávu národa, vzpomene si aspoň jednou do roka vroucí modlitbou k sv. Václavu? Myslím, že ani jeden! My, drazí křesťané, jsme dosud dítky téže církve, za kterou svatý Václav bojoval a umřel, a proto ctíme tohoto svěťce, který první

mezi námi si palmu mučednickou vydobil, který korunu panovníckou, i žezlo své, ba i život svůj za víru položil, a tak nám cestu naznačil, kterou kráčeti máme, abychom života věčného dosáhli.

Od té chvíle, co nejsvětější a největší mučedník, Ježíš Kristus, na dřevě kříže trpkou smrt pro spásu světa postoupil, až do našich časů čítala katolická církev mnoho těch, kteří pro víru a spravedlnost svůj život obětovali. Více než 10 milionů svatých a světic, mužů i žen, mláďenců i panen, starců i útlých, malých dětí, prolilo svou nevinnou krev, aby svědectví vydali pro víru a spravedlnost křesťanskou. Avšak většina jich zemřela rukou pohanův, zapřísáhlých nepřátel Kristových. A proto stkví se mezi všemi mučedníky Páně sv. Václav zvláštní svatozáří, protože všemi vražednou rukou svého vlastního bratra — křesťana. A proč? Čím sv. Václav svého bratra tak rozhněval, že tento v jeho krvi své ruce bratrovraždou zbrodil? Čteme dějiny. Starý spisovatel český, Kristán, vypravuje, že sv. Václav byl panovníkem nad míru moudrým, mírumilovným a dobrotivým. Dobře věda, že křesťanská vzdělanost a osvěta jest základem blahobytu národů, povolal z dalekých krajů věhlasné muže, kteří by národ český vyučovali ve všem vědění lidském. A tak zazářila brzy naše vlast jako krásný drahokam mezi ostatními státy, věda i umění kvetly, blahobyt rozprostřel blahodárné rāmě své po všech končinách jejích. Dobře věda, že válka jest největší metlou na člověčenstvo, pustošíc v krátkém čase vše, co práce a umění po dlouhá leta vykonaly, snažil se sv. Václav vši silou, aby hrozící války se sousedy svými zažehnal; dvakráte nasadil svůj vlastní život, aby národ svůj před krveprolitím zachránil. Dobře věda, že panovník, má-li býti otcem všech, musí jím býti především všem chudým a utiskovaným; proto hájil a opatroval sv. Václav všechny chudé a utiskované jako vlastní své děti. On chránil opuštěné vdovy proti nespravedlivým útokům, byl sirotkům pravým otcem, krmil a odíval bídné. Ano Kristán píše o něm, že nočního času sám donášel palivo a jiné potřeby životní do chatrčí bídných, a ošetřoval nemocné. Což divu, že jeho poddaní s nevýslovnou láskou k němu lnuili. Avšak jednu chybu sv. Václav přece měl, aspoň v očích bezbožných: že byl příliš zbožným. Nejenom že na svůj vlastní náklad stavěl ve všech městech nové kostely, opravoval staré, a všechny zlatem okrášlil a bohatě nadal, nejenom že povolal do české země mnoho duchovních, kteří by národu českému hlásali víru Kristovu: on vlastnoručně pracoval víno pro nejsv. obět mše sv., chodil denně do chrámu Páně a byl přítomen oběti oltářní, ba často sám přisluhoval knězi. A to bylo jeho neštěstím. Hrdá šlechta česká, zvyklá na turnaje a slavnostní hostiny, těžce nesla, že její král místo hlučných radovánek tiše Bohu sloužil. A proto spikla se proti králi a v čelo spiklenců postavil se vlastní bratr Václavův, kníže Boleslav. Tento zrádce pozval sv. Václava, aby jej navštívil na svátek svěcení chrámu Panny Marie Boleslavské. Sv. Václav přijal pozvání bratra svého. Když pak časně z rána ubíral se po svém obyčeji do chrámu Páně, vyskočil Boleslav ze svého úkrytu

a tal těžkým mečem bratra svého do hlavy. Sv. Václav klesaje uchopil vražednou tu zbraň a vzkřikl hlasem bolestným: »Bůh ti to odpust, bratře.« V tom však přikvapil služebník Boleslava a mečem světe probodl. Tak skonala sv. Václav, první král země české, skonal vražednou rukou svého vlastního bratra, a skonala proto, že Boha miloval a viru jeho hájil.

Duch jeho však žije dál. S nebeských výšin pohlíží na národ svůj a mává na pozdrav palmou vítězství. Nuže, drazí přátelé, následujme skvělého příkladu našeho nebeského ochránce. Hajme viru sv., žijme bohabojně a trpme pro spravedlnost, aby i na nás se vyplnila slova Páně: »Kdo dá život svůj pro mne, nalezne jej.« Amen.

P. Smolík, CSR.

Mozaika ku charakteru sv. Václava.

V. V. Tomek kreslí sv. Václava ve svých dějinách takto:

Nelze pochybovati, že při těžkém stavu věcí toho času Čechy jen velkou statečností a zároveň opatrností sv. Václava zachovány jsou od většího zla. Václav, nemoha se mocnému králi německému protiviti vzdornou mocí vojenskou, hleděl získati jeho přízně, a učinil tím, jak se zdá, starší protivníky své sobě neškodnými. Při tom spravoval pokoj v zemi moudře a spravedlivě, a pečoval zvláště o rozšíření křesťanské vzdělanosti ve svém národě. Když spojení s křesťanskými Bulhary na jihu a s Řeky, z jakého se někdy těšila Morava, přetrženo bylo usazením se krutých Maďarů uprostřed, nezbyvalo Václavovi hledati prostředků k tomu jinde než u Němců, a protož bylo i přátelství mezi ním a biskupy řízenskými dosti vroucné. Václav, jsa pilen zakládání kostelů po všech hradech svých a jiných místech v zemi, vystavil zvláště slavný chrám uprostřed hradu pražského ke cti sv. Víta, patrona Sasů, k jehož vysvěcení biskup řízenský Tuto schválně přijel do země. Zde provozovaly se služby boží četným duchovenstvem jako jinde v kostelích biskupských.

Pokojné, duchem křesťanské lásky řízené vládaření Václavovo nenacházelo však obliby u všech jeho poddaných. Mezi velmoži a jinými, kteří se oddávali službám při knížecím dvoře, byli již tehdaž mnozí, kterým šlo nejvíce o povznešení a obohacení sebe, k čemuž nebezpečili se cest křivých a darebných. Plození svárů v knížecí rodině bývalo již tehdaž za časů potomních nejobyčejnějším prostředkem k dosažení zámyslů lidí tohoto druhu. Již prvé, snad brzy po nastoupení Václava v samostatné panství, osočili jemu matku jeho, jakoby chtěla zbaviti jej života a potáhnouti panství na sebe ve jménu mladšího syna svého Boleslava. Václav vypověděl Drahomíř z Prahy na Budeč, ale poznav křivdu svou, brzy smířil se a povolal ji nazpět. Později ti, kterým panování Václavovo nebylo vhod, začali vyhledávati přízeň Boleslava a štváli jeho proti staršímu bratru. Boleslav vládl již sám svým údělem ve Pšovanech, kde vystavil hrad dle jména svého nazvaný Boleslav (Starou). Přísný a násilný způsob panství, které zavedl

v tomto svém knížectví, zjednal mu již tehdejší pověst, z níž povsta'o d'ávané jemu přijmí Krutého. Zlá chasa tak dlouho jej popouzela, až vešel v úklady k zavraždění svého bratra. Roku 935, když Václav, od Boleslava snažně zván, přijel o posvícení k němu na Boleslav a veselil se bezelstně, vrahové vzali radu o něm. Ráno časně dne 28. září, když dle obyčeje svého šel na mši jitřní, přepadl jej Boleslav se zlými druhy svými, i zabili jej mnohými ranami udatně se bránícího u samých dveří chrámových. I matku jeho Drahomíř, která na pokřik přiběhla a slzami skrápěla mrtvé tělo syna svého, chtěli pomocníci Boleslavovi sprovoditi se světa; ale Boleslav aspoň toho se zhrozil, a matka utekla v čas do Charvat, jak se podobá, k dceři své Přibyslavě. Boleslav takovým skutkem zjednal sobě cestu ke stolci knížecímu. Ale Václav byl od věrného lidu svého hned po smrti ctěn co mučedník a první svatý dědic země české; tělo jeho přeneseno se slávou do kostela sv. Víta se svolením Boleslava kajícího; jméno jeho vyzýváno od Čechů v bojích a ve všelikých jiných potřebách, obraz malován na koroubvích, pečetích, penězích; helm Václavův, práce starodávnej, jak se zdá, již starším předkům jeho náleževší, též i meč a košile brněná chovají se co drahé po něm ostatky; a píseň »Svatý Václave, vojvodo země české«, zpívá se již na desáté století.

Jeho lásku k vědě a umění líčí stará legenda zvaná Vostokovská: »A netoliko knihám rozuměl, ale i viru plně, všem chudým dobře činil, lačné krmil, nahé odíval, pocestné přijímal a dobrý pokoj jim činil.«

Jeho spravedlnost velebí hned začátek legendy Vostokovské: »Byl kníže v Čechách spravedlivý, jménem Václav.«

Dále jeho moudrost státnickou ukazuje chvála spravedlnosti našeho knížete: »Vdovám a sirotkům nedával ubližovati od nikoho; lidi všechny miloval, chudé i bohaté. Chrámy všechny zlatem okrášlil; i věřil v Boha vším srdcem, a vše dobré činil v životě svém. Chudé domácí i přesporní, a jestliže kdo zimou strádal, všechny odíval a krmil. Sluhy boží krmil do syta; a jestliže kterému duchovnímu bylo ublíženo nebo některý kněz prodán, on přišel k němu a vykoupil, a dobře činil všem. A chrámy vystavěl ve všech hradech velmi dobře. A boží sluhy shromáždil ze všech národův; a služba za něho dala se stále po všechny dny k Bohu, jako u velikých národů, zřízením dobrého a spravedlivého vladaře Václava.«

Jeho starost o bezpečnost naší říše ukazují slova legendy z konce XI. století Prameny 1184: »Své vojsko odíval nejen zbrojí, ale i nejlepšími šaty.«

Z těchto kaménků lze viděti sv. Václava lásku ku vzdělání, jeho spravedlnost v soudu a péči o správné soudcovství, jakož i bezpečnost země.

Sláva našeho knížete byla tak rozšířena, že do dnes v Anglii jest lidová píseň: »Dobrý kníže Václav« (The good King Venceslawa), která se zpívá jako naše »Koleda Štěpáně«.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

O církvi východní. — O vzniku jejím.

(Cyklus řečí o církvi východní a o snahách spojení církví.)

I.

»Jeden Pán, jedna víra.«

Ětes. 4, 5.

»Jeden jest Pán, jedna víra, jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny a ve všech«, — tak napomíná s důrazem svatý Pavel své milé žáky Efesské. Napomenutí to máme i my zrale uvážiti. Pohlédnouce kolem sebe vidíme totiž, že ne všichni křesťané jsou jednotni ve víře své. Ba i národ náš rozchází se na různé víry, sekty a vyznání, není v něm svornosti náboženské!

Říkájí sice mnozí, noviny jejich opětují to až k omrzení: náboženství a víra jsou prý věci, dávno již odbyté, o které se nestará člověk moderní, vzdělaný a pokročilý. Vskutku však vidíme, že nebylo nikdy tolik bojů a štvanic náboženských, hlavně proti naší církvi římsko-katolické, jako v době této nejnovější. Pod záminkou pokroku, volnosti, svobody, bratrství, útočí všichni na církev, která nás odchovala na víru, v níž národ náš původně byl vyučen od svatých našich věrověstců Cyrila a Methoděje, jakož i od svatých našich patronů a dědiců: Václava, Ludmily, Prokopa, Ivana a jiných.

Je-li u nás mezi nepřátely církve a náboženství vůbec snaha, vše uvolniti, uvéstí v rozklad, odvésti z říše pravdy, kázně a cnosti do oblasti nevázanosti, pochybnosti, nesvornosti, shledáváme zase jinde, hlavně u těžce zkroušeného národa ruského, touhu po spojení, svornosti a jednotě. Dojista četli jste v novinách a slyšeli od řečníků o tom, kterak krutě postižený národ ruský, hlavně přecírodná kdysi Ukrajina, obrací zraky své ku prestolu Petrovu ve věčném Římě. Veškeren svět pak mimoděk uznává zásluhy římské papežské Stolicе o zmírnění a ulehčení děsných běd a svízeli poválečných. Zevní projev dali tomu v tureckém Cařihradě, kde počátkem tohoto roku byl svatému Otci Benediktu XV. výhradně jen nákladem jinověrců postaven pomník.

Dnes objasníme si, kterak povstaly různé církve, od sebe oddělené, když přece Kristus Pán založil jen jednu jedinou pravou církev, jak i ve dnešní epístole s důrazem vytýká svatý Pavel.

Rozšíření církve světem.

»Jdouce po všem světě, učte všechny národy, kažte evangelium, křtíte je ve jménu Otce i Syna i ducha svatého!« — Tak rozkázal Pán svým učedníkům před svým na nebe vstoupením. (Mat. 28, 36). »A oni vyšedše, kázali všude, Pán jim pomáhal a potvrzoval slova jejich divy« (Mar. 16, 20).

Palestýna, v níž žil, trpěl a umřel náš Pán a Spasitel, kde umírali první mučedníci, odkud pak vyšli hlasatelé evangelia do celého světa, byla vlastně středem celého starého světa. Kdyby byl národ israelský splnil naděje, v něj kladené, byl by se stal Jerusalemem středem církve Kristovy a sídlem hlavy církevní. Na počátku křesťanství byl také vskutku Jerusalemem středem všech obcí křesťanských, tam také konal se první všeobecný sněm církevní. Když však byla tam prolita krev apoštola Jakuba, opustil svatý Petr Palestýnu a vyvolil si za stálé sídlo Řím. Byl to jen trest a následek zaslepenosti vyvoleného národa, který většinou setrval v zatvrzelosti. Bolestně nafiká si do toho svatý Pavel v listě k Římanům, kde také podivuje se nevyzpytatelným úradkům božím.

Z Jerusalema šířilo se v první době křesťanství třemi směry. Jeden proud věrozvěstců bral se směrem jihozápadním do Egypta a zemí za ním ležících. Země, jež přijaly tak v severní Africe křesťanství, opíraly se ve své víře o Řím.

Severně od Jerusalema stala se Antiochie známým střediskem víry Kristovy, jež odtud šířila se dále směrem severozápadním. Byl to hlavně svatý Pavel, který vycházející vždy z Antiochie prošel Malou Asii, Řecko, Itálii a jiné země jižní Evropy, káže evangelium a zakládá obce křesťanské. Již z listů téhož apoštola, hlavně z listu k Timoteovi, poznáváme, kterak byly mezi prvními obcemi již sváry, neshody, ba jak vystoupili dokonce i nepovolání učitelé. Proto dle všeho obdržel sv. Jan apoštol z Říma pokyn, aby odebral se do Efesu v Malé Asii, tam bděl a pečoval o jednotu a ryzost víry, jakož i o svornost mezi vyznavači učení Kristova. Středem všech těchto severozápadních končin křesťanských byl Řím, který proto požíval u křesťanů zvláštní úcty, že tam žil a dokončil svatý Petr a s ním zároveň veliký apoštol národů, svatý Pavel.

Konečně odešli ještě z Jerusalema někteří apoštolové na východ. Byloť spojení Jerusalema s východem daleko živější a častější než se zeměmi západními, a to již od zajetí assyrského a babyionského. Dojista zůstalo také mnoho židů i po vyjití ostatního národa ze zajetí v Mezopotamii a zemích východních. Proto šířilo se křesťanství již v prvních stoletích Armenií, Persií, Východní Indií, ba stopy toho, že proniklo tam křesťanství hued již v prvních dobách, nalézáme až v nejhlubší Asii. Bohužel zkvétající křesťanské kraje ty brzo klesaly zase zpět do pohanství. Přčinou toho bylo, že neměly živého spojení s Římem, jakož i to, že vzrůstající stát perský stavěl se jako hráz mezi země ty a Řím.

Církev východní a západní.

Za času Krista Pána a jeho apoštolův byly všechny známé kraje západní i východní podrobeny Římanům. V rozsáhlé této říši, která pojímala všechny země kolem moře Středozemního, byly rozšířeny hlavně dva jazyky, latinský a řecký. Východ, t. j.

Řecko, Mala Asie, Egypt atd. podléhal kultuře řecké a zůstal řeckým, i když vrchní vládu nad ním měli Římané. Krajiny západní, Italie totiž Galie, Španělsko, části severní Afriky dobyli Římané netoliko svými zbraněmi, nýbrž tam ual se také jejich římský mrav a jazyk latinský. Apoštolové, kteří tyto poměry našli při svém vystoupení, nestarali se nikterak ani o poměry politické ani národnostní, ale považujíce se dle sv. Pavla (Řím. 1, 14.) »za dlužníky Řeků i Neřeků«, tedy všech jiných národů, učených i neučených, kázali dle rozkazu svého mistra totéž evangelium Řekům i Římanům, shromáždžující všechny bez rozdílu do jedné jediné církve, založené na skále Petrové.

Ale přece povstaly při jednom a též učení některé rozdíly mezi východem a západem, zvláště poněvadž všude konána bohoslužba jazykem tam obvyklým. Tenkrát nebylo spojení mezi jednotlivými zeměmi tak usnadněno železnicemi, telegrafem, telefonem, bezdrátovou telegrafií a pod., jako nyní, proto mimoděk vznikaly v každém kraji jiné zvyky, třebaš jen v nepodstatných věcech zevních a obřadových. Než nepatrné rozdíly ty nerušily nikterak jednotu církevní.

Tak již v prvních dobách rozeznávala se církev východní čili řecká, a církev západní čili latinská. Na východě dělila se církev na patriarcháty jerusalémský, alexandrýnský, antiochenský, na západě byl jen biskup římský, jako nástupce sv. Petra, považován za patriarchu, k němuž však ve všech důležitých věcech víry a mravů se obraceli o rozhodnutí také patriarchové východní. Ještě význačněji projevilo se rozdělení církve na skupinu východní a západní, když i rozsáhlá říše římská se rozdělila na říši západo- a východořímskou. Tenkrát založil první křesťanský císař nové město na Bosporu, jež dle něho pojmenováno Konstantinopolí, čili také Byzancí nebo Cařihradem. Z úcty k císaři byl založen i v Cařihradě biskupský stolec, biskup pak byzantský, máe pro sebe podporu dvora, byl během času považován za jednoho z nejdůležitějších představených církve východní, jemuž dostalo se titulu patriarchy, ba později přikládali si biskupové a patriarchové cařihradští jméno patriarchy všeobecného čili ekumenického, jehož poslouchati mají všichni biskupové a patriarchové na východě. Nicméně neznamenal to nikterak odtržení se od církve římské, patriarcha cařihradský uznával primát, přednost a všeobecná práva biskupa římského, jako nástupce Petrova, nad celou církví křesťanskou.

Rozkol církve východní od západní byl připravován patriarchou Fotiem a dokonán patriarchou Michalem Cerulariem, o čemž jednou píštlě.

* * *

»Jeden jest Pán, jedna víra, jeden Bůh a Otec všech!« — Chceme-li se o této pravdě přesvědčiti, tu sestupme jen do nejstarších bohoslužebných křesťanských shromáždíšť západu do katakomb, navštívme nejstarší svatyně východu, v Cařihradě, Jeru-

salemě, v Egyptě, čtème spisy církevních otců nejstarších, a to jak těch, kteří žili na západě, i těch, kteří byli na východě! Tu všude shledáme stejné a podobné obřady mše svaté, jak u nás, tytéž svátosti, jež se nám udělují, totéž učení, jež se hlásá nám. Jenom ti, kteří nikdy neprostudovali dějin církve východní a západní, míní, že naše církev katolická odchyli se od pravého učení Kristova, od víry apoštolské, od zvyků církve prvotní. Kdo však pohrouží se do čistých nestranných pramenů dějin církevních, utvrzuje se neustále více a více ve víře otců svých, ve víře římsko-katolické. První křesťané měli za první a nejdůležitější příkaz své víry totéž přikázání lásky, jež i nám dnes v nedělním evangeliu církve dává předčítati. Nedejme se od nikoho zlákatí falešnými, lživými frásami, naopak, stůjme pevně ve víře apoštolské, evangelické, ve víře prvokřesťanů východu i západu, jak učí nás ji nyní naše mateřská církev římsko-katolická. Naším heslem budiž slovo sv. Pavla: »Jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech!« Amen.

Dr. Rud. Zháněl.

Na svátek andělů strážných.

Andělé — náš vzor v lásce k Bohu, v čistotě duše a v lásce k bližnímu

»Dbej ho, poslouvej jeho hlasu a nemysli, že smíš jím pohrdati!«
(II. Mojž. 23, 21.)

Nábožní posluchači! Pýchou zaslepený duch lidský buď vůbec zapírá anebo jen nerad připouští to, čeho svými smysly nepoznává nebo svým rozumem dokonale nechápe. Dnešní slavnost připomíná nám jednu z oněch pravd našeho sv. náboženství, proti nimž člověk, jen svůj rozum za jediný pramen vědění uznávající, urputně se vzpouzí. Svatým andělům, od dobrotivého Otce nebeského nám k ochraně přiděleným, věnován jest dnešní den, k nim má se dnes povznášeti náš rozum i naše srdce; rozum, aby se pohledem na jejich svatost a dokonalost zušlechtoval, — srdce, aby jim za ochranu děkovalo a láskou dobrodiní od nich obdržená ochotně splácelo. Bohužel, rozum mnohých našich souvěkovců povinnost svou nekoná! Člověk za našich dnů povýšil sám sebe za nejvyšší bytost, zasedl ve své hříšné zpupnosti na trůn boží; kterak by mohl uznati ještě jiné bytosti nad sebou, bytosti v mravní ceně a svatosti jej daleko převyšující? Die s'ov žalmistových řekl ne smyslův: není Boha! (Ž. 13, 1.) a důsledně tvrdí též pošetilec též: není andělů! Ovšem, rozum lidský jsoucnosti andělů dokázat nemůže, neb poznání jeho vychází nutně z výjevů přirozených a do říše nadpřirozené vniká jen tehda, neuzavírá-li se světočné blabým paprskům světla víry. Stvoření andělů bylo — jako stvoření celého ostatního světa — výronem dobrotivé vůle boží, neb: »Všecko, cokoli chtěl, učinil Bůh na nebi, na zemi, v moři i ve všech propastech!« (Ž. 134, 6.) Láska boží stvořila svět viditelný,

vykouzlila dle Zjevení božího i nesmrtelné krásy světa neviditelného, kůřů andělských. My, ubozí a nedostateční červíčkové, nemůžeme bádati, proč ani kterak vyvolal Bůh k životu tvory nad nás dokonalejší; jediná odpověď — věřícímu křesťanu úplně dostačující — jest: »Všecko, cokoli chtěl, učinil všemohoucí Bůh!« My můžeme, my musíme jen obdivovati jeho nesmírnou lásku a dokonalost, my musíme se v prachu kofiti jeho všemohoucnosti a mistrné účelnosti jeho díla, jež, mimo tvory neživé, mimo tvory obdařené jen smysly, mimo člověka nesmrtelnou duší a jejími vzácnými schopnostmi vyznamenáno, chtěla vytvořiti ještě bytosti čisté a pouze duchovní, aby tak dovršen byl harmonický soulad veškerého tvorstva. V pravdě tu zvolati musíme s Davidem: »Hospodine, pane náš, jak předivné jest jáéno Tvé!« (Ž. 8, 2)

Tím větší úcty jest hodna láska boží, uvážíme-li, že i ty duchovní andělské bytosti stvořil Všemohoucí k našemu dobru a prospěchu. »Aj, já pošlu anděla svého, který bude kráčet před tebou a střežiti tě na cestě. Dbej ho, poslouchej jeho hlasu a nemysli, že smíš jím pohrdati.« Již z těchto slov dnešního čtení poznáváme, nejmilejší, že andělé strážní jsou nám nejen ochránci, nýbrž i vzory, jichž příkladu a vnuknutí máme dbáti, poslouchati a jimi nezhrdati. Jsou nám vzory lásky k Bohu, čistoty duše a lásky k bližnímu! Pravdu tu učíme ke cti boží a sv. andělů strážných a k svému duchovnímu prospěchu předmětem svého rozjímání, kteréž poroučíme mocné ochraně a přímluvě andělů strážců!

* * *

Nastoupí-li panovník vládu své říše, jest jednou z prvních jeho starostí, aby se obklopil věrnými a moudrými rádci, aby především ve svém nejbližším okolí měl lidi sobě zcela oddané, na něž by mohl spoléhati, s nimi se upřímně poraditi a v práteckém styku s nimi po starostech vladařských okráti. Poněvadž »nic dokonalého není pod sluncem« a člověk při nejlepší vůli omylu podléhá, stává se často, že pozemský vladař zvolí za své důvěrníky a dvořany mezi hodnými i nehodné, mezi schopnými i méně schopné, ano že se i v jejich oddanosti zklame a častěji hada na prsou zahřívá, přízeň svou a důvěru neupřímným a zrádcům věnuje. Takové zklamání u dvořanů Krále králů a Pána všech pánů naprosto vyloučeno. Bůh vševědoucí a všemohoucí stvořil si sám své důvěrníky a přátele, když všemocnou vůlí z ničeho utvořil zástupy andělských duchů a je vlastnostmi co nejlepšími obdařil. Jich rozum a vůle jest daleko dokonalejší než tytéž vlastnosti v duši lidské, a právě proto proniká celou jejich bytostí láska k Bohu, jejich pánu a tvůrci, v nejhojnější míře. Oni patřičně ustaničně, jak dí Kristus Pán v dnešním evangeliu, »na tvář boží« (Mat. 18, 10), poznávají jeho nevýslovnou dokonalost a dobrotu, a z poznání toho povstává v dokonalých andělských bytostech láska čistá a vroucí, láska, v níž máme i my jejich příkladu horlivě následovati.

Jako andělé, tak i my jsme dšlem rukou božích! U proroka Jeremiáše praví Hospodin: »Láskou věčnou miloval jsem tě« (Jer. 31, 3). Na tomto světě byli naši rodičové první, kteří nás milovali; avšak milovali nás teprv, až jsme se zrodili, až nás viděli a poznali. Pán Bůh miloval nás jinak, daleko dšlve, než jsme spatřili světlo světa, miloval nás od věčnosti, láskou věčnou! Miloval nás tak, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný!« (Jan 3, 16.) — Uvedl nás do lůna pravé církve, aby nám cestu k věčné blaženosti otevřel a usnadnil, zahrnul a zahrnuje nás neustále svými dary a milostmi duše i těla; každá minuta našeho života, každý úder našeho srdce a vydechnutí našich prsou — toť nové důkazy Jeho otcovské lásky! V Athenách před nejvyšší radou vyjádřil sv. Pavel hlubokost lásky boží k nám přiléhavými slovy: »V něm žijeme, se hýbáme i trváme!« (Sk. ap. 17, 28.)

Nejmilejší! Andělé velebí, chválí a milují Boha na důkaz své vděčnosti za Jeho lásku, která je tak svatými a dokonalými stvořila a věčné blaženosti účastnými učinila. Nás, hříšníky, Pán Bůh neméně vzácnými dary zahrnul, ano za soudruhy andělů v ráji nebeském nás chce povýšiti a dává nám hojnost prostředků, abychom cíle tak vznešeeého dosáhnouti mohli. Zdaž nemusíme i my Pána Boha z celého srdce milovati, jak to činí křové andělští? Sv. Anežka Římská odmítla žádost vznešeného jinocha o svou ruku slovy: »Příteli, přišels příliš pozdě; jiný milovník — Bůh — tě již dávno předešel. Ten zaslouží pro svou lásku ke mně celou mou vzájemnou lásku!« (Möhler.) Hle, příklad, že i srdce lidské se může povznést k čistě, andělské lásce k svému božskému dobrodinci!

Než bytosti andělské projevují Pánu Bohu lásku ještě mnohem čistší, vznešenější a nezištnější! Milují Boha nade všecko, ne tak pro dobrodiní, jež jim prokázal, nýbrž pro jeho nejvyšší dokonalost a lásky hodnost. Sv. Tomáš Akvin. učí (opusc. 16 de 10 prad. amor.): »Jako jest Bůh, jako nejvyšší pravda, prvním předmětem a cílem našeho rozumu, tak jest Bůh i jako nejvyšší dobro prvním předmětem, touhou a cílem našeho srdce.« Tak k němu s nadšenou láskou vzhlíží andělé; v této nejvyšší a na svůj prospěch vůbec nemyslící lásce máme i my býti jejich věrnými učedníky! Tu platí slovo Ducha sv.: »Dbej ho, poslouchej jeho hlasu a nemysli, že smíš ím pohrdati!« neb jinak nevyšineme se k vrcholu lásky, kterou ukládá nám přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své!« (Mat. 22, 37.) Láska, která vychází z pohnutky vlastního prospěchu, z ohledu na obdržená nebo slíbená dobrodiní, nese v sobě — byť i byla nadpřirozená — přece jen jakýsi stín sobectví a zištnosti; kdežto láska, roznícená jen nejvyšší dokonalostí boží a jeho nesmírnou velebností, jest prostá této lidské slabosti, povznáší člověka až do společnosti andělů, spojuje jej s Bohem a vítězně odstraňuje všelikou překážku tohoto nebeského spojení, jest nejlepší zárukou odpuštění hříchů a dosažení

milosti boží. Učme se, drazí křesťané, takovéto lásce; neb hleďte, v životě není nám vždycky možno hledat odpuštění hříchů ve zpovědnici; přichází mnohdy nebezpečí smrti jako zloděj ve chvíli, kdy jsme se ho nejméně nadáli! Tu utíkejme se k jistému prostředku vzbuzení dokonalé lásky k Bohu, s nímž nerozlučně spojena jest i dokonalá lítost nad spáchanými hříchy! — O veřejné bříšnici Magdaleně prohlásil Kristus Pán: »Odpouštěj se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho!« (Luk. 7, 47.) — i nám může čistá, dokonalá láska býti mocným klíčem k věčné blaženosti!

2. Svatí andělé jsou nám vzory v čistotě a nevinnosti duší! Vždyť jsou svatí; to znamená, že jejich duchovní bytost jest v naprosté shodě, v krásném souladu s nejsvětější vůlí boží. Obstáli vítězně ve zkoušce, kterou jim Bůh při stvoření jejich uložil, aby si svobodným a Bohu milým rozhodnutím svou blaženost zasloužiti mohli. Nenásledovali svůdce Lucifera, zůstali věrnými dítkami a ochotnými sluby nebeského Krále!

Nejmilejší! Nám uložil Pán Bůh zkoušku trvajíc po celý náš pozemský život. Máme si rovněž zasloužiti věčnou blaženost jako svou mzdu a odplatu; neboť: »radujte se a veselte se« — praví Syn boží — »nebo odplata vaše hojná jest v nebesích!« (Mat. 5, 12.) A jest to zvláště jedna ctnost, o níž též Spasitel praví, že, kdo ji pilně střeží, »budou jako andělé v nebi« (Mar. 12, 25), jest to andělská čistota a nevinnost, ovládnutí smyslnosti v myšlenkách, žádostech, v řečích i skutcích. Sv. Aloise nazýváme právem »andělským jinochem« a sv. církev dává mu tento čestný název i v mešní modlitbě v den jeho památce zasvěcený. Mohli-li ten sv. mládenec, mohli-li i jiní svatí a světice boží vítězně bojovati s hříšnými žádostmi těla a — dle slov sv. Pavla — »ve službu je podrobovati« (I. Kor. 9, 27), proč by každý z nás nemohl kráčet za jejich světlym příkladem? Nejsme sami v tomto boji, s námi bojuje milost boží a ochrana anděla strážce. Svatý Pavel volá sice: »Nešťastný já člověk! Kdo mne osvobodí z těla smrti této?« (Řím. 7, 24), ale odpovídá hned k útěše své i naší: »Milost boží, skrze Ježíše Krista Pána našeho!« (ib. 25), a ve slovech žalmisty Páně slyšte jiné radostné ujištění: »Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých!« (Ž. 90, 11.) V pravdě, sama myšlenka, že anděl boží nás vždy a všude provází, již ta jest vydatnou zbraní proti hříšné smyslnosti, napomínajíc, abychom u přítomnosti průvodce tak čistého a svatého varovali se všeho, co by jej mohlo urazit a zarmoutiti! Zbožné matky nás naučily modlitbě: »Na tvá vnuknutí pozor dávám!« Nuže, zachovejme se vždy dle tohoto mateřského odkazu! »Dbej ho, poslouchej jeho hlasu a nemysli, že smíš jím pohrdati!« a duše tvá, tvé srdce nepozná ohavné neřesti nečistoty, nýbrž zůstane ozdobeno skvělým rouchem nevinnosti! Pán Ježíš sám slibuje: »Tehdáž se budou spravedliví skvíti v království Otce jejich« (Mat. 13, 43); avšak i zde na zemi jest čistota vzácnou, v pravdě andělskou ozdobou duší, neb: »Jak krásné jest čistotné

plémě ve skvělosti; nesmrtelná jistě jest památka jeho; neboť i u Boha známé jest i u lidí!« (Moudr. 4, 1.)

3 Andělé jsou nám konečně vzory a učiteli v horlivé a účinné lásce k bližnímu. Katechismus učí, že dobří andělé jsou našimi přáteli, dávají nám spasitelná vnuknutí, přednášejí naše prosby Pánu Bohu a přimlouvají se za nás, jsou našimi ochranci a oznamují nám mnohdy i vůli boží. Vezměte do ruky Písmo svaté, nejmilejší! Kolik tu příkladů lásky a ochrany, kterou andělé lidem v hodině nebezpečí prokázali! Hagara potěšil anděl u studnice na poušti, Lota a jeho rodinu vyvedl anděl z hořící Sodomy, Tobíáš doprovodil anděl do Rages ke Gabelovi, Saru od dábelství vysvobodil a s arého Tobíáš od slepoty uzdravil, Habakuka přinesl k Danielovi v jámě lvové, aby Daniel nezahynul hladem, tři mládence v peci ohnivé zázračně zachránil, s Judou Makabejským bojovali andělé, — a v Novém Zákoně, jak často tu zmínka o andělské pomoci od zvěstování narození sv. Jana Křt. až do zázračného vyvedení sv. Petra ze žaláře! A kdo by z nás, českých katolíků, nevzpomněl vděčně na andělskou pomoc, které se dostalo sv. Václavovi, našemu knížeti, v boji proti kouřmskému Radslavovi? V pravdě, lásku k nám, lidem, prokázali svatí andělé nesčíslnými dobrodiními na těle i na duši, a my jistě tak často byli jsme účastni jejich péče a ochrany, třeba i bez svého vědomí!

Proto »Dbej ho, poslouchej hlasu jeho a nemysli, že smíš jím pohrdati!« říd se spíše příkladem sv. andělů a jmenovitě andělů strážných a zachovávajících příkázání lásky k bližnímu se vši horlivostí a svědomitostí! V prvních dobách církve Páně byla vzájemná a účinná láska věřících předmětem obdivu jinověrců i pohanů. »Vizte, jak se mezi sebou milují!« říkali, pozorující, — jak vypravuje sv. Lukáš — že »všichni věřící se drží pospolu a mají všechny věci společny; statky i majetek movitý prodávali a rozdělovali je mezi všechny, jak bylo komu potřeba.« (Sk. ap. 2, 44—45.) Hle, nejmilejší, svatý, vznešený komunismus! Ne onen svět božský a krví zaplavující, komunismus prýštlý z nezištné a nadpřirozené lásky, která v bližním vidí jen obraz boží a spoludědice království nebeského! »Láska,« učí sv. Pavel, »není ctižádostivá, nehledí svého prospěchu.« (I. Kor. 13, 5.) Dnes, kdy svět tone v sobectví a prospěchářství a kdy z mnohých stran blásá a šíří se komunismus nekřesťanský, krvavý, obraťme se s úctou k dokonalým bytostem andělským; učme se od nich druhé andělské ctnosti, totiž upřímné a obětavé lásky ke všem trpícím a strádajícím, aby lidé, po hmotném požitku se pachtící, také o nás říkali mohli a museli: »Vizte, jak se mezi sebou milují!«

Dějiny sv. církve jsou nejlepším důkazem, že pochopila plně ctnost andělské charity, jsou školou pravého křesťanského milosrdenství! Církev to byla, která do zkaženého světa zanesla zářící pochodně lásky, bojovala vytrvale proti hlíze otroctví, vyvolala lidumilné a dobročinné spolky a ústavy, otevřela chudým, ne-

mocným a mrzákům přístřeší, kde našli láskyplné ošetření a bratrskou pomoc. Církev to byla, jež zařídila a všemožně podporovala duchovní řády mužské i ženské, jichž členové se svatým slibem zavazují, své síly, ano i svůj život službě potřebných bližních věnovati a to bez ohledu na náboženství nebo národnost, a svět — i ten nevěrecký — žasne nad takovou obětavostí a nemůže jí odepřít svého uznání! Mezi svatými a světicemi, tímto výkvětem dokonalosti, má církev tolik vzácných andělů lásky k bližnímu, kteří zůstávají po všechny časy její nejkrásnější ozdobou, takřka jejím vavřínovým věncem, kteří již zde na zemi byli věrnými druhy a pomocníky sv. andělů strážných a jich následovníky v prokazování lásky. Buďme hodnými syny a dcerami matky tak slavné, ukažme se hodnými tak slavných předchůdců, rozmnožujme její slávu a čest především horlivým plněním zákona lásky křesťanské, poslušni hlasu Páně: »Totot jest přikázání mé: abyste se vespolek milovali, jakož i já miloval jsem vás!« (Jan 15, 12.)

K památným dnům dobrých přátel a milých nám osob chystáme dle svých poměrů dárky. Dnes, kdy slavíme památku svých nebeských přátel a velkých dobrodinců, svatých andělů strážných, přinesme jim jako důkaz své vděčné oddanosti pevný úmysl, že chceme jich věrně následovati v lásce k Bohu, v čistotě duše a v lásce k bližnímu dle napomenutí prorokova: »Dbej ho, poslouchej jeho hlasu a nemysli, že smíš jím pohrdati!« Náš dárek bude zajisté těm svatým bytostem příjemným, získá nám tím větší jejich přízeň a tím mocnější jejich ochranu, a jednou otevře nám brány nebeského Jerusalema, abychom v jejich společnosti radostí věčných účastni byli! Amen.

Leon. Rendl.

Promluva o slavnosti růžencové.

Svatý růženec — náš vzácný poklad.

»Královno posvátného růžence, oroduj za nás!« (Litan. loreť.)

Slyšíme-li ze sv. evangelií hlas Božského Spasitele, jenž tolikrát a s takovým důrazem svým věrným předpovídal nepřátelství tohoto světa a všemožná protivensství, jež jim bude pro víru křesťanskou vytrpěti, — čteme-li jen jeho slova: »Budete v nenávisti u všech pro jméno mé« (Luk. 21. 17), a rozhlédneme-li se pozorně dějinami a současnými poměry, tu musíme nutně vyznati, že proroctví Páně se vyplnilo a plní až dosavád až do poslední písmeny. Církev katolická byla vždy a zůstává ustavičně terčem zloby a nenávisti, zřizování a ústavem na světě nejvíce pronásledovaným. Nemluvíme dnes o pronásledováních krvavých, jimž církev Páně tolikrát byla navštívena. — Vynalezavá zloba nepřátel Ukřižovaného chápe se ve všesh dobách církevních dějin také zbraní duchovních s touž dychtivostí jako meče a ohně; a nemůže-li proti sv. církvi, jako hlasatelce čisté a neomylné pravdy,

bojovati pravdou, útočí proti ní dábelkou zbraní lži a pomluv. Dějepisci starého Říma zmiňují se s opovržením o nové křesťanské sektě, označují křesťany jako skvrnu pokolení lidského, nazývají je lidožrouty, kteří prý při svých tajných schůzkách pojídají maso nevinných dítek; jinověrci pozdějších věků vrhají na katolíky pohanu modlářství a neustávají ani za našich dob tyto živé útoky, ač již tolikrát odmítnuté a vyvrácené, opakovati. Také sv. růženec, jehož ustanovení památce sv. Církev dnešní neděli zasvětila, nenalezl milosti před očima jejich, — vidí v něm též důkaz z modlářství neb aspoň zaostalosti a tmářství, a oblíbenou nadávkou, kterou nás — katolíky — častují, jest, že nás nazývají »Růženečkáři!«. Věřícího křesťana arci tato přezdívka nebolí; s hrдостí hlásí se k růžencové Královně, tím vroucněji ji vyzývá: »Královno... text!«. Sv. růženec jest zajisté náš vzácný poklad — což v dnešní své promluvě k naší útěše a k mocnějšímu rozvícení lásky ke Královně růžencové vysvětlím. Ty, »Královno... text!«

Růžencem zdobívá zbožná matka novorozené své dítě, posílají je do chrámu Páně ke křtu; růženec svírá vychladlé ruce katolického křesťana i po smrti v rakvi; — provází nás od narození až do hrobu. Jest věrným naším přítelem a průvodcem, zároveň však také výborným učitelem.

Pravdu tuto nechť objasní tento příklad, vzatý ze skutečnosti:

Missionář P. Convay navštívil v Londýně dům vznešené slečtiny, jež se z protestantského bludu šťastně navrátila do církve katolické. Paní ta měla mezi drahými šperky zavěšený obyčejný dřevěný růženec. Pozorujíc, že kněz na ten růženec, na pohled nehezky a bezcenný, udiven patřil, ptala se ho: »Mám vám, velebný pane, vyprávěti osudy tohoto růžence?« »Bude mi to velkým potěšením« odvětil missionář. I počala vznešená paní vypravovati:

»Rodina mého manžela byla fanatickou nepřítelkyní katolictví, a také mně byly mým okolím vštípeny falešné představy o katolickém náboženství. Považovala jsem katolíky za modláře a nebyla bych za žádnou cenu kol sebe vytrpěla katolického služebnictva. Kterého dne nalezen byl v našem parku mezi branou a zámkem tento růženec, jenž — jak se seznalo — patřil staré zelinářce, která ho ztratila. Přinesli mi ho, a hned usnesli jsme se: můj muž, má švekrůše a já, že si druhý den z té obchodnice ztropíme notný žert.

Ráno druhý den seděli jsme už časně v pokoji a očekávali věci, které přijíti měly!

Netrvalo dlouho a viděli jsme oknem stařenku s košem zeleniny přicházeti. Lokaj přinutil ji, ač se zdráhala, vstoupit do komnaty, kdež jsem jí hned dala otázku: »Milá paní, neztratila jste něco?« »Nevím věru, milostivá paní, co by chudá Marie Teenanová mohla ztratit?« — »A přece jste něco ztratila! Ztratila jste svého Boha!« — »Svého Boha že jsem ztratila? toho mne uchovej dobrotivé nebe! Ale co tím chcete říci?« »Nehoršete se, paní Teenanová; ztratila jste modlu; jeden z předmětů, jimž se vy, papeženci, klaníte. Tu jest!« — a podala jsem jí růženec. »Vy

jste tedy našla můj růženec? O, jaké štěstí! P. Bůh vám to odplat, milostivá paní, to jest vše, co mohu říci; jsem vám velice povděčna.«

»Prosím ještě na okamžik. Nevíte, milá paní, že jest těžkým hříchem modlám se klaněti?« »Kdo praví, že se klaním modlám?« — a vztýčivši se v celé své výši, pravila: »Velebný otec Mahoney mne naučil modliti se růženec a též mi vysvětlil jeho význam.«

Usmívala jsem se útrpně řkouc: »Měla byste raději číst bibli, ubohá paní, a nedat se od vašich kněží šidit a tyranisovat!«

Zbožná Irčanka odložila tu svou nesmělost a zasmála se srdečně: »Vždyť já neumím ani čísti, milostivá paní, a přece vím o svém náboženství tolik, co každý jiný.« To pravíc, pouštěla černé kouličky růžence svými prsty a pokračovala:

»Vidíte tento křížek? Hle, když se naň podívám, připomínám si, že P. Ježíš na Kalvarii za mne zemřel; pamatuji na Jeho rány a utrpení a říkám: S adký Ježíši, chraň mne, abych Tě neurážela! Kdybyste měla obraz drahé osoby, ku př. zemřelého dítky, — nemilovala byste ho tak jako já tento obraz miluji?« Při těchto slovech políbila vroucně křížek svého růžence.

»Vidíte dále tu velkou kouličku a ty tři malé? Ty mne učí, že jest jenom jeden Bůh ve třech osobách. Vidíte i v růženci šest velkých koulíček a medailku. Ty mne upomínají na svatostánek. Možná, že nevíte, co jest svatostánek. Je to místo v našich kostelích, kde se Nejsvětější Svátost přechovává. Hle těch šest koulíček a tato medailka mně praví, že jest sedm svátostí, z nichž jedna jest největší, totiž Nejsvětější Svátost Oltářní.«

»Růženec sám — pokračovala stařenka — sestává z patnácti tajemství ke cti Matky Boží; z pěti radostných, z pěti bolestných a pěti slavných. Chodím-li světem, abych se poctivě obživila, modlím se radostná tajemství. Měla-li jsem špatný den a nevím-li, budu-li mítí co k večeři, tu říkám bolestná tajemství a připomínám sama sobě: »Marie Teenanová, proč bys měla býti nepokojnou? Jednoho dne se všecko skončí, a Bůh dá ti milost, abys také svůj život šťastně zakončila. A přemohla-li jsem svůj zármutek, pak nemohu, leč pomodlit se slavná tajemství ke cti Tě, která jest nás všech matkou!«

Dobrá stařenka umlkla. — To však nebyl více onen žertovný výjev, který jsme si slibovali! Mé přítelkyně naslouchaly uctivě a já bych byla nejraději následovala příklad své švekruš, která se slzám ubrániti nemohla.

»Dost již! — řekl polohlasitě můj manžel — dej jí ten růženec a ať jde!«

Nikdo z nás si netroufal hovořiti o podivných věcech, které jsme právě slyšeli. Já však tázala jsem se sama sebe; to-li jest ono náboženství, kterým mne učili opovrhovati? Později vídala jsem často starou Marii, kteráž mně na mou prosbu mileráda svůj milovaný růženec darovala. Konečně přišel den, kdy jsem kněze N. prosila, aby mne vyučoval, bych mohla přijati sv. křest. Přijata byvši do katolické církve, sdělila jsem to se svým man-

želem, — byl tím velmi rozezlen, ale do roka dožila jsem se ne-
výslovného štěstí, že mých sedm dítek i s otcem svým bylo při-
jato do lůna jediné pravé církve. Proto nosím stále růženec dobré
Irčanky, a ptá-li se mě někdo z mých známých, co to nosím za
zvláštní šperk a mají-li ty podivné perle velké ceny, odpovídám,
že mají pro mne cenu vyšší milionů!« (Der euchar. Völkerbund
1922, str. 107.—111.)

Nábožení posluchači! Dnes kázala vám prostá, ale zbožná
žena a vysvětlila vám, jaký poklad se skrývá ve sv. růženci pro
každého katolíka, a já myslím, že by každý dodatek k stručnému,
ale tak vystižnému výkladu chudé té zelinářky spíše uškodil než
prospěl, že by mocný dojem jednoduchých jejich slov obšírnějšími
důkazy o vznešenosti a užitečnosti sv. růžence více utrpěl než
získal. Chudičká stařenka vám ukazuje, jak máte pohlížeti i vy
na svůj růženec i co do vnější podoby a součástí, z nichž se
skládá, kterak v něm hlavní pravdy naší sv. víry hledati i nalé-
zati můžete, jak užívati máte tajemství jeho v dnech radosti
i v dnech soužení.

Pamatujte na poučná její slova, kdykoli se sv. růženec mo-
dlíte, ano i kdykoli se jen na svůj růženec podíváte! Chcete-li
z této Mariánské modlitby pro duši i tělo, pro čas i věčnost tě-
žiti a dary a milosti potřebné od P. Boha sobě zasloužiti, — roz-
umějte ji jako ona zbožná žena a řiďte se napomenutím Božského
Spasitele: »Jdi a čin i ty podobně!« (Luk. 10. 37.) Amen.

Leon. Rendl.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Křesťanství na Rusi.

II.

Přišel do města svého. Mat. 9, 1.

O velikém zázraku Božského Spasitele vykládá nám dnešní
svaté evangelium, vyňaté z evangelické knihy sv. apoštola Ma-
touse. Zevrubněji však popisuje celý děj sv. evangelista Marek
(2, 1.—12.) Dle něho obyvatelé »města Ježíšova«, Kafarnaumští,
dověděvše se o přítomnosti Spasitelově, přihnuli se v takovém
množství, že nemohli se ani do domu vměstnati, a přemnozí stáli
přede dveřmi. Několik soucitných duší doneslo tam i člověka
ochrnuého, ležícího na loži, aby nebeský Divotvůrce ho uzdravil.
Pro veliký zástup nemohli se dostat k Mistrovi. Ale láska je vy-
nalezavá. Mužové ti vystoupili pobočnými schody na střechu domu,
jež byla plochá, jak je zvykem na východě. Na tom místě, kde
dole stál Ježíš, odkryli střechu, a pak spustili lože s nemocným,
že ocitnul se zrovna před Mistrem. Vida velikou jejich víru a lá-
sku, odměnil Spasitel dobré muže tím, že odpustil nemocnému
hříchy, jež byly příčinou jeho nemoci, a že vrátil mu také ztracené
zdraví.

Svatý evangelista podotýká výslovně, že učinil Ježíš zázrak ten ve městě »svém«. Tři jsou města, jež označují se jako města Spasitelova, totiž Betlém, kde se narodil, Nazaret, kde byl vychován, Kafarnaum, kde nejraději prodléval. Zde rozumí se slovem tím město Kafarnaum.

Městem Božím, ve kterém jedině prodlévá a kde jedině lze nalézt Krista, je jediná církev pravá, kterou On založil, to jest církev římsko-katolická. Chápeme proto snahu společností náboženských, které majíce učení křesťanské, jsou nicméně od středu víry pravé odloučeny, spojití se opět s církví a věrou naší, již opustili před věky otcové jejich.

Jak již dříve bylo tu naznačeno, je to hlavně církev ruská, která v těžkých nynějších dobách, které prožívá nyní bolestně navštívený a těžce zkoušený národ ruský, hledá spojení s naší církví západní.

Abychom alespoň poněkud byli obeznámeni s těmito snahami, měli poněkud znalost a porozumění pro snahy ty, promluvíme dnes o křesťanství na Rusi.

K nejkrásnějšímu a nejpamátnějšímu městům rozlehlé říše ruské patří do jista na prvním místě starobylý Kyjev. Leží na pravém břehu veletoku Dněperského, rozložen na několika návrších a v údolích, mezi těmito vrchy ležících. Rusové nazývají Kyjev »svatým« pro veliký počet chrámův, jakož i pro nespočetné památky z dob prvního křesťanství na Rusi. Působí však také pohled na starobylé cihlné město to na každého dojmem nesmazatelným! Udivené oko vidí podél obrovského modravého veletoku velikým obloukem rozloženo rozsáhlé město s přehlednými zlatými báněmi ruských kostelů, objemné komplexy monumentálních budov střídají se s čerstvou smaragdovou zelení četných sadův.

Procházka památným tímto městem, jež jest kolébkou víry Kristovy pro celou rozsáhlou Rus, zvláště pak významné svatyně a pomníky jeho, vysvětlí nám rozšíření a dějiny křesťanství na Rusi.

Na nejvýznačnějším místě, na pahorku ovládajícím celé široké město i jeho okolí, stojí bílý veliký chrám svatého apoštola Ondřeje. Četné báně jeho lze viděti z celého města i z okolí. Sličný tento chrám připomíná nám starobylou legendu o přítomnosti svatého apoštola Ondřeje na Rusi; Rusové uctívají proto světce tohoto, jako svého zvláštního patrona. Svátý apoštol Ondřej, o němž náš římský breviář krátce dří, že zvěstoval evangelium v evropském Skytsku, putoval prý kolem řeky Dněpru na sever až do končin, kde rozkládá se nyní město Kyjev. Tam prý odpočinul na pahorku, který je vyzdoben nyní jeho chrámem, požehnal celému kraji, předpověděl, že povstane tu veliké město a vztýčí tu znamení svatého kříže. Vskutku dodnes ukazují v tomto chrámě svatého Ondřeje neveliký zasklený kříž, který prý je tožný s oním, který svatý apoštol před věky tu postavil.

Zpráva tato, že křesťanství bylo přinešeno do nynějšího Ruska již svatým apoštolem Ondřejem, je velmi pěknou památnou pozoruhodnou legendou, dokázána dějepisně však není. Rovněž

mezi legendy, ne zcela doložené, jest zařaditi prastaré podání o působnosti svatého papeže a mučenníka Klimenta na jižní Rusi, jehož posvátné ostatky byly do Kyjova doneseny za prvního křesťanského knížete Vladimíra Velikého.

Svatý Kliment byl třetím nástupcem sv. Petra na prestolu římském. Dle starobylých letopisů mučennických byl svatý papež Kliment za římského císaře Trajana pro víru poslán do vyhnanství do Chersonu, nynějšího Krimu na jižním Rusku. Musil tam za trest spolu s asi 2000 křesťany pracovati v lomech mramorových. Ubozí vyhnanci ti trpěli mnoho nedostatkem vody, kterou musili si donášeti z daleka na vlastních bedrech. Na modlitbu svatého velekněze ukázal se na nedalekém pahorku bělostný beránek pod jehož pravou nohou vyprýštil mohutný pramen čerstvé vody, tento div měl za následek, že obrátilo se velice mnoho pohanů na víru křesťanskou. Proto byl svatý Otec Kliment odsouzen k smrti, zavěšena mu kotva na krk a byl utopen v moři. Bůh však oslavil svatého velekněze. Moře ustoupilo několik mil zpět, a na objevivším se dně mořském uviděli křesťané mramorový chrámek, v němž odpočívalo tělo mučenníkovy v mramorové rakvi.

Tolik vykládá o prvních počátcích křesťanství na Rusi zbožná legenda. Exaktní věda historická neví však o žádných stopách křesťanství v Rusku v prvních stoletích křesťanských. Dle arabského spisovatele Abulfaradže přijalo až ve čtvrtém století několik Rusů svatý křest. O rozšíření křesťanství v krajích ruských, tehdy skytskými zvaných, staral se svatý Jan Zlatoústý, patriarcha cařihradský. Celkem však neujalo se v prvních stoletích těchto křesťanství valně na Rusi, to bylo ponecháno až století IX., a sice našim slovanským věrozvěstcům svatému Cyrillu a Metoději.

Upřímná vděčnost lidu ruského postavila i těmto dvěma našim bratrům apoštolům na význačném náměstí kyjevském krásný pomník. Je to pomník první křesťanské kněžny Olgy nedaleko nejpatrnějšího chrámu a kláštera kyjevského, sv. Žofie, na němž vedle této ruské svěťice stojí také nadživotní umělecké sochy svatých bratří soluňských Cyrilla a Methoděje.

V životopisech těchto našich svatých bratří souhlasně všude se vypravuje, kterak apoštolská díla svá započali hlásáním svatého evangelia Chazarům, národu to bydlícímu v nynějším jižním Rusku. Tam také svatí bratři našli památné ostatky svatého papeže Klimenta, které pak přinesli i na Moravu, a konečně odevdali v Římě papeži, Hadriánovi II., jenž dal je uložiti do chrámu téhož svatého papeže. V životopise sv. Metoděje vykládá se, že i později po smrti sv. Cyrilla zavítal do Ruska a založil biskupský prestol kyjevský. Proto také ctí i pravoslavní Rusové naše svaté bratry Cyrilla a Methoděje. Obrazy jejich vidíme skoro ve všech chrámech ruských. Zvláště nádherný obraz jejich lze spatřiti v kyjevské kathedrále sv. Vladimíra.

Tento ruský kníze, jemuž vděční potomci postavili velikolepý pomník na břehu řeky Dněpru v Kyjově, pokládá se se svatou Olgou za vlastního původce pokřesťanění širé Rusi. Svatá Olga,

kteřá po smrti svého manžela Igora přijala křest v Cařihradě, vyprosila si křesťanské missionáře u římského císaře Otty I. Ruská kněžna Olga, která přijala na křtu jméno Heleny, měla upřímnou opravdovou vůli, obrátiti národ ruský na víru křesťanskou, a e snahy její nebyly korunovány zdarem. Křesťanství ujal se sice tekráte již na Rusi, v Kyjevě byl veliký chrám křesťanský; ale úplně pokřesťaněn byl národ ruský až za vnuka jejího Vladimíra Velikého.

Ruský kníže Vladimír byl roku 988 pokřtěn v Chersonu a přijal jméno Basilius. Pojav za manželku dceru cařihradského císaře Annu, vrátil se s biskupem Michalem, četnými kněžími, posvátnými nádobami, ostatky svatých, — mezi nimi také sv. Klimenta, papeže, a jeho žáka Föba, do Kyjeva zpět. Vladimír zakládal ve své říši křesťanské kostely a školy, byl otcem chudých a nuzných, stavěl hrazená města, jsa spíše otcem, než vládařem svých poddaných. Proto dostalo se mu jména »Veliký«. Nesmrtelnou zásluhu získal si o národ ruský, že přivedl jej do lůna církve křesťanské, sjednotil a upevnil v mocnou říši.

Proto vděčné potomstvo postavilo mu nádhernou velikolepou sochu na návrší na pravém břehu Dněperském v Kyjevě. Je tam znázorněn, jak třímá a vysoko pozdvihuje svatý kříž, který v noci bývá elektricky osvětlen a mocně září do daleké roviny na levém břehu veletoku Dněperského. Rovněž vystavěli Rusové k počtě Vladimíra Velikého, kterého zovou Svatým a Apoštolským, skvostnou, vysokou, překrásně vymalovanou, všemi moderními vymoženostmi ozdobenou kathedrálu v novějších částech města Kyjeva.

V dobách těchto nebyli Rusové, ač užívali při svých bohoslužbách jazyka slovanského a konali je způsobem odlišným od ritu latinsko-římského, nikterak odloučení od Říma, nýbrž zůstávali s ním ve spojení, jak dosvědčují obřadné jejich knihy až do dnešního dne.

* * *

Doslov. Posvátné město našich pobratimů Rusův, kteří Bohu žel jsou nyní odloučení od nás, připomíná nám posvátné osoby, i nám milé a drahé, především pak svatého apoštola Ondřeje, pak svaté naše bratry Cyril'a a Methoděje.

O svatém apoštolu Ondřeji vykládá prý stará tradice, že na apoštolských cestách svých »evropskou Skytii« zavítal i do pozeňnaných krajů našich a na posvátný Velehrad. Svatý Ondřej byl velikým cititelem kříže Kristova, jak i Rusové uznávají, uctívajíce v Kyjevské »církvi« sv. Ondřeje nade vše jiné posvátný kříž. Před smrtí svou pozdravoval nadšeně svatý kříž, na němž měl dokonati život svůj, volaje: »Buď pozdraven, svatý kříži, posvěcený Tělem Kristovým, ozdoben jeho svatými údý, jako drahokamy. Než vstoupil Pán na tebe, byl jsi nám postrachem, nyní jsi předmětem naší nadpřirozené lásky. S důvěrou a radostí přicházím k tobě. Přijmi mne, učenníka Toho, který na tobě pněl. O drahý kříži, dávno vytoužený, horoucně milovaný, neustále vy-

hledávaný, konečně nalezený, odejmi mne lidem a přiveď mne k Mistru mému, aby přijal mne skrze tebe, jenž vykoupil nás skrze tebe!»

Svatí apoštolové Cyrill a Methoděj, třebaž byli zrozeni na východě, v makedonské Soluni, vychováni v Cařihradě, Inuli přece upřímnou láskou a oddaností ku prestolu sv. Petra v Římě. Donesli do vlasti našich posvátné ostatky sv. Klimenta, jednoho z prvních nástupců sv. Petra v Římě, zakládali všude svatyně k jeho počtě, jak vidíme je dodnes po vlastech. S ostatky těmito stanuli před římským papežem Hadriánem, složili v jeho ruce přísahu pravověrnosti i slavné vyznání víry, byli od něho vysvěceni na biskupy. Svätý Metoděj, jsa pronásledován a osočován, hledal útočiště a ochranu u římského papeže. Tam znova nástupci sv. Petra Janu VIII. stvrdil přísahou svou pravověrnost a obhájl bohoslužbu slovanskou.

Dle příkladu těchto velikých světců milujme svatý kříž, rádi a nadšeně hlasme se k němu, budme věrnými dítkami církve římsko-katolické, která jednotu a oporu své pravověrnosti má v římském papeži. Krácejíce věrně touto cestou, těmito světci nám tak krásně naznačenou, zůstaneme věrnými občany »města Kristova,« církve totiž jím založené, zachováme věrně svaté dědictví otců svých. Amen.

Dr. Rud. Zháňel.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Původ rozkolu.

III.

»Kohokoliv naleznete, pozvete!»

Mat. 22, 9.

Podobenství o hostině a pozvaných hostech, jež slyšeli jsme dle evangelia sv. Matouše ve dnešním evangeliu, je velice podobno evangelické parabole, jak předčítá se na neděli druhou po sv. Duchu dle svatého Lukáše. Obě tato podobenství mají stejný smysl. Líčí v nich Spasitel povolání všech lidí do církve své. Králem rozumí se Bůh Otec, ženichem je Ježíš Kristus, svatba započíná vtělením Syna Božího, pokračuje, když lidé spojují se s ním na křtu svatém a bude trvati až do soudného dne, kdy církev bude dovršena ve slávě věčné.

Poslové, kteří zvou na svatbu, jsou evangelia. Ti, kteří nechtějí slyšeti hlasu jejich, vymlouvají se, nezúčastní hostiny, jsou ti ubozí křesťané, kteří stojí mimo naši církev římsko-katolickou.

Dnešní rozjímání ukáže nám, jak naše církev katolická všechny laskavě přijímá k veliké své hostině. Poohlédneme se po světě, budeme sledovati různé způsoby obřadů, jak konají se v různých končinách světa od náboženských obcí, a poznáme, že církev římsko-katolická ochotně přijímá je v lůno své; pak otevřme knihu dějin, abychom z ní se poučili, proč část východních křesťanův odloučila se od jednoty s církví římsko-katolickou. Listy

dějin poučil nás, že jednota církve nebyla roztržena vinou církve naší, jež vždy hájila lásku, svornost, ale i volnost ve věcech podřaděných, jež však musila také hájiti jednotu ve člancích víry zjevené.

Kéž dobrotivý Spasitel, který modlil se před svým umučením za všechny, kteří uvěřili, aby byli jedno, jak Otec a Syn jsou (Jan 17, 20—21), požehná tomuto rozjímání našemu.

Různost obřadů v církvi katolické.

Církev, v níž jsme se zrodili a jsme pokřtěni, nazýváme církví katolickou; slovo »katolický« je slovo řecké, jež znamená v řeči »všeobecný.« Jmenujeme pak církev všeobecnou, poněvadž je ustanovena pro celý svět, má všechny národy pojeti do svého lůna a přivésti je do nebe. Svět obsahuje nejrozličnější národy, jazyky, zvyky, proto jsou také v různých náboženských obcích, které však všechny uznávají římského papeže za svou hlavu a nástupce sv. Petra různé zvyky, obřady, slavnosti a jiné nepodstatné odchylky.

Celkem dělíme dle těchto obřadů církev na západní a východní. My patříme k církvi západní, ritus, jehož se u nás užívá při mši svaté a jiných obřadech, je římský. Také svatí Cyrill a Methoděj konali u nás obřady římské, toliko byl tenkrát ten rozdíl, že užívali dle výslovného povolení římské stolice, jazyku slovanského. Svatopluk však, kníže Veliké Moravy, rovněž knížata česká neměli porozumění pro obřady slovanské, jejich přičiněním a dle jejich přání konaly se potom všechny obřady jazykem latinským, jak bylo zvykem u všech národův okolních, hlavně Němcův, jimž chtěli se tehdejší vladaři co nejvíce přizpůsobiti. V nejnovější době dovolila stolice římská, že smí se při každé zpívané mši svaté epištola a evangelium také přečísti v řeči naší. V některých významných národních svatyních a na některé významné národní svátky slouží se dle téhož povolení mše svatá jazykem staroslovanským. Ritus je při tom římský; t. j. tato mše svatá staroslovanská je zrovna tatáž, jako mše svatá, jak zpívá se u nás obyčejně řečí latinskou. Takovým způsobem dala svatá Stolica římská našemu národu privilegium, jak nemá ho žádný jiný národ.

Kromě obřadu římského, který je rozšířen skoro po celém západě, jest v některých svatyních západní církve ještě dovolen obřad jiný. Tak zachoval se v Miláně v Itálii obřad Ambrosiánský, v některých končinách španělských (v Toledu, Salamance a jinde) slouží se mše svatá také obřadem mozarabským.

Velmi bohatá je různými liturgiemi církev východní. Tam měla skoro každá významnější obec náboženská, na př. Jerusaleml, Antiochie, Alexandrie, Cařihrad a jiné své zvláštní obřady. Hlavní větve liturgií východních, jak užívají jich doposud křesťané končin východních, spojené s Římem, jsou liturgie: koptická čili abesinské v Africe, syrská v Syrii, armenská v Armenii, řecká v Cařihradě, Řecku a všech končinách, jež přijali odtud křesťanství. Tak na př.

s jednocení Rusínů, Rumunů, Rusů, ač užívají při bohoslužbách svých jazyka mateřského nebo staroslovanského, mají vlastně liturgii řeckou, t. j. obřady jak se ustálily v Řecku a Cařihradě, jenom že modlitby, četby atd. je přeloženo do těchto jazykův.

Všechny tyto větve křesťanské mají své zvláštnosti nejen v řeči a obřadech, nýbrž i také v jiných zvycích. Tak jest tam dovolen sňatek kněží, mají své zvláštní svátky, posty, jiný kalendář, jiné církevní právo a pod.

Římská církev a papež římský nejenom nezakazuje těchto zvláštností, nýbrž ještě zvláště nad nimi bdí. V Římě jsou zvláštní ústavy, kde mohou se kněží těchto obřadů vzdělávati, nikomu není dovoleno, o své újmě obřadu východního se vzdáti, jiné zvyky zavésti.

Také v republice naší československé je od pradávna v některých končinách obřad řecko-rusínský. Obyvatelé Podkarpatské Rusi přiznávají se k tomuto obřadu, který ovšem i u nás těší se obzvláštní ochraně římské Stolicе.

Vznik rozkolu východního.

Apoštol národů, svatý Pavel, stěžuje si již ve svém I. listě ke Korintským a pak v II. k Timioeovi, že vznikají nesvornosti a různice mezi křesťany. Prodlévaje v zajetí v Římě, musil to zakusiti, kterak v křesťanských obcích, od něho založených, zvláště v Malé Asii, rozmáhá se nekázeň a duch neposlušnosti; dle slov jeho bylo by símě jemě jeho brzo zahynulo, kdyby nebyl přispěl Řím na pomoc.

Východ a západ křesťanský líšily v mnohém, jak bylo již dříve tu naznačeno. Rozdílly ty byly následkem různých bludů, které vyskytaly se většinou na východě, neustále stupňovány. Kromě toho považovali východní křesťané, odchovaní duchem řeckých klasikův, sebe za daleko pokročilejší, národů západních, kteří byli »prý« — dle mínění východanův, — potomky tak zvaných »barbarův.« První, kdo zjevně vystoupil na východě proti stolci papežskému, byl patriarcha Photius. Obviňoval církev západní, dokonce i toho, že odchyliła se od pravého učení Kristova a učí prý bludům.

V záležitosti tohoto Photiova rozkolu byl dne 5. října 868 svolán do chrámu sv. Žofie v Cařihradě osmý všeobecný sněm církevní. Na něm byly bludy a pomluvy Photiovy zavrženy a zjednáno smíření mezi východem a západem.

Photius byl v důsledku tohoto sněmu císařem sesazen; roku 886 musil se odebrati do kláštera, kde i umřel. Zevně tak sjednán jakýs takýs smír. Ale jed, rozšířený spisy jeho, působil na dále na východě; roztržka sice zažehnána, ale mezi východem a západem zůstal jakýsi chlad a odcizení. Obyvatelům východu lahodilo, že nemusí v ničem bráti ohledu na západ, dle nich »barbarský« čili »zaostalý.« Patriarchové cařihradští nazývali se na dále oekumenickými čili všeobecnými, zkracovali práva římského papeže, kde a jak mohli, třebaž zjevně roztržky nebylo

Roku 1053 byl povýšen na prestol patriarchy v Cařihradě Michal Cerularius, urputný nepřítel latiníkův, který také proti všem předpisům a proti zásadám sněmu cařihradského, nejsa knězem, byl zvolen patriarchou cařihradským. Byl muž velmi ctižádostivý a domýšlivý, jemuž se nelíbilo mimořádné postavení kostelů a klášterů obřadu římského v Cařihradě. Poručil skrze své přívržence roku 1053, aby byly odsvěceny a zavřeny. V tuže dobu byly v Římě a v Itálii četné chrámy i kláštery obřadu řeckého a východního, jimž nikdo nekladl ničeho v cestu. Michal Cerularius dal kromě toho ještě bulbarským metropolitou Lvem z Ochridy sepsati okružní list, ve kterém obřadu latinskému a římskému vytýkal, že nemá správného učení o Duchu svatém, že užívají ke mši svaté chlebě nekvašených, že se postí v soboty 40 denního postu, že v době té vynechávají Alleluja, že jedí krev a maso zvířat zdušených. Papež Lev XI. odpověděl hned na tento spis a poslal do Cařihradu zvláštní posly čili legáty. Tito byli od cařihradského císaře Konstantýna Monomocha přijati laskavě, císař měl nejlepší vůli, udržeti shodu a jednotu se západem, ale patriarcha Michal Cerularius byl úplně nepřístupný, ba snažil se i řecký lid, který beztoho vždy rád se vynášel nad Latiníky, popuditi proti císaři, pomlouvaje ho, jakoby chtěl vydati řeckou církev libovůli římské. Na neštěstí zemřel císař tento brzo, Cerulariovi pak podařilo se, dostati na trůn cařihradský svého stranníka, císaře Izáka Komnénena. Tu neznal vynášivý a domýšlivý Michal Cerularius již mezi; jal se nositi i odznaky moci císařské, k císaři samému choval se zpupně, tak že Izák Komnénos odhodlal se, zbaviti se ctižádostivého patriarchy za každou cenu. Byl poslán do vyhnanství na Proconnesus, kde umřel roku 1059.

Smrtí Cerulariovou nebyla však pochována nevraživost východu se západem. Roztržka nevystoupila hned zřejmě; protože východ neměl nikdy snahy, zachovati jednotu se západem, uvolňovalo se pouto jednoty východu se západem neustále více a více, až konečně bylo přetrženo úplně, všechny pak následující pokusy, sjednotiti rozvaděné bratry východní se západem, ukázaly se marnými.

Hlavním sporným bodem je článek o vycházení Ducha svatého. Kdežto církev západní a římská pevně stojí na učení Písem a apoštolův, že Duch svatý vychází z Boha Otce i Syna, a ve vyznání víry konstantinopolitánském výslovně při každé mši svaté tuto víru slovy »Ex Patre Filioque procedit,« — »Vychází z Otce i Syna,« — slavně prohlašuje, mluví učitelé nynější církve východní, že Duch svatý vychází toliko z Otce a zavrhuji slovo »Filioque« — »I ze Syna,« — ve vyznání víry.

Příznivěji než v Cařihradě, v Řecku a Assii stály věci unie na Rusi. Rusové, ač přijali křesťanství z Cařihradu, nepřerušili ani v dobách těchto svého spojení s Římem. Sám ruský spisovatel a dějepisec Karamsin dokládá, že ve století X. a XI. bylo přátelství mezi Rusí a Římem. Až teprve ve století XII. rozšiřovala se roztržka mezi Ruskou církví a římskou, nikdy však nejevila se tu ona nenávisť, kterou mají proti Latiníkům Řekové.

D o s l o v e m. O první slavnosti letnic v Jerusalemě shromáždil se u domu, ve kterém Duch svatý sestoupil na apoštoly, nesmírný zástup lidí. Bylť právě o slavnosti té v Jerusalemě shromáždění židé ze všech končin světa, kteří proto mluvili různými jazyky. Divili se řkouce: »Nejsou-li tito všichni, kteří mluví, Galilejští? I kterak my každý slyšíme jazyk svůj vlastní, ve kterém jsme se zrodili? My Parthové, Medové, Elamité a obyvatelé Mezopotamie, Judska, Kapadocie, Pontu, Asie, Frygie, Pamfyliie, Egypta, končin Lybie, ležící při Cyreně, příchodí Římané, Kretané i Arabové, — my slyšíme je mluviti jazyky našimi o velkých skutcích Božích« (Skutk. apošt. 2, 6.—11.)

Již tenkrát o prvních letnicích počalo se vyplňovati dnešní evangelické podobanství, že do církve Kristovy povolání jsou všichni lidé. Čím pak déle trvala církev, tím zdárněji mohutněla, jak ono zrno horčičné, které vzav člověk, zasel na poli svém. Je sice nejmenší mezi všemi semeny, ale když vzroste, je větší, než všechny byliny a stává se stromem, takže ptáci nebeští přilétají a bydlí na ratolestech jeho (Mat. 13, 31.—32.)

První křesťané rekrutovali se nejvíce ze Syrů, Řekův a Římanův. Proto také v těchto jazycích slavily se první křesťanské bohoslužby. Jsou to řeči, v nichž dle zprávy sv. evangelisty Jana (19. 20.) dal Pilát zhotoviti nápis na kříži Kristově. Proto považovaly se jazyky ty za zvláště ctihodné a důstojné, aby v nich konala se bohoslužba křesťanská a slavila se posvátná tajemství. Když však přistupovaly k církvi neustále noví a noví národové, dovolila církev i jim, aby užívaly svého jazyka při posvátných úkonech. Tak máme hned na počátku církve kromě zmíněných třech jazyků v liturgii křesťanské jazyk arménský a koptický. Povněž Slovanům byl beze vši obtíže povolen jazyk bohoslužebný slovanský.

Úvaba dnešní ukázala nám, kterak církev neustále plní rozkaz Kristův, hlásati evangelium všem národům (Mat. 28, 36) Při tom nevede si církev nikterak stroze není, macochou, nýbrž dobrotivou matkou všech národův. To ukázala i našemu národu, jak nabyl své samostatnosti. Povolila mu v bohoslužbě, čeho neučinila nikde. Když následkem neprozíravosti dávných vládařů moravských a českých zahynula staroslovanská bohoslužba u nás, se kterou římský papežové spojovali veliké naděje pro budoucnost církve mezi Slovaný, tu učinila na žádost našich českomoravských biskupův, co bylo v rámci jednoty možno.

Nedejme se tedy másti falešnými hlasy těch, kteří jsou podobni lidem, již dle dnešního evangelia vraždí, hanobí, tupí služebnky Hospodinovy, přicházející k nim s pozváním k nebeské hostině. Hlasy, provolávající: Dobrý Čech nemůže býti katolíkem! — Zúčtovali jsme s Vídní, zúčtujeme i s Římem — Církev katolická je nepřítelkou národa českého! — ty a podobné výkřiky jsou jenom davovými hesly lidí nemyslivců, lidí neznajících nestranných dějin, lidí, kteří ztratili věru, hledí i ostatní o tento statek největší připraviti —.

Budme věrnými dítkati katolické církve, jediné to církve všeobecné, jež založena jest Kristem. Budeme-li upřímně k ní lnouti v tomto životě, pak jedenkrát o soudě posledním uslyšíme od soudce věčného to potěšující slovo: »Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa!« (Mat. 25. 34.) Amen

Dr. Rud. Zháněl.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Organisovaný krejcar.

Velkolepé dílo katolické dělnice slaví letos jubileum, o němž slušno věděti po celém světě. Jest to dílo nepatrné osoby: dívky Pavlína Jaricot, která v r. 1822 začala mezi dívkami sbírat v Lyoně po jednom sous ve prospěch missií, jimž se věnoval také její bratr, jenž působil v Paříži v semináři pro missie cizinecké.

Této prostinké dívce přísluší myšlenka organisovaného krejcaru týdně pro šíření víry a sbírání jeho po kroužcích po desíti neb stu osobách, kterážto myšlenka zůstala základem pro podporu cizích missií. Začala v r. 1819 sbírat; myšlenka byla tak živá a krásná, že v r. 1822 založena na základě tomto společnost pro šíření víry, kterouž papež Pius VII. schválil, a která ve dvou letech se rozšířila mimo Francii také i v Německu, Rakousku, Itálii, Balkáně, Mexiku, Kanadě a Západní Indii.

Orgánem této společnosti staly se »Annals«, které lze nazvati »Skutky apoštolské v moderní době«; ony jsou pokračováním proslulých »Lettres Edifiantes et Curieuses«, jež sahají až ku počátku společnosti. Annály jsou duší společnosti, vypravujíce prostonce o trpělivosti a sebeobětování missionářů, a tím probouzejí horlivost pro missijní dílo. O velikosti apoštolského díla, jemuž dala podnět prostá dělnice se svými družkami, svědčí nejlépe roční výsledek sbírek ve prospěch sv. missií, který obnášel v posledních letech neméně než 3—4 miliony franků, které přesně vykazovaly Annály každý rok.

Členové mají povinnost modliti se »Otčenáš« denně za dar missií a dáti týdně malou almužnu k tomu účelu. Sřítnou modlitbou jest invocace »Sv. Františku Xav., oroduj za nás«. Kolik bylo vykonáno osvětneho díla za pomoci almužen, jimž dala chudá dělnice a její družky podnět, lze poznati ze zpráv výročních, jakož i z toho, že všichni papežové chválou zahrnuli dílo Pavlína. Doba přítomná jest zvlášť svízelná pro naše missie. Obtíž neleží jen v sbírání podpor, ale zejména v politických zápletkách, jimž se práce missijní musí vyhnouti. To vedlo sv. Otce Pia XI., že

přeložil dílo šíření víry do věčného města, a zabezpečil Francouzům vliv při celém vedení války, že jest v předsednictvu zastoupena Francie, jež se může pochlubit tímto dílem, které lze nazvat »slávou moderní Francie«.

Pravé zrno horčičné bylo dílko chudé dělnice, a stalo se stromem, na němž odpočívají missijní díla světová. Krásný příklad pro kázání o zrnu horčičném, vzatý z doby přítomné, dávající příležitost upozorniti na podporu missií. Velice zanedbáváme oceniti malou almužničku z rukou milionů plynoucích. Dr. Bráf správně vykládal v národním hospodářství, že halír milionkrát vydaný činí 10.000 K.

Líčení prací našich missionářů přivede posluchače k úsudku, že víra jest věcí drahocennou, a že ji nelze měniti podle národnosti a času.

V Anglii letos ku konci září budou třídenní pobožností slaviti 100leté jubileum Společnosti pro šíření víry, která také podporovala Anglii v době, kdy neměla své hierarchie, a byla odkázána na podporu. Společnost vykazuje, že podpořila missie anglické 61.000 liber št.

Fr. Vaněček.

Svítilna mrtvých.

Myšlenka zachytiti památku našich padlých vojáků jest ohnivým podpalem, jenž by se dal užiti pro mnohou práci církevní. Zde uvedeme některé myšlenky, jak je provádějí katolíci jiných národů.

I. Ve velkém slohu provádí paní Howardová obnovu kostelů v severní Francii, k níž přispívají příbuzní padlých podél onoho kostela. Nemohli bychom dáti podnět, aby naše Boží Muka, která stojí poblíž osad a cest, byla na památku našich padlých obnovena a okrášlena od přátel zemřelých? Mnohá Muka Boží jsou v smutném stavu, snad by se na mnohém místě daly získati duše pro tuto památku, která by nesla grafitový nápis, komu pamět věnována, a kdo ji opatřil. O neznámém nikdo nemluví. Nestane-li se zmínka o tom, nikdo se pro myšlenku nerozobní. Zkusme to.

II. Velikým dílem se může pochlubit Francie, která u Arrasu obnovila kapličku loretskou v ohromných rozměrech, protože má tlumočiti nesmírnou a nehynoucí upomínku, na léta trvající boje na návrší loretském, kdež vykopán hrob statisícům padlých, kde jenom Francouzů od 9. října 1914 do 10. května 1915 padlo 120.000 vojáků. Zde postavena svítilna mrtvých, podle myšlenky středověku, který na hřbitovech na věži kostnice udržoval společnou svítilnu a společnou upomínku na odpočívající v její okolí. Tuto myšlenku uskutečňuje Francie u Arrasu v měřítku kolosálním. V Champagni zřízena věž, jež svým světlem k moři řízeným jest spolu majákem pro lodí. Myšlenka zbožná a také spolu praktickému účelu sloužící.

V Artois kaple loretská proměněna v svítilnu mrtvých. Na kopci 100 m. vysokém postavena svítilna 70 m. vysoká, jejíž světlo

jest viditelné v Lillu, Arrasua a Boulogni. Plán k ní vytvořil největší architekt francouzský M. Coronnier, jenž stavěl také palác míru v Haagu. Tuto věž upomínek, jak ji nazval největší řečník Francie v době přítomné arraský biskup Jullien ve své řeči při svěcení světové kostnice. Pravidl o ní: »Má býti stavba věrným strážním ohněm, tak jemným jako světlo hvězd, lehounké jako myšlenka, trvalé jak naděje, vznášející se mezi nebem a zemí, mihotající se na větru v prostoru, svítlna mrtvých, jak ji nazývali otcové, když spatřena z dáli, oči všech k sobě obrátí, a otřese srdcem a pohne rty k modlitbě. V nocích, kdy nesvítí jiné světlo, bude jako tajemnou rukou, která sype něžné světlo na paměť dítek Francie, které zemřely za její svobodu. »Lux aeterna luceat eis«, jak se modlí církev nad hroby svých. Bylo by to ubohé světlo, kdyby marně svítilo očím zatemněným smrtí. To světlo jde dále než přání katolické liturgie. Ano světlo bude zářiti nad Vámi Vy mrtví Artojšti, a nabývá plného významu a krásy, když je chápeme jako symbol neviditelného světla, kterým tak rádi vidíme duše vaše osvětlené, jako odleskem nebeského dne, jenž nemá západu, ježto jest ozářen paprskem věčné pravdy, jako zábleskem nebeského kraje, kde není války, kde vládne věčný mír a věčná láska.

Snad mnohý vesnický hřbitovní kostel by byl milou svatynkou pamětní, v níž by při opravě mohla býti jinak zvěčněna jména padlých než různými tabulkami, které často nelze uvést v krásný a církevní soulad. Kolik spustlých celkem kostelů hřbitovních čeká na některou příležitost, kdy pro ně zájem obecnstva bude probuzen. Zde máme vhodnou chvíli, užijme ji, a posvěťme památce padlých opravu kostela hřbitovního, který bude chrám, kde bude ukazovat pozdní věk náhrobek z osady padlých na bojištích různých, i jména těch, kdož postarali se o zvelebení jich pomníku.

III. Naše věži oloupeny jsou o hudbu zvonů. Není snad osady, která by neměla o jeden zvon méně. Nedá se naše osada získat, aby pořídila kovový pomník svým milým v podobě zvonu, jenž by nesl jména jejich a dobrodinců, kteří k nim přispěli?

Jak různé jsou okolnosti na každé farnosti, které mohou býti použity, aby byly vhodným a užitečným pomníkem. Nebudme šablonisty, ale živým organismem, který užívá svého okolí ku svým účelům.

Fr. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Snahy unionistické.

(Cyklus řečí o církvi východní a o snahách spojení církví.)

VI.

»Uvěřil sám i celý dům jeho.«
(Jan 4, 53.)

Na své cestě z Judska do Galileje zastavil se božský Spasitel u studny Sichémské, pak zdržel se v městě tom dva dny. Odtud pokračoval ve své cestě do Kány, kde přistoupil k němu královský úředník z Kafarnaum, jak vypravuje dnešní svaté evangelium. Byl to dle všeho vyšší zřízenec krále Heroda Antipy, který tenkrát vládnul v Galileji. Okolnost, že uvěřil sám, že vírou svou byl přiveden k Ježíšovi, že Ježíš utvrdil ho v jeho víře, byla rozhodující a směrodatnou pro celou jeho rodinu, pro jeho manželku, děti, služebné i podřízené. Podobně mají v každé křesťanské rodině všichni členové navzájem se podpořiti a utvrzovati ve víře.

Co platí o rodině v malém, platí i o rodině národů. Ve své nevyzpytatelné moudrosti dal Tvůrce všemohoucí lidem různá pojítka; mezi nimi zaujímá význačné místo jazyk. Zvláště v době nynější cítí se velmi vroucně pojítka jazyka a národnosti. Kdož by se proto nezajímal o pozoruhodné hnutí, jež nyní jde celým východem? Oči našich těžce navštívených bratří široké Rusi obracejí se s důvěrou k západu, zvláště ke stolci Petrovu. A při nastávajícím třídění duchů připadá dojista nemalý úkol i národu našemu, který je mostem mezi západem a východem.

Proto jsme v několika úvahách obírali se otázkou východní. Dnes ukončíme a pohovoříme si o snahách církve západní, aby

zase byly navázány styky s církvemi východními, zvláště pak s církví ruskou.

Kéž dobrotivý Spasitel, který tak milostivě vyplnil prosbu úředníka královského a posílil víru jeho, žehná s nebes trůnu i tomuto našemu rozjímání.

Snahy unionistické.

Dějiny církevní učí nás, že první bludy ve víře povstávaly většinou na východě. Proto také prvních osm všeobecných sněmů církevních konalo se na východě, buď v hlavním městě Cařihradě, nebo v některém jiném. V nich většinou jednalo se o bludech, pak o rozkolu se snahou, aby byla zachována jednotu víry a svazek lásky mezi všemi křesťanskými obcemi a prestolem sv. Petra. Poslední na východě slavený všeobecný sněm církevní je v pořadí všeobecných sněmů čtvrtý a konal se roku 869 v Cařihradě. Na prestolu sv. Petra zasedal tenkrát papež Hadrián II., na sněmu shromáždilo se 100 biskupů, kteří zavrhlí rozkol a bludy Photiovy. Ale chladu a odcizení východu a západu sněm ten zažehnati nemohl.

Pozdější všeobecné církevní sněmy, na nichž jednáno o spojení církve východní se západní, a navázání přetržených pout lásky a jednoty, jsou sněm Lyonský a Ferrarsko-Florentský.

Zatím křesťanský východ podstupoval hrozný a úporný boj. Skoro zároveň se vznikajícím rozkolem na východě, povstal proti křesťanství nový urputný nepřítel v náboženství mohamedánském čili v islamu. Zakladatelem této nové víry je Mohamed, který žil v VII. století v Arabii. Náboženství jeho, které přijímá sice víru v Boha jednoho, ale smyslnosti lidské ponechává plnou volnost, šířilo se velice rychle, zvláště Asii. Prostředek, kterým islam byl rozšiřován, byl hlavně meč a oheň.

Tomuto hroznému náporu nemohla odolati církev východní, oddělivši se od středu jednoty, Bohem ustanoveného, od prestolu Petrova v Římě. Skoro všechny bludy, povstavší v prvních dobách křesťanských, zanechaly v církvích východních své smutné stopy. Jednotlivé obce ty neměly ani morální, ani fysické síly, aby mohly vzdorovati děsné příšeře islamské, jež svou smyslnou bojovnou mocí vše krvavě drtila. Kdyby byly náboženské obce ty těsněji přilnuly k nástupci Petrovu, byla by dojista děsná katastrofa, jež stihla křesťany východní, odvrácena bývala. Řecký rozkol to byl, který soustavně podryval svými malichernými spory a hádkami půdu křesťanství na východě, a tak zacpal prameny západní, odkud mohla přijíti nová křesťanská síla. Při vzájemné nevráživosti východu a západu nemohly ani křížové výpravy přinésti nápravy. Až teprve nárazem na církev západní ve Španělsku a v bývalém Rakousku-Uhersku byla zlomena a zastavena krvavá elementární výbojnost náboženského prorokova.

Z celého východu nejdéle a nejsilněji odporovala islamu říše východořímská. Cařihradští císařové, jsouce hrozně zkušeni ne-

ustále se rozšiřující ř šíř islamu, hledali ve spojení církve východní s církví západní zároveň záchranu své moci. Ostatní větve církve východní, tak slibně vstřípené svatými apoštoly, ale pak rozervány rozkošem od prestolu Petrova, a to v Arabii, Syrii, Malé Asii, v zemích Eufratu a Tigridu, Persii, Indii a střední Asii utonuly, jako trestem božím za svůj rozkol, v rozbouraném, krvavém, vysoko se vzdýmajícím moři neúprosného islamu. Do dob našich zachovaly se tam jen bezvýznamné nepatrné zbytky bývalých kvetoucích obcí křesťanských.

První pokus smíření východu se západem učiněn na všeobecném sněmu církevním v Lyoně roku 1274. Dne 24. června 1274 dorazili tam Řekové, biskupové a poslanci cařihradského císaře Michala Paläologa. Byly přivítáni se všemi poctami a slavnostně uvedeni do příbytku papežova. Papež Řehoř X. očekával je v prvním dvoře, obklopen kardinály, biskupy a preláty a pozdravil je políbením pokoje. Odevzdali dopisy biskupů východních a císařův, prohlásili v přítomnosti papežově, že přišli podrobiti se církvi římské a vyznati víru, jak přijímá ji Řím, jakož i uznati primát církve římské. Několik dní potom, dne 29. června 1274, na svátek sv. apoštolův Petra a Pavla, sloužil papež slavnou mši sv. ve hlavním chrámě sv. Jana za přítomnosti cařihradských vyslanců, všech kardinálův a prelátův, kteří byli ku sněmu povoláni. Epištola a evangelium byly přečteny latinsky a řecky. Potom měl sv. Bonaventura, který zasedal ve sněmu spolu s kardinály, slavnostní promluvu, vyznání víry bylo opět zpíváno latinsky a řecky. Článek: I v Ducha svatého, který vychází od Otce i Syna, byl opakován třikráte. — V pátek dne 6. července 1274 bylo čtvrté všeobecné zasedání sněmovní. Po kázání kardinála Petra z Ostie promluvil svatý otec Řehoř X.; vykládal, že Řekové dobrovolně se vracejí ku poslušnosti a jednotě víry s církví římskou, nežádajíce žádných světských výhod. Pak byly přečteny listy východních biskupův a císaře Michala Paläologa. Řecký císař uznává přednost stolice římské, učení římské církve o vycházení Ducha svatého z Otce a Syna, jakož i článek o očištění. List biskupův byl téhož obsahu. Potom předstoupil poslanec řecký Logothet Jiří Akropolita, prohlašuje, že je císařem zplnomocněn, jeho jménem přisáhati víru římskou. Přisahal pak slavnou přísahu na duši svou i císařovu, že uznává víru římskou za pravou, že zachová ji neporušenou, nikdy neuchýlí se od ní; a jako vyznává dobrovolně víru římskou, tak pevně také bude hájiti přednost stolice sv. Petra v Římě. Potom bylo zapěno slavnostní radostné děkovné Te Deum, papež pak pronesl ještě řeč na slova: »Toužil jsem tohoto Beránka velikonočního jísti s Vámi.« Pak zanotil Credo latinsky. Řekové zpívali je řecky, opětující slova »Který vychází z Otce i Syna«. — Bohu žel, netrvalo toto spojení církve východní a západní dlouho. Patriarcha cařihradský Jan XI. Beccus, který pro prohlášení spojení v Cařihradě byl povýšen na prestol patriarchální, byl upřímným stoupencem spojení. Bojoval sice před léty proti němu, ale

pak vlastním studiem přesvědčil se, že učení římské souhlasí úplně s vírou otcův východních. Než první tato unie potrvála pouze 8 let.

Tento nezdar neoslabil nikterak horlivosti církve západní, aby připoutala k sobě církve východní. Tam upadal cařihradský patriarcha neustále více a více do područí císařského, ba stával se kolikráte jenom nástrojem jeho vůle. Většinou byly to příčiny politické, které přiměly řecké císaře, obrátiti zraků svých k západu. Ve století XV. postupovali Osmané neustále k západu, ba dobyli již na balkánském poloostrově Soluně. Cařihradský císař Manuel usiloval proto o připojení východu k západu, učený patriarcha řecký Josef, dříve arcibiskup Eteský, byl unii přízniv celým srdcem, římský papež Eugen IV., který již jako řeholník velmi mnoho pracoval v otázce spojení církví, považoval unii za cíl svého života, slíbil také stísněným Řekům, že apoštolská stolice ponese veškeren náklad, spojený s jejich cestou a pobytem na západě.

Řecký císař Manuel, zjednav si pro unionistický sněm od patriarchů Jerusalemského, Alexandrýnského, Antiochenského, neomezenou plnomoc, svolal řecké biskupy a vážené laiky k předporadám do Cařihradu. Potom vstoupil císař, patriarcha Josef a 700 osob na loď. Všechny s tou cestou spojené výlohy, jakož i náklad v Italii a za obranu Cařihradu po tu dobu, nesl dle ujednání římský papež. Po dosti nebezpečné plavbě dojezili Řekové dne 8. února 1438 do Benátek, kde byli přijati velikými počty. Papež dal jim hned vyplatit slíbený obnos na jejich výdaje pro pobyt v Italii. Počátkem března 1438 dorazili Řekové do Ferrary, kde papež již započal všeobecný sněm. — Když byly projednány některé otázky formální, hlavně pořad sedadel, — nač Řekové kladli veliký důraz, — byla dne 9. dubna 1438 slavnostně zahájena synoda o spojení církví. Po dlouhých konferencích, učených rozhovorech, vyjednáváním, když byl se dostavil do Ferrary i patriarcha Kyjevský Isidor, musil býti následkem vypuknutí moru ve Ferrare koncil býti přeložen do Florence. I tam trvaly učené rozhovory a disputace dále, až konečně v létě roku 1439 dosaženo jakési shody. Konečně dne 5. července 1439 byl všemi patriarchy a biskupy řeckými, jakož i císařem podepsán dekret o spojení církve východní se západní, a dne 6. července 1439 slavnostně v katedrálním kostele Florenckém toto spojení prohlášeno, po čemž sloužil papež Eugen IV. slavnostní děkovnou bohoslužbu. O tento směr mezi Latinky a Řeky velmi poctivě se přičinili řeční arcibiskupové Bessarion z Niceje, Isidor z Kyjeva. Josef z Cařihradu, který ve Florencii však dne 10. června 1439 umřel.

Ku všeobecné lítosti nesplnily se však všechny radostné naděje, jež kladlo křesťanstvo do tohoto vzájemného smíru. V severním Rusku nepřipustil tamnější ruský kníže Vasil Vasiljevič, aby spojení bylo prohlášeno a provedeno. Zůstalo omezeno jen na jižní Rus, čili nynější Ukrajinu. Rovněž cařihradský císař

Manuel nepodporoval dostatečně nástupce Josefova na patriarchálním stolci cařihradském, Metrofana, dříve metropolitu Cyzického, při upevňování smíru. Dne 29. května 1453 dobyli Turci Cařihradu, mohamedánský sultán neměl pro unii žádného zájmu, ba naopak snažil se dostati patriarchu konstantinopolitánského do své moci, což se mu i podařilo. Na rozkaz sultána Mohameda II. byl zvolen patriarchou nepřítel smíru Gennadius, sultán pak potvrdil a investoval ho v jeho úřad. Tím zanikla unie, tak slibně započatá.

Bohu díky, nejsou však všechny církve východní odloučeny od církve západní. Jest doposud v lůně církve katolické mnoho východních křesťanův, jimž jest ponechán jejich obřad, jejich zřízení, jejich zvyky, ba církev římská a prestol sv. Petra bdí velmi přísně nad tím, aby sveráz těchto církví byl pro všechny věky zachován. Jsou doposud mezi katolickými křesťany poslušní synové Stolice papežské, kteří řídí se obřadem a zvyky arménskými, koptickými, syrskými, řeckými, ruskými a j.

V jižní Rusi, čili v Ukrajině, kde po rozdělení Polska ruský carismus zrušil unii, mocí a násilím odváděl katolické křesťany obřadu východního od unie, je doposud bývalé spojení s Římem u vděčné paměti, a pro kýžený smír půda velmi příhodná. Dá Bůh, že snaha svaté apoštolské Stolice římské, jež poslední dobou projevila se tak dobročinně při pronásledování ruského duchovenstva a biskupův, při konfiskaci ruského církevního jmění, jakož i při hmotné podpoře, poskytnuté ubohým hladovcím bratřím ruským, ponese i duchovní užitek a spojí opět duchovním poutem, dávno od sebe oddělené bratry Slovany.

* * *

D o s l o v. »Uvěřil sám i celý dům jeho!« — »A bude jeden ovčinec a jeden pastýř!« (Jan 10, 16). — Slova tato vyslovují jasně i no přání, za kterým nesly se všechny naše úvahy; přání to lze vyjádřiti slovy: kéž brzo dopřeje nám toho božská Prozřetelnost, nastal svatý smír mezi všemi národy, aby oddechla si ve svatém pokoji těžce navštívená širá posvátná Rus, zvláště pak, aby došla kýženého pokoje a blaha toho pevným přimknutím ke skále Petrově! Ke shodě té může každý z nás dle svých sil přispěti.

Tážete se snad, jakým způsobem?

Především modlitbou. Mnoho, velmi mnoho zmůže u Boha vroucí modlitba. Když byl sv. Petr ve vězení, modlili se křesťané za něho. A hle, Bůh osvobodil zázrakem Petra z vězení. Poslal anděla svého, který podivuhodně vyvedl ho středem stráží šťastně ven z vězení. Křesťané, shromáždění na modlitbě, nechtěli ani svému sluchu, ani zraku věřiti, když najednou spatřili Petra před sebou. Domnívali se, že byl by to jeho duch... Tak zřetelně vyplňuje kolikráte modlitby naše Bůh. Nuže, modleme se i my za bloudící bratry, aby dal jim Bůh Duch svatý poznati

pravdu, jakož i sílu, poznané pravdy pevně se přidržeti, dle ní jednati a žíti.

Pak snažme se i dle své víry žíti! Tak dáme nejlepší důkaz toho, že naše víra je pravá, když uvidí lidé spravedlivý poctivý život náš, jemuž nelze ničeho vytknouti. Zvláště pevně přidržujeme se prestolu Petrova, který je sloupem, oporou a středem naší víry! Velmi těžce provinili se na sobě i proti národu ti, kdož odstoupili od naší víry zděděné, víry katolické a cyrilometodějské, víry sv. Václava a Ludmily, a přiklonili se k sektě československé. Tento rozkol náboženský neprospěl nám ve vlasti, a diskreditoval nás v cizině, ba i mezi samotnými Rusy. Není možno, ba pro Vás, věrné křesťany, není ani třeba dlouho dokazovati, že nové toto náboženské hnutí nevyšlo ze žádné náboženské potřeby, že směr tento není žádným zdokonalením křesťanství. Mělkost tohoto hnutí, které netrvá ještě ani 3 léta, ukazuje již dnes nejednota, sváry, rozkoly, rozepře, které jsou mezi vyznavači novoty té! Není mezi nimi jednoty ve víře, ani v bohoslužbě, ani v církevní kázni. Svorní jsou i s nevěrci, volnomyšlenkáři, protestanty, neznabohy — ve svém odporu proti víře římsko-katolické, a zvláště proti středu vši jednoty víře, proti Římu. —

Národu našemu československému byla božskou Prozřetelností vykázána veliká úloha při sjednocení slovanských národů ve víře. Vždyť naši svatí věrověstcové Cyril a Metoděj jsou zrovna jako nám, tak i Rusům apoštoly víry Kristovy! Ale má apoštolská Stolica římská, jak mají ostatní křesťansko-katolické národy nám důvěřovati, nás ověřiti úlohou prostředníka k rozkolaným Rusům, když bují rozkol ve středu našem! Již tato úvaha měla by probuditi všechny spící a pobloudilé, aby vrátili se co nejspěšněji ke středu pravdy, který tak lehkomyšlně, nerozvázně, ke své vlastní věčné škodě opustili!

Proto ukončíme úvahy své nejlépe tím, že obnovíme slib věrnosti, vytrvati statečně až do posledního dechu ve víře otcův, ve víře římsko-katolické! Kéž žehná Bůh Trojjediný tomuto našemu skálopevnému slibu.

Také ještě obracíme zraky své k mocným přímluvčím svým i všech národů slovanských u trůnu božího, ke svatým apoštolům Cyrilu a Metoději.

Všemohoucí věčný Bože, který jsi nás skrze svaté své vyznavače a biskupy Cyrila a Methoděje ku poznání Svého jména povolati ráčil, dej nám tu velikou milost, abychom věrně ve víře té zděděné vytrvali; dej i všem jiným národům slovanským, aby poznali sloup pravé víry, k němu pevně přimknuli, a s námi všemi slávy nebeské jednou došli, — skrze Pána našeho Ježíše Krista, který s Tebou i Duchem sv. živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Dr. Rud. Zháněl.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

Jak trestá Bůh své dlužníky.

„Dal jej katům, dokudž by nezaplatil
všeho dluhu.“ (Mat. 18, 34.)

Totéž, co napsal kdysi apoštol národů křesťanům v Římě, mohu a musím, drazí křesťané, i já k vám říci: „Bratři, jsme dlužníci.“ (Řím. 8, 12.) Jako dlužník v dnešním evangeliu propadli jsme trestu Bohu, nebeskému králi; kolik hříchů jsme se dopustili, tolik dluhů máme odpykati, a kolik dluhů na nás vězí, tolik trestů přetrpěti. Nejvyšší král nebeský ustanovil již mučitele, jimž nás vydal ku potrestání; jeho trestající rámě drží již meč pomsty nad námi; rána dopadne jistě buď na tomto světě, či až na věčnosti.

Zač máme prositi, aby trestal Bůh už zde na světě či po smrti? Na světě trestá jako dobrotivý otec, po smrti jako neúprosný a přísný soudce v očištění, a jako úhlavní nepřítel — v pekle. Všichni propadáme trestu před Bohem; trest jest trojího druhu. Bůh nás trestá jako otec, jako soudce a jako nepřítel. Jako otec zde na světě, jako soudce v očištění, jako nepřítel v pekle. To budiž předmětem dnešní promluvy.

1. Bůh trestá jako otec — na zemi. Král v dnešním podobenství jednal se svými dlužníky v pravdě otcovsky. Z počátku sice poručil prodati dlužníka, i jeho ženu i děti i všechno, co měl a zaplatiti. Byl to trest krutý sice, ale otcovský; neboť i otec trestá dítě své jen, aby se polepšilo. Když však ubohý dlužník se před králem pokoril, o shovívání prosil a polepšení své dal na jevo, slitoval se nad ním pán, propustil jej a dluh celý mu odpustil. To bylo jednání otcovské, přilíš šlechetné.

Drazí křesťané, se všech stran ozývá se nářek na špatné časy a nepříznivé poměry. Dlužníci boží, lidé, sténají pod metlou boží. Trestá nás Bůh jako otec či jako nepřítel? Třeba tu dobře uvážiti, kdo trestá a kdo je trestán.

Kdo trestá? Lidé volají: zlí lidé, neštěstí, ďábel, jsou všeho vinni. Místo odpovědi předvedu vám příklad zbožného a trpělivého Joba. Plný neštěstí se přihrnulo na ubohého. Služebnictvo jeho přepadli a pobili Sabejští, velká stáda dobytka jeho zahnali Chaldejští; synové a dcery zahynuli v zříceninách domu; sám trpěl hroznou nemocí, takže pro zápach hnijmícího těla byl vynesena na smetiště, vlastní žena jím pohrdala a posmívala se mu, přátelé jeho jej podezřívali, že musel v mládí asi mnoho hřešiti, když ho Bůh tolik trestá. A co činil Job? Boha měl stále na mysli. Říkával: „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal; buď za to jméno Páně pochváleno. Pán Bůh může zase dáti. Přijali jsme od Boha věci dobré, proč bychom nepřijali i věci zlých? Bůh ví nejlépe, proč tak činí. Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu kůží svou a v těle mém uzřím Boha svého.“

Nenaříkal na Boha, neproklínal škůdce a zloděje, kteří mu vše vzali, ale v pokoře volal: »Bůh tak dopustil. Bůh dal, Bůh vzal, Bůh zase dáti může, buď jméno jeho pochváleno!« Chválí Boha za to, poněvadž ví, že vše učinil Bůh z nevystihlé lásky otcovské, že Bůh raní, ale zase hojí, trestá, ale zase žehná.

Pak si máme počínati v neštěstí a v nehodách. Bůh kárá a trestá, poněvadž toho zasluhujeme; trestá však jako otec dobrotivý, aby nás zachránil a spasil; trestá tělo, aby spasil duši. Metla boží stihne jen tělo a časný statek, nemoc, neúroda, krupobití, hlad, válka — mohou uškoditi jen tělu, duši však uškoditi nemohou; čím výše tato k Bohu se pozvedne a u Boha útěchy hledá, tím více děkuje za kázeň otcovskou, která jen ku spáse věčné slouží. Zbožná duše zůstane klidnou v největších neštěstích a volá vděčně: »Pane Bože, děkuji ti za vše, tys to učinil vše, tys dopustil na mne tuto nehodu, trestáš mne jako laskavý otec, abys mne nemusil trestati jako soudce. Budiž jméno Páně za vše pochváleno!«

Zalmista Páně v největších souženích volal: »Kdybych chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti zlého; nebo ty jsi, Bože, se mnou. Prut tvůj a hůl tvá, ty mne potěšily.« (22, 4.)

Trestá-li nás Bůh na světě, radujme se z toho; trestá jako otec laskavý a to jen k dobru našemu.

2. Bůh trestá dále jako soudce neúprosný — v očistci. Spravedlivý soudce nezná žádného slitování; musí dáti spravedlnosti zadost; ustanovený trest odpovídá vždy a úplně zasloužené vině. Tak král v dnešním evangeliu jednal s dlužníkem, který se ukázal svou necitelností nehodným otcovského jednání svého pána. »Rozhněvav se pán vydal jej katům, dokudž by nezaplatil všeho dluhu.«

Právě tak učiní otec nebeský s lidmi, svými dlužníky, jednou v očistci, dokud nezaplatí do posledního haléře. Lebkomyslný světák, který si ze hříchů všedních nic nedělá, den ze dne uráží Boha marnými myšlenkami, neužitečnými slovy, neopatrným pohledem, netrpělivými, zlostnými a nečistými řečmi, zneužíváním pokrmů a nápojů, žertovnou lží a jinými poklesky menšími. Co je to urážek Boha za celý rok! Za celý život, 50—80 let!

Celý dluh musí býti zaplacen, tak to žádá nebeský král a soudce. Jak dlouho to bude trvati, odkládá-li kdo se zaplacením až po smrti na onom světě? Zjistěte dlouhá a dlouhá léta, nebude-li cizí přímlovou, pomocí svých přátel vyplacen! Přičteme-li ke hříchům všedním i časné tresty, jež musí přestáti každý za hříchy těžké ve svátosti pokání již odpuštěné, jak dlouho bude trvati splacení ohromného dluhu, jestliže si zde křesťan sám neodpykal tyto tresty prostředky, jež nám tu Syn boží doporučil a zanechal? Chceš-li uniknouti trestům v očistci, pokoj se před Bohem, modli se horlivě, navštěvuj služby boží, poslouchej ochotně slovo boží, dávej rád almužnu, posti se, zapírej sebe, přijímej často sv. svátosti, konej skutky milosrdenství z lásky k Bohu a bližnímu, snářej trpělivě kříže, jež ti Bůh sesílá, konej všechny

povinnosti křesťanské. Splatíš si dluh na světě a nebudeš trpěti více na věčnosti.

3. Bůh trestá také jako úhlavní nepřítel — v pekle ty, kteří na světě byli nepřáteli božími, žili ve hříchu těžkém, ve stále vzpouře, nevděku a neposlušnosti, pokání nečinili, se hříchy zemřeli. Nepřítel bije bez milosrdenství, neúprosně; tak hrozno jest upadnouti do rukou Boha spravedlivého. Přestalo milosrdenství, nastoupila spravedlnost. Každý dle zásluhy bude trestán, a to věčně a nepřetržitě. V jakém stavu kdo odešel se světa, v takovém bude po celou věčnost. Kdo žil ve hříchu a nepřátelství s Bohem, nikdo nemůže ho více hříchu zbavit a proměnit v přítele. Zlý člověk kdyby nebyl zemřel, byl by i na dále Boha drze urážel a z jeho přikázání posměch si činil. Býti věčně zavrženým, míti v Bohu úhlavního nepřítele, snášeti věčné tresty a kruté výčitky svědomí, býti věčně v místě hrůzy a nářku, to je odměna nepřátel božích. Nikdo nemůže více pomoci, hrozný osud ulehčiti. Andělé a svatí věčně budou opěvati věčnou a neúprosnou spravedlnost boží, zavrženci plakati a proklínati nešťastný osud svůj. Vyvoleným svítiti bude stále světlo věčné slávy, zavržencům hořeti oheň věčného trápení. Lidé spustli činí si posměch z trestů věčných; ať se smějí, ať toho smíchu na světě ještě užijí. Po smrti nastane pláč a skřepění zubů, rouhání a proklínání. Pán Ježíš, Syn boží, nestrašil peklem, ale varoval před ním. Z jeho rozkazu činí tak církve sv. Kdo se směje naposledy, směje se nejlépe.

Trojím způsobem trestá Bůh. Na světě jako laskavý otec, na věčnosti v očistci jako přísný a neúprosný soudce, v pekle — jako neúprosný nepřítel. Trojí poučení odnese si dnes z chrámu Páně; jedno se týká těch, kteří žijí ve hříších a pokání nečiní; bojte se Boha, nevíte dne ani hodiny; běda vám na věčnost! Druhé se týká vlažných křesťanů, kteří nedbají hříchů všedních; co by platno bylo, kdybyste zemřeli v milosti boží, usmíření s Bohem, kdybyste na světě si neodpykali časné tresty, když tak málo můžete se spolehnouti na pomoc svých spolubližných! Třetí se týká spravedlivých, kteří žijí v Bohu a pro Boha, očisťují se ve sv. zpovědi, posilují tělem Páně, varují se i nejlehčích hříchů, přijímejte každý křížek od Boha s radostí a ochotou, podává jej Otec nejlaskavější.

Sv. Augustin volával v souženích a nehodách: »Pane Bože, zde pal, zde muč, ale na věčnosti ušetř!« Kdo jest na světě křivován, bude po smrti s Kristem kralovati. Amen. *V. Strh.*

Na slavnost Všech Svatých.

Úcta svatých není na újmu úctě boží.

»Podivuhodný jest Bůh ve svých svatých.«
(Žalm. 6°, 36.)

Rodinný život jest bohatě protkán slavnými a radostnými dny. Tu oslavují dobré dítky den narozenin nebo jmenin pečlivého otce nebo milované matky, jindy opět nadešel den pro některé z dítek zvláště významný. A jaká radost proudí teplým ovzduším života spořádané rodiny, když dočkala se některého důležitého a štěstí neb radost společnou celé rodiny připomínajícího dne, když na př. slaví památku zachránění všech členů svých od zkázy, nebo den, jenž jí přinesl neočekávané bohaté dědictví a rázem ji zbavil trudného břemena chudoby!

Takový velevýznamný den slaví dnes přesvatá rodina Otce nebeského! Každý den církevního roku připomíná sice vítězství toho neb onoho jejího člena, světce nebo světky — dnešní památka však hlásá vítězství společné všem, neboť dnes vzpomínáme na vysvobození všech ze záhuby hříchu, na dědictví nebeské, které všem světcům a světicím dobrotivý dárce milostí připravil a je do věčné blaženosti uvedl. Proto vším právem vyzývá sv. církev na počátku dnešní mše sv.: »Radujme se v Pánu, den slavný světky ke cti všech svatých!« (Introit.)

I v obecném životě oslavujeme muže a ženy o vlast, národ nebo celé člověčenstvo zasloužilé; a přec! co svět na jedné straně koná jako přirozenou povinnost vděčnosti a uznalosti, to na druhé straně katolické církvi přiznati nechce, ano úctu svatých božích, těchto velikánů v mravním oboru, jí ve zlé vykládá a pro tuto úctu na ni prudce útočí! Hle, jak dvojím loktem měří lidé! Svě tak zvané velké muže a ženy oslavují bez konce, staví jim pomníky po smrti, ano mnohdy ještě za živa, památné dny jejich prohlašují za národní svátky, jich jména dávají náměstím a ulicím; ale běda katolíku, když podobnou úctu světcům prokazuje, jich svátky zbožně světí, jich sochy a obrazy v uctivosti má! Ten jest pojednou zpátečníkem a tmářem!

A přec, nejmilejší, co jest člověk o svět nejzasloužilejší u porovnání s nejprostším světcem v království nebeském, o němž platí slova Písma sv.: »Svatí vírou zvítězili nad královstvími.«? Z toho již poznati můžete, jak neoprávněny jsou výtky lidí nevěreckých proti zbožnému uctívání svatých, jak nám je prikazuje sv. církev; proto, kdyby se svět sebe více posmíval, kdyby i sochy svatých sebe zuřivěji ničil a hanobil, nedejme se tím nikdy strašiti! Svatí boží jsou naší chloubou a korunou, k nim pohlížíme s úctou, na ně vším právem jako na výkvět křesťanské víry jsme hrdými.

Již nejen nevěra, ale i lidé, kteří sami sebe nazývají křesťany, zasypávají katolickou církev výčitkami a námitkami proti úctě svatých.

Když před 300 lety přišel král Bedřich Falcký do Prahy, bylo jednou z jeho prvních starostí, aby proti účtě svatých bezohledně vystoupil. Za vedení jeho dvorního protestantského kazatele byl tenkrát velechrám svatovítský ohavně zpustošen, aby prý byla smyta stopa katolického modlářství! Tak i dnes různé ty odnože protestantského bludu zavrhuji houževnatě uctívání svatých, tvrdíce, že prý tím činí katolická církev křivdu Pánu Bohu a zvláště Spasiteli našemu, Ježíši Kristu!

Učiňme tuto námitku předmětem svého zbožného rozjímání, kteréž obětujeme účtě všech svatých a světic božích!

* * *

1. Křivdíme opravdu účtou světců Pánu Bohu? Zmenšujeme tím snad účtu Jemu povinnou? Úcta svatých a světic božích jest naopak Pánu Bohu milá, neb rozmnožuje zde na zemi čest a slávu boží. Že tomu tak, poznáme snadno, soudíce ze života a smýšlení lidského na smýšlení bytosti nejdokonalejší, Pána Boha.

Chválí-li kdo dítky před otcem a matkou, že jsou mravně, pilné a ctnostné — ó, jak tu září oko dobrých rodičů čistou radostí a nezištným uspokojením! Chvála netýká se sice přímo jich samých, a přece lahodí srdcím jejich nevýslovně, těší je a naplňuje oprávněnou hrdostí. A když syn dodělal se svým přičiněním a rozumnou péčí rodičů nějakého vysokého postavení, když proslavil se učeností nebo šlechtnými skutky, tu plesá srdce dobrého otce a matky více, než kdyby oni sami byli, nevím jak, významenání. Tak nezištnou jest láska pozemských rodičů k dobrým, zvedeným dítkám! Nuže, přátelé drazí, láska Otce nebeského k těm, kteří po celý život Mu věrně sloužili a jako vděčné dítky vůli Jeho ctili a zachovávali, měla by býti úkoprsá, méně čistá a nezištná než láska obyčejného lidského otce? To jest naprosto nemožné, to by byla nesmírná urážka bytosti nejdokonalejší, Boha nejvyššího a dobrotivého, jenž — jak dí Písmo sv.: »Podivuhodný jest Bůh ve svých svatých!« Pán Bůh raduje se ze svých světců jako ze zdárných svých dítek, jejich úcta jest a musí býti Jeho otcovskému srdci nejvyšší milou a příjemnou!

2. »Tento jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo,« tak pravil nebeský Otec při křtu i proměnění Páně! Co jest však svatost ostatních pozemčanů jiného, než opětovný důkaz a projev nejvyšší blahodárného vykupitelského díla Pána Ježíše? Jen proto stali se svatými a jen proto také jim vzdáváme svou věrou účtu, že Syn boží jim cestu k svatosti a věčné blaženosti umožnil a otevřel. Kristus Pán kráčí v jich čele a volá: »Cíťte-li přijíti za mnou, zapí se sama, vezmi kříž svůj a následuj mne!« — Kříž Páně, tot onen čarovný klíč, jenž zavřenou bránu nebeskou lidem otevírá! Kristus jest vůdcem, jenž potěl vítězně nepříteli lidské spásy! Úcta a chvalořečení těch, kteří Ho věrně následovali, neujímá Jemu slávy, nýbrž ji ještě rozmnožuje, neboť ve vítězství každého jednotlivého světce vítězí první vítěz nad hříchem, smrtí

a ďáblem — vítězí Kristus! Pravdivě učí sv. Ambrož: »Kdo ctí svaté, ctí Krista, kdo pohrdá svatými, Kristem pohrdá!« — narážejí zřejmě na slova Páně pronesená k apoštolům: »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá!«

3 Ještě jasněji poznáme, že úcta svatých není na úkor úctě boží, uvážíme-li, že se stali svatými jen působením milosti boží. »Beze mne nic nemůžete učinit!« (Jan 15, 5) — učí Pán Ježíš, a sv. Pavel sám o sobě vyznává: »Milostí boží jsem to, co jsem, a milost jeho nebyla ve mě marná!« (I. Kor. 15, 10) a jinde opět píše: »Ne že bychom dostateční byli, mysliti sami ze sebe, jako sami od sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha!« (II. Kor. 3, 5.) Sama Rodička boží ve svém nádherném chvalozpěvu nepraví: »Veliké věci jsem učinila« — nýbrž: »Veliké věci učinil mně ten, jenž jest mocný!« (Luk. 1, 49.) Kde je tu — ptám se — nějaké odstrkávání Pána Boha na druhé místo, když uctíváme ty, kterým On sám tolik milostí prokázal, jež milostí svou za jejich pozemské pouti zahrnoval, jichž rukama nebo jazykem tak často i divy a zázraky působil, z nichž Jeho milost učinila dle vzoru Syna Jeho vítěze nad křehkým tělem a jeho zlými žádostmi, nad světem a jeho klamnými statky, nad ďáblem a jeho nebezpečnými úklady? Úcta svatých jest naopak krásným projevem naší úcty k Bohu samotnému, neb uctívajíce světce voláme, ne-li slovem, tedy svým počínáním s Matkou Páně: »Děkujeme Ti, Pane Bože, že i svatým a světcům, našim milovaným bratřím a sestrám, veliké věci jsi učinil!« Úctou svatých koříme se Jeho všemohoucnosti a lásce, která z lidí slabých činí hrdiny a k vítězství dopomáhá nestálému člověku proti mocným nepřátelům jeho spásy, jeho pravého blaha!

4. Činí-li se komu křivda, tu se zajisté proti ní, může-li, brání, anebo aspoň proti ní se ohražuje a svůj odpor projevuje. Užijme, drazí křesťané, tohoto v obecném životě platícího pravidla o úctě svatých, a ptejme se: zdaž chová se Pán Bůh k uctívání světců tak, že bychom z toho souditi mohli nebo museli, že je Mu protivné a že je považuje za křivdu proti Sobě? On, všemohoucí pán nebes i země, mohl zajisté pouhým pokynem své vůle úctě svatých zabrániti; On, jenž na hoře Sinaj svůj zákon prohlásil, jenž mluvil ústy Mojžíše a proroků a posléze ústy samotného Syna svého mohl nám zjeviti, že úcta svatých není mu milá, že je zbytečná, a že — jak tvrdí tak často nevěrci a bludaři — je to umenšování úcty, kterou jsme povinni Pánu Bohu, jako nejvyšší bytosti, projevovati. Učinil tak Bůh po těch téměř šest tisíciletí dějin světových? Naopak; nesčíslné jsou důkazy, že jest Jeho vůle, aby svatí Jeho byli od nás uctíváni. Již ve Starém Zákoně jak často prokazoval vzácná dobrodiní na přímluvu lidí spravedlivých! Na přímluvu Abrahamu chtěl i hříšných měst Sodomy a Gomorrhý ušetřiti; lidu israelskému tolikrát odpustil, modlitbou Mojžíše pohnut, jeho nevěru a modloslužbu; modlitbou Eliášovou navrátil život zemřelému synu vdovy a zavlažil hojným deštěm vyprahlou zemi; pouhé dotknutí kostí Eliseových vzkřísilo mrtvého!

A co máme říci teprv o světcích, kteří sv. církev oslavili a věrným následováním Krista slávy nebeské dosáhli? Čteme hned v prvních dnech církve, že apoštolové ve jménu Ježíše Krista konali zázraky, Petr a Jan uzdravili chromého žebráka u chrámové brány, a — kdybychom pročítali životy svatých mučedníků a jiných světců — co tu zázračných dobrodiní prokázal Pán Bůh na jejich přimluvu! Ne ti svatí sami ze své moci, nýbrž Bůh na jejich prosby a pro jejich zásluhy slyší naše lkání a prokazuje své milosrdenství; neboť »všecko dání dobré a každý dar dokonalý jest s hůry, sestupuje od Otce světél« — tak učí sv. Jakub (1, 17) a sv. Bonaventura nás hodně přirovnává k žebrákům a píše: »Jako žebráci chodí v městě dům od domu prosit o chléb, tak máme i my v nebeském městě brzy ulicí apoštolů, brzy ulicí mučedníků, panen nebo vyznavačů kráčet i o jejich přimluvu prosit!« Ano, »podivuhodný jest Bůh ve svých svatých!«

Zdaž není tedy uctívání svatých božích rozumné a nejvýš užitečné? a může-liž býti oprávněnou námitka nepřátel sv. církve, že jím Pánu Bohu křivdíme? Viděli jsme, že Pán Bůh se raduje z pocty, kterou vzdáváme jeho nejlepšímu synům a dcerám, že v nich ctíme Syna božského, krále a hlavu všech světců, v nich koříme se podivuhodné síle milosti boží, v nich uctíváme své horlivé a tolikrát osvědčené přimluvce! »Podivuhodný jest Bůh ve svých svatých« — proto uctívejme je vroucně modlitbou a hlavně horlivým následováním, abychom i my jednou účastnými se stali věčné slávy! Amen.

Leon. Rendl.

Na slavnost věrných Dušiček.

»Osten pak smrti je hřích, ale moc hříchu je zákon. Díky pak Bohu, kterýž nám dal vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista.« (I. Kor. 15, 17.)

Dnes nebudu jinak kázati než jindy a přece vás vidím dnes více než v samý den Páně pobromadě. Odkud to? Den dnešní přivádí nám na paměť nejlepšího kazatele v celém světě, totiž: smrt, hrob, soud, věčnost — poslední věci naše. A ta vzpomínka na tyto věčné věci kázala vám dnes rozpomenouti se nad povinnost svou a učiniti dnes něco křesťanského, bohumilého, a tak jste se octli zde v kostele v den všech věrných dušiček.

Dnes nemáme jiný zákon pro naše skutky než v jiný den, nebo zákon boží se nemění. Dnes však káže nám hrob věčné pravdy — ty dnes poslechněme. Dnes je den, kdy se káže toliko o smrti, já však chci promluvit dnes o nesmrtnosti, která jest ostnem hříchu a vítězství ctnosti.

P o j e d n á n í.

Známo nám, že žádný člověk jinak odtud neodchází leč smrtí. Tot zákon smrti. Každý, kdož na zemi přišel živý, jen smrtí odtud

odejít může. Smrt — hrozná věc! Proč má smrt tak ostrý ostn, že když se o ní začne mluvit ve společnosti, lidé se stávají vážnými, mluví méně, žerty umlknou, a tu hned někdo navrhne: mluvmе o něčem jiném? Smrt má ostn a ten ostn člověka bodá, naplňuje bolestí a ostn ten jest — hřích.

Kdyby nebylo hřichu, byla by i sama smrt lehkou, a jen takovou, jako když se má člověk po dlouhém potulování v ležácích koutech cizích konečně odstěhovat do svého nového, krásného domu. Ano, kdyby nebylo toho ostnu smrti, hřichu, tu by mnohý po ní toužil a si ji přál, jako si přeje člověk na cestě, aby již doma byl. Ale takto s tím ostnem smrti člověk neví, jak to dopadá, a proto dříve umřel bych rád, jen kdybych věděl, jak mi bude souzeno.

To jest, co smrt činí těžkou, obtížnou — zodpovědnost naše, neboť duše jest nesmrtelná.

To nám blásá dnešní slavnost Dušiček, naše obcování věřících na zemi s dušemi věrnými. Ta víra jest Bohem vštípena do srdce lidského: duše nesmrtelná. Zákon nesmrtelnosti duše. Tu pravdu shledáváme na celém božím světě, ovšem všelijak znečištěnou, ale vždy pod různými příměskami shledáme zlaté zrno pravdy boží: duše neumírá. I divoši slyší v šelelu listů hovor zesnulých svých předků, kteří žijí i po smrti. I Hottentot v Africe umíraje, prosí, aby mu dali do hrobu luk a střely, aby mohl bojovat v zemi duchů. Život po smrti!

Indická matka klade na hrob svého dítěte mléko slzou smíšené, aby jedlo, neboť ví, že nezemřelo celé a že duše žije. Tot zbytky zjevení božího, že Bůh vdechl do člověka dechnutí života, že mu dal duši nesmrtelnou, a když nesmrtelnou, tedy i zodpovědnou za skutky své. V tom jest ostn skryt i radost, kterouž dal Bůh.

Proč při smrti dítěte není člověk tak vnitřní žalostí sklíčen, a není tak, abych řekl, postrašen, jako při smrti dospělého? — Mrtvoly dítěte nikdo se tak neleká, ale mrtvoly starého člověka mnohý. Smrt dítěte nemá toho ostnu, který má smrt dospělého. Smrt dítěte jest jako anděl nebeský, který jde z jednoho domova do lepšího, kdežto smrt dospělého jest podobna bičí soudnímu, jenž žene nás na soud a člověk není ve všem všudy dosti jistým.

Ach, kdyby nebylo hřichu, jak lehounce by se to umíralo, člověk by se tolik nelekal, když mu kladli na stůl Ukřižovaného, rozsvítili broučnici, prostřeli ubrus. Ach, tu by mu byly modlitby krásnou ukolébavkou, jako když matka dítě uspává na klíně svém. Jak by se těšil, hle, bude po starostech, bude po potu, po práci, zármutku. Ale ostn smrti — hřích, ten činí člověku smrt těžkou.

Ku pravdě boží, že duše naše nesmrtelná, nás vedou vlastností boží: moudrost, svatost a spravedlnost, zákon odplaty.

Moudrost. Domníváte se, že proto Bůh člověka stvořil, aby jej při smrti zničil? Nic na světě nepřichází na zmar, ale trvá třeba v jiné podobě dál — jen duše byla by odsouzena na čas k životu a na věky k smrti? To odpírá moudrosti boží a nutí

nás přijmouti pravdu: má duše nezemírá, nese v sobě zárodek věčného ostnu i věnce věčného.

Svatost a spravedlnost. Bůh vidí na zemi mnoho zvráceného, co možno krátce vyjádřiti slovy Danteovými: »hřích povýšený a ctnost pošlapaná«, a nedojde hřích zde na zemi vždy svého trestu, a ctnost nepřichází vždy ku své odměně, neboť mnoho zůstává pro odměnu na věčnosti. Kdyby duše byla nesmrtelná, nebyl by ani Bůh svatý a spravedlivý, protože by nechal hřích bez trestu a ctnost bez odměny. Však duše neumírá, ona žije a žne co síla. Skutky její ji následují. I mou duši budou následovati i tvou neopustí. V tom jest osten smrti pro hřích, ale též zárodek radosti věčné, jak to vyjadřuje sv. Pavel: »nadějí se radujícíce«.

Při smrti mnohého světce slyšán byl zpěv krásný a vůně rozléta se po světnici a ve tváři jeho zůstala radost vtělená. Proto nevinný sv. Alois chvalozpěv začal zpívat, když věděl, že den smrti jeho nastal. Smrt jeho neměla ostnu. Tak jest i při smrti zbožného člověka, který poněkud více Bohu sloužil než tak zvaní křesťané dle jména. Máť křesťan zármutek a boj, ale on se mu promění v radost. Kdyby mně Bůh dával v jedné ruce veselý život, dlouhý 1000 let a delší, a v druhé ruce bezbřichoost a smrt zároveň, nebyla by volba těžká. Chopil bych ruku se smrtí bez hříchu a byla by to volba jistě dobrá.

Při smrti dospělého není smrt již tak nevinný anděl, protože má osten smrti mnohou příčinu, proč by bodal. Smrt neleká proto tolik, že se má odtud loučiti, jako proto, že mu nastává zodpovědnost. Proto v tomto okamžiku duše člověka hledí udělati pořádek. Zde mnohý touží po svátostech, po zpovědi, po modlitbě, zde neodporuje, aby se s ním modlili, aby děti jeho putovali, almužnu za něho dali, ale přijde na to, odkud to jmění, jež se má rozdati, pochází. Mnohý boháč nespravedlivě získal statek, a teď by snad nějakou korunou chtěl vykoupiti všechny nespravedlnosti, jichž se dopustil, všechny podvody, jimiž bližního na majetku zkrátil, snad nabytí jmění paličstvím, snad kupováním z krádeže, snad hříšným řemeslem, snad lichvou, neboť i co kdo při kartech na lehkomyšlném otci vyhraje, to všechno jest krádež, která zkracuje právo manželky jeho a dětí, hřích, osten smrti. To jest, co činí smrt člověka těžkou, to jest, i co nás léká. Nebo se blíží — chvíle soudu.

Proti víře o nesmrtelnosti duše nemluví filosofie, ale bázeň před zodpovědností: přijdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu. Pohled na různé životy nás o nutnosti nesmrtelné duše poučuje. Vezmeme jednu z duší šlechtných, které mladý svůj věk zasvětili Ježíši Kristu a slouží Jemu v jeho nemocných. V mládí opustila svého otce a matku, s jejích požehnáním provázena, sta nemocným sloužila a dosloužila k smrti. Vypukla válka: dána mezi nemocné nakažlivými nemocemi a zde podlehla nemoci a skončila životní pouť. Co jí následuje? Ty noci probdělé u nemocných, slova útěchy u umí-

rajících, skutky milosrdné u všech. Současně s ní šla jiná duše za svým životním ideálem: večery trávit mimo dům, z hřichu činit řemeslo, rušit domácí klid rodiny, věrnost manželskou. Tak žijící ji stihla též nákaza a smrt. Mají obě míti stejný podíl a odměnu? Mají obě nevzít odměnu žádnou aneb stejnou? Přirozené světlé rozumu se vzpouzí takovému rouhání proti Bohu a bláznovství proti zdravému rozumu. Všichni bratři zajisté umřeme a vstaneme, ale nebudeme všichni oslaveni. V tom jest osten smrti pro nespravedlivé, ale tak základ naděje pro spravedlivé. Osten leží též ve vědomí: co učinil pro mne Spasitel?

Bůh mnoho za mne učinil — toť vzpomínka nová, těžká, osten, protože při ní nám napadne, jak málo jsme pro Pána Boha učinili my. **Z á k o n s v ě d o m í.** Bůh nás zval sv. slovem svým — ale tys je snad neslychal, aneb nebylo-li ti po chuti, dotklo se tvé bolavé stránky, tu jsi odpíral. Bůh volá nás bolestí a tu v bolesti snad reptáme a v radosti na Pána Boha zapomínáme. Bůh dává nám výstrahu nehodami jiných — to duše přišla o čest, a ani nebyla tak nemravna do té míry, jako jiná kolik let, ale jednals, jakoby se to tebe netýkalo. Bůh nás zval hlasem svědomí. Jednou jsi se omlouval sám u sebe: nemám čas, po druhé: nemám chut, po třetí: nemám potřeby, jiní jsou horší, než já. Bůh čeká, shovívá, protože věčný — u Boha času dost, u nás ale času málo. Konečně smrt se přiblížila a zde takovému člověku dává výpověď a žádá účet z roku, ze dne, z minuty. Ach běda, zde osten smrti, který nás tíží.

Nečinmež osten hřichu ještě ostřejší, ale bledíme ho otupiti, dokud máme čas. Jest veliká útěcha a milost pro křesťana, když svaté svátosti přijme při vědomí. I dobrý křesťan a spravedlivý má potřebu očisťovati duši svou, nebo jde před Pána s velmi bystrým zrakem, jemuž se neskryje žádná skvrna. Ale neklamejme sami sebe a nemysleme, že zpověď před smrtí všechno napraví. Vás každého někdy bolela hlava, aneb zmocnila se ospalost — to víte, jak se člověk špatně modlí, když ospalost se ho chopí aneb bolest hlavy ho trápí. Umírání jest o hodně těžší než bolení hlavy a ospalost, čím obtížnější, ano nemožné jest pak důkladné zpytování, dokonce lítost, vroucí modlitba. Teprve v posledním tažení bys snad chtěl milovat Pána Boha svého z celého srdce, z celé duše a ze všech sil, které tě vlastně již opustily? Až v posledním okamžiku bys chtěl Boha milovati a z celé duše, když přestáváš dýchat, z celé mysli, když nemůžeš už ani dobře pamatovati, ze vši síly, která tě opouští, ze srdce celého, které už vysazuje tep? To není možnost. Proto zůstává pravidlem, které také dopouští výjimky: jak člověk žije, tak umírá. To jest lehkomyslný život mívá i lehkomyslnost za následek a křesťanský život má křesťanskou smrt v zápětí. Kdo lehkomyslně žije a při tom doufá, že kajicně zemře, počíná si jako hospodář, který utrácí marnotratně a spoléhá se na to, že v kartech vyhraje, aneb v loterii. Ano, jeden tu a tam vyhraje, ale tisíce prohrává. Tak také

jeden aneb dva lehkomyšlní se opravdu obrátí, ale většina neobráti, jako většina v loterii prohraje a nevyhraje.

Ovšem stojí v Písmě sv., že dělníci pracující na vinici od 11. hodiny, stejnou vzali mzdu jako dělníci pracující od rána, ale v Písmě sv. jest psáno, že je nikdo nenajal. Nás ale Pán Bůh najal hned na křtu sv., vychováním křesťanským ve škole, doma, v kostele slovem božím, ano Bůh nás zve i slavnostmi, které mysl naši více dojímají než obyčejný den, jako jest i dnešní den všech věrných Dušiček. Proto užijte milostí nabízených.

Sv. Otec Pius X. tento den vyznamenal takovou výsadou zbožným duším, jakou obdržel sv. František Seraf. ve zjevení božím jako milost zvláštní. Každý, kdož zbožně se vyzpovídal, hodně Tělo Páně přijal, tolikrát denně může získati plnomocné odpustky, kolikrát navštíví v den Dušiček kostel a v něm se pomodlí na úmysl sv. Otce pětkrát »Otčenáš« a »Zdravas Maria« v duchu živé víry, svaté naděje a vroucí lásky. Zajisté musíme z vděčného srdce zvolati: Díky Bohu, který nám dal vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista: v Jeho svátostech, v Jeho milostech a v obcování svatých, dle něhož můžeme jedni druhým i za hrobem pomáhati i modlitbou, almužnou, dobrými skutky.

I dnešní den nás zve ku křesťanskému v pravdě životu, abychom opustili rozličné zvyky, které se s vůlí boží nesrovnávají. To jest osten smrti, neb kdybychom žili tak, jak bychom si přáli žíti po smrti, tu by osten smrti nebyl tak ostrý, jako jest. Mnohou věc máme za maličkost, ale malá břemena ve velkém množství činí velké břemeno.

Jednou však i každý haléf nám splatiti třeba. Láska boží nám dává tolik prostředků ukojiti touhu ubohých, že se musíme diviti, že tak málo a nedbale a neupřímně se jich užívá. Lidé neradi myslí na nadpřirozené věci a jsou pohrouženi do hmotných věcí. Jest to však velice špatné znamení pro duše, když se nadpřirozenému vyhýbají, neboť konec jejich jest nanejvýš záhadný. Mnozí lidé domnívají se býti v jistotě, když o věčných věcech a pravdách vůbec nepřemýšlí, nemluví a jím se vyhýbají. Ony shromažďují si ostny do věnce na místo květin. Ubohé duše.

Právě dnešní den nám připomíná tuto pravdu, neb i ty věrné duše Ježíšovy, které s ním žily, s ním zemřely, v něho věřily, ještě splácti musí dluhy a dloužky své, a to takovým ostnem bodá je, že volají k nám: smilujte se aspoň vy, přátelé moji, a zmírňte naši bolest, náš pláč a zármutek. Pozor ale, zde se praví: přátelé moji, t. j. ne snad tělesní toliko přátelé, ale vy věrní Pána Krista služebníci, vy nám pomozte, neb my sami sobě pomoci nemůžeme, ač věrné duše jsme byly, přece nás bodá osten mnohý.

Smilujte se modlitbou, postem, almužnou, a smilujte se sami nad sebou. V dnešní den, kdy duše vaše zbožněji naladěné jsou než jindy, chci vám znova doporučiti, abyste jako za živa jste konávali, že v nedělní odpoledne jste drahé své navštívili, tak číňte i zemřelým a v neděli odpoledne je navštivte na tomto

hřbitově, pobožnost odpolední obětujte jim, ulomíte mnohou špičku ostnu jim i sobě.

Litevci oděli tu pravdu náboženskou v legendu, která znázorňuje stav duše v očistci a náš zde na zemi. Duše nevinného dítěte v nebi jest šťastna, ale zvlášt se veselí, když matka vzpomene naň dobrým skutkem. Tu radost jeho rozmnožena, že může utrhnouti z rajských niv kvítí sobě na kytici ještě krásnější a větší, tu však nemá pro sebe jen, nýbrž s kyticí uvitou jde na prah ráje, když matka překročí prah věčnosti.

Kolik jste uvidi svým drahým zesnulým? Kolik jste Bohu a jim z lásky obětovali? Pryč s ostnem hřichu, dělejte dobře, dokud čas, aby nás kající přijal Ježíš na Srdce své. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

Obraz a nápis boží v duši lidské.

»Či jest tento obraz a nápis?«

(Mat. 22, 20.)

Starobylé šlechtické rodiny ukazují s úctou vši chvály hodnou hostům a návštěvníkům svých zámků a paláců sbírky obrazů svých předků a naplňuje je pochopitelným uspokojením, shledávají pozorovatel na obrazech již dávno zemřelých pokolení rysy a tahy, které v obličejí, ve výrazu tváře nebo oka bývají v rodinách dědičnými. Úcta k zasloužilým předkům jest zajisté ušlechtilou vlastností, a jest známo, že i u mnohých pohanských národů, jako ku př. u Číňanů, úcta ta jest tak mocně vyvinuta, že hraničí až se zbožňováním. Nehledě k podobným nemírným výstřelkům úcty ke slavné minulosti rodinné, musí každý rozumný člověk souhlasiti s vážností a láskou, kterou vděčný potomek svým vynikajícím a znamenitým předkům prokazuje. Sám Duch sv. vyzývá ústy moudrého Sdachovce: »Chvalme muže slavné, otce naše dle jejich pokolení!« (Sir. 44, 21.)

Celé člověčenstvo můžeme právem nazvati živou obrazárnou, a každý z nás, ať vznešený nebo prostý, ať bohatý nebo chudý, jest její podstatnou součástí, a stručná otázka, kterou Spasitel v dnešním sv. evangeliu úskočným fariseům a s nimi spojeným Herodovým nobsledům a špehounům učinil: »Či jest tento obraz a nápis?« — tato zdánlivě bezvýznamná otázka měla by býti nám všem ustavičným podnětem, abychom sami na sebe ji vztahující o ní vážně přemýšleli a dle toho své veškeré počínání zařídili. Ptejme se tedy dnes každý sám sebe: Či jest ten obraz a nápis, který v sobě shledáváš, který ve své celé osobnosti neseš?

* * *

1. »Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému; k obrazu božímu stvořil ho, muže a ženu stvořil je.« (Gen. 1, 27.) — Hle,

odpověď Ducha sv. na otázku naši; odpověď, jež nám oznamuje tvůrce a umělce mistrovského díla lidské osobnosti, jejího nad všechny ostatní pozemské tvory nesmírně povzneseného ústrojí a všech jemu vstřípených schopností, jakož i prozrazuje vzor, dle kterého toto mistrovské dílo bylo vytvořeno. A ne bez vážného důvodu opakuje Písmo sv. slova: »k obrazu svému, k obrazu božímu stvořil ho«, aby tím důrazněji byl člověk upamatován na svou povýšenost nad viditelný svět, aby si byl vědom, že jest nejen dílem umělce nejdokonalejšího, ale zároveň odleskem jeho nesmírné dokonalosti a vznešenosti. »Nebesa vypravují slávu boží a díla rukou jeho hlásá obloha« (Ž. 8, 1) — člověk však nese sám v sobě obraz a podobu téhož všemocného Tvůrce! Jemu jedinému z viditelných tvorů vdechl Bůh duši nesmrtelnou, učiniv jej tak pojítkem mezi světem hmotným a nadsmyslným, duchovním, mezi zemí a nebem. V něm rozžehl světlo poznání, obdařil jej rozumem, aby poznával netoliko zjevy smyslům přístupné, ale aby vnikal až do hlubin smyslům utajených a zkoumal původ a cíl všech věcí. Duch lidský neměl býti pouhým strojem, pohybujícím se dle nutných a nezměnitelných pravidel a pudů, nýbrž měl sám svobodnou volbou určovati, co by měl činiti a čeho se varovati. Jak vzácný to obraz vtiskl tím Bůh nejvyšší dobrotivý rysy nesmazatelnými do každého z nás! Jak nesmírnou cenu má toto dílo nebeského umělce! »Či jest obrazem?« měli bychom se sebe co nejčastěji ptáti a dle světla svaté víry ihned odpovídati: »Jsi obrazem bytosti nejvyšší a nejdokonalejší; jsi jeho dílem, jež v sobě chová nezničitelnou podobu svého božského Tvůrce!«

Obojí tento důvod musí nás povzbuzovati nejen k neskonalé vděčnosti za tak vzácné vyznamenání, jehož se nám z ruky boží beze všech našich zásluh dostalo, ale má nám býti též důtklivým napomenutím, abychom si vždy jako dílo a obraz nejvyšší bytosti počínali. Duchem sv. osvětlený žalmista jest nám tu následování hodným vzorem a učitelem, an v prorockém vytržení volá: »Co je člověk, že si ho všímáš, nebo smrtelník, že o něj pečuješ? Učinil's ho rovna bezmála andělu, slávou a ctí jsi ho korunoval!« (Ž. 8, 5—6.) Ó, kéž bychom nikdy nezapomínali na tuto vzácnou přednost a důstojnost kterou Všemohoucí již při našem stvoření do naší přirozenosti vložil! Než, drazí v Kristu, co sledujeme u tolika lidí zaslepených a svého Tvůrce nedbajících? Jak často prohřešujeme se i my sami proti tomu, jenž nás z pouhé lásky tak vzešenými dary a schopnostmi před viditelným světem vyznamenal! Duši nesmrtelnou, jejíž duchovní podstata nás andělům nebeským, ano Bohu samému podobnými činí, zanedbáváme, hovíce a sloužíce bídnému, smrtelnému tělu a jeho nízkým choutkám a žádostem. Rozum, toto světlo, jímž až do hlubin všech věcí vnikáme, odvracíme tak často od pramene a slunce pravdy, od Boha; místo abychom se snažili přiblížit se rozumem k nevystihlé věčné pravdě, stavíme se jí spíše opovážlivě na odpor, a ve své ještěné zaslepenosti zamítáme vše jako nepřijatelné a nás nedůstojné, čeho sami dokonale nechápeme! Člověk přeceňuje

sama sebe, a zapomíná, že jest pouze obrazem a ne originálem a souhrnem vši pravdy; zapomíná, že obraz jest jenom tenkrát správný a cenný, jestliže se osobě nebo předmětu zobrazenému přibližuje a podobá; že však pozbývá ceny, když se od svého originálu odvrací a vzdaluje. A ještě osudnější bývá zneužití svobodné vůle lidské! Svoboda, tot ovšem vzácný dar, vznešený rys, který božský Tvůrce do duše lidské vložil, podáváje jí tak příležitost, aby sama pro dobré se rozhodla a zlého se vystříhala. Ale jak často se stává z tohoto daru božského prostředek ke zkáze a záhubě! Nůž jest zajisté nástroj v ruce rozumného člověka nejvýš užitečný, mnohdy nezbytný; ale dáte-li ho do rukou nerozumného děcka, bývá příčinou poranění, ano nezfídka i smrti. Tak i svobodná vůle naše, užíváme-li jí dle věčně moudrých a nejvyšších svatých záměrů božích, jest dobrodiním v pravdě neocenitelným: avšak běda, obrátíme-li ji proti svému Tvůrci! Tu činíme z ní osudnou zbraň, která způsobuje bolest nevýslovně dobrotivému dárci a spolu ničí i naše vlastní blaho, tu kazíme nenapravitelně obraz boží v sobě a z obrazu a podobenství stává se ohyzně zpitvoření. Nezasloužil si toho od nás náš nebeský Tvůrce a není též důstojno, abychom s Jeho dílem, jemuž svou podobu vtiskl, tak lehkomyšlně a nešetně jednali. Proto často si učiníme předmětem vážného rojímání otázku: »Či jest to obraz, či podobu neseš sám v sobě? Jsi obraz i dílo boží! Proto žij tak, abys se svému stvořiteli a věčnému vzoru čím dále tím více podobal a svých darů a schopností dle Jeho vůle užíval!

2. »Či jest to nápis?« ptá se Spasitel svých protivníků, a také této otázky dlužno si povšimnouti. Krásné a poučné jsou obřady, jichž užívá sv. církev od dávných staletí, udělujíc první a nejdůležitější svátost, sv. křest. Hned na počátku znamená kněz čelo a prsa křtěncova sv. křížem a praví: »Přijmi znamení kříže na čelo i srdce a buď takových mravů, abys od této chvíle mohl býti chrámem božím!« (Rituál.) Drazí v Kristu! Hle, spasitelový ten nápis, jímž si nás označil náš Vykupitel! Umělec, malíř nebo sochař znamená své dílo svým jménem, aby tak i pozdější doby poznaly toho, jenž obraz nebo sochu vytvořil, aby dokonalost díla zvěstovala i příštím pokolením umění a zdatnost mistrovi. Podobně zajistil si nás Ježíš Kristus, jako svůj drahý, bolestnou smrtí na hoře Kalvarii vykoupěný majetek. Kříž Jeho, toto znamení naší spásy, jest jeho podpisem, kterýž hned při první svátosti tiskne na čelo i srdce svých věrných, Jeho nejsv. krev jest onou nesmazatelnou barvou, která duši naší nápisem synovství božského na věčné časy označuje! »Vždyť jste koupeni za cenu velikou — učí sv. Pavel — nuže, oslavujte a nestě Boha v těle svém!« (I. Kor. 6, 20.)

A jak významný a čestný jest nápis, kterým si nás Spasitel hned na křtu sv. poznamenal! K obrazu božskému, při stvoření nám vtisknutému, druží se tu krása nadpřirozená, nebeská. Duše, jež svými mohutnostmi a schopnostmi jeví se jako přirozený odlesk božské velebnosti, stává se na křtu sv. nadpřirozeným obra-

zem božské svatosti. Hřích, tato ohavnost před Hospodinem, byl na křtu sv. smazán mocným proudem božské milosti, duše, ozdobena vzácným šatem přátelství božího, stává se drahou a vyvolenou dcerou boží a dědičkou blaženosti věčné, do srdce lidského vkládá ne výš dobrotivý Bůh nebeská semena božských ctností, víry, naděje a lásky, a od křtitelnice odchází křtěnec s nesmazatelným znamením božského synovství. Tak pečlivě a štědře vyzdobil si božský Spasitel duši každého z nás hned na počátku naší pozemské pouti! Jako něžnou láskou překypující ženich připravil si ji jako svou drahou nevěstu, vložil do ní skvosty nadpřirozené, daleko vznešenější a cennější, než všechny poklady tohoto světa; a při pohledu na duši v její křestní nevinosti, ozdobě a nadpřirozené kráse volá nebeský ženich a s ním celý sbor svatých nebešťanů slovy proroka: »Spanilá jsi, má přítelko, sladká, krásná jako Jerusaleml!« (Cant. 6, 3) Jménem Kristovým, znamením spásy jako věčným nápisem označená duše vyznavačů Jeho jest předmětem radostného nadšení svatých andělů božích, kteří plesají, že opět nový člen přijat do sboru vyvolených dítek božích, že zase rozšířilo se království boží na zemi. Avšak jak brzy mění se často tato čistá radost v hlubokou bolest! Před několika lety ukraden byl ze světoznámé obrazárny luvreské v Paříži památný a pod jménem Mona Lisa všeobecně známý obraz. Celý vzdělaný svět trnul nad smělou krádeží a zvláště francouzský národ byl pln rozhořčení a bolesti nad ztrátou téměř nenahraditelnou. My, čeští katolíci, chápeme dobře rozhořčení to, když se rozpomeneme, jak námi otfásló zneuctění a zničení krásné a velepamátné sochy Matky boží na Staroměstském náměstí v Praze a surové kácení a zobavování jiných soch a obrazů, zvláště svatojanských, ve vlasti naší. A přec! Mona Lisa byla jen dílem lidským a podobiznou obyčejné ženy; sochy a obrazy u nás zneuctěné představovaly pouze světce, bytosti sice vznešené, svaté a nám drahé, ale přece jen bytosti lidské. Větší oškřivenosti, hlubšího zármutku mělo by nás naplňovati zničení a zohavení duše nejen k obrazu božímu stvořené, ale i nadpřirozeným nápisem synovství božího vyznamenané. Toť v pravdě obrazoborství až bezpříkladné, toť surovost téměř nepochopitelná, a člověk se s úžasem táže: je to možné, aby se našel mezi námi takový zlosyn a nevďěčník, jenž drzou rukou by svévolně ničil vzácný výtvor a obraz Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel? Bohužel! až tuze mnoho podobných svatokrádežných zločinců jest mezi námi, ano každý z nás, kdykoli svou duši poskvrnil těžkým hříchem, dopouští se této úžasné hanebnosti! Obraz boží, mistrovské dílo nebeského Pána, kazí, nápis, kterým si Kristus Pán duši na křtu sv. poznamenal, lehkomyslně odstraňuje. Jaká to zaslepenost, jak pošetilé to jednání, jímž člověk božskou spravedlnost a její hrozné tresty sám na sebe svolává!

Král Antioch Epifanes vyloupil chrám jerusalemský, zbavil ho všech pokladů a cenných předmětův, a upadnuv ve smrtelnou nemoc, stíhán a soužen byl výčitkami svědomí a vzdychal: »Nyní

se rozpomínám na zlé věci, které jsem učinil v Jerusalemě. z něhož jsem pobral všechny kořisti zlaté a stříbrné. Nyní jsem poznal, že proto nalezly mne tyto zlé věci, a aj, hynu zármutkem velkým v zemi cizí! (I. Mak. 6, 12—13) Hle, tak pykal bezbožný král za zneuctění chrámu židovského, rukou lidskou zbudovaného a vyzdobeného! Čím přísnější budou tresty, jimiž stihne božská spravedlnost toho, jenž Jeho dílo, obraz i nápis božský ve své duši pokálel a zneuctil?

Proto uvažujme často o otázce: »Čí je to obraz a nápis v tvé duši?« Sřežeme drahocenný ten obraz i nápis, neboť — jak učí sv. Tomáš Akvinský — při posledním soudu zeptá se Kristus opět svých věrných služebníků, andělů, kteří duše k soudné jeho stoličce provázeti budou: »Čí jest tento obraz a nápis?« a běda té duši, o níž, hříchem zohavené, andělé s bolestí a hrůzou budou vypovídati, že jest obrazem ne božím, nýbrž spíše ďáblovým; a šťastná opět duše, ve které andělé i věčný soudce Kristus shledají věrnou podobu boží a nehynoucí okrasu posvěcující milosti! Neboť jako nad dušemi hříšníků pronese rozhněvaný Soudce hrozný ortel: »Dávejte, co je ďáblovo, ďáblu!« tak duše spravedlivých láskyplně uvítá a andělům svým rozkáže: »Dávejte, co je božího, Bohu!« Amen.

Leon. Rendl.

Řeči příležitostné.

Instalační kázání,

které přednesl při instalaci dp. Frant. Naxery, faráře na Chvojně, L. V. Hora, farář dašický.

»Tak o nás smýšleje člověk, jako o služebnících Kristových a rozdávácích tajemství Božích«.

Sv. Pavel I. Korint. kap. 4. 1.

Odchodem dp. faráře Fr. Náhlíka, bývalého vašeho duchovního správce na faru do Rovně, osiřela počestná farnost zdejší. Za dočasného správce farnosti zdejší poslán nejdůst. arcipastýřem naším, dr. Karlem Kašparem, biskupem králové-hradeckým, dp. František Naxera, bývalý dlouholetý a zasloužilý kaplan roveňský, který se svým staříčkým, letos v únoru zesnulým, dp. farářem Eug. Starým, jako dobrý úpřímný a obětavý spolubratr, snášel ochotně břímě dne i horka a tím právě si zasloužil, že náš urozený a slovatný pan Patron Alexander Pallavicini, jej na uprázdňenou zdejší faru jmenoval farářem, když pak dp. farář dne 15. září složil u bisk. konsistoře v Hradci Králové předepsanou přísahu, má býti dnes — v neděli růžencovou vsdp monsignorem Ferd. Zajíčkem, papež. taj. komořím a vikářem pardubického vikariátu slavně před tvář zástupců uroz. pana patrona a věřících katolíků zdejší počestné farnosti v úřad svůj co farář slavně uveden.

Na mne pak vložen čestný úkol promluvití při této příležitosti. Když jsem uvažoval o předmětu dnešní řeči své, přišel jsem ku přesvědčení, že nejvhodnějším bude promluví-li k vám, drazí moji bývalí farníci — o kněžství novozákonním a sice zodpovím otázku: Kdo jest římsko katolický kněz? O Maria, Matko Krista Ježíše, Syna božího a zakladatele naší sv. církve — vypros slabým slovům mým u trůnu božího požehnání, aby nelíčená slova má našla přístup do srdcí posluchačů mých, padla tam do půdy úrodné a přinesla hojný užitek pro čas i věčnost!

P o j e d n á n í :

Mluvití o povolání svém jest pro kněze za našich dob úkolem dosti nesnadným ano nevděčným, poněvadž snad není stavu jiného pod nebem, jenž by tolik byl zneuznáván, špiněn blátem a nejhorším kalem pomazován a pronásledován, jako právě stav kněžský. »Nedivte se,« tak praví miláček Páně sv. Jan, »jestliže vás svět nenávidí« — a božský Spasitel k oněm slovům dokládá: »Poněvadž nepoznali Otce ani mne!« — A opravdu, přátele drazí, nejvíce nenávisti a nepřátelství mezi lidmi povstalo a trvá ze vzájemné neznalosti, nepoznání a nepochopení. Kdyby mnozí lidé — a snad i ti nejúhlavnější nepřátelé naší sv. Církve — kteří však jsou záští nezaslepeni a dobré vůle, mohli nahlédnouti do pracovny kněze i do jeho duše, jeho srdce a jen poněkud pozorovati mohli podivuhodnou činnost knězovu — jsem plně přesvědčen, že by opravili své smýšlení o knězi, vážili by si ho a přilnuli by k němu, jako k svému nejlepšímu příteli. Tento tajuplný závoj, obdivuhodné působení kněze zastírající poodhaliti a tak rozmanité působení jeho z blízka pozorovati má úkolem zodpovědění otázky: kdo jest katolický kněz. Kněz katolický jest mužem a) modlitby, b) práce, c) tajemství.

a) Kněz jest mužem modlitby.

Kněz jest mužem, žádná žena nemůže býti knězem, poněvadž Pán Ježíš k úřadu apoštolskému vyvolil samé muže — žádnou ženu, ani svou nejmilejší Matičku nevyjímaje — platí-li rozkaz Boží; modli se a pracuj všem lidem, platí zajisté v míře největší knězi. Nebudu vás, př. dr. unavovati rozebíráním, co modlitba jest, ale tolik vám uvedu na paměť, že modlitba jest nábožné pozdvižení mysli k Bohu, je to most, který nás spojuje s Bohem, je to rosa nebeská, která zúrodnjuje a zalévá v srdci našem tři božské ctnosti, víru, naději a lásku, je to balsám, jenž kane do rozbolněného srdce našeho a posléze je to ovoce, jež plyne z víry a naděje v Boha a které zušlechťuje srdce naše, aby bylo schopno milovati Boha a pro Boha i bližního. Z toho tedy plyne jasně, že kdo se nemodlí vůbec, neb modlí se delší dobu špatně, roztržitě totiž neb nedbale, kdo opravdu nemyslí na Boha, ten ruší spojení své s Bohem, Bůh odnímá mu milost svou napomáhající, nemá zdaru ve svém povolání a nemůže bohuňile žíti a v dobrém až do smrti setrvati; z takového člověka stává se nemodlenec

a z nemodlence pak dítě neb později nevěrec — a nevěra to je př. dr. největší neštěstí, jež může člověka zde na zemi potkat. Sv. Filip z Neri praví, že nemodlenec jest horším němé tváře. Zvíře, poněvadž nemá duše, nemá také rozumu a svobodné vůle, neví ničeho o Bohu a nemůže se povznést k Němu. Jestliže modlitba je potřebnou každému člověku, tím více nezbytnou jest prostředníku mezi Bohem a lidmi, knězi. Proto tedy kněz při svěcení svém na kněze běže na sebe krom jiných povinností (bezženství čili coelibátu a poslušnosti svého biskupa) povinnost po celý život modliti se, modlitbu sv. breviáře. Bude snad vás zajímati, když dovíte se v čem modlitba ta záleží; jest to modlitba velice rozmanitá a poučná zároveň; pozůstává z vícero modliteb a sice: jitřní (matutinum), chval (laudes), čtyřech hodiněk a posléze vesper čili nešpor a trvá celkem asi něco přes hodinu. Jest to modlitba společná, kterou koná katol. kněžstvo a řeholnictvo celého světa k Bohu, — je proto Bohu tak milá a mocná; bez této modlitby by kněz ničeho nesvedl. Vedle modlitby breviáře modlí se kněz modlitby ostatní, jako jiný křesťan: ráno, před jídlem a po jídle, když zvoní se klekání a večer atd. Kněz nemodlí se jen snad za sebe, ale i za osoby jemu drahé (jako rodiče, sourozence, příbuzné, přátele, dobrodince), řeči jeho svěťené, které zaopatřoval neb zpovídal, právě kteří ho za vzpomínku při modlitbě požádali, za nepřátele i pobloudilé modlí se při mši sv. za živé i za mrtvé, modlí se po kázání, při požehnání, při porodu matky, nad nemocnými, při pohřbu a o dušičkách. Krom toho koná kněz v prázdných chvílích modlitbu tak zvanou rozjímavou. Z toho, co uvedeno, jest jasno, že kněz jest opravdu mužem mnohonásobných modliteb za sebe i za jiné. Mohu vás — přátelé drazí, ubezpečiti, že kněz, který nekoná tuto povinnost řádně, svědomitě, končí stejně smutně, jako i každý jiný nemodlenec — obvyčejně stává se z něho odpadlík. — Kdybychom nahlédnouti mohli do duše kněží od církve v posledních dvou létech odpadlých a těch, které strhli s sebou do hříchu zrady a odpadu, přesvědčili bychom se, že to byla nemodlenost, která je tam přivedla. Řádný svědomitý kněz katol. doprovází modlitbami svými svěřence svoje od kolébky až do hrobu, vyprošuje jim požehnání, mír a pokoj Kristův, časné i věčné blaho zaslouhuje tedy, by svěřenci jeho také se za něho modlili a tak tímto poutem vzájemné lásky křesťanské s ním neustále spojení zůstávali.

Pokročíme dále ve své úvaze o katol. knězi, jenž jest za II. mužem práce. Mnoho jest křesťanů, kteří se klamně domnívají, že práce jest dílo, které člověk koná svým tělem, obzvláště rukama, jako pracují dělníci, řemeslníci, rolníci atd. Jest však práce ještě jiná, která jest mnohem namáhavější práce tělesné, která se koná hlavou, duchem — jest to práce duševní. Ona práce bývá často podceňována zvláště těmi, kdož pracují rukama a sice proto, že duševní práce nepoznali. Každý člověk musí nějak pracovati, buď tělem neb duchem, poněvadž práci nám ukládá zákon přirozený. Proto již v ráji uložil Bůh člověku práci, jak dosvědčuje

Písmo sv., které dí: »Postavil jej do ráje, aby ho vzdělával.« (1. Mojž. 2, 8.) Dokud člověk nezhřešil, byla mu práce příjemnou zábavou, při které se nikdy neunavil; jakmile však člověk zhřešil, stala se mu práce trestem, pokutou. »V potu tváře budeš jísti chléb svůj, dokavad nenavrástíš se do země, z které jsi vzat.« (1. Mojž. 3. 19.) Od vyhnání člověka z ráje, práce člověka námáhá, unavuje, vysiluje. Z toho důvodu byla práce u pohanů považována a jest až dosud za ponižující, potupnou, hodnou jen otroků neb žen. Práci povzněl a cti dodal božský Spasitel, jenž ji příkladem svým posvětil: za pěstouna svého vyvolil si muže práce — tesaře sv. Josefa a sám s ním do 30 roků na řemesle pracoval. Od časů tedy Krista Pána přestala práce tělesná býti ponižující tak, že mnozí slavní, velcí mužové tělesně pracovali. Sv. Pavel vyučil se řemeslu stanařskému, a tím se i občas živil. Práce jest nutnou, kdo se přiměřeně tělesnou i duševní prací zaměstnává, ten nezhřeší — zvláště koná-li práce s dobrým úmyslem Bohu sloužiti. A tato práce tělesná i duševní jest vložena na bedra kněze. Jako život kněze jest jedna ustavičná modlitba, tak podobně jest život jeho, jednou ustavičnou a obětavou prací. Po celý boží rok kněz z práce nevychází. Když jiní lidé mají den klidu, oddechu, odpočinku, občerstvení — o nedělích a svátcích má kněz nejvíce práce a námahy tělesné i duševní. Hlásání slova božího, slyšení ve zpovědi, zaopatřování nemocných, vyučování dítek sv. náboženství, vedení matrik a ostatních úředních knih, různá dopisování, která od něho žádají úřady neb věřící — to vše vyžaduje od kněze všechny síly jeho duše i těla. Všechnu tu práci koná kněz rád, ochotně, bez reptání, bez naděje na odměnu pozemskou; práci kněze nedovede oceniti a odměniti zde na zemi nikdo, než sám Bůh vševědoucí. V životě kněze proplétá se neustále modlitba s prací, a práce s modlitbou tak, že život jeho podobá se řetězu, jehož články jsou práce a modlitba. Z toho vidno, jak velice se klamou a ubližují knězi ti lidé, kteří tvrdí, že kněz má nejpohodlnější život.

Přistupmež k poslednímu bodu, abychom ukázali, že kněz jest III. mužem tajemství.

Maje vykládati vám o knězi, co muži tajemství, musím nejdříve vysvětliti, co tajemství jest. Tajemství jest taková pravda, již rozum lidský úplně pochopiti nedovede. Takovými pravdami nepochopitelnými jsme se všech stran obklopeni: Bůh trojjediný, Jeho podstata, vlastnosti, vtělení Syna božího, vykoupění a posvěcení člověka jsou všechno tajemství, jež Bůh sám svým zjevením poněkud poodhalil. Dále všechno nad námi: slunce, měsíc, hvězdy, ta příroda kolem nás a tvorstvo v ní — obsahuje tolik záhad, jež rozum lidský nikdy nerozluští. — Člověk sám je sobě největší záhadou; naše nitro se svými silami, vlastnostmi a schopnostmi, city, a vášněmi jest snad větší záhadou, než všechno kolem nás. Člověk ani netuší jakých dobrých, šlechetných skutků, ale zároveň jakých špatností jest schopen; nemá pomůcek, nemá nástrojů, jimiž by tajemné hlubiny duše své prozkoumal, a vyšetřil,

co v duši jeho se skrývá. Tajemství v nitru člověka jest jenom slabým obrazem tajemství božího. Je-li člověk sám sobě záhadou, tím zajisté neskonale větší a nevzpytatelnou záhadou jest mu Bůh! Krásně praví o Bohu sv. Pavel: »že přebývá ve světle nepřístupném.« Je-li tedy Bůh tajemstvím, důsledně tajemným jest také působení kněze, co prostředníka mezi Bohem a lidmi, jak praví sv. Pavel: »Tak o nás smýšlí člověk, jako o služebnících Kristových a rozdávácích tajemství božího« (1. Korint 4. 1.) Pohled na oltář, křtitelnici a zpovědnici nás o tom přesvědčí. Tajemná ve svém působení na duši jest milost boží, jíž kněz mocí svého posvěcení uděluje věřícím ve sv. svátostech. Tajemné jest obmytí člověka od hříchu dědič. a všech ostatních hříchů ve svátosti křtu; tajemné je očistění duše lidské od poskvrn hříchů ve sv. zpovědi, kdy po zkroušeném a úplném vyznání kajícníkově a po slovech rozhrěšení kněze, mizí tížící balvan ze srdce křesťana a na místo jeho nastupuje mír a pokoj Kristův; nevzpytatelně působí na nemocného svátost posledního pomazání, jež mění obratem křesťana dříve popudlivého a netrpělivého, neklidného, trpělivého a do svaté vůle boží oddaného. Nevystižitelné jest působení svátosti stavu manželského, které po hodném přijetí uschopňuje manžele, aby všechno dobré i zlé, příjemné i odporné spolu až do smrti snášeli a řádně a bohabojně dítky své vychovali. Nejtajemnější však svátostí jest nejsv. Svátost Oltářní. O přátelé drazí — kdo z lidí dovede plně pochopiti a vysvětliti tajemná slova bož. Spasitele: Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. »Kdo jí tělo mé a pije mou krev, přebývá ve mně a já v něm, toho vzkřísím v den nejposlednější« (Jan 6, 57.) A tuto nejsv. Svátost oltářní, tento pokrm a nápoj pro duše lidské připravuje kněz při nejdražší oběti mše sv.

Na slova kněze nad chlebem při mši sv. pronesená: »Totot jest tělo mé« mění se podstata chleba ve podstatu Těla Páně — ač způsobu chleba (barva, chuť, vůně a tíha chleba) se nemění a dále na slova, »Totot jest krev má,« mění se podstata vína ve podstatu krve Páně, ač způsobu vína se nemění. Tajemně tedy připravuje kněz na oltáři Chléb nebeský, který ve sv. přijímání stává se nejen pokrmem duší našich, ale i očisťuje duši hříchů všedních, chrání ji hříchů těžkých a je zárukou čili závdavkem budoucího vzkříšení. Když tohle jsem vám, drazí moji, vysvětlil, ó kdož pak z vás by ještě pochybovati chtěl o tom, že kněz jest mužem tajemství? Doufám, že jsem s důstatek jasně dokázal vám, že katolický kněz jest mužem: modlitby, práce a tajemství. Když tohle víte o tom přesvědčeni jste, chápete též to, co z toho plyne, jak totiž ku pravému knězi katol. se co věřící katolíci chovati máte. Moji drazí! Váš nový důstojný pan farář jest řádným, pravověrným katolickým knězem, upřímně oddaným a poslušným svého biskupa a římského papeže, což dokázal osmnáctiletým horlivým a obětavým působením v duchovní správě — on jest v pravdě mužem modlitby, práce a tajemství, přichází k vám s nejlepším úmyslem za vaši spásu vroucně se modlíti, nejdražší obět novozá-

konní — mši sv. obětovati, ku vašemu pozemskému blahu neúnavně, tělesně i duševně pracovati, svatými svátostmi vám ochotně přisluhovati, dítky vaše pravdám věčným vyučovati, zkrátka přiněsti vaši spásu, vašemu časnému i věčnému blahu obět svého života; ví předobře, že před Bohem vševedoucím, všudypřítomným a nejvyšším spravedlivým bude jednou zodpovídati za vaše duše nesmrtelné. Buďte však pamětlivi, že jako váš duchovní správce má povinnosti k vám, máte i vy také povinnosti k němu. Važte si ho a ctěte jako svého nejlepšího přítele, jenž vždycky s vámi dobře smýšlí a vám dobře činí. Pamatujte slov bož. Spasitele, jež pravil apoštolům: Kdo vás slyší — mne slyší! — buďte poslušni jej jako zdárné dítky svého otce a jej také milujte láskou čistou, obětavou, dětinnou. Modlete se za něj upřímně, by Bůh milostí svojí ho silil, podporoval, chránil a opatroval, aby vždy zůstal mužem modlitby, práce a tajemství a abyste vy zůstali s ním stále páskou víry svaté modlitby a lásky sjednoceni. Amen.

Před výstavou nejsvětější Svátosti.

V dávných dobách panoval nad mnoha královstvími mocný král, tak vypravuje sv. Alfons, kterýžto král měl jediného syna tak krásného, tak svatého, tak milého, že byl miláčkem svého otce, ba že ho otec měl tak rád jako sám sebe. Králevič ten měl ve velké lásce jednoho otroka svého, který se na neštěstí dopustil velkého zločinu, pro nějž byl odsouzen k smrti. A považel Králevič předstoupil před svého otce a přimlouval se za odsouzeného otroka; ba co dím! přimlouval? — ne — nabízel se, že sám za něho převezme trest smrti na sebe. A neustal prositi, až otec jeho prosbám povolil a dovolil, aby vydán byl na smrt milovaný syn, a sprostěn byl zaslouženého trestu provinilý otrok. A tak se také stalo. Králevič byl odpraven, a otrok se těšil životu.

Nemyslete si, moji draží, že vám tady vypravuji nějakou vymyšlenou pohádku! Je to událost, skutečná událost. Stala se v dějinách sice jenom jednou, ale je tak jistá jako sv. evangelium, které o ní vypravuje. Mocný ten král jest Bůh Otec sám. Jediný, milovaný jeho Syn je druhá božská osoba, Syn Boží. Provinilý, k smrti odsouzený otrok jest padlé, hříšné lidstvo. Ostatní už víte sami. Z lásky k nám lidem stal se Syn boží člověkem, vzal na sebe trest smrti a zemřel za nás na potupném dřevě kříže. Není to láska veliká, nepochopitelná?

Ale ještě větší lásku nám ukázal Ježíš Kristus. Kde, prosím? V nejsvětější Svátosti oltářní. Poslyšte!

P o j e d n á n í.

Sv. apoštol Jan, vypravuje o lásce Syna božího k nám, praví, že nás miloval až do konce. Což má dvojí význam. Znamená to předně, že nás miloval nejen na začátku a prostředku svého ži-

vota, nýbrž že nás miloval až do posledního dechu svého pozemského žití. Znamená to dále, že nás miloval tak velice, že nás už více milovati nemohl, protože láska jeho k nám dostoupila nejvyššího stupně. Uvažujte!

1. Dobří otcové jistě milují své hodné děti. Ale když se blíží smrt, a stroj se odejti s tohoto světa, co jim tu zanechávají? Krásná napomenutí, neposkvrněné jméno, svůj majetek, své tituly, úřady, společenské postavení. To je celé dědictví. Více jim zanechat nemohou. — Ale Pán Ježíš nám zanechal větší dědictví, když se loučil s tímto světem před svou smrtí. Zanechal nám tu nejsv. Svátost oltářní, své pravé tělo, svou pravou krev pod způsobami chleba a vína; ba ještě více! Spolu s tělem a krví zanechal nám pod způsoby chleba a vína i svou duši, i své božství, svoji osobu, sám sebe celého, jak na světě žil a nyní v nebi kraluje jako Bůh a člověk. Mohl nám dát ještě více? Jest sice všemohoucí, ale více nám dát nemohl. To jest vrchol jeho lásky k nám.

2. Uvažujte dále! Král Assuerus vystrojil skvostnou, velkolepou hostinu, jakáz snad nemá rovné v dějinách. Na tuto hostinu pozval všechny hodnostáře své rozsáhlé říše a hostil je po celých šest měsíců. Byly to jistě hody skvostné a nádherné, ale jaké pokrmy a nápoje dal Assuerus svým hostům? Pokrmy z masa zvířat a z mouky a za nápoj vína. — Něco daleko lepšího nám dává za pokrm a nápoj Syn boží v nejsv. Svátosti oltářní. Tu nám dává za pokrm své vlastní tělo, tu nám dává za nápoj svou vlastní krev pod způsoby chleba a vína. Matka živí své dítě svým vlastním mlékem, otec si odtrhne od úst a dá dětem chléb, ale Ježíš Kristus nás živí svým vlastním tělem a svou vlastní krví. Jaká to štědrost! Jaká to láska! Kdyby nám Bůh byl dovolil, vyžádati si od něho nějaký dar, byli bychom se odvážili, žádati něco podobného? Něco takového by nám nebylo ani napadlo!

3. A ještě něco, moji drazí! Kdo toho sám nezakusil, ani nevěří, jak těžký je přístup k mocným tohoto světa. Jsou obklopeni nesčetnými sluby, velkými i malými pány, kteří bdí, aby mocní nebyli nikým obtěžováni. Než jest někdo předpuštěn, prodělá mnoho výslechů, jest mu zodpověděti mnoho otázek a pak teprve po dlouhém prosení se mu dostane milosti, že vidí několik okamžiků mocnáře. — Ale náš Pán, Ježíš Kristus jest uprostřed nás ve svatostánku ustavičně. Jeho trůn není obklopen vojskem ani služebnictvem, které by zabráňovalo nebo stěžovalo přístup. Možno k němu přistoupiti nejen v určité dni a v určité hodiny, kdy by se udílely audience, nýbrž možno k němu přistoupiti, kdykoli je komu líbo, v každou chvíli, ve dne i v noci může přijíti, kdo chce. Nevíme-li si rady, poradí nám; klesáme-li pod břemenem hříchů, potěší nás a odpustí nám; máme-li mnoho nepřátel své spásy, ochrání nás. Je v této nejsv. Svátosti naším nejlepším přítelem, naším lékařem, naším prostředníkem u Otce. Jaká to láska! Kdo ji dovede pochopiti?

Tu by se zdálo, že by kostel měl býti stále naplněn prosebníky, kteří by Pánu Ježíši své potřeby přednášeli a od něho

si pomoci vyprosili. Ale je tomu skutečně tak? Mohu s potěšením říci, že mnozí z vás sem přicházejí nejen při mši sv., nýbrž i jindy ale to je počet nepatrný!

Poslyšte, co vypravuje farář z Arsu ve Francii, sv. sluha boží Jan Vianney: Když jsem přišel do Arsu, pozoroval jsem muže, který, kdykoliv šel okolo kostela, vždy se tam zastavil. Když ráno šel do práce, nebo večer z práce, nechal lopatu, motyku, a co měl s sebou, venku přede dveřmi, vešel do kostela a dlouho tam pobyl. Pral jsem se ho jednou, když jsem se s ním seznámil. co mluví s Pánem, když ho tak dlouho navštěvuje? Odpověděl mi: »Pane faráři, já s ním nemluvíím nic. Vždyť on myslí na mne a já na něho.« Kdykoliv to farář Vianney vykládal, byl vždy tak dojat, že až slzel a po každé připojil: »Jak krásný to příklad lásky k Bohu!«

Čiňte podobně aspoň dnes, kdy Pán Ježíš trůní na našem oltáři, aby vyslyšel prosby a stížnosti, radosti a žalosti svých dítek. Přednášejte mu své potřeby těla i duše, abyste byli vyslyšeni, posilněni, potěšeni. Amen.

V. Knell.

Při výstavě nejsv. Svátosti oltární.

Na eucharistickém kongresu v Paray-le-Monial vypravoval biskup Autunský, kardinál Péraud, tuto událost: Protestantský kazatel londýnský ukazoval své pětileté dceruše pozoruhodnosti velkoměsta. Uvedl dítě také do katolického chrámu, kde si všechno dobře prohlíželo. Najednou mu byla nápadna lampa s věčným světlem před hlavním oltářem. Pravilo k otci: »Otče, proč pak zde hoří za jasného dne světlo?« Otec odpověděl: »Dítě, to znamená, že Kristus je v tomto chrámě přítomen. Kristus totiž se nalézá za těmito pozlacenými dvířky na oltáři.« I řeklo dítě: »Ráda bych viděla Pána Ježíše.« Otec odpověděl: »Milé dítě, to nejde; dvířka jsou zamknuta. Ale i kdyby byla dvířka otevřena, nemohla bys Krista spatřiti; je zakryt závojem.« Tím patrně asi pastor mínil, že Kristus je zakryt způsobami chleba. Potom oba odešli, a pastor zavedl dítě do protestantské modlitebny. Protože tam dítě nevidělo věčného světla, pravilo k otci: »Otče, proč pak zde nehoří žádné světlo?« Pastor odpověděl: »Protože zde není Pán Ježíš, mé dítě.« Dítě vyvalilo udivené oči, podívalo se tázavě na otce a pravilo: »Pojďme tedy odtud, když tu není Pán Ježíš.« — Od té doby nechťelo choditi než do katolického kostela a zdráhalo se navštěvovati protestantskou modlitebnu, říkajíc: »Chci jíti tam, kde jest Pán Ježíš.« Slova dítěte učinila hluboký dojem na otce, který o věci té přemýšlel víc a více, až konečně přestoupil na katolickou víru. Jistě si myslil: Pravá církev může býti jenom tam, kde jest Kristus. Svým přestoupením ztratil skvělé roční příjmy 1000 liber šterlingů. I jeho choť přestoupila k církvi katolické a pravila své dceruše: »My všichni chceme jíti tam, kde jest Ježíš.«

Takovým šťastným místem, kde přebývá Pán Ježíš, jest každý katolický kostel, kde se uchovává velebná Svátost oltářní, takovým šťastným místem jest i tento náš farní chrám Páně, kde velebná Svátost oltářní bude dnes na několik hodin vystavena k veřejnému uctění. Neboť dle slov samého Ježíše Krista a dle učení katolické církve nejsv. Svátost oltářní jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista, který zde pod způsoby chleba přebývá opravdu, skutečně a podstatně. Je tu přítomen tentýž Ježíš Kristus, který v Betlémě se narodil z Marie Panny a odpočíval v jeslích; tentýž Ježíš Kristus, který na hoře Kalvarii za naše spasení vykřávečel, který tam zemřel a pohřben byl; který třetího dne z mrtvých vstal, na nebesa vstoupil a na pravici boží sedí. Tentýž Ježíš Kristus, který svým mocným slovem stvořil nebe i zemi, a který svým mocným slovem obrátí jednou celý svět v ssutiny a pak přijde soudit živé i mrtvé.

Mnohý z nás asi měl totéž přání, jako kdysi měl sv. Augustin, spatřiti totiž zde Spasitele našeho v těle, v němž před lety chodil po světě. Toto přání, tato touha je zde ve Svátosti oltářní aspoň částečně splněna. Tělesné oči zde vidí sice jen způsoby chleba a nic více: ale duševní oko zde vidí ve světle víry něco docela jiného. Duševní oko vidí zde ve Svátosti oltářní tytéž ruce, kteréž na poušti požehnaly a zázračně rozmnožily chléb, a které až dosavad žehnají celý svět a z několika obilních zrn připravují bohatou úrodu. Duševní oko zde vidí tytéž nohy, které za bříšáky spěchávaly, aby ke spasení přivedly, co bylo zahynulo. Tatáž ústa, která zvěstovala světu radostné poselství, odpuštění hříchů a usmíření; která řekla: »kdo bude jísti z tohoto chleba, živ bude na věky.« (Jan 6, 52.) Tutáž sv. hlavu, která jen na náš pokoj a usmíření pomýšlela, totéž srdce, které nás milovalo nekonečnou láskou, které nás milovalo až k smrti kříže, a které až dosud pro nás bije v nekonečné lásce.

Ze tomu skutečně tak, dosvědčuje událost ze života svatého Alvareza. Tento sluha boží klečel jednou před svatostánkem v modlitbě pohřížen. Najednou se otevřela dvířka svatostánku a z něho vystoupilo zářící dítě, ruce majíc plné vzácných perel, jež mu div nepadaly mezi prsty dolů. Zároveň slyšel zbožný muž tato slova: »Hleď, to jsou moje milosti! Kéž by někdo přišel a některé mi odňal!«

Proto také jest náš kostel po celý den otevřen, proto také se pořádají pobožnosti, jako jest dnešní, abyste sem mohli kdykoli přicházeti, a ty drahocenné perly milosti božích z rukou Ježíšových přijímat! Hleďte, jak toho dovedli využítkovati jiní!

Jistý studující měl právě před posledními zkouškami, když mu zemřel dosavadní dobrodinec a podporovatel, tak že by se byl n usil vzdáti dalších studií. Ve svých nesnázích psal příteli kapucínovi, prose ho o pomoc. Ten mu odpověděl: »Milý příteli, jsem pouze chudý kapucín a nemám ničeho. Ale obrať se na našeho bohatého Pána v nejsv. Svátosti oltářní a ten ti jistě pomůže.« Slova ta účinkovala. Studující od lidí opuštěný chodíval

denně ke svatostánku, kde klečival a vroucně o pomoc prosíval. Sotva uplynulo několik dní, a již se vyskytl nový dobrodinec, který se sám nabídl, že se postará o jeho další zaopatření.

Ještě rychleji přispěl svátostný Spasitel sv. Alfonsovi. Tento světec, který byl biskupem ve sv. Agatě u Neapole, nalézal se jednou ve veliké bídě. Jeho kuchař nemohl připravit ani oběd, poněvadž nebylo ani potravin ani peněz. Co udělal sv. biskup v této tísní? Šel do své domácí kaple, přiblížil se uctivě k oltáři, zaklepal na dvířka svatostánku a řekl: »Pane, máme hlad. Pracovali jsme pro tebe. Nenech nás trpěti nedostatek!« Po té se vroucně pomodlil. Za chvíli — bylo to věru ku podivu — zazvonil u domovních dveří posel s odevzdaný značný dar od jistě šlechetné dobrodějky města.

Tady vidíte, jak si máte v poslední nesnázi počínati. Ne bědovati a naříkati na špatné časy, na malé výdělky, ne hořekovati před lidmi, kteří sami mají svých starostí dosti a sami sobě pomoci nemohou; ale přijíti v čas k nejsv. Svátosti oltářní a zde svou nouzi Spasiteli světiti a za pomoc ho prositi. Neboť on sám zve nás k sobě slovy: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.)

Právě nynější doba nás k tomu zvláště vybízí. Letošní úroda nebyla ještě sklizena a může býti každou chvíli zničena krupobitím nebo požárem. Prosme za její zachování. Dále panuje velké sucho, jež hrozí zničit chléb chudých, jak se někdy nazývají a také vsutku jsou brambory. Prosme ho za vydatnou vláhu. Prosili jsme již, a vláha přišla, jenom že vypráhlá země žádá ještě více. To se týkáездеjšího chleba, o nějž nás učil prositi Spasitel sám.*) Ale my máme ještě více potřeb duševních. I ty mu zde svěťme! I ty mu přednášejme! Kdykoli měl sv. František z Assisi nějakou starost, šel hned k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti, aby si mu požaloval. Totéž činval sv. František Regis; našel-li však někdy kostel zavřený, zůstal v dešti i sněhu státi přede dveřmi, aby aspoň z dálky uctil svého Těšitele. Sv. František Xavorský si po svých celodenních pracích odpočinul, když v noci setrval před nejsv. Svátostí na modlitbě. Zde před nejsv. Svátostí hledali a nacházeli útěchu a pokoj všichni svatí. Zde byli od Pána Ježíše posilněni, tak že v ctnosti výtečně prospívali a korunu svatosti a blaženosti si vybojovali. A co se osvědčilo u jiných, proč by se neosvědčilo též u nás? Budeme-li jako oni nejsv. Svátost uctívati a prositi, proč bychom u ní nenalezli též útěchu, pomoc a sílu ve všech svých souženích a záležitostech?

Nesmíte si však mysliti, že ten čas v kostele před nejsv. Svátostí jest pro vaše práce ztracen! Bůh to na jiné straně nahradí několikanásobně, jak je známo ze života sv. Isidora. Světec ten byl oráčem v Madridu u pána šlechtice, jehož polnosti měl vzdělávati. Byl velice zbožný a vstával ráno velmi časné, aby ještě

* Promluva tato byla konána 26. července 1911,* kdy bylo velké sucho na Domažlicku v záp. Čechách. Proto třeba dobé a místu přizpůsobiti.

před začátkem práce mohl býti na mši sv. Musil proto od ostatní čeledi snášeti mnoho posměchu. Ba, ti ho i pomluvili u pána, že prý pro svou každodenní návštěvu chrámu zanedbává polní práce. Pán si zavolal Isidora, aby se zodpovídal. Tento pravil: »Prosím, pane, abyste se sám přesvědčil, zdali konám méně, než se patří. A kdyby tomu skutečně tak bylo, prosím, abyste si z mé mzdy strhl škodu, kterou byste tím utrpěl.« Pán přišel jednoho dne na pole, aby osobně shlédl práci Isidorovu. K svému úžasu spatřil vedle něho dvě andělské postavy. Také poznal, že Isidor vykonává při práci mnohem více, než ostatní služební. Od té doby si ho velice zamiloval, a choval se k němu jako k bratru. Zde vidíte, jak Pán svým požehnáním na jiné straně nahraňuje, co člověk pro něho vykoná a obětuje.

Na doklad toho bych mohl uvéstí ještě více. Ale nač bych tak činil? Vlastní zkušenost jest nade všechna slova a příklady cizí. Proto končím. Přijďte jen sami a zkuste sami na sobě, přesvědčte se a vizte, jak dobrý jest Pán! Amen.

V. Knetl.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kněž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Jest církev sociální či demokratická? Str. 378.

V PRAZE 1922.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Dobrý příklad. — Fr. Čech	353
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Slavný dětský pohřeb v Kafarnaum. (Kázání dětské.) — Josef Ocetek	356
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. — P. Smolík CSR.	358
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Poslední soud. — Josef Ocetek	361
Neděle dvacátá pátá a poslední po sv. Duchu. Hřích jest ohavnost zpuštění. — Leon. Rendl	364

Řeči příležitostné.

Instalační kázání. — Frant. Zeman	368
Při čtyřicetihodinné pobožnosti. — V. Knetl	375
Církev sociální či demokratická? — Fr. Vaněček.	378

*R*ÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 24 K. Přihlášky přijímá
CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A
NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.

Katolík po světové válce.

Cyklus dle Osmera blahoslavenství.

O b s a h: Mamon, zlost, požívačnost, touha po štěstí, milosrdenství, pohlavní čistota, autorita a právo sebeurčení, utrpení pro Krista.

Napsal **Ant. Müller**, kaplan na Smíchově.

Cena Kč. 8.—.

Objednávky vyřizuje :

Knihkupectví

V. KOTRBA

antikvariát

obchod hudebninami

PRAHA-II., Pštrossova ulice čís. 198.

P. Františka Žáka, S. J.

Spisy homiletické :

- O Bohu a Jeho vlastnostech.** Kázání. (Homiletická knih XII.) 828 stran Kč. 19.—.
- Povzbuzení ku kajcnosti.** Sedmero postních řečí. 53 str. Kč. 1·60.
- Promluvy.** Cyklus I.—III. chybí.
- Cyklus IV.: **Sv. Ludmila.** Šestero promluv. 59 stran Kč. 1·40.
- Cyklus V.: **Výklady perikop.** (Tento cyklus byl právě ukončen sešitem 9.—15.) 597 stran Kč. 27.—.
- Cyklus VI.: **O mši sv.** Část všeobecná. 90 stran Kč. 2·40.
- Cyklus VII.: **Církev a stát.** Časové promluvy. 65 str. Kč. 3·60
- Sedmero postních řečí o oběti mše svaté.** 57 stran Kč. 1·40
- Svatý Václav.** Dvanáct řečí. 126 stran Kč. 2·60.

Spisy náboženské :

- O modlitbě prosebné.** Studie. (Vzdělavací knihovna katol. sv. 42.) 109 stran Kč. 2.—.
- O nebi** Populární pojednání o nebi s hlediska náboženského I. Jsoucnost nebe. II. Podstata nebe. III. Oslava těla. IV. Cesta k nebi. Díl I.—IV. ve dvou svazcích. Oba svazky 385 str. K 10.
- Adorační hodina** na podkladě hymnu **Adoro te devote** aneb **Pange lingua** (každá knížka má 15 stran) po Kč. —20.
- Náboženství budoucnosti žádné náboženství?** 128 str. Kč. —80.
- Odněmčme se!** Historické doklady o německém duchu církve protestantské a církvích této příbuzných. 30 stran Kč. —80.
- Životy svatých veršem.** Každý s titulním obrázkem. 8°. 1. Svatá Anežka Římská (20 stran) 50 hal. 2. Bl. Anežka Česká (40 str.) 1 K. 3. Sv. Jiří (20 stran) 50 hal. 4. Sv. Vít (29 stran) 80 hal. 5. Sv. Anděla Merici (32 stran) 80 hal. 6. Sv. Ludmila (48 str.) K 1·20. 7. Sv. Stanislav Kostka (49 stran) K 1·20. 8. Sv. Václav (68 stran) K 1·80. 9. Blah. Zdislava (36 stran) K 1.—. 10. Blah. Milada (52 stran) K 1·40.

Zpěvy :

- Družinský zpěvníček** obsahuje 50 písní kostelních. Bez nápěvů 80 hal., s nápěvy K 4.
- Pisničky k Božskému Srdci Páně.** 112 stran K 5.
- Dívčí povzdech k Panně Marii** pro 4 ženské hlasy s průvodem varhan. Hudbu složil V. J. Novotný. 4 strany K 1·20.
- Krásy Panny Marie.** Pět písní pro solový střední hlas s průvodem varhan. Hudbu složil Fr. Suchý. 19 stran K 12.—.
- Má hvězda.** Pro 4 ženské hlasy s průvodem varhan. 4 str. K 1.—

Objednávky přijímá a vyřizuje

knihkupectví V. KOTRBA antikvariát
Praha-II., Pštrossova ulice číslo 198.

**Právoě vyšly
kalendáře, vydávané Cyrillo-Methoděj-
skou knihtiskárnou.**

Proto neodkládejte a co nejdříve objednejte

KALENDÁŘE na rok 1923

velké vázané à Kč 16.—: Rodina díl I. a II.

**brož. à Kč 8.—: Maria, Meč, Praha, Vla-
stenka, Vlastenecký Poutník a Sva-
továclavský kalendář.**

Bohatý poutavý a poučný obsah, četné ilustrace a pečlivá úprava, jakož i téměř padesáté výročí pouti většiny z nich (u Vlasteneckého Poutníka pětapadesáté výročí) jsou nejlepším jich doporučením.

 Obrazové přílohy.

Laskavé objednávky stále přijímá

**Administrace Cyrillo-Methodějské knihtiskárny a nakladatelství
V. KOTRBA, Praha-II., 200.**

2

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba v Praze.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

Dobrý příklad.

»Následovníci moji buďte.«

(Filip. 3, 17.)

Bratři! Následovníci moji buďte a spravujte se podle těch, kteří tak chodí, jakož máte způsobu naší — vzor náš, jakož jste na nás viděli, že jsme chodili, obcovali a chovali, když jsme u vás byli, totiž já Pavel, Silván, Timotheus a Lukáš. Tak píše sv. apoštol Pavel v listě svém k Filipenským.

Každý člověk někoho následuje, byť si toho ani dobře vědom nebyl, a obyčejně následuje takových, jaký je sám, dobrý dobrých, zlý zlých. Následuje-li kdo dobrých, činí tak ku svému spasení, činí jisté své povolání a vyvolení, připravuje sobě volný vstup do věčného království. Následuje-li ale zlých, činí to ku své záhubě, zavírá sobě nebe, otvírá si peklo, protože jak sebe, tak jiné porušuje a ve zlém utvrzuje. Poněvadž tedy tak mnoho na tom záleží, kdo koho následuje, zdali dobrých nebo zlých, napomíná apoštol Páně Filipenských, aby následovali toliko dobrých.

Ohlédneme-li se kolem sebe, uzmíme mnohou hvězdu mezi lidmi, mnohou totiž ctnost svých spolubližních, kterou následujeme.

* * *

»Nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 18, 3) I děti mají býti vzorem naším. Pohlédneme na příklad na hodné dítě, když se modlí. S jakou vroucností spíná slabounké ručky své, jak důvěrně pohlíží k nebesům nevinným zrakem svým. Když dítě nevinné se modlí, nemodlí se zajisté samo, ale jsouc v okamžení tom podobno andělovi, za spolčníky má anděly, kteří s ním jeho prosby před trůnem božím nebes a země Pánu přednášejí. Nemí-li modlící se dítě krásným

nám příkladem, bychom i my se stejnou úctou klekali před Bohem svým, není-li nám mocnou pohnutkou, bychom i my s podobnou vroucností přednášeli Hospodinu žádosti své?

Jak dlouho bude církev trvat, tak dlouho oslavovati bude slabé, třináctileté děvče, sv. Anežku. V desátém roce svého věku zaslíbilo toto šlechtné dítě římské nevinnost a ustavičné panenství Ježíši, nebeskému ženichu svému. Již v útlém tomto věku krásou vzbudila pozornost Symfonia, syna prokuratorova. Mladík sliboval zlato, perly a vše, co svět drahým nazývá, by se náboženství svého zřekl a nevinnost přidala, ona ale zmužile odpovídala: »Nikdy tak neučiním, ale tomu, jemuž andělé slouží, chci sloužiti, v jeho lásce zůstanu vždy čistou pannou, jemu dané slovo nikdy nezruším.« Na to byla Anežka v 13 roku svého věku pohanému soudci vydána, do žaláře vsazena, mnohými mukami a hladem trýzněna po dlouhou dobu. Konečně po mnohých zázracích, jež Bůh k vůli nevinnému dítěti tomuto učinil a pro něž mnoho pohanů na víru křesťanskou se obrátilo, když i oheň hranice, do něhož uvržena byla, záračnou mocí se udusil, byla mečem stata, aby duše její, korunou panenství a mučednictví ozdobena, vznesla se do lepších světů k tomu, jenž pravil: »Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské.« Zda dítěto toto nezahanbuje mnohého dospělého z nás? Zda dítěto toto nezaráí nám krásným příkladem jako jasná hvězda?

Životy svatých mnohou ukazují nám jasnou hvězdu příkladu mezi mládeží dospívající. Z velikého počtu těchto svatých uvedeme si na paměť nejkrásnější vzor — sv. Aloisia. Narodil se dne 9 března 1568 na zámku Kastiglione z rodičů vznešených. Zbožná matka již v útlém mládí dala mu nejlepší vychování, takže se skvěl nejvroucnější zbožností a svědomitostí. Ve 12. roce přijal z ruky sv. Karla Bor. po prvé Tělo Páně, a od té chvíle tím více rostla svatost jeho. Zvláště ve věku panického taková byla bezúhonnost mravů, že na královském dvoře madridském, kde Alois pážetem byl, všeobecně se mluvilo: mladý markrabě kastiglionský Alois snad ani žádného těla nemá, toť vtělený anděl. V 18. roku vstoupil do řádu Jesuitů, kdež dále poslušností a pokorou se skvěl, a když v Římě nakažlivá nemoc povstala, byl Alois do nemocnice jesuitské poslán, aby zde chudé, nakažlivou nemocí strížené, ošetřoval. Několik Jesuitů stalo se obětí lásky své k bližnímu a mezi nimi i Alois v 23. roce svého života dne 21. června 1591. Tělo jeho odpočívá v jesuitském klášteře v Římě, duše ozdobena všemi ctnostmi, zvláště andělskou čistotou, dlí v nebesích a sv. Alois pro tyto ctnosti a mladý věk svůj stal se vzorem a patronem mládeže křesťanské.

Ku ctnostným druhům svého mládí pozdvihni křesťanský mládenče a pannu očí svých, řiď se dle jejich příkladu; považuj tyto výkvěty mládeže za hvězdy Bohem ti objevené a kráčeť po stezkách jasným svitem jejich osvětlených.

Písmo sv. mnoho podává nám příkladů, v nichž vypravuje se o manželích zbožných. Za příklad staví se nám Abraham a Sara;

poukazuje se nám k lásce, již k sobě měli Jakub a Rachael, Joachym a Anna. Za vzor představuje se Matka Páně a snoubenec sv. Josef Podobně i životy svatých. Uvedu příklad muže svatého Isidora a ženy sv. Františky římské. Sv. Isidor narodil se v Madridě na počátku 12. století z rodičů chudých, ale zbožných, kteří příkladem svým vstúpili dítku svému již v útlém mládí ošklivost před hříchem a velkou lásku k Bohu a k bližnímu. Isidor oblíbil si stav rolnický, vstoupil do služby u šlechtice madridského Jana Vergasse, by jako oráč pole jeho obdělával; ve službě té setrval až do smrti. Ve věku dospělejším vstoupil do stavu manželského s Marií Taribií, pannou rovněž chudou, ale bohobojnou a ctnostnou. S manželkou žil Isidor v lásce a svornosti po celou dobu života svého, oba starali se jediné o to, aby sobě vespólnou pomocí, láskou a svorností těžkou pouť života vezdejšího ulehčovali a jeden druhého posvěcovali příkladným životem svým. V povolání svém byl Isidor vzorem zbožného, pilného a spravedlivého rolníka. Neděle a svátky světil dle předpisu církevního, ano i ve všední dny byl přítomen mši svaté. Jednou obžalovali jej zlé lidé, jimž zbožnost Isidoro va trnem v oku byla, že pro samé služby boží hospodářství zanedbává a pozdě do práce chodí. Rozhněvaný pán ihned šel na pole, by se přesvědčil a Isidora pokáral; však jak se podivil, když místo Isidora spatřil dva anděly v bílém rouchu za Isidora orající. Více ve službách božích mu nepřekážel. Z ostatních ctností uvádím lásku sv. Isidora k chudým, jimž i ze skrovné mzdy své rád almužnu uděloval, a jeho opatrnost v řeči, tak že na něho právem možno vztahovati slova: „Žádná zlá řeč nevycházela z úst jeho.“ Sv. Isidor zemřel v 60. roce věku svého r. 1170.

Sv. Františka narodila se r. 1384 z rodičů šlechtických v Římě a proto se nazývá římská. Hned od maličkosti jevila neobyčejnou náklonnost ke ctnosti a zbožnému životu. Ve 12. roku chtěla vstoupiti do kláštera a jen z poslušnosti k rodičům upustila od úmyslu tohoto. Provádala se za bohatého šlechtice z rodu Pontianů. V manželském stavu mimo návštěvy nemocných stranila se všech společností a nejmilejším po práci odpočinkem jí bylo modliti se a přítomnu býti službám božím. Manžela láskou a příkladem svým rovněž ku zbožnému pohnula životu a po celých 40 let, co spolu žili, svornost a láska manželská žádným svárem nebyla porušena. O dobré vychování svých dítek pečovala nejvyšší svědomitěji a zvláště bděla nad nevinností jejich. Pilně do chrámu Páně je posílala, doma ke zbožné modlitbě přidržovala a nejvíce za to se modlila, aby dítky vždy na světě tak žily, aby sobě místo v nebi zasloužily. Oděv její býval vždy z hrubé látky, tak že příklad její povzbudil i jiné bohaté paní římské, že se nádhery a přepychu v šatech zřekly. Aby ctnost její se utužila a osvědčila, dopustil na ni Bůh mnohá soužení, v nichž sv. Františka trpělivou a jako Job úplně do vůle boží odevzdanou zůstala. Když po 40. letém manželství manžel zemřel, uspořádala Františka domácí

záležitosti a vstoupila do kláštera, kde dne 9. března 1440 svatě zemřela.

Bůh i nás k podobné svatosti volá, Bůh i nám potřebných k tomu milostí podává, jen na nás záleží, abychom milostí těchto dobře používali.

Krásné příklady sv. starců a vdov nacházíme již v Písmě sv. Veliká zajisté byla zbožnost Eliseova, když přísně potrestal Bůh mládež jemu se posmívající. Eleazar stařec raději smrt volil, než aby požíváním zakázaného masa mládeži dal pohoršení. Když Rodička boží přišla do chrámu, aby tam dítě své obětovala, byl v Jerusalemě muž spravedlivý a bohabojný, Simeon. Dostal předpověď od Ducha sv., že neužije smrti, leč by prve užíł Krista Pána. I přišel veden Duchem sv., a když uváděli dítě rodiče jeho, vzal je na lokty své a chvále Boha řekl: »Nyní, propustíš, Pane, služebníka svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení tvé.« — Byla pak tu prorokyně, jménem Anna, dcera Samuelova, která se byla sestarala ve dnech mnohých a byla vdova až do let osmdesáti čtyř a nevycházela z chrámu, sloužíc Bohu posty a modlitbami dnem i nocí. I ta v touž hodinu přišla a chválila Pána.

Tot dvě starých lidí starcům za příklad, chtějí-li s Pánem jednou věčně se radovati. Léta, starcové a stařeny, jsou vám snad již jen na krátko vyměřena. Buďte zbožni, nezanedbávejte modliteb svých, navštěvujte, pokud vám Bůh potřebné ještě síly popřává, služeb božích v neděle a svátky, a pokud váš stav dovolí, i ve všední dny spěchejte do chrámu Páně. Stáří přináší celou řadu obtíží různých. Tu třeba svatě trpělivosti. Kde ji nalézt? Zda ne toliko u Boha? V Boha jedině na sklonku života svého naději skládejte.

Sv. František Seraf. pravil kdysi jednomu ze svých společníků: »Pojď se mnou, půjdeme lidem kázat.« Chudobně oděni prošli mlčky jednu ulici po druhé a když celé město tiše obchodilo, tiše zase domů se vrátili. »Otče,« dí sv. Františkovi společník, »kdy ale budem kázat?« »Již jsme kázali,« odpověděl svatý muž, »nebo příklad dobrovolné chudoby, pokory a bohabojného života jest lidem živým kázáním.« Kéž by také život náš byl krásným kázáním bohulibých ctností. Dobrými příklady křesťanského života bližní své vésti k dobrému jest nás všech svatou povinností, již každý snadno může splnit. Amen. *Fr. Čech.*

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

Slavný dětský pohřeb v Kafarnaum.

(Kázání dětské.)

»A Ježíš vešel a ujal ji za ruku její.
I vstala dívka.« (Mat. 9. 25.)

Evangelium dnešní vypravuje o slavném pohřbě dvanáctileté dívky; ale nebyla pochována, nýbrž k radosti rodičů od Krista Pána z mrtvých vzkříšena.

Na březích jezera Genesaretského leželo krásné město Kafarnaum. V tom městě Spasitel nejčastěji díval, tam kázával nejraději a uzdravoval nemocné; proto také Kafarnaum zváno městem Ježíšovým.

V Kafarnaum měli židé synagogu, sbornici, modlitebnu. V té sbornici scházivali se židé zbožní, kdož měli kdy, každý den ráno a večer ke společné modlitbě. V sobotu, v den Páně, přicházeli tam všichni: modlili se tam, zpívali žalmy a zbožní a učení mužové předčítali jim tam a vykládali Písmo sv. Sbornice měla také představeného, který se staral o pořádek v modlitbě a při službách božích, a býval zbožný, vážený a bohatý člověk.

V ten čas byl představeným sbornice v Kafarnaum Jairus. Ten měl dvanáctiletou dceru, a ta se roznemohla a lékař jí pomoci nemohli a umřela. V hlubokém žalu stáli rodiče u smrtelné postele milého dítěte a hořké slzy kanuly jim po tvářích, když patřili na to mladé mrtvé tělo vyhublé a zsinálé a jako ostrý nůž rozrývala jim srdce bolná myšlenka: »Ztratili jsme milou dcerušku navždy.«

Ale najednou se otec odvrátil, setřel slzy, oblekl šaty sváteční a odešel. Kam šel? V Kafarnaum byl zase Ježíš, veliký divotvorce, který nemocné uzdravoval a mrtvé křísil. Za ním šel otec Jairus a zastihl ho právě uprostřed zástupu, jak mluvil k lidu. Jairus přistoupil a klaněl se Ježíšovi řka: Pane, dcera má právě skonala, ale pojď, vlož na ni ruku svou a bude žít. I vstal Ježíš a šel za ním i učenci jeho.

A když přišli k domu představeného, byl plný lidí: pištcí, hudebníci smutně hráli a zástup blučel t. j. hlasitě naříkal, plakal a hořekoval. Co to vše znamenalo?

Ve Sv. Zemi je velmi horko. Když tam někdo zemře, nemohou čekat s pohřbem až do třetího dne, nýbrž bývá pochován ještě téhož dne. A co otec Jairus byl z domu, starala se zatím matka o pohřeb dcerušky. Mrtvola byla umyta, drahými mastmi pomazána a zaobalena do jemného, drahého plátna. A teď už tam ležela ta mrtvá dívka bez rakve na krásných nosítkách v háji květin, připravena ku pohřbu. A že to byla rodina bohatá, najali i hudebníky a zpěváky, a jak ti hráli a zpívali, shromážděný lid naříkal a plakal hlasitě o to hodné, dobré dítě.

Kristus Pán chtěl všecky upozorniti, že nyní učiní veliký zázrak. Napřed musilo býti všem jasno a jisto, že dívka je mrtva. Proto pravil Spasitel jen na oko k zástupu: »Odejděte, neboť nemřela dívka, nýbrž spí. A oni posmívali se mu.« Věděli dojista, že dívka už od delší doby nedýchá a je mrtva: smrt její byla naprosto jista.

Ježíš vypravil zástup z pokoje mrtvé a ponechal tam jen rodiče dítěte a apoštoly Petra, Jakuba a Jana. A přistoupiv k nosítkám, ujal dívku za studenou, mrtvou ruku a pravil: Dívko, vstaň! A hned vstala dívka a chodila. (Mark. 5, 42.) Po smrti odešla duše její do předpekli t. j. na místo, kde spravedliví, kteří před Kristem zesnuli, očekávali Vykupitele, a tam bylo té mladé

duši tak teskno a smutno. A najednou byla ta duše odvolána zpět na svět a zase spojena s tělem, a dívka v bílém plátně zaobalená otevřela oči a viděla, že zase žije, ale že leží na márách: a rychle s ních seskočila a chodila po světnici, po způsobu dětí hopkala po pokoji radostí, že zase žije a že je zase doma u otce a matky. A když ji tak viděli rodiče a ti tři apoštolové, žasli a divili se velice. (Mark 4, 42.)

Ale vzkříšená byla slába a měla už veliký hlad po té dlouhé, vysilující nemoci. To dobře věděl Spasitel a pravil k užaslým rodičům: »Dejte jí jísti.« (Mark, 5, 43.) Po pohřbě chystávali židé příbuzným, aby se mysl jejich poněkud rozveselila, pohřební hostinu; Písmo sv. ji nazývá »chlebem bolesti« nebo »pohárem útěchy«. Také u Jaira chystali už v kuchyni pohřební hostinu, a rychle běžela rozradostněná matka do kuchyně a nejlepší sousta donesla dceruše, aby se zotavila. Byla to radost i pro ty rodiče i pro dívku, která jedla z vlastní hostiny pohřební!

* * *

Ve dvanácti letech, v rozkvětě mládí, umřela dcera Jairova. I vy, děti, můžete umřít, umřít v mládí a umřít náhle, ale Vás Kristus Pán z mrtvých nevzkřísí. A kam by potom přšla duše? Mám obavu, že leckterá duše dětská má na sobě už i hříchy těžké: svévolně zanedbané mše sv., půstek v pátek přestoupený a j., a tu by ovšem byla na duši mladá na věky zavržena. Hleďte tedy, děti, žítí vždy v milosti Boží, často se zpovídejte, často přijímejte Tělo Páně, aby vás Spasitel proti hříchu sňal a jeho vás chránil, abyste byly dětmi podle srdce Božího: v kostele, ve škole, doma, venku, všude. Noste milost Boží v srdci svém, pokud jste malé, zůstaňte Spasiteli věrny, až dorostete, zůstaňte mu věrny až do smrti; potom vám nebude třeba báti se smrti, a když přijde, třebas i náhle, nebude na vašim neštěstím, nýbrž blaženým shledáním s milým, dobrým Spasitelem v nebi. Amen. *Jos Ocetek.*

Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu.

»Podobno jest království nebeské zrnku hořčičnému . . . kteréž když vzroste . . . bývá jako strom, takže ptáci přilétají a bydlí na ratolestech jeho.«

(Mat. 13. 32.)

»Podobno . . . zrnku hořčičnému,« praví Kristus Pán. Pohledme na horu Kalvarii, kde na kříži ten, Jenž království nebeské nám smrtí svou otevřel, právě obět Svou dokonává. Kde jeho vyznavači? Pod křížem Maria, a sv. Jan — nikdo jiný. Hle, toť ono zrnko hořčičné, toť první základové katolické církve. Jeden muž — sv. Jan, a jedna žena, Maria matka Páně, ti jediní odvahu vyznati víru v Božství Toho, Jenž . . .! Ze všech millionů lidí, kteří

tehďáz již zemi obývali, našli se dva zmužilí vyznavači víry. Malinký to počátek, právě zrunko hořčičné . . . Avšak jako to zrunko, když jednou se ujalo, roste, bujní, až vzroste u veliký strom, v jehož ratolestích ptáci nebeští přebývají, tak podobně katolická církev. Netrvalo to dlouho, několik týdnů jenom po smrti Páně, kdy sv. Petr duchem svatým nadšen, Krista ukřižovaného národům hlásal, a na jeho slovo tisíce křestem sv. vyznavači Kristovými se stali. A hned na to sv. apoštolové rozešli se po celém světě: slavné Řecko, sídlo antického umění a vědy, mocný Řím, hlavní město caesarů, dálné Hispanie, tropický Egypt, Persie a Phrygie rozléhaly se hlasy sv. apoštolů, zvěstujících národům světa novou víru. S utajeným dechem naslouchali pohané neslýchaným dosud u nich věcem, a víra Kristova v srdcích jejich vítězí. Modly pohanské kácí — na jejich místě třpytí se sv. kříž. Hnusné modloslužby přestávají, na místě jejich vznáší se k nebesům obět převsaté mše sv. Marně římsí caesarové ohněm a mečem brání proti nové víře; marně nesčetné dary sv. mučen ků nevinné, hrozné smrti vydáno; každá ta krůpěj krve jejich mrvou, ze které církev kat. jako fenix v nové síle a svěžesti se zdvihala. Tak tedy to zrunko, jenž na hoře Kalvarii ze srdce Syna Božího vypučelo, vzrostlo v ohromný strom, jehož větve po celém světě se rozkládají, v jehož stínu milliony národů odpočívají. » Ptáci nebeští přilétají a bydlejí na ratolestech jeho.« Co znamenají tito ptáci nebeští? Duše naše nesmrtelné, které dle úradkův božích rovněž jako ptáci se vysoko povznášeti mají, nad tou hroudou země, se pozdvihnouti mají až k výšinám nebeským. Toto krásné podobenství volil Kristus Pán, aby naznačil, čím nám býti má církev sv. Co hledá a najde ptáče na stromě? Pokrm, když hlad je rmoutí; ochranu, když bouře burácí, klid po namahavém letu. A co skýtá církev kat. duším? Též ona — pokrm duši po pravdě toužící, ochranu před nepřátely spásy, útěchu a klid ve strastech toho života. Tot předmět naší dnešní úvahy.

Pokrm hledá ptáče na stromě, když hlad je rmoutí. Košatý strom jest pro ptáčka jako čarovný stolek, na němž vždy hojnost potrav y najde. Zlaté mušky hemží se tam v hustém lupení, pestré housenky a broučky nesčíslné provádí na něm rejdy své — a to vše jsou vítané lahůdky pro ptáčky zpěváčky, jež proto tak rádi se v ratolestech stromů prohánějí; a když zpěvem hrdélko vyschlo, třpytí se na listech kapky křišťálové vodičky, jimiž malý zpěváček hrdélko své zase osvěží. — Drazí křesťané, pokrm duše naší nesmrtelné jest pravda. Tak jako to ptáče po časném pokrmu touží, tak práhne duše našem hladem a žízni po pravdě, která by jí ukojila. Nesčetné otázky zmítají duši lidskou a žádají odpovědi; nesčetné záhady rodí se v nás, o jejichž rozluštění lidé myslící již pracovali, co svět světem. Co jest člověk? K čemu zde na světě? A odkud ten svět? Kdo vykázal tělesům nebeským ty dráhy odvěké? Kdo vymyslel ty tajuplné zákony, jimiž příroda se řídí? Co po smrti? Nirwana, či život jiný, nový? A jestli jiný, šťastnější, jak zajistíme? Tyto a podobné otázky klade rozum

každému myslícímu člověku? Kdo nám je zodpověď? Pouhý rozum? Ach jak často ten se klame v prachobyčejných věcech! Vida? Staletí před narozením Pána bádala věda o tom, a nenašla odpovědi. Kde tedy najde duše někoho, kdo by . . . Katolická církev. Ona učí, že tvůrcem všehomíra trojedinný Bůh, Jenž celý svět řídí a spravuje. Ona učí, že duše nesmrtelná, že za hrobem nový život čeká . . . Ona učí, že bázeň boží a ctnostný život jsou jedinou cestou k blaženosti věčné! Ona učí, že všechno zlo na světě jen dočasné, že spravedlivý Bůh na věčnosti vše vyrovná, co zde zdálo nepochopitelným. A ona učí tomu s naprostou jistotou — jestli to učení Krista, Syna Božího, z jehož Srdce nejsv. církev katolická vyrostla. A to duši upokojí. Pochybnosti se rozplynou — jasné světlo víry katol. stává se hvězdou, která nám září na cestu života, abychom neuchýlili na bezcestí! O jak šťastní, že zrodili ve stínu stromu katolické pravdy, že již s mlékem mateřským ssáli do sebe pravdu, po níž milliony nevěrců marně pídí.

Co ještě hledá ptáče ve větvích stromů? Ochranu před bouří. Když černé mraky vystoupí nad obzor, když blesky přišerným svým světlem svítí a hrom burácí, když dešť se v proudech s nebe lije — zaletí ptáče do svého hnízdečka, které si uměle ve větvích stromu zbudovalo, a tam jest před bouří chráněno. Tam se skrčí a dívá klidně na rozpoutané živly, kolem řádící. A když bouře přestane, když na nebi pestrá duha zářící, vyskočí ptáček z hnízdečka a radostně si zavískne, jakoby děkoval . . . Drazí křesťané, též na duši naši nesmrtelnou přikvapí často bouře, krutá bouře. Není ten život lidský tak klidným, jak se býti zdá! Co pokušení, co duševních nebezpečí — o tom by mohl každý snad z vlastní zkušenosti vyprávěti. Právil jsem, že bázeň boží a ctnostný život jedinou cestou k spáse. Kdo chce spasen býti, musí míti pevnou víru. Ale jak těžko často bývá, víru neporušenou si zachovati, když kolem nevěra bujně pučí, když posměch . . .; jak snadno pochybnosti zdvihnou, zda to pravé? Ctnostný život — chtěli, ale kolem zlý svět špatným příkladem. A k tomu vlastní zkažená přirozenost táhne do bahna hříchu. Těžké bouře — zajisté každý zakusil a ještě zakusí. Kdo ochrání? Kde spásu najdou? — Katolická církev. Ona učí, abychom volali k Bohu o pomoc, když zlý duch a hříšné tělo ku hříchu svádí — a volá s námi, jako věruá matka pečlivá o blaho dítek svých. Ona nám skýtá své svátosti, zvláště nejsv. svátost, abychom jimi posílení a milostí boží ochránění nepřátelům spásy naší čeliti mohli. A když v pokušení podlehl, když těžký hřích duši na smrt zranil a ďábel již ruku svou po ní vztahuje — církev svátostí pokání nás z nebezpečí vysvobozuje, rány duše hojí, s Bohem smíruje, nebe otvírá. O děkujeme Bohu a vidíme-li, ani jiní chybuji, nepohrdejme — bez církve byli bychom jako oni — politujeme a modleme se k Bohu . . .

A ještě něco hledá ptáče ve stínu stromu. Když dlouhým letem unaveno, křídélka již nésti nemohou — hledá odpočinek; když slunce palčivé paprsky vysílá — chlad a stín. Tam pod ze-

lenou střechem nachází milý útulek; šelest listí je ukolébá v libý spánek. Drazí křesťané, nepotřebujeme též my často útěchy, netouží též duše naše po odpočinku. »Smutná duše má až k smrti« volal Kristus Pán; nevolali jsme též někdy my podobně? Jestli dosud ne, zajisté přijde hodina smutku a utrpení. Cesta života mnohým trním posetá: mnoho věcí trápí a souží až k smrti. Ku př. nemoc; ach dlouhá nemoc, těžká rána. Když člověk na lůžko týdnů, měsíce, snad léta připoután. Čas míjí, život čile plyne — nemocný jako lazar na lůžku. Noci bezesné, dny trudné! Rádi pomohli — nemohou. Pak smrt. Snad dítě, jediné, na kteréž starý otec, matka všecky naděje skládali; ti zůstanou, ten mladý život shasne, . . . Anebo otec, matka. Kolem lůžka malé dívky. Kdo se má o ně starat? Kdo krmit a šatit? Smrt se neptá — otce, matku vezme, vezou na hřbitov; a kdyby to robátko ručkama hrabalo v zemi, ta mu již svou obět nevydá, a to děťátko samo musí bloudit světem, jako bludná ovečka. Toť jedno krvavé kvítko, co roste podél cesty života; a takových mnoho! Kde útěchu srdce ztýrané? Katolická církev! Ovšem nezmění, nezveme, ale těší. Kříž — bolestná matka. Chrám Páně. Zde jako balsám do rány — hojí.

Děkujeme! Zachovejme víru — přijímejme svátosti. To těší. Až pak jednou i na nás řada, a jak šťastni, jestliže jako věrné dívky katol. církve zemřeme. Pod stínem tohoto stromu sladce spát ten dlouhý spánek v nrobě, a naději, že až poslední den soudu, se duše vznese jako ptáče pout pozemských zbavené, do výšin nebeských. Amen.

P. Smolík, CSR.

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Poslední soud.

»A shromáždění budou před ním všichni národové. I rozdělí je od sebe jako pastýř odděluje ovce od kozlů.«
(Mat. 25, 32.)

Za veliké revoluce francouzské koncem 18. století shromážděno bylo 250 kněží, kteří zůstali věrní náboženství a stavu svému, oblečeni do šatů trestaneckých a každý spoután s jedním zločincem. Byli naloženi na loď a měli býti dopraveni do osady trestanců. Čtyřicet dní trvala ta trapná jízda, když tu na blízku nábeží jihoamerické Quyanay objevila se anglická loď, která se ihned pustila na lov za lodí francouzskou. Na útok nebylo pomýšlení. Francouzští důstojníci a jejich mužstvo chystali se hned k obraně, zajatce dopravili do vnitřní lodi, a začala hrozná palba. Anglický kapitán, maje velkou přesilu, poručil konečně vzít loď útokem. Francouzská loď vztýčila bílý prapor, že se vzdává, anglický kapitán vstoupil na loď, a maje podezření, že jsou tam oběti nevinné, tázal se potom jednoho raněného, který mu odvětil: »Najdete ve spodní lodi 500 zajatců, 250 jsou kněží, 250

trestanců. Kněze rozeznáte od trestanců jenom po jejich trpělivosti.« Vítěz poručil ihned všechny zajaté dopravit na palubu, potom zvolal velkým hlasem: »Ti, kdo jsou kněží, ať se postaví v pravo, trestanci v levo. Kdo by se opovážil jíti na tu stranu, kam nepatří, bude jeho místo zde!« Při tom ukázal velitelsky na moře. Když bylo rozdělení provedeno, obrátil se vítěz na pravici, obnažil hlavu a pravil slavnostním hlasem: »Důstojní pánové, buďte mi vítáni! Nemám sice čest, býti vašeho náboženství, ale podivuji se jemu a mám je za dosti silné, aby ovládalo svět. S takovými muži, jako jste vy, musí ono dříve nebo později slaviti vítězství. Buďte beze strachu! Jste pod ochranou anglické vlajky. Až vás dovezu do Londýna, kde se vám dostane pohostinství, budete volni...« Hlas jeho změkkl. Bídny oděv, kterým zajatci byli oblečeni, jejich obličej, v nichž byly stopy velikých útrap, bolně dojaly jeho srdce, pravil ještě: »Hluboko dojista klesl národ, který tak nakládá s ctihodnými muži, kteří jsou nositeli náboženství.« Kněží mu chtěli děkovati, ale on jim k tomu nedal času, nýbrž obrátil se rychle v levo řka: »A vy, trestanci, jste darebáci ve všech zemích světa. Vy půjdete hned s přemoženým mužstvem do spodní lodi. Do Anglie vás nepovezu. Vysadím vás na francouzský břeh, a svoboda, kterou vám dám, bude největší pomstou, jakou má země na vaši může vykonati.« Anglický kapitán dostal slovu. Katoličtí kněží byli velmi srdečně přijati a požívali anglického pohostinství, až ve Francii pominuly hrůzy revoluce. Jeden z těch kněží pravil po dlouhých letech (1840): »Nemohu bez hrůzy vzpomenouti na ten strašný výjev; připadalo nám všem, jako bychom byli na posledním soudě.« — (Bl. f. K.)

A přece byla tato událost jen slabým obrazem velikého a hrozného soudu světového v den poslední. Svátý Petr praví ve svém II. listě krátce a jasně, že svět zahyne ohněm: »Přijde pak den Páně jako zloděj, v kterémžto nebesa s velikou prudkostí pominou a živlové horkostí se rozplynou, země pak i dila, která jsou na ni, vypálena budou.« (II. Petr. 3, 10.) Smutným, tichým, obrovským hřbitovem bude to světové žároviště.

Ale mocí boží a na zvuk hlasův andělových, jež Bůh rozešle po zpuštěném světě, všichni mrtví povstanou a shromáždí se na jedno místo, aby byli souzeni od Ježíše, Vykupitele světa. 1600 milionů lidí žije nyní na okrsku země. A v den soudný budou před Ježíšem státi všichni lidé, všech časů a zemí, všech národů: běloši Evropy, černoši Afriky a Australie, žluté plémě Asie, rudši Ameriky, přechetné miliony, přechetné miliardy, úchvatně obrovský zástup.

Zde v životě je tolik rozdílu mezi lidmi: bohatými a chudými, vznešenými a nízkými, vzdělanými a nevzdělanými, a jednotliví národové nenávidí se a sobě závidí, sváří a potýkají se a klidu si nepřejí. To vše přestane v den soudný, jenom dva druhy lidí budou potom: dobří a zlí, spravedliví a hříšníci, mezi sebou smíšení. Ale andělé, soudní sluhové věčného Soudce, »roz-

dělí zlé od dobrých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. Ovce postaví na jeho pravici, kozly na jeho levici.« (Mat. 25. 32—33.)

Dva mohutné zástupy budou tu proti sobě státi před Soudcem věčným, jeden světlý a jasný, jako lesk nebes, druhý ponurý a černý, jako temnosti pekel. V jednom z těch dvou zástupů bude i každý z nás. Ve kterém? Nevím já, Bůh sám to ví, ale to vím jistě: tam bude státi, kde sám chce nyní za živa. V naší moci, v našich rukou jest náš život věčný i naše věčná smrt, můžeme voliti svobodně. Volíme li však a chceme-li život věčný, musíme také chtíti spravedlivý, křesťanský život a také vskutku tak žíti zde na světě. Nevěře, hříchu, nepravosti Bůh nemůže a nechce dáti nebe jako odměnu na věčnosti.

A Bůh přece jest tak milý a dobrý, tak laskavě pomáhá všem, aby všichni přišli do nebe. On nám všem dal pečlivou matku, která vždy jest ochotna, vésti vás do nebe. jest to svatá, katolická církev. Každou neděli shromažďuje dítky své v domě božím před oltářem Spasitelovým a je poučuje, jak mají ve světě žíti, aby byli dle vůle nebeského Otce a zasloužili si nebe. A zpro-nevěří-li se některé z jejich dětí a zahyne těžkým hříchem, matka přece nepozbývá lásky k tomu dítěti: pláče nad ním a v modlitbách chodí za ním, až se ono zase vrátí! a služebník její, kněz, jest vždy ochoten, dítě zbloudilé zase přijati, ve zpovědnici jemu sníti pouta hříchu a je obléci rouchem dítek božích, milostí posvěcující. A k oltáři je vede a z kalicha živí je chlebem života, aby ta slabá duše měla více síly proti hříchu.

Tak Bůh církví svou vede nás k nebi. Ale když se někdo vésti nenechá, o Boha nedbá, církve a kněží nenávidí a kostelu se vyhýbá, jakoby v něm byla cholera nebo tyfus, a když potom bude věčně zavržen, bude to jeho vlastní vina! A bude-li někdo z vás o posledním soudě státi na levici, nesmí žalovati proti nebi, ani pěsti své, zuře a klna, zdvihati proti svěmu knězi, jakoby oni byli vinni, že on stojí mezi kozly, nýbrž zahanben a zuby skřípaje musí doznati: »Já sám jsem vinen, že tu stojím!« Ale toho kéž nedopustí milosrdný Bůh!

Ovšem, nedopustí toho, když vy sami chtíte a snažiti se budete, abyste žili podle vůle jeho a jemu věrní zůstali až do konce. Skonáte-li v milosti boží, v den soudný státi budete na pravici věčného Soudce, a rozsudek z úst jeho bude vám odměnou za život váš křesťanský, spravedlivý, mnohdy plný utrpení a obětí: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa.« (Mat. 25, 34.) Amen. *Jos. Ocetek.*

Neděle dvacátá pátá a poslední po sv. Duchu.

Hřích jest ohavnost zpuštění.

»Když užijete ohavnost zpuštění, které jest předpověděno od proroka Daniela, ano stojí na místě svatém, — kdo to čte, rozuměj!« (Mat. 24, 15.).

Nemohla sv. církev účinněji zakončiti okruh svého roku, než velkolepým a v pravdě ohromujícím proroctvím Páně o zkáze Jerusalema a o skonání světa. — Náš omezený rozum, naše světu a jeho zdánlivým statkům oddané srdce se ovšem vzpírá proti myšlence, že by svět se vši svou krásou mohl a měl jednou vzíti za své; než, proti pochybnostem nepatrného tvora, slabého člověka, stojí ve své neomrzené — protože božské — neomylnosti slovo věčné pravdy, Krista Ježíše, jenž, aby lidským vytáčkám a pochybnostem na ráz konec učinil, slavnostně a s celým důrazem prohlašuje: »Amen, pravím vám, nebe a země pominou, ale slova má nepominou!« (Mat. 24, 35.) Ano, takovou důležitost klade Kristus Pán na utvrzení víry ve skonání světa v srdcích svých věřících, že spojuje svou předpověď s proroctvím a zbožením Jerusalema, abychom poučení z dějin, že toto proroctví až příliš podrobně se naplnilo, tím hlouběji byli přesvědčeni, že také druhá část proroctví Kristova, konec světa se týkající, v čas Bohem stanovený neomylně se vyplní. — Ve své péči o milé stádečko oznámil Dobrý Pastýř některá znamení, jež měla předcházeti jak pád Jerusalema, tak i skonání světa, aby se věřící dle toho zařídili a v čas zachrániti mohli; mluvil o souženích a strastech, které oběma těm strašlivým katastrofám budou neméně strašlivým úvodem, a odvolává se mezi jiným na proroka Daniela, řka: »Když užijete . . . (text). Ohavností zpuštění na místě svatém bylo především znesvěcení chrámu jerusalémského, v němž židovští horlivci způsobili strašné řeže svých spoluobčanů a — jak dějepisec a souvěkovec pádu Jerusalema Josef Flavius píše — jen v jediné noci asi 8500 lidí ve svatyni pobili. Ohavností zpuštění před posledním soudem bude pronásledování všech věrných Páně, o němž praví Spasitel; »Tehdy bude soužení veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosavad.« (Mat. 24, 21.)

Sv. Otcové a spisovatelé církevní spatřují však »ohavnost zpuštění na místě svatém« také v bezbožnosti a odvrácení se od Boha, které se bude čím dál, tím více rozmáhati a proti Kristu Ježíši a Jeho sv. víře tím zuřivěji bojovati. A v pravdě, draží v Kristu! pozorujeme-li svět a jeho vždy bohoupustější řádění, — zdaž nemusíme se tu s hrůzou odvrátiti od té takřka všeobecné mravní ohavnosti zpuštění? Můžeme-li právem každý jednotlivý smrtelný hřích nazvati ohavností zpuštění, — čím více teprve tu úžasnou bezbožnost a nemravnost, jež za našich dnů se zmocnila nadvlády nad lidskou společností, jakoby již již chtěla opovážlivě

přivolati věčného soudce, při jehož příchodu »kvíleti budou všechna pokolení země«? (Mat. 24, 30)

Drazí posluchači! Zakončení církevního roku nás bezděky upomíná na skončení světa, na konec našeho pozemského života i na soud, který nás potom očekává. Nuže! abychom sami sobě na posledním soudu nepřipravili soud osud nepřítelům božím od věčnosti určený, varujme se hlavně, ano jediné příčiny věčné záhuby, t. hříchu, a uvažujme dnes nábožně, že hřích jest nejhorší ohavností zpuštění.

* * *

Hřích jest ohavnost svou povahou a podstatou; hřích jest ohavnost zpuštění svými účinky a následky, — hle stručný přehled a rozvrh našeho dnešního rozjímání!

1. Co jest hřích? Odpovídá nám učebnice všech učebnic, náš katechismus, že hřích jest vědomé a dobrovolné přestoupení zákona božího. Jak veliká zloba skrývá se v každém hříchu lidském? Bůh, bytost nejvyšší svatá a dobrotivá, ustanovil a prohlásil svůj zákon, svá přikázání, jichž účelem jest blaho a spásu všech tvorů; stanovil ie s takovou moudrostí a láskou, že korunovaný prorok právem vyznává: »Podivuhodny jsou výpovědi tvoje, proto zabývá se jimi duše má!« (Ž. 118, 126.) Tvorům nerozumným vštípl pravidla zákona přirozeného, jimiž se naprosto spravovati musí; tvorům vyšším a dokonalejším, lidem a andělům, dal rozum a svobodnou vůli, aby podivuhodné Jeho výpovědi poznali, jim se kořili a svobodným rozhodnutím dle nich se zachovali. Příroda neživá a nerozumná řídí se také naprosto svrchovanou vůlí svého pána a tvůrce; slunce a ostatní tělesa nebeská, živly přírodu ovládající — vše to uznává svého všemocného vladaře a zákon Jeho zachovává: »Tvůj je den — volá prorok — a tvá je také noc; ty jsi učinil dennici i slunce«! (Ž. 73, 16.). Jen rozumní tvorové zneužívají svých vznešenějších schopností a darů a zvláště své svobodné vůle, aby zákon boží odmítli, vůlí Jeho pohrdali a svým, svatost boží urážejícím choutkám hověli. Zdaž není to ohavná vzpoura, opovážlivý odboj proti nejvyšší velebnosti boží? Ano, »ohavné jest Hospodinu srdce zlé« — tak hlásá všim právem Písmo (Přisl. 11, 20.)!

Podstatou hříchu jest dále ohyzdný nevděk zaslepeného člověka proti jeho největšímu dobrodinci. Národně líčí Božský Spasitel tento nevděk v nedostíčně poučném podobenství o marnotratném synu. Hnusem a ošklivostí naplňuje nás rozmařilost, jakou lehkomyšlný ten mladík v nemravnostech prohýřil svůj otcovský podíl; ale jeho vzpurný nevděk proti dobrotivému otci — toť nejpatrnější důkaz jeho mravní pokleslosti, toť bezedná propast zvrhlosti a zloby! »Synu nevděčný, nehodný Absalone!« — tato spravedlivá výčitka dere se nám na srdce i z úst — »tak-li odpláceš svému dobrému otci za tolik lásky, kterou tě zahrnoval? Jak se odměňuješ za starostlivé vychování, za láskyplnou péči, již se ti od narození až do tvé dospělosti v tak hojné míře dostalo?

Ó, jaká to bezcitnost, jaká to hanebnost!« A přec! nejmilejší, daleko zvrhlejší nevďěčníkem než onen bujný, prostopášný jinoch, jest každý hříšník! Neboť, co jsou všechny starosti, co jsou všechny důkazy lásky, které pozemský otec svému dítěti prokazovati může, byť se o ně sebe neúnavněji staral, byť jeho výchově a blahu dny noci obětoval, přirovnáme-li je k nevýslovné lásce a k nekonečné řadě dobrodiní, jichž se nám z nejvyšší dobrotivé ruky boží dostalo a bez přestání dostává? Zdaž neplatí i pro nás výčitka, kterou Duchem svatým nadchnutý Mojžíš lidu israelskému vmetl ve tváře: »Tím-liž se odplacuješ Hospodinu, lide bláznivý a nemoudrý? Zdaž on není otec tvůj, kterýž vládne tobou, a učinil a stvořil tebe!« (V. Mojš. 32, 6). Není okamžiku v našem životě, v němž bychom nebyli předmětem otcovské péče Boha nejvyšší dobrotivého, ano každá chvíle, o kterou naše pozemská pouť prodloužena, jest novým a vzácným darem Jeho, a přec, jak lehkomyšlně vypovídáme témuž přelaskavému Otci poslušnost, jak často a bez váhání splácíme tolik lásky černým nevďěkem! Pán Bůh obětoval za nás vlastního Syna svého, — a ani tato obět všech obětí nedojímá našich zvrhlých srdcí k vděčnosti; sloužíce svým hříšným žádostem, šlapeme takřka do bahna svých nepravostí nejsvětější Krev neposkvrněného Beránka! V pravdě, hřích jest svou podstatou a povahou ohavností před Hospodinem!

A to také z té příčiny, že hříšník se na svém svrchovaném pánu dopouští hanebné zrady. — V dějinách českých zůstane po všechny časy temnou skvrnou opovrženého jednání některých českých velmožů k bohatýrskému králi Přemyslu Otakarovi II. v bitvě na moravském poli, a zkrvavená, ranami posetá mrtvola tohoto slavného krále jest výmluvným jejich žalobcem. — Zrada, které se hříšník dopouští, jest vsak mnohem hanebnější. »Následuj mne!« volá Kristus (Jan, 12, 26.); ne, hlas Jeho, ač plný až něhy a lásky, odráží se od zatvrzelých srdcí lidských bez účinku. Pod praporem kříže shromažďuje Pán své ovečky, chrání je proti hltavým vlkům a vede k nebeskému domovu; ale hříšník utíká jako věrolomný sběh z řad bojovníků Kristových a přebíhá do služeb Jeho úhlavních nepřátel! »Vztáhl ruku svou proti Bohu — proti Všemohoucímu opovážlivě« — tak označuje Duch sv. ohavnost hříšnickovy zrady (Job, 15, 25.) — Již svou povahou jest hřích ohavností před Bohem nejvyšším svatým a dokonalým.

2. Pohled na hrozné účinky a násedky smrtelného hříchu doplní však truchlivý jeho obraz a představí nám hřích jako »ohavnost zpuštění pa místě svatém« (Mat. 24, 15). — Navštivte, draží v Kristu, za slunného léta dobře zdělanou, pečlivě ošetřovanou zahradu! Jak příjemný, krásný to obraz! Oko vaše kochá se pohledem na tolik krásy sličných libou vůní vydechujících květů, pozoruje s obdivem náheru plodů vzácného stromoví, jichž zlatová bohatost budí naději na hojnou úrodu. A jestliže pohled ten těší a blaží každého pozorovatele, byť i nebyl pánem všech těch krás — což máme říci teprv o blahém uspokojení, s jakým dovedný a přičinlivý zahradník patří na výsledek své neúnavné píce?

Květy, ovocem ověšené stromy jsou dítkami jeho práce, jim věnuje nyní svou lásku, jako jim dříve po týdny a měsíce věnoval svou péči. A hle! tu vystoupí pojednou za parného dne na obloze temné mračno, víchr ničí útlé květiny a keře, láme stromy ovocem zatížené, a krupobití dokonává strašlivé dílo zkázy! V několik kratičkých minutách zmařen výsledek lidské píce, zničena naděje na odměnu lopoty a práce, a tam, kde dříve čarovný směr květů a slibného ovoce nadšený obdiv vzbuzoval, na témž místě otvírá se ustrnulému zraku obraz zkázy, — »ohavnost zpuštění« — Užijme, přátelé drazí, tohoto příkladu v oboru mravním! Duše čistá, Pánu Bohu zcela oddaná a Jemu věrně sloužící — to jest ona dobře spofádaná zahrada boží, kterou si nebeský hospodář svou milostí a ostatními přirozenými a nadpřirozenými dary co nejlépe připravil a vyzdobil. Než, lidskou nestálostí přivolán, povstává víchr pokušení, a když duše v pokušení svolila, dostavuje se zlobivné krupobití — těžký hřích, jehož ničivá síla hubí květy ctností, rozmetává ovoce dobrých skutků a zásluh. Krátká bouře, mnohdy jediný okamžik, pustoší zahradu boží a proměňuje duši, dříve radost nebeského hospodáře a pýchu andělů, v ohavnost zpuštění a to v ohavnost zpuštění na místě svatém, neboť Bohu zasvěcena, Bohem posvěcena, byla duše milostí Boží a jejím vzácným ovocem vyzdobená, v níž těžký hřích tak nemilosrdně řádil. — Jaký div, že nebeský Otec, ač Jeho podstatnou a základní vlastností jest láska a milosrdenství, zpuštěním duše lidské téměř donucen, nyní pouští úzdu své svrchované spravedlnosti a odbojného i nevděčného člověka zde na zemi i na věčnosti přísnými tresty stihá? Vždyť »vztáhl zaslepený hříšník ruku svou proti Bohu, proti Všemohoucímu opovážlivě« (loc. cit.) a tato neslýchaná zpupnost zaslouží, aby byla příkladně potrestána. Ano, Pán Bůh, ač pln lásky a shovívavosti, trestá mnohdy provinění lidská, která se nám ani nezdaří těžkými, co nej přísnější; a proč — ptám se — zatvrzuje se srdce Otce nejlaskavějšího často způsobem tak nápadným a nám až nesrozumitelným? Jedině proto, aby se nám ohavnost zpuštění v každém hříchu obsažená co nejjasněji ukázala. — Mojžíš a Aron, vůdcové lidu božího, zhřešili nepatrným pochybováním, zda budou moci lidu vody ze skály vyvésti, ano spíše roztrpčením nad nevděčnými a reptajícími zástupy nežli nedůvěrou v Boha; a přece, jak přísným trestem stihl je Bůh, nedopřáv, aby vstoupili do země zaslíbené! — Oza, z pokoleni Levi, vztáhl ruku k arše boží a zadržel ji, aby nespadla s vozu, zapomenuv maličko na úctu arše úmluvy přikázanou, a slyšte, co praví Písmo; »I rozhněval se prchlivostí Hospodin na Ozu a porazil ho pro tu vše-tečnost« — ne tedy pro nějaký těžký hřích, nýbrž jen pro vše-tečnost — »kterýž tu umřel u archy boží!« (2. Král. 6, 7.). — Král David, poraziv své nepřátele, poručil v návalu jakés vládařské ješitnosti Joabovi, aby sečetl veškeren lid, a tato zdánlivě nepatrná vina byla strašlivě potrestána, neb »dopustil Hospodin mor na Israele a zemřelo z lidu od Dan až do Bersabé 70.000 mužů!« (2. Král. 24, 15.). Tak přísně že soudí a trestá onen Bůh, jenž

u proroka Zachariáše nazván jest »králem tichým a spravedlivým« (8, 9)? Ano, tak neúprosný jest soud tichého krále, Boha nejlaskavějšího, nad hříchy i zdánlivě lehčími, abychom tím jasněji poznávali a hluboko do srdcí si zapsali, že hřích jest a zůstane až do skonání světa »ohavností zpuštění na místě svatém« !

Proto, drazí v Kristu ! popřejme dnes sluchu vážnému napomenutí Božského Spasitele: »Když uztíte . . . (text) ! Rozumějme správně nesmírné zlobě a ohavnosti hřichu, zvláště smrtelného ! Varujme se ho jako morové rány, jako největšího zla, neb hřích, jako vzpoura proti našemu svrchovanému pánu, jako nevděk a zrada proti našemu největšímu dobrodinci, jest svou povahou a podstatou největší ohavností. Hřích jest svými následky, jako vrah duše, ctnosti a zásluh a jako příčina časných i věčných trestů, ohavností zpuštění na místě svatém. Bojujme neohroženě pod praporem sv. kříže proti této ohavě, abychom, až se ukáže znamení Syna člověka na nebi« (Mat. 24, 30.). s čistým svědomím a blahou důvěrou vstříc hleděti mohli rozsudku věčného Soudce ! Amen.

Leon. Rendl.

Řeči příležitostné.

Instalační kázání,

které přednesl při instalaci vdp. Ant. Svobody, děkana v Písku,
dne 20. července 1919 Frant. Zeman, děkan.

»Jako mne poslal Otec, tak i já posílám Vás.«
(Jan 20. 21.)

Dne 17. února 1879 narodil se ve Švihově chudým rodičům syn, jemuž po jeho strýci a kmotru dali na křtu jméno Antonín. Prvního vzdělání nabyl hoch na obecné škole domácí, ve které prospíval nejen vědomostmi, ale i mnohými ctnostmi, zvláště skromností a zbožností. Rád navštěvoval chrám Páně, rád jako ministrant přísluhoval knězi při oltáři. Když jednou se svojí matkou putoval pěšky na Sv. Horu, kde zažil různé dojmy, ozvala se v něm touha po studiích, s kterou svěřil se pak doma svým rodičům. Ale tito nemajíce prostředkův, oznámili úmysl svého syna jeho tetě a strýci, kteří mu slíbili svou podporu. A tak se hoch dostal na gymnasium v Klatovech, odkud po druhém roce přijat byl do chlapeckého semináře v Budějovicích. Když byl ve 4. třídě gymnasiální, zemřel mu otec ve věku 45 let — vysílením. Syn vystudovav pak střední školu hlavně pomocí stipendia hrab. Černína z Chudenic, vstoupil po maturitě, poslouchaje hlasu srdce svého, do kněžského semináře. Za odměnu své péle a výborného prospěchu ve vědách theologických byl již po třetím roce na kněze vysvěcen. První mši sv. obětoval ve svém rodišti dne 22. července 1902 v den sv. Máří Magdaleny, který slaví se ve Švihově jako zasvěcený svátek na památku velikého požáru, kterým to město bylo postiženo r. 1865. Když pak absolvoval

čtvrtý ročník theologie, poslán byl za kaplana do kraj. města Písku. Zvěčnělý biskup Říha, který zde studoval, říkal, že mu na Písku záleží, a proto sem posílal kněze hodné a vzdělané. Také r. 1903 přišel sem za kaplana kněz hodný a vzorný, který, když tři leta v duch. správě horlivě zde působil, stal se na svou žádost katechetou obecných a po dvou letech katechetou měšť. chlapeckých škol zdejších, doufaje, že v tomto úřadě svému zdraví lépe poslouží.

A víte, draží křesťané, kdo jest onen kněz, o němž jsem vám dosud vyprávěl? Ó vy ho dobře znáte! Vždyť plných 16 let již mezi vámi blahodárně působí, a byť jako katecheta neměl co činiti s duchovní správou a s farním úřadováním, on přece i v tomto oboru ochotně nabízel své služby a rád vypomaha', jsa rádcem a jako pravou rukou † děkana mšgra. Pixy. A Vy, uznávajce jeho dlouholetou záslužnou činnost, zvolili jste si ho dne 13. července jednomyslně za děkana svého staroslavného města. Takový »present« dali jste mu letos k jeho jmeninám.

A dnešního dne nový pan děkan Váš slaví své nastolení, svou inatallaci. Vysoce důst. p. kapitolním děkanem Jos. Brennerem uveden byl ve svůj úřad a Vám jakožto nový duchovní správce Váš byl představen. Je to slavnost významná pro celou osadu, která, dosud osiřelá, dostává svého duchovního vůdce a nového pastýře. Je to den významný také v životě duchovního správce. A proto volám: Buďtež od nás pozdraven, nově installovaný dp. děkane a předrahý bratře náš! Radostí plesá dnes srdce Vaše i přátel Vašich, zvláště Vaší staré a starostlivé matky a rodného bratra, že milostivý Bůh dopřál jim dočkati se tohoto dne.

Mě pak, vzácný příteli, požádal jste, abych jako o primici, tak i při installaci Vaší měl slavnostní kázání. Ačkoli těžký úkol jste na mne vložil, přece s radostí přišel jsem z rodného města Vašeho, abych dle svých slabých sil přispěl aspoň troškou k oslavě tohoto dne, v němž jako samostatný duchovní správce zasnubujete se se svou osadou.

Draží přátelé! Úřad kněžský, sám sebou obtížný a plný zodpovědnosti, v přítomné době neklidné, plné nových směrů a hesel, jest dvojnásob těžký. Ale přes to zůstane vždy úřadem vznešeným. Chci Vám dnes povědět, v čem hlavně úkol kněze záleží; chci Vám představití duch. správce v jeho trojím úřadě: učitelském, kněžském a pastýřském.

Prosím jen, abyste mi na chvíli věnovali svou pozornost a trpěl vst, když o tomto předmětu dále mluvití budu ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

Dějiny vypravují, že nebylo na světě národa bez náboženství, Již římský spisovatel a řečník Cicero napsal: »Není národa, jenž by byl tak surovým, aby nevěřil v Boha, byť i nevěděl, jaký (ten Bůh) jest.« A řecký dějepisec Plutarch dokládá: »Kdybys prošel celý svět, shledal bys města, jež nemají zdí (hradeb), zákonů, peněz, gymnasií a divadel, ale nikdo neviděl města, jež by ne-

mělo chrámů a bohů, jež by neužívalo modlitby, jež by se nesnažilo zlé odvracetí sloužbou Boží. Totéž dosvědčují jazykozpytci (Max. Müller), missionáři a cestovatelé všech dob.

A jako nebylo národa bez náboženství, tak také nebylo národa bez kněží, kteří bývali vždy prostředníky mezi lidmi a Bohem. U našich pohanských předků sám otec rodiny byl z počátku králem i knězem zároveň. On řídil časně zájmy své rodiny a při tom i za rodinu uctíval Boha svého, svolával pro ni jeho požehnání, usmířoval jeho spravedlivý hněv. Stan cestovní a kámen u cesty býval otci jednoduchým oltářem, na kterém obětoval Bohu za své ditky a za své služebníky. — Ale rodiny rostly a vzrostly v celé národy. Potom bylo to pro jednoho člověka příliš mnoho, aby nesl dvojí tíhu: moci duchovní i světské. Proto obě moci, královská i kněžská, se oddělily. V králi zosotňovala se sláva a moc lidská, v knězi sláva a moc boží. Z kněze národ učinil bytost zvláštní, kterou zbavil starostí o věci časné, aby se mohl věnovati věcem duchovním. Od kněze žádal znalost vůle boží a tajemství božích; knězi svěťoval své prosby, své potřeby a hříchy, aby za ně k Bohu prosil a oběti přinášel.

A nebylo-li bez kněží náboženství pohanské, nebylo bez nich dokonalejší náboženství, nemohlo bez nich býti ani nejdokonalejší náboženství Kristovo. Ježíš Kristus byl sám knězem nejvyšším. On lidi učil. On žehnal, za lidi prosil, za ně své vlastní tělo a svou vlastní krev obětoval. On byl hlavou, vůdcem a pastýřem svých oveček. A tento trojí úřad předal svým apoštolům, když řekl: »Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás«.

1. Pozorujme nejprve kněze v jeho úřadě učitelském, jako hlasatele pravdy Kristovy. Božský Spasitel, tento nejlepší učitel, který vzdělával nejen rozum, ale i srdce, po jehož slovech posluchači stávali se nejen moudřejšími, ale i lepšími, ten Spasitel po třech letech své učitelské činnosti opouští zemi a vrací se do věčné slávy Otce svého v nebesích. Ale chce, aby Jeho učení hlásáno bylo stále, po vši zemi, mezi všemi národy, až do skonání světa. K tomu cíli volá apoštoly a jich pomocníky a jim říká: »Jdouce, učte všechny národy . . . učte je zachovávatí všecko, cožkoli jsem přikázal vám« (Mat. 28, 19). A poslušní apoštolové jdou, hlásají všude učení svého Mistra s takovou přesvědčeností a tak neohroženě, že, než by si v tom dali někým brániti, raději podstupují smrt.

A totéž učení Kristovo hlásají jejich nástupci. Kněz hlásá je malým i dospělým, bohatým i chudým, učeným i prostým. Mluví o Bohu Stvořiteli a dobrotivém Otci všech; mluví o Ježíši Kristu, láskyplném celého světa Vykupiteli; mluví o Duchu Sv., lidských duší Posvětiteli. Káže o vzájemné lásce, bratrství a rovnosti všech lidí před Bohem; káže o životě věčném, v němž padnou rozdily stavů a kde každý vezme odplatu dle vlastních skutků. Připomíná slova Kristova: »Já jsem cesta, pravda i život. Žádný nepřichází k Otci, než skrze mne« (Jan 14, 6). »Já jsem

světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života« (Jan 8, 12).

Naproti tomu slýcháváme řeč mnohých: »Náboženství je sice dobrá věc a potřebná, ale jen pro děti a lidi nevzdělané. Vzdělaný člověk má za oporu života svou vědu.« — Drazí moji! S touto námitkou je to zrovna tak, jako s oním učencem, který se plavil přes moře. Dokud bylo jasno a ticho, měl jen útrpný úsměv pro ty, kteří dole v mezípalubí pod křížem se modlili. Když nastala bouře, začal vykládati, kterak povstává blesk a jaké má dobré i zlé účinky. Ale když ve stožáru to začalo praskati, padl sám také na kolena a modlil se s ostatními: »Bože, zachraň nás!«

Ano, drazí, až ve strastech života a v bolesti nedostačí vám věda, chopíte se ochranného lana, jež kněz vám podává v náboženství. Jeden slavný muž říkal: »Kdyby nebylo potěšujícího náboženství Kristova, znal bych jen jediného štěstí pro sebe a to jest: abych se byl nikdy nenarodil.«

Všimněme si jen trochu »moderního« života. Nesčíslné vynálezy nové doby nesmírně lidstvo obohatily. Umění a věda přináší věci, jež by naši předkové nazvali zázraky. Tyto vynálezy učinily život pestřejším, pohodlnějším, snazším a bohatším. Ale oč jsou lidé při tom šťastnější a spokojenější? Tam, kde zářila dříve radost ze života, čilost a spokojenost, tam šíří se nuda, znavenost, omrzlost. Umlkají krásné, nevinné písně, ony svědkyně pravé radosti. A vite, co je toho příčinou? Z duše nejednoho člověka prchla víra, Bůh jest vyhnán, v duši jest prázdnota a poušť, která se často stupňuje v tělesnou, fysickou chorobu, moderní nervositu. Hluboký znalec lidí, zvěčnělý curyšský spisovatel Hilty napsal: »Život bez Boha a jednutí proti jeho přikázáním člověka přímo disponuje k nervositě. Víra je stejně potřebna k zachování tělesného zdraví jako čistý vzduch.« A proslulý hamburský lékař Dr. G. Marx dokládá: »Náboženství jest jediným nevysychajícím zdrojem, z něhož neklidná, štvaná, nervosní duše může vždy čerpati novou sílu a klid, rovnováhu v náladě a osvobození od všelikého tlaku a úzkostí.« A neznáte výrok presidenta Wilsona, který pronesl letos dne 4. ledna k zástupcům církve protestantské? »Jenom ve víře nalezl jsem energii (sílu), kteréž potřeboval jsem k vykonání těžkého úkolu, jaký mi světila Prozřetelnost.« A tento slavný muž a hluboko věřící křesťan před každým listem, který za světové války psal Německu nebo Rakousku, čtvrt hodiny se modlil.

Drazí přátelé! Do večera musil bych zde mluvit, kdybych vám chtěl vyjmenovati všechny slavné muže a učence světového jména od pohanského Platona ze starověku až ke Komenskému ze středověku a odtud až k Pasteurovi a našemu universitnímu prof. dru. Marešovi, kteří uznávali potřebu a důležitost náboženství v životě soukromém i veřejném. Proto kněz, prostý a venkovský kněz, jenž v neděli shromažďuje kolem sebe věřící, slovem božím je posílaje k další práci a pouti života, který mluví k nim o tajemství bolesti, slz a práce — ten pro svou osadu učinil více, než

mnozí pyšní filosofové, kteří hledají kámen moudrosti a zítra s bolestí shledají bludným, co dnes prohlašovali za vítěznou pravdu.

Kněz je hlasatelem pravdy boží nezměnitelné, věčné, bezohledné. Proto se nedivte, že již jeho přítomnost, jeho zjev rozčiluje a v hněv uvádí ty, kdož pravdu takovou nenávidí. Všimněte se lidí, jimž náboženství je posměchem, protože pravda boží jest jim protivna. Půjdou kolem člověka nepoctivého, podvodníka, lichváře — a oni před ním nepocítí ošklivosti. Půjdou však okolo kněze, kterého nikdy neviděli, který nikomu z nich neublížil — a svědomí jejich se bouří, ruka jejich se zatíná, a oni si ulehčují aspoň nadávkou a pohanou, kterou po knězi vrhnou. Jak si to vysvětlíte? — Jejich život je stálým útekem před pravdou boží, jest nenávisť Boha, jehož se snaží zapřít. Kněz je jim zosobněným svědomím, zjev jeho výčitkou. Odtud ona slepá nenávisť k němu.

Draží přátelé! Zakrývejte oči před sluncem jak chcete, ono přece bude svítiti a své blahodárné účinky v přírodě jeviti. A tak i náboženství zůstane vždycky zdrojem útěchy a posily, základem mravního života a spořádaného státu, byť sebe více lidí to popíralo a uznati nechtělo. Slavný spisovatel a veliký myslitel ruský Lev Tolstoj napsal: »Jako není rostliny bez kořínků, tak není pravé, skutečné mravnosti bez náboženství«. A někdejší prezident Spojených států Washington řekl, že náboženství a mravnost jsou stěžejními oporami veřejného blahobytu, a že není mužem vlasti, kdo tyto mohutné sloupy lidského štěstí podkopává. —

2. Vizme nyní duchovního správce v jeho úřadě kněžském, jako vykonavatele oběti Kristovy. — Víte, draží, kdy cítí se kněz v pravdě knězem? Kdy vznešenost svého stavu chápe neivíce? — Když přistupuje k oltáři, aby tu jako prostředník mezi Bohem a lidem přinášel novozákonnou obět Ježíše Krista, mši sv. Kristus ukřižovaný sestupuje zde v prosté způsoby chleba a vína a rukou kněze se obětuje. Tato závrtná pravda působila, že lidé dokonali, svatí, lekali se vzlti na se povolání kněžské. Neměli se za hodny této důstojnosti. Zdálo se jim, že ruce jejich jsou příliš slabé a málo čisté, než aby držely a nesly svátostného Spasitele.

Kněz při oltáři — jak vznešený to pro něho okamžik. Stojí jako kdysi Noe po potopě, s rukama rozepjatýma a dře svátostného Ježíše prosí, aby ducha míru a milosrdenství božího rozklenula se znovu nad lidem strádajícím a pokání činícím. Obětuje Beránka — Krista za vaše štěstí, za vaše blaho, pro vaše blaho, pro vaše požehnání, pro vaše smíření s Bohem. V modlitbách mešních modlí se za vás, za lid sobě svěřený, a teprve naposled prosí za milosrdenství boží pro sebe.

Ale obětovati Krista na oltáři, toť jen jedna část jeho povolání. Kněz musí obětovati i sebe sama. Svě pohodlí, své radosti má obětovati vám. Dobrovolně zřídá se lásky života rodinného, aby cele věnovati se mohl blahu a štěstí jiných. A tak celý jeho život jest obětí a odříkáním. A když sestaral, vlas jeho zbělel a ruce již nemohou žehnati, je smutno a pusto kol něho. Smrt

eho je smrtí člověka osamělého a často nenajdou se ani přátelské ruce, jež by zatlačily jeho oči k věčnému odpočinku.

Proč to připomínám? Snad proto, abych se dovolával vaší soustrasti pro obět, kterou přináší kněz? Ó nikoli, draží. Volám jen spravedlnost. Kněz je krev z vaší krve, je slabostí lidskou stížen jako vy, podléhá neduhům své doby jako vy. »Na kabátě obyčejného člověka nevšímáme si skvrny; ale na obětním, bílém rouchu kněze bije nám do očí každý prášek« (Manning). Lidé jsou shovívaví k sobě, ale bezohledně přísní ke knězi. A to není spravedlivé, tak nestejnou měrou soudit! — Ale kněz i tuto křivdu snese, pamětliv jsa Ježíše Krista, největšího dobrodince lidstva, kterého nevděčný svět ukřižoval. Trnový věnec, který vášnivý lid Spasiteli svému na čelo vtlačil, bývá podílem i kněze.

Slavný dějepisec Jansen vypravuje ze svého života tuto událost: »Jednoho dne potkal mne před branou Frankfurtu dělník a vida, že jsem kněz, počal spílati a mne proklínati, a konečně zvolal: zdechni, kněžoure! Usmál jsem se a nevěda, proč se na mne tolik zlobí, ptal jsem se, proč si přeje, abych zdechl a co ho tak pohněvalo proti kněžím. Dělník vida, že se nezlobím nad urážkami, mlčel. A nyní jsem jemu řekl: »Příteli, kněz není nepřitelem pracujícího lidu, ale zastáncem a dobrodincem jeho. Učí vaše děti Boha znáti, rodiče ctíti a poslouchati, jim vděným býti. Chlebovárcům hltá do svědomí, aby pracujících nezkracovali a k nim spravedliví byli, že za to, co dobrého konají jednomu z nejposlednějších, budou odměněni tak, jakoby to Bohu samému byli učinili. A podívejte se, když cestující dělník jde obcí či městem, nejde do domu boháče, ale nejprve ke knězi, protože ví, nedostane-li nikde, dostane aspoň na faře, v domě milosrdenství.« Dělník smekl a pravil: »Odpustte, důstojnosti, já jsem se přenáhlil. Jdu ze schůze a tam bylo řečeno, že je nejlépe každého kněze oběsit, protože jest nepřitelem lidu. Vím nyní, že nás potřebují k podvrtným plánům, a proto musí nás nejdříve připravit o víru.« — Za několik dní zaklepal dělník na dveře bytu Jansenova a prosil za odpuštění a za přijetí sv. svátostí.

Ano, přítelé, lid je sváděn a štván proti knězi, ale kněz za všechny urážky a nadávky nezná jiné msty, nežli že se denně modlí kněžské hodinky, svůj breviář za své ovečky svěšené, prose, by dobrotivý Bůh odpustil všem, kdož mu ublížili.

3. Duchovní správce je konečně pastýřem, vůdcem a hlavou celé rodiny. Za ním krácejí věřící při bohoslužebných průvodech; posvátné úkony bohoslužebné konají se v tom pořádku, který on stanoví. On snáší se svými osadníky všechno, dobré i zlé, dny šťastné i nešťastné. Radost jejich jest jeho radostí, žal jejich jeho žalem. Jest přítelem, ochráncem a zastáncem chudých, jest přítelem i svých nepřátel. Jako bedlivý a svědomitý pastýř volá a hledá zbloudilé ovečky, jde za nimi, nedbaje obtíží, jen aby je na pravou cestu uvedl.

Když Kolumbus, objevitel Ameriky, na své admirálské lodi »San Salvador« plul po širém moři k neznámým břehům a plavba

trvala již celý měsíc, malomyslněli jeho plavci a bouřili se proti svému vůdci. Nevěřili, že po dlouhé a trudné cestě kyne jim odpočinek, sláva a bohatství v nové, dosavad neznámé zemi. Jenom Kolumbus neztrácel mysl, máje pevnou naději ve svůj úspěch. Modlil se mnohokrát denně pod křížem a den co den psal do svého deníku slova: »Dnes plul jsem k západu, kam byla naše cesta.«

Takovému admirálovi, vůdci na lodi, která po neklidném a nebezpečném moři pluje k neznámým břehům nového světa, podoben jest i duchovní správce osady. O nás všech platí slova: »Plujte k západu, kam je cesta naše.« Život náš plyne v neznámý kraj, jako když slunce zapadá. A duchovní správce ukazuje nám, že za břehy tohoto života je nová země a jiné kraje. K nim šťastně a spokojně doplouti, toť ono veliké umění života. Když klesáme, kněz nám dodává důvěry a síly, on je vůdcem a těшитelem věřících na pouti života. V té nejvážnější chvíli jako anděl strážný stane u lůžka našeho, pomůže nám bojovati těžký zápas života se smrtí, přinese útěchu, zažene bázeň, ulehčí poslední okamžiky a vypraví nás takto na dalekou cestu do věčnosti, odkud není návratu.

Francouzský revolucionář, který nejhroznějšími zločiny se poskrvnil a nejednou i v kněžské krvi se brodil, upadl do nemoci. V nemoci své přisahal, že žádný kněz nesmí vstoupiti do jeho domu, a odváží-li se toho, že sice vejde, ale nikdy nevyjde. Zatím nemoc valem se zhoršovala. Dovídá se o tom kněz a chce ho navštívit. Zná sice nebezpečí, do něhož se vydává, ale nedbá ho; vždyť dobrý pastýř má dáti i život za ovce své. Nic se nerozmýšleje vchází k nemocnému. Hrozný ten člověk zuřil jako dravec. S napjetím všech sil vstává a křičí: Co? Jak? Kněz u mne? Dejte mi zbraň, zbraň mi dejte! — Můj bratře — táže se kněz — co chceš s ní učiniti? Proti tvé zbrani mám zbraň svou, ještě mocnější: lásku, trpělivost a vytrvalost! Konejší jej však marně. Nemocný natahuje ruku proti knězi a pln vzdoru a vzteku volá: »Věz, že toto rámě zavraždilo dvanáct takových jako jsi ty!« — »Ty se mylíš — odpovídá mu kněz mírně, ale slavně — toliko jedenáct, dvanáctý neumřel, neboť ten dvanáctý — jsem já. Podívej se — dodal, rozhaluje si prsa — a viz jizvy od tvých ran. Bůh mi tehdy zachoval život, abych zachránil tebe . . . Nepotřebuji dokládat, že nemocný dal se potom zaopatřiti a kajicně zemřel. —

Hle, to je kněz! Dobrý pastýř, který dává život za ovce své. Kolik polních kurátů dalo život za naše bratry vojny ve světové válce! Kolik se kněží nakazilo a dalo život za loňské epidemie chřipkové! — —

V Kristu shromáždění! Představil jsem Vám dnes duchovního správce v úřadě učitelském, kněžském a pastýřském. Tento trojit úřad bude zastávati i Váš nový pan děkan. A já vím, že jej bude zastávati věrně a svědomitě — v duchu našich vlasteneckých kněžských buditelů. Bude pracovati pro Vaše dobro, pro Vaše blaho časné i věčné. Proto Vás prosím, abyste mu vyšli vstříc se stejnou upřímností a láskou, jakou on má k Vám, abyste ho v jeho šle-

chetaých snahách podporovali Mějte k němu úctu a vážnost nejen pro jeho dobré vlastnosti a ctnosti, ale hlavně pro jeho vznešený úřad. Kdo ctí kněze, ctí samého Krista, jehož kněz je zástupcem; ale kdo pohrdá knězem, pohrdá i Kristem. Tak řekl Spasitel sám.

Ačkoli dnešní slavnost je dnem radosti, přece nemohu se zdržeti, abych k ní nepřimísil trochu pelyňku. — Důstojný pane děkane! Když jste slavil svoji primici, kázal jsem Vám o tom, co je katolický kněz a co na něho čeká. Tenkrát jsem se nenadál, že slova má tak brzo se uskutečnit. Dnes vidíme, jak plní se předpověď božského učitele, když řekl: »Budete v nenávisti pro jméno mé. Ven ze škol vyženou vás. Ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.« (Jan 16, 2.) Kdož ví, co všechno nás čeká! Ale ať přijde cokoli, o Vás jsem přesvědčen, že jako kněz v pravdě apoštolský nestanete se zrádcem svého úřadu a svých oveček, ale že v nastalém boji a pronásledování zvolíte raději čestnou, hrdinskou smrt, než zbabělý útěk. Až svět vystřízliví, pozná, kdo s ním upřímně smýšlel

Oltář slavnostně vyzdobený čeká již na oběť, kterou přinese za svou milovanou osadu. Vzpomeňte při této oběti nejen svého zemřelého otce, své drahé matky, bratra a příbuzných, ale vzpomeňte, prosím, i našeho národa a naší osvobozené vlasti. A my všichni zde přítomní připojme se k modlitbám pana děkana a prosme, aby sv. Václav chránil svou zem od nepřátel a škůdců domácích i cizích. Prosme, aby obyvatelé této krásné země zanechali svárů a třenic a všichni v lásce, pokoji a svornosti pracovali společně ku hmotnému i mravnímu povznesení republiky československé a k její lepší budoucnosti. Amen.

(Použito: Em. Žák, Řeči I. 701, II. 481.)

Při čtyřicetihodinné pobožnosti.

O našem zemském patronu, sv. Václavu, je známo, že se významoval zvláštní něžnou pobožností k nejsv. Svátosti oltářní. Miloval svátostného Ježíše tak vroucně, že nejen vlastníma rukama pšenici a hrozny sbíral, hostie pekl, víno lisoval a kněze jimi zásoboval, nýbrž že i v noci a v tuhé zimě do kostelů chodíval, aby nejsv. Svátost oltářní navštěvoval. Při těchto návštěvách bývala jeho krásná duše láskou k Bohu tak roznícena, že její žár i tělo rozpaloval, že i sněh pod jeho nohama se rozthřívá. Jak vypravují životopisci, doprovázel sv. knížete na jeho cestách věrný služebník, kterého v zimě ve sněhu zablý nohy. I stěžoval si na to svému pánu. Sv. kníže mu z útrpnosti poručil, aby stoupal do jeho šlépějí. Služebník tak učinil, a od té chvíle žádná zima necítil.

Podobně jako sv. Václav navštěvovaly nejsv. Svátost oltářní i jiné duše Boha milující, jejichž největší radostí bylo, dlíti před svatostánkem. Ba můžeme říci, že všichni světcí byli celým srdcem oddáni této přelíbezné pobožnosti, protože na zemi není radosti

ušlechtilejší, pokladu milování hodnějšího nad Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní.

I my jsme dnes vyzváni, abychom P. Ježíše ve velebné Svátosti navštívili; neboť slavnost, která se dnes v našem chrámu Páně koná, jest pro nás přímým vybidnutím, abychom přišli ke Kristu Pánu, který k nám s tohoto svého trůnu, se svatostánku volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Než mnozí nechtějí slyšeti tohoto hlasu svého Vykupitele a straní se kostela, vymlouvajíce se, že nevědí, o čem by při této návštěvě s Pánem Ježíšem ve velebné Svátosti rozmlouvali.

Aby nikdo nemohl této liché výmluvy ke své škodě použiti, chci vám s pomocí Boží dnes ukázati, že při návštěvě nejsv. Svátosti oltářní smíme s Pánem Ježíšem rozmlouvat i o svých ve-
zejších záležitostech, o svých denních pracech a starostech.

P o j e d n á n í.

O sv. Bernardu se vypravuje, že se vždycky před modlitbou rozloučil se svými světskými myšlenkami, které se k němu vrátily až po modlitbě. Jest nutno tak jednati při návštěvě velebné Svátosti? Je třeba při ní odložití všechny denní starosti a zapomenouti na všechny vezdejší záležitosti? Není. Ba naopak. Při návštěvě velebné Svátosti máme svému Spasiteli otevřítí svoje srdce do-
kořán a přednáseti mu všechny svoje starosti a žalosti.

1. Vždyť tak činili služebníci Boží. Co učinil David, když byl sevřen nouzí a starostmi? Když přišli Filistiniští a položili se táborem v údolí Rafaim? Byla to zajisté záležitost světská a přece ji předložil Hospodinu, tázaje se ho, má-li táhnouti proti Filistinským? A Hospodin odpověděl, aby proti nim netáhl. — Jindy zase když byl král David v radostné a vděčné náladě, praví se o něm: »Tedy všed král David, posadil se před Hospodinem a řekl: »Kdož jsem já, Hospodine, abys mi učinil takové věci?«

A co učinil král israelský Ezechiáš, když mu assyrský král Sennacherib poslal výhrůžný list? Vzal jej z rukou poslu, přečetl jej a potom vstoupil do domu Hospodinova a rozvinul jej před Hospodinem. Svěřil celou tuto světskou záležitost Hospodinu, prose ho za radu a pomoc. (Is. 37, 14.). Podobně jako tito služebníci Boží smíme a máme činiti i my ve svých potřebách před nejsv. Svátostí oltářní.

2. Neboť je to docela přirozené. O čem mluvíváme s věrným přítelem, s mužem zdravého úsudku, širokého rozhledu, značného vlivu, který jeví zájem na našich záležitostech? Obyčejně o těch denních trampotách a nepříjemnostech života, které zaujímají celou naši mysl. Tu nemluvíváme o ničem jiném, tu otevíráme celé své srdce, aby nám pak bylo volněji. Kdo však jest našim nejlepším přítelem? Kdo jeví největší zájem o naše záležitosti? Jistě nikdo jiný než Pán Ježíš, který zůstává ve dne v noci na našich oltářích pod způsoby calebů jen za tím účelem, aby vyslyšel naše žaloby a stesky, naše tužby a přání, naše modlitby a prosby, aby

každému z nás přispěl ku pomoci. Proč bychom tedy mu nemohli přednáseti i svoje světské záležitosti?

3. Či snad nám to zapověděl? Snad nám řekl, abychom mu s takovými věcmi nepřicházeli? O nikoli. Naopak, pomáhal v každé časné potřebě, s kterou se kdo na něho obrátil. Pozorujme jen jeho veřejný život! Všude, kde se objevil, přinášeli k němu nemocní, a on je uzdravoval. Otvorem ve stropu spustili mu k nohám mrtvici raněného uprostřed kázání, a on jej uzdravil. Tu přichází posel a vyřizuje: »Pane, ten, kterého miluješ, jest nemocen«; tam přichází otec a padaje před ním na kolena, volá: »Pane, dcera má právě skonává, ale pojď, vlož na ni ruku, a bude zdráva«; onde zase prosí zarmoucený otec: »Pane, sestup, prve nežli umře syn můj.« A Pán Ježíš všude vyhovuje, uzdravuje nemocné a křtí i mrtvé.

Vzpomeňte si na svatbu v Káně Galilejské. Snoubenci byli asi chudí a přichystali si málo vína, tak že jim došlo uprostřed svatebního veselí. Panna Maria to spozorovala a oznámila to svému synu, řkouc: »Nemají vína. A co učinil Pán Ježíš? Vy víte, že své matky neodbyl s touto čistě světskou záležitostí, nýbrž že svou všemohoucností opatřil snoubencům nové víno.

Přál bych vám viděti našeho milého Spasitele v Bethanii u sester Lazarových Marie a Marty čtvrtého dne po smrti jejich bratra. Tu byste byli slyšeli útěchuplná slova, kterými sestry těšil, že bratr jejich vstane z mrtvých; tu byste byli viděli, jak kráčí uprostřed obou sester ku hrobu Lazarovu, jak naslouchá brzy té, brzy oné, když mu vyprávějí, co všechno zažily v nemoci bratrově a za posledních dnů, co se nřn načekaly, jak s určitostí počítaly, že jistě přijde, a on že nepřišel. A byli byste pozorovali, jak se mu v očích třpytí slzy, jak se mu prsa nepokojně dmou, jak touží po okamžiku, by odměnil jejich důvěru a proměnil jejich zármutek v radost. A my bychom se ostýchali, přednáseti mu své bolesti, trampoty, svízele a ostatní časné záležitosti? Nemáme k Pánu Ježíši tolik důvěry, jako sestry Lazarovy Marie a Marta?

Či snad se ho bojíme pro své hříchy? O tu teprve se ho nesmíme vzdalovati, tu teprve musíme k němu přistoupiti s takovou důvěrou, jako veřejná hříšnice Marie Magdalena, a prositi ho úpěnlivě za odpuštění a činiti pravé pokání. Z toho všeho vyplývá pro nás naučení, že máme Spasiteli v nejsv. Svátosti oltářní přednáseti i svoje světské záležitosti, i svoje časné a denní potřeby. Při tom ovšem nesmíme zapomenouti na duši a na statky věčné nepomíjející.

Čňme tak, m. dar., zejména dnes, kdy Pán Ježíš dává v našem kostele zvláštní audience všem. Přicházejte sem po celou dobu, co bude velebná Svátost vystavena, a přičiňte se, aby ani na okamžik nebyl kostel prázdný, aby neustále byli ctitelé a prosebníci před oltářem, který je trůnem krále nebes i země. Vždyt on sám k nám volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Přijďte sem, okuste a vizte, jak líbý jest Ježíš Kristus, Bůh náš (Ž. 33, 9.). Zkuste jen a po-

znáte, jak veliký užitek vám z toho vzejde. Přesvědčíte se, že čas před nejsv. Svátostí oltářní pobožně ztrávený jest nejužitečnějším z vašeho života, a že vám bude největší útěchou v hodině smrti. Amen.

V. Knehl.

Církev sociální či demokratická?

(Řeč v Obecním domě v Praze při spolkové schůzi.)

Dvoji otázku mám zodpovědět: zda církev naše je sociální a zda je demokratická. Odpověď dáti v hodinové přednášce jest úkol těžký. O první části jsou celé spisy objemné, o druhé' deklamují časopisy denně proti i pro. Musím se proto uskrovniti a spokojiti se toliko, že uvedu zásady církve katolické, dle nichž lze utvořiti si úsudek.

Pro společnost jest na výsost důležité, aby správné byly zásady, jimiž se řídí většina členů. Povrchně myslící řeknou, že skutky rozhodují a ne zásady. Mají kus pravdy. Skutky však jsou důsledkem zásad, dle nichž se jedná. Užívám k objasnění této pravdy podobenství o hodinách. Ručičky hodinové jen tehdy ukazují správné čas, když mají správné závaží nebo péro. Kdo by opravoval u hodin jen ručičky a ne závaží, musí stále opravovati. Podobně jest s rukama lidskýma, které jednají správně jen tehdy, když svědomí uvnitř vedeno jest správnými zásadami. Jaké zásady v společnosti lidské převládají, takové se jeví skutky jejich členů a jejich doby. Časy jsou výsledkem zásad, které ovládly mysl lidské. Proto není lhostejno, které zásady zakotvily se v zemi některé a staly se pravidlem života.

Dvě doby rozeznáváme v dějinách: před Kristem Pánem a po Kristu Pánu. Změna života nastala tak pronikavá, že nazýváme kulturu prvou pohanskou, druhou křesťanskou. Cím tato změna byla vyvolána? Zásadami křesťanskými. Evangelium zaznamenává horní řeč Pána, která jest obsahem celého evangelia, a která proměnila kulturu pohanskou a starozákonnou v křesťanskou.

Osmero blahoslavenství Páně učilo lidstvo spravedlnosti a milosrdenství, což obě zůstává základnou života pospolitého. Církev Páně svým vytrvalým a důsledným učením o důstojnosti a bratrství člověka, o jeho právech i povinnostech během času bez násilných převratů změnila společenský řád a zákoník. Všechny podvrtné živly vyloučila ze středu církve, ať to byli Circumcellioni, Ebioniti, Karpokratiani, kteří násilím chtěli upravovati společnost lidskou.

Nauka o milosrdečním Samaritánu a rovnosti národů, pro něž rovněž platí pravidlo: co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim, bylo zárodkem mezinárodního práva křesťanského, trvalejšího než každé usnesení zákonodárného sboru, poněvadž se křesťanské pravidlo opíralo o božskou autoritu Páně a ne o pouhou úmluvu lidskou.

Učení o člověku, jako členu království božího, jehož spravedlnost máme hledati a konati, to odstraňovalo bezpráví majetku

a osob více než každý sebe přísnější zákon. Stůl Páně, u něhož zasedali společně, hlásal svatou rovnost před Bohem, byť nerovné zůstávaly poměry hmotné.

Učení o skutcích milosrdných a jich povinnosti odstranilo a odstraňuje více bíd než nejkrásnější zákon chudinský. Podaný kalich vody studené neztrácí odměnu Páně. Každý skutek konaný ve jménu Jeho jemu jest věnován a od Něho odplacen. Tyto zásady, hlásané důsledně a obětavě, přetvořily svět pohanský v křesťanský. Ty myšlenky učily ruce pracovat a obětovat a vracet nespravedlivé. Tímto evangeliem učili se i otroci poslušnosti, ale jen ve věcech, které nebyly proti Bohu: sluší více poslouchati Boha nežli lidí a páni učili se viděti v služebníku spolubratra království nebeského. Ten převrat stal se tiše a nenápadně, jako když žena vezme kvas a zadělá do tří měřic mouky, a zkvasí všechnu. Tak zmizelo otroctví a proměnilo se ve svobodnou smlouvu práce. Zde zůstávají památná slova sv. Pavla, který dal list Filemonovi, otroku, jenž pánu utekl. Na konci listu píše vlastní rukou: »Snad proto odešel od tebe na krátký čas, abys ho obdržel na věky, ne již jako otroka, nýbrž více jako otroka, jako bratra milého, zvláště mně a čím více i tobě v těle i v Pánu. Máš-li mě tedy za účastníka, přijmi ho jako mne, a jestli ti v něčem ublížil aneb dluhuje, přičti to mně a já Pavel píši to svojí rukou, já to zaplatím, ať nedím tobě, nebo mi dluhuješ i sebe sama. Ano bratře, ať mám z tebe ten užitek v Pánu; občerstvi mé srdce v Kristu.« Těmi zásadami zavedena stejná důstojnost člověka. Tou cestou též vyrovnávány i ostatní protivy hospodářské.

Dalším oborem sociální činnosti církve jest její boj proti veřejné lichvě, který byl veden theoreticky i prakticky. To jest jedním z oněch bojů, který vedla církev na prospěch lidu a společnosti lidské i proti usnesením vlád. Pczoruhodné jest, že právě revoluce francouzská a po ní vlády liberální daly svobodu lichvě, kterou vždy církev potírala v zájmu pracujících a chudých.

Církevní snahy o mír, pokud možno obecný, tvoří další list kulturní práce. Církev posvětila i meč, ale jen tehdy, když sloužil ochraně slabých, pronásledovaných, a tedy vždy na obranu pravdy a práva. Celá činnost církve nesla se za spravedlnost v zákoně, v majetku, osobních práv, skutečné svobody, důstojnosti práce a jejich práv. To jest ta činnost, kterou jsem srovnával s pravým závažím hodin.

Spravedlnost církev hlásala jako základ všeho křesťanského života proti všem stranám sebe mocnějším a vlivnějším. Však vedle této činnosti nezapomínala na lásku křesťanskou. Byť by spravedlnost byla základem soužití člověčenstva, potřebuje společnost vedle spravedlnosti ještě také drobet lásky, což na obraze znázorňuji. Stroj každý musí býti přesně vypočítán a přesně zhotoven. Velikost i váha podrobně musí býti udána, aby chod byl zajištěn. Ale ten nejpřesnější stroj, dle počtu vědeckého zhotovený, přece nejde tak dlouho, dokud mu nedáte drobet oleje.

Tak také i spravedlivé zákony sebe přesnější potřebují ještě drobet lásky křesťanské, která musí vyrovnati vše to, kde zákon nedostačuje, kde si zdříml.

Tu se ocitáme u činnosti charitativní, jak ji rozvinula církev ve všech stoletích a ve všech oborech lidských potřeb a nedostatků. Nelze ani udati výčet této činnosti v krátké přednášce. Lze jen poukázati, že sotva se najde obor, kde by církev nebyla vykonala dílo samaritánské a milosrdné pro duši i tělo. Uvedu jen některá díla. Sirotčinec jest útvar církevní, myšlenka evangelia dala vznik ústavům, které zdomácněly. Nemocnice s jich milosrdnými bratřími a sestrami jsou dílem světců přemnohých: svatého Vincence, Alžběty, Jana z Boha, Karla Bor. atd. Řády církevní po zeměkouli roztroušené představují doslovně armádu duší sloužících bližnímu pro lásku Kristovu. Pomínám výčet činnosti o vykupování zajatců, péče o malomocné, opuštěné, a spokojím se jen úsudkem nepřátel o této činnosti církevní. Uvedu toliko dva: George, spisovatele *»Progress and Poverty«*, str. 570 vyd. 1885, a Palackého. George uvádí, že církev byla podporovatelkou společnosti svou snahou o zničení otroctví, o mír boží, svými řády, koncily sjednocených národů, svými zákony, které letěly bez ohledu na politické hranice, církev kladla do rukou nízko rozetných znamení kříže, před nímž nejpyšnější klekali, posvěcením na biskupa rovnala své s nejvznešenějšími... církev přes všechno byla podporovatelkou společnosti a svědkem přirozené rovnosti lidí. Podobně Palacký píše na sklonu svého života o působení církve vůbec a zejména v Čechách, že vykonala nepoměrně více pro blaho a osvětu lidstva. Musím ustati v dovolávání se autorit, neboť mi zbývá ještě větší kus práce projednati o demokratičnosti církve.

Slovo demokracie utvořeno z řeckého slova *»demos«* a *»kratos«* — vládá lidu. Mělo však v starověku význam jiný než dnes, neboť neznalo vládu lidu všeho, nýbrž jen vládu svobodného občanstva bez dělnictva a otroků a bez vrstvy nezamožné. Proto Aristoteles pokládal tuto formu vládní za pochybenou.

Moderní demokracie jest širší než antická a pomyslí na širší vrstvu rovnoprávného občanstva než antická a dále ponechává osobní svobodě volnost co největší, což antické scházelo úplně. I moderní demokracie potkává se s dvojím úsudkem a sice celochvalným a plnohanným. Uprostřed stojí názor křesťanský, který třeba jasněji vytknouti.

Dle názoru křesťanského (dle Devas, angl. hosp. učenec) jest demokracie povinna všechnu vládu místní a ústřední říditi ku společnému blahu, za kterým cílem se spojili všichni občané, aby pojistili blaho nejčetnější třídy občanstva, aby každý k tomu přispíval dle svých schopností a přijímal dle svých potřeb. Vzdůstající přednost nese sebou zvýšenou zodpovědnost, a zvýšená chudoba setkává se se zvýšenou výhodou. Však demokracie má osud jako zlato: má mnoho padělků a přísad. Pravá demokracie jako zlato stojí mnoho práce a třeba ji dobře chrániti před pa-

dělky. V tom směru třeba dáti tři značky, jimiž se liší demokracie dle názoru křesťanského od každé smyšlené demokracie.

První značka jest názor o zákonu. Křesťanská demokracie nepokládá zákon za pouhý výjev vůle lidu, nebo výron lidové svrchovanosti, a e spíše za výraz národního rozumu a svědomí, které užívá rozkazu přirozeného zákona dle okolností časových. Jest tedy podstatný rozdíl v tom, že dle křesťanského názoru nemůže býti leccos zákonem, třeba by to bylo vyhlášeno vůlí mnohých. Tuto zásadu hájila církev proti vladařům, když sebe pokládali za svrchované a jediné zákonodárce, a jejich vůli za zákon. Tutéž zásadu hájiti musí i tehdy, když moc zákonodárná přešla na mnohé. Znásilňovati může jedinec, ale také třeba zákonodárný mnohočlenný sbor. Jaký jest rozdíl mezi svévolí Jindřicha VIII. a svévolí francouzských Jakobínů? V prvním případě znásilňoval jednotlivce, v druhém stohlavý sbor. Nesmí křesťanská demokracie nikdy odezřítati od vyšší moci, která vůli lidskou váže, a která dává sankci zákonu.

Názor, že vůle zákonodárce nemusí bráti zřetel ku blahu obecnému a zákonu božímu, jest zcela nekřesťanský a ruší jak skutečnou svobodu, tak blaho společnosti. Zde ocitáme se na rozcestí. Kde zákonu vzata autorita boží, tam může býti jediná ještě autorita lidská, která nestačí. Není-li svata autorita boží, nemůže býti ani autorita lidská svatá. Ustanovte co chcete, každý může o oprávněnosti pochybovati a my se ocitáme v začátcích zmatků dalekosáhlých.

V této věci u značné části přívrženců nabyla vrchu věta: jest jen jediný člověk a jeho právo a krom něho není ničeho. Jest to apotheosa člověka, tak jako Hegel nazýval stát přítomným Bohem, tak nyní jeden z demokratických směrů činí člověka Bohem.

Křesťanský názor o demokracii jest, že jest sice veliký okruh svobody, ale že jest též okruh práva přirozeného a božského, jenž zůstává nedotknutelným a posvátným.

Druhá známka rozeznávací rovnost. Jako křesťané víme, že všichni lidé jsme stejné přirozenosti a máme stejný cíl, nicméně také víme, že dary jak přirozené, tak nadpřirozené jsou velice nestejně rozděleny. Z toho jde společenská nerovnost se všemi důsledky: závist. Křesťanská demokracie nebojuje proti nerovnosti, nýbrž proti zneužívání nerovnosti. Zde se opět rozcházejí názory: křesťanský a nekřesťanský. Touto myšlenkou nerovnosti se obíral už středověký náš filosof sv. Tomáš Akv. a ve své Summě (I. q. 65 a 2) nám názor svůj tlumočí: »Právě jako architekt bez každého bezpráví umístí kameny téhož druhu na různých částech budovy bez ohledu na předchozí různost kamenů, nýbrž s ohledem na dokonalou celou stavbu, která vyžaduje, aby kameny byly různě umístěny, podobně Bůh od počátku, aby dokonalost vládla vesmírem, ustanovil moudře a bez každého bezpráví, aby byly různí a nerovní tvorové, bez předpokladu předchozích zásluh.« Proto demokracie po křesťansku pochopena nebojuje proti přiro-

zené nerovnosti, ale proti zneužívání nerovnosti. Třídní boj, podněcování dělníka proti mistru, chudého proti bohatému, líčení všech pánů jako tyranů, majetných jako trubců, takovému urovnávání není křesťanské. Také vždy všechny pokusy podobné vedly vždy jen ku zmatkům a nikdy k urovnání. To blásají dějiny všech dob.

Že církev svého vlivu vždy užívala na prospěch lidu, uznávají i moderní socialisté, z nichž uvádím anglické dva, Hyndemanna a Morrise, kteří ve svém programovém díle: »A Summary of the Principles of Socialism«, Londýn 1884 str. 10 a 11, praví: »Vliv církve katolické byl užíván povšechně v zájmu lidu proti panujícím třídám, o čemž sotva může býti spor... Katolicism ve své nejlepší době trvale protestoval proti nevolnictví a lichvě, jako prvotní křesťanství ve své nejlepší formě žalovalo na otroctví a lichvu také.« Množiti citáty nelze vzhledem na krátký čas.

Třetí značka pravé demokracie jest správný názor o člověku. Křesťanský názor běže člověka tak, jak po hříchu je, a nečiní si žádné illuse o člověku, jak by mohl a měl býti, kdyby hříchu nebylo. Nestaví žádnou novou zem a nové nebe, ale uznává, že mnoho bídy a svízeli jest a bude losem lidstva, a ani nejlepší vláda na světě je neodstraní. Všechny výborné zákony a spravedlivé jen do jisté míry působí, ale v mnohém pokulhávají a jsou chromé, a proto zůstává vždy veliké pole křesťanské charity.

Byla škola nár. hospodářů, kteří vyhlášovali chudobu za trestuhodnou a chtěli pomocí trestů se jí vyhnouti. Na druhé straně byli nesoudní křesťané, kteří se domnívali, že lze křesťanským milosrdenstvím nahraditi, co nespravedlnost spáše. Zapomněli, že láska nenahradí spravedlnost a ten, kdo zkrátil mzdu o korunu denně, neučinil dosti, když dal tolik korun almužny. Křesťanství běže obě za základ společnosti: spravedlnost i milosrdenství. Tam, kde spravedlnost dělá svou povinnost, bude milosrdenství míti lehkou práci. Kde však bezpráví plodí bídu, nemůže býti milosrdenství hotovo!

Proto byla vždy péčí církve obrana přirozených a božských práv člověka, jako celé desatero jest vlastně listina svobod a práv člověka, a kdo božským právem pohrdá, člověka zkracuje. Vezmeme několik bodů. Práci, její důstojnost a právo kdo hájil více než církve? Právě tak jak majetek soukromý, tak hájila i práci a do nebe volajícím hřichem nazývá: zkracování mzdy, ano i zadržování mzdy, utiskování chudého a sirotka a vdovy.

Právo a důstojnost práce byly hájeny v mohutné organizaci cechovní. Po zrušení cechů liberalismus zotročil dělníka tak, že Lev XIII. v známé encyklice (Rer. Nov.) dí: »že tak toho dovedli někteří bohatci, že pracující třída uložili, bo téměř otrocké.« — Odkud vzešla snaha po sociální reformě cestou zákona? Byli to muži strany řídící se články víry: křesťanství sociálové u nás, katolický střed v Německu, Descurtin ve Švýcarsku, Manning v Anglii, Leon Harmel ve Francii atd. Kdo výslovně radil, aby obrana práce a mzdy řešena byla mezinárodními smlouvami

a zákony? Byl to Lev XIII. A skutečně nelze jinou cestou k cíli se přiblížiti.

Vezměme jiné dobro člověka: organizaci. Jsou útvary moderní nové? Neznal křesťanský středověk úplnou organizaci v gildách, v ceších, v jich pravidlech vzájemných po všech městech? Pokladny nemocenské a jiné jsou myšlenkou moderní? Již v VIII., IX. a X. století mají cechy (ku př. anglické) ustanovení: Když by bratr nebo sestra přišli o kus dobytka v ceně půl merku, každý bratr a sestra dá půl penny, aby si pořídili jiný kus. Kdyby dům bratra nebo sestry náhodu shořel, každý bratr a sestra přispěje půl penny na nový dům. (Manning »Right and Dign« str. 19.) Vdíme zde myšlenku svépomoci, bratrství a vzájemnosti skutečněnou tisíc let před bratrstvím »Altruismu« moderního, který, když chce něčím se blýskati, musí věc vypůjčiti si z pokladu křesťanského. Altruismus, heslo, které je Comteovy ráže, je zkroucené slovo latinské *alter uter*, jeden druhého že máme milovati. Z čí úst pohnáží rozkaz, že máme jeden druhého milovati, nemusím vykládat, jen tolik lze připojiti, že není nutno křesťanskou myšlenku tak cizím pláštěm přiodívati.

Zajisté právem mohl napsati Lev XIII. ve své encyklice o zřízení křesť. státu: »Pomníky minulosti nasvědčují pravdě, že ty zákony a ustanovení, která vysoce prospěla k obecnému blahu, ta, která uzdou byla pro špatnou vládu knížat, která zakazovala ústřední vládě místiti se při každé příležitosti v místní záležitosti a v soukromý život, která zabezpečila účtu lidské osobnosti a spravedlivou rovnost všech před zákonem — všech těch zákonů byla katol. církev vždy buď původkyní, buď pomocnicí, buď strážkyní.« (Imortale Dei 1885.)

Poukazují v tomto směru k našim dějinám, v nichž se vypráví šíře o boji proti otroctví, nevolnictví, lichvě, jak hájil přirozené a svaté právo člověka náš sv. Václav, sv. Vojtěch. Církev jest dle vůle Páně lidová a přítelkyní lidu, avšak není totožna s každým hnutím, jež si jméno lidovosti dává, ona nemá nic demagogického, není plutokratickou ani racionalistickou. Samá to slova cizí a přec se pod nimi skrývá jen praobyčejný význam, což objasní následovní.

Není demagogickou. »Ti lichotí lidu a hlavně massám, aby v nich vzbudili zášť a pohrdání zámožnější vrstvou, jakoby veškerá nefest a bláznovství bylo soustředěno jen a jen mezi bohatými, a jakoby ostatní už tím samým byli zbaveni následku dědičného hříchu.« Tak říká Devas nekřesťanského demagoga. To jest nepřirozený převrat, jímž se demagogové chtějí vyšinout na zádech lidu na svůj vlastní prospěch.

Plutokraté, to jest majitelé bohatství, aneb bažilové po zbohatnutí, vidí v lidu jen kleště, kterými svou hru mohou provésti. Jim platí zákon lidský jen málo, božský — nic. Jediná věc jim zůstala svatá: majetek. Ostatním vším pohrdají: rodinou, manželstvím, o náboženství ani nemluvě, nedělají věčnosti. Oni zapomínají, že svatost majetku jejich jest založena rovněž na víře. Jestli

kdo pohrdne I. až VI. přikázáním, že jiný může pohrdnouti též VII. až X. božím přikázem.

Z těch vrstev přichází skepse náboženská, jich neuctivost učí pohrdati věcmi božími, a pak ostatní pohrdají i svatostí majetků. Tato pravda jest vysoce důležitá pro ty, kdož myslí, že náboženství, církev a Bůh jest idea, s kterou se může rozloučiti jako žid se ženou. Naše bezpečnost života, čistoty, majetku, cti a pořádku má za základ stejně víru, jako neděle, přísaha, duše. Víra v posvátnost majetku, života může býti právě tak popírána jako víra v Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitelce. Kdo z desatera rozbije devět přikázání a odhodí, nemůže chtít, aby ostatní měli zbytek za nedotknutelný a svatý.

Třetí, kdož ve své povýšenosti rozumu pohrdají vším i lidem, po příkladě athenského Aristofana, jenž si tropil žerty ze svrchovanosti lidu a se jím vysmíval, že sváděn bývá lid vůdci. Totéž činil i Rénan, jenž jako Aristofanes starý pravil nedávno: »Hromada lidstva žije zastupováním — miliónové žijí a umírají, aby provedli některou zvláštní elitu... massy nepočítají, jsou jen hromadou hmoty, z níž se vyssává kapka po kapce essence.« (Life by Darmesteter, str. 168, 1698.)

Tak se posmívá i rationalista Lecky ve spise »Democracy and Liberty«, kde šašky si tropí z kněze — lidu. Amerikán Thackeray si posměch činil z volby presidenta, o níž napsal, že vůz, v němž byl vezen, měl zlatým písmem napsáno: Koupen za dva miliony dollarů. — Důkaz to, že lidovláda neprovází lid, nýbrž jménem jeho jiný, často za pomoci zlatých písem.

Přední básník pohanského Říma volal: »Nenávidím sprostý lid,« náš sv. Otec Lev XIII volá: »Jděte k lidu« a to vším právem, neboť církev, která lid vychovala, a jemu otevřela vstup ku vzdělání, připomíná jen jedinký statut synody: každý muž a žena, kteréhokoliv zaměstnání, má svobodu dáti syna neb dceru vzdělati v kterékoliv škole v království, ta církev byla zajisté lidovou a sociální.

Katakomby v nápisech svých zemřelých nemají takřka slova »otrok«, ale mají tam papeže Kalixta, jenž býval otrokem, nad jehož hrobem v den mučednictví se scházeli k jedné hostině svobodní a rovní bratři, byť nerovných stavů, vzdělání a majetku. Tak nás učí dějiny, co jest a bylo přirozené a co jest a bude nepřirozeným snem.

Fr. Vaněček.

